Maurice Baring

Leagănul pisicii

Editura Eminescu

Coperta colecției : Val Munteanu
Ilustrația copertei : Dana Nicolescu

1978
București, Piața Scînteii 1

Maurice
Baring

Leagănul pisicii

In românește de
Georgeta Pădurăleanu

FAM. ing. IVANOV

Editura Eminescu

Maurice Baring
CAT'S CRADLE
London
William Heinemann Ltd
Ediție prescurtată

Lector : MARIA CORDONEANU
Tehnoredactor : ELENA PREDA

Apărut 1978. Bun de tipar 24.03.1978.
Tiraj 100 000. Broșate 50 000. Legate 50 000.
Coli tipar 28,50.

Comanda nr. 80 050
Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii"
Piața Scînteii nr. 1, București,
Republica Socialistă România

CARTEA I

CAPITOLUL I

HENRY CLIFFORD SE NĂSCUSE ÎN anul morţii lui Byron[1]. Era al doilea vlăstar al fiului mai mic al unui nobil — capul unei vechi familii Whig[2], ca atare, nu moştenise nici titluri, nici moşii. Tatăl său fusese un diplomat cu oarecare vază şi, într-o vreme, Henry părea hărăzit să urmeze aceeaşi profesiune. Petrecuse doi ani la Berlin, ca ataşat de ambasadă, şi un an în Portugalia. Era totuşi hotărît să nu-şi trăiască întreaga viaţă în străinătate şi, cum mobilurile acţiunilor pe care le întreprindea, ca şi nota predominantă a caracterului său, proveneau dintr-un egoism lipsit de rezerve sau compromisuri, intenţiile sale căpătau astfel o tărie de oţel.

Hotărîrea de a face ceea ce-i plăcea şi de a trăi după pofta inimii nu întîmpina nici obstacolul ambiţiei, nici al chemării unei conştiinţe civice. Era atenuată doar de o filozofie a omului de lume, cu o uşoară nuanţă de cinism. Politica îl plictisea, nu nutrea convingerea că e necesar să-ţi asumi răspunderi, iar moşii nu avea de administrat.

După o scurtă experienţă a vieţii diplomatice, se întorsese în Anglia şi, timp de trei sau patru ani, lucră în calitate de secretar particular al unui important om politic din partidul Whig. Prin bunele oficii ale şefului său obţinu o sinecură în Camera Lorzilor.

[1] 1824.

[2] Care făcea parte din partidul istoric englez Whig, opus partidului Tory ; azi partidul liberal.

Avea acum ceea ce-şi dorise. Îi plăceau călătoriile — în doze moderate — călătorii restrînse la capitalele cele mai apropiate ale Europei — şi, cu destulă cumpătare, cursele de cai, vînătoarea şi iahtingul. Era amator de vizite la anumite conacuri şi-i făcea plăcere să ia masa în casele unde ştia precis că mîncarea avea să fie excelentă şi compania agreabilă.

Se căsători cu o persoană discretă, distinsă şi amabilă, care avea o educaţie aleasă, nu comitea niciodată gafe şi ştia cum să comande un dineu. Suferea cumplit de migrene şi nevralgii, dar nu se plîngea niciodată.

Micile dineuri oferite de Henry Clifford în Curzon Street erau renumite. A fi invitat la el în casă era considerat un privilegiu rar şi semnul distinctiv al unei anumite superiorităţi.

Uneori, după dineu, se făcea puţină muzică. Cînta Mario, poate şi Grisi, sau domnul Fechter şi domnişoara Colas mimau un proverb francez, ori Parry interpreta la pian inimitabilele sale cîntece. Dar niciodată vreun artist de mîna a doua.

Henry Clifford trecea drept un cunoscător în arta de a trăi şi în rafinamentele ei. Părerea lui era căutată şi acceptată în toate domeniile care alcătuiau farmecul şi eleganţa vieţii : arta, literatura, muzica şi teatrul. Prin literatură se înţelegea memorialistica franceză, pe care o devora (şi, din cînd în cînd cîte un roman, de la Cawthorn & Hutt, biblioteca de împrumut) ; prin artă, o cunoaştere moderată, respectuoasă şi blazată a vechilor maeştri ; un gust cultivat în materie de gravuri şi stampe ; un fler deosebit pentru antichităţi, mobilier francez şi porţelanuri ; prin muzică, opera italiană de la Covent Garden ; iar prin teatru, dramaturgia franceză, cei doi Wigan, Sothern şi Marie Wilton.

Era recunoscut drept un arbitru al eleganţei — lumea spunea : „Henry Clifford are atîta gust !", dar el nu făcea niciodată paradă de ştiinţa lui. Căuta să nu iasă din făgaşul unei atitudini pline de tact şi îşi rezolva cu discreţie permanentele infidelităţi şi aventuri sentimentale. Se juca cu focul fără să se ardă. În tinereţe avusese legături cu femei mai în vîrstă decît el, din principiu, dar cu soţia sa nu se purta niciodată aspru sau necivilizat. Ea, însă, cu luciditatea celor ce sînt presupuşi de o nulitate totală, citea în sufletul ei ca într-o carte deschisă şi era

totdeauna la curent cu intrigile lui amoroase cele mai bine tăinuite, iar cînd, nu mult după căsătoria lor, înclinațiile lui rătăcitoare se concentrară cu precizie asupra unei singure ființe, soția unui diplomat rus, principesa Solski, o femeie de mare inteligență și deosebit discernămînt, frumoasă și distinsă în același timp, Constance Clifford acceptă situația fără murmur. Henry Clifford o vedea pe Irina Solski în fiecare zi și nu făcea nici un demers fără sfatul ei.

În 1851, abia după trei ani de la căsătoria lor, doamna Clifford născu o fetiță, aflîndu-se la un pas de moarte. Medicul o avertiză că nu-i va mai putea dărui soțului ei alți urmași. Copila fu botezată Blanche. Constance Clifford n-a mai avut alți copii ; muri cînd Blanche era în vîrstă de treisprezece ani. Fata fu încredințată unei guvernante elveține, o persoană voluminoasă și liniștită, Mademoiselle Zeulen, care vorbea o franceză amestecată și fusese poreclită „Lud", fără ca nimeni să știe de ce.

Venirea pe lume a Blanchei aduse un element nou în viața lui Henry Clifford. Își adoră fiica din prima clipă și un nebănuit izvor de duioșie ieși la iveală în inima lui.

Blanche era un copil precoce, cu manifestări adorabile ; curînd deveni tovarășa de jocuri și interlocutoarea tatălui ei. De cînd împlinise doisprezece ani, el îi vorbea întocmai cum i-ar fi vorbit unui adult.

Blanche nu-i semăna mamei, care fusese blondă și palidă, cu un aer de păpușă bolnăvicioasă. Dar nici tatălui, care era totuși un bărbat chipeș. Înalt, nu atît de brunet ca fiica lui, cu trăsături virile accentuate de barbă, avea ochi sfredelitori, de un albastru metalic, care zăreau tot ce era de observat împrejur, dîndu-i înfățișarea unei păsări de rasă, a unui șoim călător de o falnică distincție.

Se spunea că Blanche îi seamănă mamei lui Henry Clifford, despre care se vorbise întotdeauna ca despre o persoană de mare frumusețe și farmec, povestindu-se că, atunci cînd se găsea la vreun conac, invitații, la micul dejun, gravitau în jurul locului unde se așeza ea.

De mică, Blanche făcea impresia unui copil deosebit de frumos, dar scepticii clătinau din cap, susținînd că tot ce e prea bun nu poate să dureze. Cînd atinse vîrsta școlară, s-ar fi zis, o vreme, că dreptatea înclină de partea lor — era prea mică de statură. Dar la șaisprezece ani se înălță brusc. Cînd fu pieptănată cu părul în sus nu mai

încăpea nici o îndoială că fata era atrăgătoare — așa spunea Mademoiselle Zeulen, iar rudele și prietenii recunoșteau. Blanche avea să devină, poate, o adevărată frumusețe. Tenul îi era alb, fără să arate nesănătos — alb ca o petală de floare ; aproape tot atît de alb și de catifelat ca o camelie ; părul negru, ochii calzi și de culoare închisă, cu gene lungi. Avea un aer meridional, puțin exotic, și cu toate astea era pe de-a-ntregul englezoaică, parcă ar fi fost o mlădiță răsărită într-unul din comitatele mai calde, din sud sau din vest.

Blanche ieși în lume la vîrsta de șaptesprezece ani, însoțită de o mătușă, sora lui Henry Clifford și văduva unui distins ofițer. Caroline Somner semăna cu fratele ei, avînd însă trăsături mult mai pronunțate. Dacă Henry Clifford arăta ca o pasăre falnică, sora lui avea expresia unei păsări de pradă.

Către sfîrșitul primului sezon de baluri, fata se îndrăgosti de un văr îndepărtat, un băiat fără un ban în buzunar și care tocmai intrase în armată. Făcea parte dintr-un regiment de linie și abia dacă mai avea ceva peste solda din care trăia. Se numea Sydney Hope ; era chipeș, plin de farmec și de temperament. O ceru pe Blanche în căsătorie, iar ea acceptă. Convinsă că tatăl ei va fi încîntat, și fără umbră de îndoială că s-ar putea să nu-i împărtășească bucuria, îi aduse la cunoștință vestea.

În ceea ce privește înțelegerea, fata nu fu dezamăgită. Henry Clifford era de părere că nu i se putea găsi nici un cusur băiatului ; avea toate calitățile pe care ai fi dorit să le aibă un ginere, afară de una singură, cea indispensabilă : mijloacele materiale. Henry Clifford discută cu sora lui și cu principesa Solski și amîndouă fură de acord că o asemenea căsătorie nu era și nu putea fi niciodată realizabilă. Lipseau și banii și perspectivele. Exista, e drept, o rudă îndepărtată care dispunea de o avere impresionantă, dar avea și o grămadă de moștenitori. Henry Clifford nu era nici el prea bogat. Nu-i prisosea nimic din venituri ; cheltuia totul ca să se poată susține (asta însemna, de fapt, pentru plăcerile lui, pentru seratele și micile dineuri pe care le oferea). Și apoi educația Blanchei fusese atît de costisitoare — lecțiile de muzică, și straniul ei capriciu de a învăța limba italiană... impozitele erau mai mari ca niciodată, nu mai știai cum s-o scoți la

capăt... ultimul plasament ce-i fusese indicat în City nu ieşise atît de bine cum crezuse ; nu chiar rău de tot, dar nici aşa cum te-ai aştepta cînd ai avizul celor mai buni experţi. Era ridicol să crezi că Blanche, cu fizicul ei, nu putea spera mai mult. Avea ambiţii mari pentru ea ; dorea sincer s-o vadă fericită, dar ideea fericirii ei era nedespărţită, în mintea lui, de avantajele materiale.

„Blanche nu va fi doar o femeie drăguţă, va fi o adevărată frumuseţe", spunea principesa Solski, iar Caroline Somner era de părere că fetele încep totdeauna printr-o logodnă fără nici o însemnătate — un fel de pojar — o boală prin care trebuie să treci.

Henry Clifford luă informaţii şi făcu cîteva vizite. Prima întrevedere o avu cu bătrînul general Hope, tatăl lui Sydney, care declară că era absolut cu neputinţă ca fiul său să se însoare, şi-i mărturisi îndoiala că Sydney va izbuti să mai reziste ca ofiţer de regiment. După aceea Henry Clifford se duse la Ministerul de Război şi la Ministerul Indiilor unde avea prieteni. Află, printre altele noutăţi, că lordul Jack Ilford urma să plece în India, ca guvernator al Bombayului. Îi va trebui, negreşit, un aghiotant. Pe scările Ministerului Indiilor, Henry Clifford se întîlni întîmplător tocmai cu Ilford. Erau prieteni vechi. Schimbară cîteva cuvinte despre actualităţile zilei. Fapt caracteristic pentru Henry Clifford, deşi exista un singur subiect pe care ar fi dorit să-l discute cu prietenul său, nu suflă o vorbă cu acel prilej. Avea oroare de cei care-l agăţau în treacăt, sau îl încolţeau cu o cerere la momentul nepotrivit, într-un cuvînt, de inoportuni, şi nu făcea niciodată altora ceea ce nu putea suferi să i se facă lui însuşi, nu din altruism, ci din sentimentul că se punea astfel la adăpost pentru viitor. În schimb, se interesă politicos de soţia lordului, şi atunci Ilford îl invită să ia masa de seară, cu ce s-o găsi, în locuinţa lor din Portland Place.

Henry Clifford acceptă. Fiind singurul musafir, avu timp din belşug, după cină, să stea de vorbă la un pahar de Porto.

A doua zi, Sydney Hope primi o scrisoare din partea lordului Ilford, prin care era poftit să facă o vizită în Portland Place. În cursul săptămînii totul fu aranjat pentru ca tînărul să plece la Bombay în calitate de aghiotant al guvernatorului.

Departe de a-şi imagina că plecarea lui Sydney însemna sfîrşitul poveştii lor de dragoste, atît Blanche cît şi Sydney judecară că putea fi piatra de temelie a norocului lor. Era, poate, gîndeau ei, prima treaptă din cariera lui Sydney.

Fiecare fu înştiinţat de tatăl respectiv că nu putea fi vorba de o logodnă publică sau oficială, că o căsătorie în viitorul apropiat nu era cu putinţă, afară doar dacă se întîmpla vreo minune. Amîndoi declarară că erau dispuşi să aştepte ani de zile, citînd şi alte cazuri similare. Aşteptau cu încredere să se întîmple un miracol, convinşi că intervenţia bruscă a Providenţei avea să înlăture toate dificultăţile, făcînd posibilă împlinirea dorinţei inimilor lor.

Sydney se îmbarcă pentru India în octombrie.

Blanche, cum era firesc, suportă greu plecarea lui, iar Henry Clifford o convinse că are nevoie de o schimbare de aer şi de decor. Rîndui astfel lucrurile, încît fata să-şi petreacă sfîrşitul iernii şi primăvara la Roma, împreună cu mătuşa Caroline care avea acolo un apartament. Schimbarea îi va prii, susţineau amîndoi, şi era păcat să nu iasă puţin din rutina vieţii obişnuite. Luase lecţii de limba italiană ; prin urmare ce putea fi mai potrivit decît o vizită în Italia ? În plus, avea să-şi desfete ochii cu galeriile de pictură şi cu peisajele, iar la Roma întotdeauna întîlneai persoane agreabile.

I-ar fi plăcut s-o conducă acolo numaidecît, dar nu putea părăsi Anglia în momentul acela din pricina situaţiei politice. Guvernul tocmai demisionase şi domnul Gladstone formase un nou cabinet. Parlamentul se întruni în decembrie, dar ambele Camere amînară sesiunea pentru februarie.

Henry Clifford hotărî s-o ducă pe Blanche în Italia imediat după Crăciun şi să rămînă acolo pînă la următoarea întrunire a *Parlamentului, cînd trebuia* să se întoarcă în ţară ; îi făgădui să revină s-o ia acasă de Paşti.

Blanche acceptă toate aceste aranjamente cu apatie. Acum, cînd Sydney părăsise Anglia, speranţele i se spulberaseră şi credinţa ei într-o minune pălise. Dar faţă de lume păstra o atitudine curajoasă şi nu dorea să-şi vadă tatăl mîhnit din pricina ei.

Nimic n-ar fi putut întrece grija pe care o manifestă Henry Clifford faţă de fiica sa în acele zile grele. Era

dispus să facă orice ca s-o însenineze și să-i fie pe plac. Părăsiră amîndoi Anglia îndată după Crăciun și, în trecere prin Paris, rămaseră trei nopți la Hôtel Westminster. Henry Clifford o duse pe Blanche la Théâtre Français și la Odéon, unde o actriță care promitea, Mademoiselle Sarah Bernhardt, făcuse senzație într-o piesetă scrisă de unul dintre poeții mai tineri, un oarecare domn Coppée.

Luară cina într-o seară la Ambasada britanică și într-alta la Tuileries, unde fata fu deosebit de admirată, primind complimente ingenios exprimate de la francezi tineri și bătrîni.

Plecară la Roma către sfîrșitul lunii decembrie, călătorind prin Nisa, de unde luară caii de poștă de-a lungul coastei pînă la Genova, și apoi trenul pînă la Florența, rămînînd acolo o noapte.

În ciuda frigului, sudul și splendoarea Florenței o încîntară pe Blanche din ceea ce cuprinse cu ochii la prima vedere. Tatăl ei afirma că orașul, pe atunci capitala Italiei, fusese bine pus în valoare. Știa să fie cel mai admirabil ghid și simțea o adevărată plăcere s-o inițieze pe Blanche în frumusețile locului. Apropierea de Roma (merseră cu caii de poștă în ultima etapă a călătoriei, de la Orte, trecînd prin Civita Castellana, Nepi și Baccano) o încîntă pe Blanche și mai mult, și nu încercă nici o dezamăgire cînd, de pe creasta sudică a craterului de la Baccano, privi pentru prima oară panorama ce se oferea brusc ochilor : Apeninii umbrieni și sabini acoperiți de zăpadă, Tibrul, muntele Lucretilis, în depărtare Tivoli, munții Alban, și însuși domul bazilicii San Pietro dominînd chiparoșii de pe Monte Mario, în aerul luminos și limpede al unei dimineți italiene de iarnă.

Apartamentul doamnei Somner se găsea în cartierul sudic al orașului, la etajul al doilea dintr-un spațios edificiu, nu departe de palatul Farnese. Localnicii spuneau că este cea mai salubră parte a orașului. Ea avea, firește, numeroși prieteni intimi în societatea romană, precum și în colonia engleză și în cele străine, dar primea parcimonios și cu prudență.

Blanche fu prezentată cîtorva italieni simpatici, însă inima ei era în India, la Sydney, iar în aparență părea atît de preocupată să adune impresii proaspete, încît n-o mai interesau oamenii. Tatăl ei găsea că arată mai bine, și într-adevăr devenea parcă din zi în zi mai atrăgătoare.

Mulţumit că adoptase cea mai nimerită soluţie aducînd-o în Italia, îşi dădea toată silinţa să-i distragă gîndurile şi s-o amuze. Asta nu însemna puţin lucru, căci nu exista alt însoţitor mai plăcut decît Henry Clifford, atunci cînd voia el. Era vesel, plin de delicateţe şi avea o înclinare spre ironia fină şi umorul rece care făceau ca descrierile şi comentariile lui să devină neaşteptate şi amuzante. Avea o excepţională capacitate de a aprecia valoarea ; ştia să extragă esenţialul din orice situaţie şi să descopere tot ce putea fi interesant sau distractiv de văzut. Era înzestrat cu un neobişnuit fler pentru ceea ce avea semnificaţie. O duse pe Blanche să vadă diverse lucruri mai neobişnuite, mai puţin cunoscute, colecţii particulare şi locuri pitoreşti.

O prezentă celor mai agreabile persoane, ferind-o de pisălogi (era un maestru în arta de a-i evita) şi se arăta oricînd dispus să discute cu ea, să-şi confrunte părerile şi impresiile şi să rîdă de toate micile incidente ale zilei.

Henry Clifford trebuia să se înapoieze la Londra pentru deschiderea Parlamentului la 15 februarie. Hotărî s-o lase pe Blanche la mătuşa ei. Dar înainte de plecare, avu loc un eveniment care se dovedi a fi pentru Blanche de o importanţă covîrşitoare. Împreună cu tatăl ei, fata fu invitată într-o seară la un dineu de către ambasadorul francez pe lîngă Vatican, şi acolo făcu cunoştinţă cu prinţul Roccapalumba. Blanche şedea lîngă el la masă. Prinţul moştenise titlul la moartea tatălui său, cu cîţiva ani mai înainte, iar acum, deşi în vîrstă de numai treizeci de ani, era capul familiei. Mama sa, englezoaică prin naştere, provenea dintr-o veche familie catolică. Numele de botez al prinţului era Guido. Mic de statură, slab şi cu tenul gălbui, avea capul prea mare în raport cu corpul şi nasul prea lung în raport cu faţa. Părul i se rărea cu repeziciune, dar avea nişte ochi mari, cenuşii, pătrunzători, mai curînd reci, şi mîini frumoase, cu degete lungi şi subţiri. Era colosal de bogat şi poseda la Roma un palat măreţ, plin de acel gen de tablouri care îl plictiseau pe Henry Clifford din cale-afară, moşii nu departe de Roma, o vilă la Florenţa şi unele proprietăţi în Anglia. Studiase timp de doi sau trei ani la Stonyhurst College şi un an la universitatea din Fribourg, în Elveţia. Cu toată educaţia excelentă (profesorii săi fuseseră, în cea mai mare parte, oameni de renume european, fiecare în specialitatea lui),

asimilase puține cunoștințe, și nici nu manifesta vreun interes deosebit pentru artă sau literatură. Totuși, dădea impresia unui om de cultură sau mai degrabă a unui om aparținînd unei civilizații imemoriale, dotat cu o neliniștitoare agerime spirituală. Simțeai că e mai inteligent decît avea dreptul să fie. Vorbea engleza aidoma unui englez.

Inteligența sa, oricît de ascuțită, pălea pe lîngă aceea a mamei sale. Fascinantă mai mult decît frumoasă în tinerețe, după vîrsta de treizeci și cinci de ani nu se schimbase aproape deloc și devenise impunătoare. Maiestuoasă, fără însă a lua proporții, totdeauna de o eleganță rafinată, căutînd efectele artistice, ea își păstrase prospețimea, energia și un entuziasm nedomolit pentru ceea ce o pasiona. Primul epitet pe care i-l aplicaseră italienii era acela de „artistică", în timp ce englezii o calificau drept „decorativă" și uneori „simpatică". Era din fire amabilă și plăcută, dar egocentrică și exigentă ; își dădea osteneala să fie mai mult decît politicoasă și agreabilă cu toți cei cu care se întîmpla să se găsească laolaltă, atîta timp cît îi recunoșteau supremația și se supuneau fără condiții dominației sale. Felul ei de a fi era prietenos și calin, dar îi plăcea să-și dea aere ; procedeele ei erau insinuante și gingașe, dar sub această gingășie aparentă se ascundea o voință de fier și o hotărîre de nezdruncinat. În pofida unei cucernicii exemplare, era fundamental amorală, de aceea dădea impresia că aparține mai mult Renașterii decît veacului al nouăsprezecelea.

Se aclimatizase atît de perfect în urma lungii ei șederi în Italia, încît foarte puțini erau aceia care n-o luau drept italiancă. Pînă și ca înfățișare părea o fiică a Italiei ; părul parcă i-ar fi fost pictat de Tițian — avea reflexe roșcate în auriul mătăsos, și din toată ființa ei, din liniile generoase ale siluetei, din privirile galeșe ale ochilor căprui și din carnația ei albă se desprindea ceva care amintea de Giorgione.

Își iubea profund fiul, unicul ei fiu (mai avea și o fiică, pe atunci în vîrstă de douăzeci și doi de ani, încă nemăritată, și care nu-i era dragă) și luase hotărîrea să-i găsească o soție după gustul ei — o englezoaică, dacă era cu putință. În seara dineului ședea lîngă Henry Clifford, avîndu-i în față pe Blanche și pe fiul ei, astfel că nu-i

scăpa nici un amănunt. Îl cunoștea pe Henry Clifford de multă vreme și se înțelegeau de minune.

— Te felicit pentru Blanche, spuse ea. E de pe acum încîntătoare, dar va deveni o adevărată frumusețe. Și apoi, arată atît de ne-englezoaică ! În gînd, prințesa trecu repede în revistă genealogia Blanchei. Și ce bine vorbește franceza !

— Da, cred că fata va fi mulțumitor de frumușică ! spuse Henry.

— De cît timp iese în lume ?

— Un singur sezon.

— Sînt sigură că a și avut pînă acum numeroși *soupirants* [1].

— O ! multe suspine, dar nici o punte ! [2] — doar simpatii copilărești — nimic important.

— Are destul timp. E atît de tînără — cît are, șaptesprezece ani ?

— Împlinește optsprezece luna asta.

— Seamănă cu mama dumitale.

— Așa spune lumea.

— *Tant mieux* [3].

Prințul își dădea silința să se facă plăcut Blanchei, iar mama sa notă faptul cu satisfacție.

Se oferi s-o ajute să vadă priveliștile Romei. Îi făgădui o audiență la Papa, un loc la o ceremonie religioasă în Capela Sixtină, multe alte favoruri și privilegii ; avea să-i împrumute un cal dacă dorea să vîneze în Campagna ; ea și cu tatăl ei trebuie, bineînțeles, să vină să ia masa la palatul Fabrini cît de curînd, ca să-i vadă picturile — faimosul Tițian — și tablourile de Moroni. Era o locuință potrivită pentru dans. Are să încerce să aranjeze el ceva. Îi plăcea să danseze ?

— Da, grozav de mult !

Emoția, noutatea lucrurilor o însuflețeau pe Blanche și *la menționarea cuvîntului dans se gîndi* la Sydney și la extazul dansurilor ei cu el, mai ales în seara cînd o ceruse în căsătorie, și roși. Efectul acestei culori trecătoare pe pielea ei albă era fermecător, ca reflexele diafane ale zorilor pe un strat de zăpadă. Tocmai în clipa aceea prin-

[1] Adoratori (fr.).

[2] Joc de cuvinte, făcîndu-se aluzie la Puntea suspinelor de la Veneția.

[3] Cu atît mai bine (fr.).

țesa o privea și luă pe loc hotărîrea ca Blanche să-i devină noră. Nu se aștepta să întîmpine vreo opoziție sau vreo dificultate din partea fiului ei, dar, dacă din întîmplare s-ar fi ivit vreuna, trebuia neapărat să se treacă peste ea.

CAPITOLUL II

PRINȚUL NU ÎNTÎRZIE SĂ-I INVITE la un dineu pe Blanche, pe tatăl și pe mătușa ei la palatul Fabrini, unde locuia, și unde mama și sora lui ocupau un apartament la etajul doi.

Acolo Blanche întîlni principalele notabilități ale lumii romane și cîteva persoane marcante din colonia engleză, și tot acolo făcu cunoștință cu sora lui Guido care, spre deosebire de fratele ei, era deșirată, negricioasă, timidă și tăcută.

Fu începutul unei existențe vesele pentru Blanche. Era invitată pretutindeni. Se făcură excursii la Tivoli, la Frascati, la Nemi, la moșiile prințului sau la castelul său de lîngă Subiaco. Luă parte la o vînătoare în Campagna. Făcu plimbări în trăsura cu patru cai a prințului. Vizită Coloseul la lumina lunii, ascultă corul papal cîntînd Missa Solemnis în Capela Sixtină.

Timpul trecea repede. Dar Blanche nu-l uitase pe Sydney ; îi trimetea lungi descrieri ale activității și impresiilor ei, și din cînd în cînd primea vești de la el — declarații mișcătoare de fidelitate eternă, cu unele greșeli de gramatică, și cîteva aluzii la vînatul strașnic pe care îl împușca.

În seara dinaintea plecării tatălui ei, se dădu un mare bal la palatul Fabrini — o seară uluitoare : saloanele de recepție dinspre stradă erau pline de cardinali în robe stacojii ; torțe de pin arzînd cu flacără vie luminau scara ; bijuterii istorice scînteiau pretutindeni. În tot cursul serii, Blanche fu înconjurată îndeosebi de atențiile unui anumit cavaler — prințul Roccapalumba. Nu era un lucru surprinzător pentru ea ; dintre toți, pe el îl cunoștea cel mai bine. Mai tîrziu o însoți la supeu. După supeu, o conduse la capătul unui lung coridor, unde atîrna, în lumina strălucitoare a lumînărilor, portretul unuia dintre

strămoşii săi, un nobil cam sinistru, în haine de catifea neagră cu guler alb în creţuri şi a cărui asemănare cu prinţul era izbitoare.

Se aşezară în unghi drept faţă de tablou, pe două scaune înalte, îmbrăcate într-o catifea roşie decolorată. Sunetul muzicii venea de departe, ca şi foşnetul rochiilor, rîsetele şi conversaţia musafirilor. Mănunchiuri de lumînări se aflau în tot locul, şi la fiecare uşă, valeţi în splendide livrele, dar pălite de vreme.

Blanche avea un aer gînditor, dar arăta mai frumoasă şi mai proaspătă că niciodată pe fondul de grandoare sumbră, de marmuri, tapiserii, aurărie, brocarturi şi portrete întunecate. Ea, care semăna cu o floare exotică în Anglia, în Italia avea un graţios aspect englezesc, în ciuda ochilor negri şi a tenului imaculat, aşa cum era îmbrăcată toată în alb, cu trandafiri albi în păr şi panglici de un albastru pal. Părea o dalbă iasomie înflorită pe o terasă engleză. Se gîndea la India, şi la faptul dacă ea şi cu Sydney vor mai dansa vreodată împreună. Deveni brusc conştientă că prinţul îi vorbea de cîtăva vreme şi că ea îi răspunsese fără să fie atentă. Gîndul îi zburase pentru o clipă la mii de kilometri, cînd, printr-o remarcă, el o readuse dintr-o dată la realitate. Făcea aluzie la ceva ce-i spusese mai devreme în seara aceea, dar ea nu-l urmărise cu atenţie. Nu înţelese la început... apoi, deodată, într-o străfulgerare, pricepu. Întreba dacă acceptă să-i fie soţie... Se făcu roşie ca focul ; nu se gîndise niciodată la prinţ în lumina aceasta, nici nu visase măcar o clipă că el ar putea privi vreodată un asemenea lucru ca posibil. Faptul că el era italian şi catolic, iar ea englezoaică şi protestantă — şi nu reprezenta nimic pe plan social, după părerea ei — însemna destul pentru ca nici să nu se pună problema. Fu pentru ea un adevărat şoc. Încă nu-şi putea crede urechilor. El îi vorbi şi mai lămurit. Revărsă un torent de elocvenţă pasionată, persuasivă, în engleză, presărînd ici şi colo cîte un cuvînt italienesc.

— Dar, prinţe, rosti ea, eu sînt logodită.

Îi vorbi despre Sydney. El ascultă cu deferenţă, apoi spuse :

— Iartă-mă ; n-am ştiut.

Blanche îşi zări tatăl venind spre ei.

— Sînt gata de plecare, tată, i se adresă ea. Prinţul mi-a arătat acest interesant tablou.

Îi zîmbi prinţului, îşi luă rămas bun şi, luînd braţul tatălui ei, spuse :

— Mătuşa Carrie ar dori să meargă acasă. Eu sînt gata.

Henry Clifford văzu numaidecît după atitudinea fetei că se întîmplase ceva neobişnuit, ba chiar ghici, mai mult sau mai puţin, ce anume, dar nu-i puse nici o întrebare. A doua zi plecă în Anglia. Făgădui să se întoarcă de îndată ce începea vacanţa parlamentară de Paşti.

O viaţă nouă începu acum pentru Blanche. Balurile şi recepţiile se încheiaseră, dar ea era ocupată tot timpul, căci prinţul izbutea să organizeze pentru ea excursii şi tot felul de divertismente, deşi din seara balului de la palatul său nu-şi mai impunea niciodată prezenţa şi nu se găsea niciodată singur în compania ei. Se ţinea în umbră. O vedea, totuşi, mereu, deoarece mama lui o invita adesea, la prînz sau la cină, cînd erau numai ei sau doar cu cîţiva prieteni englezi.

Blanche simţea puternic lipsa tatălui ei. Doamna Somner nu avea nimic din veselia lui, iar vizitarea punctelor de atracţie o plictisea. Cunoştea mult prea bine toate locurile care meritau să fie văzute. Îi plăcea să petreacă ore în şir în magazinele de antichităţi, tîrguindu-se ca să cumpere avantajos cîte un obiect de care, de fapt, nici nu avea nevoie.

Blanche îşi petrecea aproape tot timpul cu mătuşa ei, dar în mare parte şi cu mama lui Guido, care o lua în lungi plimbări cu trăsura.

La două săptămîni după plecarea lui Henry Clifford, prinţul plecă la moşie unde — spunea mama lui — avea diverse treburi. Fiul ei îi destăinuise cele petrecute între el şi Blanche şi declarase că, dacă nu putea să se însoare cu ea, nu se va mai căsători niciodată, fiind hotărît să intre într-un ordin monahal. Prinţesa nu avea nici cea mai mică intenţie să-l vadă făcînd un asemenea gest, dar, înainte de a lua o hotărîre definitivă, voia să se asigure că Blanche era tocmai nora pe care şi-o dorea ; astfel că-şi trimise fiul la ţară recomandîndu-i să rămînă acolo pînă la reîntoarcerea lui Henry Clifford din Anglia. Între timp, o supuse pe Blanche la o examinare minuţioasă, întreprinsă fără ca fata să-şi dea seama, deşi simţea că e obiectul unei atenţii deosebite. Prinţesa Giulia nu pomenea de fiul ei decît în treacăt, dar punea adeseori

accentul pe marea lor afecțiune reciprocă. De asemenea, atrăgea atenția asupra frumoaselor lui calități, cînd se ivea prilejul, firește, și în cursul conversației, dar fără să exagereze vreodată. Era o maestră neîntrecută în arta de a se opri la momentul potrivit și de a lăsa nespuse anumite lucruri.

Cercetarea minuțioasă și perioada de observație la care o supuse pe Blanche îi întăriră convingerea că fata era într-adevăr soția pe care o căuta pentru Guido : frumoasă, cultivată, inteligentă, blîndă, amabilă. Dorise întotdeauna ca el să se căsătorească cu o englezoaică de familie bună și de viță nobilă. Fata fusese educată ca protestantă, dar era numai o chestiune de timp, socotea prințesa, pentru ca această dificultate să fie învinsă.

Prințesa Giulia nu manifesta în mod special zelul de a face prozeliți. Profund catolică, nu era totuși de partea papei din punct de vedere politic decît în mod platonic ; împărtășea geniul compromisului atît al italienilor, cît și al englezilor și, chibzuind că e mai înțelept ca fiul ei să fie mai curînd italian decît partizan al papei, îl educase în consecință și nu-i îngăduise să se angajeze în nici o direcție. Într-o oarecare măsură, era anticlericală și niciodată nu încuviință amestecul unui preot în problemele ei personale.

De îndată ce Henry Clifford se înapoie la Roma ca să-și petreacă vacanța de Paști, prințesa îl invită și-i aduse la cunoștință situația. Fiul ei se îndrăgostise nebunește de Blanche și era disperat pentru că fata îl refuzase, pretinzînd că e logodită cu altcineva. Sentimentul lui Guido era cît se poate de serios. Se resimțise puternic din cauza refuzului. Nu mai iubise niciodată cu adevărat. Își punea în primejdie sănătatea. Ea fusese constrînsă să-l trimită departe de Roma. Era omul care nu glumește cînd pune stăpînire pe el o idee. Declarase că, dacă nu se putea căsători cu Blanche, va intra în rîndurile bisericii, iar ea, ca mamă, știa că vorbea serios.

În timpul absenței lui Henry Clifford ajunsese să-i cunoască bine fiica și considera că putea deveni o soție desăvîrșită pentru Guido. Ce părere avea el ?

Henry Clifford răspunse că, bineînțeles, nimic nu putea să-l mulțumească mai mult decît o alianță între fiica lui și fiul vechiului său prieten. Era încredințat că nu putea găsi un ginere mai admirabil decît Guido — un om

inteligent, distins, cu capacităţi multiple... şi atît de serios şi de *rangé* [1].

Cît despre Blanche, era o fată bună şi. indiscutabil, atrăgătoare, iar cu timpul, probabil. din ce în ce mai frumoasă. Exista însă problema religiei. Personal nu avea prejudecăţi în asemenea chestiuni : mai mulţi veri de-ai săi, unul dintre fraţi (Charles, cel care făcuse o căsătorie necorespunzătoare) şi o soră care murise, Cornelia, de care prinţesa îşi amintea, trecuseră la catolicism. Dar, firește, nu putea insista pe lîngă Blanche asupra acestui punct. Ea trebuia să aibă libertatea de a-şi păstra propria religie. Fusese crescută ca protestantă.

— Nu cumva „ritualistă" ? [2] întrebă prinţesa.

— N-am avut nici un amestec cu moda asta, răspunse Henry. O duceam duminicile la Capela regală sau la catedrala Sfîntul Paul. N-am încurajat niciodată excentricităţile.

— Înţeleg — biserica anglicană tradiţională.

— Dar, bineînţeles. fata trebuie să aibă libertatea alegerii.

— Bineînţeles.

— Cu băiatul acela nu se poate mărita. N-are un ban şi nici nu va avea vreodată. Afară de asta, ar însemna o regretabilă irosire. El n-o merită. Dar eu n-o pot determina să-l ia pe Guido în căsătorie dacă ea nu doreşte acest lucru.

— Blanche e o fiică atît de iubitoare, replică prinţesa. Îşi adoră tatăl şi, în cele din urmă, va face orice vei dori dumneata.

— Dar totodată e credincioasă cuvîntului dat.

— Aş înclina să cred că tînărul e destul de prins cu ale lui. India e atît de departe, schimbarea climatului şi a micilor deprinderi transformă totul atît de mult, iar bărbaţii, tineri mai ales, sînt aşa de nestatornici !

— Nu crezi că Guido se va răzgîndi, sau că va regreta ?

— Guido n-a privit încă pe nimeni în lumina asta, cu gîndul la căsătorie... Eram disperată.

[1] Aşezat (fr.).

[2] „Ritualiştii" erau partizanii mişcării de la Oxford, care a apărut în jurul anului 1832 şi a tins către o restaurare în Biserica anglicană a practicilor şi ceremoniilor din Biserica romano-catolică (n. tr.).

Înainte de a se despărți de prințesă, Henry făgădui că avea să facă tot ce-i va sta în putință. Ea știa că el nu va proceda necugetat și că lucrurile nu se puteau găsi în mîini mai sigure.

A doua zi o luă pe Blanche la plimbare cu trăsura prin Campagna. Era o zi cenușie. Plouase puțin dimineața. Dar pe cînd treceau de-a lungul Viei Appia, farmecul cîmpiei romane îi impresionă mai puternic ca niciodată. După ce trecură de mormîntul Ceciliei Metella, îi spuseră vizitiului să oprească și coborîră să facă pe jos cîțiva pași.

Atunci Henry Clifford abordă subiectul cu multă delicatețe. Începu prin a-i vorbi fiicei sale despre Sydney Hope și-i atrase atenția cît de absurdă era ideea unei căsătorii cu el. Cum se putea realiza practic o asemenea căsătorie ? Din ce se așteptau oare să trăiască ? Ce perspective i se ofereau lui ? Presupunînd că s-ar însura, cum și-ar putea continua cariera militară ? De-abia izbutea să-și ducă zilele acum, cînd i se asigura toată întreținerea. Astfel stînd lucrurile, era oare cinstit față de el să-l țină legat printr-un angajament care nu putea duce în nici un chip la ceva concret ?

El n-ar avea niciodată curajul să-i ceară să desfacă legămîntul. Ea trebuia să facă primul pas.

— Amîndoi sîntem dispuși să așteptăm, întrerupse Blanche. Nu ne sperie așteptarea, oricît de lungă va fi.

— Dar n-are nici un rost să așteptați, îi explică tatăl ei. Peste zece ani sau peste cincisprezece ani, situația nu se va schimba prea mult față de cea de azi. Băiatul tot nu va avea mijloace suficiente ca să se însoare. Așteptînd, l-ai împiedica doar să facă o căsătorie mai bogată.

Apoi, cu blîndețe în glas, Henry Clifford îi vorbi despre prințul Roccapalumba. Aflase de cele întîmplate. Ea poate că nu-și dădea seama de efectul refuzului ei asupra tînărului. Italienii sînt firi sensibile. În general, latinii sînt cu mult mai sensibili decît anglo-saxonii. Mama lui era serios alarmată. Se îndoia dacă fiul ei va mai putea să-și revină, în cazul cînd hotărîrea Blanchei rămînea definitivă. Chiar dacă va izbuti să-și regăsească sănătatea, se va retrage în mod sigur din viața lumească. Dorea să se consacre bisericii, să devină călugăr. Italienii sînt firi destul de reci cît timp nu iubesc, dar cînd se îndrăgostesc, iubesc cu pasiune. Însemna să-i distrugă viața.

— Da, tată, dar eu nu-l iubesc.

Atunci Henry Clifford îi expuse filozofia lui.

Prima iubire, prin care trece oricine, e vremelnică. Cînd apare, ai impresia că va dura o veşnicie, dar nu e aşa. Să-l creadă pe cuvînt. Încercase acelaşi sentiment la vîrsta ei. Se logodise la nouăsprezece ani. Îi jurase unei fete dragoste şi credinţă eternă. Căsătoria fusese împiedicată de părinţii fetei şi de-atunci mulţumea mereu cerului pentru asta. Un an mai tîrziu ea se căsătorise cu un membru al Parlamentului. Iar părinţii ei avuseseră perfectă dreptate. Prima iubire nu este, în realitate, nicidecum iubire, iar căsătoria e căsătorie. Iubirea dintîi e un lucru foarte plăcut, dar dăinuie cel mult cîteva luni. Căsătoria, însă, ţine o viaţă întreagă şi, tocmai de aceea, pentru acest pas e nevoie de altceva... nu ajunge un flirt copilăresc. Căsătoria trebuie clădită pe temelii solide, nu pe himere.

Un om ca prinţul Roccapalumba trecuse prin acele văpăi şi friguri timpurii, şi le biruise. Cînd un bărbat de vîrsta lui — şi avea tocmai vîrsta potrivită, nici prea tînăr, nici prea matur — se gîndea serios la căsătorie şi plăcea o fată îndeajuns ca să dorească s-o ia de soţie, era ceva important, iar Guido nu numai că o plăcea... nu era numai raţiunea care îl îndemna, ci o iubea cu aprindere, o iubea ca un băiat de douăzeci de ani. Îmbina focul tinereţii cu bunul simţ şi raţiunea unui bărbat în plină maturitate.

Şi pe urmă avea tot dreptul să se căsătorească. Să se gîndească la rangul lui. Familia lui era una dintre cele mai vechi din Italia. Inspira respect în toată Europa. Şi, luîndu-l de soţ, ea nu s-ar căsători cu un bărbat pe de-a-ntregul străin. Mama lui era englezoaică. El îşi făcuse studiile în Anglia — vorbea engleza ca un englez — avea şi o proprietate acolo ; va locui o mare parte din timp în Anglia. Nu însemna o soartă prea vitregă să-ţi petreci iernile la Roma ! Ce uşurare să te întorci aici după gerul muşcător pe care îl îndurau tocmai în momentul acela londonezii ! Iată ce însemna primăvara engleză ! Muriseră de bronşită ca muştele. Toţi suferiseră de cîte o răceală. Era groaznic afară, dar mai neplăcut înăuntru, în casele umede şi expuse la curent, în timp ce aici te prăjeşti la soare şi nu ţi-e frig niciodată, nici chiar în

palatele astea imense. Abia dacă simți nevoia să faci puțin foc seara. Apoi vila prințului de la Florența — ce vis ! Poate că Blanche îl considera un spirit mercantil fiindcă vorbea de asemenea lucruri, dar ele dădeau cu totul altă înfățișare vieții.

— Vezi tu, draga mea, îi spuse el, iubirea într-o colibă e sublimă în teorie, dar în practică ucide dragostea în nouă cazuri din zece. Bărbații sînt niște egoiști. Femeile îndură totul, dar bărbații nu suportă nimic, și atunci dau vina pe femeie. Vezi tu, eu îți cunosc caracterul și sînt sigur că ai nevoie de tovărășia cuiva care să-ți fie egal ca inteligență — la nivelul tău, cu aceleași gusturi, și care să-ți poată face viața interesantă. Guido va putea să-ți ofere și să-ți arate tot ceea ce face viața interesantă și plăcută. Va fi în măsură să-ți arate cele mai interesante locuri din lume și să te prezinte celor mai valoroși oameni, în cele mai bune condiții. Cunoaște pe toți cei care merită să fie cunoscuți pretutindeni în Europa. El și cu mama lui au prieteni în toate capitalele continentului nostru, la Paris, Viena, Petersburg — și în Anglia, de asemenea, ei cunosc cele mai agreabile persoane.

— E romano-catolic, nu-i așa ?

— Da ; dar, se înțelege, îți va respecta religia. Nimeni nu-ți pretinde s-o schimbi decît dacă vei vrea tu. I-am spus mamei lui că ai fost crescută într-o totală libertate în privința asta.

— Vrei într-adevăr să mă căsătoresc cu un bărbat pe care nu-l iubesc, pe care simt că nu-l voi putea iubi niciodată ? repetă Blanche.

— Aș vrea să mă crezi cînd îți spun că, în problema asta, consider că, într-adevăr, cunosc mai multe și judec mai bine decît tine. Știi că mai curînd aș muri decît să te las să faci un lucru care, după părerea mea, te-ar duce la nefericire. Eu socotesc că tu nu înțelegi cu adevărat, și nici nu poți înțelege, nu poți ști, ce înseamnă căsătoria, sau ce înseamnă dragostea adevărată. Tu îți închipui acum că nu l-ai putea iubi pe Guido, dar sînt sigur că-l vei iubi. Am convingerea că te va face fericită. Cred că e tocmai soțul de care ai nevoie, pentru că ți-ar putea oferi viața pe care o meriți și care ți se potrivește. N-ai să-mi spui că ai să fii fericită ca soție a unui subaltern dintr-un regiment de linie, trăind din te miri ce,

în orașe de garnizoană, și încă în India ! — mai ales după ce aureola romantică are să dispară și ai să-l vezi așa cum este în realitate, un tînăr fără îndoială vrednic de stimă, dar absolut banal, destul de egoist, obișnuit să nu-și iasă din felul lui de a fi, incapabil să renunțe la ceva, fără un viitor în față, atras doar de vînătoare, arme de foc și militărie și nefiind în stare să discute despre altceva. În orice caz, chiar dacă nu ești de acord și socotești că n-am dreptate, aș dori să ai încredere în mine în chestiunea asta. Aș dori să te bizui pe experiența mea, pe dragostea și înțelegerea mea față de tine, pe discernămîntul meu în ale vieții și ale lumii. Îți cer să te măriți cu Guido de dragul meu. Nu ți-aș cere asta dacă n-aș avea siguranța deplină că e cel mai bun lucru pe care-l poți face. Nu răspunde acum nici „da", nici „nu" ; mai reflectează. Ia-ți timp de gîndire cît vrei și adu-ți aminte ce nefericit ar fi bietul prinț dacă ai răspunde „nu", și ce mîhnit ar fi bietul tău tată ! Și să nu-ți închipui că te-ai purta neloial cu băiatul acela din India. El știe perfect că nu are nici o șansă de a te lua vreodată de soție. Tatăl lui mi-a vorbit deschis despre asta și i-a spus băiatului tot ce a avut pe inimă înainte de plecarea lui în India. Obligîndu-l să-și țină cuvîntul, nu vei reuși decît să-i distrugi viața. E mult prea tînăr ca să se însoare acum, chiar dacă ar exista posibilitatea, și nu există. Iar el o știe.

Atît a avut de spus Henry Clifford. Au mers mai departe în tăcere. La stînga lor se vedea arcul frînt al unui apeduct. Un cioban cu fața arsă de vînt și de soare, îmbrăcat în cojoc, păzea cîteva oi cîntînd din fluier o melodie tînguioasă.

Norii se ridicară puțin către nord-vest, deasupra cupolei de la San Pietro.

Blanche se întoarse și contemplă silueta bazilicii, care se contura acum limpede în crăpătura argintiu-apoasă dintre nori. Tabloul o mișcă ; încerca sentimentul că, în viața ei, acesta era decorul unui moment însemnat, și știa că, oricare i-ar fi gîndurile, va sfîrși prin a aduce la îndeplinire voia tatălui ei. Ținea prea mult la el ca să facă altfel ; deși o impresiona numai ultimul argument. Dacă nu renunța la Sydney, însemna că riscă să-i distrugă viața *lui.*

Înfățișarea asta, gîndea ea, cuprinzînd cu ochii trista cîmpie romană, cerul cenușiu și despicătura argintie deasupra bazilicii în depărtare, o va avea viața și soarta mea. Zarurile sînt aruncate.

Și nu se înșela prea mult.

CAPITOLUL III

DUPĂ CE PETRECU SĂRBĂTORILE de Paști la Roma și asistă nu numai la festivitățile pascale, ci și la cele care celebrau jubileul papei Pius al IX-lea ca sacerdot, Blanche se întoarse în Anglia împreună cu tatăl ei. Prințul îi urmă peste puțin timp și, către sfîrșitul lunii mai, Blanche trimise o scrisoare în India prin care rupea logodna. Refuză să facă vreun alt pas înainte de a primi răspunsul lui Sydney Hope.

Răspunsul veni către sfîrșitul lunii iulie. Era o scrisoare patetică, incoerentă și plină de greșeli de ortografie. El știuse dintotdeauna, scria el, că era prea frumos ca să fie adevărat. Știa că nu e vrednic de ea și că nu va fi niciodată în stare să-i ofere viața pe care o merită, dar, încheia el, „doresc să-mi rămîi mereu zeiță protectoare". Blanche vărsă multe lacrimi cînd primi scrisoarea. La două zile după aceea logodna ei fu anunțată în *Morning Post* și scrisorile de felicitare începură să curgă.

Cununia urma să aibă loc la Londra, în septembrie, la Brompton Oratory. Cu o seară înainte, Blanche avu o ultimă convorbire cu tatăl ei. Îi mărturisi că nu-l iubea pe prinț mai mult decît cînd îl cunoscuse. Socotea el că era cinstit din partea ei să se mărite cu un bărbat pe care simțea că nu-l va iubi niciodată ? Henry Clifford îi înlătură obiecțiile, repetînd tot ceea ce-i spusese mai înainte. Găsi un ton mai persuasiv ca niciodată. Sublinie, de asemenea, cît de greu e să rupi o logodnă în ceasul al unsprezecelea.

— Dar tocmai asta e frumusețea ceasului al unsprezecelea. De aceea și există, zise ea.

— Dacă hotărîrea te-ar privi numai pe tine, ar fi altceva.

După aceste cuvinte, Blanche își dădu seama că nu mai avea nici o ieșire. Trebuia să meargă pînă la capăt. A doua zi era căsătorită.

Își petrecură luna de miere mai întîi la Paris, apucînd să vadă sfîrșitul Expoziției, apoi la Veneția și, în cele din urmă, în vila prințului de la Florența.

În decembrie se stabiliră pentru sezonul de iarnă la Roma, la palatul Fabrini. Viața Blanchei ca femeie măritată și ca prințesă italiană începuse.

Tatăl ei avusese dreptate : ea nu înțelesese pe de-a-ntregul ce însemna căsătoria, cu toate prevenirile lui pline de tact. Era mai neplăcută decît toate închipuirile ei... Și mai făcu o descoperire ; nu pe cea obișnuită — că omul cu care se măritase era *altul* — ci tocmai contrariul : Guido era așa cum bănuise ea, chiar și mai dezagreabil, în timp ce căsătoria — lucru la care nu se așteptase — întrecea orice coșmar.

O altă descoperire (pe care o făcu abia cînd ajunse la Roma) fu prezența soacrei ca factor cotidian în viața lor. Nu avea nicidecum intenția să părăsească palatul (și, într-adevăr, de vreme ce locuia într-un apartament separat, nici nu i se putea pretinde asta), iar Guido se temea de ea și o consulta în toate problemele.

Era amabilitatea însăși față de Blanche, și totuși pe Blanche începu s-o neliniștească prezența ei.

Blanche nu era fericită : cuvintele acestea sărace exprimă tot adevărul și închid în ele întreaga poveste ; dar spre ce perspective nebănuite se deschideau !

Abia treptat înțelese limpede ce fel de nefericire conjugală îi hărăzea viitorul ; deocamdată inima îi era încă în India.

Providența e mărinimoasă cu muritorii în această privință ; oricît de clarvăzători ar fi ei, tot nu văd prea departe ; dacă ar putea vedea întregul viitor ca pe pînza desfășurată a unei panorame, puțini ar mai fi în stare să trăiască după o asemenea priveliște. În nici un caz Blanche, care era din fire gingașă, sensibilă și prin excelență feminină.

Pentru moment însă, era invidiată la culme. Lumea zicea că i-a fost dat un noroc extraordinar. Avea tot ce-și dorește inima.

Tatăl ei își freca mîinile cînd se gîndea cît de înțelept și de favorizat de soartă fusese atunci cînd contribuise la încheierea unei asemenea căsătorii.

Scrisorile trimise de Blanche aduceau singurul nor pe cerul senin al mulțumirii sale. Nu voia să recunoască față de el însuși, dar îl tulburau puțin — nu prin ceea ce-i comunicau, ci prin ceea ce rămînea trecut sub tăcere. Găsea o mie de motive plauzibile care să justifice tot ce lipsea.

„Trebuie să ținem seama de atîtea lucruri — își spunea el — de vîrsta fragedă, de schimbare, de noul mediu".

Blanche îi scria scrisori pline de entuziasm despre călătoriile lor, despre Expoziția de la Paris, apusurile de soare de la Veneția, tablourile de la Florența... îi descria frumusețea și confortul palatului de la Roma, gentilețea mamei lui Guido... nesfîrșitele atenții și anticipări ale dorințelor ei din partea lui Guido... și totuși din toate astea lipsea ceva. Are să vină, gîndea Henry Clifford ; nu trebuia să uite că era încă o copilă.

Blanche îl rugă pe tatăl ei să vină să-și petreacă sărbătorile de Crăciun sau de Paști împreună cu ei, la Roma, dar principesa Solski îl sfătui să nu se ducă — nu încă ; mai mult, să stăruie ca, de îndată ce se făcea prea cald în Italia, Blanche să vină să-și petreacă vara în Anglia, la reședința de țară a lui Guido — un conac spațios cu o oarecare întindere de pămînt împrejur în Berkshire, nu departe de Londra.

Iarna la Roma a fost o risipă de strălucire. Blanche se bucura de viața exterioară — spectacole, pitoresc ; cît despre viața ei domestică, înțelese curînd că mama lui Guido, și nu ea, ținea frînele casei.

Prințesa Giulia își făcea simțită influența treptat și cu subtilitate. S-ar fi zis că un șurub strîngea lent, dar sigur, libertatea norei sale. Prințesa părea că se ține în umbră, dar Blanche își dădu seama, încetul cu încetul, că orice proiect de-al ei sau orice sugestie făcută lui Guido erau supuse mamei lui și primeau sancțiunea ei înainte de a fi adoptate. Dacă nu aproba, propunerea era respinsă. Guido găsea vreun pretext și-i explica de ce era greu de realizat, pentru un motiv sau altul. Folosea mereu cuvîntul „greu" — uneori în italiană, *„difficile"*.

Într-o seară, la Operă, unde prințul își avea propria lojă, un tînăr englez, un anume Dennis Lowe, proaspăt

membru al Parlamentului, şi pe care Blanche îl cunoştea de la Londra, veni să stea de vorbă cu ei în timpul antractului, rămînînd mai multă vreme în loja lor. Blanche se bucura să-l revadă şi să afle ultimele noutăţi londoneze. Fusese unul din partenerii ei de dans ; îl văzuse pe tatăl ei şi aveau o serie de prieteni comuni. Îl invită a doua zi la dejun şi el veni. Se întîlniră din nou, în aceeaşi seară, la un concert dat de una dintre ambasade.

În dimineaţa următoare, Blanche discuta cu Guido despre un dineu pe care urmau să-l organizeze. Le mai trebuia un bărbat, şi atunci Blanche îl propuse pe Dennis Lowe.

Guido şovăi, apoi răspunse că nu i se părea un invitat potrivit din cauza atitudinii sale politice.

— Şi care e atitudinea lui politică ? întrebă Blanche.

— Se pare că tatăl său e un tip violent, zise prinţul, şi e prieten cu Garibaldi. Afară de asta, vom fi paisprezece fără el. L-am invitat pe noul ataşat militar francez.

Mai tîrziu, în cursul aceleiaşi dimineţi, Blanche îi ceru lui Guido lista invitaţilor. El tocmai redacta o scrisoare şi-i răspunse distrat :

— E acolo, pe măsuţă.

Blanche o luă şi, parcurgînd-o cu privirea, observă că numele lui Dennis Lowe fusese şters cu creionul şi înlocuit cu numele ataşatului francez, dar scrisul cu care fusese făcută modificarea nu-i aparţinea lui Guido, ci mîinii mai hotărîte a mamei sale.

Dennis Lowe părăsi Roma la scurt timp după acest incident.

Cînd erau singuri, mama lui Guido lua cina aproape întotdeauna cu ei, iar după cină, Guido, Blanche, prinţesa şi fiica ei stăteau într-unul din saloanele vaste şi înalte pînă la ora unsprezece. Blanche broda, prinţesa vorbea sau făcea pasienţe, iar fiica ei, Donna Teresa, se uita şi dădea o mînă de ajutor, fără să spună un cuvînt, ori răspundea monosilabic la întrebările ce i se puneau.

Lunea seara primeau oaspeţi după cină, iar miercurea seara primea, în apartamentul ei, prinţesa Giulia.

Lumea începea să sosească pe la zece şi continua să vină pînă spre unsprezece, şi chiar mai tîrziu ; stăteau pînă la ora unu, uneori şi după aceea, şi beau ceai.

Cu aceste prilejuri mama lui Guido, așezată într-un fotoliu lîngă șemineu, ținea în jurul ei o mică curte, ca și cum ar fi fost o regină. Blanche juca, după toate aparențele, un rol secundar, dar dacă cineva îi acorda prea multă atenție, amîndoi erau atrași într-un fel sau altul în cercul prințesei Giulia, unde rămîneau în tot cursul serii.

Prințesa Giulia dădea dovadă de o mare vioiciune în conversație, cu replici prompte, rapide și de efect — în trei limbi ; avea darul de a pune „pe tapet" orice subiect, epuizîndu-i posibilitățile, apoi trecea la altul înainte de a se desluși cea mai vagă amenințare de plictiseală — calități pe care majoritatea oamenilor le numeau pe drept cuvînt strălucitoare, pe cînd Blanche le găsea profund paralizante. I se părea cu neputință să participe la un asemenea gen de discuții care pe ea o reduceau la mutism. Și cu cît prințesa Giulia o atrăgea mai abil în conversație, cu dexteritatea unui cowboy prinzînd un tăuraș cu lasso-ul, cu atît Blanche simțea că se scufundă mai adînc în tăcere și într-un gol de idei, cînd își dădea seama că lasso-ul o prinsese.

Un alt episod mărunt îi deschise și mai mult ochii. Într-una din scrisorile adresate tatălui ei îi destăinui antipatia față de Dimitri Ossipov, un rus care lua parte, fără excepție, la toate serile de luni ale Blanchei și la cele de miercuri ale prințesei Giulia, fiind preferatul acesteia. Spirit facil și superficial, avea o spoială de informație în absolut toate domeniile, dar preferințele lui mergeau către literatura franceză din secolul al XVIII-lea și pictura italiană ; era inițiat și în muzică și cînta la pian și din gură.

Blanche nu-l putea suferi. Afișa o atitudine vag disprețuitoare care-i călca pe nervi. Îl descrise tatălui ei cu oarecare amănunțime, spunîndu-i, între altele, că avea aerul să împărtășească întruna o durere mută cu prințesa Giulia pentru lipsa de cultură a norei sale, de cînd apăruse limpede că nu-l citise pe Ariosto și că nu agrea baletul italian.

A doua zi după ce scrisese aceste rînduri, numele lui Ossipov fu pronunțat la dejun, discutîndu-se dacă trebuia sau nu să fie învitat la o excursie pe care o proiectau. La care prințesa îi spuse lui Guido :

— Invită-l, te rog. Vreau ca Blanche să ajungă să-l cunoască. Încă nu-l cunoaște. Îl va simpatiza cînd îl va

cunoaşte cu adevărat. Va descoperi ce interesante comentarii ştie să facă despre Ariosto şi baletul italian.

În timp ce rostea aceste cuvinte pe un ton sec şi indiferent, îi aruncă lui Blanche o privire rapidă şi scrutătoare, atît de rapidă, încît Blanche abia prinse de veste, dar atît de pătrunzătoare, încît înţelese că ei îi era adresată.

Pe Blanche o trecu un fior rece cînd o auzi pe prinţesă rostind acele cuvinte şi cînd simţi săgeata acelei priviri, şi îşi aminti că, în ziua precedentă, lăsase scrisoarea pe jumătate scrisă într-o mapă desfăcută, în salonul cel mare, deoarece, în timp ce scria, fusese chemată afară din cameră pentru o clipă. Înţelese că prinţesa Giulia îi citise scrisoarea şi mai înţelese că aceasta voia să ştie că i-o citise. Nu-i era cîtuşi de puţin ruşine de fapta ei.

Blanche nu-şi făcuse încă prietene. Încercase să se apropie de Donna Teresa, dar întîmpinase la ea atitudinea unui cîine care a fost atît de mult bătut, încît nu mai îndrăzneşte să fie prietenos — un fel de tremur sfios ca nu cumva să fie descoperit cînd este mîngîiat. Şi totuşi Blanche se simţea atrasă de ea şi ar fi dorit să lege o prietenie. Poate că ar fi izbutit, dacă o schimbare de situaţie în familie n-ar fi intervenit tocmai atunci. Mai exista un personaj important în casa Roccapalumba — contele Mario Guerrini. Venea în vizită aproape zi de zi, fie la dejun, fie la cină, fie după cină, în apartamentul lui Guido sau în acela al prinţesei Giulia. Era — după cum îi explică Guido Blanchei — o „instituţie, un *enfant de la maison*“ [1].

— Ai să-l adori, adăugă el. Toţi îl adorăm.

Fusese în tinereţe un bărbat deosebit de frumos — brunet, cu trăsături regulate şi ochi de un cenuşiu deschis. Acum părul îi încărunţise şi pe alocuri era chiar alb, dar încă des şi ondulat. Avea parcă ceva de asirian. Arăta mai vîrstnic decît era în realitate şi faţa i se brăzdase înainte de vreme. Încă nu împlinise cincizeci de ani, dar îşi irosise forţele cu îndîrjire, spunea lumea. Tocase mai multe averi, jucase cărţi, călătorise enorm, devenise un tip de cosmopolit, şi făcea parte din Garda nobilă papală. Se căsătorise cu o femeie bogată, dar era văduv

[1] Un intim de-al casei (fr.).

de zece ani. Cu prințesa Giulia era prieten intim de douăzeci și cinci de ani.

Aceasta îl consulta în toate problemele vieții sociale, întocmai cum îl consulta pe Ossipov în toate chestiunile legate de literatură, artă sau muzică, ca și în materie de tablouri și antichități, dar în privința acestora din urmă ea îi confrunta opiniile cu ale contelui Guerrini. Căci experiența o învățase că, în asemenea probleme, opinia unui om de lume se dovedea tot atît de necesară ca și aceea a unui expert, pe care un temperament prea artistic îl putea face s-o ia razna. Acum, fie că prințesa Giulia devenise întrucîtva alarmată în privința contelui, în ultimul an, fie că avea impresia că dă semne de neastîmpăr și pare a fi, cu o ușoară nuanță, mai puțin asiduu și mai puțin atent, fie că totul pornise din dragostea ei înnăscută de a pune ordine în lucruri și de a nu lăsa nimic în suspensie — la puțină vreme după întoarcerea Blanchei și a lui Guido la Roma, în societatea romană se răspîndi vestea că ar fi vorba de logodna contelui cu Donna Teresa. Anunțul oficial fu publicat curînd după Crăciun.

Blanche fu poate unica persoană din Roma care rămase surprinsă, și aceasta nu din lipsă de discernămînt, ci din cauza insuficientelor prilejuri de a observa. Chestiunea fusese hotărîtă în timpul lunii ei de miere, iar ea nu trăise îndeajuns la Roma pentru a avea o perspectivă clară a moravurilor locale.

Descoperi că logodna aceasta făcea mai dificilă ca niciodată apropierea de Donna Teresa, care părea că se eschivează și mai mult decît înainte în fața avansurilor Blanchei, avînd aerul că umblă de colo pînă colo ca o ființă vinovată, cu o expresie ce parcă cerea scuze : „Nu mă condamnați pentru ceea ce fac. De fapt nu e vina mea". Adevărul era că Donna Teresa nu îndrăznea să se împrietenească cu Blanche. Și așa, interogatoriile la care o supunea maică-sa erau destul de iscoditoare. Se temea atît de mult de orice intimitate, cu oricare persoană, încît în mod deliberat o făcea imposibilă, știind că o asemenea apropiere ar fi fost folosită de mama ei în chip de unealtă sau ca mijloc de a obține informații. Iar Teresa era prea loială ca să se preteze la așa ceva. Îi semăna tatălui ei, răposatul prinț.

Dîndu-şi seama că în preajma ei nu exista nici o şansă de prietenie, Blanche îşi aruncă privirile împrejur, în cercul exterior al cunoştinţelor : societatea italiană, colonia engleză şi cele străine, turiştii în trecere şi ambasadele.

Elementele cele mai promiţătoare păreau că se află în colonia rusă. Exista o prinţesă Olenev, care avea un apartament în palatul Orlandi ; locuia acolo cu două fiice extrem de simpatice. Prinţesa Olenev era o femeie distinsă şi plină de pitoresc, cultivată şi iubitoare de muzică. Fiicele, Nelly şi Ira, nu erau frumoase, dar aveau farmec şi erau pline de haz. Ira era înaltă şi brunetă, puţin palidă la faţă. Nelly era scundă şi blondă, cu ochi cenuşii scînteietori. Simţeai că amîndouă sînt sarea pămîntului. Le găseai întotdeauna acasă după cină, dar Blanche constată că nu-i era cu putinţă să se ducă acolo fără Guido, şi numai în ziua pe care el o considera drept ziua lor protocolară de primire, deşi prinţesa Olenev îi repetase de nenumărate ori că pentru ea se găsea acasă în fiecare seară, şi nădăjduia să le viziteze cît de des. Blanche reuşea, totuşi, să se întîlnească cu ele ziua, şi se simţea bine chiar la seratele lor protocolare de marţi, unde venea împreună cu soţul şi adesea şi cu soacra ei.

În casa lor cunoscu un tînăr, jumătate rus şi jumătate spaniol, numit Alexandru Valesky, căruia toţi îi spuneau Saşa. Scria versuri în rusă şi în engleză şi avea capul plin de idei originale. Petrecea iarna la Roma din motive de sănătate, întrucît suferea de plămîni. La una din seratele de marţi ale prinţesei Olenev, Blanche se împrieteni cu el numaidecît. A doua zi se întîlniră din întîmplare la Capitoliu şi discutară despre artă, tablouri şi cărţi. Alexandru Valesky făgădui să-i trimită o carte despre care-i vorbise, o culegere de poeme scrise de un domn Browning, apărute de cîţiva ani, dar complet necunoscute. Îi trimise a doua zi cartea, care se intitula *Bărbaţi şi Femei*. Ei îi plăcu nespus de mult. Se revăzură în casa prinţesei Olenev. În seara aceea soţul ei, fiind răcit, n-o însoţise, şi nici soacra, care se dusese la Operă împreună cu fiica-i şi cu contele Mario. Blanche propusese să rămînă acasă, dar Guido, pe un ton cam iritat, o îndemnase să nu lipsească, deoarece, spusese el, dorea să rămînă singur. Se găseau puţine persoane în casa Olenev, din cauza premierei unei noi opere ; întreaga Romă se dusese s-o asculte,

afară de Blanche, care invocase drept scuză indispoziția lui Guido.

Blanche fu încîntată să-l regăsească pe Saşa Valesky la familia Olenev. La început avu loc o amuzantă conversație generală. Mai tîrziu sosiră alți oaspeți, printre care Dimitri Ossipov, dar acesta nu-i dădu prea multă atenție Blanchei, și se consacră amfitrioanei. Blanche avu cu Saşa o lungă discuție despre poemele lui Browning, apoi despre poezie și cărți în general, și, în sfîrșit, despre societatea din Roma și din alte capitale. Timpul trecu repede și Blanche observă în momentul cînd își lua rămas bun că era douăsprezece și jumătate.

Două zile mai tîrziu, la dejun, Guido menționă numele lui Saşa Valesky. Îl văzuse la club.

— Arată mai rău ca niciodată, comentă el. Ar trebui să-l invităm la noi într-o zi. Blanche nu-l cunoaște.

— L-ar plăcea, spuse prințesa Giulia. Ar avea atît de multe puncte comune. Și adăugă, cu o infimă nuanță de ironie rece, în glas : Poemele acelea dificile scrise de extraordinarul domn Browning, de pildă.

— Cine e Browning ? întrebă Guido.

— Nu știu prea multe despre el, răspunse maică-sa privind-o pe Blanche, afară de faptul că e oarecum revoluționar și un *„mangeur de prêtres"* [1], și că scrie poeme foarte „dificile", rosti ea din nou cuvîntul între ghilimelele ironiei. Sînt prea bombastice pentru mine.

Blanche roși, dîndu-și seama că soacra ei avea informatori în toate taberele.

La cîtva timp după aceea, mătușa lui Saşa Valesky o invită la ceai. Locuia împreună cu nepotul ei. Invitase de asemenea familia Olenev și alte cîteva persoane. Blanche își dădea seama că, dacă se ducea, faptul avea să fie raportat, într-un fel sau altul, soacrei sale. Dar de ce nu s-ar duce ? De ce nu se cădea să se ducă la un ceai ? Situația ei față de soacră-sa trebuia lămurită într-o bună zi. Ce însemna asta ? Ce voia, de fapt ? Oare ea, Blanche, nu trebuia să facă nici un pas fără să ceară voie soacrei ? Erau anumite persoane pe care soacra ei le dezaproba ? Sau dezaproba pe oricine cînd era vorba de Blanche ? Reflectînd asupra acestei chestiuni, Blanche hotărî să se ducă și, dacă era necesar, să aibă o explicație.

[1] Dușman al preoților (fr.).

De aceea, cînd veni ziua, era mai mult ca sigură că prinţesa o va întreba la dejun dacă n-ar dori să facă o plimbare cu trăsura împreună, în după-amiaza aceea, cum obişnuia adeseori, şi, mai ales, socotea Blanche, cînd voia s-o împiedice să aibă alt program. Dar spre surprinderea ei prinţesa nu spuse nimic şi nici măcar n-o întrebă ce avea de gînd să facă. Guido era ocupat. Întotdeauna, între cinci şi şapte, se ducea la club.

La patru şi jumătate, Blanche sosi la locuinţa lui Valesky. Era un apartament drăguţ, nu departe de Palazzo Veneţia, la etajul trei. Acolo găsi familia Olenev şi cîţiva italieni şi englezi simpatici pe care îi cunoştea. Abia se înfiripase o conversaţie hazlie, cînd fu anunţat Ossipov.

— V-am adus o prietenă, drept surpriză, zise el rîzînd, şi în urma lui, impunătoare şi elegantă, în rochie neagră, cu perle, şi cu un buchet enorm de trandafiri roşii în talie, îşi făcu apariţia prinţesa Giulia.

CAPITOLUL IV

BLANCHE ERA MAI NEDUMERITĂ ca niciodată în urma acestui incident. Avea sentimentul că trebuie să-şi stabilească şi să urmeze o tactică bine definită faţă de soacra ei ; dar care anume ?

Iarna era pe sfîrşite şi Roma începea să se umple de vizitatori. Cîţiva prieteni de-ai tatălui ei urmau să sosească. Pe unii îi cunoştea ; alţii veneau cu scrisori de recomandare. Într-o zi fu invitată să ia parte la o excursie la Vila lui Hadrian de către un tînăr lord Kiltarlity, a cărui familie era în relaţii de strînsă prietenie cu tatăl ei. Blanche se gîndi că ar fi bine să încerce, cu acel prilej, o nouă strategie. Se duse de îndată la prinţesă şi, înfăţişîndu-i cazul, îi ceru sfatul. O găsi pe soacră numai simpatie şi zîmbete. Bineînţeles că trebuia să ia parte. Nu i se aduse nici o obiecţie. Prinţesa merse pînă acolo, încît să-i găsească lui Guido o ocupaţie care să-l pună în imposibilitate de a o însoţi. Nu avu loc nici o imixtiune şi nu i se puseră după aceea nici un fel de întrebări. Blanche petrecu o zi plăcută.

„Îi place să i se ceară părerea", îşi zise Blanche. „Ei bine, de ce să n-o întreb ori de cîte ori se poate, şi pe

urmă, dacă într-o anumită problemă nu vreau, n-am decît să nu-i spun nimic, iar ea n-o să se supere, fiindcă va crede că a fost cu totul întîmplător." Așadar, Blanche adoptă ca linie de conduită obiceiul de a-și consulta soacra asupra fiecărui lucru mărunt și fără importanță — ce cărți noi să citească ; cui să lase cărți de vizită ; la a cărui zi de primire să meargă ; ce oaspeți să invite la dineu și pe cine să nu invite ; ce puncte turistice să arate străinilor și cărora dintre ei. Tentativa părea că întîmpină un succes total. De fapt, toate aceste chestiuni îi erau Blanchei perfect indiferente.

Pentru cei din afară s-ar fi părut că Blanche nu avea de ce să se plîngă. Soacra locuia în aceeași casă, e adevărat, dar apartamentul ei era complet separat, la alt etaj, cu intrare principală proprie. Tot așa de bine ar fi putut să se găsească pe altă stradă. Mai mult, toată lumea era de acord că prințesa Giulia avea un tact infinit. Nu se ducea niciodată să vadă ce face Blanche ; nu lua niciodată masa cu tinerii căsătoriți decît dacă aceștia o invitau. E adevărat că-și petrecea aproape toate serile cu ei, sau îi chema la ea, în apartamentul de sus, cînd erau singuri, dar asta numai pentru că i-o cerea Guido. Așa prefera el. Își crease o obișnuință.

Blanche, dealtfel, deși vedea limpede toate cîte le vedea, recunoștea că erau prea puține motive concrete de nemulțumire. Prințesa nu se amesteca niciodată fățiș în menajul ei, nu-i punea întrebări iscoditoare, sau la care s-ar fi simțit stingherită să răspundă, avea o comportare perfectă față de Guido, pe ea o ajuta în fel și chip în relațiile cu localnicii și cu rezidenții străini, îi spunea tot ce dorea să știe, îi facilita totul — și apoi era atît de generoasă, încît o copleșea cu darurile.

„Prințesa Giulia e atît de darnică, încît și-ar da și *hainele de pe ea oricui i le-ar cere*", spunea unul dintre admiratorii săi. La nuntă îi dăruise norei sale splendidul voal în *point d'Alençon* [1] pe care îl purtase ea însăși ca mireasă, și un colier magnific de smaralde și diamante. Cînd Blanche protestase, prințesa îi spusese : „Ia-le, draga mea ; eu sînt prea bătrînă ca să mai am nevoie de ele, iar tu ai să arăți splendid".

[1] Punct de dantelă numit astfel după o localitate din Franța.

Dar în ciuda acestor manifestări de generozitate, a aparentei atitudini retrase şi a evidentului tact al soacrei sale, Blanche se simţea, totuşi, ca prinsă într-o pînză de păianjen nevăzută, ca şi cum fiecare acţiune, fiecare cuvînt şi aproape fiecare gînd i-ar fi fost cunoscute prinţesei. Cum se ajungea aici, habar nu avea. Nu exista vreun sistem de spionaj, dar prinţesa avea talentul să cunoască întotdeauna pe cineva în orice loc, şi să-l cunoască destul de bine pe acel cineva încît să scoată de la el exact ceea ce voia să ştie, fără a avea aerul că-l întreabă. Blanche îşi dădea seama că nu exista absolut nici o speranţă să încerce vreodată să-i ascundă ceva la Roma, şi că era greu să stăruie într-o linie de conduită pe care soacra ei o dezaproba. Înţelegea că Guido se aflase toată viaţa în aceeaşi situaţie, şi că acum, la treizeci de ani, se temea de mama lui la fel ca la zece ani.

O dovadă elocventă a celor bănuite de Blanche avea să-i fie curînd oferită.

Saşa Valesky părăsise Roma ducîndu-se la Florenţa curînd după acea invitaţie la ceai. Lipsise vreo trei săptămîni, cînd într-o zi Blanche primi un bilet din partea lui prin care-i comunica sosirea şi dorinţa de a o revedea. Nu se puteau întîlni la familia Olenev ? El îşi va petrece seara următoare în casa prietenelor comune. Nu era ziua lor de primire, aşa încît ar putea sta de vorbă liniştiţi. Prinţesa şi fiicele ei vor fi încîntate, ştia bine.

Blanche îşi zise că se ivea astfel un prilej de verificare. Împrejurările erau favorabile. Guido era plecat din Roma ; se dusese la reşedinţa lui de la moşie să se întîlnească cu omul său de încredere. La masa de seară luau parte Donna Teresa şi logodnicul ei, precum şi un prieten englez al prinţesei Giulia, dl. Cawthorne, critic de artă, cu o vastă informaţie în domeniul galeriilor de pictură şi sclavul ei devotat. După cină, prinţesa Giulia se aşeză să facă o pasienţă. Cawthorne şedea lîngă masa de joc şi-i dădea sfaturi. Donna Teresa şi Mario jucau bezigă la celălalt capăt al salonului.

— Am făgăduit, spuse Blanche, să trec o clipă pe la familia Olenev.

Îşi luă-rămas bun de la toată lumea.

Soacra ei îi zîmbi afabil şi nu făcu nici un comentariu. Blanche se duse la palatul Orlandi şi petrecu acolo o seară cît se poate de plăcută, doar ea împreună cu

Nelly și Ira Olenev, Valesky și un tînăr italian simpatic, Ubaldo Agostini, care cînta la mandolină. Blanche rămase acolo pînă tîrziu.

Guido se întoarse a doua zi.

Întrucît doreau să ofere un dineu prietenilor lor englezi, se adunară cu toții să discute în apartamentul prințesei, îndată după dejun. Din nou Guido propuse să fie invitat Valesky.

— Nu cred că e nimerit, spuse prințesa Giulia. Și asta îmi amintește, adăugă ea, întrerupîndu-se brusc.

Continuară să discute despre diferite persoane care corespundeau sau nu invitației la dineu, și curînd după aceea Guido ieși. Era în săptămîna Carnavalului.

— Iată ce mi-am amintit adineauri că voiam să-ți spun, scumpa mea Blanche — începu soacra ei de îndată ce Guido ieși din cameră — nu crezi că e cam nepotrivit să te vezi mereu cu Sașa Valesky ? Știu că nu e nimic rău într-asta, firește, că nu are nici o semnificație și e ceva perfect nevinovat, dar trebuie să ne amintim că Roma nu e Londra. Oamenii de aici sînt cu totul altfel și flecăresc ușor.

— Dar nici nu prea l-am văzut, răspunse Blanche roșind.

— Vezi tu, reluă prințesa Giulia, neluînd în seamă întreruperea Blanchei, fiecare știe totul la Roma. Orașul întreg știe că ai stat pînă tîrziu aseară în casa Olenev, singură cu acei doi tineri, fără ca măcar gazda să fie de față.

— A venit și ea.

— Da, după ce s-a terminat spectacolul la Operă, atît cît să-ți spună noapte bună. Nu trebuie să-ți închipui că am ceva împotriva lui Sașa Valesky. Îl găsesc încîntător. Atît de cultivat și de inteligent, atît de competent în materie de muzică ! Dar nu socot că e un prieten nimerit *pentru o tînără măritată din Roma*. În primul rînd, nu are principii. Al doilea, a avut prea multe aventuri. Mereu se logodește și rupe logodna în ultimul moment în modul cel mai scandalos și mai revoltător. Al treilea, în momentul de față risipește o avere cu dansatoarea aceea, Zanelli. Nu putem lăsa să clevetească toată Roma că o ai pe Zanelli ca rivală.

— Nu l-am văzut pe prințul Valesky decît de trei ori, obiectă Blanche, și e bolnav, nu cred că va trăi prea mult.

— Dacă-i așa, cu cît își schimbă mai repede felul actual de viață, cu atît mai bine, spuse prințesa ; dar ești datoare față de Guido și față de numele pe care îl porți acum să nu se vorbească pe seama ta ; și dacă vei continua să-l vezi atît de des pe Saşa Valesky, ai să fii ponegrită, asta e inevitabil, iar eu sînt obligată să te rog, Blanche dragă, de hatîrul nostru, să NU faci asta. Știi, Blanche, tot felul de lucruri, care în sine sînt inofensive și pe care le poți săvîrși fără grijă la Londra, sînt de neconceput la Roma. Trebuie să ții minte că aici ești un personaj public și că trăiești în public. Nu e cinstit față de Guido, iar el ar fi nenorocit dacă ar ști.

— Îți făgăduiesc că Guido nu va avea niciodată motiv să se plîngă de mine.

— Știam că vei înțelege, scumpa mea, spuse prințesa, ești o copilă cu judecată, și apropiindu-se de ea, o sărută.

Două zile mai tîrziu, fără nici o intenție, Blanche îl întîlni pe Saşa la un dineu oferit de o ambasadă și șezu la masă lîngă el. Din fericire, prințesa Giulia nu era de față.

El îi propuse diverse planuri de întîlnire. Blanche îi răspunse că era cu neputință.

— Înțeleg. Prințesa Giulia a trecut la acțiune.

Blanche zîmbi trist, dar nu rosti nici un cuvînt.

— Credeam că e posibil să devenim prieteni.

— Nu trebuie să am prieteni, nu aici.

Tonul glasului ei era sincer și absolut decisiv.

— Mă gîndeam eu că va pune capăt prieteniei noastre. Știi, mă urăște pentru că eu n-o înghit — pe de-a-ntregul. Tot secretul prințesei Giulia stă într-asta. Dacă o accepți, dacă îi recunoști pretenția de a fi regină de drept, regină peste toate — viață, artă, oameni, litere, muzică, gust artistic, politică — atunci e blîndă ca o porumbiță și nu-și vîră niciodată nasul în treburile tale. Dar dacă bănuiește vreo opoziție sau neloialitate la tine ca supus, ori, mai rău, o răzvrătire ascunsă sau o revoltă fățișă, atunci ți se împotrivește, se luptă cu tine pînă la sînge și, în cele din urmă, îți zădărnicește planurile.

— Cred că ai dreptate, spuse Blanche gînditoare.

— Înțelegi, ea știe că eu nu cred în ea. N-aș zice că e chiar fățarnică, dar totul la ea e artificial — evlavia, inteligența, cultura, interesul pentru politică, gusturile artistice, conversația, cunoștințele acumulate, tenul, părul.

— Mie mi se pare că e o femeie deosebit de inteligentă.

— E o femeie remarcabilă, un personaj de talie excepțională, în stil grandios ; ba chiar un talent, recunoscu Sașa. Din nefericire, eu nu-mi pot pleca genunchii în fața ei. Îi e peste putință să tolereze egalitatea ; simte nevoia să fie înconjurată de inferiori sau de oameni care îi recunosc superioritatea — de sclavi care acceptă tot ceea ce face, necondiționat, fără rezerve și fără *arrière-pensée* [1]. Eu unul, nu pot, și rezultatul este că mă urăște, că nu pierde niciodată ocazia să mă gratifice cu o împunsătură. Pînă în prezent, puțin mi-a păsat. Cărările noastre s-au încrucișat foarte rar. M-am ferit din calea ei cît am putut — dar acum a început să mă plictisească... Ne va împiedica să fim prieteni. A găsit prilejul să mă sîcîie.

— Și pe mine la fel. Am înțeles un lucru — nu trebuie să ai prieteni, aici ; cel puțin eu nu trebuie să am.

— Îmi închipui că prințesa Giulia ar fi scandalizată numai la ideea asta, spuse Sașa cu ironie.

— Cred că da.

— Și totuși, după ce a trăit douăzeci și cinci de ani cu Mario Guerrini, acum îl însoară cu fiica ei !

— St ! făcu Blanche. Schimbară vorba. Blanche savură conversația, fiind conștientă, cu tristețe, că era ultima oară cînd se mai vedeau.

Către sfîrșitul dineului el o întrebă din nou : „Într-adevăr, nu e posibil să fim prieteni ?"

— Aici nu, e cu neputință. Eu aș fi dorit să se poată.

— Atunci trebuie să-mi iau rămas bun.

— Mi-e teamă că așa trebuie.

— Nu mai rămîn nici o zi măcar la Roma. Mă întorc la Florența, unde voi sta mai mult. Am venit doar ca să te văd. Trebuie să știi asta. Ai ghicit, probabil. Știu că *ai ghicit. Detest Roma. Mi-e silă de toată societatea* de aici afară de familia Olenev. Am venit să te văd pe dumneata și numai pe dumneata...

— Credeam că ai multe prietene.

— Așa ți-a spus prințesa. Bănuiesc că ți-a spus că trăiesc cu balerina Zanelli. Am iubit-o odinioară, acum cinci ani, cînd eram un băiat necopt, și am provocat un

[1] Gînd ascuns (fr.).

scandal public dăruindu-i un smarald — o amintire de familie. Frumos giuvaer! Şi grozav de amuzant a fost să scap de el! Dar n-am mai văzut-o de peste un an de zile, iar acum e amanta lui Ubaldo Agostini. Am fost îndrăgostit o dată sau de două ori, dar niciodată cu adevărat pînă acum... fiecare spune asta, ai să-mi ripostezi... dar de astă dată e o realitate. Nu credeam că se poate întîmpla, şi uite că s-a întîmplat, dar prea tîrziu... eh! nu are prea mare importanţă, fiindcă în nici un caz n-am să-ţi creez supărări. Plec mîine şi voi sta la Florenţa cît timp nu va fi prea cald... pe urmă mă voi întoarce în Rusia la moşia mea şi voi rămîne acolo pînă cînd... pînă la sfîrşit, şi asta nu va însemna prea multă vreme. Doctorii îmi mai dau un an sau doi, şi numai cu condiţia să trăiesc în localităţi pe care nu le pot suferi, ca Madera sau Cannes. Mi-e odioasă Riviera. Acum, să vorbim de alte lucruri — de Patti şi *La Grande Duchesse*...[1]

Conversaţia deveni generală la capătul mesei unde şedea Blanche. După dineu, Guido rămase cîtva timp în fumoar. Urmă un concert, şi apoi dans. Saşa Valesky plecă devreme. Chiar înainte de plecare, o privi lung pe Blanche. Era cea din urmă oară cînd îl vedea. Plecă a doua zi la Florenţa, aşa cum spusese, şi ea nu mai avu alt prilej să-şi ia rămas bun de la el.

Blanche reflectă asupra celor ce-i spusese despre soacra ei şi ajunse la concluzia că avea dreptate. Ceea ce nu putea îndura prinţesa era opoziţia, bănuiala de opoziţie ascunsă.

„Din partea mea n-o s-o aibă, în nici un caz", gîndi Blanche. „Dacă va trebui vreodată să mă împotrivesc ei, o voi face pe faţă."

Soacra ei părea că-şi dă seama de toate astea, căci din clipa cînd Saşa Valesky părăsi Roma, se făcu dulce ca mierea şi nu se mai amestecă în nici un fel în treburile norei sale. Dimpotrivă, depunea toate silinţele ca s-o distreze şi să pună la cale prilejuri de amuzament.

Blanche întîmpină cu bucurie postul Paştelui. Însemna mai puţine recepţii. Deşi mai veneau încă musafiri străini la dejun sau la cină, ei formau în cea mai mare parte o curte în jurul soacrei sale; Blanche îi era profund recu-

[1] *Marea ducesă de Gerolstein*, operă-bufă de Offenbach, după un libret de Meilhac şi L. Halévy (1867).

noscătoare pentru acest lucru. Viața ei se scurse fără evenimente, în făgașul obișnuit.

După Paști, Donna Teresa se căsători cu Mario Guerrini și amîndoi părăsiră Roma pentru a-și petrece luna de miere la Paris. La începutul lui mai, Blanche plecă împreună cu Guido la Londra ; se stabiliră la conacul prințesei Giulia, Norton Park, în Surrey, la mai puțin de o oră de Londra. Prințesa Giulia nu-și însoți nora în Anglia. Nu spuse nimic despre planurile ei, dar dădu a înțelege că s-ar putea să vină și ea mai tîrziu.

CAPITOLUL V

NORTON PARK ERA UN CONAC încăpător, din piatră cenușie, situat pe un teren nisipos, într-o regiune de brazi și iarbă neagră. Înălțată în veacul al XVII-lea, clădirea aceasta cu înfățișare posomorîtă arsese la începutul secolului al XIX-lea și fusese reclădită în întregime către sfîrșitul deceniului al patrulea.

Prințesa Giulia nu adusese nici un fel de transformări locuinței. Era obișnuită cu spații frumos amenajate îndărătul casei ; avea pricepere și gust, dar o aruncătură de ochi i-a fost de ajuns ca s-o convingă că Norton Park trebuia ori refăcut în întregime, ori lăsat neatins, așa încît ea lăsă casa așa cum era. Camerele de zi aveau pereții tapisați în saten galben, afară de una singură, împodobită cu pluș roșu imprimat cu crini heraldici aurii.

Conacul era plin de tablouri lipsite de orice interes și de cărți religioase și juridice. Ferestre mari din sticlă turnată dădeau spre o pajiște ce cobora în pantă lină. Blanche simți cum i se strînge inima cînd păși înăuntru. Ploua cu găleata în ziua sosirii lor, și conacul, cu terenul dimprejur, arăta cum e mai rău.

A doua zi, spre sfîrșitul după-amiezii, tatăl ei veni de la Londra și rămase peste noapte. Blanche se simți fericită că-l revede. El o examină atent. Era mai frumoasă, dar puțin mai palidă ca de obicei. Henry Clifford își închipui motivul cel mai mulțumitor dintre toate, și avea dreptate. Guido îl informă că așteptau un copil în toamnă — în septembrie sau octombrie. Blanche ținea mult ca acest copil să se nască în Anglia, dar Guido se împotrivea

categoric. Mama lui, de asemenea, socotea că era preferabil ca Blanche să se întoarcă la Roma cu cîtva timp mai înainte. Era sigur că socrul său va fi de acord cu el şi va face uz de influenţa lui asupra Blanchei. Henry Clifford încuviinţă. Masa de seară fu plină de însufleţire. Henry Clifford se întrecu pe sine în arta de a întreţine conversaţia. Le comunică toate noutăţile ; îi făcu să rîdă. Le sugeră tot felul de planuri de viitor. Guido trebuia, firește, să vină la Londra, unde îl va introduce la clubul St. James ca membru onorific. Era plăcut, totuşi, în acest moment al anului, să te odihneşti la ţară, evadînd din arşiţa şi praful Londrei. După impresia lui, vor avea o vară neobişnuit de călduroasă.

Nu avu prilejul să stea de vorbă cu Blanche decît a doua zi dimineaţa. Guido nu cobora niciodată la micul dejun, ci lua o ceaşcă de cafea neagră în dormitorul său.

Blanche dorea să-şi vadă tatăl între patru ochi ; în acelaşi timp, avea o uşoară teamă de întrevedere. Nu dorea să-i ghicească masca pe care o purta.

Se întîlniră la nouă jumătate în sufrageria ornamentată greoi cu stucatură ; bufetele masive erau din lemn de mahon, iar de sus atîrna un candelabru complicat.

— Ei, spune-mi totul despre Roma, o îndemnă tatăl ei, după ce o sărută şi se servi cu un ou fiert de pe bufet.

— Toţi sînt foarte drăguţi cu mine, mai ales prinţesa Giulia. Nu există lucru pe lume să nu vrea să-l facă pentru mine. A refăcut întregul apartament înainte de venirea mea, a instalat o baie de marmură — o baie romană autentică. Acum e o minunăţie ! Camera de dormit e tapetată în brocart roz pal. Mi-a dăruit o minunată cuvertură albă de mătase, brodată cu fir de argint. Ea a moştenit-o ; se pare că a aparţinut principesei Henriette d'Angleterre. E o femeie extraordinară. Are un dar nemaipomenit să decoreze un interior.

— Da, are gust, un gust poate puţin cam exotic, dar asta nu strică în Italia. Presupun că acum nu mai iese atît de des. Tot în palat locuieşte ?

— Da, bineînţeles. Are propriul ei apartament şi ar putea la fel de bine să locuiască în celălalt capăt al oraşului în ceea ce ne priveşte. Nu vine niciodată la noi dacă n-o cheamă Guido.

— Îmi închipui că o vedeţi seara ?

— Sigur că da, cînd sîntem singuri — coboară adeseori, sau urcăm noi la ea.

— Fata s-a măritat ?

— Da, cu contele Mario... Îl cunoşti ?

— Da, îl cunosc de ani de zile.

Urmă o tăcere.

— Cred că soluţia va fi satisfăcătoare, spuse Henry Clifford ca să lichideze subiectul.

Urmă o nouă tăcere.

— Aşa sper şi eu.

— Guido arată bine. N-a mai fost în Anglia de multă vreme, parcă ?

— De cînd a părăsit şcoala.

— Îmi spune că ai dori să rămîi aici pînă la...

— Da, aş dori.

— Dar să ştii, fetiţa mea dragă, că asta ar atrage tot felul de necazuri.

— Cu siguranţă că lucrurile se pot aranja.

— Să zicem că da, totuşi Guido îşi exprima dorinţa...

— Îmi închipui — Blanche se întrerupse ; era cît pe-aci să spună „îmi închipui că mama lui stăruie" — dar în loc de asta continuă : Îmi închipui că nu vrea să rămînă aici prea multă vreme.

Henry Clifford observă hiatul.

— Cred şi eu că va trebui să se întoarcă în Italia. Are multe de făcut, nu-i aşa ?

— Guido e totdeauna ocupat.

Blanche schimbă subiectul. Se interesă de diferite persoane de la Londra. Îl întrebă pe tatăl ei ce mai făcuse în acest răstimp, pe cine mai văzuse. De ce nu venise la Roma de Paşti ?

— Mi-a fost cu neputinţă, fetiţa mea dragă — cu neputinţă să scap. Am dat o fugă pînă la Paris pentru o zi, două, de Paşti, dar şi asta cu greutate. Voi veni anul viitor, dacă trăim cu toţii.

Din nou tăcură.

— Îmi închipui că tu şi cu Guido primiţi foarte des ?

— Sîntem acasă în fiecare luni seara. Uneori oferim dineuri.

— Trebuie să fie extrem de agreabile, sînt sigur. Guido avea un bucătar excelent. Bucătarii italieni, cînd sînt buni, sînt cei mai buni din lume. Mai buni decît cei franzeci. Sînt fermecători oamenii la Roma, nu-i aşa ?

— Fermecători. O notă de neatenție se strecură pentru o clipă în glasul ei.

Henry Clifford ridică ochii spre ea.

— Da, sînt plini de farmec, reluă Blanche în grabă. Sînt toți atît de gentili cu mine !

— Bănuiesc că ți-ai făcut o droaie de prieteni ? — iepurele cu prieteni mulți.

— Da — mulți.

— O cunoști pe baroana Tresdorf ?

— Da, tată, am fost la ziua ei de primire.

— Și pe Donna Maria Monteleone ?

— Da, puțin.

— Dar pe prințesa Dolly Chereny ?

— A fost plecată mai tot timpul.

— Și pe soții Linsky ?

— Guido nu iubește prea mult lumea diplomaților.

— Nu ? Are dreptate, dar ea e o femeie foarte plăcută — *simpatica*, distinsă, inteligentă. Dar cine sînt prietenii tăi cei mai buni ?

— Îmi sînt drage prințesa Olenev și fiicele ei.

— A, da. Rusoaicele. Și mai cine ?

— M-am văzut cu mulți englezi în primăvara asta. Îi conduceam ca să le arătăm orașul. Lordul Kiltarlity a venit la Roma cu sora lui.

— Da, da. O ! era să uit — o știi, desigur, pe vechea mea prietenă, Dona Elena Genzaro ?

— Da, o cunosc, dar nu mă pot împăca cu ea, mă sperie.

— Trebuie să ajungi s-o cunoști bine ; o femeie atît de agreabilă, atît de isteață și veselă — strălucitoare.

— Tocmai asta e ; e prea strălucitoare pentru mine, tată.

— Fleacuri, fetițo dragă. Dar clima îți prieste ? Ai grijă să nu ieși la apusul soarelui, sper ?

— Ador clima, și Campagna. Primăvara e atît de frumos — Pincio, grădinile Borghese, Tivoli, Nemi. Blanche încerca să pună o notă de entuziasm real în glasul ei. Firește, continuă ea, niciodată n-ai timpul să vezi nici jumătate din ceea ce vrei. Am impresia că, dacă ar fi să trăiesc toată viața la Roma, abia voi vedea jumătate din cîte sînt de văzut.

— Presupun că ai asistat și la unele ceremonii religioase ?

— De la jubileul papei pe care l-am văzut împreună ? Da, am mai asistat şi la alte slujbe la San Pietro.

— Interesante, nu-i aşa ?

— Da ; impresionante, spuse ea, fără multă convingere.

„N-a fost convertită", gîndi tatăl ei. Conversaţia fu întreruptă de sosirea lui Guido, care coborîse mai devreme ca de obicei.

La despărţire, Henry Clifford conveni ca Guido şi Blanche să vină la Londra în cursul săptămînii. Îi putea găzdui la el acasă dacă voiau să rămînă peste noapte.

Blanche se simţi uşurată cînd plecă tatăl ei. Această primă conversaţie fusese un chin şi era bucuroasă că luase sfîrşit. Data viitoare nu vor mai avea aşa de mult de discutat despre Roma. O scosese la capăt destul de bine în ceea ce-i privea pe Guido şi pe soacra ei. Ştia că-i luase tatălui ei o piatră de pe suflet în privinţa acestor două puncte importante, dar simţea că-şi jucase mai puţin bine rolul în legătură cu viaţa la Roma şi cu prietenii ei. Şi chiar aşa era.

Henry Clifford reflectă că e ceva care nu merge cum trebuie. I se părea de necrezut, cunoscînd Roma atît de bine, pe italieni şi pe membrii coloniilor străine de acolo, ca Blanche să nu constituie centrul unui cerc de amuzament, de viaţă şi voioşie. Era fermecătoare, frapantă şi ieşită din comun, încîntător de comunicativă, plină de umor şi bună dispoziţie — cel puţin aşa fusese înainte de starea ei actuală — o interlocutoare adorabilă ; şi cu toate astea avea impresia că dusese o viaţă singuratică. „Poate că nu se simte bine", socoti el şi puse totul pe seama acestei stări. „E cît se poate de firesc ; şi pe urmă, după călătoria asta lungă, la ce te poţi aştepta ?"

Dar impresia nu se ştergea cu timpul.

Discută chestiunea cu principesa Solski, care-şi exprimă dorinţa vie de a o revedea pe Blanche spre a-şi forma *singură o părere. Henry Clifford* îi spuse că tocmai pregătea un mic dineu pentru Blanche şi ginerele său — şi încă două, trei persoane agreabile ; trebuia, bineînţeles, să vină şi ea. Dineul avu loc săptămîna următoare. Blanche şi Guido rămaseră în noaptea aceea la tatăl ei.

Principesa Solski veni împreună cu soţul ei şi cu un tînăr diplomat, Hedworth Lawless, care tocmai fusese numit ataşat retribuit la legaţia din Florenţa. Mai înainte stătuse doi ani la Washington ca ataşat neretribuit. Henry

Clifford, care-l cunoştea pe tatăl tînărului, îl invitase ca să facă cunoştinţă cu Blanche. Mai erau de faţă o tînără pereche drăguţă, lordul şi lady Hengrave, lady Harriet Clive, pe cît de distractivă pe atît de atrăgătoare, şi sora lui Henry Clifford, doamna Somner.

Blanche părea că înfloreşte în atmosfera ei natală. Ţinea loc de gazdă. Era aşezată la un capăt al mesei, în faţa tatălui ei, între Solski şi lordul Hengrave.

Arăta superb, îmbrăcată toată în roz — o creaţie a unei case de modă franceze — cu volane suple, în care nuanţele curcubeului se topeau unele într-altele, şi cu un trandafir roz în păr.

Lordul Hengrave o admira pe Blanche în mod vădit, iar lady Hengrave îi împărtăşea părerea, căci îi spuse lui Henry Clifford, la stînga căruia era aşezată :

— Roma îi priieşte Blanchei ; arată bine — foarte bine, adăugă ea pe un alt ton, adresîndu-i lui Henry Clifford o privire semnificativă, cu înţelesul : „foarte bine, avînd în vedere..."

Lady Hengrave era ea însăşi un bun arbitru, fiind recunoscută drept una dintre cele mai elegante tinere doamne din Londra.

Îl privea cu respect pe Henry Clifford pentru că pusese la cale o căsătorie atît de vădit izbutită. Lady Harriet Clive, în schimb, care era văduvă, găsea că e de-a dreptul tragic ca Blanche să fie căsătorită cu un străin galben ca ceara şi care locuia în Italia. O ţară agreabilă să stai cîteva săptămîni de Paşti, sau în septembrie — dar să trăieşti acolo toată viaţa !

— Cred că-ţi pare bine că te-ai întors, îi spuse ea după dineu, în timp ce urcau împreună scările. Cunosc Roma — e plină de femei care bîrfesc. Nişte caţe, nu-i aşa ? Apoi adăugă oftînd : Îţi cunosc şi soacra. Oricum, ai posibilitatea să vii în Anglia în fiecare an. Trebuie să vii, de dragul tatălui ; şi pe urmă clima Italiei e nesănătoasă vara, nu-i aşa ?

Principesa Solski vorbi şi ea cu Blanche ceva mai tîrziu, făcînd un schimb de impresii. Cunoştea familia Olenev. Fu pomenit şi Saşa Valesky.

— E inteligent, zise principesa Solski, şi ştie să scrie. Dar mă tem că are o sănătate şubredă.

Blanche o întrebă pe principesă care era povestea vieţii lui, iar ea îi istorisi că el trăise în străinătate de la

vîrsta de cincisprezece ani, în toate iernile și uneori și vara, din motive de sănătate. Publicase două volume de poeme în limba rusă, dintre care primul promitea mult, iar al doilea constituia o reușită în sine. Scria versuri și în engleză, destul de bune pentru a fi acceptate și publicate de revistele literare britanice.

— Cît aș dori să cunosc limba rusă! își exprimă Blanche regretul.

— E o limbă grea pentru un străin, zise principesa.

Vorbiră despre Roma, despre prințesa Giulia pe care principesa Solski o cunoștea bine, despre Donna Teresa și Mario Guerrini.

— N-am fost deloc mirată. Cred că e bine ca biata fată să-și aibă propria ei viață. O fată atît de plină de gentilețe! Atît de bine educată!

Discutară despre Roma, despre situația politică din Franța, apoi sosirea bărbaților le întrerupse.

Se formară noi grupuri, iar Henry Clifford făcu în așa fel, încît Hedworth Lawless să poată sta de vorbă cu Blanche. Dorea să-i vadă buni amici.

Se împrieteniră ușor. Blanche îl găsi deosebit de agreabil, degajat și spontan. Făcea impresia că abia așteaptă să plece la Florența, și ea se întreba cum se va acomoda pînă la urmă cu viața diplomatică în general. Părea optimist, dar ea încercă o scurtă senzație de compătimire, intuind că el nu avea încă o imagine clară despre ceea ce înseamnă realitatea vieții.

Luară loc în grupuri formate cu totul altfel decît șezuseră la masă, adică Henry Clifford se duse împreună cu lady Harriet în salonaș, lady Hengrave îl acapară pe Guido, principesa Solski angajă o conversație cu lordul Hengrave, iar Solski cu doamna Somner.

Puțin după ora unsprezece, reuniunea luă sfîrșit. Henry Clifford era mulțumit de reușita seratei. Blanche declară că se distrase.

Guido afirmă despre principesa Solski că avea multă distincție. „Și e atît de *simpatica*. O femeie deșteaptă, în același timp, și plină de înțelepciune."

Henry Clifford dădea din cap aprobator.

— Mi-a plăcut tînărul cu care am stat de vorbă după dineu, spuse Blanche. Vine în Italia.

— La Florența, zise Guido, cu o nuanță de rectificare în glas.

— E îndrăgostit de o fată foarte frumușică, informă Henry Clifford.

— O, adevărat ? întrebă Guido, cu o ușurare care o izbi pe Blanche.

„E oare gelos ? gelos pe *toată lumea ?*“ gîndi Blanche.

Același gînd îl străfulgeră și pe tatăl ei.

— Da, o fată foarte drăguță, continuă Henry Clifford — o domnișoară Woodville. Se zice că are o oarecare avere, așa încît s-ar putea căsători — dacă și ea consimte, vreau să spun ; el nu e bogat, dar are cîte ceva.

În timp ce lordul și lady Hengrave se întorceau acasă în cupeul lor, lordul Hengrave îi spuse soției sale :

— Fata lui Henry Clifford e al naibii de frumoasă, e o femeie tînără grozav de bine, mult prea bine pentru prințul ăsta străin, palid ca o coală la față. Nu-mi place mutra lui și nu sînt deloc convins că e un om în care poți avea încredere. Eu nu m-aș încrede în el — nici de ici pînă colo.

— E bogat, ba chiar extrem de bogat, cu un palat la Roma și case peste tot, iar familia lui e foarte veche — dintre cele mai vechi din Italia. Mama lui e englezoaică, dealtfel — din familia Pevensey.

— Nu zic că nu e bogat, și dinspre partea mea poate să se tragă și din Romulus, dar repet, nu e demn de fata asta. E o fată pe cinste.

— Fetele de astăzi sînt oricum norocoase dacă se mai mărită, avînd în vedere comportarea lor, declară lady Hengrave, deși ea însăși fusese fată numai cu cîțiva ani mai înainte. Îmi pare bine că nu avem fete. O afirmație pripită, căci, cu toate că lady Hengrave avea numai doi băieți, era hărăzită să dea naștere unei fete chiar înainte de sfîrșitul acelui an.

CAPITOLUL VI

A DOUA ZI DUPĂ AMIAZĂ, HENRY Clifford îi făcu o vizită principesei Solski pe la ora cinci. Era nerăbdător să-i afle impresiile asupra situației.

Principesa turnă ceaiul și aprinse o țigaretă subțire.

— Blanche a făcut mari progrese, zise ea. Nu mai e un copil, iar, ca înfățișare, a înflorit. Anul următor va fi

și mai frumoasă. Acum, bineînțeles, arată puțin obosită. O găsesc fermecătoare, atît de simplă. Italia îi va prii. Ar trebui să-i priască.

Urmă o pauză.

— Da, ar trebui.

— Ai impresia că nu-i prieşte ?

— Pare să aibă atît de puțini prieteni. Nu cunoaşte pe nimeni dintre vechile mele cunoştințe.

— Sînt prea în vîrstă pentru ea. Uiți că aparține altei generații. Trebuie să lege prietenii în generația ei.

— Nu s-ar părea că a izbutit.

— Poate că asta va veni cu timpul. Și-a făcut, totuși, un prieten.

— Cine-i acela ?

— Saşa Valesky.

— A, dar e bolnav, nu-i aşa ?

— Da, mă tem că n-are să trăiască mult. Nici nu se putea să nu se îndrăgostească de Blanche.

— Crezi că e îndrăgostit de ea ?

— Da. Chiar dacă n-aş fi văzut acest poem dintr-o revistă rusă.

Îi întinse o revistă cu copertă trandafirie pe care se vedea un lung titlu criptic — *Russkoe* şi încă ceva.

— Să ți-l traduc ?

— Te rog.

Citi cu voce tare, traducînd poemul :

„Iarna s-a dus şi zăpezile s-au topit, cîmpiile sînt inundate, ici şi colo copacii desfrunziți parcă plutesc pe apele argintii ; deodată apele se retrag — atunci răsar florile albe, anemonele, narcisele şi lăcrămioarele. Dar tu eşti mai albă decît ele. Tu îmi aminteşti de liliacul alb ce creşte în grădina mea — nu în grădinile de-aici, din sud, cu chiparoşi, trandafiri şi arborele Iudei, ci în grădina mea din îndepărtatul nord, unde privighetori *cîntă* vesele cît e ziua de lungă. Acolo numai liliacul creşte — *liliacul alb, suav şi simplu, fără strălucire vană*, şi atît de asemănător ție."

— Crezi că se referă la Blanche ?

— Aşa aş crede, chiar dacă n-ar fi dedicația „Pentru B." Bine că Guido nu înțelege rusa.

— Îți închipui că ar fi gelos ?

— Îngrozitor de gelos — gelos ca zgîrcitul cînd e vorba de aurul lui.

— Dar nu va fi nimic serios. Nu cred că Blanche se va îndrăgosti de el.

— Poate că nu, bietul băiat, dar e bolnav, grav bolnav, o știu. Mi-au scris verii lui. Dar dacă n-ar fi așa, Blanche e tocmai ființa care l-ar face să înnebunească.

— Eu credeam că a avut o mulțime de aventuri.

— Asta-i adevărat ; au fost balerina Zanelli și Madame Ischia, și o grămadă de *Anges gardiens* [1], dar nimic serios, nimic cu adevărat serios pînă acum. De data asta ar fi, sînt sigură. Și sînt sigură că și ea îl place.

— Că îl place doar, se poate. Crezi că am comis o greșeală ?

— Cine știe ? Nu putem săvîrși nimic fără să comitem greșeli. Dar altceva putea fi și mai rău. E cert că, dacă se mărita cu militarul acela tînăr, ar fi fost mult mai rău. Așa, există și avantaje. Și pe urmă Blanche e *très raisonnable* [2]. Poți să ai în ea încredere absolută. Ar trebui să se ivească ceva de o importanță cu totul deosebită ca s-o facă să-și piardă capul, ceva cu mult superior ca valoare față de ceea ce înseamnă bietul Sașa. El nu poate fi luat în serios.

— Dar presupunînd că l-ar lua ?

— Nu-l va lua. E atît de bolnav — *un condamné* [3], zise principesa Solski.

— Asta ar putea să agraveze lucrurile. Din milă. El poate să mai trăiască ani de zile încă.

— Eu îi doresc să trăiască. Îi doresc să-și regăsească sănătatea. Îmi e foarte drag. Dar poți fi liniștit. Sașa nu va fi pentru Blanche *une grande passion* [4], iar dacă ea va fi o mare pasiune pentru el, va muri dintr-asta.

— Sărmanul băiat.

— Da, sărmanul băiat.

— Blanche și Guido s-au întors la țară ?

— Da, azi dimineață. În orice caz, ea s-a întors, el a mai rămas puțin. Zice că are afaceri, dar ce învîrtește nu știu.

— E misterios — misterios fără motiv, după părerea mea.

[1] Îngeri păzitori (fr.).
[2] Cu judecată (fr.).
[3] Condamnat, bolnav incurabil (fr.).
[4] O mare pasiune (fr.).

— Dar impresia ta e că Blanche ține la Guido, nu-i așa ? o întrerupse Henry.

— Impresia mea e că ține la soțul ei.

Henry observă specificarea.

— Atunci totul e bine.

— Da, totul e bine.

— Și s-ar părea că o place pe soacră.

— Asta e perfect ! exclamă principesa Solski, parcă ușurată. Prințesa Giulia știe să fie gentilă, ba chiar deosebit de gentilă cu cei care-i sînt pe plac. Și, bine-înțeles, își iubește fiul ca o leoaică.

— Mie mi se pare că Blanche are mina unei femei fericite. Aseară arăta minunat.

— El ce va face toată vara ?

— Nu știu ; trebuie s-o ajutăm să-l distrezę.

— Îi plac cursele de cai ?

— După toate aparențele, nu.

— Mi-e teamă că-i vor lipsi discuțiile italienești, șueta zilnică la club, conversația aceea nesfîrșită, fără cap și coadă, care înseamnă viața italienilor. Aici totul e atît de diferit. Pe Vasili (soțul principesei Solski) asta îl cam incomoda la început, dar acum chiar îi place. În Anglia e bine cînd te-ai obișnuit și cînd lumea te acceptă. Atunci e mai plăcut decît în oricare alt loc de pe glob. Dar uneori e nevoie de mult timp ca să te integrezi, și există străini care nu izbutesc niciodată.

— Lumea e amabilă cu Guido. El și cu Blanche vor fi invitați la toate recepțiile.

— Dar va putea ea să iasă în lume dacă locuiește la țară ?

— Nu prea des ; și nu cred că se simte în stare să facă față la un număr prea mare de invitații, dar el ar trebui să viziteze unele familii mai importante. Am de gînd să-l iau cu mine la Derby. Nu-i va displăcea să *meargă și la operă.*

Fu anunțat un vizitator : al doilea secretar al ambasadei franceze.

— În general, consideri că totul merge bine ? întrebă Henry, înainte de intrarea noului sosit.

— Da, sînt sigură de asta ; poți fi liniștit.

Între timp, Blanche, obiectul tuturor acestor speculații, se întorsese la Norton Park. Tatăl ei îi făgăduise să vină să-și petreacă acolo zilele de sîmbătă și duminică, rămî-

nînd pînă luni dimineaţa. Ea ar fi vrut să-şi revadă cîteva dintre prietene, dar asta era mai greu. Una dintre ele, Maud Locksley, se logodise cu lordul Ralph Dallington ; verişoarele ei, Millicent şi Amy Stewart, ieşeau însoţite de mătuşa lor, care nu le lăsa să se ducă nicăieri singure ; iar cea mai bună prietenă a ei, ba chiar singura prietenă intimă, Rose Leigh, se căsătorise în timp ce Blanche se afla la Roma, şi era încă în străinătate, petrecîndu-şi luna de miere.

Printre tinerele doamne din cercul ladyei Hengrave nu avea multe prietene, deoarece atunci cînd ieşise în lume ele o priviseră ca şi cum ar fi fost încă pe băncile şcolii şi nu-i dăduseră nici o atenţie. Celelalte prietene erau încă nemăritate, dar ocupate cu propriile flirturi.

Nu trecuseră multe zile la Norton Park şi Blanche îşi dădu seama că Guido, nu numai că ducea dorul Italiei, dar se plictisea profund. Era limpede că nu putea suporta viaţa la ţară în Anglia, iar Blanche se arăta cît se poate de înţelegătoare în privinţa plecărilor lui la Londra. Dar nici acolo nu se distra prea mult. Nu avea nimic de făcut, deşi vorbea despre tot felul de întrevederi misterioase, probleme care trebuiau rezolvate, afaceri care urmau să fie tranşate, chestiuni importante în care era necesar să pună ordine fără întîrziere, avocaţi cu care trebuia să se consulte. Ce erau toate astea, Blanche habar nu avea şi nici nu întreba. Era prea încîntată că el îşi găsea cîte un pretext ca să plece în căutarea unei eventuale distracţii.

Plictiseala îl făcea agitat, nervos şi cusurgiu. Se plîngea de clima Angliei, de bucătăria engleză şi, mai presus de toate, de conversaţia engleză, sau mai bine-zis de lipsa ei.

În a doua săptămînă a şederii lor la Norton Park, lady Hengrave îi invită la dineu în casa ei din Portman Square, iar Henry Clifford o sfătui pe Blanche să nu piardă acest dineu. Guido ar întîlni unele persoane pe care se cuvenea să le cunoască.

Se duseră la Londra cu acel prilej, rămînînd acolo peste noapte.

Era vorba de un dineu protocolar, cu mulţi invitaţi, şi Guido şezu între lady Hengrave şi o bătrînă aristocrată cu zulufi, dinţi proeminenţi şi diademă imensă.

Se plînse după aceea de monotonia jalnică a conversaţiei între bărbaţi, după dineu. Declară că era ceva de neînchipuit. În aceeaşi seară, Henry îl conduse la o impor-

tantă serată care se dădea la Sussex House — o serată politică tradițională și conservatoare. Dar Guido se văită de căldura sufocantă și de aglomerația de acolo, spunîndu-i Blanchei că, fără discuție, compatrioții ei erau, în materie de viață socială, total necivilizați — niște barbari, de fapt.

Pe Blanche n-o mai ajuta mintea ce să mai născocească. Sugeră să-i invite pe soții Solski să-și petreacă duminica la ei la țară. Dar Guido dădu neașteptatul răspuns că nu-i plăceau rușii — adică bărbații ruși. O plăcea pe principesa Solski. O găsea agreabilă. Blanche se duse atunci la Londra să se sfătuiască cu tatăl ei.

— Guido s-a plictisit de Anglia. Vorbește de o întoarcere imediată. Trebuie să-i găsești ceva de făcut.

— La Roma ce face ?

— Nu știu, e mereu ocupat. Înțelegi, acolo e la el acasă, își vede de propriile lui treburi, și pe urmă are clubul lui, moșiile lui, proprietatea din Toscana, ferma, în sfîrșit, o grămadă de lucruri ; apoi vin mereu persoane care vor să-l vadă. Îl interesează politica italiană. Acasă e ocupat, foarte ocupat chiar, dar aici n-are nimic de făcut. Lui nu-i place sportul și, pe bună dreptate, susține că aici nimeni nu se preocupă de altceva.

— Se dă un bal la Arlington House.

— Nu prea îl atrag, de fapt, aceste recepții cu lume multă și sînt de acord că pentru el nu e prea amuzant. Nu cunoaște pe nimeni — nu are prieteni, vreau să spun. Oamenii sînt amabili, desigur, dar asta e altceva. Și pe urmă îl trimit să supeze cu persoana cea mai importantă, și asta înseamnă, de obicei cea mai bătrînă și mai plicticoasă. Pe tine e bucuros să te vadă. I-a plăcut cînd ați mers împreună la Operă, deunăzi. Am impresia că e tot ce i-a plăcut mai mult. I-a amintit de Italia.

— Da, da, trebuie să ne gîndim. Hengrave mi-a spus ieri că vrea să veniți să petreceți duminica Rusaliilor la Bramsley.

— Nu cred că are să-i placă lui Guido.

— E un conac confortabil. Iar Georgiana Hengrave e frumoasă, agreabilă și inteligentă. Sînt sigur că va invita cîteva persoane foarte plăcute.

— Vii și tu ?

— Bineînțeles.

— Îmi închipui că va trebui să acceptăm.

— Cred că ar fi bine.

— Tot trebuie să mergem o dată acolo.

— Da, așa sînt de părere ; și pe urmă vom încerca să găsim ceva amuzant pentru Guido. Păcat că nu-l atrag alergările de cai. Am impresia că-i place să meargă la clubul St. James.

— Da, a spus că i-a plăcut acolo, și că l-a interesat Camera lorzilor. Înțelegi, tată, pe Guido îl pasionează lucrurile serioase — politica internațională, literatura, arta. E de părere că aici toți sînt foarte necultivați.

— Așa e, slavă Domnului ! Asta-i face suportabili.

Erau invitați la multe dineuri și reuniuni, dar Blanche nu se simțea în putere să meargă la recepțiile mai importante, iar Guido refuza să ia parte la dineurile intime. Era plictisit — plictisit de moarte — dar nu propunea să se întoarcă acasă, pentru motivul, gîndea Blanche, că mama lui, într-o scrisoare către amîndoi, le spusese că pot să mai stea, desigur, în Anglia pînă la mijlocul lui iulie. Le propunea să se întîlnească toți trei la Cadenabbia, unde puteau să mai rămînă puțin, în drum spre Florența. Guido avea acolo o mică vilă — o fermă, de fapt — pe malul lacului.

În prima duminică după Derby se duseră la Bramsley. Guido nu făcu nici un fel de dificultăți în privința acestei vizite. O considera ca o obligație și Blanche își dădu seama că, de îndată ce își punea în minte că un anumit lucru reprezintă o obligație, cu cît îi era mai dezagreabil, cu atît îl îndeplinea cu mai multă plăcere.

Bramsley se afla în Easthamptonshire, ceva mai departe de Londra decît Norton Park. Găsiră acolo alți cîțiva musafiri : soții Solski ; Henry Clifford împreună cu tînărul său văr, Cecil White ; contesa Felseck, o drăgălașă și atrăgătoare suedeză ; sora mai mare a ladyei Hengrave, Louisa, împreună cu soțul ei ; Algy Fenton, care lucra la Bursă ; și lady Harriet Clive. Blanche se întreba cum avea să suporte Guido șederea acolo, întrucît ea considera că Bramsley era un fel de mîncare pe care numai un simț gustativ englez putea să-l aprecieze.

Prima seară se desfășură cu bine. Lordul Hengrave, Guido și Henry Clifford jucară whist după cină, iar lordul Hengrave se abținu cu greu de la un acces de furie cînd Guido, partenerul său, nu băgă de seamă că el

cere atu. Se mulțumi să-și îngroape capul în mîini și să ofteze.

Luni plecară cu trăsurile la Barminster să viziteze catedrala și luară masa cu autoritățile locale.

Atît lordul Hengrave, cît și Cecil White se repezeau să-i facă curte Blanchei ori de cîte ori li se ivea prilejul.

Marți după-amiaza se organiză o partidă de crochet, iar miercuri luară cu toții masa de prînz și petrecură după-amiaza în casa unui vecin, căpitanul Calhoun ; joi Guido pretextă că are afaceri urgente la Londra, așa încît plecă împreună cu Blanche. Ceilalți oaspeți rămaseră unii pînă sîmbătă, alții pînă duminică.

Pe drum, la înapoiere, Guido era întunecat la față și posac ; nu comentă nimic despre vizită. Cînd ajunseră la Londra, o lăsă pe Blanche să se întoarcă singură la Norton Park, spunîndu-i că va veni și el cu trenul următor.

La Norton Park, Blanche găsi un pachet ce-i fusese expediat de la Roma. Conținea o revistă în limba rusă. Răsfoi paginile fără să înțeleagă un cuvînt și întrebîndu-se cine a putut să-i trimită așa ceva. Cînd Guido se întoarse de la Londra, ea întorcea paginile absentă.

O întrebă imediat ce citea.

— E o revistă rusească pe care mi-a trimis-o cineva de la Roma. Nu-mi dau seama cine poate fi, dacă nu cumva una dintre prințesele Olenev ; numai că ele știu că eu nu înțeleg limba rusă.

— Arată-mi-o și mie.

Luă revista, se uită prin ea și o puse din nou jos.

— E timpul să te îmbraci pentru masa de seară.

Blanche urcă să se îmbrace.

Fu prima care coborî.

Guido rămase tăcut tot timpul cinei, răspunzînd monosilabic. O întrebă pe Blanche dacă primise scrisori de la Roma. Ea nu avea veşti de la nimeni.

— Parcă toți au plecat — toți cei pe care îi cunosc.

— Dimpotrivă, din cîte aud Roma pare a fi arhiplină. Va trebui să ne întoarcem curînd. Ar fi păcat să lipsim de la următoarea sesiune. Guido făcea aluzie la sesiunea Consiliului ecumenic, care nu prezenta nici un interes pentru Blanche. Nici nu știa despre ce era vorba.

A doua zi dimineața îi sosi o scrisoare de la Florența, cuprinzînd o tăietură dintr-un ziar, cu titlul : TRADU-

CERE DIN LIMBA RUSĂ ÎN LIMBA ENGLEZĂ, ÎN VERSURI DE POETASTRU SCRISE LA FLORENȚA.

Poemul nu era semnat, sau dacă fusese, semnătura era tăiată, iar dedesubt scria „Vezi", apoi două cuvinte rusești și, după ele în paranteză, *„Revista Rusă*, pagina 91".

Blanche se uită în revista rusă și văzu că pagina 91 fusese ruptă.

CAPITOLUL VII

PE MĂSURĂ CE VARA ÎNAINTA ȘI devenea tot mai caldă, Guido manifesta o plictiseală din ce în ce mai vădită. Părea că se transformă într-alt om decît cel de la Roma ; sau mai curînd la Roma — acesta fu gîndul care o străfulgeră pe Blanche — trăise îndărătul unei măști, acționat ca de un fel de pedală delicată. Acea pedală delicată era, după părerea ei, influența mamei sale. Acum își arăta adevăratul chip, iar asta nu constituia nici o surpriză pentru Blanche, pentru că el era întocmai cum și-l imaginase. Nu putea fi vorba de vreo deziluzie sau decepție acolo unde nu existase nici iluzie, nici speranță.

Îl vedea așa cum era : meticulos, lipsit de orizont larg și de franchețe, egocentric, gelos — după cum bănuia ea, dement de gelos. Ambițios, da ; dar în ce direcție ? Care-i erau țelurile ? Era un om neobișnuit de închis, tăinuind pînă și cele mai mărunte gesturi. Nu spunea niciodată unde se ducea, ce avea de gînd să facă, nici ce făcuse și cu cine se întîlnise. Chiar și cînd își cumpăra o pereche de mănuși făcea un mister dintr-asta.

Blanche îi scrise lui Henry Clifford că, după părerea ei, pe Guido îl apăsa singurătatea la Norton Park. Pe de altă parte, refuza toate invitațiile ; așadar, ce rămînea de făcut ? Henry Clifford aranjă astfel lucrurile încît să-i ia pe Guido și pe Blanche într-o sîmbătă după-amiază la o mică reuniune (cu muzică, se menționa pe invitație) oferită de o prietenă a sa, doamna Roden. Puteau veni oricînd doreau în cursul după-amiezii, urmînd să rămînă la dineu. Locuiau foarte aproape de Londra, la Little Warlop, iar față de Norton Park, la mai puțin de o oră de drum cu trăsura. Francis Roden era membru al Parlamentului și

avea de asemenea o bine cunoscută firmă în City. Era un om cu mari posibilităţi materiale. Rachel Roden, soţia lui, şi sora lordului Hengrave, era o femeie cultivată, distinsă, frumoasă şi plină de entuziasm. Gabriel Carteret, tînărul pictor, ajunsese celebru cu un portret al ei. Făcea senzaţie mai mult ca oricînd în după-amiaza aceea, într-o rochie de mătase liliachie cu volane late şi cu o camelie în păr. Casa lor era centrul a tot ceea ce exista mai agreabil în Londra. Avea o notă uşor cosmopolită şi, dacă nu boemă, totuşi în strînsă legătură cu lumea artei, a literelor şi a muzicii. Puteai întîlni acolo un pictor sau un sculptor, şi aproape sigur un muzicant, dar nici un fel de vedete sau de vînători de glorie. Dacă vreo celebritate se găsea acolo, însemna că era vreun prieten sau vreo prietenă şi încă dintre intimii familiei. Henry Clifford era unul dintre prietenii foarte apropiaţi ai soţilor Roden.

În după-amiaza cînd Guido şi Blanche veniră la ei, într-un landou deschis închiriat, vremea era caldă şi frumoasă, dar de pe şosele se înălţau nori de praf. Fu o adevărată uşurare să ajungi în casa răcoroasă, cu camere lambrisate în stejar şi pline de flori, cu fotolii îmbrăcate în creton, verande ferite de soare şi pajişti umbroase. Mulţi dintre prietenii Blanchei se găseau acolo : tatăl ei în primul rînd ; vreo doi veri ai ei ! soţii Hengrave ; Maud Locksley, despre care se spunea că are o siluetă mai frumoasă ca a oricui şi mers de zeiţă, împreună cu logodnicul ei, Ralph Dallington, un dragon brunet şi cu favoriţi bogaţi ; cea mai intimă prietenă din copilărie, Rose Leigh, care abia se întorsese din luna de miere, şi se numea acum Rose Latimer — o făptură rîzătoare, blondă şi cu tenul trandafiriu, drăgălaşă ca o pisicuţă ; Cecil White, elegant în costum gri, cu favoriţi lungi, roşcaţi ; soţii Solski, lady Harriet Clive, şi Hedworth Lawless, a cărui logodnă cu Elsie Woodville fusese anunţată oficial. Ea însăşi era de faţă — o fată adorabilă, zveltă, cu ochi mari, negri şi strălucitori, cu chipul alb şi fin sub coama deasă a părului negru. În centrul unui grup de admiratori fervenţi se vedea silueta înaltă a ladyei Vanbrugh.

Era acolo şi contesa Felseck, constituind centrul unui alt grup din care făceau parte Gabriel Carteret, pictorul, şi Adrian Tyne, diplomatul, care tradusese pe Musset în engleză şi scria de asemenea versuri originale ; puţin mai departe, vorbind cu Madame Frantz, pianista, era tînărul

lord Stonehenge, subsecretarul parlamentar pentru afaceri externe.

Principesa Solski îl acapară imediat pe Guido și îl luă pe lîngă terasa de jos pînă la un pavilion de vară de lîngă terenul de crochet, care era, zicea ea, cel mai frumos colț al grădinii. Adrian Tyne o remarcă pe Blanche din prima clipă și-l rugă pe Henry Clifford să-l prezinte. Ea nu-l mai văzuse, deși auzise adesea vorbindu-se de el. Era aproape întotdeauna plecat în străinătate. Încă nu se căsătorise, deși circulau unele zvonuri despre o logodnă. Avînd un post stabil la ambasada de la Viena, venise la Londra în concediu. Era considerat un bărbat frumos; avea părul ondulat, de culoare închisă, ochii de un albastru-cenușiu neobișnuit, și din toată ființa lui radia voia-bună, o nesfîrșită căldură și un rafinament fără margini.

— Te conduc să vezi lăptăria, îi spuse Blanchei. Cunosc drumul; sînt o grămadă de scaune sub un copac, acolo, și e locul cel mai răcoros — poate singurul. Dar îmi închipui că nu suferi de căldură după ce ai stat în Italia.

— Ba da, zise Blanche. Nu mi se pare că e vreodată arșiță în Italia.

Vorbiră puțin despre Italia și schimbară impresii despre traiul peste hotare. Exista vreo șansă ca el să vină la Florența sau la Roma? El nu credea; foarte probabil că aveau să-l trimită la Buenos Aires sau în vreun alt loc depărtat. Blanche descoperi că el cunoștea bine Italia, că avea cultură muzicală și iubea opera.

— S-ar putea să ascultăm puțină muzică bună în după-amiaza asta.

— Adevărat?

Discutară despre interpreți de muzică, de-aici ajunseră să vorbească despre prințesele Olenev și, în legătură cu ele, despre Sașa Valesky. Adrian Tyne îl cunoștea bine; îl întîlnise la Paris.

— Sărmanul băiat, mă tem că nu va mai trăi mult acum, zise el.

— De ce anume acum?

— A avut parte de multă nefericire în ultima vreme.

— Cum așa?

— Nu-i cunoști toată povestea?

— Nu, spune-mi-o, te rog.

Adrian Tyne îi relată Blanchei întreaga poveste a vieții lui Valesky, așa cum o știa. Cum, o vreme, fusese

îndrăgostit de o balerină, dar nu dăduse acestei aventuri prea mare importanță. După aceea, însă, se logodise cu o verișoară de-a sa, poloneză. Căsătoria fusese aranjată mai mult sau mai puțin de mama lui, care îl adora, și de părinții fetei. Dar tocmai cînd se apropia momentul nunții și totul era pregătit, și-a dat seama că nu se putea căsători cu ea, și a rupt logodna.

— Consideri că a fost un act odios din partea lui ?

— Ce anume — ruperea logodnei ?

— Da.

— Nu, cîtuși de puțin ; îl admir pentru asta. Cred că e un lucru dificil de înfăptuit, dar, categoric, în astfel de împrejurări, singurul lucru cu putință. Ar fi făcut-o nenorocită pe verișoara lui.

— Părinților, bineînțeles, le pare bine — părinților ei, nu mamei lui, desigur. N-ar mai îngădui ca fiica lor să se mărite cu el, în starea în care se află acum — cel puțin așa sper. Nu poți fi sigur niciodată, părinții sînt în general atît de ciudați, iar Sașa, probabil că știi, are o avere colosală, cu toată risipa și nebuniile pe care le-a comis. Dar mă bucur că nu consideri fapta lui odioasă, pentru că...

Urmă o tăcere.

— De ce ?

— Pentru că am intenția... sînt absolut hotărît să fac același lucru.

— Ești logodit ? întrebă Blanche. Era sincer mirată.

— Da. Nu încă oficial, dar e ca și cum ar fi fost astfel în ceea ce o privește pe fată. Nu mi-e verișoară. E o fată simpatică, o fată cu calități minunate — mult prea bună pentru mine. Dar îmi dau seama acum că nu mă pot căsători cu ea.

Urmă o lungă tăcere.

— Părinții ei știu ?

— Da, și asta e partea cea mai rea. Ei își dau asentimentul, și sînt niște oameni extrem de cumsecade. Logodna urma să fie anunțată oficial săptămîna viitoare, dar am de gînd să le scriu chiar astă-seară despre desfacerea ei. Aici nu e nimeni din familie.

— Poate că, dacă ai mai aștepta, te-ai răzgîndi.

— N-ar avea nici un rost. Nu-mi dădeam seama, înțelegi ? Mi s-a întîmplat exact același lucru care i s-a întîmplat lui Sașa. Mama mi-a vîrît ideea asta în cap ; spunea că trebuie să mă însor, că fata asta e tocmai soția

potrivită pentru mine, iar eu am consimțit, însă n-am fost niciodată îndrăgostit de ea, nici măcar o clipă. Am crezut că sînt, și pe urmă am întîlnit pe altcineva și dintr-o dată mi s-au deschis ochii ; într-o singură clipită am știut...

În momentul acela Henry Clifford și lady Harriet Clive treceau pe peluză, și Henry li se adresă :

— Dacă intrați în casă pe ușa aceea, veți da într-un coridor lung care vă va duce direct în sufragerie. Intrați acolo, veți găsi numai vreo două, trei persoane, și madame Franz are să interpreteze ceva la pian. Nu spuneți un cuvînt, ci duceți-vă imediat acolo.

— Mulțumim mult, zise Blanche ; dar voi nu veniți ?

— Ba da, venim numaidecît, dar o căutăm pe soră-mea Caroline, care nu m-ar ierta niciodată dacă aș lăsa-o să piardă audiția.

Blanche și Adrian ajunseră prin coridor pînă în sufragerie. Încăperea era lungă și joasă, cu masa de sufragerie la un capăt (fusese împinsă pînă sub fereastră, presărîndu-se peste tot scaune) și cu un fel de fumoar la celălalt. Erau acolo divane, fotolii și un imens pian cu coadă. Principesa Maria de Halberstadt, competentă și voluminoasă, ședea rezemată pe o canapea. Sufrageria dădea într-o verandă, dar invitații din grădină erau ascunși vederii de storurile venețiene care fuseseră trase. Madame Frantz, o doamnă respectabilă cu părul cărunt, era așezată în fața pianului. Privea la puținii ei ascultători și surîdea. Mai erau acolo Gabriel Carteret, doamna Roden și lady Stonehenge, Waller și alți cîțiva.

Cîntă un preludiu de Chopin, apoi o sonată de Beethoven, op. 112. Alte cîteva persoane, atrase de sunetul muzicii, intrară în timp ce cînta și se așezară în tăcere pe verandă. Blanche și Adrian Tyne ședeau în capătul cel mai depărtat. Cînd termină de cîntat la pian, nu izbucniră aplauze ceremonioase, ci un val spontan de mulțumiri și elogii. După o scurtă pauză, doamna Roden îi șopti ceva lui Waller, baritonul, iar el înaintă cu niște partituri în mînă. Cîntă mai întîi *Erl König* [1], în germană, apoi *Leiermann* [2] de Schubert. Între timp se strînsese multă

[1] *Regele arinilor.* (germ.)
[2] *Flașnetarul.* (germ.)

lume pe verandă şi, cînd termină, cerură un supliment, iar el cîntă *Fata din Atena* de Gounod.

După aceea, doamna Roden găsi de cuviinţă că artiştii fuseseră destul de generoşi şi îi pofti pe toţi la ceai sub un umbrar mare, pe peluză : ceai, cafea la gheaţă şi fragi cu frişcă ; o orchestră ungurească începu să cînte valsurile lui Strauss într-o manieră atît de languros-ameţitoare, încît cineva propuse să se danseze, şi în curînd, pereche după pereche, toţi se avîntară la dans pe peluză.

Cecil White şi lordul Hengrave o invitară pe Blanche să danseze cu ei în acelaşi moment. Dar Adrian Tyne se interpuse zicînd :

— Prinţesa dansează valsul acesta cu mine.

— Atunci eu vreau neapărat următorul — dacă se mai cîntă un vals, stărui lordul Hengrave.

— Ba nu, eu îl vreau, îşi susţinu dreptul Cecil White.

Făcea atît de multă gălăgie cînd vorbea şi se îmbufna atît de uşor dacă ceilalţi nu-i satisfăceau dorinţele, încît Blanche îi făgădui lui primul vals, iar lordului Hengrave pe cel următor.

Blanche dansă primul dans pe care îl promisese, apoi declară că era obosită şi că prefera să privească. Adrian Tyne nu o părăsi nici o clipă, dar ei nu-i fu dat să-i savureze conversaţia din cauza lui Cecil White care se amesteca mereu în vorbă.

Îi povestea Blanchei întîmplări din activitatea lui sportivă şi tot felul de alte aventuri, spuse cu multă însufleţire într-o engleză plină de vervă, nu fără o anumită paradă de zgomot şi gesticulaţii, însoţite de o impresionantă mimică. Lordul Hengrave se uita cu invidie, iar lady Hengrave, care dansa cu lordul Stonehenge, adresă grupului o privire pătrunzătoare. Curînd, Guido şi principesa Solski intrară în umbrarul unde se lua ceaiul. Acolo, Henry Clifford o desprinse pe principesa Solski de Guido, iar acesta fu remorcat de lady Harriet Clive.

Urmăreau cu ochii perechile de dansatori. Guido dansă şi el cu lady Harriet, iar mai apoi cu contesa Felseck, care fusese pînă atunci partenera principală a lordului Hengrave. Dansul continuă astfel pînă la ora şapte. Toţi fuseseră invitaţi să rămînă la dineu. Blanche şedea între Francis Roden (la stînga sa — principesa Maria fiind la dreapta) şi lordul Hengrave.

Francis Roden era un om cultivat, o minte iscoditoare şi aprinsă de curiozitate ; vorbea cu glas piţigăiat ca un botgros. Ca amfitrion era încîntat de oaspeţi ; îi plăcea să adune cît mai multă lume în jurul lui şi să-i vadă pe toţi distrîndu-se. Îi mărturisi Blanchei cît de fericit era că se terminase muzica.

— Dar pianista cîntă minunat ! exclamă Blanche.

— Ştiu că dumneata ai dreptate ; dar îi las muzica Rachelei, ei îi place, adăugă el, de parcă-i părea rău.

Puţin mai tîrziu ea îi spuse că dorea să-i ceară o favoare.

— Sper că nu e ceva prea greu, scumpa mea Blanche, spuse el clipind din ochi, pentru că, orice ar fi... îţi voi îndeplini cu siguranţă dorinţa. Nimeni nu-ţi poate refuza nimic.

— Aş dori să-mi procuraţi un loc pentru soţul meu la Camera Comunelor, în Galeria străinilor, săptămîna viitoare, în ziua dezbaterii.

— Asta e tot ? Ei, cred că am s-o scot eu cumva la capăt, spuse el, în timp ce umbra unui surîs îi flutura pe figura impasibilă. Am să-l rog pe Stonehenge ; noroc că Galeria doamnelor are un grilaj, altfel i-ai zăpăci pe membri. Blanche rîse şi roşi. E adevărul pur, continuă el. Rachel mi-a spus înainte de masă că ai să le sfărîmi inimile la toţi bărbaţii de-aici, şi nu mă mir.

Într-un sens, adevărul nu era departe. Blanche părea a fi centrul de atracţie în seara aceea ; toţi vorbeau despre ea. Lumea parcă atunci o descoperise. Erau acolo multe femei frumoase. Nimic nu putea întrece frumuseţea ladyei Vanbrugh ; nici o femeie nu putea fi mai atrăgătoare decît contesa Felseck ; mai distinsă decît principesa Solski ; mai impunătoare decît principesa Maria ; mai scînteietoare decît lady Hengrave ; dar nu ştiu cum se făcea că farmecul acelei seri de vară se găsea într-o subtilă armonie cu frumuseţea Blanchei ce părea că înflorise ca niciodată pînă atunci. Era, poate, efectul admiraţiei de care se simţea înconjurată, căci nu se putea să nu fie conştientă de acest lucru. Nu doar că ar fi fost mai frumoasă decît toate celelalte femei, dar farmecul şi delicateţea ei erau ca parfumul unei flori rare.

Era îmbrăcată în dantelă neagră şi mătăsoasă de Chantilly, cu panglici şi volane galben pal, cu un trandafir de culoarea palidă a ceaiului în păr şi cu un buchet

de trandafiri de aceeași nuanță la corsaj. Adrian Tyne, așezat vizavi, nu-și luă ochii de la ea tot timpul dineului.

Gabriel Carteret, întrebat de lady Harriet Clive dacă o admiră pe Blanche, răspunse că ar dori s-o picteze pe ea mai mult decît pe oricare alta.

— Atunci de ce nu-i faci portretul ? întrebă ea. Ar fi ușor, sînt sigură. Și cum ai pictat-o ? Așa cum este ?

— Da, așa cum este.

— Dar dacă ar fi să-i faci un portret-fantezie, ce ai alege ?

— Cred că, în acest caz, aș picta-o ca o eroină de basm — ceva în felul Fiicei Craiului din Țara Mlaștinilor.

— Despre ce e vorba ?

— Am cam uitat. E de Hans Andersen. Mi se pare că e povestea unei frumoase prințese egiptene care a zburat transformată în lebădă pînă la mlaștinile din țara de miazănoapte a Craiului. Acesta a luat-o de soție și au avut o fiică. Am uitat ce se mai întîmplă mai departe, dar îmi amintesc de descrierea frumoasei prințese din sud, cu păr lung și negru și cu penele moi de lebădă căzînd de pe trupul ei. După aceea, fiica se preface într-o floare de lotus, parcă. Nu știu dacă prințesa Blanche seamănă cu fiica sau cu mama, sau cu amîndouă. În orice caz, e o povestire frumoasă și numele i se potrivește — Fiica Craiului din Țara Mlaștinilor.

— E încă atît de tînără, spuse lady Harriet. Biata copilă ! Nu mă pot stăpîni să nu-mi închipui că va suferi torturile celor damnați.

De îndată ce dineul luă sfîrșit, ieșiră din nou în grădină. Era o noapte minunată, fără o adiere de vînt. Luna se înălțase în acest răstimp și argința cu razele ei terasele, grădina și, mai departe, fînețele. Cositul era în toi, iar fînul fusese așezat în căpițe. Pe verandă aerul era îmbălsămat de miresmele verbinei, caprifoiului, iasomiei, rozmarinului, geraniilor și trandafirilor *Gloire de Dijon* [1]. Pe peluză, orchestra cînta sub un umbrar, iar invitații părăsiră camerele și veranda, și cei mai mulți începură să danseze din nou.

[1] Gloria orașului Dijon (fr.).

Blanche ședea într-un fotoliu înalt din nuiele de răchită împletite, capitonat cu perne roșii. Pe un scaun, lîngă ea, Adrian Tyne fuma o țigară.

Conversația între Adrian Tyne și Blanche era întreruptă adesea de tăceri. Amîndoi erau palizi — ea din cauza oboselii și a surescitării, el din cauza emoției reținute. Noaptea de vară îl amețea. Începu să-i reverse Blanchei cuvinte incoerente, exclamații șoptite, dulci nimicuri fără sens, rostite în grabă — o cascadă de vorbe calde cu insinuări de alintare, de admirație neexprimată și inexprimabilă, de implorare, preaslăvire și extaz — cînd cineva se apropie, spre marea ei ușurare. Blanche era, după cum își dădea seama, prea obosită ca să protesteze ; se simțea prea slabă ca să opună rezistență, cu toate că pasiunea vibrantă a lui Adrian Tyne nu trezea în ea nici un ecou — dimpotrivă, i se părea că se găsește la milioane de kilometri depărtare, parcă într-altă planetă ; avea senzația îmbătătoare că ascultă cuvinte care sună ca o melodie — erau un balsam pentru spiritul ei îndurerat ; să te lași purtată, fie și pentru o clipă, în voia unui vis de vară, să auzi cum ești ridicată în slăvi, admirată — oricît de puțin ar însemna asta — să fii privită cu ochi uimiți, ca o minune — chiar dacă asta n-ar fi decît amabilitate... Domnul Roden, care se îndrepta spre ei fumînd o havană, se adresă Blanchei :

— Ți-ar place să asculți puțină muzică ?

— O, mai presus de orice ! zise ea. Apoi se opri brusc. Dar dumitale nu-ți place.

— Eu n-am nici o importanță. Dealtfel, nici n-o s-o ascult. Dar dumitale îți place și-o vei avea — și încă muzică germană.

— O, te rog, nu te deranja pentru mine !

Dar domnul Roden dispăru ca săgeata.

În curînd orchestra tăcu și, chiar în spatele Blanchei și al lui Adrian Tyne, pe verandă, se auzi vocea lui Waller cîntînd *Serenada* de Schubert.

Era tocmai ceea ce lipsea pentru ca noaptea să fie desăvîrșită. Blanche simțea cum orice urmă de oboseală piere. Spiritul ei părea că prinde aripi, că devine una cu întunericul, cu mirosul fînețelor și al florilor agățătoare, cu muzica și licărirea razelor de lună de pe copaci și cîmpuri.

De ce nu era cu putință să rămîi așa o veșnicie ?

Musafirii începeau să plece. Unii dintre ei se duceau la Londra în trăsuri și cabriolete, alții se grăbeau să prindă ultimul tren cu cîte o birjă. În clipa plecării, Blanche auzi motivul muzical al valsului lui Strauss *O schöner Mai,* cerut ca dans final, și văzu chipul frumos al lui Adrian Tyne, care o fixa, de sub acoperișul îmbrăcat în iederă al porții de trăsuri, cu o strălucire sălbatică în privire.

Guido nu scoase o vorbă tot drumul pînă acasă.

CAPITOLUL VIII

A DOUA ZI, DUMINICĂ, GUIDO, după ce se duse să asculte slujba — biserica era în apropiere — își petrecu dimineața scriind scrisori. Părea preocupat și absent. Din cînd în cînd se uita la Blanche, îngîndurat și cu un aer cercetător, într-un fel care o făcea să se simtă stingherită. Tatăl ei veni de la Londra să-i vadă în cursul după-amiezii, rămase la cină și plecă după aceea. Părea cît se poate de bine dispus. Blanche, îi spuse el lui Guido, fusese succesul recepției din casa Roden. Întreaga Londră se va înnebuni după ea. La încheierea petrecerii, îl conduseseră acasă soții Stonehenge în caleașca lor și amîndoi împărtășeau părerea că Blanche fusese cea mai plină de farmec dintre toate femeile, în seara aceea.

— Toți sîntem mîndri de tine, nu-i așa ? zise el privind-o pe Blanche și întorcîndu-se spre Guido. Lady Stonehenge a spus că faci cinste și Angliei și Italiei, și că Roma ți-a dat un *cachet* [1] care, englezoaicelor în general, le lipsește. Și doar lady Stonehenge e o bună arbitră. *Mama ei era franțuzoaică și aparținea vechiului regim.*

Guido dădea din cap și privea aprobator.

Discutară îndelung despre simpatica reuniune. Partea cea mai agreabilă a recepțiilor la familia Roden era tocmai faptul că nu se făcea caz de nimic ; totul se întîmpla parcă fără pregătire, în mod spontan. Blanche trebuia să-i revadă. Aveau o casă pe Green Street. Uneori dădeau serate muzicale la Londra. Doamna Roden se arătase și ea

[1] O notă originală (fr.).

încîntată de Blanche ; cît despre Francis Roden, se îndrăgostise de-a binelea de ea.

Guido își petrecu următoarele două zile la Londra și dormi acolo ; avea, afirma el, afaceri importante. Blanche începu să primească scrisori și invitații cu duiumul ; nu simple cărți de vizită — din acestea primise nenumărate — ci bilete din partea diverselor persoane. Blanche le păstră pînă la întoarcerea lui Guido de la Londra, și atunci îl întrebă ce răspuns urma să dea.

— Păcat că nu putem accepta nici una din aceste invitații, afară de dejunul la Sir James Wilbraham — era vorba de un important dejun politic — întrucît nu vom mai fi aici. E foarte amabil din partea lor, zise cu o ușoară nuanță de ironie în glas, că ne invită în atîtea locuri. Totuși, vom putea profita de ospitalitatea lor în alt an sau, și mai bine, le vom răspunde la rîndul nostru în eventualitatea că ar veni ei în Italia.

— Cînd intenționezi să pleci ? întrebă Blanche.

— Trebuie să fiu la Roma pe data de 12 iulie și, în drum, trebuie să mă opresc la Florența. Vreau să călătoresc în tihnă și să rămîn la Paris o noapte sau două. Așa încît va trebui să plecăm curînd — la începutul săptămînii următoare. Marți — nu, nu marți, e o zi nefastă — miercuri.

Blanche nu mai rosti nici un cuvînt. În seara aceea îi scrise tatălui ei, implorîndu-l să facă un ultim efort pentru a-l convinge pe Guido s-o lase să stea în Anglia pînă la nașterea copilului. Dar pe cînd scria scrisoarea avea sentimentul că e inutil. A doua zi Guido urma să se ducă la Camera Comunelor pentru a-l auzi pe domnul Gladstone vorbind despre proiectul de lege al învățămîntului. În ziua următoare luau dejunul la Sir James Wilbraham.

Îl văzu pe tatăl ei la acest dejun, care se dovedi a fi solemn, oficial și jalnic de plictisitor și, după aceea, el o luă deoparte și-i spuse că nu putea face nimic. Guido nu voia s-o lase în Anglia, lui îi era cu neputință să mai rămînă, chiar dacă ar fi dorit, și, afară de asta, nu dorea să-i vină pe lume copilul într-o țară străină.

— Trebuie să mărturisesc că înțeleg asta. Nu se poate obiecta nimic. Mi-e teamă că n-avem încotro.

— Plecăm mîine. Probabil că n-am să te mai revăd!

— Copilării, draga mea. Nu vorbi asemenea copilării. Voi veni la Roma în toamnă. Voi fi alături de tine în clipa aceea. Ai să vezi că totul are să fie cum e mai bine.

A doua zi plecară la Paris. Henry Clifford veni să-i conducă.

După cum s-au întors lucrurile, s-a văzut că au acționat cu judecată, căci au ajuns la Paris la timp ca să fie martorii primului fulger și primului bubuit depărtat de tunet prevestind furtuna războiului franco-prusac.

Evenimentele se precipitară, așa cum se întîmplă în preajma unei catastrofe. Parcă nimeni nu mai poate face altceva decît să privească neputincios cum înaintează flăcările sau să ia exact măsura care le ațîță, deși se presupune că fiecare dorește să stingă focul.

Guido socoti că n-ar fi cuminte să se mai oprească la Paris, de aceea părăsi metropola, care, la 7 iulie, se găsea într-o stare de agitație. Rămaseră două nopți la vila lor din Florența și apoi reveniră la Roma, la palatul Fabrini, locul cel mai plăcut, spunea Guido, unde poți să-ți petreci vara.

Prințesa Giulia se afla acolo ca să-i întîmpine ; o primi pe Blanche cu multă căldură și nu părea deloc curioasă să afle cum își petrecuse timpul în Anglia ; din cînd în cînd însă punea tocmai acea întrebare la care, cu toată aparența ei banală, îi venea mai greu să răspundă.

Roma era plină și în același timp pustie ; înțesată de lume și goală de prieteni. Familia Olenev plecase la Berchtesgaden. Blanche nu mai avea alți prieteni pe care să dorească în mod deosebit să-i revadă. În oraș circulau zvonuri amenințătoare, iar vremea prevestea furtună, la propriu și la figurat.

Izbucnirea războiului era considerată drept sigură. Lumea difuza zvonuri nebunești — tot felul de știri care se contraziceau de la o oră la alta.

Donna Teresa și soțul ei se aflau în Elveția. Erau așteptați să se înapoieze curînd.

Și acum, după emoțiile ultimelor zile petrecute în Anglia, ale scurtei ședere la Paris, cu atmosfera lui febrilă și norii încărcați de fulgerele calamității iminente, culminînd, la 18 iulie, cu declarația în bazilica San Pietro a decretului de infailibilitate papală și cu declarația de război între Franța și Germania, Blanche căzu pradă

unei profunde deprimări care oscila între extremele revoltei violente și ale apatiei. Nu acordă nici o atenție acestor evenimente înfricoșătoare.

Simțea că astfel de lucruri nu pot s-o atingă ; că era întemnițată pe tot restul vieții ; la bine și la rău, ei îi era dat să fie prințesă Roccapalumba, și dintr-asta nu exista ieșire. Avea, ca și Hamlet, sentimentul că de aci înainte întreaga lume trebuia să însemne o închisoare ; că era victima unei erori. Nu vedea nimic înaintea ochilor decît o nesfîrșită nefericire și o pustietate jalnică. Contempla lungul și monotonul drum al unei vieți lipsite de iubire. Mai putea să-și respecte soțul, în cazul cel mai bun, dar să-l iubească, niciodată. Pînă și această atitudine era hărăzită să sufere în scurt timp o bruscă și violentă schimbare în rău.

La două sau trei zile după întoarcerea lor la Roma, Blanche ieșise să facă o plimbare, seara tîrziu, cum obișnuia adeseori. Cutreierase străzile înguste și cufundate în întuneric din apropierea Panteonului, care-i erau dragi și stătuse cîtva timp într-o biserică răcoroasă. Nu-i cunoștea nici numele. În drum spre casă fusese surprinsă de o furtună.

Cînd intră, ochii îi căzură pe teancul de scrisori de pe marea masă de marmură din hol, și deasupra i se păru că vede una al cărei scris îi era familiar, cu o marcă și o ștampilă poștală străină, deși pentru moment nu reuși să-i stabilească proveniența. Nu se opri să le ridice, însă ; era grăbită să-și schimbe hainele ude. Se duse să-și scoată pălăria și să se îmbrace în dormitorul ei, care era la același etaj cu holul și la primul etaj al palatului. Ca să ajungă trecea printr-un *salotto*, o cameră mică și înaltă unde Guido ședea uneori și citea — deși nu era camera lui personală — și unde luau ceaiul de după-amiază. El o întrebă dacă veniseră ceva scrisori.

— Cîteva pentru mine și una, cred, pentru tine. Cînd se întoarse, Guido îi înmînă un teanc, spunîndu-i :

— Iată-ți scrisorile.

Blanche le parcurse cu privirea ; erau circulare de la casele de modă, o scrisoare de cerșetorie și o misivă din partea tatălui ei care îi scria cu regularitate.

— Asta e tot ?

— Da ; așteptai și altele ?

— Mi s-a părut că am observat încă una cu ștampilă poștală rusească. Mă gîndeam că trebuie să fie de la familia Olenev.

— Cred că ai văzut greșit. Ți-am dat toate scrisorile care erau pe masă.

Trase de clopot. Imediat, Alfredo, valetul său, intră în cameră.

— Mai erau și alte scrisori pentru prințesă afară de cele trei de pe masa din hol ?

— Altele nu, excelență.

— Vezi ? zise el și continuă să-și citească ziarul.

Curînd fu adus ceaiul și avu loc între ei o conversație scurtă și fragmentară. Guido vorbi despre știrile de război. După cît se părea, nu erau prea bune, dar ziarele debitau atîtea minciuni ! întotdeauna exagerau.

La ora șase, Guido spuse că trebuie să se ducă la club. O lăsă pe Blanche singură.

— Teresa și Mario se întorc mîine, adăugă el, în momentul cînd ieșea.

După plecarea lui, Blanche rămase singură în *salotto* pînă la apusul soarelui. Ținea o carte în mînă, dar nu citea. Ședea cu privirea pierdută spre gura enormă și goală a șemineului, iar în răstimpuri ridica ochii la portretul în culori sumbre de deasupra, înfățișînd pe unul dintre strămoșii lui Guido, palid ca ceara și cu ochii cenușii întocmai ca ai lui. În momentul acela zări ceva în fața buturugilor nearse. Era o grămăjoară de hîrtie făcută scrum. Cineva arsese acolo ceva, numai că treaba nu fusese făcută complet. O bucățică de hîrtie rămăsese intactă : o marcă și o ștampilă poștală rupte dintr-un plic ; luîndu-le în mînă, văzu că erau rusești. Bucățica de hîrtie părea să fi fost lăsată dinadins nearsă, căci nici marginile nu-i erau scorojite. Blanche o aruncă înapoi în cămin. Simțea că o străbate un fior rece. Avea senzația că sentimentele ei *față de Guido se prefăceau din indiferență respectuoasă* în ură rece și calmă. Și iată, era căsătorită cu el pentru totdeauna, la bine și la rău. Fără scăpare. „Pînă cînd moartea ne va despărți."

Dar inima îi era prea sfîșiată pentru lacrimi. Durerea ei era fără speranță și de aceea, cum spune poeta, fără furie. Scrisoarea venise, cu siguranță, de la Saşa Valesky. Acum își amintea unde mai văzuse scrisul : pe plicul

cuprinzînd poemul tradus în engleză și pe banderola revistei rusești ce-i fusese trimisă.

Atunci își spuse : „Am fost pedepsită ; nu aveam nici un drept să primesc veşti de la el". Apoi iarăși : „De ce nu am nici un drept ? De ce să nu-mi scrie ? N-am voie să primesc și să citesc propriile mele scrisori ? Trebuie să fiu spionată și cenzurată toată viața ?" Apoi un alt glas interior îi spunea : „Nu ai nici un drept să primești genul de scrisori pe care ți le scrie, și tu știi asta". „Dar de unde știu că mi-ar scrie acel gen anume de scrisori ? Pînă acum nu mi-a scris deloc." „Nu, dar a comis lucruri și mai grave."

Dialogul se învîrtea în cerc vicios, răsunîndu-i ca un zumzet neîntrerupt în urechi.

Nu-l revăzu pe Guido pînă cînd, exact cu o clipă înainte de cină, el își făcu intrarea în *salotto*. Urmau să ia masa de seară în apartamentul mamei lui. Urcară în tăcere lungul șir de trepte pînă la etajul al doilea.

Deși apartamentul prințesei Giulia se găsea atît de sus, încăperile erau tot atît de înalte și de spațioase ca și cele de la etajul întîi. Erau mobilate cu discernămînt. Mama lui Guido știa cum trebuie să fie aranjată o casă romană. Bucătăria, de asemenea, recunoștea cu tristețe Blanche, era superioară celei de la primul etaj, dar pentru un motiv foarte simplu. De îndată ce-i murise soțul, prințesa Giulia îl luase în serviciul ei pe excelentul bucătar care-l slujise pe tatăl lui Guido.

Prințesa Giulia se arătă afabilă. Un preot francez, abatele Fromentin, era unicul musafir și se așezară cu toții la masă în vasta sufragerie tapisată cu mătase roșu stins și împodobită cu puține tablouri — un foarte frumos Guardi și un Fragonard.

Prințesa Giulia întrebă dacă sosiseră știri.

Nici un fel de știri, doar zvonuri. Efectiv, nu știai ce să crezi.

Blanche nu spunea nimic.

În legătură cu noutățile, Guido aruncă brusc informația :

— Am auzit o veste la club. Făcu o pauză. Sașa Valesky a murit. Și-a dat sfîrșitul la moșia lui din Rusia.

Blanchei i se păru că știa asta dinainte și, cu un pretins firesc, rece și calm, rosti :

— Cît de rău îmi pare ! Mă temeam eu că e grav bolnav. Prinţesa Olenev şi fiicele ei îi vor simţi îngrozitor lipsa.

— Da, zise prinţesa Giulia ; se ducea deseori în casa lor. L-ai cunoscut, domnule abate ?

— Am avut cinstea să-l cunosc puţin. Era un bun catolic şi un om inteligent. *Très instruit* [1].

— L-am cunoscut bine la un moment dat, spuse prinţesa Giulia. De fapt, cred că eram cea mai veche prietenă a lui, la Roma. Ştii, Blanche, odată n-a lipsit mult să-i dăruiesc tabloul de Guardi ! Era un interlocutor plin de farmec cînd voia ; păcat că şi-a irosit viaţa.

— A publicat vreo două cărţi, spuse abatele.

— Da, cărţi de poezie, în limba rusă, răspunse prinţesa Giulia. Bineînţeles, nu le puteam citi, dar Mania Olenev mi-a spus că sînt foarte reuşite. Am citit totuşi unele versuri ale lui în engleză. Le trimitea uneori la *Revista academică*. Destul de agreabile. Drăguţe, dar se vedea că e străin ; nu-i aşa Blanche ?

— Nu ştiu dacă am văzut vreodată ceva din poezia lui engleză, zise Blanche. Ira Olenev mi-a citit odată ceva din versurile lui, dar cred că era o traducere din rusă.

— Rusa e o limbă grea, spuse abatele ; din fericire, însă, ruşii au un dar extraordinar pentru limbile străine ; vorbesc toate limbile, şi le vorbesc bine. Totuşi, e un lucru remarcabil şi rar cînd cineva scrie versuri într-o limbă care nu e a lui.

— Da — remarcabil, spuse prinţesa Giulia, şi uneori comod.

După cină, prinţesa Giulia făcu pasienţe, iar Guido şi abatele jucară table. Blanche broda.

Din cînd în cînd, prinţesa Giulia îi adresa cîte o remarcă şi conversaţia se desfăşura cam în felul următor :

— Da, sînt de părere că a fost un lucru chibzuit. Zece pe nouă şi aşa valetul e liber. Deci nu iese de data asta. I se va simţi mult lipsa lui Sasa Valesky în iarna următoare — la Roma. Ah ! uite-l pe şapte. *Dans tous les mondes* [2]. Cunoştea pe toată lumea. *N'est-ce pas, monsieur l'abbé ?* [3] L-ai văzut pe domnul Roberts la club, Guido ? Nu ? Ce păcat, asta-mi blochează şirul. Avea un

[1] Foarte cultivat (fr.).
[2] În toate cercurile (fr.).
[3] Nu-i aşa, domnule abate ? (fr.).

gust atît de rafinat. Trei, patru și cinci pe șase, culoare peste culoare. Mă gîndeam că ar putea să aibă noutăți din Franța. Invită-l la dineu dacă-l vezi. Presupun — acum nu știu ce să fac. Presupun că se va ține un recviem pentru Saşa Valesky. Trebuie să te interesezi. Trebuie să mergem cu toții. Cred că ai o rochie neagră, Blanche ? Îmi închipui că vor oficia o slujbă și la biserica rusă. *Panichida* se cheamă, nu-i așa, domnule abate ? Valet, regină, rege. Va avea loc probabil poimîine. Dacă e nevoie, va trebui să amînați plecarea la Florența cu o noapte. Da; așa sînt de părere. Era un *foarte* vechi prieten al meu. O cunosc bine de tot și pe mama lui — bătrîna prințesă — s-ar simți jignită dacă nu ne ducem cu toții. E cel mai puțin lucru ce se poate face. Da, ea e în Rusia — la țară, îmi închipui. Alt as. Cred că îmi reușește. Așa cred, că la urma urmei iese. *C'est bon signe* [1]. S-ar putea să fie mîine. Nu vom merge la biserica rusă. Nu e nevoie, și va avea loc, probabil, în același timp. Da, la ei durează mai mult decît la noi. Poți să afli mîine la club. Uite ! într-adevăr a ieșit. Vino să vezi, Guido. *Venez voir, monsieur l'abbé* [2]. Vino și tu, Blanche. A ieșit cu adevărat de data asta. Înseamnă cu siguranță noroc. Acum trebuie să încercăm din nou, dar, desigur, nu va reuși de două ori la rînd. Se zice că Marie Antoinette a făcut o *réussite* [3] de treisprezece ori la rînd cînd se găsea închisă la *Conciergerie*, și că nu i-a ieșit nici măcar o singură dată. Cred că n-am să mai încerc din nou *Metternich* ; e prea grea. Am să încerc *La belle Lucie* [4], iar dacă îmi ies regii pe rîndul de sus, am să fac ceea ce numesc eu „creșa regală".

Prințesa Giulia făcu *La belle Lucie* și, mulțumită „creșei regale" — cu alte cuvinte unei mici trișări — îi reuși ; iar la unsprezece punct se ridică și fiecare din ei știu că e timpul să plece. Domnul abate spuse noapte-bună, iar Guido și Blanche o sărutară pe prințesa Giulia și coborîră.

Blanche era convinsă acum că Saşa Valesky îi scrisese ca să-și ia rămas bun și că Guido distrusese scrisoarea. Nu-l suspecta că i-o citise. Simțea că nu-l va putea ierta niciodată, că nu va mai putea fi aceeași față de el cît va

[1] E semn bun (fr.).
[2] Vino să vezi, domnule abate (fr.).
[3] Pasiență (fr.).
[4] Frumoasa Lucia (fr.).

trăi. Incidentul aduse la lumină un lanț întreg de alte incidente mărunte, fapte, vorbe și priviri pe care le uitase și își dădu seama că îl ura pe Guido, cu siguranță, de mai multă vreme.

„Ce început de viață conjugală !" gîndea ea cu amărăciune.

A doua zi dimineața avu loc un recviem la biserica Santa Maria in Via. În numeroasa asistență se remarcau multe doamne în doliu. Cineva comentă ironic : *„Ses anges gardiens"*. Dar printre ele nu era nici una de care Blanche să-și aducă aminte că-i fusese prietenă în mod deosebit. În tot timpul serviciului divin, Blanche rămase într-o stare de apatie. Nu încerca să urmărească ceea ce se petrecea. Se gîndea la Sașa. Ar fi putut, își dădea seama, să fie buni prieteni, iar Guido știuse asta și împiedicase, sau ar fi împiedicat, prietenia. Într-un fel ciudat, lipsit de logică, ea avea sentimentul că Guido era răspunzător de moartea lui Sașa. Și totuși își dădea seama că e un lucru absurd.

Prințesa Giulia plînse mult în timpul recviemului — lacrimi gingașe, discrete, nu îndeajuns de violente ca să-i răvășească trăsăturile, ci atît cît să-i îndulcească expresia, să-i umezească genele și s-o facă interesantă.

Privindu-l pe Guido, Blanchei i se păru — era doar închipuirea ei ? — că pe fața lui se citea o expresie de triumf. Se găsea oare cineva în toată acea biserică, reflecta ea, căruia să-i fi păsat, sau să-i pese acum, cîtuși de puțin, de Sașa ? Nu cumva îndeplineau toți o datorie socială, exact în același spirit în care își depuneau cărți de vizită unii altora în ziua Anului nou ?

În momentul acela o psalmodiere sui treptele gamei, atingînd o notă de jalnică îndurerare pe cuvintele :

Qui Mariam absolvisti,
Et latronem exaudisti
Mihi quoque spem dedisti [1].

Guido îi indică traducerea engleză în cartea pe care i-o procurase. Era foarte greu de crezut, gîndi Blanche, că vreun lucru pe lume i-ar mai putea dărui ei *speranța*.

[1] Cel care ai mîntuit-o pe Maria,
Și tîlharului i-ai îndeplinit ruga,
Mie de asemenea mi-ai dăruit speranța (lat.).

Dar ce minunat dacă într-o zi s-ar întîmpla asta ! Nu cerea *fericire*. Nici vorbă nu putea fi despre așa ceva, socotea ea, dar dacă într-o zi ar descoperi speranța ! — acea mică piatră nestemată de pe fundul fatalei cutii a Pandorei !

Rămase adîncită în aceste gînduri și cînd își reveni din visare văzu că recviemul luase sfîrșit.

Trebuiau să plece a doua zi la Florența. Amînaseră plecarea din pricina recviemului, dar Blanche își dădea seama că Guido se bucură de acest pretext ca să mai stea încă o zi la Roma, pe care o prefera oricărui alt loc din lume. O lăsă singură în ziua aceea. Ea își petrecu întreaga după amiază hoinărind pe străzi. Ajunse la fîntîna Trevi.

„Să arunc un ban ?“ își spuse ea. „Dar vreau oare să mă întorc aici ? Nu, nu vreau, și va trebui, probabil, să mă întorc mai des decît doresc fără ajutorul vreunui ban.“

Se depărtă de fîntînă. Umblă printr-un labirint de străduțe pînă ajunse la Panteon. De acolo se îndreptă spre Palazzo Alfieri, prin Piazza di Gesù, pînă la Via delle Botteghe Oscure.

Se făcuse tîrziu. Nu va fi acasă la ora ceaiului.

Se va molipsi, poate, de malarie. Nu încă, și nu în acel cartier al orașului, dar puțin îi păsa dacă se îmbolnăvea. Întrebă pe un *contadino* [1] care trecea cît e ceasul. El îi adresă un surîs încîntător răspunzîndu-i : „*Saran le ventiquattro*“ [2].

CAPITOLUL IX

BLANCHE ȘI GUIDO PLECARĂ LA Florența în seara următoare. Doctorul spusese că, pentru Blanche, în actuala ei condiție, clima Romei era greu de suportat, și mult prea călduroasă. La Florența, ar avea aer din belșug, vila lor fiind sus pe dealuri, la Fiesole.

O stare de pasivitate, o tristețe fără o rază de lumină, puseseră din nou stăpînire pe ea, și nădăjduia din adîncul inimii ca, după nașterea copilului, să nu-și mai revină. Nu se găseau de multă vreme la Florența cînd primiră

[1] Țăran (ital.).
[2] „O fi miezul nopții“ (ital.).

știrea capitulării Sedanului [1]. Prințesa Giulia venise la ei înainte de sosirea acestei veşti. Guido susținea că înfrîngerea Franței însemna sfîrşitul puterii temporale a papei : sfîrşitul celei mai vechi monarhii din Europa.

Curînd după intrarea lui Victor Emmanuel în Roma, sosiră şi Mario Guerrini cu Donna Teresa din Elveția.

Viața se desfăşura pentru Blanche oarecum pe acelaşi făgaş ca la Roma. Dimineața şedea în grădina vilei, iar uneori se ducea cu trăsura în oraş să viziteze o biserică sau o galerie de artă, şi după-amiaza făcea o plimbare cu calèașca pînă la Cascine împreună cu soacra ei sau cu Donna Teresa. Prințesa Giulia îi pretindea lui Mario Guerrini tot atîta timp şi atenție ca şi înainte de căsătoria acestuia.

Donna Teresa era la fel de sfioasă şi de reticentă. Către seară veneau cîteodată vizitatori, deşi nu se găseau prea mulți dintre prietenii lor italieni la Florența, în acel moment, şi nici prea numeroşi turişti, din pricina războiului.

Serile şi le petreceau întocmai ca înainte. Guido şi Mario jucau table şi uneori şah ; prințesa Giulia îşi făcea pasiența ; Donna Teresa privea, ajutînd-o, iar Blanche cosea.

Din cînd în cînd, Blanche primea veşti de la tatăl ei, dar poşta era neregulată şi nesigură. Îi trimitea multe noutăți politice şi-i povestea toată vorbăria pe care o auzea la cluburi despre viața mondenă londoneză. I se simțea mult lipsa, spunea el, şi era întrebat tot timpul dacă nu va reveni anul următor — ce păcat că plecase din Anglia atît de repede !

Copilul se născu la sfîrşitul lui noiembrie. Era băiat şi fu botezat Giovanni Guido Antonio Giulio Enrico. Blanche fu grav bolnavă şi viața ei stătu în cumpănă.

Ea rezistă însă acestei grele încercări şi, treptat, reveni la viață rămînînd însă foarte slăbită. Îşi iubea cu pasiune pruncul, care avea ochi negri, deşi, după cum spunea prințesa Giulia, semăna leit cu tatăl său.

Henry Clifford nu avusese posibilitatea să vină la Florența cu prilejul naşterii copilului, iar acum era reținut la Londra. Dar sora lui, doamna Somner, venise, şi Blanche se bucura s-o aibă alături pe mătuşa Caroline, care şedea chiar în vila lor.

[1] Oraş în Franța, pe fluviul Meuse, unde Napoleon al III-lea a capitulat la 1 septembrie 1870 în fața armatei prusace.

Se anunța o iarnă rece, iar la Florența simțeai frigul parcă mai acut ca în alte părți. Doctorul, spusese Guido, recomanda întoarcerea la Roma, unde era, firește, mai cald.

Pentru Blanche nu avea prea mare importanță dacă se găsea la Roma sau la Florența. Era total absorbită de creșterea copilului. Guido părea să manifeste și el un interes condescendent față de fiul său. Dar și în acest caz, Blanche își dădu seama, spre profunda ei supărare, că nu i se lăsa libertatea de acțiune. Formal, bona fusese aleasă de Guido, dar în realitate de mama lui. Părerea acesteia era cerută și adoptată de preferință. Blanche era totdeauna consultată, e adevărat, cu cea mai mare politețe ; iar dacă părerea ei coincidea cu aceea a soacrei, cu care se făcea imediat o comparație și o verificare, atunci i se recunoștea validitatea, dar dacă exista o divergență, nu se ținea seamă deloc de ea și se accepta părerea soacrei. Blanche nu dăduse importanță acestui lucru sau învățase să se împace cu situația, atîta timp cît fusese vorbă de fapte mărunte — probleme legate de viața mondenă sau de rutina administrației casei — dar acum cînd afecta creșterea copilului simțea că situația devine intolerabilă.

Îl întrebă pe Guido dacă nu puteau să plece în străinătate sau în Anglia. Guido răspunse că era greu. Lui îi era cu neputință să plece din Italia. Blanche își exprimase dorința să aibă o bonă englezoaică pentru copil. Socotea că era un lucru chibzuit, întrucît copilul ar fi putut astfel să învețe engleza pe calea cea mai ușoară. N-o făcea din prejudecată britanică sau din vreun sentiment antiitalian. Își îngrijea singură copilul. Dar prințesa Giulia nu numai că hotărî ca micul Giovanni să aibă o bonă italiană, ci o alese ea însăși. Era o femeie simplă și cumsecade, numită Assunta, și Blanche o simpatiza, deși femeia dădea dovadă de neglijență și avea idei bizare și adînc înrădăcinate despre medicină — adică despre cele mai bune leacuri de administrat în anumite boli.

Blanche nu ieșea aproape deloc în societate. Creșterea copilului o acapara cu totul. Nu se gîndea la nimic altceva, iar monotonia vieții ei, presiunile exercitate de prințesa Giulia, sentimentul că nu se găsea nici o clipă în afara unei supravegheri continue îi erau pentru moment absolut indiferente.

Nu părăsiră Roma înainte de sfîrșitul lunii mai. Guido îi instală pe Blanche și pe copil la Cadenabbia, dar el se

ducea foarte des la Roma şi Blanche rămînea singură. N-o incomoda acest lucru. Citea mult, exersa la pian, era fericită să-şi crească pruncul. În septembrie se duseră la Florenţa şi acolo fură întîmpinaţi de prinţesa Giulia, de Mario şi de Donna Teresa. Nu era loc pentru ei la Cadenabbia, căci prinţesa Giulia nu voia să călătorească fără mica ei curte. Ea trebuia să fie distrată. Avea nevoie de companie. Din cînd în cînd o făcea pe Blanche să simtă că educaţia îi fusese destul de neglijată în asemenea domenii cum ar fi pictura Renaşterii şi istoria romană.

Micul Giovanni abia împlinise un an cînd, într-o seară, păru că are febră. Socotiră că e o nimica toată, dar fiindcă a doua zi Blanche nu era mulţumită cum arată copilul, trimise după medic. Copilul avea o uşoară erupţie. Doctorul spuse că nu e nimic grav, nici măcar vărsat de vînt, dar dădu anumite instrucţiuni precise şi clare despre ceea ce trebuia şi ceea ce nu trebuia făcut.

Assunta, bona, închipuindu-şi că e mai pricepută, îşi procură o alifie pe care o socotea leacul suveran în orice spuzeală de pe corp şi se apucă să fiarbă şi o infuzie din anumite ierburi care nu puteau să dea greş. Fără să-i sufle stăpînei sale o vorbă, şi fără ca Blanche să bănuiască, ea frecă faţa copilului cu alifia şi-i dădu să bea infuzia înainte de culcare. A doua zi erupţia părea să fi trecut, şi Assunta, triumfătoare, povesti ce făcuse — menţionînd alifia, dar nu şi fiertura de ierburi. Blanche se supără şi-i atrase atenţia că nu trebuie să facă nimic fără ştirea medicului, totuşi nu-şi închipui la început că se întîmplase ceva grav. În cursul dimineţii copilul se simţi mai rău şi temperatura urcă îngrijorător. Fu chemat din nou medicul, care rămase nedumerit. Blanche îi relată fapta Assuntei; el ceru să vadă alifia. Cînd o văzu, se înfurie. Îi spuse femeii că procedase greşit întrebuinţînd asemenea substanţe. Erupţia se retrăsese înăuntru. Prescrise unele medicamente şi făgădui să revină mai tîrziu. Starea copilului nu se amelioră. Seara, copilul se afla în mod vădit într-o stare gravă, dar medicul nu mai ştia ce e de făcut. Assunta vărsa şiroaie de lacrimi. Blanche era înnebunită, dar aparent păstra un calm extraordinar. Doctorul rămase lîngă ele, dar nici un remediu nu făcea să scadă temperatura copilului. Plîngea, se zvîrcolea în convulsii; în cele din urmă, către ora trei dimineaţa, îşi dădu sufletul.

Blanche păru întîi împietrită, apoi avu manifestări delirante, şi din nou rămase ca buimacă.

Apoi căzu ea însăşi la pat — poate o adevărată binefacere. Avea febră tifoidă. Dacă avusese şi copilul tifoidă, iar ea se molipsise de la el, nu se ştia. Medicul era de altă părere. Blanche zăcu grav bolnavă timp de şase săptămîni şi abia după Crăciun intră în convalescenţă. I se recomandă o climă caldă şi o totală schimbare de decor, aşa încît Guido plecă la Cairo cu ea pentru cîteva săptămîni. Tatăl ei veni de Paşti s-o întîmpine la Roma în momentul înapoierii lor din Egipt.

Blanche era acum o altă femeie. I se părea că are cu o sută de ani mai mult. Dar boala şi durerea, în loc să-i ştirbească frumuseţea, i-o sporiseră. La început, pentru o vreme, s-ar fi zis că boala îi răpise floarea tinereţii, dar aspectul înfloritor reveni mai tîrziu. Între timp atinsese vîrsta majoratului. Expresia aceasta, aplicată ei, părea să aibă un înţeles deosebit. Pînă acum Blanche fusese o viziune delicios de proaspătă a graţiei, a făgăduinţelor tinereşti — o încîntătoare floare de primăvară. Acum făptura ei se înveşmîntase în demnitate — demnitatea durerii şi maiestatea maternităţii lovite. Ochii ei deveniseră parcă mai mari şi mai adînci. Nu-şi mai putea amăgi tatăl cu privire la adevărata natură a vieţii ei conjugale. Într-adevăr, deşi nu recunoscu nimic cînd acesta îi spuse că o ştie nefericită, nu reuşi să-l convingă. Henry Clifford îşi luă întreaga vină asupră-şi. Îi spuse: „Am greşit, recunosc, şi nu voi mai încerca niciodată să mă amestec în treburile altora.“ Într-o zi, cînd erau singuri, izbucni în lacrimi, iar ea îi plînse cu hohote în braţe şi încercă să-l consoleze.

— Nu trebuie să fii mîhnit din cauza mea, tăticule drag. Nu e vina ta. Trebuie să ne împăcăm cu situaţia şi îţi promit că aşa voi face.

Henry Clifford socotind că Blanchei i-ar prii să petreacă vara în Anglia, încercă să-i afle gîndurile lui Guido, dar acesta îi răspunse că medicii considerau clima Angliei prea umedă pentru actuala ei stare. El propunea să rămînă la Roma pînă la sfîrşitul lunii mai şi apoi, ca o variaţie, să plece împreună în Elveţia.

Dar la sfîrşitul lunii mai, prinţesa Giulia le sugeră să stea cu ea într-o căsuţă cumpărată de curînd la Posilipo şi despre care vorbea cu mult entuziasm. Ar putea să

facă băi de mare — ar fi foarte agreabil, mai plăcut decît în Elveția, și mai comod pentru Guido care ar avea posibilitatea să se ducă la Roma oricînd ar fi dorit. Guido găsi că ideea era excelentă ; Blanchei îi era indiferent. Așa încît plecară la Neapole — Guido, Blanche, prințesa Giulia, Mario Guerinni și Donna Teresa — rămînînd la mare pînă la sfîrșitul lui septembrie. Pentru o bucată de vreme veni și abatele, precum și Howard de Lisle, un englez considerat de prințesa Giulia ca unul dintre cei mai buni și mai utili prieteni ai ei. Avea o barbă pitorească, vorbea curgător cîteva limbi, era bogat, și nu părea să aibă altceva de făcut decît să călătorească în diferite părți ale Europei și să stea la reședințele de țară ale prietenilor.

Viața la Posilipo era replica exactă a vieții lor de la Florența, afară de faptul că Guido se ducea la Roma poate ceva mai des decît atunci cînd locuia la Florența, iar Blanche se bucura de clima blîndă, de băile de mare, de strălucirea miezului zilei și de nopțile minunate cînd marea devenea fosforescentă, iar Vezuviul, imaginea diafană a unui foc rubiniu.

„S-ar cuveni să nu fiu nemulțumită", gîndea ea „în mijlocul unei atît de mari frumuseți".

Dar oricît își repeta sieși această formulă, nu putea să nu se simtă singură.

Către sfîrșitul lui septembrie se înapoiară cu toții la Roma, iar Blanche reîncepu să iasă în lume reluîndu-și viața normală.

Avu de îndurat o nouă încercare sub forma unei pasiuni care puse brusc stăpînire pe Guido pentru soția unuia dintre secretarii legației americane, o anume doamnă Winslope. Provenea dintr-una din vechile familii ale Virginiei. Era tînără, cu un aer distins, și mai mult arătoasă decît frumoasă — adică, deși avea păr blond, ochi de un albastru deschis și o carnație scînteietor de albă, trăsăturile ei erau mai curînd aspre și colțuroase.

Se împrieteni cu Blanche și cu prințesa Giulia. Era inteligentă, cultivată și iubitoare de muzică. Prințesa Giulia o privea cu ochi buni, cu toate că, în general, nu-i simpatiza pe americani. Prin Blanche se împrieteni cu Guido, și, pe nesimțite, îl acapară cu totul. El o situa pe un piedestal înalt ; cuvîntul ei devenea lege.

Dacă venea vorba despre ea sau se cita vreo părere de-a ei, el lua un aer tot atît de grav ca atunci cînd discuta politică. Grace Winslope era catolică și fusese educată la o mînăstire din Franța. Avea o educație aleasă. Era o adevărată mină de informație în multe domenii, și mai ales în artă și istorie italiană, dar știa să nu devină plicticoasă. Avea un simț înnăscut și o bună pregătire pentru viața socială, precum și un talent natural la limbi străine. Nu se dădea învinsă în nici o companie și în nici o conversație și trebuia s-o cunoști bine, să ai o rară putere de pătrundere și un fin discernămînt ca să sesizezi faptul că ea pretindea a ști mai mult decît știa și că era mai puțin isteață decît părea că este. Marfa ei se găsea etalată într-o vitrină aranjată cu multă îngrijire. Magazinul nu era atît de bine aprovizionat cum lăsa ea să se creadă. Faptul acesta nu-i diminua însă gentilețea, vioiciunea și prezența agreabilă. Dar cînd se vorbea despre marea ei originalitate, cei care o cunoșteau cu adevărat reflectau că ceea ce trecea drept originalitate era prezentarea abilă a unor impresii culese de la alții, notate cu grijă, înmagazinate și asimilate cu succes.

Guido o cita în fiecare clipă și nu lăsa să treacă o zi fără s-o vadă. Se supăra dacă elogiile lui nu trezeau nici un ecou în Blanche, sau dacă ea nu manifesta mai mult zel ca s-o invite pe Grace la ei ori să accepte invitațiile acesteia. Grace avea pretenția că e una dintre cele mai bune prietene ale Blanchei, care era nevoită să asculte toată ziua imnuri de laudă, nu numai la adresa inteligenței și bunătății lui Grace, dar și a simțului ei practic — cît de bine își administra gospodăria și ce dineuri reușite oferea, în timp ce Blanche știa perfect că de toate se ocupa domnul Winslope — de aceea o sîcîia la culme toată această farsă. În schimb, se simțea bine în compania lui Charlemagne Winslope, soțul lui Grace, un tip bonom, masiv, cu respirația puțin cam greoaie și înclinat spre o frazeologie elaborată, mai ales cînd făcea un compliment. Blanche, nu fără maliționitate, se amuza să încurajeze un flirt nevinovat cu el.

Într-o după-amiază de octombrie, Blanche se plimba în grădina de pe muntele Palatin, bucurîndu-se de razele soarelui, cînd îl întîlni din întîmplare pe diplomatul a cărui cunoștință o făcuse la recepția dată de familia Roden — Adrian Tyne.

Era singur. Își scoase pălăria și i se adresă, rîzînd :

— Tocmai mă întrebam dacă nu s-ar putea să ne întîlnim.

— Locuiești aici ?

— Sînt aici definitiv. Am fost numit la ambasadă.

— O !

Tăcură amîndoi.

Blanche se întreba dacă, între timp, se căsătorise.

— Pot să vin într-o zi să-ți prezint omagiile ?

— Desigur. Luni seara sîntem totdeauna acasă după cină. E „seara" mea. Guido va fi încîntat dacă vii, dar te avertizez că nu va fi o seară prea distractivă.

— Am văzut-o ieri pe doamna Somner. Foarte amabilă, m-a invitat la dineu marțea viitoare.

— Vom fi și noi.

— Atunci ne vom întîlni ; va fi minunat.

Merseră o bucată de drum împreună, după care Blanche îi spuse că trebuia să se înapoieze acasă.

Marțea următoare, într-adevăr, se întîlniră, iar Blanche descoperi că Adrian Tyne era tot necăsătorit. Așadar, dacă fusese în mod real logodit, însemna că rupsese logodna. După cum află, avea reputația unui sfărîmător de inimi. Era socotit un tip seducător, extrem de capricios în același timp, și circula zvonul că se comportase de curînd necivilizat cu o fată foarte drăguță cu care se logodise, eschivîndu-se de la orice obligație tocmai cînd urma să fie anunțată logodna oficială. Era un om cu gusturi rafinate în toate domeniile, iar instinctul lui care, totdeauna și oriunde, îl conducea către ceea era remarcabil și superior, de astă dată îl condusese de-a dreptul către Blanche. O admirase din prima clipă cînd o văzuse la recepția soților Roden. Socotise atunci că era doar *un coup de tête* [1] — sau așa încercase el să-și imagineze — o fantezie cu totul trecătoare, un tribut acordat unei nopți de vară. Dar acum Adrian înțelegea că e *un coup de foudre* [2]. Un caz tipic de iubire la prima vedere. Blanche întruchipa tot ceea ce visase el să întîlnească într-o zi. În seara aceea, la doamna Somner, prima impresie îi fu confirmată. Fiind vecini de masă la dineu, conversația între el și Blanche se înfiripă cu cea mai mare naturalețe.

[1] Un capriciu, o toană (fr.).

[2] O iubire fulgerătoare (fr.).

Blanche îl simpatiza, îl considera un om agreabil, amuzant, inteligent şi plăcut la vedere, dar atîta tot. Ştia că, în ceea ce o privea, el nu va reprezenta niciodată mai mult. În ochii ei, lui îi lipsea tocmai farmecul ; sau era oarbă şi impermeabilă la ceea ce toţi ceilalţi păreau că sînt sensibili. Era făcut parcă pentru soacra ei, gîndea ea, şi dacă prinţesa Giulia ar fi fost cu douăzeci de ani mai tînără, el i-ar fi devenit — era convinsă — marea pasiune. Blanchei i se părea puţin cam artificial şi, cu toate că faţă de ea se arăta profund sincer, nu se putea stăpîni să nu observe uşoara prezenţă, nu a efortului, dar a artei, a tehnicii :

„So fühlt man Absicht, und man ist verstimmt" [1].

Exprimîndu-se astfel ar fi însemnat, totuşi, să exagereze, pentru că, atunci cînd se găsea împreună cu el, Blanche vorbea cu mult firesc. Îi era agreabilă prezenţa lui, dar între asta şi posibilitatea altor sentimente se deschidea o prăpastie.

După dineu, doamna Somner îl rugă pe Adrian să cînte la pian. Acesta execută din memorie tot felul de cîntece franţuzeşti, englezeşti şi chiar italieneşti.

Adrian Tyne fu prudent în seara aceea — prudent în comportarea faţă de Blanche, ştiind că Guido avea să noteze totul, ba îşi dădu chiar osteneala să nu-l neglijeze pe acesta. Îl ţinu sub observaţie şi îşi dădu seama de toate dificultăţile şi primejdiile ce s-ar putea ivi în acel sector. Era omul intuiţiilor rapide. Din ceea ce auzise de la alţii, ca şi din ceea ce remarcase el însuşi, îşi dădu seama neîntîrziat şi pe deplin de situaţia în care se găsea Blanche. Luă hotărîrea să întreprindă o recunoaştere amănunţită a terenului înainte de a începe atacul. Înţelese că adevărata cheie a succesului, factorul cel mai important, mai cu greutate decît însuşi Guido, era prinţesa Giulia şi, înainte de a întreprinde ceva, hotărî să trateze cu ea. Mama sa, lady Mount-Stratton, era prietenă cu prinţesa, de aceea îi ceru să-i scrie şi s-o roage să fie binevoitoare cu el. Între timp, se păstra în umbră, mulţumindu-se să depună cărţi de vizită la palatul Fabrini. Lady Mount-Stratton care-şi iubea mult fiul, trimise o scrisoare plină de efuziuni prinţesei Giulia ; aceasta îl invită la un dineu.

[1] „De îndată ce percepi o umbră de intenţie, te simţi indispus". Din tragedia lui Goethe *Torquato Tasso* (1789), Actul II, Scena I.

Blanche și Guido nu erau prezenți, ci numai cîțiva englezi și abatele.

Adrian își dădu osteneala să fie agreat de prințesă și, oricît era de perspicace, ea nu bănui vreun motiv ascuns. Nu avea nici un fel de temeiuri de suspiciune. Cînd veni vorba despre Blanche, Adrian spuse că o întîlnise împreună cu prințul la doamna Somner și că mama lui era prietenă cu Henry Clifford. Se prezentă la serata de miercuri a prințesei Giulia, așa încît, lunea următoare, tuturor li se păru foarte firesc să-l vadă din nou la palatul Fabrini, de astă dată la etajul inferior. În acea seară Adrian își concentră atențiile asupra prințesei Giulia; ea recunoscu că-l găsește încîntător.

Blanche avea dreptate. Prințesa Giulia și Adrian Tyne se potriveau foarte bine. Dar, din punctul lui de vedere, ea reprezenta doar o piesă importantă într-un joc mai vast și de altă natură.

Blanche constituia obiectivul lui. Avea intenția să facă un efort hotărîtor spre a o cuceri.

Blanche nu era conștientă de toate astea. Ea credea că simptomele de îndrăgostire pe care le lăsase să se întrevadă la reuniunea soților Roden, în Anglia, reprezentau un moment depășit. La urma urmei, așta se întîmplase demult. În casa mătușii ei, i se păruse alt om — rațional, prietenos, bucuros că o vede, dar nimic mai mult ; iar cînd la serata ei o întrebă dacă putea să vină s-o viziteze într-o după-amiază, ea răspunse : „Desigur".

— Pot să vin mîine ? întrebase el.

— Desigur, răspunse ea din nou, fiind încredințată, însă, că el o făcea numai din politețe, atît de distant i se păruse atît în seara aceea, cît și la mătușa ei, în ciuda dezinvolturii și a amabilităților de suprafață : în așa măsură, încît ea nu se gîndi nici măcar o clipă că va veni, și nici prin gînd nu-i trecu să rămînă acasă pentru o asemenea eventualitate ; astfel că, întorcîndu-se tîrziu în seara următoare, după ce făcuse ea însăși cîteva vizite, rămase mirată cînd îi găsi cartea de vizită pe masa din hol.

La două sau trei zile după aceea, prințesa Giulia îl invită la dejun împreună cu Blanche, Guido și alte cîteva persoane.

Adrian organizase o excursie la Ninfa. Invitase familia Olenev, pe prințesa Giulia și un prieten englez care ședea la Roma ; toți acceptaseră.

Se folosi de acel prilej ca s-o întrebe pe Blanche dacă ea și cu Guido puteau lua parte.

Guido răspunse, spre surprinderea lui Blanche și a lui Adrian, că, din nefericire, era ocupat în acele două zile dar că era sigur că soției sale îi va face plăcere să meargă, dacă era liberă, în acest caz el va fi încîntat.

Răspunsul îl luă pe Adrian prin surprindere. Nu avusese răgazul să se pună în gardă. Nu-și putu stăpîni o expresie de ușurare și de neașteptată plăcere, luminîndu-i chipul doar cît licărirea unui fulger. Blanche tocmai se uita la el și, surprinzîndu-i fugara expresie, pricepu într-o fracțiune de secundă sensul comportării lui, al tacticii folosite, al întregului plan de campanie condus cu atîta migală și, după cum își închipuia el, cu atîta grijă ascuns, încă din ziua cînd se întîlniseră pe muntele Palatin. De asemenea înțelese că Guido nu va fi niciodată gelos pe Adrian, deoarece instinctul lui îi spunea că Blanche nu-l iubea și nu-l va iubi niciodată. În același timp avu senzația — deși nu se uita la ea — că și prințesa Giulia îl privea pe Adrian. Avu intuiția că și ea văzuse revelatoarea licărire de pe chipul lui și că înțelesese.

De aceea, cu o calmă prezență de spirit, și fără cea mai mică șovăire, răspunse :

— Mi-ar fi făcut plăcere să merg. Cred că va fi extrem de amuzant ; din nefericire, chiar în acele două zile e rîndul meu să vînd la bazarul organizat de mătușa mea.

A doua zi, cînd Adrian veni din nou după-amiaza ca s-o vadă pe Blanche, ea plecase în oraș. Urcă atunci la apartamentul prințesei Giulia. Aceasta era acasă și nu apăru nici un indiciu că s-ar fi strecurat cel mai mărunt bob de nisip în mecanismul perfect angrenat al relațiilor lor.

Rămase multă vreme de vorbă cu ea, iar la plecare avu sentimentul că nu fusese rău răsplătit pentru osteneala pe care și-o dăduse, întărindu-și convingerea că apreciase bine cine deținea cheia situației.

CAPITOLUL X

DEȘI BLANCHE SOCOTEA CĂ GHICise tactica lui Adrian, nu i se păru că e cazul s-o ia în serios. Era posibil ca intenția lui să fie aceea de a-i face curte, dar asta se repeta cu zeci de alte femei. Nu era alt-

ceva decît un joc din partea lui — un joc pe care nu se putea stăpîni să nu-l joace, dar, în ceea ce o privea, nu avea de gînd să-i lase această libertate.

Își dădu seama curînd, însă, că, dacă era joc sau nu, el nu se comporta acum așa cum făcea de obicei. Nu se ducea nicăieri unde nu existau șanse s-o întîlnească și nu acorda atenție nici unei alte femei. Frecventa regulat seratele soacrei ei și făcea tot posibilul ca să-i prevină cea mai mică dorință sau să-i facă un cît de mic serviciu.

Renunță să mai vină la seratele ei, iar cînd Blanche pomeni ceva despre asta într-o zi cînd se întîlniră la legația americană, el răspunse :

— Văd că nu dorești să mă vezi. Totdeauna, cînd vin să te vizitez, mi se spune „nu-i acasă". Nu vreau să te constrîng să-mi suporți prezența.

Blanche răspunse că era încîntată să-l vadă oricînd. Era deseori acasă după ora cinci, dar nu-și făcea o regulă dintr-asta. O zi fixă pe săptămînă îi era de ajuns.

— Ah ! serile dumitale de primire ! exclamă el — sînt mai neplăcute decît orice. Ești prezentă și nu ești ; te afli aproape, dar la mii de kilometri depărtare. Am crezut la un moment dat că vom fi prieteni — prieteni adevărați.

— Ai atîtea prietenii ! spuse Blanche, rîzînd.

— Ai auzit neadevăruri. Lumea colportează minciuni pe seama mea. Numai dacă ai ști ! Dacă ai avea măcar o idee despre ceea ce simt eu pentru dumneata.

Blanche îl întrerupse.

— Dacă vrei să fim prieteni — și nu există nici un motiv să nu fim — trebuie să lași deoparte absurdităţile, adăugă ea rîzînd, și atrase pe altcineva în conversație.

A doua zi veni s-o viziteze, dar din nou se întîmplă ca ea să nu fie acasă, fără nici o intenție însă. Avusese cîteva vizite de făcut.

Două sau trei zile mai tîrziu, după cină, prințesa Giulia, care își făcea pasienţa cu ajutorul Teresei în *salonașul lui Blanche, i se adresă nurorii sale :*

— De ce ești așa de răuvoitoare cu Adrian Tyne ?

— Răuvoitoare ? Dar n-am avut nici o intenție în sensul ăsta !

— Mama lui mi-a scris, ca să ne roage să fim drăguți cu el, așa încît consider că e de datoria noastră să facem ceva pentru Adrian. Găsesc că e un tînăr deosebit de agreabil.

— Da. Și eu găsesc la fel.

— Dar nu-l inviți niciodată la tine.

— Mi s-a părut că dineurile și recepțiile îl plictisesc. Dar săptămîna viitoare dăm un dineu. Să-l invit joi, Guido ? Aproape toți sînt englezi — vin și soții Winslope, și acea lady Jane nu-mai-știu-cum care stă la Hôtel de Russie.

— Da, zise Guido, care juca table cu Mario. Invită-l neapărat.

Adrian veni la dineu. Se comportă deferent, oarecum domolit, ireproșabil, și se feri de subiectele periculoase. Fu atent și curtenitor față de Blanche, dar abia dacă-i adresă un cuvînt.

Nu-l mai văzu și nu mai auzi nimic despre el timp de o săptămînă, apoi soacra ei reluă atacul. „De ce continua cu atîta îndîrjire să fie răutăcioasă cu bietul Adrian Tyne ?“ Atunci Blanche înțelese că, pentru cine știe ce motiv ascuns, soacra ei încuraja sentimentele lui Adrian față de ea, facilitîndu-le întrevederile, „fiindcă își dă seama“, gîndi Blanche, „că nu-l voi putea iubi niciodată“.

Într-o zi Adrian o întîlni cînd, împreună cu Guido și Donna Teresa, călărea prin Campagna ; un timp merseră amîndoi alături. Adrian se plînse de cruzimea ei. Blanche îl persiflă, și vorbiră voioși, o vreme, despre tot felul de subiecte. Pe neobservate, se simți la largul ei și gîndi : „Dacă se cumințește, putem fi prieteni“, nădăjduind că înțelesese să renunțe la absurdități. Impresia îi fu confirmată de felul lui de-a fi cînd se întîlniră acasă la prințesa Giulia și, ulterior, la propriile ei serate. Acum venea în chip firesc, ca și cum vizitele lui erau un lucru de la sine înțeles. „Și-a băgat mințile în cap“, reflectă Blanche. „A înțeles, și acum pot chiar să-l simpatizez.“

Dar cu puțin timp înainte de Crăciun se dădu un bal la ambasada rusă. Era prima recepție de mare amploare la care se ducea Blanche de la moartea copilului. Reuniunea avea un deosebit pitoresc. Se aflau de față multe dintre notabilitățile Romei și toți străinii și diplomații de seamă.

Prințesa Giulia avea o înfățișare de regină, în catifea verde, cu un imens colier de perle. Blanche însă înflorise din nou, cu aceeași prospețime și cu ceva în plus față de frumusețea ei de altădată. O anumită gravitate în privire și o demnitate accentuată în ținută o făceau și mai remarcabilă. Fu înconjurată de parteneri chiar din clipa cînd își

făcu apariția. Pentru prima oară atrăgea cu adevărat atenția Romei. Pierduse aerul șovăielnic al tinereții fragede, păstrînd toată prospețimea acelei vîrste. Era îmbrăcată în atlaz gri și purta bijuteriile de familie ale lui Guido, aranjate cu multă artă — cercei lungi de smarald, cîteva nestemate verzi în păr și bretele cu diamante pe umeri.

Dansă cu Adrian de două ori. Incontestabil, era un dansator excelent. Avea ritmul în sînge. După un dans, o conduse înspre un lung și spațios coridor de marmură, cu grămezi de flori de o parte și de alta. Imaculata albeață a pielii ei se colorase, în rotirile dansului, cu o ușoară îmbujorare. Se așezară într-un colț izolat.

— Îmi amintește de prima seară cînd ne-am cunoscut, zise el.

Blanche schiță un surîs, gîndind : „Sper că n-are să înceapă din nou."

El îi citi gîndul și-i vorbi aproape cu brutalitate :

— Ba da. Mi-ajunge toată prefăcătoria și farsa asta. Da, te iubesc și te-am iubit dintotdeauna, din prima clipă cînd mi-ai apărut înaintea ochilor. Da, am fost logodit — e adevărat. Am rupt logodna după ce te-am văzut pe tine. (Poate că așa era, gîndi Blanche, dar ar fi făcut-o oricum.) N-am mai fost îndrăgostit niciodată ca acum. Mi-ai schimbat întreaga viață. N-are rost să încerci să mă oprești. Voi spune tot ce am pe suflet. Sufăr, e o realitate că sufăr ; simt că n-am să pot supraviețui. Oricine vede că sînt alt om — nu mă mai duc nicăieri ; nu pot răbda să mai văd pe nimeni și nimic. Nu mai pot gîndi la nici un alt lucru ; nu mai pot să dorm. Simt că mă îmbolnăvesc. Mă ucizi. Da, vreau să fugi împreună cu mine. Nu dau doi bani pe cariera mea. Niciodată n-am avut intenția să rămîn în diplomație. Am destulă avere pentru amîndoi. Ne-am duce să trăim în Anglia, care e în mod vădit unicul loc unde ești menită să-ți duci viața. Nu ești făcută să trăiești printre străini, aici, în Italia, unde n-ai un prieten, cu un soț de care ți-e silă, fiindcă, orice mi-ai spune, sînt absolut sigur că ți-e silă de soțul tău.

Toate astea le revărsă într-un torent de pasiune. Era alb ca varul ; tremura din tot trupul ; ochii îi scînteiau și s-ar fi zis că lacrimile-i stăteau să țîșnească.

Ea încercă să-l readucă la rațiune. Îi spuse cu blîndețe :

— Nu te iubesc — nu voi putea să te iubesc vreodată. Trebuie să privești lucrul ăsta cu curaj, o dată pentru

totdeauna. Cît despre propunerea de a fugi împreună, nu ești în deplinătatea minții ca să gîndești astfel. Chiar dacă aș ține la dumneata, tot n-aș face una ca asta. Ți-ai distruge viața. Dar nici nu e nevoie să mai discutăm. Nu e un lucru despre care să pot discuta măcar o clipă, fie și în glumă. Nu mă înțelegi, nici pe mine, nici viața mea. Nu mă cunoști cu adevărat. Faci o greșeală uriașă. Nu pe mine mă iubești, ci pe o Blanche imaginară, o plăsmuire a minții dumitale. Dacă m-ai cunoaște cu adevărat, ai descoperi — sînt sigură — că nu mă iubești. N-am fost creați unul pentru altul — nu ne potrivim în nici un chip. *E un coup de tête* — o închipuire a dumitale — și nu va dura.

— Dar gîndește-te ce mult a durat — din ziua cînd te-am văzut la soții Roden.

— Pentru că nu m-ai văzut pe *mine*, cea reală.

— O, dar e și mai grav aici, de cînd te-am revăzut!

Și începu din nou cu aceleași argumente.

Blanche se lupta să i le respingă.

— Nu e mărinimos din partea dumitale să continui pe tonul ăsta. Mă pui într-o situație extrem de dificilă. Ți-am spus de la început că nu putem fi prieteni decît dacă îți scoți din minte absurditățile astea.

— Absurdități! Dar nu vezi că e o chestiune de viață și de moarte! Nu vezi că mă ucizi — că ai să mă ucizi dacă mai continui așa?

Blanche înțelese că fiecare cuvînt pe care l-ar mai fi rostit n-ar fi făcut decît să înrăutățească situația.

— Trebuie să mă întorc, zise ea. Am promis să cobor la supeu cu ambasadorul, după dansul acesta.

— O clipă; numai un cuvînt, o rugă Adrian, dar, spre marea ei ușurare, sosirea unei alte perechi îl întrerupse, încît fu obligat s-o conducă înapoi în sala de bal.

Îndată după supeu, Blanche îl rugă pe Guido s-o ducă acasă, invocînd că se simte obosită. Guido îi satisfăcu dorința, dar se arătă surprins că vrea să plece atît de curînd, avînd în vedere succesul răsunător de care se bucura.

— Am o migrenă îngrozitoare, pretextă ea.

A doua zi primi de la Adrian o scrisoare pe opt pagini — un potop de cuvinte incoerente și o repetare a celor spuse cu o seară înainte.

Ea nu-i răspunse. Îl revăzu într-o seară la prinţesa Giulia. Arăta istovit şi palid. Reuşi să schimbe cîteva cuvinte cu el şi-l rugă să nu-i mai scrie, pentru că tot n-avea să-i citească scrisorile. De fapt, Blanche era pusă într-o grea încurcătură. Abia acum îşi dădea seama că nu era vorba de una din obişnuitele cuceriri ale lui Adrian, despre care auzise din toate părţile. Se încredinţase că, de astă dată, urmărea ceva serios. Conştiinţa ei era însă curată. Nu-l încurajase în nici un fel. Singurul lucru de care se putea învinovăţi, într-o foarte slabă măsură, era faptul că-l ascultase în seara cînd îl cunoscuse la familia Roden. Îl ascultase cu plăcere atunci, dar privise incidentul drept ceva tot atît de ireal ca un vis, şi în momentul acela avusese convingerea că nu reprezintă nimic deosebit. Cum ar fi putut ghici ? Cum putea să prevadă ?

Iar acum ce rămînea de făcut ? Dacă-l vedea în continuare, situaţia devenea intolerabilă ; dacă nu-l mai vedea, avea să fie şi mai îndîrjit.

Roma îi devenise de nesuportat ; noul regim atrăgea roiuri de turişti din toate colţurile lumii ; totul era într-o stare de haos.

Blanche îl rugă pe Guido s-o însoţească pînă la Florenţa, dar prinţesa Giulia prinse de veste şi le dejucă planul. S-ar fi zis, reflectă Blanche, că bănuise ceea ce se întîmpla şi că-i părea bine de situaţia dificilă în care se zbătea nora ei. Asta era răzbunarea prinţesei Giulia pentru maşinaţiile pe care le născocise Adrian servindu-se de ea ; numai că-şi exercita răzbunarea asupra norei sale şi nu asupra lui. Continua să fie afabilă cu el şi o dojenea mereu pe Blanche pentru lipsa ei de amabilitate faţă de Adrian, invitîndu-i uneori chiar împreună la masă.

Blanche nu mai ştia ce atitudine să adopte.

Nu putea evita să-l vadă, deoarece atît soacra ei, cît şi Guido îl îndemnau stăruitor să vină să-i viziteze. Se ferea să rămînă singură cu el, dar nici asta nu era totdeauna cu putinţă. De pildă, Guido îl invita la prînz şi apoi pleca lăsîndu-l cu Blanche. Atunci el îi făcea cîte o scenă dramatică, ameninţînd-o cu sinuciderea.

Blanche îşi spunea că oamenii vorbesc adesea în felul ăsta, dar nu comit nebunii, totuşi nu-şi putea stăpîni un sentiment de nelinişte. Parcă poţi să ştii vreodată ? Se simţea prinsă ca într-o plasă fără voia şi fără vina ei. O dată sau de două ori îşi spuse în gînd : „Ce-ar fi să iau

drept bună propunerea lui și să fug cu el ? M-aș elibera de viața asta de la Roma, aș scăpa de Guido și de prințesa Giulia, orice s-ar întîmpla. Da, dar lui i-aș distruge viața. Și pe urmă ce rost are să mă gîndesc la un asemenea pas ? Știu perfect că n-am să-l fac niciodată. Dar ei ar merita-o", își spunea ea, gîndindu-se la Guido și la mama lui : Guido, care îl invita mereu la ei în casă, și prințesa Giulia care îi reproșa că nu e, cum se exprima ea, destul de amabilă și de ospitalieră cu acest englez izolat, atît de singur la Roma și de lipsit de prieteni.

Pe măsură ce trecea timpul, situația devenea din ce în ce mai greu de suportat. Adrian nu pierdea nici un prilej de a merge acolo unde știa că avea s-o întîlnească pe Blanche și nu exista nici o cale de a-l evita fără să pară ridicolă ; nici nu voia ca el să creadă că ea acorda vreo importanță acestei chestiuni. Prințesa Giulia privea lucrurile cu un fel de răutate mieroasă. Ce dorea ? se întreba Blanche — ca ea să se compromită ? Să aibă un amant ? Ce anume voia ? Cît despre Guido, el era impenetrabil, iar Blanche nu avea nici cea mai mică idee dacă observa cele ce se petreceau sau dacă nu cumva gusta dubla plăcere de a urmări chinul lui Adrian Tyne și de a încerca un sentiment de superioritate și autosatisfacție la gîndul că Blanche îi aparține și că e absolut sigur de ea.

Blanche avea impresia că așa stau lucrurile și simțea uneori că i-ar plăcea să-i scuture senina încredere în sine ; i-ar plăcea să-l sperie, dar nu acum, nu atîta timp cît era amestecat Adrian. Ajunsese să-l deplîngă într-un mod prea sincer pentru ca să rişte să-i joace o festă.

Lucrurile continuară astfel pînă la Paști.

Guido hotărîse să petreacă sărbătorile la Florența și vorbea de intenția de a invita cîțiva prieteni la vila lor. Venea și mama lui, iar Henry Clifford fusese de asemenea poftit.

Discutau chestiunea, ca de obicei, împreună cu prințesa Giulia, după cina luată în apartamentul acesteia. Erau acolo toate anexele obișnuite — pasiența, tablele, abatele, pînă și Howard de Lisle.

— Trebuie să-l inviți pe Howard, zise prințesa Giulia.

— Bineînțeles, este așteptat, răspunse Guido.

Howard de Lisle refuză invitația cu plecăciune curtenitoare, întrucît făgăduise dinainte să petreacă Paștele la

Portofino, și-i atrase atenția prințesei Giulia că era să piardă ocazia de a pune un patru peste cinci.

— Și pe mai cine ? întrebă Guido.

— Nu va fi un grup agreabil așa cum sîntem ?

— Trebuie să vă amintiți că Teresa și Mario nu pot veni, spuse prințesa.

— Ce ziceți de Adrian Tyne ? propuse Guido, liniștit, fără să se uite la Blanche.

— Ar fi admirabil, pentru că mama lui, lady Mount-Stratton — vine la Florența și o putem invita, spuse prințesa Giulia. Am primit vești de la ea azi dimineață.

— Va putea lipsi de la ambasadă ? întrebă Blanche.

— De ce nu ? Diplomații pot să-și ia oricînd concediu, spuse prințesa.

— Da, dar atunci preferă să se ducă în Anglia.

— Cînd diplomații rămîn în aceeași țară nu se socotește că e un concediu, zise Guido.

— Îl putem întreba pe bietul băiat. Păcat că Blanche nu-l simpatizează mai mult. E unul dintre puținii străini agreabili din Roma, spuse prințesa Giulia.

— Ba îl consider foarte agreabil, replică Blanche.

În timp ce se întorceau în apartamentul lor în seara aceea, ea îl întrebă pe Guido :

— Vrei într-adevăr să-l inviți pe domnul Tyne la Florența ?

— De ce nu ? E adevărat ce spune mama că ai o antipatie pentru el.

— N-am nici o antipatie pentru el, dar aș prefera să nu vină.

— I-am invitat pe soții Winslope, și vor veni, așa că m-am gîndit că ne mai trebuie un bărbat. Și pe urmă, din moment ce mama a invitat-o pe lady Mount-Stratton, care-i este veche prietenă, i s-ar părea curios din partea noastră să nu-i invităm fiul.

— A și invitat-o pe lady Mount-Stratton ?

— Eu i-am cerut s-o invite.

Blanche înțelese că nu mai era nimic de făcut, așa încît adăugă :

— Ai să-l vezi la club, nu-i așa ? — deci îl poți invita atunci.

— Ar fi mai politicos să-i scrii tu.

Blanche nu mai rosti nici un cuvînt.

A doua zi, în timp ce se aflau la dejun împreună cu cîţiva prieteni italieni de-ai lui Guido, acesta o întrebă pe Blanche dacă-şi amintise să-i scrie lui Adrian Tyne.

— Am uitat cu desăvîrşire, spuse ea, cu un glas care nu avea intenţia să pară prea convins. Era hotărîtă să nu facă invitaţia.

Guido nu zise nimic. A doua zi ea primi un mesaj de la ambasada britanică.

„Soţul dumitale — scria acolo — pe care l-am văzut aseară la club, a avut amabilitatea să mă invite să petrec sărbătorile de Paşti la Florenţa împreună cu mama, care soseşte acolo din Anglia — urmînd să vină la Roma mai tîrziu. Îmi pare nespus de rău că nu voi putea să accept, dar ambasadorul pleacă în concediu şi sînt însărcinat să-i ţin locul. O mare neşansă pentru mine."

Blanche aproape că plînse de uşurare citind biletul. Se temea cumplit de vizita lui.

Guido nu dădu semne că-l mai interesează această chestiune, iar cînd mama lui atrase atenţia că le lipsea un bărbat, îl invită pe abate.

CAPITOLUL XI

PLECARĂ LA FLORENŢA, UNDE lady Mount-Stratton şi Henry Clifford sosiră cu o zi mai tîrziu, seara.

Lady Mount-Stratton arăta încă tînără pentru vîrsta ei. Trecuse de şaizeci de ani, dar în ciuda anilor, a părului cărunt şi a numeroaselor riduri fine de pe chipul ei de fildeş, epitetul pe care te simţeai înclinat să i-l aplici era încă acela de „drăguţă". Avea un zîmbet radios care-i lumina faţa, făcînd-o să pară tînără. Dar ochii ei cenuşiu-verzui erau plini de înţelepciune şi avea un fel nostim de a înălţa din umeri, ca şi cum ar fi spus : „Eh, la ce te mai poţi aştepta ?" Dusese o viaţă plină de mişcare şi aventură. Acum era văduvă. Soţul ei făcuse parte din statul major al ducelui de Wellington, iar după aceea fusese numit trimis plenipotenţiar al Angliei la curtea regelui celor Două Sicilii. Mai tîrziu, de la Neapole se strămută la Florenţa, la Berlin şi în cele din urmă la Petersburg ca secretar de ambasadă. Muri doi ani după aceea, în

floarea unei cariere strălucite. Lady Mount-Stratton cunoscuse toate figurile de seamă din Europa. Constituise centrul unei societăţi agreabile şi cultivate şi, pe oriunde se dusese, întemeiase un fel de *Continental Holland House* [1]. Fusese prietenă cu Talleyrand, cu prinţul Metternich, cu principele Paul Esterhazy, cu Meyerbeer şi cu Mendelssohn. Îl cunoştea bine pe Henry Clifford şi era încîntată să-i cunoască fata, cu atît mai mult cu cît primise în mod constant buletine precise de la diverşi prieteni de încredere despre starea de spirit a fiului ei, a cărui pasiune pentru Blanche nu scăpase nicidecum observaţiei. Îşi iubea fiul cu înflăcărare, dar nu-şi făcea iluzii în privinţa dificultăţilor şi neajunsurilor de care firea sa era sortită să se lovească.

În seara sosirii ladyei Mount-Stratton şi a lui Henry Clifford — prinţesa Giulia, soţii Winslope şi abatele fiind dinainte prezenţi — cinară la o masă rotundă, într-o logie închisă de unde aveai o priveliştе minunată.

— E atît de plăcut să te afli din nou la Florenţa ! N-am mai fost aici de ani de zile — de cînd ne aflam *en poste* [2], acum treizeci de ani.

— Presupun, lady Mount-Stratton, că găsiţi oraşul mult schimbat şi considerabil mutilat ? întrebă domnul Winslope.

— Încă nu pot să apreciez. N-am explorat vechile mele locuri preferate. Dar nimic nu-i poate răpi frumuseţea.

— Da, spuse doamna Winslope. Întotdeauna mi se pare că la Neapole *priveşti*, la Roma *te rogi*, şi la Florenţa *meditezi*.

— Iar la Veneţia miroşi, completă domnul Winslope.

— *Îl faut beaucoup aimer Florence*, spuse abatele. *Cela a souvent été dit, mais on ne peut pas le dire trop souvent* [3].

— Găsesc că Florenţa e cel mai fermecător oraş din întreaga Italie, spuse prinţesa Giulia. Blanche seamănă cu Guido — preferă Roma ; e cu neputinţă s-o smulgi de acolo.

— Nici nu e de mirare, adăugă domnul Winslope. Prinţesa are atîţia admiratori la Roma, încît le-ar zdrobi inima dacă ar sta departe prea multă vreme. Cetatea eternă ar

[1] Celebru salon literar din epoca lui Byron.
[2] În misiune diplomatică (fr.).
[3] Trebuie să iubeşti Florenţa din tot sufletul. S-a spus adeseori acest lucru, dar niciodată prea des (fr.).

suferi o eclipsă totală. Cei de la Roma simt că prințesa le aparține și că nu are dreptul să strălucească asupra nici unei cetăți rivale — nu doar că n-ar dori-o și ele s-o aibă. Iată, de pildă, acum cîteva zile, fiul dumneavoastră, lady Mount-Stratton, Adrian, îmi spunea — și eu îl țin ca un expert absolut în privința a tot ce are mai bun societatea europeană — îmi spunea că o consideră pe prințesa Blanche drept cea mai rafinată și elegantă amfitrioană din Europa.

Henry Clifford simți stinghereala fiicei sale la această remarcă tot atît de acut ca și cum l-ar fi străbătut un șoc electric.

— Păcat că domnul Adrian n-a putut veni, spuse prințesa Giulia. Guido l-a invitat, continuă ea punînd accentul pe „Guido", dar, după cum știți, ține locul ambasadorului, și vă dați seama ce înseamnă asta. Sper, totuși, că se va putea elibera înainte de plecarea dumitale de aici, iar dacă nu, îl vei putea vedea la Roma, nu-i așa ?

— Mă va vedea la Roma, probabil, mult mai mult decît dorește, răspunse lady Mount-Stratton. Pe urmă, schimbînd brusc subiectul, i se adresă lui Guido : Eu nădăjduiesc — toți nădăjduim — că veți veni amîndoi la Londra anul acesta. N-ați mai fost la Londra de multă vreme — nu-i așa, Henry ?

— Așa e. Trebuie să vină, și dumneata la fel, prințesă Giulia.

După aceea, conversația se menținu pe un teren neprimejdios.

Blanche era dornică să aibă cît mai curînd cu putință o conversație cu tatăl ei în legătură cu Adrian Tyne. Înainte de culcare, întrebă pe lady Mount-Stratton și pe soții Winslope ce-ar dori să facă a doua zi dimineață. Lady Mount-Stratton răspunse că nu se simțea în stare, deocamdată, să consume prea multă energie — că ar prefera să rămînă acasă, sau să stea în logia și să scrie scrisori. Doamna Winslope ceru răgaz pînă a doua zi dimineața ca să vadă cum se va simți.

În momentul cînd își spuneau „noapte bună", Blanche îi șopti tatălui ei :

— Mergem în oraș mîine dimineață și, chiar dacă vin și ceilalți, tot vom reuși să stăm de vorbă.

A doua zi dimineață, nimeni nu coborî devreme afară de abate. Blanche rîndui astfel lucrurile cu Guido,

încît ea să plece în oraș împreună cu tatăl ei, luînd trăsura cea mică, iar în cazul cînd ceilalți ar fi dorit să se ducă în oraș mai tîrziu, să aibă la dispoziție trăsura cea mare. Nu credea, de fapt, că doreau să iasă.

La ora unsprezece, spre surprinderea ei, trăsura cea mare cu doi cai trăgea la scară. Tatăl ei era gata.

— N-am comandat trăsura cea mare, zise ea. Trebuie că au înțeles greșit. Oricum, n-are importanță.

În momentul acela Guido intră în hol urmat de soții Winslope și de mama lui.

— Pînă la urmă i-am convins să vină cu noi, Blanche, zise el. Așa că poate n-ai să te superi, i se adresă lui Henry Clifford, s-o însoțești pe mama în faeton și să ne întîlnim cu toții în oraș. Are cîteva treburi pe care dorește să le rezolve. Cel mai bine ar fi să ne întîlnim în Piazza della Signoria. Noi vom merge cu landoul, Blanche, iar faetonul va fi aici într-o clipă.

Așadar, Guido, soții Winslope și Blanche plecară cu landoul, iar Henry Clifford rămase s-o însoțească pe prințesa Giulia.

— N-am să te stingheresc sau să te împiedic să-ți petreci timpul cum dorești, scumpul meu, îi spuse prințesa Giulia, cînd ceilalți porniră. Vreau numai să mă lași în drum. Am unele cumpărături de făcut.

La cîteva minute după plecarea landoului, faetonul trase în fața intrării.

Prințesa Giulia și Henry Clifford se urcară.

— Te superi dacă oprim în trecere la palatul Alberti ? întrebă prințesa Giulia. Am un mesaj de lăsat.

Henry Clifford spuse că el dorea ca plimbarea să fie cît mai lungă. Deschiseră imediat vorba despre Blanche, fiind de acord că arăta minunat.

— A fost greu s-o convingem să iasă multă vreme după... zise prințesa. A fost o tragedie, biata copilă ; era înnebunită de durere, într-o stare de prostrație, dar acum s-a *refăcut. N-am văzut-o niciodată arătînd mai bine.* Totdeauna am fost de părere că e drăguță, dar în momentul de față e o adevărată frumusețe. Nu mai e nevoie să-ți spun că e foarte admirată. Desigur, continuă prințesa Giulia, ca și cum ar fi răspuns la meditațiile neexprimate ale lui Henry Clifford, o ființă sensibilă ca Blanche e normal să resimtă un asemenea șoc mai profund decît oricare alta, și după tragedie — ea își înăbuși glasul pînă

la şoaptă confidenţială, de parcă s-ar fi temut să n-o audă altcineva — nu trebuie să uiţi că a fost *grav* bolnavă. Nu-ţi dai seama cît a suferit ; ce înspăimîntaţi eram toţi. Şi toate astea nu puteau să nu-i întristeze viaţa pentru o vreme. Eram disperată. Am crezut că va rămîne permanent nefericită. (Henry notă cuvîntul „nefericită", şi nu „bolnavă".) Dar e înzestrată cu uimitoare resurse de regenerare, cu o nemaipomenită elasticitate a spiritului ; şi părerea mea e că arată acum mai bine ca niciodată, că e realmente mai fericită în toate sensurile — mai fericită ca oricînd de la căsătoria lor. Lumea o adoră la Roma. Toţi — italieni, englezi, străini, ruşi — toţi sînt îndrăgostiţi de ea.

— Cu cît sînt mai mulţi, cu atît e mai mică primejdia, spuse Henry.

— N-ai de ce să te neliniştești. Poţi avea în Blanche o încredere absolută. După ce a murit copilul, n-a vrut multă vreme să iasă ; şi pe urmă, doar treptat. Efectiv, lumea n-o descoperise ; apoi, parcă pe neaşteptate, a descoperit-o. N-am să uit niciodată ce frumoasă era la un bal dat de ruşi. Ne-a uluit pe toţi. A fost ca o bruscă renaştere.

— Presupun că a sfărîmat cîteva inimi.

— Toţi sînt nebuni după ea, în special neastîmpăratul acela de băiat al ladyei Mount-Stratton.

— Adrian Tyne ? Credeam că e logodit.

— Aşa a şi fost, cu Fanny Morton, fata ladyei Castlebridge. A rupt logodna. N-a mai fost anunţată. A rupt-o în vara cînd Blanche se găsea la Londra.

— L-a cunoscut atunci ?

— Prea puţin, cred. Nu l-a cunoscut pînă cînd n-a venit el aici.

— O iubeşte cu adevărat ?

— La disperare, sărmanul. Şi dacă n-ar fi vorba de Blanche, şi dacă nu ne-am simţi atît de siguri, atît de total în afara oricărui pericol, aş fi oarecum neliniştită. Pentru că el e seducător, ce-i drept, şi lipsit de scrupule, mă tem. Nu cred că are nici un fel de principii, dar nu te poţi stăpîni să nu-l simpatizezi cu toate astea — cel puţin eu nu pot ; pentru că e atent cu mine, şi o femeie în vîrstă cum sînt eu nu poate rezista să nu fie încîntată cînd un tînăr ca Adrian Tyne e atent şi curtenitor.

— Dar Blanche...

— Blanche nu-l încurajează cîtuşi de puţin. Nu e vina ei că el e mereu la noi în casă şi că o monopolizează peste tot, la vizite şi recepţii sau că o urmăreşte cînd vînează în Campagna. Cel care nu vede nimic şi îl invită mereu e Guido. L-a invitat şi aici de Paşti, şi e într-adevăr o atitudine regretabilă. Nu duce la altceva decît să-l facă nefericit pe Adrian, şi s-ar putea să ducă şi la nefericirea ei, deşi, bineînţeles, ea nici nu se gîndeşte că ar fi cu putinţă să i se întîmple aşa ceva. Guido nu înţelege nimic. El ştie, pe drept cuvînt, că Blanche n-ar fi în stare să-i acorde unui om ca Adrian nici măcar un gînd, dar nu înţelege că adoraţia ajunge să fie, în cele din urmă, un lucru îmbătător şi periculos. Nu vede că Blanche nu-i conştientă de puterea ei. Te asigur că nimeni nu s-ar fi putut comporta cu mai multă judecată decît Blanche. Nu-l încurajează deloc, dar tocmai faptul că nu-l încurajează, ba chiar îl evită, agravează lucrurile ; are acelaşi efect ca şi cea mai abilă cochetărie ; într-adevăr, sînt obligată adesea să-l invit pe băiat, ca să uşurez situaţia. s-o fac să pară mai firească... pentru că, înţelegi, dacă Blanche nu-l invită niciodată şi nu-i dă nici o atenţie, iar Guido îl invită mereu... şi Guido o face din pură simpatie, îl găseşte amuzant, agreabil, se împacă mult mai uşor cu el decît cu oricare alt englez... ceea ce voiam să spun e că, dacă Blanche nu-l invită niciodată, ci numai Guido, situaţia apare extrem de ciudată... are aparenţa că... şi ceea ce dorim este s-o facem să apară firească şi normală.

— Dar Blanche îl simpatizează ?

— Aş dori să-l simpatizeze mai mult. E furioasă şi puţin cam nedreaptă faţă de el, ceea ce înseamnă cea mai greşită tactică ; ori nu-i adresează cuvîntul ori vorbeşte cu el mai mult decît îşi dă seama. Nu-i acordă nici cea mai mică atenţie două sau trei săptămîni şi pe urmă, la un bal, nu dansează decît cu el. Partea cea mai rea e că, *după părerea mea*, ea are în privinţa lui aceleaşi sentimente ca şi majoritatea *dintre noi : îi inspiră aversiune în* teorie ; e supărată, furioasă pe el, vorbind abstract, dar în realitate îl place. Din fericire Blanche e cu desăvîrşire şi în mod temeinic o fiinţă cu bun simţ şi cu mintea limpede, cinstită şi *dreaptă*, şi nici n-ar visa să comită sau să gîndească ceva care i-ar provoca lui Guido o clipă de nelinişte sau de durere. Dar dacă ar fi la mijloc altcineva decît Blanche, m-ar cuprinde îngrijorarea. Mi-e teamă că

purtarea mea o contrariază. Ea își închipuie că îl încurajez pe Adrian. Își închipuie, pe bună dreptate, că nu e cu putință ca Adrian să fie atent față de o femeie în etate ca mine pentru *mes beaux yeux* [1]. Trebuie să fie agasată din cauza asta ; eu așa înțeleg. De-ar ști numai că fără mine totul ar merge și mai rău și că situația ar fi *mult* mai dificilă ! Eu reușesc întrucîtva să-l mai țin în frîu și să fac să apară lucrurile mai mult sau mai puțin firești.

— Dar Guido ?

— Guido e încîntat că cineva o admiră pe Blanche. E atît de *bon enfant* [2]. Și apoi, lui îi place băiatul și consideră întreaga chestiune extrem de amuzantă. E de părere că Blanche e prea severă cu el, dar și asta îl amuză. Din punctul de vedere al lui Adrian, ea e, într-adevăr, prea severă ; pentru că, înțelegi, nedîndu-și seama, îl întărîtă și mai mult cînd e mînioasă, cu acel *dépit* [3] de suprafață, decît în orice alt chip imaginabil. Pe urmă, din cînd în cînd, se înduioșează... nici nu se poate altfel, cu Adrian. E de neconceput să fii supărată pe el. Eu aș fi la fel. Și oricare altă femeie.

Prințesa schimbă apoi subiectul și curînd ajunseră la palatul Alberti, unde ea își lăsă mesajul, după care se întîlniră cu ceilalți în Piazza della Signoria. Prințesa Giulia îl luă pe Winslope cu ea la cumpărături ; Guido o luă sub ocrotirea lui pe doamna Winslope, iar Blanche rămase cu tatăl ei. Dorea din tot sufletul să-i vorbească și îi fu recunoscătoare soacrei pentru că înlesnise acest *tête-à tête*.

Începu numaidecît să-i povestească despre Adrian Tyne. Îi relată totul din punctul ei de vedere, arătîndu-i situația exactă. Nu-i spuse nimic despre motivele sub impulsul cărora, după bănuielile ei, acționau Guido și mama sa, ci numai că amîndoi îl simpatizau pe Adrian, punînd-o pe ea, în mod inconștient, într-o situație penibilă, invitîndu-l mereu în casa lor, și că, evident, erau surprinși de lipsa ei de rîvnă și de entuziasm cînd se punea problema să fie invitat.

— Și știi, tată, pe cuvîntul meu, nu l-aș putea niciodată iubi. Îmi place compania lui ; mi se pare un om agreabil,

[1] Ochii mei frumoși (fr.).
[2] Cumsecade, prietenos, drăguț (fr.).
[3] Ciudă (fr.).

dar mi-e cu neputință să fiu sensibilă la farmecul lui — spre deosebire de ceilalți. Spre deosebire de soacra mea, de pildă.

„Ah ! gîndi Henry Clifford, prințesa are dreptate. Exact ce mi-am închipuit și eu. E geloasă în mod inconștient". Dar îi spuse :

— Firește, a avut aventuri în fiecare capitală a Europei.

— Știu, răspunse Blanche pe un ton ușor enervat, deși toate astea sînt exagerări (din nou Henry avu impresia că identifică acea notă de gelozie). La început n-am dat nici o atenție și nici nu mă gîndeam la chestiunea asta. Nu-mi dădeam nici măcar osteneala să stau acasă cînd îmi spunea că are să vină să mă vadă. Nu-mi trecea prin gînd că va veni într-adevăr. Multă vreme am crezut că e un capriciu trecător. La un moment dat am avut impresia că totul merge cum trebuie, că înțelege și, tocmai cînd credeam că pot fi sigură și liniștită, a explodat, și de atunci — numai amenințări că se va sinucide și scene de fiecare dată cînd se ivește un prilej favorabil. Bineînțeles, eu nu-i ofer nici o șansă, dacă pot. Am făcut tot posibilul să nu-l mai văd, dar ei mă pun într-o situație atît de dificilă ! E așa de greu să nu par ridicolă, să nu am aerul că îl consider mai îndrăgostit decît este în realitate. Desigur, știu că toate astea sînt fleacuri — niște inepții, într-adevăr ; numai că au început să devină exasperante.

Henry Clifford luă totul drept forma aproape clasică a mărturisirii și narării unui episod de dragoste incipientă.

— Dar îl vezi des ?

— Nu fac nici cea mai mică tentativă să-l văd, dar n-am cum să nu-l întîlnesc ; ne întîlnim peste tot, mereu. E invitat în toate părțile. Eu nu mă pot izola ca un sihastru numai ca să-l evit, și pe urmă pare atît de stupid să am aerul că fug de el !

— Fetița mea dragă, nu trebuie să te ferești să-mi spui totul.

— Dar, tată, nu e nimic de spus, sau mai bine zis ți-am spus totul. Îmi place și nimic mai mult. Nu sînt sensibilă la farmecul lui — pe cuvînt că nu.

În timp ce rostea aceste cuvinte, Henry Clifford era absolut convins că sensul lor implica un alt adevăr, și anume că-i displăcea ca o altă femeie, îndeosebi soacra ei, să fie sensibilă la farmecul lui Adrian.

— Știu, știu, spuse el. Deh, fetița mea dragă, nu e nimic de făcut. Toți știm că tu n-ai să comiți nici o faptă necugetată. Dar amintește-ți de un lucru — că asta i s-a mai întîmplat acestui tînăr de cîteva ori pînă acum. Nu de mult era logodit... urmînd, bagă de seamă, să se căsătorească cu lady Fanny Morton, o fată încîntătoare și o moștenitoare bogată. A rupt dintr-o clipă în alta pentru ochii frumoși ai cui ? Ai unei artiste oarecare, franțuzoaica aceea drăguță care cînta în ultima operetă de Offenbach. Și capriciul ăsta n-a durat, bineînțeles, nici o lună. Pe urmă a iubit-o la nebunie, pentru o vreme, pe lady Vanbrugh — a fost nebun după ea... a jurat că se sinucide, că se călugărește, și Dumnezeu știe că ea nici nu s-a uitat la el — și-a bătut joc de el, iar rezultatul a fost că și-a venit repede în fire. Așa are să fie toată viața. Nu va fi în stare să trăiască fără să se încurce într-o aventură amoroasă și, mai mult, într-una nefericită — ceva de care să se zbuciume și să se frămînte.

— Dar nu cumva îți închipui că e vina mea, tată ?

— Eu cred că, probabil fără să-ți dai seama, faci tot ce se poate ca să agravezi situația, iar pe el să-l scoți din răbdări.

— Dar, tată, ce trebuie să fac ? Ce-ai vrea tu să fac ?

— Doar să-l tratezi ca pe o persoană obișnuită. Să-l vezi așa cum te-ai vedea cu oricine.

— Dar n-ai idee ce nesuferit devine imediat ce ești puțin mai drăguță cu el.

— Ah ! tocmai asta e. Uneori ești puțin mai drăguță cu el, alteori te porți îngrozitor și iată rezultatul. Se înțelege că îl înnebunești pe băiat. Să nu crezi, scumpa mea fetiță, că te învinuiesc măcar o clipă, înțeleg perfect.

— O, tată, nu înțelegi. Văd că tu rămîi convins că-l iubesc.

— Doar un pic mai mult decît îți închipui tu. Doar atît cît trebuie pentru ca viața să devină ceva mai interesantă, și cine te poate acuza ?

— Dar, tată dragă, nu-l iubesc, îți jur că nu-l iubesc, și sinceritatea și vehemența tonului Blanchei îl convinseră pe tatăl ei că, deși ea nu-și dădea seama, adevărul era tocmai contrariul. Realmente nu pot să-l văd în ochi — vreau să spun în momentul cînd devine exasperant. Altfel mă împac bine cu el. E firesc să mă înțeleg bine cu oa-

menii cînd sînt atenți cu mine, și distractivi... și prietenoși. Dar te asigur că asta e totul, tot ce a fost vreodată, și că niciodată nu m-am gîndit, n-am visat...

— Cred că nu te cunoști. Îți închipui că toate astea sînt adevărate, dar e ceva în plus de care nu-ți dai seama. Și sînt convins că leacul cel mai bun e să-l vezi pe băiat cît de des dorești, foarte deschis și în public. Nu-l lăsa să simtă că te contrariază. Să nu subziste nici un mister, nici o barieră. Și atunci sînt sigur că întreaga chestiune se va sfîrși de la sine. E ceva fără însemnătate.

Blanche își dădu seama că n-avea nici un rost să mai adauge vreun cuvînt ; că între ea și tatăl ei se ridica o barieră de pe urma unei convingeri recent înrădăcinate în mintea lui ; anume că era vina ei tot atît de mult ca și a lui Adrian ; că ea era mai îndrăgostită decît își închipuia și că, deși nu era vorba de un sentiment ce merita să fie luat în serios, ea gusta, în orice caz, o anumită plăcere ; că era o cochetă, poate fără a fi conștientă (ceea ce nu ameliora situația). Vedea limpede acum că, ținînd seamă de natura, temperamentul, crezul și teoriile de om de lume ale tatălui ei, odată ce o asemenea idee prinsese rădăcini în mintea lui, nimic nu i-o mai putea scoate. Mai înțelegea, de asemenea, că soacra ei făcuse să încolțească acea idee, și își dădea seama că, dacă ar fi acuzat-o de acest lucru față de tatăl ei, ar fi fost inutil, ba poate și mai rău : în primul rînd, pentru că prințesa Giulia făcea tot ce voia din Henry Clifford ; al doilea, pentru că ar fi socotit-o geloasă din cauza soacrei.

CAPITOLUL XII

SĂRBĂTORILE PAȘTELUI TRECURĂ pe nesimțite. Oaspeții de la Vila Moroni își petreceau zilele în plimbări și excursii. Din cînd în cînd făceau și cîteva vizite. Uneori, prieteni italieni sau englezi luau parte la masa de prînz sau de seară. Florența era arhiplină de vizitatori. Blanche nu mai reluă subiectul Adrian Tyne cu tatăl ei. Înțelegea că ar fi fost zadarnic. Părerile lui fuseseră abil dirijate, o dată pentru totdeauna, într-un anumit sens.

Privea cu groază perspectiva întoarcerii la Roma. Își spunea că lady Mount-Stratton ar înțelege situația, dar nu îndrăznea să abordeze subiectul cu ea. Îi venea greu să-l discute tocmai cu mama lui, și totuși presimțea că singurul sprijin posibil la ea l-ar fi găsit.

Se hotărî să încerce, dacă se ivea prilejul. Nu era ușor de găsit o împrejurare favorabilă. Prințesa Giulia manevra musafirii, dispunîndu-i în ordinea în care voia ea. Blanche nu se găsea niciodată singură cu vreunul din grup, și chiar dacă dorea să aibă o convorbire cu tatăl ei trebuia să-și dea o întîlnire, lucru care nu se putea realiza totdeauna.

Guido își petrecea aproape tot timpul cu doamna Winslope, dar în așa fel, încît aparențele erau salvate. Doamna Winslope dădea impresia că participă la viața generală a grupului, sugerînd mereu planuri la care să ia parte cu toții, dar care aveau drept rezultat, de obicei, împărțirea grupului în două — o parte constînd din ea însăși și Guido, iar cealaltă din restul invitaților.

Zilele se scurgeau și nu se ivi pentru Blanche nici o singură împrejurare favorabilă pînă în ultima zi a ședерii lor la Florența. Cu o seară înainte rămăsese stabilit ca ultima dimineață să fie destinată vizitării acelor locuri interesante pe care grupul nu izbutise încă să le vadă.

Erau cîteva lucruri pe care doamna Winslope ardea de nerăbdare să le cunoască și încă nu le văzuse : *Răstignirea pe cruce* de Perugino de la Santa Maria Maddalena dei Pazzi și frescele lui Benozzo Gozzoli de la palatul Riccardi.

Urmau să plece de dimineață cu trăsurile la Florența în două grupuri : soții Winslope, Guido și prințesa Giulia ; Blanche, lady Mount-Stratton, Henry Clifford și abatele. Grupul lui Guido plecă primul și mai tîrziu — mult mai tîrziu, deoarece lady Mount-Stratton nu numai că se scula la o oră tîrzie, dar era totdeauna nepunctuală — al doilea grup se adună în hol. Ceilalți așteptau de mult, cînd lady Mount-Stratton sosi cerîndu-și scuze, nefiind îmbrăcată însă pentru plecare, și — luînd-o pe Blanche deoparte — îi spuse : „Îmi pare nespus de rău, dar mi-am amintit că am de scris o scrisoare pentru poșta de astăzi și, dacă n-o scriu în cursul dimineții, nu va fi expediată, așa încît trebuie să vă rog să plecați fără mine". Și apoi adăugă în șoaptă : „Rămîi cu mine, dacă poți".

— Desigur, rămîneţi, zise Blanche cu glas tare. Am să rămîn şi eu să vă ţin companie.

— Mă bucur mult, continuă lady Mount-Stratton. Putem sta puţin de vorbă. N-am avut încă prilejul să vorbim amîndouă, draga mea.

Blanche îi explică tatălui ei că trebuie să-l ia pe abate şi să se întîlnească cu ceilalţi. Ea dorea să rămînă acasă. Nu era greu să se descotorosească de însoţitorul său, dacă nu-i convenea.

Henry Clifford înţelese şi plecă împreună cu abatele, în timp ce Blanche îi spunea ladyei Mount-Stratton :

— Vă conduc în camera mea de zi. Veţi putea scrie liniştită scrisorile, fără să vă deranjeze nimeni.

Lady Mount-Stratton izbucni în rîs.

— N-am de scris nici o scrisoare, mărturisi ea. Doream să-ţi vorbesc.

— Atunci să ieşim puţin. Nu se ştie dacă nu vine cineva să ne tulbure conversaţia. Nu e linişte în casa asta.

— Mi-ar plăcea grozav o mică plimbare. O clipă, să-mi pun pălăria.

Peste puţin timp străbăteau grădina, ieşind în vasta *podere* [1] care se întindea în dosul vilei. Mergeau pe sub măslini, de-a lungul lanului de grîu verde. Era o minunată dimineaţă florentină. În prima zi a sosirii lor, primăvara abia începuse ; migdalii erau atunci înfloriţi ; acum aveau frunze verzi. Arborele de Iudeea dindărătul vilei albe, dreptunghiulare, era plin de floare. Semăna cu un fragment de mozaic compact, rubiniu, pe fondul cerului de un albastru atît de tare, încît părea solid ca o lespede de marmură.

Oraşul, jos în vale, avea prospeţimea miraculoasă a unei corole, ca şi cum l-ar fi evocat de hatîrul lor bagheta unui magician.

Se întoarseră să contemple peisajul.

— E o privelişte cum nu sînt multe, nu-i aşa ? zise Blanche.

— Splendidă !, răspunse lady Mount-Stratton, căreia îi readucea în gînd o sumedenie de amintiri.

[1] Moşioară, fermă (ital.).

— Ar însemna să fim profund nerecunoscători şi nătîngi dacă nu ne-ar plăcea să trăim pe meleagurile astea, continuă Blanche, sau dacă nu le-am iubi...

— Nu sîntem stăpîni pe preferinţele noastre, replică lady Mount-Stratton cu tristeţe. Au existat momente în viaţa mea cînd n-am putut suferi unele privelişti frumoase. Dar nu despre mine vreau să vorbesc. Să stăm jos, lîngă parapetul ăsta de cărămidă. Şezi pe mantaua mea — aşa. Vreau să-ţi vorbesc. N-am schimbat o vorbă cu dumneata de cînd sînt aici, deşi tot timpul am dorit-o din suflet. Te-am urmărit, cu toate astea, scumpă copilă, şi te-am admirat mult — chiar foarte mult. E atîta eleganţă în tot ce faci.

— N-am nimic de făcut.

— E cel mai greu lucru de făcut bine, nu-i aşa ? Ia să mă gîndesc — de cînd eşti căsătorită ? De patru ani — cinci în toamnă. E mult, pentru cineva atît de tînăr ca dumneata. Îi spuneam lui Guido că trebuie să te aducă anul ăsta în Anglia.

— A proiectat să plecăm în Anglia la sfîrşitul lui iulie.

— E prea tîrziu. Toată lumea e plecată atunci din Londra.

— Lui Guido nu-i place prea mult Londra.

— Nu se va plictisi şi mai tare la ţară ?

— Ba da ; dar va avea prieteni. Soţii Winslope au obţinut o numire la Londra şi pleacă în curînd. Au de gînd să ia o casă la ţară şi ne-au invitat să stăm la ei. Va fi o resursă pentru Guido. Iar la ambasada italiană e acum un bun prieten al lui, Alfredo Castrovillari. O cunoaşte şi pe soţia lui.

— Te bucuri că te întorci la Roma sau preferi Florenţa ?

— Îmi place Florenţa ca localitate, dar am mai mulţi cunoscuţi la Roma. Aici nu am deloc prieteni.

— Dar foarte mulţi la Roma, desigur ?

— Un mare număr de cunoştinţe, nu mulţi prieteni.

— Fiul meu mi-a spus că toată lumea te adoră.

— Exagerează. Nu mă cunoaşte aşa cum sînt în realitate. Vede în mine o fiinţă imaginară. Bănuiesc că întotdeauna idealizează oamenii, nu-i aşa ?

— Nu, de obicei nu. Cînd admiră, admiră pînă la exces ; dar, după cum vei fi observat, e un om lucid — nu prea are iluzii.

— Eu găsesc că e plin de iluzii, spuse Blanche, rîzînd.

— Plin de o singură idee, pe care poți s-o numești iluzie, dar el n-o numește astfel. Bineînțeles, dragă Blanche că sînt la curent cu tot ce s-a întîmplat.

— Mi-am închipuit. Nădăjduiesc că știți care e adevărul. Nu vreau să caut motive de apărare, sau să mă justific... Sînt dispusă să iau asupra mea orice acuzație pe care o merit, dar i-am spus de la început că nu-l iubesc și nu-l voi iubi niciodată, și că, dacă dorește să fim prieteni, trebuie să renunțe la ideea asta. O vreme am crezut că renunțase, dar pe urmă mi-am dat seama că mă înșelasem. Chiar și în acest caz, cred că aș fi scos-o la capăt ; numai că, atît Guido cît și soacra mea persistă în a mi-l scoate în cale, invitîndu-l la noi în casă cu toate prilejurile posibile și punîndu-mă într-o situație extrem de dificilă. L-au invitat și aici. Desigur că mi-ar fi plăcut să vină, să fie aici împreună cu dumneavoastră, dacă n-ar fi fost nimic altceva la mijloc. Vă rog să mă credeți, lady Mount-Stratton, că n-am făcut nimic ca să-l cuceresc. Nu l-am văzut decît atunci cînd n-am avut încotro. Bineînțeles că ne întîlnim pretutindeni, și apoi Guido și soacra mea fac astfel încît e cu neputință să nu ne întîlnim. De ce fac asta, nu pot să pricep. Sînt sigură că soacra mea înțelege situația. E mult prea inteligentă ca să nu înțeleagă, sau poate că, după cum e foarte firesc, se simte bine în compania lui și nu are intenția să renunțe la ea. Poate că sînt neîndurătoare la adresa soacrei mele. Numai că rezultatul e nefericirea lui. Am crezut la început că nu era vorba decît de un episod trecător, aproape o glumă, un joc ; dar acum, dacă nu cumva mă înșel cu desăvîrșire, nu mai cred. Știu ce spune lumea — că întotdeauna e vina femeii, că femeia poate oricînd să pună capăt acestor lucruri, dacă vrea, dar că niciodată nu vrea. Îmi închipui că adesea e adevărat, dar în cazul meu cred că aș putea să pun capăt întregii chestiuni numai dacă n-ar fi Guido și soacra mea, cu purtarea lor atît de ciudată în privința asta, încît eu mărturisesc că n-o înțeleg. Iar acum, culmea necazurilor, cînd i-am spus tatălui meu toată povestea și l-am rugat să mă ajute, am văzut că, după o convorbire cu soacra mea, consideră că

e într-adevăr vina mea, că sînt îndrăgostită de fiul dumneavoastră, şi nimic din ce i-am spus nu i-a putut scoate ideea asta din cap. Aşa că acum vă implor să mă credeţi şi să mă ajutaţi. Dacă nu mă credeţi şi nu puteţi să-mi daţi un sprijin, nimeni altul n-o va face, şi voi ajunge la disperare...

— Te cred, Blanche. Îmi iubesc băiatul şi am încercat să fiu o mamă bună pentru el, dar nu i-aş fi mamă dacă n-aş avea şi eu luciditate. Îl cunosc ca pe mine însămi şi i-am urmărit cariera pînă acum pas cu pas ; ştiu totul despre aventurile lui —, şi după cum ai aflat, au fost destul de multe. Acum doi ani era logodit — cunoşti amănuntele. A rupt, şi poate că a fost mai bine, deoarece nu iubea cîtuşi de puţin atunci şi poate că era prea tînăr ca să se însoare — prin urmare nu e nimic de regretat. Dar nici unul din celelalte episoade sentimentale n-a fost autentic. Acesta însă este — e autentic cum nu va mai fi altul. El te iubeşte, nu te-ai înşelat. Te iubeşte într-un fel în care n-a mai iubit pe nimeni pînă acum, într-un fel — iartă-mă că ţi-o spun — în care dumneata n-ai iubit încă ; şi nu ştiu dacă să-ţi urez sau nu să ai prilejul în viitor. Oftă. Pe de altă parte, nu vreau să-ţi închipui că lucrurile stau mai rău decît stau în realitate — are să-i treacă. Nu va fi cea din urmă dragoste. Adrian nu e genul de bărbat care să moară din cauza unei iubiri nefericite — se va vindeca ; atît timp cît va dura boala, îi va fi greu, însă nu va mai fi niciodată atît de grav bolnav ca acum. Iar dumneata nu-l iubeşti deloc ; nici măcar nu te atrage. Cred că nu-l apreciezi nici cel puţin la justa lui valoare — nu-i apreciezi anumite calităţi care în ochii altora sînt evidente — nu-i vezi meritele ; şi are multe. E extraordinar de înzestrat. Dar motivul pentru care el nu te atrage, motivul pentru care dumneata, Blanche, nu-l iubeşti, este acelaşi care-l va ajuta să-şi biruie pasiunea — şi dumneata simţi asta instinctiv, deşi nu ştii : anume că, oricît te-ar iubi de mult, *se iubeşte şi mai mult pe sine*. Cred că eu sînt singura fiinţă pe care o iubeşte mai mult decît pe el însuşi, eu — bătrîna lui mamă — e straniu, dar e adevărat. Aşadar, pe el îl cunosc pînă în străfundul inimii, iar pe dumneata te cunosc îndeajuns ca să pricep că tot ce mi-ai spus e adevărat. Dau crezare fiecărui cuvînt pe care l-ai rostit. Ştiu că nu e vina dumitale. Nu prea îţi înţeleg soţul — în

orice caz, îl înțeleg numai pînă la un anumit punct. Socot că îl înțeleg, poate, mai bine decît dumneata. Cred că ești prea tînără, draga mea, ca să-l înțelegi, și cu siguranță prea tînără ca să-ți fie *milă* de el. Poate într-o zi ai să-l deplîngi. Știu că ești bună cu el, o soție admirabilă și tot ce vrei — dar asta e altceva. Nu ești vinovată. Te-ai măritat prea tînără... Totuși, conduita lui e pentru mine o dovadă că ceea ce i-ai spus tatălui dumitale și ceea ce mi-ai spus mie adineauri e adevărat. E o dovadă că nu e gelos, dar absolut nici un pic gelos pe Adrian, deși e capabil de gelozie cruntă. Eh, dacă nu e gelos, înseamnă că știe că nici nu-ți pasă de Adrian și că n-ai să-l iubești niciodată. Cît despre Giulia, părerea mea e că îl place pe Adrian, îi place puterea și dominația, îi place să țină oamenii sub influența ei și, în general, bănuiesc că mobilurile ei sînt complexe. Acum, întrebarea care se pune e : ce rămîne de făcut ? Adrian se află în Italia numai de șase luni. Dar, lăsînd la o parte toate celelalte, clima de aici nu-i priește. Are o constituție delicată, cum știi. Doctorii spun că i-ar prii o climă caldă. Dar nu clima Romei, de asta sînt sigură. Presimt că, dacă mai șade aici, se va molipsi de malarie. Am spus asta de cînd a fost mutat, dar era încăpățînat la culme.

— Nu am impresia că are o mină bună.

— De îndată ce mă întorc la Londra, voi face tot posibilul să fie mutat. Cred că Parisul ar fi cel mai nimerit loc pentru el în momentul de față. Și pe urmă trebuie să încerc să-l vindec. Nu va fi ușor, draga mea, fiindcă, fără să ai altă vină decît aceea de a fi făptura adorabilă și plină de farmec care ești, i-ai provocat un rău grav, l-ai îmbolnăvit de „frigurile romane".

— Îmi pare atît de rău ; eu n-am făcut absolut nimic.

— Știu că nu ; dar ascultă-mă, Blanche. Cunosc exact care îți sînt sentimentele față de Adrian. Am trecut printr-o experiență asemănătoare cînd aveam vîrsta dumitale și abia mă măritasem. Un bărbat se îndrăgostise de mine. Toată lumea îl considera fermecător. Era frumos, inteligent, distractiv ; era *un mauvais sujet* [1] ; avea toate viciile, adică toate atracțiile, iar eu mă împăcam bine cu el, îl apreciam, dar nu l-aș fi putut iubi niciodată ; nu mă simțeam sedusă de farmecul lui, sau cîtuși de puțin

[1] Un derbedeu (fr.).

transportată. Avusese o sută de aventuri, și mi-a făcut curte și mie, dar eu am luat-o ca o glumă. Dacă stau și mă gîndesc, eu n-am fost ca tine, ci l-am încurajat puțin, nu mult, dar un pic, pînă cînd am văzut că era ceva serios, și atunci am plecat. Mi-era teamă să mă joc cu focul, și împrejurările ne-au despărțit. Soțul meu a fost numit în altă parte, bărbatul acela a rămas. A fost nefericit — o vreme — pe urmă i-a trecut. Dar ceea ce voiam să-ți spun e următorul lucru : cînd s-a întîmplat asta, mi-am format concepția că eram inaccesibilă, imună la acest gen de slăbiciuni, că n-aș putea fi niciodată luată de valul unei pasiuni bruște și involuntare, că voi trăi o viață monotonă și banală alături de soțul meu și că nu voi simți niciodată *une grande passion* pentru altul. Dar cît de mult mă înșelam ! din ce loc neașteptat și în ce moment neprevăzut a venit atacul ! Nu puteam să cred că e adevărat cînd mi-am dat seama prima oară ! și cît de diferit era de tot ce mi se întîmplase pînă atunci... (mă căsătorisem tînără, neștiind nimic, și pentru că așa mi se spusese)... și cîtă suferință, dar și cîtă fericire a atras după sine ! Fericire sublimă și chin cumplit ! Mă întreb uneori dacă, fiindu-mi dat să-mi retrăiesc viața, aș înfrunta cu același curaj clipele acelea de iubire, dacă aș prefera să le trăiesc la fel, sau nu — și nu sînt sigură. Cred că, în pofida a tot ce a fost, nu le-aș dori altfel, că le-aș accepta, cu toată durerea și suferința, deși a fost atît de groaznică suferința încît parcă aș șovăi... și asta spune mult, dacă ai ști ce mare, ce minunată mi-a fost fericirea la un moment dat... dar și ce scump plătită ! Îți doresc să fii cruțată de așa ceva ! Însă ceea ce vreau să-ți spun e asta — să nu-ți închipui nici o clipă că ești imună — nu ești *niciodată* imun... Nu e niciodată prea tîrziu pentru fapte nesăbuite. Nu învățăm niciodată din experiență. „*On arrive novice á tous les âges*“ [1], a spus La Rochefoucauld, și cît adevăr se ascunde în cuvintele lui ! Trebuie să ajungi la vîrsta mea ca să înțelegi... și sînt sigură că și dumneata într-o zi — nu știu cum și cînd — ai să treci prin toate astea ; și adu-ți aminte, oricît de minunat ar fi, oricît ne-am pregătit de bine, trebuie să plătim într-o zi pentru tot... pînă la ultimul bănuț. Papistașii vorbesc de Purgatoriu, dar mulți dintre noi avem Purga-

[1] „Ajungem neștiutori la toate vîrstele“ (fr.).

toriul nostru aici pe pămînt, sau cel puțin o parte din el, iar eu mă rog pentru dumneata să nu-l ai. Dar plătim, sînt sigură, pentru tot ce i-am făcut pe alții să sufere prin suferința ce ne e dată nouă. Iar dacă dumneata l-ai făcut pe Adrian să sufere, dacă îl faci să sufere acum, fără să ai nici o vină, îmi pare mai rău pentru dumneata decît pentru el, întrucît știu din proprie experiență că o dată în viață vine ceasul socotelilor, și plata e tortură.

Asta se întîmplă o singură dată în viață — deși poți să ai și alte aventuri. Eu am avut multe, și mărturisesc sincer că mi-au dăruit satisfacții, dar a fost una care a compensat toate desfătările prin durerea pe care mi-a pricinuit-o, ca și prin bucurie. Chinul a fost tot atît de puternic ca și bucuria ; atît de intens, că de-abia l-am putut îndura. Dar îndurăm. Viața omenească e *aproape* insuportabilă, dar nu pe de-a-ntregul. Majoritatea oamenilor, cel puțin, o găsesc la limita toleranței. Eu am suportat încercarea, dar, într-un fel, eu sînt tare și tenace, în timp ce dumneata, draga mea, nu sînt sigură că ai suporta-o ; dacă ți s-ar întîmpla vreodată așa ceva, mi-e teamă că te-ar ucide.

Blanche surîdea cu tristețe. „Mi se pare viața destul de grea și așa cum este", zise ea, și izbucni în lacrimi. Lady Mount-Stratton o luă în brațe și plînseră amîndouă.

— Știu, știu, spuse femeia mai vîrstnică, îmbărbătînd-o. Știu cît de greu este, și cît de singură te simți, și cît de puțin cunoaștem sau ne dăm seama înainte, iar perspectiva e atît de lungă și de mohorîtă, atît de înfiorător de lungă așa cum se deschide în fața noastră, dar în realitate nu e atît de lungă cum pare ; totul trece, de fapt, atît de repede și, pe măsură ce înaintăm în vîrstă, descoperim că toate au o importanță mult mai mică decît consideram noi la început... iar la capăt, știm că ne așteaptă odihna și somnul, și nimeni nu ne va deștepta ca să ne tulbure. Nu trebuie să te frămînți prea mult ; cît despre Adrian, îți făgăduiesc că totul va fi bine. Îl voi muta de la Roma, și-i voi găsi o soțioară drăguță. E necesar să se însoare, și-și va face soția nenorocită, dar ea trebuie să fie o femeie cumsecade și să persevereze în ciuda tuturor necazurilor. Toate trebuie să facem așa ; ăsta ne e rostul. Nu înțeleg de ce, dar așa este, și la ce bun să ne mai batem capul ! Vom afla pe lumea cealaltă ; aici nu. Și, ține minte, dacă ai nevoie vreodată de spri-

jinul sau de sfatul unei bătrîne, îți stau la dispoziție. Dar nimeni nu ascultă de sfaturi, și cred că e mai bine. E greu să ajuți pe altul — poate chiar imposibil — dar ce putem face e să-i ajutăm pe cei dragi să-și dea seama care le sînt gîndurile, să descopere și să vadă limpede care le sînt cu adevărat dorințele. Și dacă vei avea nevoie vreodată de un asemenea ajutor, al meu va fi întotdeauna prompt. Dar, de fapt, singurul chip de a ne ajuta semenii e acela de a-i iubi. Ce mai platitudine ți-am oferit !

— Acum e tîrziu. Cred că ar fi bine să ne întoarcem încet spre casă.

Cînd ceilalți se înapoiară de la Florența, le găsiră pe lady Mount-Stratton și pe Blanche stînd în logia și discutînd actualitățile zilei pe tonul cel mai senin și detașat.

A doua zi se întoarseră cu toții la Roma.

Lady Mount-Stratton se instală în apartamentul fiului ei, iar prințesa Giulia îi spuse Blanchei că trebuie să organizeze cîteva excursii și recepții la care să ia parte atît lady Mount-Stratton, cît și fiul ei. Blanche scrise ladyei Mount-Stratton despre propunerile sugerate în așa fel, încît aceasta să înțeleagă care era sursa și importanța lor exactă. De aceea, cu delicatețe și tact, invitata se eschivă. Făcuse descoperirea că lui Adrian nu-i pria clima Romei. Scrisoarea era adresată Blanchei căreia, cu aerul că-i face o confidență, îi spunea că fiul ei nu trebuie încurajat la o viață modernă prea activă. Blanche arătă soacrei scrisoarea. La începutul lunii mai, lady Mount-Stratton se înapoie la Londra, luîndu-l cu ea și pe Adrian. Tocmai avea dreptul la concediu. El nu simțea nici un îndemn să se întoarcă în patrie, dar mama lui aruncase în treacăt informația că Guido și Blanche urmau să vină la Londra în iunie, și gîndindu-se că prilejurile de a o vedea pe Blanche aveau să fie mult mai favorabile acolo, își luă concediu și plecă însoțindu-și mama.

Soții Winslope părăsiră Roma curînd după aceea. Charlemagne Winslope fusese numit prim secretar la legația americană din Londra. Guido și Blanche fură invitați să vină să stea la ei în septembrie, deoarece soții Winslope sperau ca pînă atunci să fie complet instalați în reședința de țară pe care o închiriaseră în apropiere de Windsor. Guido și Blanche rămaseră la Roma toată luna iunie, apoi petrecură trei săptămîni la Vichy, unde lui Guido, care nu se simțea bine, i se recomandase o cură de ape

minerale, iar după aceea se duseră la Gérardmer pentru o *Nachkur* [1]. După ce, în trecere, rămaseră cîteva zile la Paris, sosiră la Londra la începutul lui august.

Se duseră de-a dreptul la Norton Park, unde o găsiră pe prinţesa Giulia. Se stabilise acolo cu Howard de Lisle (care fusese invitat pentru o lună), cu fiica şi cu ginerele ei, cu măsuţa de pasienţe şi cu abatele. Întorsese Wood Norton cu susul în jos. Camerele mobilate în stilul bătător la ochi al epocii victoriene timpurii împrumutaseră o nuanţă de demnitate romană. Picturile mai urîte fuseseră surghiunite în camera de vechituri, brocarturi elegante tapisau pereţii sau erau drapate neglijent peste paravane, şi un nou creton fusese ales pentru fotolii. Casa era plină de flori aranjate în vase orientale. Şi camera ei de dormit fusese tapisată proaspăt. Era împodobită cu perdele de mătase albă, la mijloc se găsea un pat cu baldachin, iar pe masa de toaletă, o frumoasă oglindă.

— Dragii mei Guido şi Blanche sînt aşa de plini de solicitudine, zicea ea. Mi-au spus să fac tot ceea ce socotesc eu că trebuie făcut ; mi-au spus să cumpăr neapărat tot ceea ce consider necesar, aşa încît am adus cîteva mici modificări...

CAPITOLUL XIII

BLANCHE CONSTATĂ CĂ NORTON Park fusese transformat într-un fel de palat Fabrini în miniatură — adică rutina vieţii, mulţumită modificărilor aduse de soacra ei, era aceeaşi aici ca şi la Roma.

Prinţesa Giulia îşi înfiinţase obişnuita ei curte mărunţă ; aceiaşi curteni trîndavi — ginerele ei şi Howard de Lisle — şi aceiaşi sclavi puşi la treabă (Teresa şi abatele, care se duceau să aducă tot ce trebuia) — se roteau pe orbitele lor bine determinate în jurul autorităţii ei centrale.

Guido pleca acum în fiecare zi la Londra şi se întorcea seara tîrziu. Era de părere că metropola engleză e mult mai plăcută în august decît în timpul sezonului monden... îi aprecia mai mult farmecul acum, cînd se spunea că e „pustie". Prinţesa Giulia se ducea din cînd în cînd la

[1] Cură ulterioară unui tratament (germ.).

Londra ca să facă turul magazinelor de mobilă, luîndu-i cu ea pe Teresa și pe abate și întorcîndu-se întotdeauna încărcată de pachete. Blanche avea sentimentul că reprezintă o cantitate neglijabilă în casă ; se afla acolo pentru decor, ca un paravan sau o lampă.

Se întorcea asupra ei însăși, silită să-și contemple lumea interioară. N-ar fi găsit cuvinte ca să-și descrie singurătatea.

Nici una dintre prietenele ei din Anglia nu erau disponibile. Tatăl ei îi întîmpinase la gară, dar programul lui era încărcat de obligații mondene și tocmai pleca în Scoția în ziua sosirii lor la Londra.

Blanche primi veşti de la lady Mount-Stratton. Adrian Tyne fusese numit la ambasada britanică din Paris și plecase la noul său post imediat după încheierea concediului, la sfîrșitul lui iunie. Lady Mount-Stratton adăugase cîteva cuvinte și aluzii cu înțelesul — după părerea Blanchei — că totul mergea bine și că nu era cazul să mai fie neliniștită. Văzu limpede semnificația acestor aluzii cînd, la cîteva zile după primirea scrisorii, citi în coloanele ziarului *Morning Post* că se hotărîse căsătoria ladyei Fanny Morton, a doua fiică a contelui de Castlebridge, cu fratele mai mic al lordului Mount-Stratton, onorabilul Adrian Tyne, recent detașat pe lîngă ambasada britanică din Paris.

Blanche îi scrise ladyei Mount-Stratton ca s-o felicite și primi drept răspuns o scrisoare plină de efuziune. Adrian, spera ea cu deplin temei, va deveni în sfîrșit un om așezat. Ea privea cu bucurie căsătoria cu Fanny Morton, întrucît era o fată bună din toate punctele de vedere, și avea calitățile unei admirabile soții de diplomat, ale unei ambasadoare desăvîrșite. Vorbea franceza la perfecție și se îmbrăca cu mult gust. După toate aparențele, lady Mount-Stratton avea siguranța că Adrian era sortit să devină într-o zi ambasador.

Nunta urma să aibă loc la Londra, în noiembrie. Adrian își scurtase concediul în primăvară din pricina numirii la Paris și avea dreptul la două luni în toamnă pentru căsătorie și luna de miere.

Blanche se simțea ușurată. Una dintre dificultăți se rezolvase. În același timp, cinstit vorbind, trebuia să recunoască față de ea însăși că încerca — nu o dezamăgire, nici măcar o umbră de gelozie — dar o vagă senzație

de vid. Viaţa părea mai pustie ca niciodată acum cînd i se retezase această complicaţie, acest element de frămîntare. Bineînţeles, era o uşurare, o soluţie, dar perspectiva care i se deschidea în faţă şi se întindea pînă la nesfîrşit părea acum mai jalnică, mai lipsită de relief ca niciodată.

Avu satisfacţia să-i comunice ştirea soacrei ei.

— Am ştiut întotdeauna, zise prinţesa Giulia, că o să sfîrşească prin a se căsători cu Fanny. Va fi o bună soţie pentru el. Întotdeauna am avut impresia, din ceea ce-mi spunea, că regretă ruperea logodnei.

— A ! era într-adevăr logodit ?

— Da, şi logodna a fost ruptă exact înainte de sosirea ta şi a lui Guido în Anglia. A fost mai bine ; a avut răgazul să reflecteze îndelung şi, trăind în străinătate, şi-a dat seama, probabil, pînă la urmă, că nu e nimic mai drăgălaş pe lume decît o tînără englezoaică.

Blanche primi un scurt mesaj din partea lui Adrian prin care o anunţa că se hotărîse să se însoare, şi după ultimul cuvînt pusese un semn de exclamaţie.

Blanche îi trimise cele mai sincere urări de fericire.

Afară de sora tatălui ei, doamna Somner, Blanche mai avea cîteva mătuşi, dar singurele care jucau vreun rol în viaţa ei erau, în primul rînd, o soră mai mică a mamei ei, lady Wenbury, care locuia aproape permanent la ţară împreună cu familia, în nordul Ţării Galilor, şi în al doilea rînd, văduva fratelui mai mic al tatălui ei, doamna Walter Clifford, al cărei soţ, mulţi ani membru al Parlamentului, fusese un erudit în filologia clasică, cooptat în asociaţia „Athenaeum", şi colaborator la *Edinburgh Review*. Îşi petrecuse cea mai mare parte a vieţii fie la Londra, fie în circumscripţia electorală a soţului său, în Northumberland, dar la moartea lui se strămutase, în căutarea unei clime mai blînde, în insula Wight. Fiica ei cea mare, Mary, era cu şase ani mai tînără decît Blanche. Mary tocmai ieşise în lume şi doamna Clifford închiriase o casă la Londra pentru sezonul monden.

Doamna Clifford fusese considerată o frumuseţe în anii ei tineri, şi încă se mai spunea despre ea că e atrăgătoare. Avea un caracter gingaş şi tandru şi era îndatoritoare, dar sub această suavitate exterioară se ascundeau opinii rigide asupra politicii, religiei şi problemelor so-

ciale. La un moment dat căzuse sub influența Doctorului Pusey [1], și împărtășea cu toată convingerea concepția fracțiunii *High Church* [2].

Aflînd că Blanche se găsea în Anglia, și cum pornise să facă un tur de vizite la sfîrșitul lunii iulie, îi scrise nepoatei sale întrebînd-o dacă putea să rămînă două, trei nopți la Wood Norton, la întoarcerea ei în insula Wight.

Blanche discută chestiunea cu Guido, adăugînd că, dacă o invitau pe doamna Clifford (mătușa Cecilia), lady Wenbury (mătușa Harriet) se va simți ofensată că n-o invitaseră și pe ea. Era o obligație, atrăgea ea atenția, să fie invitate amîndouă, și ar fi fost preferabil să se achite de ambele obligații în același timp... iar Guido și prințesa Giulia fură de acord. Solicitată, lady Wenbury răspunse că i-ar face o deosebită plăcere să rămînă cîteva zile în drumul ei spre vest, unde se ducea spre a se întîlni cu soțul ei (care făcuse o croazieră cu iahtul împreună cu copiii), la locuința unui văr din Cornwall. Astfel, amîndouă mătușile fură invitate, și sosiră la Norton Park pe la sfîrșitul lui august. Mătușa Harriet, pe care Blanche n-o mai văzuse de opt ani, îi amintea puțin de mama ei ; era mărunțică și palidă, modestă, cu păr blond și ochi cenușii și cu un fel de a fi blajin și rugător, numai că era mai convențională decît fusese mama Blanchei ; opiniile ei se cristalizaseră în tipare mai rigide și pe făgașuri mai înguste, iar părerile ei despre viață și conduită erau decent ascunse îndărătul unui văl de ireproșabil tradiționalism pe care nu suporta să i-l tulbure nimeni nici cu o încrețire, dar încă să i-l dea la o parte.

Prințesa Giulia le primi pe cele două mătuși cu un aer de prietenie mieroasă pînă la exces, ceea ce îi dovedea Blanchei că amîndouă îi erau antipatice. Dar Guido și Teresa se împăcau bine cu ele și spuneau că sînt amabile și una și alta.

[1] Edward Bouverie, zis Pusey (1800—1882), teolog și erudit englez, născut la Pusey, lîngă Oxford. A fost unul dintre creatorii mișcării ritualiste care a făcut să treacă la catolicism o fracțiune din biserica anglicană ; el însuși a rămas credincios bisericii anglicane.

[2] Parte a bisericii anglicane care se apropie de catolicismul roman.

CAPITOLUL XIV

CELE DOUĂ MĂTUȘI NU RĂMASERĂ prea multă vreme la Norton Park și, înainte de a pleca, fiecare dintre ele îi scrise lui Henry Clifford.

Către sfîrșitul lunii august, Blanche și Guido se duseră să facă o vizită soților Winslope la locuința pe care o închiriaseră pe timp de cinci ani lîngă Windsor — o construcție vastă, joasă, în stil palladian[1], decorată în interior de Adam[2] și situată în mijlocul unui parc imens.

Charlemagne Winslope le făcu o primire călduroasă. Doamna Winslope o întîmpină pe Blanche cu o expresie de efuziune ce părea să radieze mai mult lumină decît căldură. Mai erau alți cîțiva oaspeți găzduiți în casa lor : Ridgeway, fost avocat în America, acum corespondentul unui important ziar parizian, cu soția sa ; Francis Bretherton, despre care se spunea că e un erudit ; lady Harriet Clive și un bancher din New Orleans, John J. Geach, cu soția sa, Dolores. Blanche aprecia nespus de mult schimbarea de atmosferă. Simțea dintr-o dată că respiră parcă mai ușor.

Grace Winslope îi provoca o ușoară senzație de enervare ; simțea că era în ea ceva care, din cînd în cînd, suna fals ; în schimb, amfitrionul îi era simpatic și găsea că toți ceilalți invitați erau oameni plăcuți.

Ridgeway era interesant, dar puțin cam prea grav ; soția lui era frumoasă, de o transparență de cristal și plină de cordialitate. John Geach era brunet, cu pielea măslinie și ochi scăpărători ; avea un fel al lui de a exprima idei absurde și caraghioase păstrîndu-și seriozitatea. Soția lui era și ea brunetă — o creolă — cu tenul alb și ochi catifelați. Avea o francheță cuceritoare și spunea de-a dreptul tot ceea ce gîndea fără a-și pune frîu limbii, dar în același timp fără a fi vulgară. Nu jignea și nu rănea niciodată.

Blanche o plăcea grozav de mult.

Francis Bretherton era un cărturar între treizeci și patruzeci de ani. Avea ochii de un albastru senin și din

[1] De la Andrea Palladio (1518—1580), arhitect italian, continuatorul lui Bramante și al lui Michelangelo în construirea bazilicii San Pietro.

[2] Numele a doi sculptori francezi : Lambert-Sigisbert Adam (1700—1759) și Nicolas Adam (1705—1778).

toată ființa lui se desprindea un sentiment de calm, de echilibru și de detașare. Aveai impresia că te privește prin celălalt capăt al telescopului. Purta ochelari cu rame de aur și-i juca în ochi o ușoară sclipire amuzată, în afară de momentele cînd spunea vreo glumă — atunci devenea grav. Blanchei i se povestise ceva vag despre vînătorile de lei la care participase și despre pasiunea lui pentru alpinism, nu mai mică decît aceea pentru clasici.

Locul ei era lîngă el la dineul din seara sosirii la Longford Park, și el o cuceri cînd, la întrebarea ei — ce sport considera mai stimulator — îi răspunse, după o clipă de tăcere și de gravă deliberare : botanica.

— Cred că m-aș face și eu botanistă, zise Blanche, dacă mi s-ar oferi prilejul. Am fost crescută ca o adevărată „cockney". Am locuit întotdeauna la Londra, iar la țară am stat numai în vizită la rude, la mătuși și verișoare. Nu aveam o casă de țară a noastră. Cu toate astea, am petrecut zile minunate, uneori luni întregi, la țară, și sportul meu favorit e căutarea cuiburilor de păsări. Dar n-am mai văzut nici un cuib de pasăre de cînd m-am măritat.

Vorbiră despre tot felul de locuri din Anglia și din străinătate. Pe cînd discutau, Blanche își dădu treptat seama că-i vorbea acestui străin ca și cînd l-ar fi cunoscut de ani de zile. Era conștientă de o lipsă de constrîngere cu totul neobișnuită, de parcă ar fi înotat fără efort într-o mare de intimitate.

Spuse cu glas tare :

— Am sentimentul că ne-am mai întîlnit, deși știu bine că nu.

— Ba da, deși nu cred că-ți amintești. Ne-am întîlnit de două ori, mi se pare : o dată pe Capitoliu — le arătai unor prieteni *Gladiatorul murind* ; și altă dată în Campagna, într-o zi caldă spre sfîrșitul lui mai — culegeai flori.

— Îmi amintesc, spuse ea rîzînd, dumneata trebuie să fi fost cel care stătea cu spatele la noi și desena o schiță. Eram cu cumnata mea.

— Da, încercam să schițez un apeduct. Am ratat schița.

— Vii des la Roma ?

— Am fost o dată sau de două ori, dar mă voi duce mai des acum. Vreau să consult unele cărți de la Vatican. Mă

ocup de editarea unor texte latine. Voi rămîne la Roma, probabil, toată iarna viitoare.

— Într-un hotel ?

— Nu cred ; într-un apartament. Sau poate că am să stau la niște prieteni.

— Sper să ne vedem des. Eu stau mereu la Roma.

— Adevărat ? Cred că-ți vine greu, nu-i așa ?

Blanche rîse.

— Majoritatea oamenilor ar considera asta un privilegiu.

— Nimic nu compensează, totuși, exilul, așa e ?

— Nimic, spuse ea, cu profundă convingere.

Urmă o tăcere. Blanche nu numai că se minuna de ea și de ușurința cu care constata că-i vorbește lui Bretherton, dar era cuprinsă de panică ; pentru o clipă ridicase masca pe care se obișnuise s-o poarte. Își dădea seama că puteau deveni prieteni — nimic mai mult, dar prieteni sinceri.

— Ai trăit mult în străinătate ? întrebă ea.

— Am lucrat în comerț timp de douăzeci de ani în America de sud. Apoi, cu ceea ce cîștigasem, și pentru că am moștenit ceva bani, am avut de ajuns ca să mă retrag.

— Nu-ți plăcea activitatea comercială ?

— Nu ; îmi lipsea vocația. M-am apucat de afaceri la început din amuzament și pe urmă, din cauza împrejurărilor, a trebuit să continui.

— Dar noroc că s-a terminat.

— Da ; însă mi-a consumat cei mai frumoși ani — singurii care merită să fie trăiți.

— Unii spun, zise Blanche gînditoare, că te simți mai fericit pe măsură ce îmbătrînești — că nu începi să fii fericit decît după ce treci de vîrsta mijlocie.

— Asta pentru că au încetat să mai trăiască. Viața se încheie după vîrsta de patruzeci de ani, dar mai continuă ceva — visuri retrospective, meditații, amintiri. Momentul primejdios e atunci cînd atingi vîrsta. Am auzit o dată pe cineva vorbind despre *„le néant d'avoir quarante ans“* [1]. Parcă Horace Walpole, sau Robert Walpole, sau poate lordul Chesterfield a spus că la patruzeci de ani orice bărbat e sătul să mai fie cinstit și orice femeie să mai fie *honnête* ? [2] Dacă reușești să treci de acest prag,

[1] „Nimicnicia de a avea patruzeci de ani“ (fr.).
[2] Cinstită (fr.).

ajungi dincolo într-un liman de liniște și siguranță. Patruzeci e, cred eu, *l'âge difficile* [1]. Eu aproape am atins pragul. E uluitor să te uiți deodată înapoi la drumul parcurs și să-ți dai seama că ți-a murit tinerețea. Dumitale, bănuiesc că ți se pare un lucru atît de îndepărtat încît nu ți-l poți reprezenta în mod clar. Nu ți-l poți imagina.

— Am sentimentul că am și trecut pragul, și din nou Blanche avu conștiința că lăsase să-i cadă masca.

Se întoarse către celălalt vecin de masă, amfitrionul ei, care, după cum observă, nu vorbea în momentul acela. Un singur cuvînt fu de ajuns ca să deschidă zăgazul jovialului său fel de a vorbi și al sincerei sale admirații.

— Lady Harriet și cu mine tocmai căzuserăm de acord, spuse el, că asupra femeilor engleze clima Romei are un efect special. Pe cele urîte le face frumoase și interesante, iar celor frumoase le sporește frumusețea. Și ca să spun drept, ce ne lipsește cel mai mult, mie și lui Grace, de cînd am părăsit Roma, sînt bunii prieteni englezi de care ne-am legat acolo, nu pentru că italienii n-au fost ospitalieri și amabili cu noi, dar sîngele apă nu se face, orice s-ar spune, și ne e dor mai mult de prietenii englezi. Dealtfel, nu știu de ce, dar e mai ușor să te împaci cu englezii în străinătate decît la ei acasă. Deși aș putea spune că, pentru niște nou veniți, facem progrese rapide, iar Grace are uneori casa așa de plină de celebrități engleze, încît nu mai găsești un loc să mănînci. Englezii sînt extraordinari cînd îi cunoști, dar trebuie să ajungi să-i cunoști mai întîi.

— Mi-e teamă că sînt îngrozitor de necivilizați și inospitalieri cu străinii, și cînd mă gîndesc la ceea ce faceți toți pentru noi...

— Nu, prințesă, n-aveți dreptul să spuneți asta. N-am să vă las să vorbiți așa ; îmi amintesc pe cînd eram doar un tinerel... — și fluxul amintirilor își revărsă curgerea lină pînă cînd ajunseră la desert.

Lady Harriet Clive, care ședea de partea cealaltă a lui Winslope, și pe care conversația lui Ridgeway, mai puțin picantă și mult mai serioasă decît a lui Winslope, începuse s-o cam plictisească — Ridgeway fiind un erudit, versat în literaturile a patru limbi — reclamă din nou atenția

[1] Vîrsta dificilă (fr.).

amfitrionului, iar Blanche, după un scurt răstimp, se întoarse spre Bretherton.

Doamna Ridgeway i-l abandonă cu eleganță și Blanche îl întrebă de care anume lucrare se va ocupa la Roma.

— Îl editez pe Properțiu.

— Mi-e teamă că nu prea cunosc deosebirile dintre un scriitor latin și altul ; dar mi-au plăcut unele traduceri din poeții latini făcute de un diplomat englez care a fost la Roma — domnul Adrian Tyne. Le-am văzut într-un ziar.

— Îi cunosc traducerile — sînt bune.

— L-ai cunoscut pe domnul Tyne ?

— Numai după nume. Mă duceam rareori în cercurile diplomatice, ba chiar pot să spun că nu ieșeam nicăieri în societate cînd mă aflam la Roma.

— Aveai dreptate. E neînchipuit de plicticos, zise ea cu neașteptată vehemență, și numaidecît își dădu seama că, pentru o clipă, își scoase masca complet. Un val de roșeață, abia vizibil, se întinse peste pielea ei neobișnuit de albă.

Bretherton o privea, grav și imparțial. Își spunea în gînd : „Dacă aș fi cunoscut-o acum douăzeci de ani, aș fi luat-o în brațe și aș fi fugit cu ea la capătul lumii, și nimic nu m-ar fi putut împiedica să fac asta".

Blanche se simțea stingherită, dîndu-și seama că Bretherton vede în ea ca într-o apă limpede, că-i citise în suflet o dată pentru totdeauna — că de-aci înainte va fi inutil să mai poarte o mască ; nici un fel de mască nu-i va mai fi de folos. În clipa aceea, Guido, aflat între doamna Winslope și doamna Ridgeway, la celălalt capăt al mesei, îi aruncă o privire — o privire ageră, rapidă și rece — care îmbrățișă absolut totul : pe ea, pe Bretherton, și pe toți ceilalți, și care pătrunse parcă pînă în adîncul ființei ei, prin toate măștile, și prin toate straturile protectoare, deghizările și apărările. Avu presimțirea intuitivă că, așa cum lui Guido nu-i păsase niciodată de intimitatea ei cu Adrian Tyne, tot astfel nu va vedea cu ochi buni o apropiere de Francis Bretherton, oricît ar fi fost de nevinovată. Ea schimbă brusc subiectul cu altul mai impersonal.

— Te vei duce și în alte localități din Italia, afară de Roma ?

Discutară despre diverse locuri din Italia şi din Grecia. Bretherton îi vorbi despre scriitorii clasici.

— E adevărat, întrebă Blanche, că scriitorii greci şi latini sînt cei mai buni ?

— Scriitorii greci sînt mai buni decît cei moderni aşa cum arhitectura greacă e superioară celei moderne. Bineînţeles că asta nu împiedică, să zicem, catedrala din Chartres sau cea din Sevilla să fie magnifice, după cum nici Homer nu-i diminuează pe Shakespeare sau pe Dante... Arhitectura gotică şi toată literatura modernă se supun aceloraşi legi pe care le-au urmat grecii, şi au acelaşi scop — sînt legile şi obiectivele bunului simţ — şi nimeni n-a inventat alt criteriu, şi n-a creat mai bine conform acestui criteriu. Nimic n-a întrecut opera lui Homer sau templele de la Paestum.

— Paestum. Am fost acolo de la Amalfi. Mi-e teamă că nu mi-a plăcut în momentul acela, dar eram atunci atît de... — fu pe punctul de a spune „nefericită", dar se corectă la timp şi spuse : atît de obosită, şi nu mă simţeam bine.

— Trebuie să te duci din nou.

— Trebuie să mergem din nou cu toţii. Va trebui să vii cu noi.

Cine anume însemna „toţi" rămase nedefinit.

— Da ; vreau să merg la Neapole ca să consult biblioteca Franceschini.

— E o bibliotecă bună ?

— Pentru scopurile mele e cea mai bună din lume, afară de biblioteca de la Ambleside House, din Londra.

— Cui aparţine ?

— Aparţinea lordului Mayfield. Avea aproape nouăzeci de ani cînd a murit, nu demult. Moşia lui, casa de la Londra, şi totul, au rămas unui nepot. Dar nepotul a murit şi el. Nu era tînăr, şi mai era şi infirm pe deasupra, mi se pare. Avea vreo şaizeci de ani. Proprietatea i-a rămas fiului său, un om de vreo treizeci şi cinci de ani, iar acesta s-a înecat aproape imediat ce a moştenit titlul, acum vreo două săptămîni, la Shanklin, în insula Wight. Trebuie să fi citit în ziare. Iar acum proprietatea a rămas unui văr depărtat care nici nu se gîndea că are cea mai mică şansă de a moşteni ceva.

— Şi cum îl cheamă ? întrebă Blanche, fără a dori într-adevăr să afle.

— E fiul unui fost militar, și e militar el însuși — un tînăr ofițer de linie, fără un ban în buzunar. Tocmai venise acasă în concediu, după ce a stat cinci ani în India. Numele lui e Hope, sau mai bine-zis era Hope — Sydney Hope. Acum, bineînțeles, este lord Mayfield, și a devenit unul dintre cei mai bogați oameni din Anglia.

Blanche repetă cuvintele rar, cu gîndul absent :

— Unul dintre cei mai bogați oameni din Anglia.

Făcu un uriaș efort de autocontrol, dar, cu toate astea, avea senzația că trădase o oarecare emoție, fiindcă un fior rece îi străbătea tot corpul și inima parcă încetase să-i mai bată.

„Nu trebuie să leșin — nu trebuie să leșin", își repeta ea.

Rosti încă o dată aceleași cuvinte, cu un glas care ei i se păru că vine de la sfîrșitul pămîntului :

— Unul dintre cei mai bogați oameni din Anglia.

Se făcuse palidă la față, mai albă decît albul obișnuit al tenului ei. În ochi avea o expresie de animal hăituit, iar chipul îi era tras de suferință.

— E ca-ntr-un roman, murmură ea cu greu, și izbuti chiar să schițeze umbra unui zîmbet, simularea unui rîs.

Bretherton crezu mai întîi că se simțea rău ; apoi văzu că era o durere a sufletului și nu a trupului.

Blanche observă că ochii lui Guido erau ațintiți asupra ei, dar, din fericire, în același moment doamna Winslope dădu semnalul ridicării de la masă, iar Blanche avu posibilitatea să treacă cu un aer maiestuos în altă cameră, ca și cum nu s-ar fi întîmplat nimic, în timp ce Bretherton și Winslope îi admirau amîndoi ținuta și mersul rapid și grațios — un mers aproape muzical.

— Frumoasă și fascinantă femeie ! îi spuse Winslope în șoaptă lui Bretherton, trecînd la celălalt capăt al mesei.

Guido observase schimbarea de pe chipul Blanchei la *sfîrșitul dineului, iar ea pretextase că simțea o stare de* slăbiciune. Își dădea seama că el nu bănuise cauza. Fiind așezat prea departe ca să audă conversația lor, nu l-ar fi putut ajuta nici chiar ciudatul său simț suplimentar să ghicească despre ce vorbea ea. Dar cînd Guido veni să se culce, o găsi pe Blanche periindu-și părul în fața oglinzii și rîzînd — zguduindu-se de rîs.

— Ce e comic ? întrebă el.

— Au niște expresii că-mi vine uneori să mor de rîs, zise ea. Domnul Geach spunea despre papa că e „un băiat fain." Mai rîse de cîteva ori pînă cînd se culcă.

Dormi puțin în noaptea aceea — nu se gîndea decît la Sydney Hope și continuă să se gîndească la el și în ziua următoare. Își spunea mereu : „Trebuie să fii rațională ; nu trebuie să-ți închipui că ai o inimă zdrobită sau că ești ca o eroină de roman. Poate că ai o inimă zdrobită, dar nu din cauza asta... În plus, a fost vina ta... vina ta și a nimănui altuia. Îl iubeai ? Da. Îl iubeai, atît cît se poate iubi la vîrsta aceea, dar tata a avut dreptate — perfectă dreptate ; nu știai ce înseamnă iubirea. Dar ce importanță avea asta ? De ce nu te-au lăsat să te măriți cu el ? De ce n-a fost cu putință să mă căsătoresc cu el ?" își zicea ea. „Am fi fost săraci, și ce-are a face — acum se vede ce se poate întîmpla. De ce n-au știut că avea anumite perspective ? Poate că au știut, dar au socotit că era mult prea puțin probabil... Cel puțin era englez și, dacă-l luam, aș fi trăit printre englezi. Oh ! n-a fost drept ! n-a fost drept ! Dar ce ironie !" Și din cînd în cînd izbucnea din nou într-un rîs isteric.

„Atunci, își spunea, înseamnă că a fost vina ta, și numai a ta. Ai fi putut să aștepți. Dacă, pentru moment, căsătoria cu Sydney nu era posibilă, nu exista nici un motiv pe lume care să te facă să te măriți cu Guido. Ți-ai închipuit totuși că ar fi destul de plăcut să locuiești la Roma, la palatul Fabrini, și să ai o vilă la Florența. N-ai fost credincioasă inimii tale, nici lui Sydney. Dacă ai fi refuzat să te măriți cu Guido, nimeni nu te-ar fi silit". Apoi își mai spunea : „Toate astea sînt adevărate, dar, Dumnezeule ! cît sînt de pedepsită ! și pedeapsa continuă zi după zi, și nu văd nici o șansă să ia vreodată sfîrșit".

Asta se întîmplase într-o sîmbătă seara ; a doua zi și-o petrecură stînd în grădină sau plimbîndu-se prin parc. Guido se duse cu doamna Winslope și doamna Geach la biserică. Blanche refuză să meargă la slujbă pretextînd o migrenă.

Bretherton își petrecu întreaga dimineață în bibliotecă, pe care, după cum mărturisise, o găsea foarte interesantă.

Blanche rămase în compania lui Winslope, a soților Ridgeway și a ladyei Harriet Clive.

Lady Harriet îi puse multe întrebări despre Roma şi aduse vorba de Adrian Tyne. Blanche fu în stare să-i răspundă cu un calm desăvîrşit. Îi spuse cu neprefăcută sinceritate că i se părea cel mai bun lucru hotărîrea lui de a se căsători şi că era convinsă că avea să fie fericit.

Lady Harriet, care auzise despre pasiunea lui Adrian, nu mai ştia ce să creadă — dacă Blanche era o cochetă expertă sau simplitatea însăşi.

Blanche îi vorbi cu entuziasm despre Roma ; în aşa măsură, încît o lăsă pe lady Harriet uimită. Ea presimţea că Blanche nu-l iubeşte pe Guido. Trebuie să fie un altul, gîndi ea.

Blanchei îi erau simpatici toţi musafirii. Ridgeway era cu adevărat un om interesant, nu numai un erudit. Ştia să spună lucruri pline de interes într-un fel captivant, nicidecum sec şi plicticos. Doamna Ridgeway era un izvor nesecat de bunătate omenească.

Bretherton, presimţea ea, putea să-i devină un prieten de încredere, dar după conversaţia pe care o avuseseră la dineul din prima seară el se retrăsese ca într-o cochilie. Făcea asta din instinct ? Îl avertizau antenele lui de vreo primejdie ? Dacă era adevărat sau nu, proceda cu înţelepciune, căci altfel Guido ar fi părăsit casa de-a doua zi, nu încăpea nici o îndoială.

Guido, reflecta Blanche, era în mod evident fericit. Se simţea bine lîngă Grace Winslope, iar ea îl trata făţiş ca pe un bun al ei personal ; în acelaşi timp, conduita şi manierele ei păstrau o perfectă decenţă.

Blanche n-o găsea antipatică, dar nu-şi putea stăpîni o senzaţie de iritare ; în plus îşi dădu seama că era şi ea capabilă de a fi geloasă — chiar în legătură cu Guido. Şi apoi e totdeauna sîcîitor să vezi un om păcălit, mai ales cînd cel care-l trage pe sfoară e un anumit gen de persoană. Aproape că nici nu i-ar fi păsat, dacă Grace Winslope ar fi fost tipul pur al femeii fatale; dar fiind aşa cum era, adică o persoană despre care toţi spuneau : „Grace e atît de bună şi de sinceră", sau „atît de inteligentă, altruistă şi devotată", Blanche considera că nu avea dreptul să coboare la rafinamentele şi armele

tipice unor Chloe [1], Lesbia [2] sau *Célimène* [3] din cercurile mondene. Totuși Grace nu se sfia să procedeze astfel ; dar și mai sîcîitor i se părea Blanchei cînd aceasta îi debita lui Guido fraze a căror sursă era bine cunoscută, cum ar fi „Scriitorii greci sînt mai buni decît cei moderni așa cum arhitectura greacă e superioară celei moderne". Sau : „Nimic n-a întrecut templele de la Paestum în materie de construcție". Iar Guido își murmura sieși : *„Vero, vero"* [4], iar după aceea îi spunea soției sale : „E extraordinar ce bogăție spirituală are doamna Winslope. Posedă o cultură atît de multilaterală !"

Aprecierile ladyei Harriet Clive despre doamna Winslope erau de altă natură. Găsea că e un lucru ieșit din comun faptul că Grace știa cum să se poarte și-i repeta întruna Blanchei : „Știi, e într-adevăr manierată", ceea ce pe Blanche o amuza colosal, ca și cum trebuia să te aștepți să se comporte ca o sălbatică.

În seara aceea, Blanche ședea lîngă Geach la dineu și îl găsi încîntător. Era vioi ca argintul viu și tot ce-i ieșea din gură purta pecetea inventivității sale verbale. După ce stătură un timp de vorbă, i se adresă Blanchei :

— Prințesă, eu cred că noi ne-am mai întîlnit. Blanche își arătă nedumerirea. Nu aici, continuă el, dar într-o altă bandă.

Avea tot soiul de întreprinderi comerciale în China și o casă la Hong-Kong. O invită pe Blanche să vină să stea la ei.

— Îți vor place chinezii, prințesă, zise el ; sînt experți în calitatea întîi, iar de o calitate inferioară nici n-au nevoie. Dacă sînt isteți ? Hm ! păi un european mijlociu arată pe lîngă ei ca broasca țestoasă printre niște copii de doi ani.

După dineu jucară un joc de societate.

[1] Personajul feminin al romanului *Daphnis și Chloe*, atribuit scriitorului grec Longos (sec. III—IV e.n.).

[2] Numele sub care poetul latin Catullus (87—54 î.e.n.), îndrăgostit pînă la orbire, a imortalizat-o pe Clodia Metella, femeie libertină și vicioasă.

[3] Personaj din comedia *Mizantropul* de Molière — tipul femeii cochete, clevetitoare și ironice.

[4] Adevărat, adevărat (ital.).

În dimineaţa următoare, doamna Winslope şi Bretherton fură nevoiţi să se ducă la Londra, pentru o zi.

Rămaseră pînă vineri la Longford Park, dar Bretherton plecă marţi şi Blanche nu mai avu alt prilej să-i vorbească.

CAPITOLUL XV

ABIA DUPĂ CE SE ÎNAPOIE LA Norton Park, Blanche începu să simtă efectul deplin al loviturii pe care Bretherton i-o dăduse fără să ştie, comunicîndu-i vestea moştenirii neaşteptate ce-i revenise lui Sydney Hope. Vestea o lovea dureros din două motive distincte : în primul rînd, o făcea conştientă că fusese pedepsită pentru că nu rămăsese credincioasă ei însăşi şi lui, pentru lipsa ei de cuvînt, pentru că săvîrşise, de fapt, un gest greşit — faţă de ea şi din partea ei, oricît de corecte ar fi fost aparenţele ; în al doilea rînd, răscolea în ea un furtunos sentiment de revoltă pentru că se lăsase prinsă în capcană în mod inutil... Căsătoria ei îi apărea acum ca o farsă zadarnică, şi totuşi era un fapt împlinit — de neînlăturat şi fără hotar. ...Cum îşi aşternuse, aşa va dormi ; îşi alesese un rol, acum trebuia să-l joace, şi încă aşa cum se pricepea mai bine. Trebuia să fie o soţie bună pentru Guido... oricum ar fi voit să privească lucrurile, avea obligaţii definite şi indestructibile faţă de el.

Se învinuia pe ea însăşi şi numai pe ea, şi-i părea rău pentru tatăl ei care aflase, cu siguranţă, noutatea. „Dar tata, reflecta ea, m-ar fi sfătuit, poate, să mă mărit cu Guido chiar dacă asta i s-ar fi întîmplat lui Sydney în momentul cînd mă cereau amîndoi... acum ştie însă...". Astfel că Blanche era mai mult ca oricînd aplecată asupra ei însăşi.

Pe la mijlocul lui septembrie, Henry Clifford reveni din Scoţia şi petrecu cîteva zile la Norton Park.

Blanche văzu imediat că aflase despre Sydney Hope, deşi nici unul dintre ei nu pomeni nimic.

Într-o zi cînd erau singuri, Blanche îi puse tatălui ei întrebarea :

— Presupunînd că aş deveni catolică, tată, ai zice că preoţii au pus, cum se spune, „gheara pe mine" ?

Din clipa aceea, Henry Clifford începu s-o bănuiască pe Blanche că rumega în gînd convertirea la catolicism.

— Nu, bineînțeles că nu, copila mea dragă ; dar te gîndești la asta ?

— Nu, nu, nici prin gînd nu-mi trece ; dar vreau să spun că orice e cu putință... și găsesc că e corect din partea mea să afirm *acum* că n-am observat niciodată la ei o încercare de a mă influența. Abatele nu vorbește niciodată despre religie, după cum știi, și chiar dacă ar face-o, nu cred că ar fi deosebit de înălțător. Prințesa scoate uneori cîte un oftat cînd e vorba de frumusețea bisericii catolice, iar Guido răspunde la întrebările pe care i le pun, dar s-ar zice că toți mă consideră un caz deznădăjduit... „iremediabil ignorant" — așa îl numesc ei, mi se pare.

Din acel moment, Henry Clifford rămase convins o dată pentru totdeauna, și în așa fel încît nici un argument nu l-ar fi zdruncinat, că Blanche intenționa să devină romano-catolică. Nu era nici surprins, nici scandalizat ; dimpotrivă, se simțea oarecum ușurat. Știa că e nefericită, și că e vinovat de nefericirea ei. Își dădea bine seama, în același timp, că dacă Blanche ar avea copii în viitor l-ar apăsa o dublă răspundere pentru orice neplăcere care s-ar putea ivi între Blanche și soțul ei din cauza deosebirii de religie : întîi, pentru că el făcuse căsătoria, și, al doilea, pentru că o încurajase să considere că deosebirea de religie nu era un obstacol grav.

Îi era cu neputință acum să ridice vreo obiecție sau s-o lase să-și închipuie că avea ceva împotrivă, chiar dacă ar fi avut.

Îi vorbi pe tonul cel mai alinător și mai rațional, ca și cum n-ar fi pătruns cîtuși de puțin în gîndurile ei.

— Dacă vei simți vreodată că e necesar să-ți schimbi religia, poți să ai încredere în mine, fetița mea dragă, că-ți voi înțelege motivele. Poți să te bizui pe mine că n-am să te înțeleg greșit, dar, afară de cazul cînd vei aprecia că e imperios necesar să te convertești, eu te-aș sfătui să rămîi la credința actuală.

Era pe la mijlocul lui septembrie ; Henry Clifford se înapoiase la Londra, cînd Guido îi făcu cunoscut Blanchei pe neașteptate — într-o manieră care, sub aparența că-i cere părerea, ascundea, în realitate, o hotărîre irevocabilă — că intenționa să rămînă în capitala Angliei pînă

la sfîrşitul lui noiembrie. Auzise că era de închiriat o casă drăguţă pe Hill Street, aparţinînd unei prietene a mamei lui. Pentru Blanche va fi o variaţie. Teresa şi Mario trebuiau să se întoarcă în Italia, dar credea că o putea convinge pe mama lui să rămînă.

Asta însemna, gîndi Blanche, că prinţesa hotărîse să mai rămînă şi că, la baza întregului plan, se găsea doamna Winslope. Consimţi cu aparentă tragere de inimă: Ar fi preferat, firește, Londra Romei, dar Londra cu soacra ei, în casă, şi încă într-o căsuţă londoneză, era mai romană decît Roma însăşi. Îşi dădu seama că planul fusese stabilit, tranzacţia încheiată, de aceea se mulţumi să-l întrebe pe Guido :

— Cînd ne mutăm ?

— Oricînd doreşti — asta depinde de tine, desigur. Dacă ţi se pare că planul e bun, putem obţine casa la sfîrşitul lunii.

— Mi se pare un plan minunat, zise Blanche, şi simţi cum îi pătrunde un cuţit în inimă mai adînc ca niciodată.

În seara aceea, Blanche se culcă devreme. Pretextă o migrenă, ceea ce o durea însă era inima. Nu putea să adoarmă ; se simţea prea tristă ca să plîngă ; nu vedea decît o beznă nesfîrşită — în jurul ei, la picioare şi deasupra creştetului.

„Nu mai pot continua să trăiesc astfel, îşi zise. Sînt prea nenorocită."

Rămase trează pînă la orele patru, apoi căzu într-un somn fără vise. Cînd se trezi a doua zi dimineaţa, i se păru că s-a întors dintr-o lungă călătorie sau că şi-a revenit după o boală prelungită, după săptămîni şi săptămîni de febră devastatoare.

Guido, împreună cu soacra ei şi cu Mario, se duseseră la Londra. Abatele plecase în Franţa. Era într-una din acele zile de sfîrşit de septembrie care, într-un fel, sînt mai frumoase decît cele mai minunate zile de vară. Copacii nu şi-au scuturat încă frunzele ; trandafirii căţăraţi pe zid — *Gloire de Dijon* şi *Rosa Devoniensis* — n-au simţit încă muşcătura rece ori vătămarea brumei. Dar funigeii, ca într-o vrajă, îşi atîrnă beteala de la o frunză la alta, iar păianjenul acrobat îşi ţese cu iscusinţă pînza fantastică, aşteptînd prada.

Blanche rămăsese singură acasă cu Teresa. Ţinea la ea deşi pînă atunci nu schimbaseră încă nici o confidenţă.

În picioare, pe verandă, priveau amîndouă spre peluza tunsă mărunt. Guido și cu ceilalți tocmai plecaseră la gară. Plutea în aer o pace desăvîrșită.

— Drăguț din partea ta că ai rămas cu mine, zise Blanche.

— Îmi place să stau cu tine, *cara* [1], dar arăți astăzi atît de ostenită !

Era adevărat : poate că noaptea care trecuse însemna ultimul strop după luni întregi de uzură. Blanche se maturizase peste noapte ; arăta cu zece ani mai în vîrstă. Floarea frumuseții ei părea să fi pălit ; în schimb, în ochi îi strălucea o lumină nouă.

Blanche se așeză într-un fotoliu de răchită.

— Da, spuse ea ; mă simt într-adevăr puțin cam obosită.

Teresa se așeză pe un scaun alăturat.

Cîtă liniște ! cîtă blîndețe ! Și totuși, în splendoarea și neclintirea arborilor cu coroana întreagă, a fructelor trecute din copt de pe spalier, a cetei aurii și a cerului albastru fără un nor ; în roua scînteind pe iarbă — roua aceea grea care premerge prima brumă ; în firele sclipitoare de funigei de pe plantele agățătoare și de pe trandafirii învolți, pe care o singură atingere a înghețului simțeai că e de ajuns ca să-i răvășească și să-i distrugă iremediabil... în toate se ghicea un presentiment al osîndei, un inefabil indiciu al apropierii iernii.

— Știu, spuse Teresa cu gingășie, viața e atît de grea, nu-i așa ? iar dumneata, *cara*, ești atît de curajoasă !

Sentimentul, ca și epitetul, erau atît de neașteptate, de uluitoare pentru Blanche, încît izbucni în lacrimi, și plînse, plînse din toată inima. De luni de zile, pentru prima oară se simțea în stare să-și reverse aleanul ; uitase gustul lacrimilor. Teresa începu și ea să plîngă. După cîtva timp, cînd tulburarea li se domoli, Blanche îi spuse :

— Aș dori să mă iei și pe mine la biserica dumitale, într-o dimineață, devreme, cînd...

— Cînd vom putea merge singure, completă Teresa. Bineînțeles că te voi lua.

— Mi-ar place să devin catolică, numai că...

— Înțeleg. Dar să știi, *cara*, ei n-au nici o importanță... nici unul dintre ei n-are importanță ; nimic nu contează... e ceva mai presus de orice...

[1] Dragă (ital.).

— Da, sînt convinsă — numai că...

Blanche rămăsese uimită de înțelegerea Teresei, și își dădea seama pe de-a-ntregul acum, pentru prima oară, în ce măsură Teresa fusese strivită de mama ei. S-ar fi zis că un tăvălug îi trecuse peste suflet.

Guido și mama lui se întoarseră tîrziu în seara aceea, iar următoarele zile fură consacrate pregătirilor pentru noua casă de la Londra. Guido voia ca Blanche să vină s-o vadă, dar ea invocă migrene și stări de oboseală și declară că prefera ca mama lui să se ocupe de tot ce trebuia ; se pricepea la asemenea lucruri mult mai bine ; afară de asta, va fi o surpriză... găsise exact cuvîntul nimerit... o surpriză ; era tocmai cuvîntul de care avea nevoie Guido pentru a continua să pună casa la punct cu ajutorul direct al mamei sale și cu cel indirect al doamnei Winslope, prin mijlocirea căreia o închiriase.

În sfîrșit, casa fu gata. Guido propuse ca, împreună cu mama lui să se ducă la Londra și să petreacă noaptea acolo, urmînd ca Mario, Blanche și Teresa să sosească a doua zi. Teresa și Mario trebuiau să rămînă doar o zi la Londra, deoarece nu exista nici o încăpere care să poată fi pusă la dispoziția lor, iar Mario dorea să se întoarcă la Roma.

CAPITOLUL XVI

BLANCHE CONSTATĂ CĂ VIAȚA LA Londra în luna octombrie nu era atît de neplăcută cum se temuse. În primul rînd, își vedea tatăl, dar numai în răstimpuri și pentru scurtă vreme de fiecare dată, deoarece el era mereu invitat la diferite reședințe de țară pentru sezonul de vînătoare. Locuiau însă atît de aproape, încît s-ar fi putut spune că sînt vecini. Dar întreaga ei viață era acum transformată de noua preocupare pe care o păstra undeva, într-un colț al sufletului, fără a-i îngădui să devină o prezență permanentă în gîndurile ei.

Într-o zi luă un cupeu pînă la Brompton Oratory și, anunțîndu-se printr-o carte de vizită, ceru să vorbească cu un preot, oricare ar fi fost.

Fu poftită într-o mică sală de aşteptare la parter, unde se afla pe perete o stampă Arundel [1]. Curînd, un bărbat de statură înaltă, între treizeci şi patruzeci de ani, îşi făcu apariţia.

Îi spuse cine era ea, iar el îi comunică numele lui : O întrebă dacă i se destăinuise soţului ei.

— Nu vreau să-i spun mai înainte ca totul să fie un fapt împlinit.

Îşi dădu seama că părintele Byrne era mirat.

— Va fi pentru el o mare surpriză. Blanche era conştientă că se exprima cam neconvingător. Bineînţeles, dacă ar fi fost protestant, i-aş fi spus, dar, cum e catolic, sînt sigură că va fi mulţumit. Nici nu-i trece prin gînd că am intenţia asta şi nu vreau să creadă că m-a influenţat el.

— Şi tatăl dumitale ?

— A, tata ! El nu va avea nimic împotrivă ; el era demult pregătit sufleteşte, mai înainte chiar ca eu să mă fi gîndit.

Părintele Byrne conveni cu Blanche să vină la el pentru instruire. Se ducea la oratoriu seara, pe furiş.

— Sînt un fel de Nicodem [2] feminin, îi spunea ea rîzînd părintelui Byrne.

Zilele de octombrie trecură repede pentru Blanche. Vedea puţine persoane. Tatăl ei era plecat. Guido îşi petrecea tot timpul cu doamna Winslope, care venea cu soţul ei la masa de seară. Prinţesa Giulia îşi mai invita cîte o prietenă. Ducea o viaţă proprie la Londra, unde părea că găseşte multe aspecte interesante.

Blanche se ducea de trei ori pe săptămînă la părintele Byrne. Era dornică să se convertească fără întîrziere.

Într-o miercuri, în săptămîna a patra din noiembrie, Blanche îşi rosti mărturisirea de credinţă la Oratoriu, în faţa părintelui Byrne.

Îi făgădui părintelui Byrne că-şi va înştiinţa imediat soţul. Întîmplarea făcea ca tatăl ei să vină în seara aceea la masă. Tocmai se întorsese după o şedere de zece zile la ţară, în vestul Angliei, unde participase la o vînătoare ;

[1] Colecţia Arundel de la Muzeul din Oxford constă dintr-o serie de plăci de marmură purtînd inscripţii referitoare la istoria Greciei antice. Ele au fost aduse din insula Paros de către contele Arundel, mare colecţionar englez (1585—1646).

[2] Personaj popular, tipul nerodului.

voia să-şi revadă fata şi să-şi ia rămas bun înainte de plecare.

Blanche se îmbrăcă din timp, îl aşteptă pe Guido ca să coboare împreună pentru cină, şi îi spuse că, în ziua aceea, fusese primită în sînul congregaţiei romano-catolice.

— Dă-mi prilejul să-i comunic şi tatii, după cină, spuse ea, iar tu spune-i mamei tale.

Guido rămase înmărmurit, dar nu avu timpul să-şi manifeste surprinderea, ba nici chiar să rostească un cuvînt, deoarece în momentul acela fu anunţat Henry Clifford.

După cină, Guido o conduse pe mama sa în salonul din fund, unde fuseseră pregătite masa de joc şi cărţile de pasienţă, şi, închizînd uşa, îi comunică noutatea, în timp ce Blanche i-o spunea tatălui ei.

Henry Clifford nici nu clipi.

— Ştiam că are să fie aşa şi date fiind împrejurările, mărturisesc sincer, fetiţa mea dragă, că e cel mai bun lucru pe care îl puteai face... Ştii, desigur, că eu nu sînt prea bisericos, şi îmi cunoşti atitudinea în legătură cu aceste chestiuni... (Blanche n-o cunoştea prea bine), cu toate astea, nu pot să nu fiu puţin cam trist că trebuie să existe o linie despărţitoare între noi, fie ea cît de superficială şi de formală ; vreau să spun — îmi pare rău că nu vom mai face parte din aceeaşi biserică, sau că, în clipa cînd voi simţi dorinţa să mă duc la slujbă, nu te voi mai vedea pe tine acolo.

— Poate că vei veni tu la a mea.

— Nu, scumpa mea ; sînt prea bătrîn ca să mă mai schimb, trebuie să continui pe acelaşi drum. Mi-e teamă că pentru mine toate astea nu înseamnă prea mult, dar nu e un motiv să nu fie de mare însemnătate pentru alţii ; sînt sigur că pentru tine e un lucru important, şi tot ce-ţi pot spune e că nădăjduiesc din inimă să-ţi aducă fericirea.

— Mi-e teamă că mătuşa Cecilia se va supăra.

— E inevitabil, spuse Henry. Eu, unul, n-am nici o îngăduinţă faţă de aceşti ritualişti.

Henry Clifford se simţi parcă mai uşurat ; în primul rînd, convertirea ei putea fi un indiciu că existau speranţe să se nască un alt copil ; al doilea, era ca un balsam care-i liniştea oarecum conştiinţa ; se gîndi că reprezenta un fel

de compensație pentru nefericirea pe care i-o pricinuise Blanchei, încurajînd această căsătorie.

Cînd tatăl ei plecă, prințesa Giulia se arătă plină de înțelegere și de cordialitate, acordînd evenimentului un interes deosebit.

În ultima zi a lunii noiembrie, Blanche, Guido și prințesa părăsiră Londra și se opriră două nopți la Paris, în drum spre Florența. Dar înainte de plecare, luară parte la cununia religioasă a lui Adrian Tyne, în catedrala St. Paul. Atît el cît și mireasa păreau că radiază de fericire. Lady Mount-Stratton îi strînse mîna lui Blanche în mod semnificativ, iar mai tîrziu, în casa unde erau expuse cadourile și se oferea o gustare (căsătoria avusese loc dimineața), îi șopti : „Îți sînt recunoscătoare, dragă Blanche, pentru că nunta asta, fără tine, nu s-ar fi făcut".

Urmărindu-i cu privirea pe domnul și doamna Tyne în timp ce, sub ploaia de boabe de orez, porneau în cupeu din Upper Brook Street spre gară, Blanche simți că o bucățică din viața ei dispărea pe furiș ; întocmai cum într-un caleidoscop de copil o ușoară scuturare schimbă modelul și o bucățică de sticlă colorată alunecă din motivul decorativ ca să nu mai revină niciodată exact în același loc. În cazul de față, bucățica de sticlă era Adrian Tyne. Blanche avu senzația că întoarce o nouă pagină în viața ei.

CAPITOLUL XVII

GUIDO ȘI BLANCHE RĂMASERĂ numai o noapte la Florența, pentru că el era nerăbdător să se întoarcă la palatul Fabrini. Între timp, toată lumea aflase de convertirea Blanchei și dealtfel nici ea nu mai avea dorința de a o ascunde.

Nu se afla demult la Roma cînd, într-o zi, în timp ce se îndrepta spre bazilica San Pietro, se întîlni cu Francis Bretherton. Venise — îi spuse el — ca să stea toată iarna, și lucra la Vatican. Închiriase un mic apartament.

— Trebuie să vii să ne vezi, spuse ea.

— Nu ies prea mult — de fapt, nu mă duc nicăieri.

— Nu cunoști prea multă lume ?

— Prea puțină ; cîțiva pictori, un profesor german și pe doamna Svensen, soția arheologului suedez.

— Trebuie să-ți fac cunoștință cu niște prieteni de-ai mei, familia Olenev. Sînt genul de oameni care ți-ar place.

— Nu prea mă împac cu viața de societate.

— Nu sînt persoane ceremonioase... îți oferă o prietenie nestingherită, fără complicații, și sînt atît de vesele !... iubesc muzica și cărțile...

— Cum să fac să le cunosc ?

— Am să aranjez eu asta. Blanche nu-l invită la ea acasă fiindcă avea intuiția că trebuie să fie prudentă față de Guido și de soacra ei. Își notă adresa lui Francis Bretherton.

— Familia Olenev o cunoaște pe doamna Svensen, fură ultimele ei cuvinte.

În seara aceea se văzu cu prințesa Olenev și cu fiicele acesteia și le povesti despre Bretherton, iar ele o rugară pe doamna Svensen să li-l prezinte.

Curînd, Bretherton deveni un prieten al familiei și un obișnuit al casei. Blanche îl invită la una din seratele ei de luni, la care el își făcu o scurtă apariție, dar îl întîlnea des la familia Olenev, și începu să se aventureze în alte cercuri, artistice, pe care el le frecventa. Pentru prima oară în viață Blanche descoperea în Bretherton calitățile unui prieten posibil — un om care să-i poată fi numai prieten, fără a-i face curte, un om rezervat, indiferent și detașat, trăind într-un univers propriu. Îndrăgea ideea aceasta ca pe un vis, ca pe o bucurie tainică, deoarece pînă atunci de-abia dacă avuseseră o convorbire, deși îl întîlnise de cîteva ori și, afară de faptul că-l poftise să vină la seratele ei obișnuite, nu-l invitase în mod special la palatul Fabrini. Își apăra desfătarea inimii cu grijă și prudență.

Știind cît de ușor îl turbura și îl supăra pe Guido orice lucru, cît de inexplicabile erau simpatiile și antipatiile lui, Blanche se hotărî să nu spună nimic în mod deosebit despre Bretherton, ci să-i trateze existența ca pe un lucru cît se poate de firesc. Nu avusese încă prilejul să stea de vorbă cu el. Apoi, într-o după-amiază, se văzură din întîmplare la cimitirul protestant. El începu să-i vorbească, nu ca și cînd ar fi început atunci o conversație, ci ca și cum ar fi continuat-o pe cea întreruptă altă dată.

Discutară puțin despre Shelley și Keats. Lui Bretherton nu-i plăceau. Poezia lui Shelley i se părea prea vagă și rarefiată, a lui Keats prea zemoasă și dulce, ca melasa.

— Îmi plac lucrurile în alb și negru, zise el — contururile, frizele — linia mai mult decît culoarea.

— Ești auster și sever. N-aș putea trăi la acest nivel. Cred că sînt o sentimentală. Îmi plac basmele ! Hans Andersen, Grimm, Undine, și poezia *ușoară* — Heinrich Heine, Herrick și *Balada bătrînului corăbier* [1] — lucruri simple, intime și familiare. Ceva care îți trezește în suflet un ecou neașteptat. *L'Allegro* al lui Milton, de pildă, mi se pare apropiat ; poate pentru că l-am învățat pe dinafară în copilărie.

— Nu, cred că știu ce vrei să spui — ceva analog cu muzicalitatea lied-ului german — Schubert, de exemplu.

— O ! Schubert ! exclamă Blanche amintindu-și de seara de vară petrecută la soții Roden, cînd Waller cînta *Ständchen*. Ești meloman, nu-i așa ?

— Consider, zise Bretherton, că muzica e arta supremă. E capabilă să *comunice* mai mult. Nu sînt prea cunoscător în muzică, dar știu de ajuns ca să înțeleg asta.

— Și totuși descoperi atît de des oameni cultivați și iubitori de artă care sînt total opaci la muzică. Soacra mea, de pildă, apreciază arta și literatura, tablourile, sculpturile, pictează bine ea însăși, cunoaște pe dinafară pe Dante și pe Tasso, ca și pe toți poeții englezi... și cu toate astea muzica înseamnă un chin pentru ea. Dar soțului meu îi place muzica — adică muzica italiană — iar sora lui cîntă splendid la pian.

— Cînți și dumneata la pian ?,

— O, eu nu am nici un talent, și dacă aș avea, nu-am răgaz pentru asta !

— Te obosești prea mult.

— Arăt bătrînă și obosită ?

— Bătrînă, nu !

— Mai bine ai fi sincer, fiindcă, dacă nu ești dumneata, sînt alții. Maria, doica bătrînă a lui Guido, mi-a spus, cînd m-am întors ultima oară, cu francheța și naturalețea italianului din popor, că m-am schimbat atît de mult, încît de-abia m-a recunoscut.

[1] Poem scris de poetul romantic Samuel Taylor Coleridge (1772—1834) și apărut în volumul *Balade lirice* (1793), pe care l-a publicat în colaborare cu William Wordsworth.

— Nu arăți nici cu o lună mai bătrînă, zise el, rîzînd. Dar arăți de parcă ți-ai revenit după o boală gravă.

— Așa și este, recunoscu ea. Sînt convalescentă și în curînd am să fiu complet restabilită.

Blanche se uită la ceas.

— Am făgăduit să fiu acasă la ora cinci precis. Aștept mai multe persoane. Ne vom revedea curînd. Îi zîmbi și plecă. Nu fixă însă nici o întîlnire, nici nu-l invită.

Francis Bretherton rămase pe loc meditînd. Nu era tipul englezoaicei, gîndi el — mai degrabă al italiencei — avea firescul tipului italian. Oare asta venea de pe urma faptului că trăise în Italia ? Da ; căci arăta altfel cînd o văzuse ultima oară la soții Winslope, dar și atunci arătase altfel decît și-o amintea cînd o zărise prima oară, într-o zi, pe Capitoliu. Pe vremea aceea parcă iradia o lumină dulce și era fragedă ca o creangă cu flori albe... acum era frumoasă, dar cu frumusețea palidă a cuiva care a vizitat prea îndelung lumea umbrelor.

Se gîndi la viața ei în acel imens, pustiu și sumbru palat Fabrini, prezidînd acele serate rigide, însoțită veșnic de acel patrician pămîntiu la față și posomorît, cu trăsături și degete alungite.

Ce mai viață ! reflectă el... și cît e de tînără încă ! Ea îi amintea de o altă femeie — singura pe care o iubise, dar care murise. Blanche avea — i se părea lui — aceeași grație insinuantă, același parfum subtil, aceeași lipsă de stingherealâ.

„Oare sînt pe cale să mă îndrăgostesc din nou ?“ își spuse. La acest gînd zîmbi cu tristețe, dorindu-și să fie adevărat. „Dar nu-i adevărat, își dădu tot el răspunsul, și e cu atît mai bine.“

Se întoarse acasă la cărțile sale, îngropîndu-se în lucrarea de care se ocupa, fără ca vreo altă imagine să-l tulbure. Trecuse prin toate astea ; avusese boala sub o formă prea gravă ca să se molipsească a doua oară. Trecuse prin lungul tunel și ieșise de partea cealaltă.

Din cînd în cînd, Blanche și Bretherton se întîlneau și, de fiecare dată, mai adăugau o verigă la nevăzutul lanț al intimității ce-i lega. În general se întîlneau în public — la familia Olenev sau la doamna Svensen, ori în apartamentul prințesei Giulia. Trebuise neapărat s-o cunoască pe prințesă. La seratele Blanchei renunțase să mai vină. Ajunseseră la înțelegerea tacită că era preferabil

astfel. Blanche nu se gîndea prea mult la el, și totuși scurtele lor întrevederi și frînturile de conversație pe care le aveau însemnau pentru ea o sursă de nespusă fericire. Era prima oară de ani de zile — de cînd se căsătorise, de fapt — că avea un prieten. Valesky ar fi putut deveni un asemenea prieten, reflecta ea, dar ar fi stricat totul făcîndu-i declarații... Cu Adrian Tyne, prietenia fusese irealizabilă... dar Francis — cu cît îl vedea mai des, cu atît mai apropiat își vorbeau, și cu atît mai strînsă devenea prietenia lor... s-ar fi zis că puteau comunica unul cu altul fără cuvinte.

Îndrăgeau aceleași locuri și aceiași oameni. Ei îi plăcea o bisericuță numită Santa Maria în Cosmedin, cu dalele ei inegale și ornamentația de marmură în culori șterse. Și pe Francis îl atrăgea, și nu o dată se întîlniră acolo din întîmplare. Amîndoi erau amatori de plimbări pe Gianicolo. Amîndurora le plăcea să se ducă la San Pietro dis-de-dimineață.

Petrecea adesea serile la familia Olenev, iar dacă Blanche se găsea acolo, el nu căuta dinadins să-i vorbească, ci se așeza pe o canapea la celălalt capăt al camerei, lîngă una dintre fetele Olenev, în timp ce se cînta și asculta în tăcere, sorbind fiecare notă.

Era pasionat după muzica clasică și, în special, după muzica de cameră. Sunetul care își croia drum ca un firicel subțire anunțînd începutul unui cvartet de Beethoven, atunci cînd era executat ireproșabil, constituia pentru el unul dintre cele mai mari delicii.

Prințesele Olenev se atașaseră profund de el, îl priveau ca pe cel mai ciudat animal și se amuzau de tot ce-i ieșea din gură. Calmul lui suveran le făcea să se prăpădească de rîs.

Lucrurile merseră astfel pînă spre Crăciun, și Blanche se simțea în siguranță. Avea sentimentul că dobîndise un prieten pentru toată viața, și tocmai prietenul de care avea nevoie. Îl invită la unul dintre dineurile ei mai importante, dar lucrul păru cît se poate de firesc, întrucît poftea adeseori un număr de persoane dintre savanții Romei, iar Francis îi cunoștea pe cei mai mulți.

Abatele, care îl simpatiza, declara despre el că, pentru un englez, avea o informație neobișnuit de bogată.

Pe la începutul lui ianuarie, familia Olenev dădu o serată muzicală. Blanche și Guido fură invitați, dar Guido

declară că genul de muzică din casa Olenev îl plictisea şi că va trebui să se ducă singură.

Blanche se duse şi se distră minunat. Şedea lîngă Francis Bretherton şi simţea cum muzica trezea un ecou în fiecare fibră a fiinţei lui. Vorbiră prea puţin în pauze, dar Blanche păru, din seara aceea, că trecuse de pragul convalescenţei. Îi reapăruse vechea strălucire a ochilor, nuanţa caldă care abia dacă dădea un uşor colorit pielei, şi nota de voioşie din izbucnirile ei în rîs. Arăta mai frumoasă ca oricînd, iar muzica părea că acţionează asupra ei cu puteri de vrajă. Toţi cei de faţă observară transfigurarea, iar prinţesa Olenev îi făcu complimente în timpul pauzei din program, cînd musafirii beau ceai.

Spre uimirea Blanchei, Guido sosi în pauză, la timp ca s-o vadă primind complimente, şi rămase să asculte sarabanda, liedurile, inclusiv un bis *(Der Leiermann)*, precum şi cvintetul. Cînd se încheie concertul, prinţesa Olenev veni la el să-l felicite pentru splendida înfăţişare a soţiei lui. „Niciodată n-a fost atît de *en beauté* [1]. Cînd s-a întors din Anglia, toată lumea a avut impresia că era slăbită şi trasă la faţă, dar Roma a făcut în mod vădit un miracol — o lună, două în soarele ei, şi iat-o complet transformată."

Guido schiţă un surîs palid.

O aduse acasă pe Blanche cu cupeul. Ea încă radia de emoţie. Rareori îi făcuse atîta plăcere să ia parte la o serată. Arătase minunat şi se bucurase de complimentele primite.

Dar mai mult ca orice îi făcuse plăcere să împartă cu Francis Bretherton bucuria de a asculta muzică : nu numai ceea ce-i spusese, dar ceea ce nu exprimase. Pentru prima oară de la căsătoria ei se simţise fericită la Roma, intuise că viaţa merita să fie trăită şi că era plină de posibilităţi, avusese sentimentul că viitorul era într-adevăr un lucru pe care să-l aştepţi cu nerăbdare, cu inima plină de speranţe. Se simţea aşa cum arăta — o fiinţă reînnoită.

— Vreau să-ţi spun ceva, Blanche, rosti Guido cu un glas inexpresiv.

[1] *Être en beauté* — a arăta bine (fr.).

Dintr-o dată Blanche simți că-i îngheață sîngele în vine, cuprinsă de presimțiri negre, de teama unei necunoscute grozăvii.

— Da, Guido ?

— Cred că e o greșeală să-l vezi atît de des pe acest domn Bretherton.

Se lăsă o tăcere. Blanche simți că roșește și se bucură de întunericul din cupeu. I se păru că viața se prăbușea în jurul ei ca un castel din cărți de joc. Avea exact senzația pe care o are un școlar cînd, împreună cu camarazii lui, a născocit un nou prilej de distracție, o ocupație amuzantă și inofensivă, o trăsnaie, o aventură, neobservată încă de ochii dascălilor și e descoperit brusc, interzicîndu-i-se imediat acea plăcere.

În asemenea împrejurări, școlarii sînt destul de resemnați, pentru că, de fapt, știuseră dinainte că era prea frumos ca să dureze.

— Îl văd destul de rar, izbuti în sfîrșit să spună. Nu vine niciodată la noi. Îl întîlnesc numai la reuniunile de genul ăsta.

— Tocmai de aceea.

Bănuia Guido că asta nu era totul ? se întrebă ea. Își închipuia el că acest caracter de notorietate al relațiilor lor, aceste întîlniri la lumina zilei, în public, erau urmărite anume, în mod deliberat și ascundeau altceva ?

Guido păru că-i citește gîndurile.

— Roma nu e ca Londra, spuse el. Unele atitudini nu sînt cu putință aici. Cum e asta, de pildă. Aici, lumea înțelege altfel lucrurile.

— Doar n-o să gîndească...

— Ba da ; tocmai asta o să gîndească.

— Și ce vrei să fac ?

— Să renunți la el — să nu-l mai vezi.

— Dar nu-l văd nici așa ; nu poți să-mi pretinzi să-i spun dintr-o dată : Îți interzic să te întîlnești cu mine în societate. N-am cum să-l împiedic să mă mai vadă — Roma e atît de mică.

— Știi bine ce-ți cer să faci, și cum să faci asta. Orice femeie poate să îndeplinească ceea ce-ți cer eu, și orice femeie știe perfect cum să procedeze. Spui că nu-l vezi deloc. Știi foarte bine că întregul tău mod de viață s-a schimbat de cînd ne-am întors ultima oară. Vezi cu totul alte persoane... oameni ca familia Svensen, și toți muzi-

canţii şi arheologii aceia... *La haute bohème...*[1] Nu veneai niciodată în contact cu ei înainte.

— Doamna Svensen e bună prietenă cu familia Olenev — o cunosc demult.

— Sînt alţii. Nu cunosc toate numele...

— Doar nu poţi spune că dl. Bretherton aparţine boemei... şi nu asta te supără.

— Nu, nu asta mă supără.

— Îţi displace faptul că am prieteni.

— Nu prieteni — acest prieten.

— Vrei... Se întrerupse.

— Ce anume ?

— Nimic. Era să spun doar că mi se pare nedrept şi inutil să fiu obligată să-mi prefac viaţa într-un pustiu.

— Nu doresc să-ţi prefaci viaţa într-un pustiu. Mă opun la acest gen anumit de oază.

— Nu e omul care să aibă aerul...

— Tocmai de aceea mă opun. Mă opun la asemenea prietenii. Pentru asta vreau să-i pui capăt acum, pînă nu merge mai departe... Aş prefera să ai un iubit ascunzîndu-te de mine decît o prietenie pe faţă de acest gen. Dacă ai avea un iubit şi ai tăinui fapta, ori n-aş şti nimic şi aş fi liniştit, ori aş descoperi-o, l-aş ucide pe el, şi aş fi şi mai liniştit.

— Nu cred una ca asta.

— Ştiu că n-ai să ai niciodată un iubit, pricepi ?

— Ia seama, Guido — fii atent. Oamenii fac uneori lucruri atît de neaşteptate !

— Oamenii, dar tu nu eşti oricine ; uiţi cine eşti. Tu eşti — surîse cu o umbră de amărăciune — soţia mea... Eşti... aparte, izolată de ceilalţi ; iar lumea nu poate să nu afle şi să nu simtă ; şi pentru asta nu admit să porţi o asemenea „prietenie" agăţată de numele tău.

Vorbea cu vehemenţă glacială, pînă într-atît, încît Blanche rămase surprinsă. Se vedea bine că nu glumeşte, dar ea nu-l înţelegea.

„Cred că nu l-am înţeles niciodată", gîndi ea.

Din nou el îi exprimă gîndurile nerostite.

— Nu înţelegi, urmă el, cu un rîs oarecum amar. Nu-ţi dai seama ? Nu eşti în stare să înţelegi ? Nu, nu eşti. Tot ce-ţi cer e să mă crezi. Dar la ce bun ? Că înţelegi sau nu,

[1] Înalta boemă (fr.).

cum dorești, eu nu accept acest lucru. Trebuie să încetezi. Rosti încet și apăsat ultimele cuvinte, care căzură asupra ei ca niște țurțuri de gheață.

Ajunseseră acasă și urcau încet scara cufundată în întuneric, singura lumină venind de la un sfeșnic din hol. Guido aprinse două lumînări și, cu un aer ceremonios, îi dădu una soției sale. Avea impresia că e o prizonieră adusă înapoi în temnița de unde scăpase cîtăva vreme, de către un paznic neînduplecat.

— Noapte bună, îi spuse Guido, conducînd-o pînă la camera ei.

Și în timp ce o privea, ea observă — i se păru că observă — pentru o clipă, scurtă cît o străfulgerare, o undă de tristețe în ochii lui cenușii, de parcă și-ar fi ridicat masca. Avu intuiția că poate venise momentul pentru o explicație care le-ar fi putut schimba întreaga viață...

— Guido, începu ea, și în glas îi tremură un accent de chemare jalnică.

Dar acea expresie din ochii lui Guido nu dură decît o fracțiune de secundă. De îndată ce ea deschise gura, el lăsă din nou să-i cadă masca pe față.

— Da, zise el, glacial.

— Nimic... Am vrut — am vrut doar să spun „noapte bună".

— Noapte bună, Blanche, somn ușor.

După ce intră în camera ei, Blanche se simți mai întîi surescitată. Creierul parcă-i fierbea. Mînia înăbușită — furia, o scoteau din minți. Simțea pornirea să se răzvrătească, să țipe, să bată, să muște... Apoi își spuse : „La ce bun ?" și mînia i se potoli într-un val de lacrimi. Crezuse că o nouă viață începea pentru ea. *Vita Nuova* — o împrimăvărare. Ceva nevinovat și trainic... se simțea pe un teren atît de sigur cu noua ei credință ca fundal... iar acum... poate că ăsta era motivul pentru care-i fusese trimisă încercarea, ca să-i arate că lucrurile nu sînt atît de ușoare cum își închipuia... dar nu era drept ! Nu-i era îngăduit să aibă nici un singur prieten ? Guido avea o mulțime de prieteni, la Florența și la Roma, ba chiar și în Anglia — prieteni pe care îi cunoștea și ea sau prieteni de care nu știa nimic...

Ce diabolic din partea lui să descopere atît de repede, în ciuda tuturor măsurilor ei de precauție... Cine-l ajutase

să prindă de veste ? Prinţesa Giulia, fără îndoială : îi displăcuse Bretherton pentru că n-o măgulise, nu-i făcuse curte. Cu o zi înainte, îşi amintea Blanche, prinţesa făcuse faţă de ea un comentariu în legătură cu recepţiile oferite de familia Olenev — un comentariu dispreţuitor în sensul că veneau acolo prea mulţi dintre acei pretinşi eruditi englezi, plicticoşi şi îmbîcsiţi, şi prea mulţi membri ai boemei... Atunci nu dăduse prea mare atenţie acestor vorbe, dar acum îşi amintea că soacra ei îi aruncase una din acele priviri rapide şi cu înţeles care voiau să spună : „Asta e pentru tine, şi vreau s-o ştii". Dar ce trebuia să facă ? Să-l asculte pe Guido sau să braveze ?

Avea el dreptul să stăruie asupra acestui lucru ? Ce drept avea ? La urma urmei, nu era nici un rău, nu putea fi nimic grav în a se întîlni cu un bărbat din cînd în cînd la reuniuni sau în muzeele din Roma.

Dacă era vreun rău, atunci de ce avea obligaţia să-l vadă pe oricare altul ? De ce era o faptă reprobabilă să stai de vorbă cu cineva cu care te împaci şi te înţelegi şi era corect să conversezi cu altul care te plictiseşte ? Nu putea să fie asta rînduiala dreaptă ! Numai faptul că un lucru e plicticos, sau supărător, sau neplăcut, nu poate constitui o *dovadă* că reprezintă o datorie... nu se putea să fie astfel...

Cît de complicată era viaţa !... mult prea complicată pentru ca ea să-i facă faţă... şi după ce se zvîrcoli în pat, fără a-şi găsi liniştea, pînă cînd lumina zorilor începu să se furişeze printre perdelele înaltelor ferestre, căzu în cele din urmă într-un somn adînc.

CAPITOLUL XVIII

BLANCHE SE HOTĂRÎ SĂ FACA aşa cum dorea Guido. Într-o privinţă, el avea dreptate, îşi dădea seama ; în faza actuală, îi era uşor să rupă cu Bretherton, din punct de vedere al aspectului exterior al chestiunii, fără să se observe. Treptat, îşi deplasă orbita. Nu se mai duse la prinţesele Olenev ; le invită ea. Evită casele în care ştia că riscă să-l întîlnească pe Bretherton şi se duse în acelea pe care el nu le frecventa.

Pentru prima dată de la moartea copilului — cu excepția scurtului interval cînd înfățișarea ei îl impresionase atît de puternic pe Adrian Tyne la ambasada rusă — Blanche avea aparența de a fi devenit o mondenă, de a fi prins gustul să iasă în societate, să participe la recepții și să se distreze. Juca un rol, dar îl juca bine. Știa că-și redobîndise frumusețea și își făcea o plăcere din a o pune în valoare la maximum, din a produce impresie. Își dădea multă osteneală — dar pentru ea nu constituia un efort — să fie bine îmbrăcată. Avea un instinct ce nu dădea greș în asemenea chestiuni. Făcea parte dintre femeile care nu imită niciodată, ci sînt imitate și invidiate de celelalte. Se ferea de tot ce era banal și comun și alegea în mod firesc ceea ce era excepțional și rar — niciodată însă excentric. Cu alte cuvinte, avea gust. Moștenise de la tatăl ei bunul gust, iar de la mama ei feminitatea. În privința alegerii toaletelor, n-o egala nimeni. În același timp era de ajuns de bogată ca să-și permită luxul — supremul lux — al simplității. Astfel că, oricît încercau cunoștințele ei, constatau că e greu să-i copieze stilul.

Prin frumusețe, caracter, prin felul ei de a fi și locul pe care-l ocupa în societate, prin tot acest mănunchi de calități ce-i alcătuiau personalitatea, era cu neputință să nu producă senzație, să nu trezească un ecou profund într-un oraș ca Roma. Pentru prima oară — căci deși frumusețea ei fusese totdeauna remarcată, nu primise pînă acum pecetea opiniei publice — lumea începu să nu mai vorbească despre nimic altceva decît despre frumoasa prințesă Roccapalumba. Era menționată față de străini ca unul din punctele de atracție ale Romei. Italienii uitau că fusese vreodată englezoaică. O revendicau drept italiancă, poate nu chiar fără motiv ; dar chiar dacă nu curgea sînge italienesc în vinele ei (ceea ce s-ar fi putut contesta), anii petrecuți la Roma îi imprimaseră o indiscutabilă amprentă.

Ea făcea următorul joc.

Își spunea în gînd : „Foarte bine, Guido, de vreme ce ai dorit-o, o vei avea. Nu fii surprins, nu fii revoltat, nu te mira dacă lucrurile vor lua o întorsătură neașteptată."

Fu un sezon vesel la Roma, în iarna aceea, iar Blanche se aruncă în vîrtejul petrecerilor.

Nu se poate spune că se distra măcar o singură clipă, dar gusta plăcerea de a lua parte la acele desfătări întocmai cum un pictor sau un actor gustă plăcerea propriei sale izbînzi artistice, oricît de grea și-ar simți inima.

Printre nenumăratele vibrații și reacții pe care noua ei linie de conduită le provoca, două se evidențiau mai cu deosebire. Prima, în sens negativ, era reacția lui Francis Bretherton. El observă imediat și cu fină pătrundere schimbarea ce intervenise. Nu resimțea nici o fărîmă de amărăciune. Într-un fel, se cam așteptase. Intuise că se petrecea un lucru neobișnuit, ceva care nu era așa cum se cădea să fie. Avusese și o altă presimțire: „Dacă situația asta continuă, s-ar putea să evolueze pe altă cale. Mi-aș putea pierde capul". Pe urmă, cînd se produse subtila ruptură, el își dădu seama că nu un motiv de ordin monden o îndemnase pe Blanche... O distrau, poate, și balurile — de ce nu? Dar Bretherton știa că în acel moment, la Roma, Blanche nu-și putea face un țel suprem din succesul de vanitate mondenă. Altceva se ascundea îndărătul acestei înfățișări înșelătoare.

El îi făcu jocul din instinct, de ochii lumii, sau mai degrabă ca s-o ajute să salveze aparențele. Se cufundă în lucrarea sa și nu mai frecventă casele unde înainte avea siguranța că o va întîlni, mascînd astfel ruptura. Bănuia că dorința ei era ca lumea să nu observe nimic, de aceea procedă în consecință. Prințesele Olenev îi trimiseră o scrisoare plină de reproșuri pentru că le părăsise. El le răspunse că era prea ocupat în acel moment pentru a mai ieși în lume. Editorul îi cerea urgent corecturile.

Blanche îi pricepu tactica și-i fu profund recunoscătoare; dar asta o făcu să fie și mai furioasă pe toată lumea.

„Ce proști sînt! își spunea ea. Ce proști patentați sînt toți! — și mai ales cei inteligenți!"

A doua reacție, pozitivă, veni de la un prieten italian al lui Guido, pe care ea îl cunoștea de cînd se căsătorise.

El nu-i acordase prea multă atenție pînă atunci, pe de o parte pentru că îl absorbeau alte simpatii, pe de altă parte pentru că socotea o pierdere de timp să faci curte unei englezoaice; erau, după expresia lui, ori peste măsură de cuminți, ori din cale-afară de depravate.

Numele lui era Alfredo Chiaromonte. De aceeași vîrstă cu Guido, mic de statură, brunet și lat în umeri, distins ca înfățișare, bine făcut, vînjos și atletic, era bun călăreț și cartofor nesocotit. Nu avea o profesiune anumită. Prin luna ianuarie, nu mult după ultimatumul lui Guido cu privire la Bretherton, începu să-și fixeze atenția asupra Blanchei și să-i facă curte.

În primele momente ea nu-l luă în seamă cunoscîndu-i reputația și știind că, de cele mai multe ori, atențiile lui nu însemnau nimic. Dealtfel, după presupunerile generale, avea o legătură permanentă cu o renumită cîntăreață.

În realitate, legătura era demult destrămată și ultimul firicel stătea să se rupă.

Spre surprinderea ei, el perseveră. Blanche îi dădu întîlniri la diverse reuniuni, publice sau intime, ca de pildă la seratele prințesei Giulia, fără a se gîndi o clipă că le va lua în serios ; ea se eschiva de la aceste întîlniri în mod deliberat, în timp ce el, spre uimirea ei, le respecta cu supunere. Un demon afurisit puse stăpînire pe Blanche. Își spunea : „De ce nu ? E vina lui Guido, la urma urmei ; el și-a făcut-o singur". Și se apucă să-l ademenească pe Alfredo printr-o mie de cochetării mărunte. Procedă cu abilitate, aproape imperceptibil — și într-adevăr el căzu în cursă. Simula indiferența, și cu toate astea îl încuraja. Și pe măsură ce admirația lui sporea, iar flacăra pasiunii se aprindea în el ca o vîlvătaie, frumusețea ei se accentua, căci era o ființă care reacționa la atenții, iubire, elogii, căldură, ca floarea sub razele soarelui.

Nu-și dădea seama dacă Guido observa ceea ce se petrece dar nici nu-i păsa. El părea că nu observă nimic și, într-adevăr, pentru oricine altul care n-ar fi avut straniul dar intuitiv al lui Guido și neobișnuita lui forță de observație și pătrundere, nu era nimic de remarcat. În realitate, îndărătul fațadei se petreceau aproape zilnic o mulțime de fapte mărunte.

Blanche lua parte la acel divertisment complicat care se cheamă „a te juca cu focul".

Pentru Alfredo, în curînd nu mai fu vorbă de un joc ; era acum profund și cu patimă îndrăgostit de Blanche — dispus să meargă pînă la capăt cu toată ardoarea temperamentului său năvalnic de meridional.

Lucrurile continuară astfel, fără cea mai mică unduire vizibilă la suprafața vieții ei, pînă la marele bal costu-

mat, cu travestiuri istorice, care urma să aibă loc la palatul Sori, la 12 februarie. De multă vreme, întreaga Romă nici nu mai vorbea de altceva. Palatul Sori era unul dintre cele mai strălucite şi mai tipic romane edificii din capitala Italiei. Prinţul Sori era tot atît de autentic roman ca şi palatul său, şi pe deasupra un om încîntător, accesibil, plin de naturaleţe. Prinţesa Sori, deşi austriacă de origine, avea aerul unei frumuseţi romane — maiestuoasă, brunetă, cu ochii cenuşii melancolici şi o carnaţie de fildeş.

Travestirea nu era limitată la vreo perioadă oarecare, iar Blanche, ştiind că nu putea rivaliza cu nici una dintre frumuseţile italiene dacă ar fi îmbrăcat un costum din Renaştere sau din epoca medievală, şi dîndu-şi seama că nimic nu era mai de efect decît o brunetă cu părul pudrat ca o perucă albă, se costumă în doamnă de la curtea lui Ludovic al XV-lea. Toaleta ei era copiată după un portret al doamnei de Pompadour de Boucher. Ampla rochie de deasupra şi trena erau din mătase, de o nuanţă ceva mai deschisă decît roşul-cafeniu al unei frunze de toamnă ; în faţă se desfăcea lăsînd să se vadă rochia de tafta de o nuanţă mai închisă puţin decît culoarea caisei. Garnitura era din dantelă argintie şi din rozete de panglică argintie, în faţă, de-a lungul corsajului, şi pe mînecile ce se terminau cu volane bogate de dantelă. Nu purta alte bijuterii decît o mică diademă de perle în părul pudrat şi cîte patru şiraguri de perle la încheietura fiecărei mîini. Un trandafir roz-gălbui era prins în colţul decolteului, reliefîndu-se pe pielea ei uluitor de albă, iar în jurul gîtului avea un volănaş plisat din dantelă argintie.

Era o simfonie în roşietic şi argintiu.

Albeaţa pielii apărea mai orbitoare ca niciodată ; strălucirea ochilor, şi a întregii ei făpturi, era incomparabil mai intensă graţie pudrei şi rujului, care fusese aplicat în tamponări uşoare şi artistice, ca pe vremea doamnei de Pompadour. Purta şi o *mouche* [1], atrăgător plasată. Nu părea o persoană travestită, ci o fiinţă reînviată din altă lume...

Blanche stărui ca prinţesa Giulia să-i poarte bijuteriile dăruite de ea însăşi cu prilejul nunţii. Prinţesa ştiu să scoată un remarcabil efect artistic adaptîndu-le la

[1] Aluniţă artificială (fr.).

propria-i toaletă. Copiase rochia după portretul unei nobile veneţiene, pictat de Bartolomeo Veneziano — tablou ce se găsea expus la palatul Fabrini. Era o toaletă din catifea *vieux rose* [1], cu un desen minuţios de broderie, înăuntrul căruia fuseseră intercalate smaralde şi perle cu atîta pricepere, încît păreau o garnitură sclipitoare la locul adecvat şi nicidecum nişte podoabe prinse acolo de paradă. Prinţesa Giulia fu una dintre cele mai impresionante figuri ale balului. Nimeni nu ştia mai bine ca ea cum să se costumeze.

Guido era şi el foarte prezentabil. Purta un costum de catifea neagră, copiat după un portret de Moroni al unuia dintre strămoşii săi, din galeria de la palatul Fabrini; la gît îi atîrna ordinul Lînei de Aur (împodobit cu rubine enorme), conferit acelui strămoş de către Carol Quintul, iar la şold avea o sabie al cărei mîner, încrustat cu smaralde, fusese cizelat de către Benvenuto Cellini. Tenul său, ochii cenuşii, mîinile lungi şi fine, totul părea că poartă patina autentică a vechilor maeştri.

Alfredo Chiaromonte veni îmbrăcat în nobil veneţian, într-un costum copiat după un tablou de la Palazzo Pitti, din saten alb, împodobit cu un desen mărunt în relief din catifea neagră şi purtînd la gît un colier bogat de diamante.

Se aflau acolo, de asemenea, o mulţime de figuri bizantine, orbitoare prin strălucirea costumelor, smulse parcă din emailuri şi mozaicuri vechi, ca şi figuri pictate de Tiţian, Van Dyck, Velasquez şi Giorgione, ce păreau coborîte din ramele tablourilor de pe pereţi, de unde le contemplau dublurile lor, impasibile; era acolo şi portretul de femeie al lui Van Dyck dintr-un palat de la Genova, cu un lung pieptar brodat cu diamante şi un enorm rubin în părul împletit cu perle, ca şi faimoasa „La Bella di Tiziano" [2], sau Olivares, ministrul lui Filip al II-lea, precum şi un întreg mănunchi de veneţieni în saten alb, aur, catifea albastră, samur şi perle. Dar în mijlocul mulţimii de prinţese, unele rigide ca nişte idoli acoperiţi cu giuvaeruri, altele înfrumuseţate printr-un pitoresc mai simplu, evocînd întreaga Renaştere prin nuanţa unei ţesături şi luminozitatea părului, sau întregul ev mediu printr-o

[1] Nuanţă de roz mai închisă, ca aceea a unor trandafiri cînd încep să se treacă (fr.).

[2] Frumoasa lui Tizian (ital.).

parură a capului sau o bijuterie ciudată, ori Luvrul (Ana de Austria, cu bretele din pietre prețioase pe umeri) — în mijlocul acelei mulțimi memorabile, nu era nici o altă femeie care să producă un efect atît de puternic ca Blanche.

A fost noaptea nopților pentru frumusețea ei, iar giuvaerurile celorlalte păleau pe lîngă ochii ei strălucitori. Cînd trecea, se isca în juru-i un freamăt de șoapte și lumea se oprea ca s-o privească.

Cît despre Alfredo Chiaromonte, umbla ca un om rănit de moarte de săgeata iubirii. Nu mai vedea pe nimeni. Blanche dansă cu el de două ori și acceptă invitația lui la supeu... Din toată acea seară fantastică, supeul a reprezentat, poate, cel mai uluitor spectacol... în sufrageria în care fastuosul plafon (pictat de Guido Reni) și tapiseriile se întreceau în splendoare cu vesela din aur cizelat, cristal și smaralde, lucrată de Benvenuto Cellini.

După supeu, o conduse prin lungile saloane de la parter, unde un imens paravan de flori ascundea orchestra care cînta, pînă la o terasă ce dădea spre stradă.

Acolo îi făcu declarația de iubire ; sub rezerva pe care și-o impunea manierelor și expresiilor sale izbucnea vehemența vulcanică a intențiilor, dar Blanche, în loc să-l îndepărteze, să-l înfrîneze sau să-l oprească, îl privi cu îndrăzneală, fără pudoare, drept în ochi, ca și cum i-ar fi răspuns „da !“

Cînd observă atitudinea ei, se făcu alb la față. Tremura din tot corpul. Îi ceru să fugă cu el pe tonul cel mai lipsit de romantism. Iar ea, pe același ton realist, îi răspunse că acceptă.

Discutară detaliile ca și cum ar fi pus la cale o excursie. Totul fu stabilit. Blanche îi făgădui că va veni la o anumită oră într-un anumit loc, ca să plece împreună din Roma, întîi la Neapole, iar mai departe urmau să hotărască ulterior.

Se simțea zăpăcită și ușoară, ca și cum i s-ar fi luat brusc de pe umeri o povară grea ; nu avea îndoieli sau remușcări, nici ezitări și regrete, ci era stăpînită de o calmă hotărîre. Aștepta cu nerăbdare ceasul cînd avea să-și taie definitiv punțile, cînd avea să poată în sfîrșit contempla pîrjolul lăsat în urmă.

Puţin mai tîrziu, după ce se înţeleseseră în toate privinţele, reveniră în saloanele de sus. Blanche o întîlni pe prinţesa Giulia care-i spuse :

— Guido are o migrenă îngrozitoare ; s-a dus acasă şi ne trimite caleaşca să ne ia.

Blanche reflectă că era o comportare neobişnuită din partea lui.

Curînd plecă împreună cu soacra. Guido se culcase şi dăduse dispoziţii să nu fie deranjat.

Blanche rămase trează pînă tîrziu ca să-i scrie o scrisoare lui Guido — o scrisoare scurtă, nu de explicaţie, ci de despărţire — definitivă şi categorică.

O scrise de mai multe ori — şi de fiecare dată mai scurtă.

„O va primi mîine seară, după plecarea mea." Intenţia ei era să părăsească Roma în seara următoare, întîlnindu-se cu Alfredo la gară.

Încheie scrisoarea şi o încuie în cutia ei de corespondenţă, apoi se culcă şi dormi profund pînă cînd fu trezită ca de obicei la opt şi jumătate.

Dar de-abia fusese trezită, cînd camerista intră, cu o figură înspăimîntată, ca s-o anunţe că prinţul avusese un atac şi era grav bolnav.

Blanche îmbrăcă o rochie de cameră şi se repezi în dormitorul soţului ei. Acesta zăcea pe pat, nemişcat şi palid, aidoma unei figuri de ceară cu ochii holbaţi. Trimiseră după medic. Prinţesa Giulia sosi îndată ; întreaga casă era în agitaţie. Doctorul rămase nedumerit ; se pronunţă că era vorba de un caz grav, dar nu deznădăjduit. Blanche îi trimise lui Alfredo Chiaromonte un bilet prin care anula definitiv planul stabilit, găsind răgazul să ardă scrisoarea pe care o scrisese în noaptea precedentă. Către seară, Guido se simţi ceva mai bine.

CARTEA a II-a

CAPITOLUL I

PAISPREZECE ANI MAI TÎRZIU, Bernard Lacy şi prietenul său, Walter Troumestre, îşi petreceau concediul de Paşti la Paris.

Făceau parte amîndoi din acelaşi regiment — Coldstream Guards — şi studiaseră la aceeaşi şcoală — Beaumont College. Proveneau şi unul şi altul din vechi familii catolice. Bernard avea numai mamă şi un singur frate, mai tînăr. Unchiul lui, Sir Christopher Lacy, baronet, poseda o moşie întinsă şi o minunată locuinţă din vremuri vechi, Alton-Leigh, în Fenmouthshire.

Walter Troumestre era cu trei ani mai în vîrstă, şi, la data aceea, el avea douăzeci şi cinci de ani, iar prietenul său douăzeci şi doi.

Deşi urmaseră aceeaşi şcoală cam în aceeaşi vreme, nu se împrieteniseră decît după terminarea studiilor. Erau cît se poate de deosebiţi, atît în privinţa înfăţişării, cît şi a caracterului.

Walter Troumestre era mic de statură, blond, puţin miop, neglijent în ţinută, impulsiv, cavaler în comportare şi plin de entuziasm — un tip romantic. Bernard Lacy era un realist ; brunet, cu ochi cenuşii, galeşi, oarecum trişti pentru vîrsta lui. Era mai degrabă admirabil sculptat decît bine clădit, tăiat parcă dintr-o materie tare, ca granitul ; înalt şi voinic de pe atunci, deşi încă incomplet dezvoltat şi maturizat ; cu trăsături remarcabil de frumoase şi aristocratice, avea totuşi în el ceva rece şi dur ca oţelul ; era ordonat, metodic şi energic, stăpînit de puternice preju-

decăţi, simpatii şi antipatii, dar în fondul său spiritual păstra multă timiditate şi rezervă, precum şi o pronunţată sensibilitate. Îţi trebuia mult timp ca să-l cunoşti, dar cei care îşi dădeau osteneala să spargă carapacea atitudinii sale rezervate erau răsplătiţi. Era generos, plin de neaşteptate gingăşii sufleteşti şi surprize plăcute.

Se aflau de zece zile la Paris şi amîndoi (deşi nici unul nu recunoştea faţă de celălalt) începuseră să se cam plictisească, ducînd dorul Angliei. Fiind ultima lor seară, discutau cum să şi-o petreacă mai bine.

— Nu mai mergem la teatru, zise Bernard, care era un adevărat John Bull ; se vorbeşte prea repede.

În momentul acela portarul le aduse un plic care fusese trimis prin curier. Era din partea unuia dintre secretarii ambasadei şi conţinea două fotolii de orchestră pentru Operă. Voise să se ducă împreună cu soţia sa, explica expeditorul, dar intervenise ceva care-l reţinea.

— Cred că trebuie să ne ducem, zise Bernard.

— Merită să vedem sala, şi astă-seară e tocmai momentul nimerit, iar noi singuri n-am fi putut obţine locuri atît de bune.

— Mă întreb ce operă se dă, spuse Bernard, aşezîndu-se la masa de scris. Cred că trebuie să răspund că vom fi încîntaţi să folosim aceste bilete.

— Da, trebuie să mergem ; s-ar afla, în caz contrar ; şi, luînd ziarul lui Galignani [1], citi programul. Se dă *Profetul* [2], cu Jean de Reske.

— Pe mine nu mă interesează prea mult a cui e muzica. Toate operele mi se par la fel de stupide, dar înclin să cred că ne vom distra.

— Jean de Reske e un bun cîntăreţ. E polonez. Şi am auzit că montarea e splendidă.

Cinară devreme şi ajunseră la operă pe la ora nouă. Locurile lor erau la capătul rîndului al patrulea, exact sub o *baignoire* [3], care era goală la sosirea lor. În cursul primului act sosiră şi ocupanţii lojei : două doamne şi trei bărbaţi. Doi dintre bărbaţi păreau francezi ; al treilea,

[1] William Galignani (1796—1882), filantrop englez, naturalizat francez.

[2] Operă de compozitorul german Giacomo Meyerbeer (1791—1864), creată în 1849.

[3] Lojă încăpătoare la parterul unui teatru.

mai în vîrstă, trecut de șaizeci de ani, era cu siguranță englez. Una dintre doamne, în mod vădit gazda, o poftise pe cealaltă să ocupe locul de onoare. Îmbrăcată în saten alb, era înaltă și blondă, cu un cap mic așa cum picta Velasquez, deasupra unui adorabil gît suplu și a unor umeri minunați, în jurul cărora purta o eșarfă de tul, aruncată cu neglijență. Era frumoasă ; dar pentru moment nimeni n-o remarca, atît de total o eclipsa bruna ei însoțitoare, îmbrăcată în saten lucios crem și dantelă neagră, cu fața gingașă ca floarea și ochi scînteietori și melancolici. Deși brunetă, ea era aceea care radia mai multă lumină ; nu atît de veselă, dar mai strălucitoare, mai grațioasă, de o frumusețe mai rară și mai fascinantă — într-un cuvînt, mai atrăgătoare decît cealaltă, cu ceva în plus pe lîngă atributele obișnuite ale frumuseții — o a patra dimensiune de farmec, mister și nostalgie maiestuoasă. Părea o ființă răpăcită dintr-un basm — o prințesă exotică, cu puteri de vrajă ; pe lîngă ea, gazda avea aerul unei distinse doamne de onoare.

Bernard Lacy o remarcă imediat.

— Mă întreb cine să fie, spuse el.

— Care din ele ?

— Bruna, bineînțeles.

— O străină, aș zice, dar n-are aerul unei franțuzoaice.

Bernard tăcu, dar își spuse în gînd că doamna cea brună era cea mai frumoasă femeie pe care o văzuse vreodată.

Chipul ei emana aceeași calmă forță magică ce se desprinde din anumite portrete... te uiți la ele prelung, cum te-ai uita într-o apă limpede — nu te poți opri — și cu cît le privești mai mult, cu atît mai enigmatice și mai misterioase devin străveziile adîncuri.

Făptura asta, gîndea Bernard, le făcea pe toate celelalte să pară comune sau banale, asemenea unei pînze autentice de vechi maestru printre picturi de mîna a doua ; și totuși persoana lîngă care se găsea era nu numai distinsă, ci chiar drăguță, și mai tînără — cu mult mai tînără (avea nouă ani mai puțin) decît ea. Bernard, însă, nici n-o putea privi, atîta fascinație exercita asupra lui doamna brună prin frumusețea și linia ei, prin luminozitatea tenului și modelarea formelor, prin grația gesturilor și a expresiei.

Walter dădu glas gîndurilor lui Bernard spunînd :

— O admir mai mult pe cea brună ; cea blondă e foarte drăguță, dar bruneta n-are pereche. Mă întreb cine poate fi.

În antract ieșiră în foaier și întîlniră un prieten, Harold Locke, care era atașat benevol pe lîngă ambasada britanică. El îi conduse în fața sălii și le spuse cine erau persoanele din loji. În ciuda tinereții sale, Harold Locke era omul care știa cele mai multe amănunte despre cei mai mulți membri ai cercurilor mondene.

Tînăra blondă era doamna d'Aurillac, însoțită de soțul ei și de un vestit academician care reprezenta o autoritate în materie de vase și de monede grecești ; cealaltă doamnă era prințesa Roccapalumba, și avea o istorie destul de romantică.

— E născută Clifford, spuse Locke, fiica lui Henry Clifford — cel mai în vîrstă dintre cei trei bărbați din lojă. S-a căsătorit cînd era foarte tînără cu un prinț din Roma, unul dintre cei mai bogați oameni ai Italiei, dar un tip moderat — un liberal, și nu unul din acei nobili „fanatici". Mama lui e englezoaică, fiica lordului Pevensey... S-au raliat Quirinalului [1] cînd Victor Emmanuel a preluat conducerea... Primeau multă lume în palatul lor ; apoi, într-o bună zi, prințul a fost lovit de o boală misterioasă ; de atunci e infirm și nu se mai deplasează nicăieri.

— De ce suferă ? întrebă Bernard.

— Nu știe nimeni. E o boală de nervi necunoscută. Nu se poate mișca, uneori, timp de săptămîni la șir — la început mi se pare că aceste crize durau luni de zile. Stă întins pe o sofa...

— Și nu vede pe nimeni ?

— Ba da ; asta-i partea curioasă. Te poți duce să-l vezi, el e capabil să-ți vorbească, dar n-ai voie să-i vorbești tu lui — îi face rău după aceea, cînd rămîne singur. Toți doctorii din lume au fost consultați, dar nu-l pot ajuta cu nimic.

— E aici ?

— O, nu ! Nu mai e în stare să călătorească ; n-a părăsit Roma de paisprezece ani. Prințesa rareori îl lasă singur mai mult de două zile. Vine aici, la Paris, o dată pe an,

[1] În 1870, cînd Roma a devenit capitala regatului Italiei, palatul Quirinal a fost afectat lui Victor Emmanuel drept reședință regală.

ca să se întîlnească cu tatăl ei — dacă nu poate veni el la Roma. Rămîne doar o noapte, mîine se înapoiază.

— Ce îngrozitor pentru ea !

— S-a comportat extraordinar, zise Locke. Şi-a închinat soţului ei întreaga viaţă, îngrijindu-l, supraveghindu-l în fiecare clipă şi renunţînd la orice altceva. Trăieşte şi mama prinţului, şi împreună cu o soră măritată a acestuia, o ajută, bineînţeles.

— Ce soartă ! exclamă Bernard, pentru o femeie atît de frumoasă !

— Da, spuse Locke, dar ar fi trebuit s-o vedeţi cu zece ani în urmă. (Harold Locke nu avea atunci decît douăzeci şi şapte de ani, dar tonul vocii sale, rostind aceste cuvinte, sugera reminiscenţele unui bărbat de cincizeci de ani.) Era frumoasă... ca un vis !

— Eu personal, nu mi-o pot închipui cu mult mai frumoasă decît e acum, spuse Walter gînditor. Cu cît o priveşti, cu atît te fascinează mai mult. Are ochi atît de expresivi ! şi ce uluitor de albă piele ! Seamănă... seamănă cu una din florile acelea care-şi desfac corola seara — cum le spune oare ? O frază dintr-un lied de Schumann îi veni în minte. Fredonă :

„Die Lotosblume ängstigt
Sich vor der Sonne Pracht". [1]

— Walter a devenit poet de-a binelea, glumi Bernard cu un rîs cam forţat.

În momentul acela — se găseau pe intervalul de trecere dintre rînduri — un tînăr francez veni la Harold Locke şi revărsă asupra lui un torent de cuvinte.

— Trebuie să vă părăsesc, le spuse Harold celor doi prieteni. Ne vedem mai tîrziu.

Plecă, şi curînd după aceea îl văzură în *baignoire* stînd de vorbă cu doamna d'Aurillac şi cu prinţesa italiană.

Nici lui Bernard, nici lui Walter nu le plăcu opera. Bernard o găsi stupidă, iar Walter aprecie că muzica, la fel ca şi drama, erau lipsite de inspiraţie.

În timpul antractului următor, Harold Locke reapăru în stal ca să le comunice că doamna d'Aurillac dorea

[1] „Floarea de lotus se teme să apară
în faţa falnicei măreţii a soarelui" (germ.).

să-i cunoască și că prințesa Roccapalumba le cunoștea rudele — de asemenea și tatăl ei, care era prieten cu familiile amîndurora.

Se duseră în lojă, unde fură prezentați doamnei d'Aurillac, prințesei Roccapalumba, domnului Théodore Saverny de la Academia franceză de Inscripții, și lui Henry Clifford. Soțul doamnei d'Aurillac părăsise loja. Doamna d'Aurillac vorbea engleza fluent; Saverny, nici o vorbă; Bernard abia îngăima cîteva cuvinte în franceză; dar Walter vorbea cu îndrăzneală orice limbă și ar fi fost gata să se întrețină cu un chinez pe baza unui vocabular de patru, cinci cuvinte.

După obișnuitele preliminarii: „Cît mai rămîneți? Ce mai fac părinții dumitale? Unde locuiți? Cum v-ați distrat?“ — doamna d'Aurillac i se adresă lui Walter, atrăgîndu-l într-o conversație în limba franceză cu profesorul, de îndată ce văzu (și văzu asta într-o clipă) că se simțea la largul lui în limba lui Molière, spre deosebire de Bernard. Acesta se alătură atunci conversației dintre Henry Clifford, prințesa Roccapalumba și Harold Locke.

Henry Clifford comenta opera. „Reske își interpretează bine rolul, dar, nici vorbă, nu e un tenor adevărat. Să-l fi auzit pe Mario în rolul acesta — Mario și Viardot în rolul lui Fides — merita să vii să-i asculți.“

Prințesa îi vorbea cu amabilitate lui Bernard, dar lui i se părea că-i vorbește din alte lumi.

Cît mai rămînea? Parisul e atît de vesel! dar teribil de aglomerat; și ce păcat că vremea era atît de friguroasă.

Henry Clifford întrebă de unchiul și de mama lui Bernard. Stătuse toamna trecută la unchiul său, la Alton-Leigh. Reședința i se păruse mai frumoasă ca niciodată; întotdeauna socotise Alton-Leigh drept cel mai plăcut loc și cel mai frumos castel din Anglia. „E intact.“

— Da, spuse Bernard, e un domeniu frumos.

„Și ceea ce e mai important, gîndi Henry Clifford, îți va aparține dumitale în curînd, tinere; căci rareori mi s-a întîmplat să văd un bătrîn mai uzat decît Sir Christopher Lacy așa cum arăta ultima oară.“

Sir Christopher Lacy era văduv și nu avea copii.

Antractul luă sfîrșit, și cu asta și ultimul prilej ce li se oferea lui Bernard și lui Walter de a conversa cu cei din lojă.

În ziua următoare cei doi tineri se înapoiau la Londra. Călătoriră pe același vas cu Henry Clifford, care îi vorbi mult lui Bernard — întrebă unde locuia mama lui și făgădui să vină cît de curînd s-o viziteze — făcîndu-se astfel cît se poate de simpatic.

Bernard locuia împreună cu mama sa într-o căsuță din Ovington Square. Avea un frate, Stephen, cu zece ani mai mic decît el, elev al unei școli particulare.

Doamna Lacy avea patruzeci și patru de ani. Era mărunțică, și ochii ei căprui scînteiau uneori, plini de o nestăvilită veselie glumeață. Mai inteligentă și mai cultivată decît fiul ei, asimila orice fără nici un efort. Avea mult bun simț și era versată în problemele vieții sociale fără a fi o mondenă ; era o bună catolică practicantă fără a aluneca în bigotism ; își petrecea timpul cu o mulțime de îndeletniciri favorite. La țară, locuiau la Dower House, o căsuță anexă care aparținea domeniului Alton-Leigh și pe care Sir Christopher Lacy i-o pusese la dispoziție. Iarna, venea la Londra, dar pleca de obicei în străinătate pentru o lună, atunci cînd avea posibilitatea. Îi plăcea grădinăritul și muzica ; citea din Dante și din Sf. Thomas ; vorbea spaniola și italiana, precum și o franceză elegantă, de modă veche ; dar principala ei pasiune în viață era fiul cel mare. Nu se bucura de o situație materială prea bună și ceea ce izbutea ea să-i ofere era exact cît să-i permită acestuia să se întrețină în armată ; existau însă speranțe. Sir Christopher ținea la nepotul său, căruia avea să-i lase moștenire în mod sigur Alton-Leigh, iar acest conac era tot ceea ce doamna Lacy îndrăgea mai mult pe lume după fiul ei.

Bernard își iubea profund mama, se simțea nespus de bine în *compania ei și-i povestea totul.*

Îi descrise șederea la Paris și întîlnirea la Operă cu Henry Clifford.

— A spus că va veni cît de curînd să-ți facă o vizită.

— Totuși nu va veni, spuse doamna Lacy clipind șiret din ochii ei căprui. Eu sînt însă recunoscătoare oamenilor cînd caută să se facă simpatici, chiar dacă știu că ei nu cred nici un cuvînt din tot ceea ce spun.

— Să fie un simplu mistificator ?

— E un *faux bonhomme* [1]. E întotdeauna politicos cu mine cînd ne întîlnim, dar nu prea ne întîlnim, decît poate la unchiul tău ; se duce acolo să vîneze. Ne-am văzut acolo o singură dată, în anul cînd tu erai la Sandhurst.

— Şi pe fiica lui — o cunoşti ?

— Pe Blanche ? N-am mai văzut-o de ani de zile. Îmi amintesc perfect cînd şi-a făcut intrarea în lume. Era o fată încîntătoare. Le era dragă tuturor, şi la toţi le-a părut rău cînd s-a măritat cu italianul acela.

— De ce ? Nu-l iubea ?

— Era, şi presupun că este încă, fantastic de bogat, aşa încît a fost ceea ce se cheamă o căsătorie norocoasă. Dar nu cred că l-a putut iubi vreodată. Sînt convinsă că Henry Clifford a aranjat căsătoria. N-a ieşit chiar atît de rău cum ne aşteptam cu toţii ; dar a intervenit pe urmă nenorocirea aceea groaznică, şi de atunci duce o viaţă de infirmieră. Trebuie să recunosc că a avut o comportare admirabilă.

— Mi s-a părut frumoasă.

— S-o fi văzut cînd era domnişoară. N-aş vrea s-o revăd acum. Aş suferi un şoc.

— Un şoc ? Dar bine, mamă, nici n-ai idee cum arată ; e o femeie tînără.

— Întotdeauna sînt zguduită cînd revăd după mulţi ani o femeie pe care am cunoscut-o ca fată. Ia să mă gîndesc ! S-a căsătorit în şaizeci şi nouă — patru ani după ce te-ai născut tu ; trebuie să aibă acum aproape patruzeci de ani.

— Nu se poate !

— Cel puţin treizeci şi şapte.

— În orice caz nu-şi arată vîrsta. Aş fi crezut că n-a împlinit treizeci de ani.

Doamna Lacy rîse.

— Asta i-ar face plăcere.

— E protestantă, îmi închipui.

— Nu ; a trecut la catolicism la cîtva timp după ce s-a măritat.

— Au fost mulţi cei care s-au îndrăgostit de ea ?

— A fost un tînăr care a vrut s-o ia de soţie — cum îl chema ? — cel care a moştenit cînd nici nu se aştepta şi a devenit lord Mayfield — Sydney Hope... Henry Clif-

[1] Fals om prietenos (fr.).

ford nici n-a vrut să audă de așa ceva, pentru că, pe atunci, tînărul n-avea un ban în buzunar și nu părea că se poate bizui pe nici un fel de perspective. Acum are o avere imensă. Ea s-a măritat foarte curînd după ce și-a făcut intrarea în lume. Dar după aceea nu mai știu; tot ce am aflat e că, din clipa cînd soțul ei a căzut victima acelei boli nemaiauzite, nimeni n-a suflat vreodată un cuvînt împotriva ei, chiar la Roma, care e un cuib de bîrfeli.

— Ai văzut-o cînd ai fost la Roma acum trei ani?

— Nu, n-am văzut-o. Ea nu ieșea niciodată în societate, iar eu, foarte puțin. Am dus o adevărată viață de turist. Dar am auzit vorbindu-se despre ea și despre devotamentul ei.

— Trebuie să fie o femeie minunată...

— Da, încuviință doamna Lacy, gînditoare.

— Nu crezi asta?

— Cred că, deși într-un anumit sens, toate femeile sînt minunate, într-alt sens nici una dintre ele nu este; cred că nu există ceea ce numim o femeie „minunată". Dar dacă bărbații își închipuie că există, e foarte bine.

— Întotdeauna am spus că ești o cinică, mamă, și că e de mirare că nu m-am contaminat și eu.

Doamna Lacy rîse și nu mai adăugă nimic. Se întrebă, cum se întreba mereu, ce fel de femeie va lua fiul ei de soție. Oare ar fi încîntată să-l vadă căsătorindu-se cu o femeie ca Blanche Clifford? Da; dacă ar fi putut cunoaște o Blanche Clifford așa cum era cu douăzeci de ani în urmă. Ar fi fost cum nu se poate mai potrivită. Dar așa, ea se temea îngrozitor ca nu cumva fiul ei să dea peste genul greșit de femeie, și în același timp știa prea bine cît de nebunesc și zadarnic e să încerci să-i influențezi pe oameni în aceste chestiuni, și mai ales să încerci să-i împiedici.

— Bănuiesc că o căsătorie ca aceea pe care a făcut-o fiica domnului Clifford e tocmai genul de căsătorie pe care mi-ai dori-o, zise deodată Bernard.

— Doamne ferește!

— Dar, mamă, fii sinceră și recunoaște că ți-ar plăcea să mă însor cu o femeie bogată — o femeie cu adevărat bogată.

— Firește, aș dori să ai din ce să trăiești. Nu se poate trăi cu aer cînd ești căsătorit.

— Am să încerc să mă însor cu o americancă bogată din Chicago.

Doamna Lacy rîse, dar subiectul acesta o neliniștea întotdeauna ; îi era teamă de o eventuală încurcătură. Bernard îi spunea totul, dar, ca și în castelul lui Barbă-albastră, exista o ușă a cărei cheie nu îndrăznea s-o ceară.

CAPITOLUL II

DOAMNA LACY ERA NELINIȘTITĂ în privința lui Bernard nu pentru că se întîmpla ceva, ci, dimpotrivă, pentru că nu se întîmpla nimic. Bernard părea să fie liber sufletește. Avusese cu un an în urmă un sentiment trecător de adorație pentru o bine cunoscută actriță, sentiment pe care doamna Lacy, în mod abil, îl încurajase. Era o pasiune născută din luminile rampei și pe care persoana adorată se pricepuse s-o stingă ridiculizîndu-l grațios. Fie că neliniștea doamnei Lacy era o anticipație a evenimentelor ce aveau să urmeze, fie că nu, temerile ei se adeveriră mai repede decît gîndise. Bernard nu se înapoiase în Anglia de două săptămîni, că se și îndrăgosti.

Faptul se întîmplă la un bal, *un bal blanc*[1], dat la Whitehall House. Veni, văzu și fu cucerit. Cea care înfăptui cucerirea era o fată de optsprezece ani. Se numea Rose Middlemore, ieșise în lume numai de un an și făcea parte dintr-o familie numeroasă. Tatăl ei era un mic proprietar de țară, din Northumberland ; mama ei fusese frumoasă în tinerețe. Cea mai mare dintre surori se căsătorise ; Rose avea încă o soră, mai mare decît ea, care mergea de asemenea la baluri, și alte trei surori mai mici, școlărițe. Era nespus de drăguță și de proaspătă — avea ovalul feței mic și adorabil modelat, păr blond și ochi negri, catifelați, un mers elastic și o siluetă dreaptă, fără cusur ; era vădit că iubea viața în aer liber. Într-adevăr, călărea și înota la perfecție și era o excelentă jucătoare de tenis. Bernard se îndrăgosti de ea la prima vedere, iar mama lui își dădu seama numaidecît.

Rose Middlemore era tocmai fata pe care ar fi ales-o ea însăși pentru Bernard, numai că existau unele piedici. Era

[1] Bal la care luau parte numai domnișoarele.

săracă, dar asta n-ar fi avut importanţă, întrucît Bernard urma să aibă de ajuns pentru amîndoi. Era protestantă, dar doamna Lacy se obişnuise dinainte cu ideea că fiul ei avea toate şansele să se însoare cu o protestantă. În definitiv, nu putea decît să fie mulţumită, gîndea doamna Lacy. Săptămînile treceau. Fu un sezon vesel. Bernard, care nu fusese pînă atunci amator de baluri, le frecventa acum pe toate. Organizau tot felul de alte distracţii — în special expediţii pe Tamisa. Verii lui Bernard, care locuiau în apropiere de Londra, erau rugaţi să invite diverse persoane, şi — de ce nu ? — şi pe doamna Middlemore cu fiica ei, ca să joace tenis de cîmp.

În sfîrşit, într-o seară, spre sfîrşitul verii, Bernard o ceru pe Rose în căsătorie. Ea păru uimită, sincer uimită. Nu ştiu cum, dar ea nu se gîndise că ar putea fi vorba de căsătorie, deocamdată ; în al doilea rînd, dacă o asemenea chestiune s-ar fi pus, sau dacă se punea acum, nu putea fi vorba în nici un caz de Bernard. Îi era simpatic ; da, asta era motivul pentru care îi plăcuse să danseze cu el ; îi plăcuseră excursiile pe Tamisa, partidele de tenis, plimbările călare în parc, toate distracţiile la care participaseră împreună ; dar îl privise pe Bernard ca unul dintre accesoriile acestei vieţi vesele în aer liber, întocmai ca o rachetă de tenis, un ponei drăguţ sau un cîine credincios ; nu-şi putea imagina o altfel de afecţiune faţă de el. Îi spuse exact ceea ce gîndea, şi visul lui Bernard se spulberă brusc şi violent. La început, nu-şi putu crede urechilor — sau, cel puţin, îşi închipui că mai era o fărîmă de speranţă şi că fata se mai putea răzgîndi. Dar ea se arătă categorică şi fermă, amabilă şi raţională, iar el înţelese că era adevărat.

A doua zi doamna Lacy îi citi întreaga nefericire pe chip şi în tăcerile lui. Era mîhnită, fiindcă ştia că fiul ei va suporta greu decepţia. Într-adevăr, Bernard era profund nefericit şi se lăsa în voia tristeţii sale. Părea că pierduse gustul vieţii. Nu-l mai interesa nimic ; refuză să meargă în Scoţia, unde fusese invitat, ca şi la unchiul său, pentru sezonul de vînătoare din octombrie, pretextînd că nu putea obţine concediu. Refuza, dealtfel, să meargă oriunde, şi singura persoană în compania căruia se simţea bine era Walter Troumestre.

Nu mai pomeni numele fetei față de mama sa, nici nu scoase vreodată un cuvînt despre întreaga chestiune, deși știa, firește, că ea era la curent.

Doamna Lacy nu știa ce să facă. Bernard mai nutrea, poate, o licărire de speranță că Rose ar putea reveni asupra hotărîrii ei, dar și această licărire, dacă exista, era menită să se stingă curînd, căci într-o zi, în august, doamna Lacy citi în *Morning Post* anunțul logodnei dintre Rose Middlemore și un anume Lionel Hughes, care era fiul mai mic al unui boier de țară vecin și avea o slujbă la Londra.

„În orice caz, gîndi doamna Lacy, asta pune capăt definitiv oricăror speranțe, și poate e mai bine că s-a întîmplat atît de repede."

Bernard petrecu cea mai mare parte a toamnei la Londra. Din cînd în cînd se mai ducea la Dower House, dar niciodată nu rămînea mai mult de o zi, două.

Doamna Lacy începu să se alarmeze ; Bernard nu dădea semne deloc că-și revine — rana părea la fel de vie ca în prima zi, iar el se schimbase total ; cînd se afla lîngă mama lui, parcă era dus cu gîndul într-altă parte, iar în compania altora nu mai semăna cu cel de altădată.

Doamna Lacy nu știa ce soluție să găsească. Nu era nimic de făcut, gîndea ea. Lumea vorbea de influența tămăduitoare a timpului, dar timpul părea că înaintează ca melcul „Nu, își zise ea, lucrurile vor continua astfel pînă cînd altceva, vreun factor nou, îl va înlocui pe cel vechi ; dar cine știe ce va reprezentă și cel nou ?"

În noiembrie, doamna Lacy se înapoie la Londra pentru sezonul de iarnă. Constată că Bernard nu făcuse nici un progres ; stătea închistat în aceeași deprimare. I se frîngea inima văzîndu-l astfel. Ar fi dorit să-l hotărască să plece în străinătate ; îi sugeră Parisul, dar el nici nu voi să audă.

Providența interveni atunci în persoana unei prietene a doamnei Lacy, doamna Crowe, care-și petrecea întotdeauna iarna la Roma împreună cu soțul ei. Domnul Crowe era un bolnav închipuit. Aveau o locuință la Roma, adică un apartament confortabil la primul etaj al unei clădiri de pe Via Gregoriana — *Casa Crowe*. În anul acela, domnului Crowe îi intrase în cap că nu-i pria clima Romei, deși îi priise admirabil pînă atunci, și hotărîse să-și petreacă iarna la Tanger. Soții Crowe erau bine

situaţi şi nu doreau să-şi închirieze apartamentul ; în acelaşi timp, ar fi dorit ca gospodăria să funcţioneze, aşa încît doamna Crowe veni să-şi vadă vechea prietenă, pe doamna Lacy, şi-i oferi să se folosească de apartamentul ei pe timp de trei sau patru luni, şi chiar mai mult dacă voia.

Doamna Lacy reflectă că era un prilej fericit pe care i-l trimitea soarta pentru a-l smulge pe Bernard cîtva timp din Anglia, dacă-l putea convinge să meargă. Se temea că avea să fie greu.

De aceea îşi asigură mai întîi concursul lui Walter Troumestre. Îi explică situaţia şi-l rugă s-o ajute.

— Va merge, fu de părere Walter, dacă va avea impresia că dumneavoastră doriţi să mergeţi şi că nu plecaţi fără el.

— Bine, atunci rămîi să iei masa cu noi astă-seară şi ajută-mă.

În seara aceea, la cină, doamna Lacy istorisi ca din întîmplare cum doctorul acela absurd, la care se dusese ca să-i prescrie o gargară pentru durerile în gît supărătoare din ultima vreme, o sfătuise să-şi petreacă iarna în străinătate.

— De ce nu te duci ? o întrebă Bernard.

— Nici nu poate fi vorba, spuse ea, şi, ca dovadă a imposibilităţii de a pleca, îi relată totul despre oferta doamnei Crowe.

— Şi de ce n-o accepţi cu dragă inimă ? — trebuie !

— Ţi-am spus asta numai ca să-ţi arăt că nici nu poate fi vorba despre plecare ; chiar aşa, cu toate înlesnirile, cu un apartament superb pus la dispoziţie gratuit, cu oameni de serviciu care pregătesc totul, nici nu pot visa să plec. Pentru că anul acesta, scumpul meu băiat, *eu nu pot părăsi Anglia.*

— Şi pentru care motiv anume ?

Doamna Lacy îi înşiră o serie de motive total neconvingătoare, pe care Bernard le respinse.

În sfîrşit, ea spuse :

— N-aş putea sta atîta timp departe de tine, şi ştiu că nimic pe lume nu te-ar convinge să pleci la Roma — de fapt, nici nu mi-ar trece prin gînd să-ţi cer asta.

— E singurul oraș pe care am dorit întotdeauna să-l văd, spuse Bernard.

Aici interveni și Walter, confirmînd că, mai deunăzi, Bernard îi spusese că ar fi dorit să aibă o dată prilejul de a vedea Roma.

— Scumpul meu băiat, spuse doamna Lacy, Roma te-ar plictisi de moarte. Afară de asta ar însemna să renunți complet la vînătoare, și unchiul tău ți-a făgăduit că vei vîna călare anul acesta.

— Nu vreau să vînez, zise Bernard ; afară de asta se vînează admirabil în Campagna. Cred că e cît se poate de amuzant — sînt minunate unghiuri de tragere.

— Te-ai plictisi îngrozitor după o săptămînă.

— Știu că nu sînt un intelectual de clasă, spuse Bernard pe un ton ofensat, dar nu sînt nici tipul perfect de filistin și de barbar cum mă credeți voi. Poate că aș fi și eu în stare să apreciez unele lucruri la Roma. Presupun că aș putea să admir și eu ruinele, forul, bazilica San Pietro, și așa mai departe.

— Desigur, știu că ți-ar place toate astea, dar tot te-ai plictisi.

— Mamă dragă, doresc să vin ; e tocmai ceea ce mi-ar place să fac în momentul de față. M-am săturat de Londra și nu vreau să mă duc la unchiul Christopher — anul ăsta nu, te rog ; ar fi jalnic. Te rog, lasă-mă să te însoțesc ; ne-am distra de minune, iar tu mi-ai desăvîrși educația, mi-ai arăta monumentele ; ne-am face o grămadă de noi prieteni și mi-ai găsi o americancă bogată și drăguță cu care să mă căsătoresc. Știi doar că toate vin să viziteze Roma.

Doamna Lacy rîse ; era prima oară de luni de zile cînd Bernard vorbea așa. Pentru o clipă redevenise brusc el însuși.

— Walter poate veni și el cu noi — nu vrei să vii, Walter ? adăugă Bernard.

— Ba da ; nimic nu mi-ar face mai mare plăcere și am putea explora unele din acele mici localități din împrejurimile Romei, am putea vizita apoi Neapole și Amalfi. Ard de nerăbdare să văd Amalfi.

— Perfect, rămîne stabilit, zise Bernard.

— Trebuie să ne gîndim bine, zise doamna Lacy.

CAPITOLUL III

SCHIMBAREA STĂRII DE SPIRIT CE părea să se fi petrecut în Bernard de cînd fusese menţionat proiectul plecării la Roma nu numai că persistă, dar spori în cursul călătoriei.

Nu redevenise cel dinainte, reflecta mama lui, dar începea să se refacă ; era convalescent, dacă nu complet vindecat. Nu mai vizitase niciodată Italia, şi primele peisaje ale sudului îl încîntară, deşi nu spunea nimic. Bernard nu era omul care să-şi exprime entuziasmul cu uşurinţă ; trebuia să i-l scormoneşti cu băgare de seamă ca să-l scoţi la suprafaţă. Mama lui ştia asta şi avea grijă să nu pară că vede cît de bucuros este. Dimpotrivă, adopta o atitudine uşor critică, ceea ce îl făcea pe Bernard să sară în apărarea tuturor celor criticate.

Cînd ajunseră la Roma, doamna Lacy continuă cu aceeaşi tactică. Îl sfătui să nu înceapă prin a vizita San Pietro.

— Ai fi dezamăgit ; e preferabil să te obişnuieşti mai întîi cu arhitectura romană. Dacă te vei duce de-a dreptul la San Pietro, ţi se va părea doar un fel de Brompton Oratory uşor vulgarizat, şi nu colosal. Vreau să spun, ştim bine că e mare, dar nu pare atît de grandios la prima vedere.

Bernard se duse direct la San Pietro, singur, fără să spună nimănui. Îngenunchie în faţa statuii *Pietà*, şi acolo rana lui parcă se redeschise şi vechea durere îi reveni în suflet, doar că acum nu mai simţea atîta amărăciune ca în trecut.

Nu-i spuse mamei sale că vizitase bazilica San Pietro şi tot pe furiş se duse să vadă şi Colosseum.

Dar mult mai riscantă şi mai dificilă decît latura turistică era cea mondenă, doamna Lacy ştia bine. Ea dorea ca el să cunoască diverse persoane. Bernard îşi manifestase din prima zi dorinţa de a nu lua contact cu colonia engleză, iar doamna Lacy fusese asbolut de acord. Nu cunoştea prea mulţi englezi la Roma, în momentul acela. Noul ambasador, recent numit, era Sir Hedworth Lawless, care venea de la Washington. Doamna Lacy nu-l cunoştea, dar înscriindu-şi numele la ambasadă, fu invitată împreună cu Bernard la un dineu.

Nu era un dineu important — numai zece persoane în total : o doamnă plină de prestanţă — prinţesa rusă Mania Olenev, de o eleganţă decorativă, cu păr alb şi perle negre, şi în mod vădit competentă în domeniul artelor ; colonelul Laurent, ataşatul militar francez ; contele Mario Guerrini şi soţia sa, Donna Teresa ; o englezoaică, lady Ralph Dallington, care era tînără, veselă şi frumoasă, într-o toaletă de efect, neagră cu crizanteme galbene ; şi Herbert Napier, unul dintre secretari, un om plin de tact şi de delicateţe. Bernard oferi braţul ladyei Ralph ca s-o conducă la masă ; era o masă rotundă ; de ocalaltă parte a lui Bernard şedea Donna Teresa Guerrini. În cursul conversaţiei, descoperi că era cumnata acelei doamne interesante pe care o văzuse la Paris, şi asta răsfrîngea şi asupra ei un anumit interes. Dona Teresa îi spuse că prinţul se simţea puţin mai bine. Îi plăcea să primească vizitatori, mai ales englezi, şi ar însemna un act de altruism din partea lui Bernard dacă într-o zi, cînd n-ar avea altceva de făcut, ar veni la palatul Fabrini, sau, dacă prefera, ar trece mai întîi pe la palatul Guerrini, ca să-l conducă ea. Fratele ei primea vizite zilnic de la patru jumătate pînă la şase. Nu trebuia să-i se vorbească prea mult.

— Îl oboseşte îngrozitor să asculte pe altul vorbind, bineînţeles.

Bernard rămase surprins de acest „bineînţeles".

— Dar îi face bine să le vorbească el altora.

Bernard nu se putu opri să nu reflecteze că, de obicei, era tocmai contrariul. Majoritatea celor suferinzi găsesc că e mai puţin obositor să asculţi decît să vorbeşti ; dar ce poţi şti ?

Stabiliră ca joia următoare la ora cinci să treacă s-o ia pe Donna Teresa.

— Îi voi spune cumnatei mele că vii. Va fi încîntată ; întotdeauna e fericită să primească vizitatori englezi.

Acesta fu primul contact al lui Bernard cu viaţa diplomatică. Îi plăcu ambasadorul, iar pe lady Lawless o găsi fermecătoare. În primul rînd, avea un fizic remarcabil, apoi, nu avea nimic din formalismul oficial în comportare ; ştia să creeze o atmosferă de calm şi mulţumire şi era plină de haz, mînuind uneori chiar autoironia.

După dineu se făcu puţină muzică.

Reuniunea luă sfîrşit devreme.

Luîndu-şi rămas bun de la Bernard, lady Lawless îi spuse pe un ton plîngător că trebuia să vină să-i vadă cît mai des, cu toate că ştia ce plicticos e pentru un tînăr să facă vizite la ambasadă.

În trăsură, în drum spre casă, Bernard nu scoase un cuvînt ; totuşi mama lui îşi dădu seama că era mulţumit de felul cum îşi petrecuse seara.

Doamna Lacy era plină de speranţe după primul contact al lui Bernard cu societatea romană.

Joia următoare, Bernard îşi ţinu făgăduiala dată Donnei Teresa şi sosi punctual la palatul Guerrini, de unde plecară împreună, în caleaşcă, la palatul Fabrini.

Pe drum, ea îi dădu lămuriri că nu era necesar să păstreze o tăcere totală.

— Lui Guido îi place să-i audă pe ceilalţi conversînd. Asta nu-l oboseşte prea mult. În schimb, îl oboseşte să-i se vorbească lui. Dacă are o zi bună, îţi va vorbi el.

— Dar eu nu ştiu o vorbă italienească.

— Guido vorbeşte engleza curent. Şi-a făcut studiile în Anglia.

— Aşa e, uitasem.

Cînd ajunseră la palat, fură conduşi din holul înalt şi întunecos de-a lungul unui coridor, printr-un şir de saloane, cu vechi tablouri de preţ, care-l impresionară pe Bernard mai mult prin coloritul lor sumbru decît prin frumuseţea lor — aproape toate erau portrete de familie — pînă la camera lui Guido.

Era o cameră înaltă, dreptunghiulară, slab luminată de lămpi cu ulei. Îţi dădea o senzaţie de răceală, cu toate că în căminul înalt sfîrîia un foc mic de lemne. Guido stătea întins pe o sofa lîngă cămin. De o parte a divanului, într-un fotoliu încăpător, şedea o doamnă blondă, frumoasă, îmbrăcată în negru, şi care-şi dădea multă importanţă.

În grupul din jurul divanului se mai aflau două doamne italience, amîndouă elegante şi vorbăreţe ; una, brunetă, şi atrăgătoare, amintind de un tablou din Renaştere, avea un glas profund şi răguşit ; cealaltă, tot brunetă, dar mărunţică şi cu părul pufos ridicat într-o coafură înaltă, era veselă şi plină de însufleţire, cu mişcări ca de pasăre.

De partea cealaltă a căminului, prințesa Roccapalumba prezida un alt grup care vorbea în șoaptă, compus din doi italieni bărboși și un bătrîn abate francez.

Bernard fu prezentat prințesei, care-l primi cu un salut grațios.

— Îmi amintesc perfect cînd te-am cunoscut, îi spuse ea, în seara aceea la Paris, în loja Terezei d'Aurillac. Tatăl meu era bun prieten cu mama dumitale. Vino să te prezint soțului meu.

Îl conduse pînă la divanul unde stătea întins Guido. Era îmbrăcat în haine negre obișnuite, cu picioarele înfășurate într-un pled subțire ce-i ajungea pînă în talie. Arăta palid, desigur, ca orice om care stă în casă de multă vreme, dar pe chipul lui, ca de ceară, nu se distingeau semne de suferință sau de durere.

Bernard fu prezentat.

Guido se înclină ușor, cu un zîmbet abia perceptibil și întinse o mînă lungă și osoasă pe care Bernard o strînse cu grijă.

I se aduse un scaun. Fu prezentat doamnei blonde — nu alta decît doamna Winslope, ambasadoarea americană — și celor două doamne brunete, dintre care una — cea înaltă — era Donna Laura Bartolini, iar cealaltă — cea măruntă și ciripitoare — era Donna Maria Alberti.

Guido îi puse lui Bernard cîteva întrebări — cînd sosise, cît avea de gînd să rămînă și dacă se afla la Roma pentru prima oară — și conversația deveni curînd generală.

Asta însemna, de fapt, că Guido debita un nesfîrșit monolog în engleză, cu cîte un cuvînt sau o expresie ici și colo în italiană, pe care doamnele italience îl subliniau cu comentarii abile, fără însă a-l întrerupe.

Dacă cineva se aventura în vreun comentariu mai lung sau în vreo replică amenințînd să se transforme într-o întrerupere serioasă, Guido întindea o mînă lungă, impunînd tăcerea cu gestul unui dirijor care moderează un crescendo prea accentuat.

Guido vorbea despre politică, despre împăratul german, despre Crispi, Bismarck, problema Egiptului, deosebirile dintre lordul Salisbury și domnul Gladstone, chestiunea ordinelor anglicane, imposibilitatea de a se ajunge la o înțelegere cu guvernul francez, un discurs recent în Camera deputaților, eșecul general al parlamentelor de pretutindeni.

Bernard găsi că, pentru un suferind permanent, Guido monologa cu multă energie.

După o vreme, ușa se deschise și o figură impozantă pătrunse în cameră — o doamnă înaltă, cu păr cărunt și silueta opulentă, îmbrăcată în catifea verde și zibelină ; avea un lanț lung de email în jurul gîtului și o mulțime de brelocuri sunătoare ; părul și-l aranjase într-o coafură bine studiată.

Toți se ridicară în picioare ca să-i facă o plecăciune și Bernard fu prezentat prințesei Giulia de către Guido, care murmură : „Mama mea".

Aceasta îl salută cu afabilitate pe Bernard și-i spuse :

— Îmi amintesc de mama dumitale pe cînd era o copilă. Trebuie să mi-o aduci într-o zi.

Întrebă cu duioasă gravitate de sănătatea lui Guido, își îmbrățișă nora cu neconvingătoare efuziune și salută pe fiecare vizitator în parte. Apoi se stabili la locul de onoare și domină conversația. Era unica persoană pe care Guido n-o întrerupea, nici nu încerca să-i impună tăcere. O asculta docil.

Între timp, Bernard o urmărea pe prințesa cea tînără. Se întrebase dacă imaginea fugară ce i se întipărise la Paris — a unei ființe de o rară frumusețe și deosebit de interesantă — avea să-i fie confirmată.

De data aceasta impresia era și mai puternică. O urmărea din ochi în timp ce vorbea italienește cu abatele și cu cei doi italieni. Era îmbrăcată simplu, în negru ; s-ar fi zis că părul, cu buclele de pe frunte și de la spate, fusese răsucit fără prea multă preocupare, fiind strîns și pus la punct într-o clipă.

„Trebuie să fie mai tînără decît își închipuise mama", gîndi Bernard. „Nu se poate să fi arătat vreodată mai bine ca acum. Dar e drept că unele femei devin mai frumoase cu vîrsta — e un fapt cunoscut."

Pielea îi era neasemuit de albă, linia gîtului amețitor de captivantă. Bernard reflectă că nu mai văzuse niciodată o femeie atît de atrăgătoare ; și nici atît de îndepărtată, de distantă. „Realmente nu observă că ești în cameră, cu toată politețea ei și conversația susținută", gîndi el.

La vreo cinci minute după intrarea bătrînei prințese, socoti că stătuse acolo destulă vreme și, ridicîndu-se cam sfios în picioare, se scuză că trebuie să plece.

Donna Teresa se pregăti să-l conducă, Guido murmură fînguios un cuvînt de salut, iar prinţesa Giulia îl invită să vină neapărat împreună cu mama lui miercuri seara, după cină. Tînăra prinţesă îl salută cu un zîmbet distant, iar el părăsi palatul cu o senzaţie de uşurare. „Ce atmosferă apăsătoare !“ gîndea el, mergînd spre casă.

— Toţi sînt simpatici şi cît se poate de gentili, îi spuse mamei sale, descriindu-i vizita, dar n-aş putea să ajung vreodată să-i cunosc — nicidecum să devin prieten cu vreunul din ei.

CAPITOLUL IV

MIERCUREA URMĂTOARE, DUPĂ cină, Bernard şi doamna Lacy se duseră în vizită la prinţesa Giulia, unde se mai găseau numeroase alte persoane. Aceasta îi primi cu afabilitate ; faţă de doamna Lacy revărsă un adevărat torent de sentimente, iar cu Bernard îşi dădu toată osteneala să fie fermecător de gentilă. Dar tînăra prinţesă nu se afla acolo ; li se dădu explicaţia că se simţea obosită, pentru că prinţul avusese o zi rea. Acesta fu începutul unei noi faze a şederii lui Bernard la Roma ; treptat, trecu din lumea turiştilor în societatea romană. Descoperi cu încetul că ea consta dintr-un număr de cercuri restrînse, separate şi independente, fiecare însă întreţăindu-se cu celelalte în mai mică sau mai mare măsură.

Exista mai întîi un grup internaţional ai cărui membri puteau fi întîlniţi la Londra, Paris, Petersburg, Nisa, Cannes, Monte Carlo şi Viena. Apoi, separat, dar avînd unii membri comuni, era grupul diplomaţilor. Pe urmă, exista societatea romană exclusivistă, fanatică şi societatea romană tolerantă, deschisă oamenilor de seamă — oameni politici englezi sau academicieni francezi. În relaţii ceva mai strînse cu societatea liberală era lumea artistică şi literară, lumea savanţilor, a arheologilor, a eruditilor, a oamenilor de litere, a specialiştilor în opera lui Dante şi a paleologilor din toate ţările.

Bernard pătrunse în zona marginală a societăţii diplomatice şi a ambelor societăţi romane, atît cea tolerantă, cît şi cea fanatică, prin prinţesa Giulia şi cîţiva dintre

prietenii ei ; în colonia rusă prin prințesele Olenev pe care le întîlnise la ambasada engleză ; și, în sfîrșit, nu numai în zona marginală, ci chiar în inima și în centrul societății romane internaționale grație prințesei Roccapalumba, sau mai curînd grație persoanelor cunoscute în casa ei, care se înrudeau cu bărbații întîlniți la clubul unde Bernard fusese făcut membru onorific și la vînătorile organizate în Campagna.

Acestui ultim grup îi aparținea Donna Laura Bartolini și Donna Maria Alberti. Prima era văduvă și locuia într-un mic apartament ; cea de-a doua se măritase cu un bărbat mult mai în vîrstă decît ea, o figură de prim plan în lumea politică. După ce le cunoscuse la prințesa Roccapalumba, Bernard le întîlni mereu, în diverse alte împrejurări, la ambasada engleză, la vînătoare, la Operă.

Într-o zi, Donna Laura îl invită la un dineu. Mama lui Bernard lua masa în altă parte, așa încît el se duse singur și nu găsi acolo decît pe Donna Maria, pe Alfredo Chiaromonte, un bărbat între două vîrste care era de ani de zile un fel de *cavaliere servante* [1] al acesteia, pe un tînăr numit Carlo Altamara și, spre marea lui surprindere, pe prințesa Roccapalumba.

Șezu lîngă ea la masă. Prințesa părea mulțumită că întîlnește un englez, iar el nu mai avu impresia că e atît de îndepărtată și distantă, încît să nu poată deveni accesibilă.

Ea îl invită să vină s-o vadă.

— Sînt acasă în fiecare zi de la patru jumătate pînă la șase, iar lui Guido îi face bine să vadă lume.

Bernard se întreba dacă putea fi găsită acasă și la o altă oră.

Vorbiră despre Anglia și despre Londra. Ea nu mai fusese la Londra de paisprezece ani.

— Vine Anglia la mine. Sînt atîția englezi aici ! figuri noi în fiecare an, și vechii prieteni pe care-i revezi. Viața la Roma te face trîndav ; nu-ți mai vine să te duci nicăieri ; te simți mulțumit acolo unde ești — cel puțin așa sînt eu.

— Dar nu vă duceți niciodată în alte orașe din Italia ?

— Ba da ; la Florența uneori, pentru o noapte sau două ; cîteodată la Neapole.

— Și stați aici toată vara ?

[1] Cavaler însoțitor (ital.).

— Da ; e anotimpul meu preferat la Roma.

— Nu vă supără căldura ?

— Stăm în casă toată ziua, iar palatul Fabrini e atît de răcoros !

Bernard o privi mirat, apoi conversaţia deveni generală şi discutară despre vînătoare şi despre Giraldi, noua soprană.

După dineu sosiră mai mulţi tineri, încît micul apartament părea ticsit, şi stătură de vorbă, fumînd, pînă către ora unu dimineaţa.

În drum spre casă, Bernard se gîndea la prinţesa Roccapalumba şi la ciudata viaţă pe care o ducea cu acest soţ infirm, întrebîndu-se ce sentimente tăinuia în fundul sufletului ; dacă avea prieteni, dacă avea sau avusese adoratori, un iubit, poate ?... dacă se obişnuise cu exilul...

A doua zi Bernard şi cu mama lui erau invitaţi la dejun la familia Olenev (ceea ce se întîmpla aproape la fiecare două zile). Cele două fiice, tot necăsătorite, prinţesa Nelly şi prinţesa Ira, aveau acum peste treizeci de ani. Bernard ţinea mult la ele şi ajunsese să fie în relaţii apropiate de prietenie, lipsite de orice constrîngere, cu amîndouă, preţuindu-le pentru inteligenţa şi naturaleţea lor. După masă, se duse să stea de vorbă cu Ira în camera ei de zi. Deschise conversaţia despre prinţesa Roccapalumba.

— E cea mai bună prietenă a mea de aici, spuse Ira. E o femeie minunată. N-am văzut niciodată pe cineva *si peu égoïste* [1].

— Dar prinţul cum este ?

— L-ai văzut ?

— Da.

— Ei bine, atunci ştii ; dar *il est très lucide* [2]. Toţi italienii sînt aşa, dealtfel ; au atîtea veacuri de tradiţie în urma lor.

— Prin urmare, prinţul e inteligent ?

— Nu, deloc ; şi totodată da, remarcabil. Nu-l interesează arta şi literatura.

— Nici pe mine prea mult ; cel puţin, nu mă pricep.

— Dar în acelaşi timp înţelege tot ce se petrece. Îţi cunoaşte gîndurile. E ceva supraomenesc ; pe mine mă sperie ; am o senzaţie dezagreabilă în preajma lui.

[1] Atît de puţin egoistă (fr.).

[2] E foarte lucid (fr.).

— Și ea îi e devotată ?

— Blanche e extraordinară. Gîndește-te ce înseamnă să primești zilnic în felul acela ! Și încă pentru o femeie pe care o plictisește societatea.

— Dar el nu-și va reveni niciodată ?

— Nu cred.

— Se știe exact ce are ?

— Nu am impresia că se știe. Westerling, medicul austriac, spune că nu suferă de nimic, în fond — că totul e o chestiune de închipuire și de nervi ; dar, la drept vorbind, ce sînt nervii ? E la fel de rău ca și cînd ar fi ceva organic, nu-i așa ? Dacă îmi închipui că sînt bolnavă e același lucru, găsesc eu, ca și cum aș fi cu adevărat bolnavă.

— Da, și dacă cineva continuă să-și închipuie asta timp de paisprezece ani, sfîrșește prin a fi realmente bolnav.

— Bineînțeles.

— Dar nu consultă mai mulți doctori ?

— I-a consultat pe cei mai buni din Europa.

— Și nu-i pot face nimic ?

— Nimic.

— Și nu se ridică niciodată de pe sofa ?

— E ridicat și dus în pat seara, dar n-a mai mers de cînd a căzut la pat ; adică — nimeni nu știe că merge, afară de...

— Afară de cine ?

— Era să zic „afară de mine". Cred că n-ar trebui să-ți istorisesc întîmplarea asta. Nimeni n-o mai cunoaște decît Nelly. Am să ți-o spun, totuși, pentru că știu că n-ai s-o repeți. Ei bine, acum cîțiva ani ni s-a stricat instalația de canalizare și a trebuit să ne mutăm pe timpul reparațiilor. Blanche ne-a poftit, pe Nelly și pe mine, să locuim la palatul Fabrini ; a insistat atît de mult, încît ne-am dus. În timpul cît am stat acolo, a sosit un portret al lui Blanche, pictat de Valsan, pictorul francez, fapt care a făcut senzație în toată casa. I-a fost arătat și lui Guido, dar el avea o zi proastă și n-a vrut să se uite, declarînd că nu putea suferi pictura franceză, că se simțea prea bolnav ca să privească tablouri etc. Portretul a fost depus în *salotto*, lîngă camera lui, unde am rămas cu toții după cină, în seara aceea. Cînd m-am dus să mă culc, am observat perfect unde se găsea portretul.

A doua zi de dimineață, nefiindu-mi somn, m-am sculat devreme ca să mă duc la biserică.

Pentru a ajunge în coridor, trebuia să traversez acel *salotto*. Servitorii nu începuseră să șteargă praful. Nu se trezise încă nimeni. Toate lucrurile rămăseseră în *salotto* așa cum le lăsaseră în seara precedentă — ziarul pe jos, unde căzuse, cărțile risipite pe masa de joc ; singurul lucru care fusese mișcat din loc era portretul — se găsea aproape de locul unde fusese depus, dar în mod sigur nu chiar în același loc. Îmi rămăsese în minte, cînd m-am dus să mă culc, locul exact al tabloului, iar acum vedeam că cineva îl ridicase pentru a-l privi și nu-l mai așezase ca înainte. Se găsea pe capacul unui *cassone* [1] ; pe locul inițial rămăseseră urme de praf. Nu intrase nimeni în *salotto*. L-am pus la loc. Blanche se culcase odată cu mine, după ce stătuserăm mult timp de vorbă în camera ei de dormit. Xenia, camerista, dormea, ca și toți ceilalți slujitori, la ora tîrzie cînd ne-am retras noi.

Singura persoană care ar fi putut deplasa portretul era Guido, pentru că Blanche nu mai coborîse după miezul nopții în *salotto*. Sînt convinsă că se sculase să privească tabloul, fiindcă după-amiaza, cînd am încercat să i-l arătăm, fusese morocănos și urîcios ca un copil, dar sînt absolut sigură că dorea totuși să-l vadă, că era ros de curiozitate ; cum însă făcuse atîtea mofturi la început, nu mai putea schimba tonul.

— Și crezi într-adevăr că s-a sculat din pat și s-a dus să ridice tabloul ?

— Sînt sigură, dar, se înțelege, nu am nici un fel de dovezi.

— Putea fi, totuși, unul dintre servitori.

— N-ar fi putut intra decît Alfredo, care i-a spus însă Blanchei că n-a fost chemat în noaptea aceea. Nici unul dintre ceilalți slujitori n-ar fi putut să treacă pe-acolo între ora cînd ne-am culcat noi și cea la care m-am sculat eu. Odăile lor sînt foarte departe.

— Dar asta ar demonstra — după cîte înțeleg — că boala lui e diferită de ceea ce-și închipuie medicii, care cred că nu se poate mișca.

— Uneori mă întreb dacă e cîtuși de puțin bolnav.

[1] Piesă de mobilier asemănătoare unui sipet.

— Ce vrei să spui — că simulează ?

— Da, la asta m-am gîndit uneori. Alteori, am avut impresia că a început prin a se preface, pînă cînd boala a devenit reală, şi acum îi e frică. Sau că boala a fost reală la început şi s-a simţit mai bine după aceea, dar n-a vrut să mărturisească. Precis nu ştiu încă nimic ; nu vom şti niciodată — şi nimeni nu va cunoaşte adevărul.

— Dar ce motiv ar putea să aibă ca să simuleze în felul ăsta ? Nu e prea amuzant să-ţi petreci întreaga viaţă pe o sofa.

— Nu ştiu, dar mi-a făcut totdeauna impresia unui om straniu, şi cred că este gelos din cauza Blanchei.

— Dar cu ce l-ar ajuta faptul că face pe bolnavul ? Şi ce are a face asta cu gelozia ?

— Vezi, eu mi-i amintesc de cînd s-au căsătorit. Blanche era atît de tînără şi de drăgălaşă !

— Mai mult decît acum ?

— Într-un sens, e mai bine acum. E mult mai frumoasă acum, dacă mă înţelegi, şi mult mai interesantă. Dar pe atunci era de o drăgălăşenie rară ; nu era atît de subţire ; faţa ei avea rotunjimile adolescenţei, nu părea, ca acum, sculptată cu dalta. Ei bine, Guido era îndrăgostit nebuneşte de ea, iar Blanche, în absoluta ei candoare, s-a măritat cu el ca să-i facă plăcere tatălui ei, un bătrîn monden şi egoist — pe vremea aceea un egoist între două vîrste. Mama mea îl simpatizează — e fermecător, dar egoist. Aşadar, îndată după nuntă cred că Blanche a descoperit care-i erau sentimentele — că nu-l iubea şi nu-l va putea iubi niciodată ; iar Guido a înţeles, a intuit acest lucru ; el este ceea ce numim noi în rusă *„ciutki“* [1] ; are un fler de medic, de mare diagnostician. Cred că nu i-a iertat faptul că l-a luat în căsătorie fără să-l iubească şi şi-a jurat să n-o lase cu nici un chip să iubească un altul. Îmi amintesc de anul acelui mare bal costumat la palatul Sori, la care a luat parte şi Blanche, întrecîndu-le pe toate în frumuseţe. N-am s-o uit cît voi trăi, costumată în doamna de Pompadour, într-o rochie *couleur de feuille morte*, îmbinată cu nuanţa caisei şi cu argintiu. Era ceva de vis, o adevărată *Erscheinung* [2]. A făcut senzaţie, toată lumea era nebună după ea. Pe urmă, dintr-o

[1] Sensibil, subtil (rusă).
[2] Apariţie (germ.).

dată, a doua zi după bal, Guido s-a îmbolnăvit, și mă întreb uneori dacă nu cumva s-a temut că Blanche avea să-i scape din mînă — să scape de influența lui, adică, ducînd o viață independentă, proprie, fără a se mai sinchisi de soacra ei.

— Era cineva îndrăgostit de ea în momentul acela ?

— O ! toată lumea ! adică nimeni anume. Ba mi se pare că Alfredo Chiaromonte o iubea ; asta era înainte de a fi întîlnit-o pe Maria Alberti. Dar din ziua aceea Blanche și-a transformat întregul stil de viață ; n-a mai ieșit deloc ; nu s-a mai uitat la alt bărbat. S-a consacrat în întregime lui Guido.

— Dar dacă ceea ce crezi e adevărat — că el se prefăce, că simulează boala — socotești că prințesa știe sau a știut, bănuiește sau a bănuit ?

— Nu, la început cu siguranță că nu ; dacă bănuiește ceva acum, asta nu pot s-o afirm cu certitudine.

— Trebuie să fie îngrozitor să ai tot timpul o soacră atît de aproape !

— Da ; și prințesa Giulia e o femeie căreia îi place să domine, o femeie excepțional de inteligentă.

— Își iubește nora ?

— Da, în măsura... în felul în care... poate iubi o soacră.

— Și așa vor continua lucrurile mereu ?

— Așa presupun. Firește, prințesa Giulia e în vîrstă — are peste șaptezeci de ani, cred.

— Îmi închipui că atunci ar fi altă situație.

— O, da ! cu totul altă situație, sînt sigură. Știu că Blanche suferă mult din pricina ei.

— Nu pot să-mi imaginez cum face față cu genul acela de primiri în fiecare zi !

— Da, și cu oameni atît de plicticoși. Lui Guido îi plac cele mai anoste persoane din Roma.

— Nu pot să-mi închipui, totuși, spuse Bernard după o clipă de tăcere, cum e cu putință ca un om să facă pe bolnavul și să zacă de bunăvoie în semi-întunericul unei camere timp de paisprezece ani.

— Și cu toate astea se întîmplă atîtea lucruri nemaiauzite ! Nimic nu e atît de extraordinar, încît să nu se poată întîmpla. Și, din gelozie sau din răzbunare, un om ca Guido e în stare de orice.

— Dar pare un om atît de obișnuit, și cînd îl auzi discutînd politică, sau despre actualitățile zilei, îți vine greu să crezi că poate săvîrși asemenea ciudățenii.

— Vezi numai suprafața. Nu poți ști ce e dedesubt. Și oricare i-ar fi boala, fie că e o maladie reală, fie că e bolnav de gelozie, sau bolnav din dorința de a se răzbuna, sau pur și simplu din imaginație — *un malade imaginaire*, am impresia că numai o minune îl mai poate vindeca. Și de orice natură i-ar fi suferința, morală sau fizică, părerea mea e că merită să fie compătimit. Îmi pare atît de rău pentru el!

— Mie nu, răspunse Bernard pe un ton nerăbdător. Acest om nu-mi inspiră nici un fel de milă. Îmi pare rău pentru ea, mai curînd.

— O plîng și pe Blanche, bineînțeles, dar la ea e altceva. Ea nu are în suflet nici o acrime, nici o amărăciune, în timp ce el, Guido, suferă tot timpul.

— Sigur că suferă, dacă se preface, și își merită soarta.

— Nu, în orice caz e de plîns — cu desăvîrșire — oricare ar fi situația. Dacă boala e reală, gustă amărăciunea cu siguranță, pentru că nimeni nu-l poate lecui. Dar dacă nu e o boală reală, dacă se preface că e bolnav, atunci e mult mai rău, pentru că se pedepsește pe sine în fiecare clipă, ziua și noaptea. Dacă asta e situația, e și mai vrednic de plîns. Mie mi-e milă de el, oricare ar fi adevărul.

— Asta mă depășește, zise Bernard. Nu te pot înțelege.

Conversația lor fu întreruptă de intrarea prințesei Olenev, a doamnei Lacy și a celorlalți invitați.

CAPITOLUL V

DUPĂ ACEASTĂ CONVORBIRE, Bernard începu să devină un vizitator constant al palatului Fabrini, în orele cînd prințesa Roccapalumba primea pentru divertismentul și destinderea soțului ei.

De obicei, întunecoasa cameră de zi era ticsită de lume, dar dacă te duceai devreme, sau spre sfîrșitul orelor de primire, aveai uneori prilejul unei întrevederi mai lungi cu prințesa, pe sofaua de la celălalt capăt al încăperii, în timp ce un vizitator se întreținea cu Guido. Procedînd astfel, Bernard ajunse s-o cunoască mai bine pe

Blanche și să devină mai intim cu ea decît s-ar fi așteptat, deși în momentul acela nu era conștient de progresul intimității lor.

Într-o zi, în cursul uneia dintre obișnuitele primiri de după-amiază — fiind de față numai prințesa Giulia, abatele, doctorul și vreo alte două persoane — vorbeau de vînătoare ; era pe la sfîrșitul lui ianuarie și Bernard, anunțînd-o că șederea lui la Roma se apropia de sfîrșit, îi spuse :

— De ce nu mai ieși la vînătoare ? Toți prietenii dumitale vin și e extraordinar de amuzant.

— N-am mai fost la vînătoare de ani de zile, din primii ani ai căsătoriei, dar cred că mi-ar plăcea să reîncep ; îmi făcea plăcere și odinioară. Știi, în copilărie locuiam prea puțin la țară. Tatăl meu nu avea o casă de țară proprie, dar ne duceam să stăm la veri, mătuși sau prieteni, de Crăciun, la Paști ori în săptămîna Rusaliilor, și cîteodată toamna, la vînătoare. Atunci plecam deseori călare să vînăm pui de vulpe, dar luam parte și la vînători adevărate și îmi plăcea nespus de mult. Nu călăresc prea bine și nu știu nimic despre vînătoare, în sensul că încurc toate denumirile și fac tot felul de greșeli inadmisibile, dar îmi plăcea la nebunie — nu sînt fricoasă deloc — să galopez, să sar peste ape curgătoare ; o, ce amuzant era ! Mi-a plăcut și aici — am vînat cînd l-am cunoscut pe Guido. Ce mult e de-atunci ! Am reînceput încă o dată într-o iarnă, dar pentru scurt timp, căci s-a îmbolnăvit Guido, și de atunci n-am mai vînat.

— Vino la vînătoare poimîine !

Atunci se întîmplă una din acele ciudate mici coincidențe, atît de frecvente în viața cotidiană, și de care romancierii se feresc, cu toate că de marile coincidențe nu le e teamă. Doctorul Panuzzi, care stătuse de vorbă cu Guido — nu era un specialist, ci medicul familiei, veni să-și ia rămas bun de la Blanche și, sărutîndu-i mîna, spuse :

— Ar trebui să ieși mai mult, prințesă. De ce nu faci sport în aer liber ? De ce nu te duci să călărești și să vînezi în Campagna ?

— Da ; de ce nu ? întări prințesa Giulia, care auzise întrebarea din celălalt capăt al încăperii. Avea urechi care auzeau parcă iarba cum crește și ochi care vedeau la spate. Cred că ar fi o idee minunată, Blanche. Întot-

deauna am spus că e păcat să renunți la vînătoare ; îți plăcea grozav de mult și îți făcea bine.

Guido, cu glasul slab, își dădu și el asentimentul, de pe sofaua lui.

— Întotdeauna i-am spus că doresc să meargă la vînătoare — ca și cum i s-ar fi reproșat că din vina lui nu se mai ducea.

— Dar nu știu pe care cal aș putea călări ; și am să fiu atît de țeapănă !

— Nu există nici cea mai mică dificultate pentru a ți se procura un cal, răspunse Guido, și dădu semne de atîta agitație, încît Blanche, ca să-l liniștească, îi făgădui că va lua parte la următoarea vînătoare.

Și, într-adevăr, se duse, spre hazul multora dintre prietenii ei, surprinși s-o vadă pe neașteptate călare, dar fiind de acord că-i ședea bine. În special Donna Laura și Donna Maria o tachinară : nu mai ieșise să vîneze de ani de zile — ce înțeles să aibă oare această revenire ?

— Doctorul mi-a spus; le explică ea, că stau prea mult în casă ; că am nevoie de mișcare în aer liber și mi-a recomandat călăria. Dar numai să mă *plimb călare* găsesc că e plicticos, așa că m-am gîndit să *vînez*. Am mai vînat cu mulți ani în urmă. Dacă mi se va părea prea obositor, am să renunț, dar mi-am zis că pot să încerc.

În luna aceea și în cea următoare Blanche își făcu din acest sport o deprindere.

De fiecare dată cînd ieșea la vînătoare, îl întîlnea pe Bernard și, treptat, o intimitate neexprimată, de un gen aparte, se născu între ei. Bernard aștepta cu nerăbdare următoarea întîlnire, ba chiar nici nu se mai gîndea la altceva, dar nu-și formula în minte și nu recunoștea conștient plăcerea cu care aștepta s-o revadă pe Blanche.

Mergeau alături pe cai, în galopuri lungi și repezi, sau la pas în drum spre casă, iar uneori se așezau la marginea drumului sau pe brazdele de iarbă că să mănînce sandvișuri, ori intrau amîndoi în vreo mică *trattoria* [1] ca să mănînce *frittata* [2] și să bea un *vino dei castelli* [3] local, cu setea și foamea pe care o pot avea numai cei ce vînează multă vreme după ce ora mesei a trecut.

[1] Birt (ital.).
[2] Omletă (ital.).
[3] Vin de casă (ital.).

Walter Troumestre urma să vină la Roma de Crăciun, dar cu puţin înainte de sărbători trimise o lungă scrisoare explicînd că-i era imposibil să se deplaseze. Bernard fusese mai întîi supărat şi declarase :

— Foarte bine ; mă întorc imediat acasă.

Dar curînd după aceea, mama lui observă că nu mai aducea vorba de plecare şi nici nu mai rostea invective la adresa lui Walter. Bernard părea perfect mulţumit, găsea Roma interesantă, oamenii fermecători şi susţinea că nici o climă nu-i priise mai bine.

Doamna Lacy era uimită. Bănuia că intervenise ceva, dar nu ştia ce anume. Nu lua parte la partidele de vînătoare şi, prin urmare, nu ştia ce se petrecea în Campagna, iar Bernard nu se ducea niciodată la palatul Fabrini împreună cu ea. Dacă-i propunea să-l însoţească, el găsea totdeauna un pretext ca să nu se ducă în acea zi sau la acea oră. Dar oricare ar fi fost motivul ascuns, doamna Lacy era mulţumită că fiul ei nu dorea să părăsească Roma, că nu-l adusese într-un oraş care să-i displacă, ci dimpotrivă. Cu toate astea nu-şi putea înăbuşi o nelămurită presimţire sumbră.

Luna ianuarie trecu în zbor, pentru doamna Lacy ca şi pentru Bernard. Pe la mijlocul lui februarie Bernard primi veşti de la Walter Troumestre, care-şi anunţa sosirea la Roma ; avea de gînd să se oprească la Paris şi la Florenţa cîteva zile, să stea zece zile la Roma, apoi să se înapoieze la Londra împreună cu Bernard ; după cît înţelesese, Bernard făgăduise să fie la Londra la începutul lunii martie.

Bernard îi arătă mamei lui scrisoarea.

— Minunat, nu-i aşa ? zise doamna Lacy. Va fi distractiv pentru tine, dar mi se pare obositor să se mai oprească în drum la Paris şi la Florenţa. Sînt de părere că ar fi mai bine să vină direct.

— Da, răspunse Bernard, ar fi mai bine. Dar nu se oferi să facă vreun demers pentru a-l convinge.

Walter sosi pe la mijlocul lui februarie. Bernard fu încîntat să-l revadă, dar cînd Walter îl întrebă cu cine se împrietenise la Roma, îi răspunse :

— Cu nimeni în mod deosebit ; sînt însă vreo două, trei persoane pe care aş dori să le cunoşti — Donna Laura Bartolini, care e strașnic de frumoasă, şi Donna Maria Alberti, care e drăguţă şi plină de haz, şi mai e acea prin-

țesă Roccapalumba pe care am văzut-o la Paris, dar iese foarte rar pentru că soțul ei e bolnav.

Îl întrebă pe Walter dacă i-ar plăcea să meargă la vînătoare în Campagna și se simți ușurat cînd acesta îi răspunse că nu venise la Roma pentru zece zile ca să vîneze și că abia avea timp să vadă forul roman, Coloseul și Vaticanul. Nu considera că e rușinos să fii un simplu turist. Bernard rîse cu reală satisfacție, sub aparența că-și ridiculizează prietenul.

Veni și sfîrșitul lui februarie — ultimele zile pe care Bernard le petrecea la Roma. Se duse pentru cea din urmă vizită la palatul Fabrini. I se părea de necrezut gîndul că nu va mai reveni acolo. Ajunsese să-i placă totul : discuțiile politice, sau mai degrabă monologurile lui Guido ; remarcile scurte și seci ale abatelui ; amabilitatea înșelătoare, presărată cu cîte o licărire caustică, rapidă ca argintul viu, a prințesei Giulia ; șoaptele vizitatorilor ocazionali ; încăperile vaste, înalte, sumbre și goale ; portretele de familie executate de vechi maeștri ; candelabrele de modă veche ; slujitorii prietenoși, care te întîmpinau cu bucurie, în hainele lor ponosite.

Nu-i era dat să le mai vadă, cum nu-i era dat să mai vadă nici chipul alb și zîmbitor, ochii mari și mîngîioși, negrăit de limpezi și nesfîrșit de enigmatici, ai prințesei Blanche.

Cît de bine i se potrivea numele ! Nici nu s-ar fi putut numi altfel.

Îi va simți lipsa, era sigur ; fusese atît de prietenoasă cu el și se înțelegeau atît de bine acum ! Ciudat lucru : într-o vreme crezuse că nu va fi niciodată în stare să-i devină prieten ; i se păruse distantă, rece și indiferentă, aproape ca o fantasmă. Dar acum se simțea la largul său în compania ei. Găsea că era în ființa-i atîta caldă umanitate ! atîta veselie ! — asta, bineînțeles, pentru că amîndoi erau englezi, își spunea el.

În ziua cînd merse la palatul Fabrini pentru ultima vizită, îl luă și pe Walter cu el. Îl prezentă Blanchei, lui Guido și prințesei Giulia, iar Walter avu senzația că pătrunsese în incinta unei intimități pe care o tulburase.

Conversația era generală și se învîrtea în jurul unor subiecte banale ; și totuși Walter avea tot timpul impresia că surprinde o conversație intimă, exprimată în implicații, tăceri, aluzii și rețineri. Nu reușea să definească mai

subtil această impresie ; nici nu încerca să-i găsească o cauză sau o explicație ; avea doar sentimentul că așa este.

Luîndu-și rămas bun de la prințesa Blanche, Bernard o întrebă dacă nu venea la vînătoare a doua zi ; era ultima la care mai lua și el parte, căci în seara zilei următoare părăsea Roma.

— Nu știu, depinde de Guido.

Cînd se apropie s-o salute pe prințesa Giulia, aceasta îi spuse cu glasul scăzut :

— Mă bucur că ai convins-o pe Blanche să meargă iarăși la vînătoare. I-a făcut atît de bine ! E o altă femeie de cînd a reînceput să vîneze.

— Mișcarea în aer liber face bine oricui, răspunse Bernard, fără să dea prea multă atenție intonațiilor pline de subînțelesuri ale prințesei Giulia. Își luă rămas bun, anunțînd pentru o oră mai tîrzie vizita mamei lui.

A doua zi, întîlnirea grupului de vînători avea loc dincolo de Porta San Pancrazio. Walter Troumestre refuză să meargă ; se ducea la Tivoli cu doamna Lacy. Era o zi blîndă de primăvară. Nicăieri ca la Roma semnele primăverii timpurii nu se fac simțite mai subtil și mai pătrunzător. Ciocîrlii nevăzute cîntau în adîncul cerului senin.

Bernard stătea de vorbă cu familia Olenev la locul de întîlnire și contempla, minunîndu-se, întinderile verzi și pline de melancolie ale ținutului. Unchiul fetelor, prințul Potemkin, le adusese pe cele două tinere prințese la întîlnire într-un brec tras de patru cai ; era un bărbat cărunt de vreo șaizeci de ani, chipeș și drept ca bradul, cu niște cizme splendide și un bici extraordinar. Îl simpatiza pe Bernard ; îi plăceau în general englezii — și îndeosebi englezii de tipul lui Bernard.

— Așa arată o stepă în Rusia ? o întrebă Bernard pe Ira Olenev.

— Oarecum, dar nu chiar așa. Campagna nu seamănă cu nici un alt loc de pe lume ; în Rusia nu ai drumurile astea tăiate parcă din bucăți de lavă, nici arborii aceia de plută. Mai tîrziu, în luna mai, atunci cînd înfloresc pomii, ierburile încep să semene cu cele din stepa rusească.

— Deșertul înflorește ca un trandafir, spuse Blanche.

— Da ? făcu Bernard. Citatul nu-i spunea nimic ; nu citise niciodată *Vechiul Testament*.

La capătul cîmpiei, pe linia orizontului, norii neclintiți semănau cu niște spinări de dealuri.

Era o afluență neobișnuită la locul de întîlnire — unii călare, alții în trăsuri — landouri, brecuri, cabriolete, atelaje cu patru cai. Fusese instalat un cort imens pentru gustări. Veniseră mulți ofițeri de cavalerie în uniformă — albatru închis, gri și auriu ; împreună cu șeful vînătorii în haina lui roșie, și ceilalți însoțitori ai numeroasei haite de cîini, ei reprezentau petele de culoare vie ale tabloului, desprinzîndu-se cu vigoare pe fondul peisajului șters.

Prințesele Olenev nu călăreau ; se plimbau la locul de întîlnire al vînătorii.

Blanche, Donna Maria și încă vreo două persoane formau un mic grup separat. În timp ce discutau, un bărbat cam în vîrstă, cu ochelari înrămați în aur — un englez — se apropie de ei. Avea un aer senin, grav și blînd. Lui Bernard i se păru bătrîn, dar nu avea mai mult de cincizeci de ani. O salută pe prințesa Roccapalumba care, plăcut surprinsă că-l vede, îl prezentă lui Bernard cu numele de Bretherton.

— Ce întîmplare să ne întîlnim aici ! exclamă ea. N-ai mai venit la Roma de ani de zile, iar eu n-am mai ieșit la vînătoare de cînd ai fost aici ultima oară, pînă anul acesta. Dar poate că ai mai fost la Roma și n-ai venit să ne vezi. Dacă-i așa, nu e frumos din partea dumitale.

— Nu, răspunse Bretherton, n-am mai fost la Roma de cincisprezece ani. Am venit aici pentru că îmi plac grozav de mult aceste întîlniri de vînătoare. Îmi place cîmpia romană mai mult decît oricare alt colț de pe lume.

În momentul acela se auzi sunet de corn și larmă, strigăte și sforăituri de cai nărăvași ce-și mușcă zăbala și se avîntă în tropot.

Bretherton, cu gîndul dus, privea depărtările și murmura ca pentru sine :

De peste dealuri și albastre depărtări.
Se-aude zgomot de petreceri și cîntări.

Și-i oferi prințesei Roccapalumba o floare cu tija lungă și ramificată — floarea însăși fiind mică și cu petale ascuțite, de un roz palid moarat cu dungi cenușii și cu frunzulițe cenușii-verzui.

— Nu e o floare a amintirii, ci a uitării, zise el. E o asfodelă. Are miros de ceapă fragedă. Asfodela și ceapa

sînt două lucruri foarte bune. Rosti aceste cuvinte cu gravitate, apoi își scoase pălăria și spuse : „E timpul să porniți. Cu bine !"

O clipă mai tîrziu erau departe.

— Ce om extraordinar, îi spuse Bernard prințesei, în timp ce călăreau alături.

— Da ; nu-i așa ? E un erudit englez. Știe tot ce se poate ști despre cultura greacă și latină. Ne cunoșteam și ne vedeam des cu mult timp în urmă, și nu l-am mai văzut de ani de zile — de cînd s-a îmbolnăvit Guido, adăugă ea cu un suspin.

Ziua de vînătoare se desfășură într-un ritm trepidant. Bernard găsi că era cea mai frumoasă și mai plăcută din toate cîte văzuse.

Mai tîrziu, Bernard o regăsi pe prințesa Roccapalumba pe care o pierduse din vedere cîtăva vreme. Își rupsese scara de la șa. Descălecară amîndoi, își priponiră caii de o plută cioturoasă și se așezară la marginea drumului, singuri în vasta pustietate.

— Mă întreb, zise prințesa, dacă au fost odinioară ape pe-aici.

— Mă întreb și eu, îi reluă Bernard cuvintele, dar, în realitate, nu asta îl preocupa. Se minuna că se afla acolo, singur cu ea, se minuna de ea și de el însuși.

— Pleci într-adevăr ? întrebă ea.

— Da, mîine.

— Ți-a plăcut aici ?

— Nespus de mult.

— Poate vei reveni anul viitor.

— Desigur ; așa am intenția, dacă pot.

— Dar a doua oară nimic nu mai e la fel de frumos cum a fost, nu-i așa ?

— Crezi asta ?

— Da, sînt sigură.

— Ai fost bună cu mine.

Blanche nu răspunse, dar ochii i se umeziră pentru o clipă.

— Mă simțeam firavă în prima zi cînd am venit aici, dar acum mă simt în plină vigoare. Dumneata m-ai vindecat. Și Blanche roși.

„Nu se poate să fi arătat altădată mai frumoasă decît acum", gîndi Bernard.

— Roma are puteri de tămăduire, continuă ea. Cînd am venit prima oară aici, adică după ce m-am căsătorit, mă simțeam bolnavă și-mi închipuiam că nu-mi voi reveni niciodată, dar astăzi senzația aceea a trecut. M-am înzdrăvenit.

Rosti aceste cuvinte cu glas lin și cu un surîs pe buze, dar numaidecît i se întipări pe chip o tristețe așa cum Bernard nu mai văzuse la nimeni pînă acum. Simți că-l pătrunde un fior dureros.

O privi îndelung și i se păru că ființa ei se confundă cu acele triste împrejurimi, de parcă le-ar fi aparținut din totdeauna — regină a nesfîrșitelor șesuri singuratice, a drumurilor lutoase și a florilor acelea mici, cu ape lucitoare, trandafirii și sure. Melancolia locului și a clipei era apăsătoare. Norii imenși nu mai stăteau neclintiți la orizont, ci se rostogoliseră departe ; un singur nor negru, amenințător, mai plutea spre răsărit, acoperind soarele, iar dedesubt rămăsese un spațiu de lumină aurie ; dar chiar și acea splendoare era tristă, de parcă ar fi venit din lumea umbrelor. La stînga lor se înălța un rest de zid prăbușit, și nu se vedea nici țipenie de om. Erau singurele viețuitoare într-o lume pustie, părăginită. Șezură cîtva timp în tăcere. Bernard o privea pe Blanche așa cum o privise prima oară cînd o văzuse, în loja de la Operă, și din nou îi veni gîndul că era ca o apă în care, cu cît te uiți mai prelung, cu atît mai impenetrabilă ți se pare transparența ei.

Dar privind-o, întrezări deodată în ochii ei blînzi o lumină nouă, ceva ce nu mai deslușise pînă acum ; ceva neînchipuit de trist, dar totodată elocvent ; ceva ce părea că deschide porți pe care el le crezuse închise pentru totdeauna și arunca punți peste nemăsurate hăuri ; ceva ce suprima depărtarea și astupa prăpastia adîncă, desființînd orice impresie de izolare și distanță și aducîndu-l aproape de ea, tot mai aproape, cum nu și-ar fi putut imagina vreodată. Era ceva dureros, profund omenesc și rugător ; era o nefericire care avea nevoie de milă, de mîngîiere și alinare, de înțelegere și dragoste — mai presus de toate de dragoste.

— Să nu mă uiți de tot după ce pleci, îi șopti ea.

El îi luă mîna și i-o strînse, o privi adînc în ochi sorbindu-le chemarea, și o sărută îndelung. În clipa aceea firul vieții lui se încrucișă și se împleti cu firul vieții ei,

iar degetele destinului, cu o mișcare bruscă și îndemînatecă, schimbară modelul în jocul de leagăn al pisicii [1] la care luau parte viețile lor.

Clipa infinită — sau scurta veșnicie — fu întreruptă de scîrțîitul unei căruțe, și în curînd apăru pe șosea o cotigă trasă de un măgar, alături de care pășea un om îmbrăcat în piei de oaie, cu o înfățișare de parcă ar fi coborît dintr-un tablou ; cînta — ceea ce nu s-ar fi putut numi nici măcar o frîntură de cîntec, ci niște simple strigăte scurte și răgușite — apoi păru că-și ia seama și se opri, iar cînd trecu pe lîngă Bernard și prințesă își scoase pălăria și-i salută solemn. Aproape imediat îndărătul cotigii venea un lung șir de catîri, în grija altcuiva.

— Trebuie să mergem, zise Blanche.

Și în timp ce Bernard se ocupa de reparația scării de șa, cîțiva prieteni și vreo doi rîndași — între care acela al prințesei — se îndreptau spre ei în galop mic. Li se dădu lămuriri și unul dintre oameni scoase o scară de rezervă. Porniră cu toții mai departe spre a se alătura grupului principal.

Bernard își oferi încă o dată plăcerea unui scurt și amețitor galop alături de Blanche, execută cu succes două sărituri primejdioase, dar la a treia, care părea destul de inofensivă, calul său se poticni și căzu.

Fu transportat în nesimțire pînă la cătunul apropiat de către mai multe persoane care, așa cum se întîmplă ori de cîte ori e vorba de un accident, răsăriseră din pămînt ca prin farmec. Blanche, călărind în urma lui, văzuse accidentul. Se făcu albă ca varul, dar departe de a-și pierde prezența de spirit, deveni mai calmă, mai hotărîtă, mai plină de simț practic. În preajma pericolului era ca de gheață. Coborî de pe cal, chemă un rîndaș și-i dădu ordine precise asupra celor ce avea de făcut. Îl duseră pe Bernard înăuntrul unei *trattoria* dărăpănate. O gloată compătimitoare se strînse ca să dea sfaturi. Nu erau, dealtfel, prea departe de Roma, deși parcă s-ar fi aflat în mijlocul unei pustietăți. Se găseau lîngă Maglianella, și rîndașul reveni curînd călare, cu vestea că trăsura prințesei era pe drum.

Bernard fu așezat cu grijă în trăsură și condus încet acasă de către Blanche. Cînd ajunseră, nu se trezise încă

[1] Joc de copii, în doi, numit și „foarfeca" sau „fierăstrăul", în care se fac diferite figuri prin împletirea unei sfori printre degete.

din starea de leşin. Fură întîmpinaţi de un renumit chirurg italian, chemat de rîndaşul care primise instrucţiuni de la prinţesă pentru ca doamna Lacy să fie avertizată din timp. Aceasta însă nu se înapoiase din oraş, aşa încît precauţiunea se dovedise inutilă. Doctorul făcu tot ce era necesar şi-i dădu asigurări Blanchei că va interveni cu tot ceea ce-i stătea în putinţă. Socotea accidentul grav, dar nu fatal. Nu se putea pronunţa definitiv înainte de cel puţin douăzeci şi patru de ore. Blanche avea o figură de halucinată ascultîndu-i cuvintele ; în clipa aceea, spre uşurarea ei, deoarece nu mai putea rămîne să aştepte, sosiră doamna Lacy şi Walter Troumestre. Blanche le ieşi înainte pe scară şi, cu abilitate, îl avertiză mai întîi pe Walter. Îi făcu semn să urce repede treptele, în timp ce doamna Lacy mai zăbovea afară, în amurgul plin de farmec al Romei, stînd de vorbă cu soţia portarului. Walter înţelese din două cuvinte.

— Nu trebuie s-o înspăimîntăm, zise el, sau s-o lăsăm să creadă că-i ascundem ceva.

Coborîră împreună treptele de piatră şi o întîmpinară pe mama lui Bernard, care tocmai începuse să urce ţinînd un buchet enorm de flori în braţe. Rămase surprinsă văzînd-o pe Blanche.

— Prinţesa Roccapalumba a venit să vă comunice, zise el, că Bernard a căzut de pe cal la vînătoare. L-a adus acasă în trăsura sa ; a fost văzut de medic, care e de părere că totul va fi bine, dar nu şi-a revenit încă din comoţie.

Doamna Lacy sui treptele în goană fără a le mai da atenţie, ca un animal rănit, în timp ce repeta mecanic fraze de politeţe : „Desigur, comoţie ; nu-i grav ; vă mulţumesc ; ce bună aţi fost ; amabil, doctorul ; va fi bine, desigur".

Blanche nu mai urcă în apartament, dar îi spuse lui Walter la plecare :

— Comunică-i doamnei Lacy că am aranjat cu doctorul să trimită o excelentă infirmieră englezoaică pe care o cunosc.

Ceva mai tîrziu sosi şi infirmiera. Timp de patruzeci şi opt de ore Bernard nu-şi veni în fire şi chiar atunci nu părea pe de-a-ntregul conştient, dar doctorul şi infirmiera o asigurară pe doamna Lacy că totul decurgea cum trebuie. Încă nu puteau afirma că se găsea în afara orică-

rui pericol. Bineînțeles, nu putea fi vorba să părăsească Roma înainte de o lună, sau chiar șase săptămîni, dar doctorul nu credea că Bernard suferise vreo leziune gravă.

Avea un ochi complet roșu, doi dinți pierduți și trei coaste rupte, dar partea gravă era comoția.

Doamna Lacy era mulțumită că nu se întîmplase ceva și mai rău ; totuși, timp de patru zile, trăi într-o chinuitoare încordare.

CAPITOLUL VI

ABIA DUPĂ CINCI ZILE BERNARD fu declarat în afara pericolului, dar au trebuit să treacă zece zile pînă cînd să poată vorbi rațional și recunoaște pe cei din jur.

După ce-și recăpătă cunoștința, părea uneori că e perfect lucid, alteori reîncepea să aiureze și să uite totul.

Îl recunoscu pe Walter, prima persoană căreia i se îngădui să-l vadă. Bernard dormea aproape toată ziua. Walter părăsi Roma de îndată ce fu încredință că prietenul său își revenise.

Bernard prinse puteri și începu să iasă abia la sfîrșitul lunii martie. Prințesa Roccapalumba îi împrumuta doamnei Lacy trăsura ori de cîte ori avea nevoie, și-i trimitea deseori lui Bernard fructe, iar uneori flori. Și alte persoane se arătară amabile : familia Olenev, Donna Laura, Sir Hedworth și Lady Lawless, Herbert Napier și mulți alți englezi și localnici, precum și majoritatea amatorilor de vînătoare.

De îndată ce-i fu îngăduit să primească, numeroși vizitatori veniră să-l vadă : Blanche, o singură dată, împreună cu Donna Laura, căci Guido nu se simțise bine. Cu toate astea Bernard era fericit.

Cînd își recăpătă prima oară cunoștința, toate săptămînile petrecute la Roma îi păreau ca un vis ; nu-și amintea bine ce se întîmplase, dar, treptat, își dădea seama că îndărătul amintirilor lui stăruia ceva nou care-l făcea fericit.

Încetul cu încetul, ceturile începură să se destrame. Și pe măsură ce se destrămau, o singură făptură căpăta contururi precise și devenea o realitate covîrșitoare în

mijlocul unei lumi de umbre : Blanche. În timpul convalescenței o văzuse doar o dată, și nici atunci singură. Și totuși o simțea aproape de el tot timpul.

Din prima zi cînd fu în stare să iasă, se duse în vizită la palatul Fabrini ; acolo, constată că totul se desfășura aidoma ca înainte. O mai întîlni pe Blanche la familia Olenev și la Donna Laura. Aceasta din urmă observă numaidecît ce se petrecea. Nu spuse nimic, dar înlesni lucrurile. Pe chipul Blanchei și în comportarea ei se citea întreaga poveste de dragoste. Era o femeie total transfigurată.

Doamna Lacy își dădea și ea seama ; totul îi devenise limpede dintr-o dată din ziua accidentului lui Bernard sau, mai curînd, după aceea, cînd avusese răgaz să reflecteze asupra întregii chestiuni. Îmbrățișa cu mintea, în linii mari, situația, dar refuza să-i recunoască existența sau s-o cerceteze mai cu atenție. Își dădea seama că lua o atitudine lașă, poate chiar imorală, și că, în felul acesta, își pregătea ei însăși și altora un șir de pedepse și mortificări ; cu toate astea, nu era în stare să întreprindă nimic, nici să simtă altceva decît recunoștință pentru că fiul ei, care fusese nu demult nefericit, își regăsise fericirea.

Și pe urmă, argumenta în sinea ei, ce putea să facă ? Nu-l putea îndepărta pe Bernard și n-avea nici o influență asupra lui. Își mai spunea iarăși : ce știa, în fond ? Ah ! ce sofistică ! Știa totul perfect ! Dar în curînd se vor înapoia în Anglia și atunci totul se va termina. Bernard va începe o viață nouă. Pagina acestui episod va fi întoarsă o dată pentru totdeauna.

Dar își dădea seama că, în realitate, se amăgea cu iluzii.

După prima vizită, Bernard nu mai reveni la palatul Fabrini. Blanche îi ceruse acest lucru, pentru că, după cum nu se sfii să i-o spună, se temea de privirea scrutătoare a prințesei Giulia și de intuițiile fine ale lui Guido.

— Nu știam că pot fi o actriță atît de bună, îi spuse într-o seară cînd ședeau, după cină, în salonașul Donnei Laura — aceasta lua masa în oraș și-i rugase s-o aștepte în cazul cînd nu s-ar fi întors înainte de sosirea lor. Nu știam că pot să mint cu atîta calm ; dar nu cred că voi fi în stare să continui multă vreme în felul acesta. Nu știu dacă, și așa, soacra mea nu e la curent.

— Nu e cu putință.

— Nu cred că soacra mea bănuiește ceva, ba chiar sînt sigură că nu știe nimic, dar consideră că m-ai putea iubi și e gata să bănuiască.

— N-am venit decît o singură dată de cînd m-am restabilit.

— E înfricoșător cît de multe află din tot ceea ce se petrece pretutindeni. M-a întrebat deunăzi de ce nu mai vii atît de des după-amiaza, și i-am spus adevărul : că doctorul e de părere că te obosește să conversezi cu mai multe persoane. Cîteodată am groaznica senzație că ne rezervă ceva și că nu așteaptă decît să sară asupra noastră.

— Cred că poate ar fi mai bine să vin mai des, zise Bernard. Pare ciudat.

— O, nu ! n-aș suporta ; pur și simplu n-aș putea face față situației.

— Rezultatul este că te văd extrem de rar.

— N-avem ce face. Nu vom fi niciodată destul de prudenți. Dacă nu sîntem scrupulos de prudenți, putem strica totul.

În clipa aceea, Donna Laura intră în cameră și în curînd întregul apartament se umplu de tineri vorbăreți.

Erau singurele prilejuri cînd Blanche și Bernard se întîlneau. Nu îndrăzneau să se ducă la familia Olenev, căci prințesa Giulia avea informatori în acea tabără. Și mai puțin îndrăzneau să se vadă în punctele turistice bine cunoscute (galerii de artă, muzee), și nici atît în cele care nu erau prea căutate (biserici, vile și grădini izolate). Nu mai putea fi vorba de călărie și vînătoare pentru Bernard — cel puțin deocamdată.

Situația era chinuitoare, și totuși Bernard nu se simțea nefericit. Gusta fericirea de a se afla la Roma, în preajma Blanchei.

Într-o seară, doamna Lacy primi un bilet din partea prințesei Olenev care o invita să treacă, împreună cu Bernard, după cină, întrucît organizase o mică audiție muzicală.

Blanche primi și ea aceeași invitație, dar era hotărîtă să nu-i dea curs. Cînd îi comunică prințesei Giulia intenția de a nu se duce, aceasta își exprimă dezamăgirea și o contrarietate iritată. Dorise atît de mult să meargă — lucru ciudat, avînd în vedere că prințesei Giulia nu-i

plăcea muzica — dar, se înțelege, nu putea merge singură.

Blanche se gîndi că, dacă se va oferi s-o însoțească, soacra ei va renunța, de aceea se grăbi să-i spună că, bineînțeles, era de acord s-o conducă și-i făcea plăcere ei însăși să meargă. Dar, spre surprinderea Blanchei, prințesa Giulia în loc să răspundă, după metoda ei obișnuită în asemenea ocazii, că s-a răzgîndit și că nu mai merge, acceptă cu bucurie propunerea norei sale și dădu dispoziții să li se pregătească pentru amîndouă cina.

La nouă și jumătate urmau să plece la familia Olenev.

Blanche îi scrise un bilet lui Bernard, rugîndu-l să nu vină și explicîndu-i că ea va fi acolo împreună cu soacra.

Bernard găsi că precauția era ridicolă ; se mai gîndi că — șederea lui la Roma încheindu-se în curînd — nu putea pierde plăcutul prilej de a o vedea de la distanță ; nu era necesar să-și vorbească. Nu-i luă în seamă biletul și se duse împreună cu mama lui.

Se dădea un mic concert.

Salonul era plin de scaune. În momentul cînd Blanche intră, prima persoană care-i reținu privirea fu Bernard, care făcu o mutră vinovată. Prințesa Giulia îl salută cu căldură și-i șopti : „Îți place muzica serioasă ? Astă-seară va fi *foarte* serioasă".

Bernard răspunse că nu se simțea vrednic de muzica clasică.

— Cei care nu sînt amatori de muzică pot sta în salonul alăturat.

În clipa aceea, pe ușa de la celălalt capăt al salonului intrară muzicanții — un pianist și un violonist — și-și ocupară locurile.

Invitații se așezară în foșnet de rochii și murmur de glasuri. Prințesa Olenev făcu un gest autoritar pentru a impune liniște, iar prințesa Giulia îi făcu semn lui Bernard s-o urmeze de-a lungul unui coridor într-o altă cameră ; el se supuse. Era o încăpere vastă și înaltă ale cărei uși ce se deschideau înspre coridor fuseseră lăsate deschise. Acolo găsiră pe bătrînul prinț Potemkin, fratele amfitrioanei, jucînd whist cu alți trei domni în vîrstă, și, într-o nișă, un grup de tineri care se distrau cu jocuri de societate.

— Mă vei ajuta să-mi fac pasiența, spuse prințesa, instalîndu-se pe o sofa în capătul opus al salonului. Bernard aduse o măsuță liberă de joc și se așeză alături.

— În fiecare seară fac aceeași pasienţă, reluă ea. Se cheamă „Metternich" și nu-mi reușește aproape niciodată. Cînd ieșe, mă simt neliniștită, fiindcă întotdeauna înseamnă că se va întîmpla ceva neplăcut. Îmi amintesc că a ieșit exact înainte de izbucnirea războiului franco-prusac, și încă o dată înainte de îmbolnăvirea lui Guido.

Bernard privea cu răbdare în timp ce prinţesa amesteca și întindea cărţile, imagina combinaţii și comenta. Pasienţa reuși, spre marea ei surprindere ; o făcu din nou, dar de astă-dată nu mai ieși.

— Muzica asta e prea grea pentru mine, spuse prinţesa Giulia. Adevărul e că nu pot să sufăr muzica germană. Îmi place muzica italiană și cea de modă veche.

— Sînt de aceeași părere, zise Bernard. Muzica germană mi se pare și mie greu de înţeles.

— Dar unora le place. Norei mele, de pildă.

— E amatoare de muzică ? Bernard simţi că-l cuprinde o stare de tensiune.

— Da, e amatoare de muzică ; altădată cînta foarte bine la pian, dar a renunţat. Ce păcat !

— Presupun că n-a mai avut timp.

— Nu, de cînd s-a îmbolnăvit Guido. Cum l-ai găsit cînd l-ai văzut ultima oară ?

— Mi s-a părut că arăta mai bine.

— Așa spun toţi. Sper să fie adevărat. Eu îl văd prea des ca să pot aprecia. Dumneata ai ochiul mai proaspăt. Dar n-ai mai venit să ne vezi. Veneai mai des înainte.

Bernard păru încurcat.

— Doctorul...

— Ţi-a spus că-ţi face rău să vezi prea multe persoane deodată.

— Da, exact.

— N-ai fost cuminte că ai venit aici astă-seară, dar eu mă bucur. Rămîneam singură dacă nu veneai.

Bernard pricepu că făcuse o greșeală ; era nerăbdător să scap de această conversaţie pînă cînd nu mai comitea o alta.

— Dar sper că nu te mai duci la călărie și la vînătoare ?

— Nu ; doctorul spune că n-am voie încă. Mi se pare absurd.

— Regret enorm că Blanche a renunţat din nou. Îi făcea atît de bine. Vînătoarea face bine oricui, se pare.

Şi mie îmi plăcea cînd eram tînără. Îţi creezi atît de uşor prietenii intime. Nu există nimic comparabil cu vînătoarea. Mai ales aici, la Roma, unde e atît de greu să te vezi cu cineva altfel decît în public. Londra e mult mai plăcută în sensul ăsta. Poţi să-ţi vezi cunoştinţele la ele acasă şi să ajungi în raporturi de prietenie intimă fără să se facă nici o zarvă. Oricum, nu trebuie să ne plîngem, zic eu. Se pot lega şi aici prietenii, cu toate dificultăţile.

Îi aruncă lui Bernard o privire rapidă, pătrunzătoare ca o înţepătură de viespe.

Bernard se simţi tresărind sub acea privire, dar îşi păstră sîngele rece.

Spuse, cu tot calmul şi cu toată indiferenţa de care era capabil :

— Da, imi închipui că se pot lega, ca şi cum era o chestiune care nu-l privea în nici un fel. Avu totuşi impresia că nu-şi putuse stăpîni o anumită încordare a glasului.

În momentul acela, lady Lawless intră în cameră, spre uşurarea lui Bernard.

— Am întîrziat aşa de mult, încît n-am mai îndrăznit să intru în sala de concert şi — rămîne între noi, coborî ea glasul pînă la şoaptă — mi-a fost cam teamă că mă depăşeşte genul ăsta de muzică, încît m-am refugiat aici. Ce plăcere să găseşti alţi prieteni în aceeaşi situaţie ! Hedworth n-a putut veni ; bietul de el a trebuit să se ducă la un dineu între bărbaţi, în cadrul coloniei engleze. Camera de comerţ sau aşa ceva. Ah ! domnule Lacy, ce mult mă bucur că te revăd ! Aş zice că arăţi mai bine decît înainte de cădere — de căderea dumitale, am vrut să spun, nu de căderea noastră comună [1]. Poate că ai să fii atît de amabil să vii să iei masa cu noi într-o seară. Îndură-te de noi ; am avut parte doar de plictiseală şi singurătate în ultima vreme, din cauza postului mare şi a reumatismului lui Hedworth. Şi poate că voi reuşi să te conving şi pe dumneata, prinţesă Giulia, să vii împreună cu frumoasa dumitale noră, deşi e atît de greu s-o ai ca oaspete. Nu acceptă să cineze nicăieri decît la Donna Laura. Tocmai îi spuneam deunăzi Donnei Laura că adună în micul ei apartament toţi tinerii, toţi bărbaţii vîrstnici şi toate femeiile frumoase şi nu e drept, fiindcă

[1] Aluzie la noţiunea biblică de „cădere a omului în păcat".

sălile noastre de marmură rămîn goale. Am auzit că a oferit o serată extrem de agreabilă acum cîteva zile — a venit toată tinereţea şi frumuseţea Romei. Ai fost, desigur, şi dumneata, domnule Lacy ?

Bernard avu un moment de încordare ; era vorba de seara cînd o întîlnise ultima oară pe Blanche singură.

— Donna Laura a fost totdeauna gentilă cu mine, răspunse el.

— Blanche mi-a povestit că a petrecut grozav de bine, spuse prinţesa, şi sînt sigură că aşa a fost, pentru că s-a dus foarte devreme şi a rămas pînă tîrziu. Rosti aceste cuvinte cu glas molatic, gînguritor, dar la cuvîntul „devreme" îl săgetă din nou pe Bernard cu privirea ca şi cum ar fi spus : „Ştiu perfect de ce v-aţi dus amîndoi mai devreme".

Bernard simţi că nu mai putea suporta acest interogatoriu subtil şi prelungit. Parcă se afla pe scaunul de tortură.

— Mi se pare că e o pauză, pentru că-i aud ieşind, zise el, ridicîndu-se. Trebuie să mă duc să văd ce face mama şi mă întorc imediat.

Prima jumătate a programului se terminase şi Bernard întîlni cîteva persoane din auditoriu pe coridor ; printre aceştia, pe Blanche.

— Ai văzut-o pe soacra mea ? întrebă ea.

— Da ; tocmai cu ea am stat de vorbă. E pe sofaua din capătul salonului, cu faţa spre uşă.

— Vreau să-i spun că plec.

— Pleci aşa de repede ?

— Da ; am o migrenă şi vreau să trec să văd ce face Guido. Nu s-a simţit tocmai bine.

Bernard stătea cu spatele spre uşă.

— Îmi pare rău că nu ţi-am ascultat rugămintea, şopti el, dar mi-a fost cu neputinţă să nu vin. Nu eşti supărată pe mine, nu-i aşa ?

— Nu, sigur că nu, şopti Blanche cu un zîmbet, însă abia mişcînd buzele ; dar ia seama, ne poate vedea.

— Nu mă vede ; stau cu spatele la ea. Noapte bună, iubito, îi şopti el. Vino cînd poţi la Donna Laura. Mîine iau dejunul la ea.

O privi pe Blanche cu pătimaşă adoraţie, apoi, ceremonios şi cu glas tare, îi spuse : „Noapte bună, prinţesă ; trebuie să mă duc s-o caut pe mama".

Cînd Bernard spunea că stă cu spatele la prinţesa Giulia, avea dreptate, dar se înşela afirmînd că ea nu putea să-l vadă ; uitase de înalta oglindă din coridor. Nu era prea mult de văzut, e drept : doar o expresie rapidă, fugitivă ; dar ceea ce era de văzut, prinţesei Giulia nu-i scăpase, cu siguranţă, dacă se uitase.

Dacă văzuse ceva sau nu, dacă bănuise sau nu bănuise ceva, ea nu-i spuse nimic Blanchei în cupeu, în drum spre casă. Nu pomeni de Bernard decît ca să comenteze :

— Am impresia că domnul Lacy arată mai bine, dar găsesc că e imprudent să ia parte aşa de curînd la reuniuni, în căldura sufocantă şi aglomeraţia saloanelor. Măcar dacă ar fi un mare amator de muzică.

— Presupun că a vrut să fie politicos cu familia Olenev, zise Blanche. Doamna Lacy e bună prietenă cu prinţesele.

— Probabil, zise prinţesa Giulia, şi schimbă vorba.

Era o noapte friguroasă şi, ajungînd la palatul Fabrini, prinţesa Giulia o avertiză pe Blanche că risca să răcească ieşind din saloanele încălzite în aerul îngheţat de-afară.

Dar nu se îmbolnăvi Blanche, ci soacra ei, în ciuda unei sănătăţi de fier şi cu toate că rareori avusese o zi de boală în viaţă ; a doua zi trimise un mesaj Blanchei spunîndu-i că ar dori să ia dejunul împreună cu ea.

Blanche plănuise să se ducă la Donna Laura, dar nu îndrăzni să-i spună că avea de gînd să iasă. Ştia că soacra ei ar întreba-o cu siguranţă unde se duce ; astfel că trimise Donnei Laura un bilet, comunicîndu-i că nu poate veni la dejun, ci, dacă-i va fi cu putinţă, după aceea.

Prinţesa Giulia sosi, înfofolită în haine groase, motivînd că o gravă răceală o va obliga să stea în pat mai mult timp, poate, că nu-l văzuse pe Guido în tihnă de cîteva zile şi, prin urmare, avea intenţia să petreacă întreaga după-amiază cu el, de îndată ce se trezea şi era dispus să primească ; a doua zi nu-şi va părăsi camera, dacă nu-i trecea răceala.

Blanche acceptă planul bucuroasă.

— Asta-mi convine şi mie, zise ea. Tocmai am dat ordin să fie gata caleaşca la două jumătate. O iau la plimbare pe doamna Lacy (avea de gînd s-o ia, dar mai tîrziu) şi mă întorc pînă cînd terminaţi conversaţia.

— Nu te grăbi, dragă Blanche, pentru că astăzi vreau să stau mult de vorbă cu Guido. Sînt zile întregi de cînd n-am mai vorbit liniştiţi. Firește, dacă e dispus.

— Mă întorc la patru și jumătate.

— Nu te grăbi. Mai tîrziu vine Mania Olenev și, poate, lady Lawless.

Așadar, prințesa Giulia rămase singură cu Guido de la ora trei pînă la patru jumătate în ziua aceea. Cînd se înapoie Blanche, soacra îi spuse :

— Am avut o lungă convorbire. Mi s-a părut că e, într-adevăr, mai bine, mai vesel, și e dornic să le vadă pe Mania Olenev și pe lady Lawless, dacă vin, așa încît lasă-l să le primească ; îi va face bine. Acum mă duc sus. Nu te sărut, ca să nu-ți dau boala, și să nu te miri dacă n-am să mă arăt deloc la față mîine. O să stau lîngă foc ca un copil cocoloșit. Simt că am frisoane.

Se făcuse blîndă la vorbă și la chip — înduioșătoare, drăgăstoasă.

„Știe să fie fermecătoare cînd vrea", își zise Blanche, și o trecu un fior.

Îi era teamă să nu stea cineva, sau ceva, la pîndă, gata să-i smulgă proaspăta fericire.

CAPITOLUL VII

A DOUA ZI „RĂCEALA" PRINȚESEI Giulia nu mergea spre vindecare. Ea nu-și părăsi camera și Blanche se duse s-o vadă ; era în aceeași stare de spirit : blîndă, afectuoasă, plină de duioșie.

Ziua următoare, prințesa Giulia căzu la pat ; avea febră. Medicul diagnostică o gripă. Asta se petrecea într-o joi. Vineri se simți și mai rău ; febra crescu și avea dureri violente în tot corpul, îndeosebi îndărătul ochilor și în partea dinapoi a capului. Sîmbătă, situația nu se schimbase, dar duminică temperatura scăzu brusc sub cea normală ; se simțea slabă și istovită. Fu chemat încă un medic ; și unul și celălalt vorbeau de constituția rezistentă a bolnavei. Apoi, cu o rapiditate îngrijorătoare, puterile îi slăbiră tot mai mult, iar cînd sosi preotul ca să-i administreze cuminecătura muribunzilor, abia dacă mai era conștientă.

Se stinse luni, în primele ore ale dimineții.

În ultimele două zile, Guido se văitase mai mult ca de obicei, și Blanche fusese nevoită să alerge de la un pat la altul. Acum trebuia să-i împărtășească vestea.

El o primi cu calm.

— Cred că și-a presimțit moartea, zise el ; e mai bine că lucrurile s-au desfășurat astfel. N-ar fi suportat o boală de lungă durată. A rămas tînără...

Blanche îl privea întrebîndu-se dacă nu cumva și el încerca un sentiment de eliberare, ca și cum i-ar fi fost ridicată de pe umeri o povară. În orice caz, își iubise mama — cel puțin ei așa i se păruse întotdeauna.

Donna Teresa și soțul ei își petreceau iarna în Egipt. Porniseră în sus pe Nil. Li se trimisese o telegramă de îndată ce starea prințesei fusese considerată gravă, iar acum li se trimise o alta, dar, oricît de promptă le-ar fi fost plecarea și oricît de repede ar fi călătorit, nu puteau ajunge la Roma înainte de șase săptămîni.

Întreaga casă era zguduită de tristul eveniment.

Veniră o sumedenie de rude ; sosi abatele și mulți alți ecleziaști. Camera de dormit a prințesei Giulia fu transformată într-o *chapelle ardente*[1] și, timp de o zi, corpul defunctei fu expus pe un catafalc de onoare, acoperit cu trandafiri și cu cîte trei lumînări enorme arzînd de fiecare parte a patului.

Arăta frumoasă în moarte. Ridurile dispăruseră și un zîmbet i se întipărise pe chip ; dar Blanche găsea că surîsul era enigmatic, ca al unei Mona Lisa, părînd că spune : „Așteptați, încă n-ați isprăvit cu mine".

Apoi, cei de la serviciul de pompe funebre închiseră corpul într-un sicriu, dar valurile de jeluitori nu conteneau să se reverse în palat ; în sfîrșit, după trei zile ce-i părură interminabile Blanchei, urmă recviemul în biserica parohială, la care asistă întreaga societate romană, cea liberală ca și cea fanatică.

Bernard și doamna Lacy se aflau și ei acolo ; era prima dată cînd Blanche și Bernard se revedeau, măcar de departe, de la serata muzicală organizată de familia Olenev.

Ea îi scrisese, spunîndu-i să aibă răbdare, deoarece avea încredere că zorile unei epoci de mai mare libertate se arătau pentru amîndoi, dar în același timp toată spe-

[1] Cameră mortuară (fr.).

ranța ei, noua și marea ei speranță, era străpunsă de temeri și presimțiri.

Bernard aștepta o chemare nerăbdător, dar fără îndoieli, nehotărîri sau agitație. Respecta convenințele, rămînînd în umbră pînă cînd întreaga ceremonie și problemele succesiunii legate de moartea prințesei Giulia vor lua sfîrșit. Se simțea însă plin de speranță și fericire. Nu-l frămînta nici o teamă și nici o îngrijorare ; era mulțumit de prezent fără a se gîndi la viitor.

Bernard intenționase să se înapoieze în Anglia la sfîrșitul lunii, dar medicul o sfătui pe doamna Lacy că ar fi mai prudent să-l mai rețină o lună de zile la Roma, pentru a se reface pe deplin înainte de reluarea activității obișnuite. Astfel, doamna Lacy își orîndui treburile ca să stea la Roma pînă la sfîrșitul lunii mai. Era o primăvară încîntătoare și Bernard nu ridică nici o obiecție împotriva modificării programului. Părea mulțumit că-și prelungește șederea, iar mama sa, care știa motivul, își liniștea conștiința spunîndu-și : „La urma urmei, n-a fost o legătură serioasă, iar acum s-a terminat totul".

La vreo săptămînă după funeraliile prințesei Giulia, Blanche care, se înțelege, nu ieșea nicăieri, își invită prietenele intime, pe Nelly și Ira Olenev, ca și pe Donna Laura, să vină să ia masa de seară cu ea la palatul Fabrini. Guido obișnuia să se retragă pentru noapte imediat după cina pe care o lua devreme (la ora șapte), iar ea rămînea singură toată seara în imensul palat, fiind lipsită acum și de compania soacrei. Mărturisindu-le că singurătatea îi zdruncina nervii, Blanche le rugă pe cele trei prietene să vină să cineze cu ea ori de cîte ori le era cu putință, sau să-i țină companie seara, după cină. Îl invită și pe Bernard ; prima oară cînd Blanche și Bernard își vorbiră după moartea prințesei Giulia, erau de față și cele două surori Olenev. Treptat deveni o deprindere, un obicei instituit, ca fie Donna Laura, fie una dintre surorile Olenev să cineze cu ea în fiecare seară. Bernard luă și el masa de vreo două ori sau veni după cină.

Blanche nu vorbea deloc despre soacra ei, dar Bernard își dădea seama că, pentru prima oară în viață, nu mai trăia sub privirea și sub supravegherea imediată a unui temnicer. Scăpase de sub apăsarea unei poveri. În parte, era în sfîrșit liberă.

Într-o seară, pe la mijlocul lui mai, Bernard se duse la palatul Fabrini către ora nouă și jumătate. Blanche îl poftise cu două sau trei seri înainte. Îi spusese că le va găsi și pe surorile Olenev. Dar cînd ajunse la palat, o găsi pe Blanche singură.

— Cred că vor veni mai tîrziu, zise Blanche, și poate vine și Laura.

Ședeau în camera ei de zi, o încăpere înaltă, împodobită cu două picturi venețiene ce atîrnau peste mătasea roșie, ofilită, a pereților. Mobilierul se compunea dintr-o masă mare de scris, de formă alungită, cîte un *cassone* ici și colo, mai multe scaune rigide cu spătar înalt și diverse măsuțe pe care erau răspîndite cărți. Lîngă un perete trona un șemineu de piatră, enorm și gol.

Prin ferestrele înalte, deschise, pătrundea parfumul îmbătător al unei seri de mai și zgomotele, nenumăratele zgomote ale unei străzi înguste romane, cînd discordante, cînd melodioase, dar toate plăcute.

Ședeau într-un colț al odăii, pe o canapea lungă și joasă, și își vorbeau puțin, fiecare din ei spunînd în răstimpuri cîte un cuvînt fără însemnătate.

Blanche întrebă deodată :

— Vrei să aducă lămpile ? Spusesem să nu le-aducă.

— Nu, zise Bernard. E bine așa.

— Cînd pleci ?

— La sfîrșitul lunii. Va trebui să plec, căci mama nu mai poate reține apartamentul.

— Deci te înapoiezi la Londra ?

— Da ; mă întorc la lucru, la militărie.

— Are să-ți placă.

— Nu-mi displace. N-o să fac asta mereu. Există vreo șansă să vii în Anglia anul ăsta ?

— Nici una. Guido nu poate călători.

— Și nu-l poți lăsa ?

— Acum mai puțin ca oricînd ; n-o mai are nici pe mama lui.

— Dar sora lui ?

— Mario n-ar lăsa-o să stea aici pe timpul verii. El se plictisește vara la Roma. Se duc la Homburg și la Saint-Moritz.

Urmă o lungă tăcere.

— Cred că Ira și Nelly nu vor mai veni astă-seară, zise Blanche. Dacă nu sînt aici pînă la ora zece, înseamnă,

în general, că nu mai vin, deşi de cîte ori mă vizitează sînt dispuse să stea toată noaptea. Ruşilor le place să se culce tîrziu.

— Şi italienilor. Şi mie.

Tăcură din nou. Auzeau din stradă o conversaţie rapidă şi, în depărtare, o voce de bărbat, cîntînd un fragment de cîntec ; vocea era aspră, dar cutremurător de pasionată. Cînta cu un semiton mai jos, într-o gamă minoră, ceea ce sporea parcă intensitatea sentimentului. Ascultau în tăcere.

— Nu e fermecător ? zise Blanche în şoaptă, de parcă s-ar fi temut să-l tulbure pe depărtatul cîntăreţ.

— Ba da ; e tocmai genul de muzică pe care-l prefer, răspunse Bernard, tot în şoaptă.

Cîntecul răsuna tot mai puternic ; cîntăreţul atingea punctul culminant. Nu puteau distinge cuvintele, deşi Blanchei i se păru că aude cuvîntul „cuore", apoi brusc, în mijlocul unui tremolo susţinut pe o notă înaltă, cîntecul conteni ; nu pentru că s-ar fi sfîrşit, dar parcă, deodată, cîntăreţul obosise. Ei ar fi dorit să-l mai asculte, dar alte zgomote, bine cunoscute, umplură strada. Un limonaro [1], cu strigătul lui ascuţit — *„Acqua fresca, limonaro, limonaro, chi vuol bere !"* [2] — nu pregetă nici el să dea glas unui cîntec, chiar sub ferestrele palatului, acompaniat de o vioară şi de o chitară.

Cîntă un cîntecel simplu, în care vorbea numai despre el însuşi, cu o uşoară notă de fanfaronadă :

„Ho un capello di paglia — ma bello !
Un zinale di sopra fino" [3].

— Cîntecele astea, spuse Blanche, au fost primele lucruri care m-au împăcat cu viaţa de-aici. Mi se par mai încîntătoare acum, în luna mai, decît în oricare alt moment al anului. Frumuseţea acestui palat e că se află situat chiar în inima oraşului, aproape într-un cartier sărăcăcios. Roma s-a transformat mult de cînd am venit eu. Unele părţi ale oraşului sînt de nerecunoscut, dar cartierul şi strada asta nu s-au schimbat deloc.

[1] Limonagiu, vînzător de limonadă.
[2] „Apă proaspătă, limonagiu ; cine vrea să bea !"
[3] „Am o pălărie de pai — dar frumoasă !
Şi-un şorţ de pînză fină".

— Trebuie să te fi simţit singură cînd ai venit aici, la început.

— M-am simţit întotdeauna singură pînă cînd te-am întîlnit pe tine. Am încercat de două ori să am un prieten, dar n-am ajuns la nici un rezultat, iar alţii care m-au plăcut nu mi-au trezit nici un interes. La un moment dat m-a cuprins disperarea şi era să fug cu un bărbat — pe care nu-l iubeam cîtuşi de puţin — dat tocmai atunci s-a îmbolnăvit Guido. A fost ca o intervenţie directă a providenţei. Am renunţat la gîndul de a avea vreodată un prieten, dar pe urmă te-am cunoscut pe tine.

— Cînd ţi-am vorbit prima oară, am crezut că n-o să devenim niciodată prieteni. Cînd te-am văzut aici, vreau să spun... dar, bineînţeles, la Paris, cînd te-am zărit prima oară, mi-am închipuit că ne-am putea împrieteni într-o zi.

— Şi eu am avut aceeaşi impresie, dar am alungat acest gînd. Am ştiut atunci, şi am ştiut şi aici la Roma, că am putea deveni prieteni, dar din nou mi-am izgonit gîndul din minte. Mi-am dat seama că, în realitate, ar fi o greşeală.

— O greşeală ?

— Da, este o greşeală. Ştiu că am procedat greşit şi că asta nu ne va aduce nici un bine, nici ţie, nici mie, dar n-am ce să fac. E un fapt împlinit şi nu mai pot renunţa. Sîntem prieteni, adăugă ea în şoaptă. Nimic nu mai poate schimba asta.

— Da ; nimic nu mai poate distruge legătura dintre noi.

Îl auziră pe *limonaro* cum cîntă depărtîndu-se, în sunetul coardelor de chitară.

— Ce e minunat aici, îi şopti Bernard, ca şi cum i-ar fi spus o taină, e senzaţia pe care o am că oamenii — cei de pe stradă... toţi... întreaga lume ne înconjoară de aproape, rămînînd totuşi îndepărtată. Sînt aici ; dar noi putem să-i uităm cu desăvîrşire. Cred că vorbesc aiureli.

— Deloc ; te înţeleg. Sîntem ca două fiinţe într-un turn fermecat ; putem contempla omenirea, care se află totuşi la mii de kilometri sub noi. Sîntem ascunşi într-un cuib tainic tocmai la capătul lumii, dar oamenii sînt acolo, aproape de noi, şi-l putem asculta pe *limonaro* cum cîntă pentru plăcerea noastră. Asta ai vrut să spui ?

— Da, exact asta am vrut să spun.

Ședeau în tăcere, nemișcați, mînă în mînă ; nu-și strîngeau mîinile, dar ele păreau una singură. S-ar fi zis că le e teamă ; Blanchei îi era cu adevărat teamă să nu spulbere clipa minunată, să n-o alunge. Simțea că un singur cuvînt, un gest, o suflare, un suspin, ar fi fost de ajuns ca să rupă vraja, să sfarme zidurile castelului de basm. Atît își dorise Faust în schimbul sufletului său, reflecta Blanche, dar diavolul nu fusese în stare să-i satisfacă dorința. Ei însă aveau fericirea rîvnită. Îl păcăliseră pe diavol... amăgiseră providența... fericirea era aici... o aveau... Și de aceea ședeau unul lîngă altul, nemișcați, tăcuți ca două statui pe lespedea unui mormînt, într-o criptă întunecoasă.

Se lăsa noaptea.

— Am senzația că ne găsim într-o altă lume, zise Blanche cu glasul atît de scăzut că de-abia putea fi auzit.

— Și eu la fel.

— Pot să te văd în întuneric, și cu ochii închiși. N-am nevoie să mă uit ca să te văd.

— Te văd, Blanche, draga mea... Blanche...

— Taci, nu spune nimic... nu mă întreba dacă te iubesc... nu mă întreba cît te iubesc... să fim fericiți fără vorbe, fără să ne întrebăm de ce.

Și Blanche începu să plîngă, cu lacrimi liniștite și duioase de bucurie.

— Poate că e sfîrșitul lumii, zise ea. Aș vrea să fie.

— Da, este. Parcă tu și cu mine, și întreaga omenire, am fost luați de ape.

— Da, și parcă — parcă toată greutatea mi-a fost luată de pe umeri, pentru că totul s-a dus... pînă și amintirea. Nu-mi pot aduce aminte de nimic — totul, tot tristul meu trecut s-a topit ca zăpada.

— Scumpa mea, vom uita totul.

— Vezi tu, iubitule, eu nu sînt tînără ca tine. („Mai tînără decît cele mai tinere", murmură Bernard). Tu ești tînăr și plin de viață și ai toată lumea în fața ta, pe cînd eu sînt doar o fantasmă ; tu m-ai readus la viață pentru o vreme, dar nu va dura mult. („Veșnic, veșnic", șopti Bernard). Dar în clipa asta parcă toată viața mea mohorîtă de pînă acum a fost ștearsă... și n-a mai rămas nimic, decît tu și cu mine. Să fim mulțumiți cu atît.

— Da — mulțumiți. Vocea lui Bernard părea că răzbate din nesfîrșite depărtări.

— Am impresia că noi doi am murit demult, şopti Blanche după un scurt răstimp.

— Eu trăiesc...

Rămaseră aşa multă vreme, fără o vorbă, fără să bage în seamă nimic.

— Parcă am fi într-o criptă, şopti Blanche.

— Da.

— Te-am iubit, Bernard, de cînd mi-aduc aminte.

— Da, da, da. Şi eu. Dintotdeauna.

— De cînd mă ştiu mi-ai ţinut mîna aşa.

— Da, aşa. Şoaptele lui Bernard abia se mai auzeau.

Camera era cufundată în întuneric. Se zăreau formele mobilierului trist şi rigid desprinzîndu-se negre, distincte, concrete şi totuşi fantomatice în obscuritatea nepămînteană a încăperii înalte şi spaţioase. Un liliac zbura încoace şi încolo prin faţa ferestrei. Undeva, clopotul unei biserici sună sfertul de oră. Bernard şi Blanche nu dădură atenţie, şi timpul trecea în goană.

— Nu are importanţă, zise Bernard, dacă a început acum sau a durat ani de zile... Nu interesează dacă sîntem vii sau morţi, dacă ne aflăm în cer, în purgatoriu sau în iad... pentru eternitate... Important este că sîntem în sfîrşit împreună şi singuri... noi doi... şi vom dormi mereu... tu şi cu mine... împreună şi singuri... împreună şi singuri...

Urmă o nouă tăcere, cea mai lungă... Strada se liniştise, devenise pustie. Iarăşi cînta cineva — un petrecăreţ nocturn, cu glas vesel, uşor ameţit :

„E, bella, tu non piangera-a-a-a-i,
Sul giorno ch"ia saró mor-or-or-to-o-ŏ-o-o-o." [1]

Timpul şi spaţiul nu mai existau pentru ei ; erau absorbiţi şi anihilaţi într-un vis al visurilor : voluptate şi pace... pace şi voluptate ; ca viaţa şi moartea, întunericul şi *lumina, muzica* şi tăcerea. Erau ca Tristan şi Isolda în noaptea fără sfîrşit a codrului, îmbătaţi încă de elixirul iubirii, închişi între ziduri magice, plutind pe şuvoiul unei ape în curgere infinită, purtaţi către moarte... Cît timp trecuse de cînd erau acolo ? un minut ?... o oră ? două ore ? cinci minute ? unde se găseau ? pe pămînt ? la Roma ?

[1] „Frumoaso, tu nu vei plînge
Ziua în care eu voi fi mort" (ital.).

...Mai erau vii ?

Deodată Blanche tresări.

— Bernard, şopti ea, mi s-a părut c-am auzit ceva.

Ascultară amîndoi cu atenţie încordată.

— Nu aud nimic, zise Bernard.

— Poate n-a fost nimic. A fost probabil doar o închipuire a mea. Sînt sigură, totuşi, că am auzit ceva. Ia ascultă ! din nou !

Îşi retrase mîinile dintr-ale lui şi se depărtă puţin.

— Sînt sigură că am auzit ceva, repetă ea.

Şedeau liniştiţi pe canapeaua joasă, separaţi acum unul de celălalt cu un spaţiu — un spaţiu infinit, s-ar fi zis — între ei, cu ochii aţintiţi în întuneric, ascultînd... ascultînd din toate puterile lor... Nu auzeau nimic... şi apoi, uşa de la capătul opus al camerei se deschise brusc, şi înăuntru pătrunse Guido — Guido drept ca lumînarea, dar palid ca un mort, ducînd în mînă o lampă de ulei.

Îi privi fără surprindere, puse lampa pe masă şi rosti :

— M-am gîndit că aţi dori să aveţi o lampă, de aceea v-am adus una. Îmi pare rău că voi apărea neospitalier cu domnul Lacy. Îi făgăduiesc că nu se va mai repeta.

Un orologiu din vecinătate bătu ora douăsprezece şi trei sferturi.

— Mi-e teamă că toţi servitorii s-au culcat, spuse Guido, şi nu are cine să vă conducă spre ieşire. Dar vă pot conduce eu, dacă vreţi să poftiţi pe-aici.

Guido deschise uşa şi, luînd lampa, îl precedă pe Bernard pînă la uşă, apoi, ţinînd-o larg deschisă spuse :

— Noapte bună, domnule Lacy ; veţi găsi o lumînare în hol ; scara e încă luminată.

Bernard păşi afară din cameră, de-a lungul coridorului pînă în hol, coborî scara, luminată cu o lanternă mare ; uşa de la intrare fu deschisă automat de către portar şi Bernard ieşi afară, în noapte.

CAPITOLUL VIII

LUI BERNARD ÎI VENEA GREU SĂ creadă că evenimentele acelei seri fuseseră reale. Blanchei îi era mai puţin greu. Într-adevăr, ea îi spuse Donnei Laura că avusese tot timpul o presimţire în subconştientul

ei că trebuia să se întîmple ceva de felul acesta. Se simţise ca purtată în derivă de un curent spre un vîrtej, ştiind că vîrtejul e acolo, dar incapabilă să facă un efort spre a se smulge.

Avea intuiţia că se îndreaptă spre dezastru, dar nu ştia din ce direcţie venea ameninţarea, şi nici nu-şi închipuia că va veni atît de curînd.

După ce Bernard părăsise casa în seara aceea, Guido o escortase solemn pe Blanche pînă la camera ei, fără o vorbă. Apoi se dusese să se culce. A doua zi, viaţa se desfăşură ca de obicei la palat, afară de faptul că Guido refuză s-o vadă pe Blanche sau să-i vorbească şi trimise după avocatul său cu care avu o lungă întrevedere.

În aceeaşi zi, în cursul dimineţii, Donna Laura îi scrise lui Bernard, invitîndu-l să vină s-o vadă seara, îndată după cină. El nu mai ştia nimic de Blanche. Se duse la Donna Laura, care era singură.

— Ştiu ce s-a întîmplat, îi spuse ea. Am văzu-o pe Blanche. Guido e din nou bolnav — adică, aşa cum era înainte. Nu i-a destăinuit medicului că s-a ridicat din pat. Dacă a fost o minune supraomenească, sau dacă plănuia răzbunarea asta de luni de zile şi n-a fost niciodată bolnav, cum credeam noi, eu nu ştiu ; nici Blanche nu ştie ; nimeni nu ştie şi nu va şti vreodată. Dar e cert, sau Blanche are certitudinea, că e din nou bolnav acum, tot atît ca înainte — nu mai rău, ci la fel ca întotdeauna. Guido n-a pomenit nimic ; a întrebat doar cînd părăseşti, Roma, sau dacă ai plecat. Dealtfel, nu vrea să-i mai vorbească Blanchei. Ea doreşte să pleci numaidecît şi să nu încerci s-o vezi sau să-ţi iei rămas bun. Zice că n-ar avea tăria să suporte. Îşi ia rămas bun prin mine şi-ţi trimite scrisoarea asta. Am să te ţin la curent cu tot ce se întîmplă. Îţi fixaseşi plecarea pe curînd, nu-i aşa ?

— Da ; săptămîna viitoare oricum. Plec imediat dacă aşa vrea ea, dar sper că pot s-o văd !

— Ea vrea să pleci fără s-o mai revezi. E speriată, foarte speriată ; are sentimentul că l-ar fi putut ucide, ori că s-ar putea încă să moară dintr-asta — că s-ar putea să fie ucigaşa lui. Ştii, Blanche mi-a mărturisit că n-a crezut niciodată în boala lui Guido. Crede că a simulat tot timpul ca să-i facă în ciudă, din răzbunare că s-a măritat cu el fără să-l iubească. Nu e sigură dacă acum e bolnav, dar ştie că ar putea fi — are impresia că

plănuiește ceva — că va acționa într-un fel și că, indiferent ce-ar fi, dumneata nu-i poți ajuta. Dorește să pleci numaidecît.

— Bine, voi face așa cum dorește. Voi pleca. Ce crede ea că l-a făcut pe Guido să bănuiască ?

— Crede că prințesa Giulia i-a atras atenția exact înainte de a se îmbolnăvi, spunîndu-i să fie cu ochii în patru ; dar nu putem ști nimic ; nu-i vom înțelege niciodată pe Guido și pe prințesa Giulia ; n-au fost croiți pe măsura celorlalți oameni. El e tot atît de impenetrabil cum era ea.

În scrisoarea adresată lui Bernard, Blanche îi spunea aceleași lucruri. Îl ruga să nu-i scrie ; dar lui îi fu cu neputință să creadă că ea dorea într-adevăr acest lucru, încît îi scrise o lungă misivă pe care Donna Laura făgădui să i-o înmîneze.

În seara aceea, cînd Bernard ajunse acasă, îi spuse mamei lui că primise o telegramă de la colonelul său, care-i cerea să se înapoieze la regiment cît mai curînd cu putință și că, prin urmare, trebuia să plece a doua zi. Doamna Lacy se hotărî să plece și ea. Nu mai dorea să rămînă la Roma. Simțea că se întîmplase ceva, dar nu puse nici un fel de întrebări.

Își pregătiră în grabă plecarea pentru seara următoare și călătoriră direct pînă la Londra.

Nu trecuseră multe zile de la înapoierea lor, cînd Bernard primi o scrisoare de la Donna Laura.

Scria că Guido fusese informat de plecarea lui, dar nu prin Blanche, pe care n-o mai văzuse din seara memorabilă ; îi comunicase Blanchei prin avocatul său că se redactase un act de separație legală ; ea va primi o pensie de întreținere și putea să trăiască unde și cum dorea, dar el, prințul Roccapalumba, nu voia s-o mai revadă ; își exprimase dorința ca ea să părăsească palatul cu primul prilej.

Proiectul fu pus de îndată în aplicare. Blanche nu răspunse la scrisoarea lui Bernard, dar îi trimise și alte mesaje prin Donna Laura, rugîndu-l din nou să nu-i scrie.

Blanche se instală într-un mic apartament de lîngă Porta Pia.

Societatea romană fu, bineînțeles, uluită și cutremurată de acest eveniment senzațional, iar opinia publică

se împărți net în două tabere în privința atitudinii față de Blanche ; mai exista însă și un *tertium quid* [1].

Jumătate din Roma, avînd în frunte relațiile lui Guido și prietenii prințesei Giulia, o învinovățea crunt. Boala și nefericirea lui Guido erau atribuite în întregime Blanchei : iată la ce rezultat duce căsătoria cu o englezoaică. Englezoaicele au întotdeauna pretenția că sînt superioare celorlalte femei și foarte des se dovedește contrariul. Bine, cel puțin, că, de astă dată, s-a smuls masca ipocriziei.

Cealaltă jumătate a Romei n-o acuza pe Blanche cîtuși de puțin, ci spunea că era un miracol cum izbutise să îndure o asemenea viață, timp atît de îndelungat, iar dacă avea un iubit, nu însemna o crimă. De mirare era că nu avusese o droaie de iubiți. Guido era un alienat mintal, și ce fel de căsătorie putea fi să stai legată de un om care-și petrece viața pe o sofa, într-o cameră semiobscură ?

Pentru categoria *tertium quid* se verifica, o dată mai mult, adevărul că toți bărbații și toate femeile se dovedesc a fi, pînă la urmă, absolut la fel. Iată, femeia aceasta fusese considerată tot timpul drept o excepție, un model și un exemplu de virtute în cele mai penibile împrejurări. Ei bine, se văzuse că nu era, la urma urmei, o virtute inatacabilă : că era aidoma celorlalte femei. Cu atît mai bine ; femeile plămădite dintr-un aluat fragil, omenesc, sînt mult mai vrednice de simpatie decît modelele de virtute ; afară de asta, modelele de virtute există numai în închipuirea romancierilor și a sentimentalilor. Medicii, avocații și, în special, preoții sînt mai informați. Prințesa Blanche era o femeie încîntătoare. Că observase cineva acest lucru și avusese și ea parte de un strop de fericire, asta reprezenta o consolare. Nimeni n-o blama pe Blanche că a avut un iubit, ci pentru faptul că fusese surprinsă cu el atît de curînd după moartea prințesei Giulia... era oarecum o lipsă de tact, un semn de *mauvais goût*... [2]

În ansamblu, opinia publică înclina, prin urmare, să-i fie defavorabilă Blanchei, la început, dar, suferind o schimbare, cele două jumătăți, ca și *tertium quid*, se

[1] Pentru a treia oară „de ce ?“ (lat.) — sau, altfel spus, o a treia părere.

[2] Prost gust (fr.).

aliniară pe aceeași poziție în urma unui incident ce avu loc nu mult după aceea.

Se oficia o slujbă de recviem pentru prințesa San Paolo, o bătrînă doamnă ce se arătase foarte gentilă cu Blanche la începutul căsătoriei ei. Blanche îl cunoștea și pe fiul acesteia, care lucra în serviciul diplomatic. Luă parte la recviem și, cînd să plece, după oficierea slujbei, se întîlni pe treptele bisericii față în față cu doamna Winslope, ambasadoarea americană. Blanche îi adresă un salut, la care doamna Winslope îi întoarse spatele și coborî mai departe treptele. Incidentul avu numeroși martori și, pînă seara, întreaga Roma era la curent... Un sentiment de indignare îi cuprinse pe toți localnicii, pentru că, orice ar gîndi sau ar comenta ei despre unul de-al lor — iar pe Blanche o socoteau ca o membră a societății lor, prin adopție — nu admiteau o imixtiune inoportună din partea unui străin. A doua zi, toți, își depuseră cărțile de vizită la locuința Blanchei, iar verdictul general îi deveni favorabil. A doua jumătate a Romei împreună cu grupul *tertium quid* începură să spună în cor :

— Bietul Guido e, categoric, nebun... o fi el partea lezată, dar dacă e scrîntit, ce se poate face ?

Cunoștințele lui Guido rămaseră, se înțelege, neînduplecate ; dar cei mai mulți erau sincer convinși că Guido e un bolnav psihic, această părere fiind împărtășită de mulți dintre cei mai buni medici.

Peste cîtva timp, Bernard află că Blanche se dusese să-și petreacă vara la familia Olenev, lîngă Kiev. De la Blanche personal nu primi un singur cuvînt. Donna Laura îi mai scria despre ea din cînd în cînd, dar, după plecarea ei în Rusia, nu mai avu ce să-i povestească.

Cît despre Blanche, ea trecuse printr-o mare spaimă. I se părea că degetul providenței intervenise direct în viața ei. Se simțea prea îngrozită, consternată și cuprinsă de un fel de toropeală ca să-i mai pese de tulburarea generală, de scandalul și bîrfelile iscate în jurul ei. Avea impresia că viața îi fusese despicată în două și că tot ceea ce se lega de Bernard era încheiat pentru totdeauna.

Nu exista, bineînțeles, nici un motiv pentru ca ea să nu-i scrie sau să nu-l vadă, dar simțea că-i era peste putință ; că între ei totul se terminase definitiv, deși îl iubea mai mult ca oricînd — mai mult decît ar fi conceput vreodată că se poate iubi.

Nu mult după ce sosi la reşedinţa familiei Olenev, în Rusia, primi o lungă scrisoare din partea doamnei Lacy.

Aceasta pleda cauza lui Bernard. Era, afirma ea, nespus de nenorocit. N-o învinuia pe Blanche ; îşi găsea vină doar ei însăşi. Nu făcuse nimic cînd ar fi putut să intervină într-un fel. Nu voia să mai scormonească trecutul, sau să facă vreo aluzie la cele petrecute. Dorea să discute despre viitor. Nu găsea cuvinte ca să-şi exprime regretul pentru ceea ce suferise Blanche, şi nu mai puţin pentru faptul că Bernard fusese cauza ; dar cum cele întîmplate aparţineau trecutului, nu era mai bine să se pună acum capăt la toate, o dată pentru totdeauna, şi să nu se mai prelungească această situaţie ? Bernard era tînăr ; avea viaţa în faţă. Dacă situaţia actuală — sau mai degrabă cea trecută — ar continua ca la Roma, i-ar distruge viaţa. El nu s-ar mai căsători niciodată ; şi putea fi acesta un lucru de dorit ?

Nu dorea să-i ţină predici, nici să fie severă, nici să arunce piatra asupra cuiva, sau să vadă paiul din ochiul altuia, dar ar fi oare o situaţie cinstită ? Ar corespunde aşteptărilor ? Ce-ar ieşi dintr-asta ? Ea dorea cu ardoare să-l vadă pe Bernard căsătorit. Va fi moştenitorul unui străvechi domeniu şi al unei case ce-i fusese dragi, şi lui şi ei, toată viaţa. Poziţia socială pe care o va moşteni, ea o vedea drept una de mare răspundere. Va deveni într-o zi capul uneia dintre puţinele vechi familii catolice engleze. Dacă lucrurile ar continua ca mai înainte, n-ar ieşi nimic altceva decît scandal şi suferinţă pentru toţi cei interesaţi. Poate că scrisoarea era absolut de prisos, adăuga ea, şi Blanche era dinainte de acord cu cele spuse ; poate bătea la o uşă deschisă.

Într-adevăr, aşa era.

Blanche îi scrise pentru a-i răspunde că ea şi numai ea purta vina în această chestiune, că era absolut de acord cu fiecare cuvînt pe care-l spusese doamna Lacy şi că dorea mai puţin decît orice pe lume să fie cauza nefericirii lui Bernard sau să-i distrugă viaţa. Îşi dădea bine seama de nebunia întregii aventuri. Nu va încerca să-l revadă, nici nu-i va mai scrie. Doamna Lacy putea fi liniştită.

Îşi ţinu făgăduiala, oricît de greu îi venea. Nu-i scrise lui Bernard nici măcar ca să-l anunţe să nu aştepte scrisori de la ea. El nu mai primi altă veste în afară de

acel scurt mesaj de adio pe care i-l trimisese înainte de plecarea lui de la Roma.

Bernard înțelese că nu avea rost să continue corespondența : a persevera să-i scrie fără a primi răspuns ar fi fost mai mult decît putea îndura.

Doamna Lacy, Donna Laura și familia Olenev erau cu toții încredințați că firul ce unise viețile celor doi fusese definitiv tăiat. Iar Blanche credea același lucru.

CAPITOLUL IX

BLANCHE RĂMASE ÎN RUSIA, LA familia Olenev, pînă la sfîrșitul lui iunie. Apoi plecă împreună cu prietenele ei în Germania, la Ems, unde prințesa urma întotdeauna o cură ușoară și inofensivă, iar către finele lunii următoare se duseră la Gérardmer, în Vosgi, pentru schimbare de aer. Programul îi convenea Blanchei care, pentru moment, nu dorea cîtuși de puțin să se întoarcă la Roma, și nici să se ducă în Anglia.

Cînd ajunseră la Gérardmer, Blanche fu uimită să descopere, printre numele înscrise pe avizierul din holul hotelului, pe cel al lui Charles Clifford și al domnișoarei Clifford. Se întreba dacă era vorba de unchiul Charles, care, pentru ea, reprezenta un personaj aproape mitic.

Charles Clifford era cu șaisprezece ani mai tînăr decît tatăl ei și avea acum patruzeci și nouă de ani. Întruchipa o versiune a fratelui său Henry în genul boem : înalt, cu ochi căprui, visători și cufundați în orbite, cu surîsul melancolic, fruntea înaltă, capul rotund și plește în față, afară de cîteva șuvițe de păr castaniu, cu favoriți scurți și cărunți. Își începuse viața în serviciul diplomatic și cariera sa părea plină de făgăduieli strălucite. Fiind transferat de la Berlin la Madrid, cunoscu o dansatoare spaniolă de care se îndrăgosti și o luă în căsătorie. Situația sa materială era relativ mai bună decît aceea a fratelui mai vîrstnic, deoarece îi rămăsese moștenire o sumă frumușică de la nașa sa, bătrîna lady Adrington, care, îngăduitoare față de slăbiciunile omenești, se arătase încîntată la vestea că luase de soție o dansatoare spaniolă. Fostul diplomat avea un oarecare talent pentru literatura descriptivă și pentru nuvelistică ; de asemenea mînuia

cu delicateţe penelul, uneori cu un inspirat simţ al culorii ; reuşea să cîştige ceva sume de bani colaborînd în răstimpuri la revistele literare sau de pe urma expoziţiilor ocazionale şi vînzărilor de tablouri la Cannes şi la Londra. Nu ajungea niciodată să publice o carte, pentru că era un scriitor indolent şi scria numai sub presiunea necesităţii.

Charles Clifford îşi iubise cu devotament soţia pînă la sfîrşitul vieţii ei. Se numea Mercedes şi, în tinereţe, fusese frumoasă, cu pielea albă, ochi mari, negri, sub pleoape grele, şi un păr bogat, de abanos. Avuseseră două fete, dar muriseră amîndouă.

La aproape un deceniu de la căsătoria lor, Mercedes dădu naştere unei a treia fiice. Copila, botezată Rosa Maria după dorinţa mamei sale, fu trimisă la vîrsta de nouă ani într-un pension de călugăriţe la Paris. În acelaşi an, nu mult după plecarea fetiţei — exact cu doi ani înainte de sosirea la Gérardmer a Blanchei — Mercedes muri şi Charles Clifford rămase singur. Moartea lui Mercedes îi sfărîmă inima. Dar aceste cuvinte, luate chiar în sens literal, şi nu ca o simplă expresie curentă, nu exprimă cu destulă tărie efectul pe care moartea soţiei sale îl produsese asupra lui Charles. Se simţea complet pierdut, ca bîjbîind în întuneric. Din fericire, în casa de la Dresda unde se stabilise, locuia şi o *Hausfrau* [1], femeie cumsecade şi maternă, practică şi inteligentă, care-i vedea de gospodărie ; avea, de asemenea, de mulţi ani pe lîngă el un admirabil slujitor spaniol, Ramiro, care-l servea cu o fidelitate şi un devotament de cîine.

Blanche îl văzuse prea puţin pe unchiul ei Charles şi n-o cunoscuse niciodată pe răposata mătuşă Mercedes. Tatăl ei îl pomenea rareori şi pe tonul cu care se vorbeşte despre cei iremediabil pierduţi, mergînd sigur la pieire.

— Dacă nu s-ar fi căsătorit cu spaniola aceea, Charles ar fi ajuns departe, îi plăcea lui să repete. Sau : Nici un diplomat n-a avut un debut mai strălucit decît Charles ; vorbea perfect limbile străine, avea o admirabilă voce de tenor... un tenor veritabil... lucru atît de rar, şi a trebuit să se însoare cu femeia aceea.

Acum Blanche avea, în sfîrşit, prilejul să-l vadă. Ce straniu i se părea. Poate era un alt Charles Clifford, neavînd nimic de-a face cu unchiul ei. Dar îndoielile i se

[1] Menajeră (germ.).

risipiră din prima seară cînd luă cina la hotel. Blanche și prințesele Olenev își aveau masa rezervată. Alături se afla o masă liberă ; un bărbat înalt, însoțit de o fetiță, se îndreptă într-acolo. Bărbatul nu semăna cu tatăl ei, și totuși, reflectă ea, se observau indicii fugare și neașteptate după care l-ar fi recunoscut oriunde. Cît despre fetiță, nu avea nimic din aerul familiei, dar nici nu corespundea ideii pe care și-o făcea Blanche despre tipul spaniol, căci părul ei, împletit într-o coadă groasă, era de un blond auriu; luminos. După cină, cînd ieșiră pe terasa ce domina lacul, el veni la ea și-i spuse :

— Mi se pare că ești nepoata mea. Dă-mi voie să ți-o prezint pe verișoara ta primară, Rosa Maria.

Făcură cunoștință, Charles fu prezentat prințesei Olenev și fiicelor ei, iar fetița făcu reverențe și roși pînă în vîrful urechilor. Curînd, tatăl ei o trimise la culcare, făgăduindu-i că va veni neîntîrziat s-o vadă.

Charles Clifford stătea de vorbă cu Blanche de parcă ar fi continuat o conversație întreruptă de scurt timp. Nu făcu nici o aluzie la Roma, și Blanche se întreba dacă aflase despre cele întîmplate. În același timp, încerca senzația că el era unul dintre acei oameni care, chiar dacă nu știu nimic, sînt incapabili să comită o eroare și, printr-un instinct infailibil, navighează evitînd cu toată siguranța apele joase ori bancurile de nisip.

O întrebă pe Blanche despre tatăl ei. Îi vorbi despre Gérardmer. Venea întotdeauna aici în iulie, pentru altitudine, după ce-și făcea cura de ape la Vichy.

Blanche nu întîrzie să se simtă foarte apropiată de unchiul ei „risipitor".

Și mai puțin stăpînit de ambiții decît fratele său mai mare nu se sinchisea dacă nu avea bani și manifesta un fel de nepăsare la lipsa de confort și de hrană ; era un boem înnăscut.

Săptămîni în șir nu făcea nimic ; pe urmă nu dormea o noapte întreagă ca să termine o nuvelă, sau se scula la cinci dimineața ca să picteze un peisaj, și-l distrugea cînd era gata. Dar ceea ce-i plăcea mai mult era să stea de vorbă, în special despre proiectele lui literare și artistice, despre istorioarele pe care le va scrie și tablourile pe care le va picta într-o zi. Făcea schițe admirabile, pentru genul scurt ca și pentru picturi, dar rareori le ducea la bun sfîrșit.

Uneori, cînd mergeau cu toții într-o excursie cu trăsura, trecînd prin umbra răcoroasă a pădurilor, el îi spunea Rosei Maria cîte un basm, minunat ca imaginație și delicios exprimat, și, în timp ce povestea, Blanche și surorile Olenev ascultau mai absorbite încă decît fetița. Îl rugau s-o scrie, iar el făgăduia că va face asta într-o zi, dar ziua aceea nu venea niciodată.

Îi povesti Blanchei întreaga sa viață. Vorbea despre el ca despre un om ce-și încheiase existența. Singurul lucru care avea importanță în ochii lui — repetă el în mai multe rînduri — era viitorul fiicei sale. În momentul de față își făcea educația într-un pension de maici de la Sacré-Coeur, la Paris, unde nu se simțea tocmai fericită.

— Dar ce se va întîmpla cu ea, îi spuse Charles într-o zi Blanchei, în timp ce ședeau afară, pe terasă, cînd va crește mare ? Cineva va trebui s-o scoată în lume, iar eu nu mă simt în stare. Dealtfel, îmi dau seama că i-aș face un rău. Însoțind-o în societate i-aș pricinui un neajuns, pentru că toți ai mei și prietenii lor mă consideră drept o persoană neonorabilă — o oaie cenușie, dacă nu neagră, și un boem insuportabil. Cîteodată am convingerea că dacă săvîrșeam o faptă urîtă... ceva de neiertat în ochii lor — să fi trișat la cărți sau să fi falsificat un cec — asta i-ar fi supărat mai puțin. Și-ar fi zis : „Na, s-a isprăvit cu el. Întotdeauna am spus că așa are să se întîmple, și uite, s-a întîmplat". Dar tocmai pentru că nu am comis nimic cu adevărat criminal, pentru că le-am nesocotit doar normele de viață, le-am călcat în picioare canoanele și le-am luat în rîs convențiile, tocmai asta îi scoate din sărite. Își dau seama că n-au destule justificări pentru a se preface că nu mă mai cunosc.

— Tata nu judecă așa, știu bine.

— Ba, Henry nu judecă așa ; el consideră doar că am fost un imbecil, și-atîta tot. Dar să le-auzi pe mătușile tale cînd vine vorba de mine.

— *Mi-ar face plăcere să te ajut s-o scoți în lume pe* Rosa Maria, dacă mi-ai da voie, zise Blanche.

— Vorbești serios ?

— Desigur, dar mi-e teamă că societatea engleză va considera că sînt mai rău decît o oaie cenușie — o adevărată oaie neagră. Voi face însă tot ce voi putea.

— Neagră sau cenușie, am să ți-o las sub supraveghere prin testament. Va fi pupila ta, dacă n-ai nimic

împotrivă, pentru că, știi, eu n-am să mai trăiesc mult. Cel puțin așa sper — plămînii îmi sînt bolnavi.

— Vorbești copilării, unchiule Charles. Te tragi dintr-o familie în care toți au trăit mult. Ești perfect sănătos și arăți mai tînăr decît vîrsta pe care o ai.

— Nu m-aș mira să mai trăiesc un an sau doi, dar nu cred c-am s-ajung s-o văd pe Rosa Maria adolescentă. Oricum, îmi făgăduiești că vei avea grijă de ea și că vei face pentru ea tot ce-ți va sta în putință ?

— Îți făgăduiesc.

Blanche îi scrise tatălui ei, povestindu-i despre întîlnirea cu unchiul și cu verișoara.

Tatăl ei rămăsese un om distrus de la scrisoarea prin care Blanche îl informase despre catastrofa de la Roma. Înțelegea acum că purta întreaga vină și-și făcea reproșuri ; în același timp, se consola într-o oarecare măsură spunîndu-și : „La urma urmei, putea fi și mai rău". Scandalul fusese relativ neînsemnat, pentru că, la Roma, cei mai mulți îl declaraseră pe Guido nebun, iar această convingere transpirase și la Londra, fiind întreținută de Henry Clifford.

Blanche ajunse mult mai greu să-și cunoască verișoara decît unchiul. Rosa Maria era contrariul firii la care te-ai fi așteptat. Nu avea nimic din indolența tatălui, și Blanche se întreba dacă mama, Mercedes, avusese ceva din așa-zisa lene și moliciune meridională. În orice caz, fata era o adevărată atletă ; înota, vîslea cu îndemînare, avea o pasiune pentru cai și se folosea de orice prilej ca să practice călăria. Nu se temea să încalece orice cal ar fi fost. Juca tenis și orice alt joc în aer liber cu un entuziasm autentic. Sîngele, ca și educația străină, îi accentuaseră parcă tot ce era englezesc în ea. Nu făcea o taină din faptul că nu-și putea suferi colegele de clasă franțuzoaice și că singura ei dorință era să meargă în Anglia.

Blanche n-o înțelegea pe de-a-ntregul și, în prezența fetei, se simțea oarecum intimidată. Avea impresia că Rosa Maria ar putea să-i descopere grave deficiențe și că o va disprețui. Fata, care acum se apropia de vîrsta ingrată, va deveni mai tîrziu deosebit de atrăgătoare, reflecta Blanche, întrebîndu-se ce soț își va alege. Era sigură că Rosa Maria își va dori un soț englez.

„Am să ajung s-o cunosc mai bine cu timpul, își spunea ea, cînd voi învinge bariera atitudinii ei de rezervă."

Dar timpul trecea și Blanche nu constata că făcuse progrese în acest sens. Totul mergea bine pînă la un anumit punct, dar mai departe se izbea de un zid de nepătruns.

„Mă întreb dacă nu cumva are o antipatie față de mine ?" reflecta Blanche.

N-ar fi avut motive, căci Blanche își dădea toată osteneala, cu mult tact și discreție, să fie cît mai drăguță cu fata.

„Să fie oare o gelozie ? — gelozie din cauza tatălui ei ?" se întreba ea.

De la moartea soției lui, Charles Clifford nu mai avusese vreo prietenie intimă, permanentă.

Dar în Blanche, în nepoata sa, își găsi o prietenă adevărată. Se înțelegeau perfect : aceleași lucruri îi amuzau și pe unul și pe altul. Poate că Rosa Maria intuia sau ghicea asta, și era geloasă. Fie că natura ei se deosebea radical, fie că nu era încă matură și nu avea simțul umorului destul de dezvoltat, tatăl ei nu găsea în ea nici un ecou în privința anumitor aspecte și unghiuri sub care puteau fi privite lucrurile, a anumitor glume ușoare, observații și incidente care pe el și pe Blanche îi amuzau grozav. Blanche își dădea seama și căuta cu multă grijă ca lipsa ei de participare la glumele lor să apară cît mai estompată. Dar orice ar fi făcut, nu izbutea niciodată să cîștige simpatia Rosei Maria pe deplin. Copila se purta politicos și îndatoritor în mod constant ; nu-i găseai nici o vină, dar nu capitula și nu depunea niciodată toate armele.

Charles Clifford nu rămînea orb la acest joc, dar închidea ochii în fața adevărului, spunîndu-și : „Rosa Maria nu e decît un copil, în definitiv, și o să-și bage mințile-n cap cînd va fi mai mare".

La sfîrșitul lunii august, Charles Clifford și Rosa Maria plecară la Dresda, iar familia Olenev se întoarse la Roma. Blanche își însoți unchiul în capitala Saxoniei, locuind acolo la un hotel, dar după două săptămîni părăsi orașul, gîndindu-se că Rosa Maria ar fi dezamăgită să nu rămînă singură cu tatăl ei în cursul ultimelor săptămîni de vacanță. Afară de asta, dorea să-l prindă la Londra pe Henry Clifford, care urma să petreacă două săptămîni în

capitală, în luna septembrie, între două partide de vînătoare. I se părea ciudat Blanchei să se întoarcă la Londra după atîţia ani, şi în asemenea împrejurări. Cu o imensă uşurare îşi dădea seama că nu mai e obligată să se ducă la Norton Wood (pe care prinţesa Giulia i-l lăsase lui Guido), nici să se afle necontenit sub supravegherea soacrei.

Îl găsi pe tatăl ei sănătos şi, la început, el se strădui să se comporte ca şi cînd totul ar fi mers cum e mai bine în cea mai bună dintre lumile posibile ; dar nu fu în stare să-şi poarte prea multă vremea masca, şi, la prima convorbire mai serioasă, îi spuse, aproape plîngînd : „Iartă-mă, fetiţa mea dragă ; toată vina a fost a mea — numai a mea".

— N-a fost vina nimănui, răspunse Blanche. Nu am nimic de iertat. În viaţa fiecărui om există ceva de felul ăsta. Aşa e făcută lumea. Trebuie să facem faţă, să ne împăcăm cu situaţia, iar eu am destule motive pentru care pot fi recunoscătoare vieţii.

Nu trăgea nici o nădejde să-l vadă pe Bernard, dar se mîngîia cu speranţa că va afla ceva despre el. Se gîndea că l-ar putea întîlni pe Walter Troumestre, sau pe vreun alt prieten. Nu aduse vorba despre Bernard faţă de tatăl ei. Dar zilele treceau fără a-i aduce vreo noutate. Era lume puţină la Londra şi aproape nici una dintre cunoştinţele Blanchei.

Cu o zi înainte de plecarea la Roma (stabilise cu familia Olenev să se regăsească în capitala Italiei pe la începutul lui octombrie), simţi nevoia să-l viziteze pe părintele Byrne, la Oratoriu, reflectînd că el ar înţelege-o cînd i-ar spune că toată viaţa şi inima ei erau obsedate şi stăpînite de un singur gînd predominant, de o prezenţă îndepărtată. Dar părintele Byrne nu se găsea acolo.

În drum spre casă, hoinărind şi lăsîndu-şi paşii în voia fanteziei, întîmplarea o duse prin Ovington Square. Ştia că Bernard şi cu mama lui locuiseră acolo. Văzu la poartă un anunţ : „de închiriat casă mobilată, a se adresa d-lor cutare şi cutare" — firma unei agenţii din Brompton Road. O cuprinse o vie curiozitate — mai mult decît o curiozitate — un dor aprins de a vedea interiorul casei în care locuise el, fotoliile în care se aşezase, tablourile de pe pereţi. Merse pînă la agenţie, care îşi avea sediul în-

tr-un magazin de mobilă din apropiere şi ceru un permis de vizitare a casei, ceea ce obţinu pe loc.

Întorcîndu-se, fu poftită înăuntru de îngrijitoarea locuinţei, o femeie cumsecade — fosta jupîneasă a doamnei Lacy.

— Doamna Lacy, dădu ea lămuriri, doreşte să închirieze casa pentru un an, fiindcă i-a prescris doctorul să petreacă iarna într-un ţinut cald şi, cum dumneaei a zis că anul ăsta nu vrea să mai meargă în străinătate, i-a recomandat Torquay. La vară are să stea în căsuţa de la Alton-Leigh. Nu vrea să-şi petreacă iarna la Londra, mai întîi pentru că aşa i-a spus doctorul, şi în al doilea rînd — iar Blanche înţelese că acesta era, poate, adevăratul motiv — pentru că fiul dumneaei, domnul Bernard, a părăsit armata şi nu mai are nevoie de locuinţă la Londra ; unchiul său, Sir Christopher, a socotit că e bine să călătorească, aşa că a plecat în Africa să vîneze lei, pe urmă se duce în America de Nord şi de Sud şi în India.

Blanche rămase încremenită, dar îşi veni în fire, regăsindu-şi stăpînirea de sine datorită glasului prozaic al îngrijitoarei care-i spunea :

— Poate doriţi să vedeţi camerele.

Blanche spuse că dorea să vadă salonul şi urcară la etajul întîi. Erau, de fapt, două încăperi. În salonul din faţă, care dădea spre scuar, se putea vedea, deasupra căminului, un portret mare, înfăţişînd o doamnă în crinolină de muselină albă, cu panglici albastre. Blanche o recunoscu numaidecît pe doamna Lacy, pictată, probabil, curînd după căsătorie. Portretul era slab executat de către un discipol lipsit de talent al lui Winterhalter [1] ; totuşi din el se desprindea un anumit farmec, şi Blanche nu se putu opri să nu exclame, văzîndu-l :

— Ce asemănare !

Voia să spună : ce asemănare cu Bernard, nu cu doamna Lacy.

În salonul din fund, pe cămin se găseau două fotografii înrămate ale lui Bernard. Blanche le recunoscu din prima clipă : una, la vîrsta de nouă sau zece ani, în costum marinar, alta, ca elev, la cinsprezece ani. Era şi o fotografie

[1] Winterhalter, Franz Xavier (1805—1873), pictor german, care a executat numeroase portrete în Franţa, devenind pictorul oficial al lui Napoleon al III-lea.

mai mare a altui băiat, de vreo doisprezece ani. „Ăsta e domnișorul Stephen, fratele mai mic al domnului Bernard", îi spuse îngrijitoarea.

— Doriți să vedeți și camerele de dormit, doamnă?

— Nu, nu vreau să te mai deranjez, fiindcă e prea mare casa pentru mine, dar aș vrea să văd camerele de la parter.

Coborîră în sufragerie — o încăpere îngustă și cam întunecoasă, mobilată cu vitrine și servante, din lac roșu japonez — trecînd apoi într-o cameră din spatele sufrageriei. „Camera asta arată, probabil, exact așa cum a lăsat-o el", gîndi Blanche. O latură a camerei era ocupată de biblioteca în stil Chippendale, conținînd îndărătul ușilor cu geamuri operele lui Shakespeare, romane de Surtees [1] și de Harrison Ainsworth [2], toate legate în piele de vițel; de asemenea *Istoria războiului peninsular* și *Istoria Angliei* de Lingard [3].

Blanchei i se părea că Bernard abia părăsise camera. Și-l închipuia lăsînd din mînă numărul din revista *Field* [4] care se găsea, lîngă un cuțit de fildeș pentru tăiat paginile, pe măsuța rotundă, acoperită cu o cuvertură de catifea verde, dintre cele două fotolii.

Borcanul de tutun din colț era plin cu tutunul lui preferat și iată romanul pe care, probabil, tocmai începuse să-l citească: *Greifenstein* de Marion Crawford.

— Domnul Bernard a plecat, atît de grabnic, zise îngrijitoarea, parcă citindu-i gîndurile, c-a lăsat totul în urmă așa cum era.

— A plecat singur?

— A plecat cu domnul Walter Troumestre. Nu-l părăsește niciodată la nevoie pe domnul Bernard, adăugă îngrijitoarea. Dar va trebui să se întoarcă repede la treabă.

— Și doamna Lacy unde e acum?

[1] Surtees, Robert Smith (1803—1864), autor al unor romane din viața sportivă, în stil cursiv și umoristic.

[2] Ainsworth, William Harrison (1805—1882), autor de romane pseudo-istorice, nu lipsite de vigoare dramatică.

[3] Lingard, John (1771—1851), istoric englez, autorul voluminoasei lucrări *Istoria Angliei pînă la urcarea pe tron a lui Wilhelm și Mary* (8 volume).

[4] Teren de sport.

— Dumneaiei e la Dower House. Doriţi să vedeţi subsolul şi bucătăria, doamnă ?

Blanche-îi răspunse că nu dorea. Părăsi casa cerîndu-şi călduros scuze, iar îngrijitoarea, după ce îşi primi bacşişul, deveni la rîndul ei plină de însufleţire.

CAPITOLUL X

BLANCHE NU AFLĂ MAI MULT despre Bernard în tot timpul şederii ei la Londra. Nu văzu pe nici unul dintre cunoscuţii lui şi nu auzi vorbindu-se de el.

Tatăl ei o însoţi la gară şi, cu glasul înecat de emoţie, îi făgădui să vină la Roma de Paşti, dacă nu chiar de Crăciun. Blanche regăsi Roma exact, sau aproape exact cum o lăsase. Prietenii ei se comportau întocmai ca înainte, iar dacă Roma fusese împărţită în două tabere în ceea ce o privea, acum tabăra ostilă consta numai din prietenii şi rudele lui Guido, cu care ea nu avusese decît relaţii pur convenţionale.

Guido, după cum i se comunicase, continua acelaşi gen de viaţă, iar ambasadoarea americană se ocupa de musafiri la recepţiile lui zilnice, deci, cu numele, Donna Teresa era gazda. Ea şi contele Mario se mutaseră în apartamentul prinţesei Giulia. Blanche primea veşti despre fostul ei cămin de la Donna Laura şi Donna Maria, care se mai duceau acolo din cînd în cînd, precum şi de la prinţesa Olenev şi fiicele ei.

Ira avea încă îndoieli dacă Guido suferă de o maladie psihică sau nervoasă cu un substrat organic, sau dacă boala e pur imaginară, ori chiar simulată, dar era de părere că, oricum, arăta mai rău decît înainte de ruptură. Se vedea că-l lovise *profund* — că suferea în toate felurile : cu inima, cu mintea şi în amorul lui propriu.

Blanche ducea o viaţă cît se poate de liniştită şi nu ieşea, în general, decît pentru a face vizite celor mai apropiaţi prieteni. I se părea straniu să trăiască la Roma astfel, fără a fi obligată să-l îngrijească pe Guido şi să ţină seamă de prinţesa Giulia. I se părea că lucrurile merg de-a-ndoaselea şi, ca totul în viaţă, medita ea, eliberarea

ei venise prea tîrziu. Nu simțea nici o bucurie de pe urma independenței recent dobîndite.

Tînjea chiar după fosta sclavie — adică după acea sclavie atenuată, în care scurtele întîlniri și întrevederile furișe cu Bernard străcurau o inefabilă, amețitoare emoție.

Pe la începutul lunii ianuarie, avu marea bucurie de a-l vedea pe Walter Troumestre ; era în drum spre țară, venind din Africa de Est și Egipt. Îl lăsase pe Bernard la Cairo, pe punctul de a se îmbarca spre India, de unde se ducea în China, în Japonia, la San Francisco, la Chicago, New York, Rio, Buenos Aires, și de-acolo, acasă. Avea intenția să stea doi ani în străinătate, după sfatul unchiului său.

Sir Christopher Lacy îi destăinuise că avea de gînd să-i lase întreaga avere. Dorința lui era ca Bernard să nu se ocupe numai de moșia ce avea să-i rămînă, ci, mai tîrziu, să intre în Parlament și să joace un rol în viața națiunii. Dorea ca el să devină un reprezentant de frunte al partidului catolic. Socotea că Bernard putea să corespundă mai bine unor asemenea îndatoriri fiind un om umblat prin lume și găsea că e absolut necesar să aibă o idee despre Orient și despre cele două Americi. La întoarcere, putea rămîne pentru cîtăva vremea în Europa centrală, în Germania, în Franța sau, dacă voia, în Rusia. „Dacă nu călătorești cît ești tînăr, spunea el, nu mai călătorești niciodată". Putea să-și agrementeze acest voiaj cu sport din belșug. Vînătoare de lei sau de rinoceri în Africa, vînătoare de tigri în India, vînătoare de urși în Munții Stîncoși, orice și oriunde voia. Suporta el toate cheltuielile ; nu era nevoie să se grăbească. „Pleacă pentru doi ani de zile, îi spusese, și caută să profiți cît mai mult, iar dacă ți se telegrafiază că am murit, înalță o rugăciune pentru mine, dar nu te grăbi să te întorci."

Cît despre Walter, trebuia să se înapoieze spre a-și relua obligațiile de militar. Și el avea intenția să părăsească armata într-un an sau doi, poate și mai curînd. Dorea să meargă în Orientul Apropiat. Studiase araba ; voia să învețe turca și să călătorească prin Balcani ; țările și popoarele din acele părți îl fascinau.

— Domnul Lacy îți scrie vreodată ? întrebă Blanche.

— Doar cîte-o carte poștală din cînd în cînd, cu numele lui mîzgălit în fugă. Nu e nici fluent, nici harnic

la scris, dar eu îi trimit scrisori lungi și am să-i spun c-am fost aici.

Blanche îl privi pe Walter cu recunoștință fățișă. Conversația avea loc în apartamentul ei, la ora ceaiului.

— E adevărat că mama lui a fost bolnavă? întrebă ea.

— Nu prea grav, dar medicii spun că trebuie să fie prudentă iarna. Are plămînii delicați.

Walter Troumestre nu rămase decît o zi la Roma. Se oprise acolo numai cu scopul de a o vedea pe Blanche. Bernard îl rugase, și cu toate că Walter nu i-o spuse limpede, ea înțelese din cuvintele lui, ca și din cele trecute sub tăcere. Trecerea lui Walter Troumestre prin Roma și unica ei întrevedere cu el, la ceai, acasă la ea, fu singurul eveniment pentru Blanche în toată iarna și primăvara aceea. Primea vești de la tatăl ei mereu. Totuși, pînă la urmă, lui Henry Clifford nu-i fu cu putință să facă o călătorie pînă la Roma, nici de Crăciun, nici de Paști. Voiajele începeau să-l obosească.

Stăruia ca Blanche să-și petreacă vara în Anglia, dar Blanche nu prea știa cum și unde putea face acest lucru. Dacă ar fi locuit acasă la tatăl ei, acesta s-ar fi simțit legat, în timp ce lui îi plăcea să-și petreacă cea mai frumoasă parte a verii invitat dintr-un conac într-altul; și chiar dacă s-ar fi dus la Londra spre sfîrșitul anotimpului, i-ar fi fost greu tatălui ei s-o găzduiască, iar ea nu-și mai putea permite să stea la hotel, ca înainte.

Se hotărî să-și petreacă întreaga vară la Roma. Nu i se mai întîmplase asta niciodată; căsătorită fiind, nu rămînea niciodată tot anul la Roma; acum aștepta cu plăcere căldura, liniștea, lipsa de obligații mondene.

Vreo doi prieteni de-ai ei făceau același lucru: Donna Maria, căreia nu-i plăcea să se deplaseze, și Herbert Napier, de la ambasadă, care își rezerva concediul pentru o vacanță prelungită anul următor și care, în absența lui Sir Hedworth, trebuia să-i țină locul.

Era extrem de ingenios în privința *divertismentelor*; organiza expediții în Campagna, în localități ca Torre Astura, Subiaco, Vicovaro, Rocca di Papa, Ninfa... uneori rămînînd cu toții peste noapte la vreun han.

La sfîrșitul vacanței de vară, Blanche primi vești de la unchiul ei Charles, care-i spunea că Rosa Maria îi dăduse un ultimatum: ținea cu orice preț să trăiască în Anglia. O va duce la un pension ce-i fusese recomandat, la Oakley

Common. Avea de gînd să-și lichideze apartamentul de la Dresda.

„Nu-mi pasă cîtuși de puțin, acum, îi scria el, dacă trăiesc într-un loc sau într-altul. Și cred că Rosa Maria are dreptul să trăiască în Anglia, dacă așa dorește. Dar nu mă simt în stare să suport Londra. Aș prefera o periferie. Cred că mi-ar conveni Chiswick — pe malul fluviului. Sau, și mai bine, o căsuță la depărtare de o oră de capitală. Asta mi-ar conveni cel mai bine, căci singurul lucru care mi-e drag în momentul de față, după Rosa Maria, e grădinăritul."

Era o noutate pentru Blanche — această nouă îndeletnicire favorită a unchiului Charles. În cele din urmă, găsi ceea ce-și dorise : o căsuță, numită „Priory", la numai o jumătate de oră de Londra, cu tot ceea ce era necesar pentru crearea unei fermecătoare grădini. O invită pe Blanche stăruitor să vină să stea la el.

Părea fericit ; dar la cîteva luni după aceea, pe la Crăciun, Blanche primi din nou vești de la unchiul ei, și de astă dată pe un alt ton.

Totul mergea pe dos ; nu înțelegea — spunea el — viața engleză și rînduielile ei, nici slugile engleze ; bucătăreasa îi dăduse preaviz ; găsise alta, temporară, dar felurile pe care le gătea erau cu neputință de mîncat ; cheltuielile casei păreau să crească invers-proporțional cu calitatea și cantitatea consumată ; viața era de patru ori mai scumpă decît în Germania. Slugile engleze se certau cu Ramiro, slujitorul său spaniol, care era în serviciul lui de ani de zile. Rosa Maria venise acasă în vacanță total anglicizată ; se lepădase de numele ei (spre marea lui supărare), renunțînd și la versiunea *Rose Marie* pe care o acceptase la Paris, și acum își zicea doar Mary. Pretindea că e absurd să ai două nume.

— De ce e absurd ? o întrebase tatăl ei.

— Pentru că e afectat, răspunsese ea.

Devenise dificilă. În loc să ușureze lucrurile în casă, le complica ; era extrem de exigentă și avea pretenția să găsească în Anglia tot ce se deprinsese să aibă la dispoziție în alte părți. El crezuse că pensionul o va disciplina, dar ea i se plînse că la pension se bucura de un confort incomparabil superior celui de acasă, că hrana era mult mai bună și că prefera să rămînă acolo și în vacanță.

Pe scurt, Charles Clifford o implora pe Blanche să vină în Anglia ca să-l ajute ; să stea la el în casă, supraveghindu-i gospodăria. Adăuga că se simţea bolnav, că nu mai avea mulţi ani de trăit, că nu mai era în stare să suporte situaţia şi se temea că primejduieşte fericirea fiicei lui.

Blanche, citind scrisoarea, înţelese că Rosa Maria avea, probabil, dreptate, deoarece ştia cît de lipsit de simţ practic putea fi unchiul ei. La Dresda, toată conducerea casei fusese întîi în mîinile lui Mercedes şi, în ultima vreme, în ale admirabilei menajere care îi ţinuse gospodăria — ca şi pe a altora din imobil — cu chibzuială şi economie.

Blanche nu şovăi să-şi modifice stilul de viaţă ; lichidă contractul de închiriere a apartamentului, îşi luă rămas bun de la prieteni şi părăsi Roma pentru totdeauna.

Ar fi însemnat un adevărat sacrificiu — căci era obişnuită acum cu Roma şi se simţea străină de Anglia — dacă n-ar fi întărit-o gîndul că, într-o zi, putea să-l revadă pe Bernard. Totuşi, punînd piciorul pe pămîntul englez, ea nu mai avu senzaţia pe care o avea cînd vizita Anglia după căsătorie : că e o turistă, cu toate plăcerile turismului ; acum se simţea ca o englezoaică rătăcită, ca o exilată în propria ei ţară, smulsă din matcă, fără nici un căpătîi.

Cînd Blanche ajunse la „Priory", găsi totul într-o harababură înfiorătoare. Bucătăreasa era beţivă şi servea o mîncare ce-ţi făcea silă ; casa era murdară şi rău întreţinută ; iar risipa şi cheltuiala fără rost erau de nedescris. Pe Ramiro îl vedea tot timpul posac şi bosumflat, iar Rosa Maria privea totul cu o expresie sardonică, refuzînd să se amestece. Avea acum treisprezece ani şi arăta matură şi înaltă pentru vîrsta ei. Lui Blanche îi fu cu neputinţă să discearnă, dacă era mulţumită de sosirea ei, sau dacă o accepta ca o soluţie preferabilă între două rele.

În orice caz, se comporta politicos şi vorbea cu judecată.

— Tata e fără speranţă de îndreptare, repeta ea. Îl lasă pe Ramiro să facă tot ce vrea, iar Ramiro n-are altă idee în cap decît să-i demonstreze că viaţa în Anglia e imposibilă şi că ar fi mai bine să ne ducem înapoi la

Dresda, sau la Viena ; afară de asta e cumplit de cheltuitor şi nu poţi discuta cu el niciodată.

Blanche se sfătuia cu ea şi discuta situaţia ca şi cum ar fi vorbit cu un adult.

Unchiul Charles era înduioşător, şi Blanche pricepu că unicul lucru ce părea să-l preocupe era schimbarea numelui Rosei Maria. Înţelegea că ea nu mai voia să aibă un nume spaniol, pe care nimeni nu-l putea pronunţa corect în Anglia, dar socotea că ar fi putut să accepte numele de Rose Mary, de vreme ce mama ei dorise ca ea să poarte acel nume.

Blanche îi smulse Rosei Maria consimţămîntul la un compromis : acasă, să i se zică Rose Mary, iar la pension, Mary.

Blanche se duse la Londra, îşi văzu tatăl şi discută chestiunea servitorilor cu domnul Woods, valetul tatălui ei de ani de zile ; mulţumită acestuia găsi oameni de serviciu pricepuţi şi de încredere.

— Bineînţeles, cu timpul Charles sfîrşeşte prin a-i strica pe cei mai buni servitori, zise Henry Clifford, şi nu-i poţi pretinde să nu aibă cheltuieli domestice bizare ; el e unul dintre aceia despre care mama ta spunea că, pentru o cină, li se pare prea puţin o pulpă de berbec şi prea mult o prepeliţă.

Într-o săptămînă Blanche reuşi să introducă oarecare ordine. Avu o lungă convorbire cu Ramiro pentru a-l face să înţeleagă că stăpînul lui n-avea de gînd să mai trăiască în străinătate ; că, în cazul cînd nu va mai putea ţine o casă, avea să ia un mic apartament la Londra ; aşa că Ramiro trebuia ori să plece ori să se împace cu situaţia. Ramiro, însă, n-avea nici cea mai mică intenţie să plece ; cuvîntul de onoare constituia mobilul hotărîtor al actelor sale, alături de un ataşament pătimaş şi gelos faţă de stăpînul său, pe care cînd îl răsfăţa, cînd îl teroriza. De aceea Blanche tratâ cu el cu mult tact.

După vreo două săptămîni, gospodăria mergea ca pe roate. Rose Mary se întorsese la pension, Charles Clifford avea o masă pregătită cum se cuvine, casa era curată, praful bine şters prin camere, iar socotelile menajere scăzuseră la proporţii rezonabile. Şi toată această transformare fusese operată în linişte, fără ostentaţie şi cu multă abilitate, astfel că Charles nu observă prin ce mijloace se

ajunsese aici. Îi era profund recunoscător nepoatei sale şi o binecuvînta că-i fusese milă de el.

O viaţă nouă începuse pentru Blanche. Tot ce i se întîmplase în trecut i se părea ca un vis ciudat, dar un vis care avea asupra ei efectul fizic de a-i tăia orice poftă de a reîncepe, de a întoarce o nouă pagină. Tatăl ei insista să vină la Londra, să stea la el şi să reînnoade firele fostei ei vieţi, sau să descopere noi fire, dar ea refuză net.

Cei pe care-i cunoscuse ca fată, sau ca tînără căsătorită, se împrăştiaseră acum în toată lumea — unii căsătoriţi, alţii trăind în străinătate, cîţiva dintre ei morţi — toţi altfel decît îi ştiuse.

Cercul de prieteni al tatălui ei se îngustase considerabil ; el însă avea darul de a rămîne tînăr şi de a lega noi prietenii. Principesa Solski trăia încă — avea părul alb acum şi surzise puţin. Soţul îi murise şi, de la moartea lui, ea nu mai părăsise Anglia. Henry Clifford, deşi neobişnuit de tînăr pentru vîrsta lui — avea şaizeci şi şapte de ani — dădea totuşi semne de uzură ; şi el auzea greu, dar îşi continua viaţa pe acelaşi făgaş. Vizita aceleaşi reşedinţe de ţară la Crăciun şi la Paşti ; se ducea toamna la aceleaşi partide de vînătoare şi tot mai oferea mici dineuri în casa lui din Curzon Street.

Îşi făcu acum o deprindere din a petrece o duminică din două împreună cu Blanche şi fratele său, la „Priory", duminicile alternative petrecîndu-le cu principesa Solski, la Weybridge. Blanche se intitulase „un musafir cu plată" în acea casă, dar plătea în realitate, şi ca musafir şi ca gazdă — ba chiar era singura persoană care plătea vreodată ceva în acea gospodărie. Ceilalţi membri doar cheltuiau.

Henry Clifford înţelese situaţia într-o clipită — o deplînse şi dădu din umeri. Mustrînd-o într-o zi pe Blanche, îi spuse că, totuşi, lucrurile n-aveau cum să se prelungească, insinuînd, cu o răsfrîngere a buzei de jos şi o privire gravă, că Charles nu mai avea mult de trăit. Charles afirma exact acelaşi lucru despre Henry, adăugînd ca o explicaţie : „Henry evită să bea şampania bine frapată". Iar Henry se văita tot atît de amar că Charles frapează din cale-afară de mult şampania, ceea ce însemna o eroare cînd băutura era de calitate.

Pe Blanche o interesa și o amuza contrastul dintre cei doi frați, care aveau uneori trăsături atît de asemănătoare în exterior și totuși se deosebeau atît de profund.

Simțea o puternică milă pentru unchiul ei Charles. El nu se putea mîngîia de moartea lui Marcedes și părea că trăiește ca într-un vis, uluit, în întregime cufundat în trecut.

Blanche cugeta că nu mai văzuse o viață atît de irosită, nici o natură înzestrată cu atîtea talente. Era un artist ratat, un *génie sans portefeuille*. Grădinăritul constituia acum, zicea el, principala lui ocupație și, cu ajutorul Blanchei (iar ajutorul ei se limita la cumpărarea plantelor și a uneltelor necesare), intenționa să transforme grădina de la „Priory" într-o minunăție. Blanche, însă, prevedea că și pasiunea grădinăritului avea să fie de scurtă durată.

Primăvara și vara trecură pentru Blanche într-o singurătate de alt gen, *solitude á deux*[1], alături de acest unchi bun la suflet, nerațional și nepractic, cu talentele lui irosite, și pasiunile după mereu alte ocupații, cu indolența lui fundamentală, spiritul distrat și tristețea nepotolită. Putea fi cel mai vesel interlocutor : imaginativ, capricios, imprevizibil, plin de volubilitate și avînd accese de rîs aproape isteric, întrerupte de lungi tăceri ; dar veselia lui îți zdrobea inima ; în prezența spiritului său sprinten și voios și a minții sale ascuțite, dar nepăsătoare, erai neîncetat conștient că te afli înaintea unui suflet care a cunoscut chinurile iadului — a unui suflet rănit de moarte.

Rose Mary se întoarse pentru perioada vacanței. De fiecare dată cînd venea acasă părea că crescuse atît de mult, încît Blanche se întreba dacă nu va deveni o gigantă. Nu-i era nici mai greu, nici mai ușor să se împace cu ea, ci constata că se lovea de aceeași atitudine.

Cu cît se mărea, cu atît i se părea Blanchei mai impenetrabilă. Nu reușea să-și dea seama dacă Rose Mary o simpatiza sau n-o putea suferi, dacă era mulțumită că stătea în casa lor, sau dacă o irita prezența ei. Uneori avea impresia că fata o ura și că-i purta pică în fundul inimii pentru că ședea acolo, dar că era dispusă, ba chiar dornică să îndure acel calvar de dragul tatălui ei, pe care-l știa, din experiență, incapabil de a-și administra

[1] Singurătate în doi (fr.).

singur gospodăria, în timp ce actuala situaţie îi asigura tihna.

Blanche discută chestiunea cu tatăl ei. Verdictul lui Henry Clifford fu acela că sîngele spaniol al copilei explica totul, că spaniolii sînt un popor cu care te poţi înţelege greu şi că era cît se poate de regretabil că Charles făcuse căsătoria aceea nenorocită, împotriva dorinţei şi a sfaturilor tuturor. Dar copila va deveni o fată frumoasă şi, în ciuda lipsei de avere, se va mărita ; era de dorit să se mărite devreme, ca să fie la casa ei.

În iulie, Charles Clifford se duse singur la Mont Dore, unde îl trimisese medicul să-şi trateze astma, iar în august Blanche şi Rose Mary se întîlniră cu el la Gérardmer, unde veniseră şi prinţesele Olenev.

În septembrie se aflau înapoi la „Priory" şi Blanche îşi închipuia că o perioadă de pace începuse pentru ea şi pentru unchiul Charles. Dar iarna se dovedi a fi o deziluzie. Era prima iarnă grea pe care Charles Clifford o petrecea în Anglia de mulţi ani de zile, şi sănătatea, ca şi starea lui sufletească, începură să sufere. Londra fu învăluită de cîteva ori într-o negură urîtă şi deasă, iar la „Priory" era umezeală. Crăciunul veni cu ger, iar medicul îi spuse Blanchei că ar fi mai cuminte ca unchiul ei să părăsească Anglia, dacă era cu putinţă, în lunile ianuarie, februarie şi martie.

CAPITOLUL XI

ERA A DOUA ZI DUPĂ CRĂCIUN. Rose Mary venise acasă, în vacanţă. Sufla un vînt de răsărit ; grădina de la „Priory" era presărată cu frunze veştede şi, în bârniţa de-afară, picuri mari căzeau de pe crengile goale ale copacilor ; peisajul era pustiu şi deprimant.

Blanche rămăsese singură acasă. Charles Clifford se dusese cu Rose Mary la Londra. Îşi luase fata să vadă *Humpty-Dumpty,* pantomina de la Drury Lane. Blanche îşi sorbea ceaiul singură în salonaşul roşu, mobilat cu ceea ce mai supravieţuise din naufragiul propriului ei cămin şi al unchiului său.

Cum stătea aşa meditînd la lumina focului, intră în cameră Ramiro şi ceru voie să-i vorbească Doñei Blanca.

Nu-i spunea niciodată „la Señora" ; pentru el „la Señora" însemna Mercedes. Blanche se miră, întrebîndu-se ce avea să-i spună. Ramiro n-o luă pe ocolite.

— Don Carlos moare dacă mai rămîne în Anglia, zise el.

Ramiro vorbea engleza sacadat, dar curgător. Trăise ani de zile la Gibraltar, înainte de a intra în serviciul lui Charles Clifford.

După o clipă de tăcere, în care își reveni din surpriza atacului, Blanche îi răspunse :

— Iarna în Anglia îi pune la încercare sănătatea ; voi căuta să-l fac să plece în sud, în sudul Franței, pe timpul iernii.

— Iar vara îl dezgustă și mai mult, reluă Ramiro ; totul îl dezgustă. Nu-i numai clima, deși e atît de rea. E totul — lipsa soarelui, a oamenilor, a forfotei și a zarvei, a cafenelelor cu vorbăria lor, a mișcării de pe stradă.

— Eu încerc să-l fac să se simtă bine.

— Nu-i vina dumneavoastră. Vă iubește cît de mult mai poate el să țină la cineva pe lumea asta, dar îi e silă de tot restul. Señorita nu poate suferi să trăiască în străinătate, dar acum, că învață la un pension englez, n-are nevoie să vină în străinătate decît pentru vacanțe ; în restul timpului o să fie aici, ba poate chiar în vacanță o să rămînă la vreo prietenă. El ar putea pleca acum în străinătate, și nu numai pe timp de iarnă — pentru totdeauna. Nu trebuie să se mai întoarcă niciodată aici. Nu poate trăi în țara asta ; ar muri. E ca peștele pe uscat.

— Și unde ar putea trăi ? zise Blanche, mai mult ca pentru ea.

— Doña Blanca trebuie să-l însoțească. El nu se poate duce singur. Are nevoie de companie, iar sănătatea lui e șubredă și trebuie îngrijit. Am eu grijă să nu-i lipsească nimic, dar eu nu-s de ajuns. E nevoie de o femeie, iar Señorita e prea tînără și, pe urmă, îl iubește prea mult ca să-l supravegheze cum se cuvine.

Blanche înțelese că viața ei va fi din nou vînzolită, ca un pachet de cărți de joc pe care-l amesteci într-altfel, tocmai cînd își închipuia că a luat un curs normal și liniștit.

— Unde ne-am putea duce ?

Îi era teamă că va propune Florența, sau Portofino, sau Bordighera, sau Neapole, și nu se mai simțea în stare

să se întoarcă în Italia acum. Dar subestima delicateţea şi fineţea instinctelor lui Ramiro.

— Poate în sudul Spaniei, la Sevilla... Lui Don Carlos i-ar plăcea acum să meargă în ţara Señorei. La început n-ar fi îndurat, dar acum da. Sau dacă nu acolo, atunci pe coasta Africii — la Tanger. Sau poate la Nisa pe timp de iarnă, iar vara undeva în Germania, ca odinioară — la Baden — cine ştie ? Lui Don Carlos îi e drag să stea în Germania. Unde-o fi, dar aici nu trebuie să se mai întoarcă. Nu poate suporta clima ; e barbară.

„Oare pledează pentru plecare fiindcă el însuşi se plictiseşte aici ?“ gîndi Blanche.

Ramiro păru că-i ghiceşte gîndul printr-un fel de al şaselea simţ.

— Nu pentru mine spun asta. Eu rămîn cu Don Carlos pîn-o muri, oriunde-o sta — la Polul Nord, în deşertul Africii sau în Anglia. (Ultima eventualitate părea cea mai rea din cele trei.) Mie îmi plac englezii. Nu de asta. La el mă gîndesc.

— Cred că ai dreptate, Ramiro. Am să văd ce e de făcut ; dar poate s-ar simţi mai fericit dacă ar pleca singur, sau cu Doña Rosa Maria, care ar putea părăsi pensionul, la nevoie.

— Ar fi păcat ca Señorita să nu-şi isprăvească studiile. Are nevoie de cît mai multă carte pentru mai tîrziu ; afară de asta, Señorita ar veni să-şi petreacă vacanţele cu tatăl ei, şi l-ar vedea tot atît de des ca acum.

Ramiro îi apărea Blanchei ca însăşi imaginea destinului : impasibil, hotărît, neînduplecat. Avea chipul alb, fără vîrstă ; păr negru şi cîrlionţat ; ochii lui căprui păreau că privesc înăuntru, ca ai unui maur. Avea puţin aerul unui toreador la pensie : o fanfaronadă de care se lepădase numai pe jumătate.

— Foarte bine, Ramiro. Voi vedea ce este de făcut.

Ramiro făcu o plecăciune şi se retrase, depunînd mai întîi un număr din *Saint James' Gazette* pe măsuţa de lîngă Blanche. Ea luă ziarul şi începu să-l răsfoiască fără interes. Deodată, privirea îi fu atrasă de un nume.

Era numele lui Bernard Lacy — o scurtă notiţă despre noul baronet, moştenitorul domeniului Alton-Leigh. Blanche nu ştia că Sir Christopher murise ; abia acum afla. Se stinsese, probabil, de curînd, la vîrsta de şaptezeci şi şase de ani.

Îi lăsase nepotului conacul Alton-Leigh, graţioasa Dower House, împreună cu moşia, şi întreaga avere, afară de cîteva legate personale şi donaţii filantropice.

Se dădeau unele amănunte despre interesul istoric şi caracterul pitoresc al castelului : se găseau acolo trei „grote secrete pentru preoţi", din timpul persecuţiilor religioase ; o cameră de dormit în care Carol al II-lea Stuart petrecuse o noapte în timpul pribegiei ; era expusă o tapiserie lucrată de Mary Stuart ; în sfîrşit, exista un coridor bîntuit de stafia unui Lacy care trădase pe un alt membru al familiei într-un moment de primejdie şi care, fiind asasinat, nu avusese parte de înmormîntare. Se vorbea apoi despre grădina proiectată de Le Nôtre, parcul cu stejari seculari şi livada de pomi împrejmuită cu ziduri. Era într-adevăr, se spunea în concluzie, una dintre cele mai măreţe reşedinţe de ţară din Anglia.

Noul baronet se făcuse iubit în armată, iar acum tocmai se întorsese dintr-o călătorie în jurul lumii. Venise la timp ca să-şi revadă unchiul pentru ultima oară. Avea să menţină, fără îndoială, bunele tradiţii de ospitalitate ale familiei. Vînătorile de la Alton-Leigh erau renumite şi, nu cu mulţi ani în urmă, ziarele scriseseră — cititorii îşi puteau aminti — că Sir Christopher Lacy îl avusese ca oaspete pe prinţul de Wales la o vînătoare în pădure.

Blanche lăsă din mînă ziarul. Citirea acelui scurt paragraf avusese un efect profund asupră-i, redeschizînd o mie de uşi zăvorîte din sufletul ei. O mulţime de gînduri îi roiau prin minte, dar unul le domina pe toate : simţea că nu putea părăsi ţara chiar în clipa cînd Bernard se înapoiase.

Pe urmă se porni un dialog interior şi un violent conflict în conştiinţa ei sfîşiată în două. Un glas îi spunea : „Tocmai din cauza asta trebuie să pleci ; aşa va fi mai uşor. Ai făgăduit că n-ai să-l mai vezi, că n-ai să reîncepi... aşa vei înlătura ispita".

Celălalt glas argumenta : „Nu vreau să reîncep. El a uitat cu siguranţă totul, şi acum poate iubeşte pe alta. M-aş mulţumi doar să mă aflu în aceeaşi ţară cu el".

„Da, dar aici e vorba de a lăsa neîmplinită o datorie clară ca lumina zilei pentru că vrei să-ţi urmezi înclinarea care te împiedică s-o împlineşti. Trebuie să pleci, şi ştii că asta ţi-e îndatorirea, dar ai dori să rămîi — pe scurt, aici e problema."

„Foarte bine, conchise celălalt glas, ai învins pentru moment și mă dau bătută ; voi discuta chestiunea cu unchiul Charles."

Charles și Rose Mary se întoarseră abia pe la șase și jumătate. Rose Mary își luă ceaiul — un ceai substanțial — sus, la etaj, împreună cu camerista italiană a Blanchei, așa cum îi plăcea ei, iar Charles își luă ceaiul jos, cu Blanche. Arăta obosit și tușea.

— Era ceață la Londra, explică el. Cred că s-a distrat la *Humpty-Dumpty*. Și eu m-am distrat ; pantomima e tot ce poate oferi mai bun scena engleză. Actorii comici — Herbert Campbell, Dan Leno și Little Tich — sînt extraordinar de nostimi, iar Marie Lloyd e o mare artistă.

Tuși iar și luă o pastilă.

— Am impresia că s-a cam agravat tusea, spuse Blanche. Unchiule Charles, nu trebuie să rămîi iarna asta aici.

Charles Clifford o privi cu uimire.

— Nu pot să plec în străinătate acum.

— De ce nu ?

— Ce să fac cu casa asta ?

— Uite care e planul meu, zise Blanche (își spuse că era preferabil să discute imediat chestiunea deschis) — să renunți la casa asta definitiv și să trăiești în străinătate, așa cum erai deprins înainte. Iarna într-o localitate caldă, în sud, ca să ai soare, iar vara în vreo stațiune climaterică plăcută ca Fribourg, sau Baden, sau Heidelberg, cu păduri în apropiere.

— Mă vezi pe mine trăind singur în străinătate ?

— Ai avea-o pe Rose Mary.

— Vrei să scapi de mine ?

— Dragă unchiule Charles, aș fi încîntată să te însoțesc și să fac tot ce pot face pentru dumneata, dar numai *dacă dorești, dacă nu te plictisește prezența mea.*

Chipul lui se lumină.

— Bineînțeles, dacă ai veni cu mine, aș fi fericit să plec ; între noi doi fie spus, nu-mi place Anglia în timpul iernii la țară, iar Londra mă deprimă. Nu sînt deprins — e prea multă ceață. Tuși. Dar nu pot să fiu atît de egoist încît să te tîrăsc după mine. Cît de egoist sînt eu, n-aș face asta niciodată.

— Dar ar însemna să-mi faci o plăcere. Şi eu doresc să plec. Sînt la fel ca dumneata. Am trăit prea multă vreme în străinătate ; nu mă mai pot obişnui cu viaţa în Anglia.

— N-o pot determina pe Rose Mary să trăiască din nou în străinătate. Îi e groază.

— N-ar veni decît în vacanţe, şi nu în toate ; pe cele scurte le-ar putea petrece la prietene. Şi-a făcut cîteva prietene drăguţe la pension — prietene ale căror părinţi au case la ţară, unde invită mereu tineret. Nu cred că i-ar displace să vină în străinătate acum, cînd învaţă la un pension englez, şi de îndată ce va împlini şaptesprezece ani, o voi scoate la baluri la Londra.

— Da ; nu e nevoie să ne preocupăm de asta de pe acum. Pînă atunci, eu nu voi mai exista.

— Stupidităţi ! Te rog, nu mai vorbi aşa.

— Ei, şi unde ne-am putea duce, dacă ne hotărîm să plecăm ?

— Ce-ai spune de sudul Spaniei — de Sevilla ?

— E extraordinar că-mi propui tocmai asta ! E singurul loc unde aş dori din tot sufletul să merg. Oraşul ei natal ! Am fost odată împreună cu ea la Sevilla, de sărbătorile Paştelui. Ce mult ne-a plăcut ! Nu m-aş fi simţit în stare pînă azi să mă întorc acolo, dar acum simt că mi-ar face plăcere. Atunci, era imediat după căsătorie. Locuiam într-un mic apartament de două camere — două cutii de chibrituri — chiar în faţa catedralei. Clopotele ne chemau la slujbă. Era în aprilie. Ah ! ce profuziune de flori ! ce colorit ! Irişii de pe cîmp ; magnolia, iasomia ; florile de portocal de la Alcazar ; micile grădini cu plante sălbatice ; florile albe şi parfumate de seringa ; flaşnetele vesele de pe străzi, arşiţa orbitoare şi luptele cu taurii. Mercedes adora luptele cu taurii, mai ales la sfîrşit, *muleta,* cînd vedea cum toreadorul se joacă atît de graţios cu moartea ; şi mulţimea aceea, urlînd, aruncîndu-şi în aer pălăriile şi bînd *manzanilla.* Acum că voi muri atît de curînd, relativ curînd, mi-ar place să mai văd o dată Sevilla, s-o revăd cu tine, pentru că tu vei înţelege. Nu-i aşa că sînt un sentimental stupid ? Ce supărat ar fi Henry dacă m-ar auzi vorbind în felul ăsta ! Dar aşa simt. Şi te gîndeşti serios că ar fi de dorit să plecăm şi să ne stabilim definitiv în străinătate ?

— Da, foarte serios.

— Iar vara, ce facem ?

— Ne ducem la Baden, sau la Heidelberg. Închiriem o vilișoară pe Neckar, în fața castelului, printre podgorii.

— Ah ! Heidelberg. Am fost prima oară acolo ca băiat tînăr, ca să învăț germana. Eram student și m-am deprins să mă bat în duel ca ei, să beau valuri de bere și să le cînt cîntecele. Fredonă o melodie : *„Es hatten drei Gesellen ein fein Collegium“* [1]. Ia să vedem. Cum era ?

„Es kreiste so fröhlich der Becher
In ihrer Mitte herum.
. . . . . .
Da starb von den dreien der Eine,
Der andre folgte ihm nach ;
Und es blieb der dritte alleine
In dem öden Jubelgemach“. [2]

Am uitat restul. Da : *„Es blieb der dritte alleine in dem öden Jubelgemach“.*

Blanche simți că i se umezesc ochii. Nimeni nu știa să fredoneze o melodie atît de înduioșător ca unchiul Charles. Fraza un crîmpei de melodie într-un fel neașteptat, dar după ce-l auzeai ți se părea nu numai unicul mod, dar și cel mai simplu în care putea să fie cîntată.

Charles trecuse pe nesimțite spre ușă, în timp ce Blanche se găsea încă sub vraja melodiei.

— Unde te duci ?

— Mă duc să-i comunic lui Rose Mary planul nostru. Nu cred să aibă ceva împotrivă, iar Ramiro va fi încîntat.

Charles nu mai coborî înainte de masă. Blanche presupuse că se dusese direct în camera lui ca să se odihnească și să se îmbrace pentru cină, după ce o văzuse pe Rose Mary. La șapte jumătate urcă și ea ca să-și schimbe toaleta ; luau cina la ora opt. Blanche se simțea fericită în cugetul ei. Avea impresia că totul se rezolvase. Sacrificiul, dacă se putea vorbi de un sacrificiu, era acum un

[1] „Trei camarazi aveau o mîndră frăție“ (germ.).
[2] „Trecea în cerc cupa cu vin,
Voios, în mijlocul lor,
. . . . . .
Dintre cei trei muri unul,
Și-al doilea curînd îl urmă ;
Al treilea singur rămase-n
Pustiul sălaș de chiot și rîs“.

fapt împlinit. Și era mai bine așa. Nu-i era dat să-l revadă pe Bernard.

Se îmbrăcă pentru cină și, înainte de a cobori, aruncă o privire în camera fetei. Era întuneric. Rose Mary se culca la șapte și jumătate. Ușa era lăsată întredeschisă, ca de obicei, și o lampă ardea pe masa de toaletă.

În general, cînd Blanche cobora să ia masa de seară, Rose Mary era pe jumătate ațipită. Blanche ascultă la ușă. Rose Mary nu spunea nimic. De obicei, cînd era încă trează, o chema.

Dormea, sau se prefăcea că doarme. Mai degrabă se prefăcea, gîndi Blanche ; de ce, n-ar fi putut spune. Apoi auzi limpede zgomotul unui plîns cu sughițuri înăbușit în pernă. Intră în cameră și se așeză pe pat.

— Rose Mary, draga mea, ce s-a-ntîmplat ?

— Nimic, nimic, nimic. Dar hohotele răsunau acum în voie ; plîngea amarnic.

Blanche o strînse la piept sărutînd-o.

— Ce-i cu tine, scumpa mea. Spune-mi. Te rog, spune-mi.

— Nimic, nimic, îți jur.

— Dar trebuie să fie ceva.

Atunci Rose Mary schimbă tonul.

— Nu mă săruta, verișoară Blanche. Du-te, lasă-mă în pace, nu înțelegi ? Sînt o rea. Te urăsc, te urăsc, te urăsc ! Știi foarte bine ce-ai făcut. Mi l-ai furat pe tăticu, și-acuma-l duci departe de mine pentru totdeauna.

Izbucni din nou în hohote de plîns.

Blanche se grăbi s-o liniștească prin vorbe pe placul ei.

— Îți făgăduiesc să nu plec cu tatăl tău dacă așa vrei. Voi rămîne aici.

— Vorbești așa fiindcă știi că eu trebuie să rămîn aici, acum că sînt la pensionul ăsta.

— Tatăl tău te ia cu el și mîine, dacă vrei. Poți să înveți oriunde. Dacă dorești, pleci singură cu el și cu Ramiro.

În timp ce-i vorbea, avea sentimentul că providența o răsplătea pentru sacrificiul pe care avusese intenția să-l facă ; poate că acum nu mai era necesar. Nu voia s-o facă nefericită pe copilă, orice s-ar fi întîmplat ; cu atît mai mult dacă Charles, cum spunea el, nu mai avea mult de trăit.

În cele din urmă, reuși s-o calmeze pe Rose Mary, care-i făgădui că va încerca să adoarmă.

— Ai întîrziat, îi spuse Charles, cînd coborî în sufragerie.

— Da ; am să-ți povestesc totul după masă.

Cînd trecură în salon, Blanche nu întîrzie să-l informeze :

— Nu voi putea veni cu dumneata. Rose Mary s-ar simți nenorocită.

— Ce copilărie !

Dar era în glasul lui o nuanță de stînjeneală.

— Știi la fel de bine ca mine că ar fi nefericită.

— Nu cred că, de hatîrul ei, trebuie să cedăm în fața unui capriciu. Are să-i treacă fără urmă, și repede. Numai la vîrsta asta dificilă sînt fetele așa — cu crize frenetice, cu accese de gelozie nebunească, nestăpînită, în legătură cu părinții lor. Într-un an de zile, ea singură va rîde, fiindcă, în realitate, îi ești dragă.

— Nu sînt sigură.

— Ba da, cu siguranță.

— Eu sînt convinsă, unchiule Charles, că e mai bine să pleci împreună cu ea.

— Vrei să zici : să plec singur. Doar n-o pot lua de la școală.

— Ar putea părăsi pensionul și ar lua lecții acasă. Dealtfel, mai multe decît știe acum nici n-o prea poate învăța școala. E o fată care se va instrui singură.

— Am avut dreptate. Ai reflectat — și te plictisește. Știu că n-am nici un drept să nădăjduiesc să vii. Nu-ți cer să vii, dar să judecăm cuminte. Să nu pierdem momentul prielnic pentru educația copilei, stricîndu-i astfel viitorul. Nu va avea nici un fel de avere ; trebuie neapărat să aibă o cultură solidă. Ar fi păcat să-i întrerupem pregătirea în acest moment, iar ea e fericită la pension, printre prietenele de acolo. Ar însemna un act necugetat și crud față de ea s-o scot de la școală. Asta e o problemă. N-o voi lua de la școală ; e un fapt stabilit. Nici ea nu va mai dori să plece cînd îi va veni mintea la cap și nu va mai fi cu creierul înfierbîntat după spectacolul cu pantomima. Cît despre cealaltă problemă, nu-mi pun nădejdea că mă vei însoți, dar nici nu te poți aștepta să plec singur și să-mi reîncep viața pe meleaguri străine neavînd pe nimeni alături. N-am curajul să înfrunt o asemenea situație. Nu pot și nu vreau. Nu mai am mult de trăit. Nu mă părăsi, Blanche. Nu mă părăsi, scumpa mea copilă.

Un violent acces de tuse îi tăie glasul, iar Blanchei i se păru că arată bolnav și slăbit.

— Ce e de făcut cu Rose Mary ? reluă ea, după ce el își reveni. Am impresia că nu înțelegi ce simte — prin ce trece, cît de profund se zbuciumă.

— Ba da, înțeleg ; mama ei era la fel ; se zbuciuma profund ; punea totul la inimă ; era uneori de o gelozie feroce, ca o sălbatică, dar îi trecea ; așa va trece și asta.

Blanche își contemplă unchiul ; arăta atît de șubred și de singur, atît de trist și de uzat — mult mai în vîrstă decît anii pe care-i avea. Nu, nu-l putea lăsa să plece singur. Nu era cu putință. Trebuia găsită o soluție.

— Te însoțesc cu o condiție.

— Care anume ?

— Ca atunci cînd Rose Mary va veni în vacanță — presupun că nu va veni în fiecare vacanță, și am putea aranja să rămînă la prietene, să zicem de Paști, poate și de Crăciun — lucrul e ușor, căci mereu e invitată... dar cînd va veni în vacanța mare, să petreci o parte din timp, sau chiar toată vacanța, numai cu ea, și să mă lași să plec — trebuie să-mi făgăduiești acest lucru. Eu mă voi duce în Rusia, ca să stau la familia Olenev. Îmi făgăduiești ?

— Da, pentru anul ăsta, iar anul viitor vei vedea că nu va mai fi necesar ; ea va fi depășit faza asta stupidă.

A doua zi dimineața, Charles avu o lungă convorbire cu fiica lui, iar Blanche îi vorbi după aceea. O găsi pe Rose Mary din nou stăpînă pe ea, calmă și rațională, pe deplin satisfăcută de cele convenite. Își redobîndise expresia senină și impenetrabilă. Blanche pomeni ca din întîmplare că își va petrece vacanța de vară în Rusia, după ce-l va fi instalat pe unchiul ei la Heidelberg, și, prin urmare, Rose Mary va trebui să-l îngrijească singură.

Totul părea pus la cale cum e mai bine, toate părțile fiind satisfăcute. Medicul trecu a doua zi ca să-l examineze pe Charles Clifford și-i spuse Blanchei că era preferabil să plece cît mai repede undeva în sud. Ramiro triumfa. La sfîrșitul lui ianuarie Rose Mary se întoarse bucuroasă la pension. „Priory" era închiriat, așa încît Blanche lichidă mai întîi contractul, apoi, însoțiți de Ramiro, plecară la Sevilla. Locuiră mai întîi la hotel, și, ulterior, închiriară de la un pictor englez, pentru trei ani, o căsuță pe Calle Imperial.

ROSE MARY NU VENI LA SEVILLA

în vacanța de Paști, care era scurtă, tatăl ei fiind de părere că ar fi prea costisitoare călătoria. Fu invitată de mama unei prietene, doamna Bromley, care locuia la țară, nu departe de Southampton și creștea o familie numeroasă într-o casă nu prea încăpătoare. Dar locuința părea că se poate dilata la infinit și, în mod curent, soții Bromley găzduiau, pe lîngă membrii familiei, doi, trei prieteni. E drept că rareori se găseau acasă toți copiii în același timp.

Sevilla îi pria lui Charles Clifford. La sosire se simțea bolnav, apatic, slăbit. Soarele însă îi făcu bine și, treptat, păru că renaște. Îi arăta Blanchei toate colțurile lui favorite. Îi plăcea s-o ducă la mici restaurante în al căror *patio* stăteau înghesuite butoaiele cu vin, sau în prăvăliile de pește prăjit ca să aștepte sosirea langustelor proaspăt pescuite din Guadalquivir.

Sau petrecea ore întregi în cîte o librărie modestă de pe Calle Sierpes, răsucind și fumînd o țigară și dezbătînd meritele diverșilor toreadori cu librarul ori cu clienții răzleți ce se abăteau pe-acolo ; sau alteori, în grădinile Alcazarului, discuta despre flori cu grădinarul. Reîncepea să vorbească limba spaniolă curgător.

La sfîrșitul lunii iunie — deși lui Charles Clifford îi plăcea căldura — se deplasară spre nord, instalîndu-se la Heidelberg. Nu-și puteau permite să închirieze o casă, dar găsiră camere într-o pensiune confortabilă, unde aveau o cameră de zi proprie. Lui Charles Clifford îi plăcea în mod deosebit viața de pensiune și se împrieteni cu o americancă, domnișoară bătrînă, și cu o englezoaică văduvă.

La finele lui iulie, Rose Mary veni să-și petreacă vacanța mare cu tatăl ei. Blanche se duse în Rusia, la familia Olenev, unde rămase șase săptămîni. La întoarcere, Rose Mary tocmai plecase în Anglia, iar către sfîrșitul lui septembrie Blanche reveni împreună cu Charles Clifford la Sevilla.

Rose Mary își petrecu vacanța de Crăciun la familia Bromley și, judecînd după tonul scrisorilor ei, Blanchei i se păru că e fericită.

Charles Clifford suportă iarna destul de bine. Petrecură două săptămîni la Gibraltar și trei săptămîni la

Tanger în timpul cel mai friguros al iernii ; dealtfel, a fost o iarnă blîndă.

La Sevilla făcură cunoştinţă cu un medic englez priceput care îl luă pe Charles Clifford în supraveghere şi o preveni pe Blanche că acesta nu mai avea mult de trăit. Charles Clifford nu mai vorbea despre sănătatea lui.

De Paşti, Rose Mary se duse din nou să stea la familia Bromley, şi de astă dată scrise cu şi mai multă voioşie. „Aproape toţi băieţii sînt acasă şi cele mai simpatice dintre fete, aşa că ne distrăm de minune. Sînt doi domni mai în vîrstă, şi un domn Leveson, de puţin timp avocat ; a rămas aici o noapte şi un domn numit Sir Bernard Lacy, care a fost în armată. Soţii Roden mi-au împrumutat un ponei. Am făcut o plimbare pe cai împreună cu fetele Roden — ele sînt mai mari ca mine — şi am tras un galop grozav."

Cînd i se arătă scrisoarea, Blanche simţi ca o împunsătură în inimă. „Totuşi, gîndi ea, ei trebuie să i se pară în vîrstă."

Vara se duseră din nou la aceeaşi pensiune de la Heidelberg. Rose Mary veni în vacanţa mare, iar Blanche plecă în Anglia să-şi vadă tatăl şi să stea la mătuşi. Henry Clifford privea drept un act de nebunie plecarea fiicei sale din Anglia ca să-l însoţească în străinătate pe unchiul Charles. „Dacă vrei neapărat să îngrijeşti pe cineva, de ce nu-l poţi îngriji pe bietul şi bătrînul tău tată ?" o întreba el. Dar ştia foarte bine — şi Blanche îşi dădea seama — că, în realitate, nu dorea cîtuşi de puţin să fie îngrijit. Era şi aşa îndeajuns de îngrijit şi prefera să-şi păstreze timpul liber nestingherit de nici o obligaţie.

La sfîrşitul lunii septembrie, Blanche se întoarse la Heidelberg, de unde plecă împreună cu unchiul său la Sevilla. N-o văzu pe Rose Mary decît foarte puţin, exact înainte de întoarcerea fetei în Anglia. Se înălţase mult, dar, în sfîrşit, parcă isprăvise să mai crească şi nu era chiar atît de înaltă cum se temuse Blanche. Se vedea limpede că va deveni uimitor de frumoasă ; avea un ten sănătos, un păr de aur şi nişte ochi mari, albaştri, cu totul deosebiţi.

Era vădit că gustă viaţa prin toţi porii, dar de astă dată păru tristă că pleacă.

Cînd ajunseră la Sevilla, Charles Clifford părea doborît de o imensă oboseală. Declară că n-avea să mai călă-

torească niciodată. Tusea nu-i dădea pace ; avea şi crize de astmă, care-l făceau să sufere cînd şedea întins.

Medicul o sfătui pe Blanche că, pe timp de iarnă, cel mai bun lucru ar fi să-l ducă la Madera, deoarece, pentru actuala lui stare, clima Sevillei era prea uscată şi rece.

Blanche deschise vorba despre acest proiect, dar Charles Clifford nici nu voi să audă. Pretindea că se simte mai bine ca niciodată. În realitate, era cu totul alt om faţă de cel ce fusese cu doi ani în urmă.

Imediat după Crăciun — luna ianuarie fu splendidă — îşi recăpătă forţele şi păru că e iarăşi cel de altădată, dar după aceea starea lui se înrăutăţi rapid.

Blanche îl întrebă pe doctorul Lingard dacă n-ar trebui s-o cheme pe Rose Mary, dar acesta îi răspunse că nu era cazul ; după părerea lui, Charles Clifford avea s-o mai ducă şi vara următoare.

Plămînii bolnavului se prezentau, într-adevăr, mai bine. Ce-i drept, inima era slabă, vlăguită, dar, aşa cum vedea medicul lucrurile, nu exista nici un pericol iminent. În ciuda acestor asigurări, Blanche îi trimise maicii superioare o relatare amănunţită a situaţiei ; lui Rose Mary îi scrise că tatăl ei era grav bolnav şi că ar fi de dorit să-l vadă pentru că, îi explica ea, s-ar simţi cu siguranţă mai bine dacă ar vedea-o, ba poate chiar s-ar vindeca. Îi trimise şi ceva bani pentru călătorie. În cazul cînd nu s-ar întîmpla nimic, gîndi Blanche, cu atît mai bine. Rose Mary sosi după o săptămînă.

Lui Charles Clifford Blanche îi spuse că pusese la cale venirea fetei ca o surpriză plăcută pentru el, profitînd de faptul că pensionul fusese închis din cauza unei epidemii de pojar — motiv pe de-a-ntregul născocit de ea.

Nici nu trecuseră două zile de cînd Rose Mary se afla la Sevilla şi boala tatălui său se agravă. Nu mai putea vorbi mult, dar izbuti să-i spună Blanchei într-o după-amiază :

— *Te rog să ai grijă de Rose-Mary. O las în seama ta. Are să-ţi fie pupilă.*

Blanche se sfătui cu Ramiro, care clătină din cap cu jale. Doctorul Lingard le procură o infirmieră.

Charles Clifford îşi păstrase luciditatea, deşi nu părea că-i mai observă pe Blanche, Rose Mary, Ramiro sau pe medic. Spiritul lui părea că se concentrează asupra unui lucru, sau a unei fiinţe — asupra altcuiva care era acolo,

lîngă el, fără ca ceilalţi să vadă. Tuşea des şi nu mai vorbea ; arăta foarte slăbit, dar îşi făcu toate pregătirile. Într-o dimineaţă, după o noapte rea, îl chemă pe Ramiro şi-i spuse să-i aducă un preot cu împărtăşania. Era o zi frumoasă, de început de martie ; se simţea în aer apropierea primăverii. Strada răsuna de strigătele voioase ale ţăranilor cu turme de catîri, de scîrţîitul căruţelor şi cîntecele femeilor.

Casele se profilau orbitor de albe pe cerul albastru, fără urmă de nor.

Blanche privea pe fereastră la strada gălăgioasă ; peste puţin, dominînd toată forfota şi zarva, auzi sunetul unui clopot şi văzu un preot în patrafir alb apropiindu-se, însoţit de un băiat ce purta o lumînare ; anii se rostogoliră înapoi spre trecut, şi Blanche se revăzu pe o străduţă îngustă din apropierea palatului Fabrini, urmărind trecerea unei procesiuni asemănătoare, curînd după căsătorie ; cîte nu se întîmplaseră din ziua aceea ! Astăzi era cu totul alta — umbra celei de-atunci. Viaţa ei se sfîrşise — definitiv ; anii tinereţii îşi luaseră zborul ; se afla la vîrsta mijlocie ; simţea că nu trăise niciodată din plin, cu excepţia acelor cîteva luni fatale de la Roma, cînd îl cunoscuse pe Bernard. Toţi prietenii o părăsiseră, ori muriseră ; iar acum acest ultim prieten, unchiul ei, o părăsea şi el. Parcă le aducea suferinţă şi nefericire celor din jur.

Preotul intră în casă ; Charles Clifford fu spovedit şi absolvit. Se spuseră rugăciunile pentru cei de pe patul de moarte, iar Blanche, Rose Mary şi Ramiro îngenuncheară alături. Charles Clifford zăcea cu mătăniile între degete, cu ochii aţintiţi în faţa lui.

Deodată un surîs i se aşternu pe buze şi rosti în italiană : *„Eccoti !*[1] — era o exclamaţie dintr-o piesă de Ibsen pe care o văzuse împreună cu Mercedes în interpretarea lui Zechetti. Comentaseră adeseori ce sublim exprimase marele artist, în acele trei silabe, divina emoţie a momentului aşteptat — cu atîta înfrigurare, atît de îndelung sperat împotriva oricăror speranţe — cînd, în sfîrşit, în ciuda tuturor piedicilor, soseşte pe negîndite.

Apoi închise ochii ; o pace de nepătruns şi o mulţumire supremă păreau că radiază din trăsăturile chipului său, liniştit pe veci...

[1] Iată-te ! (ital.).

Fu îngropat, după dorința sa, la Sevilla. Îi lăsa fiicei sale tot ceea ce poseda ; ea devenea pupila Blanchei, care avea dreptul să-i administreze moștenirea pînă la căsătoria fetei, sau pînă la majorat.

Blanche și Rose Mary se înapoiară la Londra. Fata se întoarse la pension, iar Blanche rămase la tatăl ei și începu să se intereseze de o căsuță, nu prea mare, ci exact cît era nevoie pentru ea și pentru Rose Mary cînd venea în vacanță.

Găsi ceea ce dorea în Kensington — o căsuță cu două caturi, nu departe de biserica ordinului carmelit.

Vacanța de Paști începu la puțin timp după sosirea lor, iar Rose Mary se duse din nou la familia Bromley. Acceptase moartea tatălui ei într-un fel ciudat : nu dăduse nici un semn de emoție, dar Blanche avea convingerea că acea indiferență era doar aparentă, o mască peste un clocot de simțăminte, și se temea că o parte din spuma acestui clocot aduna ură față de ea. „Dar nu e nimic de făcut", reflecta Blanche. Se hotărî să fie cît mai prietenoasă și mai delicată cu Rose Mary și totodată să nu constituie în nici un fel o piedică.

Rapoartele primite de la pension erau satisfăcătoare, Maica superioară spunea că e nedisciplinată, violentă și predispusă la accese de irascibilitate și furie ; că e orgolioasă ; dar, pe de altă parte, că e deosebit de sinceră, cinstită și loială ; nu-și făcea multe prietene și nu se împrietenea ușor, dar rămînea credincioasă prieteniilor legate ; n-o interesau cărțile ; avea o ortografie proastă și nu reușea să scrie corect în engleză, dar avea cap pentru cifre și era prima din clasă la calcule. Îi plăceau toate sporturile și jocurile în aer liber și desena frumos cînd i se dădeau teme din natură — păsări și animale, pentru care avea predilecție, ori peisaje. Era matură pentru vîrsta ei, cu mult mai matură — spuneau călugărițele — decît colegele de clasă. *Își împlinea în mod exemplar îndatoririle religioase.*

Dorea să înceapă să iasă în lume anul următor, cînd împlinea șaptesprezece ani, iar Blanche fu de acord.

Judecînd după propria ei experiență, Blanche considera că e o greșeală să te căsătorești prea tînără. „Pe de altă parte, îi spuse ea într-o zi părintelui Byrne, la Oratoriu, poate că nu e o greșeală mai mare decît să te măriți prea tîrziu, de vreme ce fetele trebuie să se mărite."

— Fii pe pace, zise părintele Byrne. Va fi o soție admirabilă. Trebuie să-i găsești un soț bun.

— Nu-i tocmai ușor, răspunse Blanche. Dar încă nu e momentul să mă preocup.

Blanche se întreba dacă va avea vreo veste despre Bernard, unde se află, și ce face. Curiozitatea îi fu satisfăcută în chip neașteptat.

Rose Mary veni de la Roehampton să petreacă vreo cîteva zile la Londra, urmînd să se reîntoarcă apoi la țară.

Prietenii ei, copiii familiei Bromley, sau cel puțin o parte dintre ei, se găseau tot la Londra.

Rose Mary legase o strînsă prietenie cu fetele Roden, de la Elladon ; una din ele avea tocmai vîrsta ei, cealaltă era cu un an mai mare, dar nici una nu ieșise încă la baluri.

Într-o zi, Blanche primi o scrisoare de la doamna Roden, prin care îi spunea că organizase un ceai pentru copiii ei și o ruga să vină și ea împreună cu Rose Mary. „Nu știu dacă-ți mai aduci aminte de mine, scria ea, dar ne-am cunoscut cu mai mulți ani în urmă, imediat după ce te-ai căsătorit ; de fapt, te-am cunoscut prima oară chiar mai înainte de căsătorie, ca fată, și mi-o amintesc și pe mama dumitale. Francis ar fi fericit să te revadă ; pomenește adeseori de seara cînd am dansat pe peluză, la Little Warlop, și cînd ai stat lîngă el la dineu. Era îndrăgostit de-a binelea de dumneata ! Vino neapărat împreună cu fermecătoarea dumitale verișoară. Toți o iubim, iar fetele mele sînt înnebunite după ea. Vom avea prilejul să stăm de vorbă jos, în timp ce copiii își vor lua ceaiul în sala de studii."

Blanche o conduse pe Rose Mary la familia Roden. Doamna Roden le primi cu multă efuziune. Rose Mary se strecură imediat sus, în sala de studii.

— Nu te-ai schimbat, draga mea ; arăți mai tînără ca niciodată — mai frumoasă ca oricînd. Francis va fi și mai îndrăgostit de dumneata. A făgăduit să vină acasă la ora ceaiului și sînt sigură că va veni.

Discutară despre diferite chestiuni, dar nu trecu mult, într-adevăr, și Francis Roden sosi. O examină pe Blanche cu ochii lui iscoditori, în care jucau neconținut licăriri glumețe. Se interesă în detaliu de invitații fiicelor sale. Dorea să știe numele și vîrsta fiecăruia și fu nemulțumit cînd doamna Roden nu-i putu răspunde ce băieți veniseră și ai cui erau.

Înainte de a pleca, Blanche fu poftită să urce în sala de studii, unde o numeroasă ceată de copii în pragul adolescenței jucau „portocale și lămîi", în timp ce, într-un colț al sălii, două guvernante, una franțuzoaică și cealaltă elvețiancă, vorbeau despre o nouă tăietură de mînecă pentru rochia de seară.

Rose Mary o întrebă pe Blanche dacă-i îngăduia să ofere la rîndul ei un ceai pentru copiii Roden și Bromley ; rămase stabilit ca reuniunea să aibă loc peste trei zile — cu o zi înainte de întoarcerea ei la pension.

Blanche făcu toate pregătirile pentru un ceai distractiv, cu bomboane pocnitoare și cu ouă de Paști din ciocolată, cu toate că data era depășită. O lăsă pe Rose Mary să-și primească singură musafirii, făgăduind să se reîntoarcă înainte de încheierea petrecerii.

Ceaiul fu cît se poate de reușit, cu un număr de invitați mai mare decît cel prevăzut. Erau cinci copii Bromley : Elsie, Janie, James, Noel și Peter — și cele două surori Roden : Alice și Margaret.

Copiii Bromley aduseseră cu ei pe un văr al lor care, întîmplător, trecuse să-i vadă în ziua aceea : Bernard Lacy ; iar fetele Roden veniseră și ele cu un văr : Caryl Bramsley.

Cînd Blanche se înapoie acasă, către ora șapte, le găsi pe cele două guvernante în salonașul de la parter, dezbătînd aceeași arzătoare chestiune a mînecii. În camera alăturată, sufrageria, masa de ceai fusese strînsă și se desfășura un zgomotos joc de „scaune muzicale".

Blanche intră — și iată că acolo, stînd în picioare în fața șemineului, „scos" din jocul la care participase și el, se afla Bernard Lacy.

O clipă inima Blanchei încetă să mai bată. Totul se învîrtea în jurul ei ; totuși, cu un fel de stăpînire de sine automată, înaintă spre el și auzi parcă o altă voce rostind :

— Domnule Lacy ! Nu te-am mai văzut de un secol !

— Așa e, răspunse el cu multă naturalețe ; și, ascultîndu-l, Blanche se simți purtată înapoi spre primele zile cînd începuse să vină la palatul Fabrini, la recepțiile zilnice ale lui Guido. Cred că am zărit-o prima oară pe verișoara dumitale acum un an, cînd am fost la Ouselthorpe, iar cînd mi s-a spus că e în tutela unei doamne, habar n-am avut că e vorba de dumneata. Îmi dau seama că n-aveam

nici un drept să vin. Verii mei m-au tîrît aici, fără să-mi spună măcar unde mergem.

Blanche îşi regăsise sîngele rece, îi salută pe copiii Roden şi Bromley, şi după aceea trecu împreună cu Bernard în camera alăturată. El continua să-i vorbească la fel de firesc, ca şi cum nu s-ar fi întîmplat nimic şi n-ar fi lipsit atîta timp. Locuia mai mult la ţară, la Alton-Leigh, căci nu putea suferi Londra ; dorea să intre în Parlament şi avea de gînd să candideze la următoarele alegeri. Walter Troumestre şedea adeseori la el.

După primul flux de cuvinte, Bernard, făcu o pauză. Apoi Blanche rupse tăcerea :

— M-am întors la Londra definitiv şi anul următor o voi însoţi pe Rose Mary la baluri.

— E o fată adorabilă şi destul de dezvoltată ca să iasă în lume. Cîţi ani are ?

— Şaisprezece.

— Are ceva ieşit din comun.

— Mama ei era spaniolă.

— Spaniolă !

— Da ; pare ciudat că e atît de blondă, dar mama ei zicea că aparţine unei familii de *guanches*, originari din Teneriffe şi stabiliţi pe coasta vestică. Aceşti guanches sînt blonzi şi, după o ipoteză, ar fi ultimele vlăstare ale locuitorilor Atlantidei.

— Domnişoara Rose Mary are, într-adevăr, aerul că se trage din neamul Atlantidei.

Blanche îl observa pe Bernard cum privea, prin uşa deschisă, spre sufragerie, unde, chiar în clipa aceea, Rose Mary, încoronată cu o ghirlandă din trandafiri de hîrtie, juca rolul principal dintr-un joc. „O admiră", gîndi ea. Îşi dădea seama că o năpădeşte un val de răutate, pentru că-i displăcea admiraţia lui faţă de Rose Mary, şi elogiile la adresa ei, dar nu se putea împotrivi. Fiecare cuvînt i se înfigea în inimă ca un pumnal.

— E la pensionul de la Oakley Common, adăugă ea.

Urmă o tăcere. Blanchei i se păru că Bernard se maturizase. Era un bărbat în toată firea acum, pentru prima oară îl vedea astfel. Pielea-i devenise arămie ; slăbise puţin ; oasele feţei ieşeau mai în relief ; întreaga lui siluetă era mai virilă. Părul i se rărise puţin, iar pe frunte observă o uşoară cicatrice.

Dar ochii rămaseseră aceiași — ochii lui cenușii, languroși, meditativi, puțin triști.

— Cînd se întoarce la școală ? întrebă Bernard.

— Mîine.

Se lăsă între ei o tăcere și mai lungă. Incidentele trecutului se adunau în jurul Blanchei ca o turmă fantomatică.

„A uitat totul, gîndi ea. S-a consolat. Poate iubește o alta, sau mai multe. Are aerul că e fericit ; da, destul de fericit. Așa o fi, oare ? Sau, poate, altcineva îl face nefericit ? Eu, însă, nu contez pentru el. Și totuși, cred că i-a făcut plăcere să mă revadă — cît de puțin. Fața i s-a luminat o clipă, exact ca odinioară. Ce absurdă sînt ! La patruzeci și trei de ani să mă port ca o școlăriță !"

— Trebuie să vii s-o vezi pe mama într-o zi. Locuim în Ovington Square. Ar fi încîntată.

— M-aș bucura s-o văd, zise Blanche, simțind că roșește, și cum își dădea seama că Rose Mary o privea tocmai atunci, roși mai tare. Era de neîndurat. Se ridică și spuse :

— Acum, copii, puteți să mai jucați un ultim joc de „scaune muzicale".

Se așeză la pian și cîntă, în timp ce ei dansau. După aceea invitații plecară.

— El e Sir Bernard Lacy care a venit anul trecut la Ouselthorpe, zise Rose Mary. Îl cunoșteai dinainte, Blanche ?

— Da, da — l-am cunoscut la Roma.

— O !

Blanche simțea că o părăsește curajul sub privirea cercetătoare a lui Rose Mary.

Urcă în camera ei și, pretextînd o migrenă, nu coborî să cineze în sufragerie.

Bernard se comportase ca un bărbat din viața de toate zilele, reflectă ea, și nu ca un bărbat din romane ; dar dacă i-ar fi putut citi gîndurile care-l frămîntau, pe cînd se îndrepta spre Ovington Square, și-ar fi modificat aprecierea.

„A uitat totul, își spunea el. Nu m-a iubit niciodată cu adevărat. Dacă m-ar fi iubit, ar fi venit la mine numaidecît după catastrofă."

Și clipa aceea, tot ce simțise atunci, și încercările sufletești prin care trecuse în ultimii doi ani, toate i se perindară pe dinainte într-o succesiune de imagini, ca

şi cum ar fi visat cu ochii deschişi. Îşi amintea că, după catastrofă, se simţise năuc, paralizat, incapabil să reacţioneze în vreun fel. În primele ore după aceea se comportase ca un somnambul. Avusese senzaţia că e ca un şcolar care şi-a atras o înfricoşătoare mustrare şi care-şi dă seama că-l pîndeşte o pedeapsă groaznică, venind asupra lui nevăzută şi fără grabă, dar fără ca nimeni s-o poată opri.

Apoi se înapoiase în Anglia, şi, odată reîntors acasă, i se păruse că se trezea dintr-un vis. Totul fusese ceva ireal — un vis frumos, de vrajă, cu un coşmar nedesluşit la capăt ; şi această senzaţie, care se suprapunea peste căderea şi comoţia suferită, făcea ca toate amintirile lui vagi să i se pară şi mai ireale. Totuşi, continua să-şi spună că viaţa lui e sfărîmată, că nu poate trăi fără Blanche ; dar asta însemna mai mult o dogmă pe care o accepta decît o convingere izvorîtă din inimă. În realitate, tristeţea lui nu era nici pe jumătate atît de sinceră ca atunci cînd se anunţase logodna Rosei Middlemore.

Urmase apoi lunga călătorie, exerciţiul fizic, ţările străine, cu alte privelişti şi alţi oameni, oboseala, arşiţa, gerul, foamea, emoţia, pericolul şi lumi noi : Orientul ; India, China, Japonia. Iar în Japonia, o nouă şi scurtă aventură cu o japoneză căsătorită care-i amintea întrucîtva de Blanche ; apoi America, Munţii Stîncoşi şi New York-ul (un lung flirt, acolo, care n-a dus la nimic). Toate acestea îl întăriseră ; apoi întoarcerea în patrie, moartea unchiului, moştenirea, Alton-Leigh cu frumuseţile şi tradiţiile lui... treptata aşezare în rînduiala vieţii engleze... problemele locale, viaţa de ţară şi sportul de care era pasionat... musafiri, vecini, dineuri, plăcerile ospitalităţii... toate astea, îşi închipuia el, îi tămăduiseră durerile inimii. Îşi repeta în minte că nu va mai iubi pe nimeni... putea să mai aibă aventuri, să se căsătorească, dar de iubit nu va mai iubi niciodată... Acum însă că o revăzuse pe Blanche după un interval de patru ani, îşi spunea întruna : „Nu, nu m-a iubit niciodată cu adevărat — aşa cum am iubit-o eu. Aş fi sacrificat totul şi aş fi fugit cu ea la capătul lumii. I-aş fi fost veşnic credincios — dar, desigur, aceste lucruri se petrec numai în cărţi. Totuşi, reflecta el, e la fel de frumoasă ca altădată. Nu s-a schimbat deloc. Iar pupila aceea a ei e cît se poate de atrăgătoare." Chipul lui Rose Mary îi apăru

în față neașteptat de distinct. Curios lucru, gîndi el, că prima oară cînd o văzuse la Ouselthorpe nu prea o luase în seamă. Dar pe atunci era o copilă și n-o văzuse decît un moment, la ceai. Ea nu mai coborîse la cină. Nu făcea parte dintre cei mari ; era încă la vîrsta incertă. Dar acum se înălțase brusc ; începuse să se maturizeze. Era totuși atît de tînără... Îndepărtîndu-și gîndul de la Rose Mary, se întoarse la amintirile despre Roma și despre Blanche, dar ochii albaștri ai fetei și părul ei luminos reveneau mereu pe primul plan. Cînd ajunse acasă, îi spuse mamei sale că o revăzuse pe Blanche.

— S-a stabilit la Londra definitiv și locuiește împreună cu o verișoară care-i este pupilă, fiica unchiului ei și a unei spaniole. Fata e cît se poate de reușită.

— Adevărat ? Aș vrea s-o văd și eu.

— E la Roehampton. Prințesa Roccapalumba a spus că i-ar face mare plăcere să te revadă.

— Și mie mi-ar face plăcere.

Doamna Lacy vorbea astfel fără nici un gînd ascuns. Socotea că nu mai există nici o primejdie pentru Bernard din direcția aceea.

A doua zi, Rose Mary se întoarse la pension.

CAPITOLUL XIII

O SĂPTĂMÎNĂ MAI TÎRZIU, BLANche se întîlni cu doamna Lacy, într-o duminică dimineața, cînd ieșea din biserica Oratoriului.

Doamna Lacy o salută cu sinceră căldură și prietenie și o invită la dejun. Blanche acceptă invitația, dar cînd sosi la locuința doamnei Lacy, constată că ceea ce bănuise dinainte era adevărat — Bernard lipsea. La dejun mai erau doi invitați — părintele Locke, care cînta la orgă, și o doamnă Lord ; dar aceștia plecară îndată după masă, în timp ce Blanche fu rugată de doamna Lacy să mai rămînă. Bernard se întorsese la Alton-Leigh, îi explică gazda.

— E imposibil să-l fac să stea la Londra mai mult de o zi. Nu știu ce va face cînd va fi în Parlament.

Discutară despre prietenii comuni : familia Olenev și soții Lawless. Doamna Lacy îi mărturisi că nu mai călă-

torea. I se părea prea obositor. Petrecea uneori o săptămînă sau două la Torquay, iarna, dar în cea mai mare parte a timpului stătea la Alton-Leigh. Bernard invita multe persoane, iar ea îl ajuta pe cît îi stătea în putinţă.

Toamna organiza partidele de vînătoare ; hotărîse să ofere o recepţie de Crăciun. Veni vorba despre Rose Mary ; dar abia abordase acest subiect, că doamna Lacy observă la Blanche o ciudată stingherealâ, aşa încît schimbă discuţia. Motivul atitudinii de jenă, îşi închipui doamna Lacy, era că în gîndul Blanchei încolţise ideea unei căsătorii posibile între Rose Mary şi Bernard. Doamnei Lacy nici nu-i trecea prin minte că Blanche se mai gîndea la Bernard. Era o chestiune demult încheiată, socotea ea, şi se simţea fericită că Bernard îşi revenise dintr-un *coup de tête* pueril.

Ba chiar tot răul fusese spre bine. Episodul acţionase ca un fel de profilaxie, întrucît, după cît i se povestise doamnei Lacy, Bernard avusese în America şi în Anglia cîteva încurcături sentimentale din care ieşise viu şi nevătămat. Era pregătit în vederea căsătoriei, aprecia ea, deoarece trecuse prin experienţele preliminare obligatorii, fără ca acestea să-i fi lăsat urme serioase. Cunoscuse suferinţa, dar asta era inevitabil, reflecta doamna Lacy, într-un univers corupt, viciat prin păcatul originar.

Blanche se simţea fericită să stea de vorbă cu doamna Lacy ; în unele momente îi amintea izbitor de Bernard. Se simţea fericită pentru simplul fapt că se găsea într-o cameră unde şedea şi el uneori, înconjurată de obiectele care-i fuseseră familiare lui din copilărie.

Conversaţia se prelungi pînă spre ora patru, iar cînd plecă, doamna Lacy o pofti să vină s-o vadă ori de cîte ori avea plăcere.

Henry Clifford încercă s-o convingă pe Blanche să ia parte la micile lui dineuri, dar ea nu consimţea să vină decît atunci cînd era singur. Nu mai avea tăria „s-o ia de la capăt" la Londra. Anul următor trebuia să iasă împreună cu pupila ei la baluri, dar atunci situaţia va fi absolut firească ; va juca obişnuitul rol de însoţitoare a unei fete tinere : una din acele persoane ţepene, demne şi plictisite, care şed ca nişte figuri de ceară în jurul pereţilor unei săli de bal, şi uneori sînt invitate să coboare la supeu de către vreun diplomat politicos, sau de vreun tînăr fîstîcit căruia i s-a recomandat să fie gentil.

Acceptă, totuși, o invitație la dineu din partea soților Roden, într-o seară, pe la mijlocul lui iunie. I se strecurase în inimă un presentiment care se adeveri. Prima persoană pe care o văzu cînd intră în salon fu Bernard.

Se întreba dacă i se va oferi prilejul de a schimba cîteva cuvinte cu el. Era un dineu de oarecare amploare. Pe unii dintre invitați îi cunoștea : Gabriel Carteret, de pildă, acum Sir Gabriel Carteret, și soția sa. Și-l amintea ca tînăr pictor, plin de făgăduieli, pe vremea cînd ea abia se căsătorise. Îl cunoscuse la Little Warlop, în seara dineului oferit de soții Roden, cînd se dansase pe peluză și cînd Adrian Tyne îi făcuse declarații de dragoste. Acum pictorul era căsătorit, bogat și celebru ; putea deveni într-o zi președintele Academiei regale.

Se afla acolo și lady Harriet Clive, pe care odinioară o întîlnea adesea în societate și care părea surprinzător de puțin schimbată ; și unul dintre foștii ei admiratori, Cecil White, demodat de parcă ar fi aparținut altei epoci — a anilor 80 — dar încă elegant și arătos. Domnul Roden îi oferi brațul ca s-o conducă la masă. Celălalt vecin de masă nu-i fusese prezentat, dar figura i se părea cunoscută, deși la început nu-și dădu seama cine este. Se uită la cartonul din fața locului său și citi numele lordului Mayfield ; pentru o clipă, simți că-i vine ameteală de emoție, iar emoția provenea în parte din bizareria situației, dintr-o impresie de ireal.

Acolo, lîngă ea, se afla omul pe care dorise să-l ia de bărbat, omul cu care fusese logodită ; iar în fața ei ședea Bernard Lacy, bărbatul pe care-l iubise, pe care-l iubea încă, și-l va iubi întotdeauna.

Bernard ședea la masă între două persoane pe care Blanche nu le cunoștea ; una, o tînără de vreo nouăsprezece ani, pe care n-o mai văzuse niciodată, dar a cărei figură îi era vag familiară, amintindu-i de cineva... nu era sigură de cine anume... Era înaltă, avea ochi blînzi, cenușii, tenul alb, și multă grație în ținută și în mișcări. Cealaltă vecină a lui Bernard era o femeie căsătorită, între treizeci și patruzeci de ani, cu ochi negri, meditativi, deosebit de frumoși, pieptănată și îmbrăcată cu oarecare neglijență... în stil artistic, aprecie Blanche.

Domnul Roden se întreținu îndelung cu Blanche la începutul dineului. Dar veni un moment cînd se întoarse

spre lady Harriet Clive, de partea cealaltă ; şi atunci lordul Mayfield — adică Sydney Hope — i se adresă Blanchei :

— Îţi aminteşti de mine ?

— Bineînţeles, răspunse ea, dar îşi spuse în gînd : „E de mirare că te recunosc, faţă de cît te-ai schimbat".

Nu era cu mult mai în vîrstă decît Blanche, avînd acum patruzeci şi şase de ani, dar arăta cu mult mai în etate. Chelise complet, iar trăsăturile feţei purtau pecetea evidentă a vieţii la tropice. Avea un aer „plin de importanţă", cum nu-şi închipuise Blanche niciodată că ar putea să aibă.

„Cînd te gîndeşti, îi trecu ei prin minte, că aş fi putut să-i fiu soţie !"

Dar cînd îi zîmbi, Blanche regăsi ceea ce-i plăcuse altădată la el şi presupuse că aceleaşi sentimente le încerca şi el reconstituind imaginea iubită.

Vorbiră despre tot felul de lucruri şi astfel Blanche află că domeniul lordului Mayfield se învecina cu acela al lui Bernard Lacy ; în toamnă era invitatul lui pentru sezonul de vînătoare.

— Aş dori să-ţi fac cunoştinţă cu soţia mea după dineu, îi spuse. Şade în faţa dumitale. Avea patru copii, dintre care doi băieţi la şcoală şi o fată urmînd să-şi facă intrarea în lume anul viitor. Se opri. O cheamă Blanche, adăugă cu un zîmbet. Fu singura aluzie la trecut. Soţia mea era amatoare de muzică şi de literatură — inteligentă, dar, ştii, atît cît îi şade bine omului — şi frecventa cu asiduitate concertele. Băiatul meu cel mare i-a moştenit înclinaţiile, continuă cu un ton mîhnit. Cîntă la vioară şi se duce la concertele populare de la Saint James's Hall. Nici nu vrea să audă de crichet, de fotbal, sau măcar de cele mai simple jocuri cu mingea. Dar fata — Blanche — seamănă cu mine. Iubeşte vînătoarea, caii, cîinii, toate astea. E o fiinţă obişnuită, mediocră, ca şi mine. Lumea e de-a-ndoaselea, nu-i aşa ?

— Chiar *foarte,* zise Blanche.

După dineu se făcu muzică într-unul din saloanele de la primul etaj, unde se găsea un tablou de Burne-Jones şi două peisaje de Corot. Domnul Roden coborî în bibliotecă să joace whist. Bernard, urmînd îndemnul domnului Roden, îi spuse Blanchei :

— Să mergem în salonul alăturat, afară doar dacă vrei să asculți muzica. Am impresia că da ; știu că erai mare amatoare.

— Prefer să stăm de vorbă.

Pe lîngă salonul din fund, unde îndărătul ușilor cu două canaturi, bine închise, se asculta muzică, erau încă două saloane la primul etaj, cu spațiu din belșug pentru conversație.

Blanche și Bernard se așezară pe o canapea lîngă ușa deschisă a unui balcon ce dădea spre scuar. Era o noapte caldă de vară și din stradă venea zgomotul plăcut al cupeurilor în trecere. Se dădea un bal într-o casă din apropiere și, din locul unde ședeau, Blanche și Bernard puteau auzi muzica unui vals — o melodie vieneză nostalgică, foarte la modă atunci : *Sei nicht böse* [1].

— Cine era fata care ședea lîngă dumneata ? întrebă Blanche.

— Domnișoara Tyne, fiica unui diplomat, care a murit acum vreo cinci ani.

Fata lui Adrian Tyne ! Desigur, își zise Blanche, acum că se gîndea bine, cine alta putea să fie ? Avea aceeași dulceață în privire, aceeași grație în gesturi, aceeași amabilitate puțin febrilă, aceeași educație suprarafinată și pusă la punct în cele mai mici amănunte — fără să însemne afectare — ca și farmecul acela exotic care pe unii îi atrăgea puternic și displăcea altora.

„Ce seară stranie", reflecta Blanche. Trecutul îi trimetea fantomele, nu ca pe niște spioni, unul cîte unul, ci în rînduri strînse. Trecutul îi învenina prezentul ; căci toate aceste amintiri o făceau să simtă că relațiile ei cu Bernard aparțineau trecutului și nu mai puteau aparține niciodată prezentului. Niciodată. Totul se sfîrșise. Totul ? Chiar cu desăvîrșire ?

— Tatăl dumitale vine să vîneze la noi în toamna asta, zise Bernard deodată. Nu vrei să vii împreună cu el ?

Pentru o clipă, Blanche, luată prin surprindere, își pierdu cumpătul.

— Știu eu ? zise ea, mă duc în Rusia la familia Olenev.

— Nu te întorci în octombrie ?

— Cred că da.

[1] Nu fii supărat (ă) (germ.).

— Perfect, atunci ne-am înțeles. Ai putea s-o aduci și pe verișoara ta, firește.

— În octombrie va fi înapoi la pension.

— Ce mai face ?

— Bine... e fericită... face progrese la școală.

— Găsesc că e foarte drăguță.

— Nu-i așa ? Cred că va fi frumoasă : are toate elementele unei adevărate frumuseți... Dar e încă teribil de tînără.

— Deci, vei veni... e stabilit.

— Pot să-ți trimit mai tîrziu răspunsul ? Trebuie să vorbesc mai întîi cu tata — și apoi mai depinde de multe alte lucruri.

— Răspunde-mi cînd dorești, la Alton-Leigh. Mă întorc mîine acolo pentru tot restul verii. Mama vine săptămîna viitoare. iar Walter în august.

— Îți voi da de știre... Mi-ar face plăcere să vin.

— Sper că vii sigur. N-ai să îngădui ca acele „alte lucruri" să fie o piedică. Bernard o privea țintă pe Blanche. „Ce frumoasă e !" își spunea el. Nu mai văzuse niciodată atîta grație desprinzîndu-se din trăsăturile unui chip omenesc ; o grație care, cel puțin în ceea ce-l privea, scăpa definiției. Se uita la ea atît de absorbit în gînduri, încît Blanche se întrebă dacă — cine știe ? — trecutul era chiar atît de mort cum își închipuise... O plăpîndă speranță i se furișă în inimă, ca o flăcăruie... dacă... dacă, dacă... Dar nu, era prea absurd, nu trebuia să se mai gîndească la asemenea lucruri.

Bernard, în ceea ce-l privea, se legăna cu iluzia că o iubea pe Blanche la fel ca și altădată, și dacă l-ar fi întrebat cineva, ar fi răspuns că sentimentele lui față de ea nu se schimbaseră... În realitate, se amăgea singur. Era îndrăgostit de amintirea ei, și nu de ființa reală de lîngă el ; pe cînd Blanche îl iubea pe actualul Bernard, iar din iubirea ei începea să încolțească speranța — speranța care atît de repede dă naștere iluziei.

— Mai ai vești de la Donna Laura și Donna Maria ? întrebă Bernard.

— Donna Laura îmi scrie cîteodată ; Donna Maria, deloc. Donna Laura va veni la Londra, poate, anul viitor, dar mă cam îndoiesc ; e greu s-o faci să se deplaseze de la Roma. Se duce uneori la Saint-Moritz.

În momentul acela, lordul Mayfield înaintă spre Blanche şi-i spuse :

— Dacă-mi îngădui, am să ţi-o prezint pe soţia mea.

Blanche îi aruncă lui Bernard o privire rapidă şi se ridică. În timp ce Bernard îşi îndrepta paşii spre camera de muzică, fu reţinut de o cunoştinţă. Lordul Mayfield o conduse pe Blanche la capătul opus al salonului, unde soţia sa, în picioare lîngă uşă, venind dinspre sala de muzică, părea că e în căutarea cuiva.

Lordul Mayfield făcu prezentările.

— N-aţi ascultat piesa de Schubert ? o întrebă lady Mayfield.

— Am pierdut-o, răspunse Blanche. Am stat aici de vorbă. Se mai cîntă ceva ?

— Ella Friedmann va cînta din liedurile lui Schumann. Vă place muzica ?

— Da ; dacă nu e prea grea. Să mergem şi noi să ascultăm, pînă nu se închid uşile.

Blanche o urmă pe lady Mayfield în sala de muzică. Nu erau scaune puse în şiruri ca pentru un concert, ci invitaţii veniţi să asculte se aşezau unde voiau, pe canapelele şi fotoliile îmbrăcate în creton. Nu se aflau acolo mai mult de douăsprezece persoane. Blanche se aşeză pe o canapea împreună cu lady Mayfield şi numaidecît apăru Ella Friedmann, brună şi distinsă, îmbrăcată în catifea de culoarea chihlimbarului ; luă loc la pian şi, acompaniindu-se singură, cîntă, pentru acel cerc intim de oaspeţi, mai întîi *Mondnacht* [1], apoi *Die Lotosblume* [2] şi *Frühlingsnacht* [3].

Cînd concertul vocal se încheie — şi parcă niciodată nu fusese Ella Friedmann într-o formă mai bună, niciodată nu cîntase cu atîta sensibilitate, şi toată lumea o considera cea mai bună cîntăreaţă de lieduri a generaţiei ei — asistenţa era mult prea pătrunsă ca să aplaude. Walter veni la Blanche şi-i spuse :

— Nu ştiu de ce, dar cîntecele astea îmi amintesc întotdeauna de Italia, mai ales de Florenţa... chiparoşii, vilele cu ziduri înalte, licuricii, nopţile calde, orăcăitul broaştelor... şi totuşi nu e nimic italienesc în ele ; şi-mi amintesc, adăugă rîzînd, nu ştiu de ce — de dumneata.

[1] Noapte cu lună (germ.).
[2] Floarea de lotus (germ.).
[3] Noapte de primăvară (germ.).

Pentru că te-am întîlnit la Roma, bănuiesc. Nu te-am întîlnit niciodată la Florența ; dar cînd te-am văzut prima oară... la opera din Paris... mi-a venit în minte un lied de Schumann ; i-am spus asta lui Bernard.

Blanche roși de plăcere.

— Înțeleg ce-ai vrut să spui în legătură cu Florența, spuse ea ; mie, aceste lieduri îmi amintesc de Roma și, mai mult încă, de Heidelberg. Am avut un unchi care era meloman și obișnuia să le cînte sau să le fredoneze, în special ultimul, *Frühlingsnacht*, era cîntecul lui favorit.

— Ce minunat l-a cîntat Ella Friedmann !

— Minunat.

— Crezi că i-am mai putea cere un supliment ? întrebă lady Mayfield.

— Părerea mea e că ar mai cînta un lied dacă ar ruga-o domnul Peebles, spuse Walter.

— Cere-i, te rog, sprijinul, zise Blanche.

Walter traversă salonul spre a se adresa domnului Peebles, care se întreținea cu lady Saint-Cuthbert, o încîntătoare apariție prerafaelită, cu o aureolă de păr auriu și ochi verzi.

Ministrul îl privi cu amabilă politețe pe Walter, după ce acesta transmise mesajul, și răspunse :

— Trebuie s-o întreb pe amfitrioană. Voi juca bucuros rolul de ambasador, dacă binevoiește să-mi dea scrisorile de acreditare.

— Da, domnule Peebles, fii bun și roagă-o pe Ella Friedmann în numele nostru, zise doamna Roden.

— Ce bucată să-i cer ?

— Brahms — *Winterzeit*, dacă vă place.

Ella Friedmann cîntă și atît cuvintele, cît și melodia, cu patosul lor vibrant, sfîșietor, ca și interpretarea de o măiestrie desăvîrșită, amploarea vocii cu modulații armonioase și emoționante note înalte, o tulburară pe Blanche în asemenea măsură, încît fu pe punctul să izbucnească în lacrimi ; cum se sfîrși cîntecul, se furișă afară din salon și, găsindu-l pe domnul Roden în ușa salonului alăturat — își terminase partida de whist — acceptă invitația acestuia să coboare la supeu.

— Mi-e o foame teribilă, spuse ea.

— E foarte de înțeles, după așa ceva, replică el ; și mainte de a coborî, își vîrî capul în sala de muzică și, cu o mutră de botgros ușor zbîrlit, anunță cu glas tare :

— Rachel, noi coborîm la supeu ; invită-i jos de îndată ce se termină.

Vorbea ca şi cum muzica ar fi fost pentru toţi o treabă plicticoasă pe care erau obligaţi s-o suporte.

Domnul Roden îi oferi Blanchei braţul şi alţi invitaţi îi urmară. Publicul auditor mai ascultă un scurt preludiu de Chopin, după care toată lumea coborî în urma doamnei Roden, la braţul domnului Peebles, şi a artiştilor.

Bernard plecase, şi pentru Blanche seara luase sfîrşit. Dar mai era Walter Troumestre ; el se oferise s-o conducă la supeu pe domnişoara Tyne, şi se aşeză lîngă Blanche, ceea ce îi pricinui acesteia o oarecare bucurie : asupra lui se răsfrîngea meritul de a fi prietenul lui Bernard.

— N-am mai ascultat Chopin, zise el. N-am vrut să mai aud nimic după acel ultim cîntec.

— Exact acelaşi lucru am simţit şi eu, îl aprobă Blanche.

— Bravo, aţi avut cu toţi multă răbdare, interveni domnul Roden. Rachel nu ştie niciodată cînd să se oprească ori de cîte ori pune mîna pe un muzicant. Trebuie să fie morţi de foame. Dar îmi închipui că unora le-a plăcut.

— Dar a fost o încîntare, domnule Roden !, exclamă Blanche.

— Parcă îmi amintesc, spuse domnul Roden, că întotdeauna ţi-au plăcut chestiile astea — şi cu ani în urmă, cînd eram la Little Warlop. Dar nu-mi vine să cred că sînt chiar toţi atît de melomani cum vor să pară.

În momentul acela conversaţia fu întreruptă de sosirea Ellei Friedmann.

Blanche se simţi dispusă la supeu. Izbuti să aibă cu Walter o lungă conversaţie despre Bernard.

— Mă duc la Alton-Leigh peste cîteva săptămîni, zise Walter.

— Trebuie să fie foarte frumos.

— O, e cel mai frumos loc de pe lume ! Nădăjduiesc că Bernard n-are să-l strice.

— Se gîndeşte cumva să-l strice ? întrebă Blanche, cu un rîs uşor nervos.

— Iubeşte castelul şi nu se va atinge de el — adică nu va căuta să-i aducă transformări. A rămas absolut intact. Dar am impresia că arde de dorinţa de a amenaja

grădina. Pînă acum n-a avut prilejul, pentru că i-au lipsit mijloacele — întreţinerea domeniului e destul de costisitoare şi aşa ; Bernard continuă tradiţia partidelor de vînătoare, organizează vînători călare, cu haite de cîini, şi aşa mai departe ; dar, ştii, există acolo o admirabilă grădină proiectată de Le Nôtre ; iar Sir Christopher, unchiul lui Bernard, era un maniac, şi una din marotele lui era ca nu cumva să se atingă cineva de grădină, ci să fie lăsată să se sălbăticească. Susţinea că o grădină îngrijită e o eroare şi că spaniolii, maurii şi chinezii sînt singurele popoare care se pricep la grădini. Nimic de zis, asta merge la Sevilla, la Tanger sau la Teantzin, îmi închipui, dar cînd ai o grădină concepută după modelul celor de la Versailles, cu partere de flori în linii geometrice, trebuie să fie îngrijită — cel puţin aşa consideră Bernard ; el e, cum ştii, un spirit ordonat, nu poate suferi marginile destrămate şi ochiurile care se deşiră. Doar că, aşa cum stau lucrurile — indiferent dacă am sau n-am dreptate — la Alton-Leigh ar fi un prăpăd dacă s-ar atinge cineva de grădină sau de parc.

— De ce ? întrebă Blanche.

— Pentru că, fiind lăsată în părăsire, grădina aceea rigidă, meticulos întreţinută, cu alei şi garduri vii de tisă, cu eleştee şi mici temple în stil clasic, grecesc, cu feluriie ornamente din piatră s-a transformat într-o grădină fermecată, de basm. Vegetaţia a crescut sălbatică în voie — ca la castelul Frumoasei din pădurea adormită. Mie îmi aminteşte de *Villa d'Este*.

— Clădirea e în stil italian ?

— Nu ; e în stil iacobin [1], cred — parte din epoca timpurie, parte din cea tîrzie. A existat o clădire şi mai veche care a ars ; a mai rămas, mi se pare ceva din ea, şi există o întreagă aripă construită de Inigo Jones [2]. E aşezată într-o poziţie minunată şi are un canal de jur împrejur.

— Iar interiorul ?

— O ! interiorul e un vis — o minunăţie — nu s-a schimbat nimic cine ştie de cînd.

— Tablouri frumoase ?

[1] Din epoca lui Iacob I, rege al Scoţiei în 1567, rege al Marii Britanii între 1603 şi 1625.

[2] Arhitect englez de origine spaniolă, supranumit „Palladio englez" (1572—1651).

— Nimic extraordinar, numai portrete de familie, dar toate parcă se află acolo de drept. Nimic nu arată a magazin de mobile vechi. Ai zice că totul a crescut acolo. Pe urmă, se mai află şi o preţioasă bibliotecă, pe care Bernard ameninţă că are s-o vîndă. Sînt în ea in-folii shakespeariene, volume splendide cu gravuri în culori, tratate vechi de grădinărit, ierbare, cărţi de rugăciuni şi diverse altele.

— Nu pot să-mi închipui că vrea să le vîndă !

— Vorbeşte de îmbunătăţirile pe care trebuie să le aducă moşiei, de taxe enorme de moştenire...

— Dar nu se poate să fi avut de plătit taxe ! Legea succesiunii nu fusese votată cînd a moştenit el.

— Chiar dacă n-a plătit, cu siguranţă că... Walter se opri brusc, apoi continuă : cu siguranţă că va avea nevoie de bani pentru alte cheltuieli... cai, grajduri noi...

Blanche avu certitudinea că Walter voise să spună : „cu siguranţă că se va însura".

— Am fost invitată la Alton-Leigh în toamna asta, împreună cu tatăl meu, spuse ea cu simplitate.

— Ei bine, dacă te duci, caută să-l convingi să nu se atingă de grădină.

— Am să încerc, şi am să-l rog pe tata să insiste — el e o autoritate recunoscută.

— Şi să nu vîndă cărţile.

Domnul Roden, care pînă atunci se prefăcuse că ascultă părerile Ellei Friedmann despre politica anglo-franceză, dar care, în realitate, se silise să surprindă conversaţia dintre Diana Tyne şi un tînăr ce-o făcea să rîdă, izbuti să scape din mrejele cîntăreţei şi, profitînd de o clipă de tăcere, se întoarse din nou către Blanche.

Puţin după aceea supeul luă sfîrşit, iar Blanche se înapoie acasă.

CAPITOLUL XIV

NU MULT DUPĂ SEARA PETRECUTĂ la soţii Roden, Blanche plecă în Rusia. Stătu două luni la familia Olenev, la reşedinţa lor din apropiere de Kiev.

După ce se sfătui cu tatăl ei, hotărî să accepte invitația pe care Bernard nu omisese s-o repete.

Rose Mary își petrecu vacanța de vară la familia Bromley. Blanche rămase în Rusia pînă la sfîrșitul vacanței, întorcîndu-se la Londra exact la timp ca s-o ducă pe Rose Mary la pension.

Era ultimul an școlar al fetei. Rămăsese stabilit ca anul următor să-și facă intrarea în societate. Încetase să mai crească, și încă de pe acum atrăgea privirile, iar frumusețea ei făgăduia să înflorească și mai mult.

Blanche rămase la Londra pînă spre mijlocul lui octombrie, cînd plecă împreună cu tatăl ei la Alton-Leigh. De la Londra pînă acolo călătoria dura trei ore, iar de la gară mai erau vreo șaisprezece kilometri pînă la castel. Bernard trimisese o trăsură cu banchete, trasă de doi cai, în întîmpinarea lor.

Era o toamnă minunată. Frunzișul, încă neatins, părea o vîlvătaie de nuanțe gradate — auriu, roșu, verde, roșu-cafeniu. Octombrie rivaliza cu aprilie în combinații de culori și surprize rare.

O mare liniște părea că plutește peste ținutul șes — ținut mlăștinos, de lunci — iar vastele ogoare de un brun roșietic, cu pete verzi ici și colo, îi aminteau Blanchei de Rusia.

Ea rămase tăcută în timp ce trăsura cotea din șoseaua principală în aleea care străbătea parcul castelului. Henry Clifford tăcea și el. Fusese invitat acolo de atîtea ori și nici prin gînd nu-i trecuse că băiețelul pe care-l vedea călărind un ponei, și căruia îi dădea un ban de buzunar cînd pleca la școală, va juca într-o zi un rol în viața fiicei lui.

Toamna îi umplea sufletul de melancolie. Simțea că viața i se încheia în curînd, iar pe aceea a fiicei sale o adusese la dezastru. Ar fi dorit să poată relua totul de la capăt și să conducă altfel lucrurile, dar reflectă că fiecare ființă omenească încearcă aceleași sentimente, probabil, cînd privește îndărăt.

Parcul era imens și prea puțin împădurit, cu stejari bătrîni, năluci ale trecutului ; avea o înfățișare părăsită, pustie, ciudat de neglijată ; și, pe cînd îl străbăteau în lumina blîndă, de miere, a după-amiezii liniștite, zărind ici și colo cîte o căprioară, Blanche avea senzația unui decor ireal.

Avu, de asemenea, impresia aceea stranie pe care, o dată în viaţă, o cunoaşte fiece om — anume că mai venise şi altădată acolo, că mai văzuse toate astea... I se părea că totul se mai petrecuse o dată, întocmai ca acum, numai că nu-şi putea aminti cînd... şi chiar cuvintele tatălui ei : „În curînd vom zări clădirea", i se părură exact cele pe care le aştepta. Peste puţin apăru castelul, situat într-o vale şi împrejmuit de un canal lat ; trăsura trecu peste podul Queen Anne, unica intrare. Blanchei i se păru că-l recunoaşte deşi nu-l văzuse niciodată în vreun tablou şi cu toate că se deosebea de imaginea ce şi-o formase în minte după descrierea lui Walter Troumestre.

Castelul fusese construit din piatră gălbuie, arsă de soare şi bătută de ploi de-a lungul vremurilor pînă cînd prinsese culoarea cafenie a unei pipe din spumă de mare. Blanche simţi că i se taie respiraţia de la prima aruncătură de ochi. Frumuseţea arhitecturii, culoarea caldă a zidurilor, plantele agăţătoare cu frunze de flacără acoperind turnul pătrat, deschizăturile mari ale ferestrelor, întretăiate de montanţi şi traverse, cu mulţimea carourilor de sticlă scînteind în soare, apa liniştită a canalului plin de nuferi, unde o lebădă plutea semeaţă, îi săgetară inima cu o bucurie aproape dureroasă în acuitatea ei.

Exclamă doar : „O !"

Tatăl ei era încîntat de bucuria cu care gusta acest spectacol.

— Am ştiut că-ţi va plăcea, zise el.

Bernard îi întîmpină în holul cu pereţi lambrisaţi în stejar, şi avînd un impunător şemineu din calcar alb, minuţios sculptat. Apoi, traversînd curtea interioară a patrulaterului, îi conduse pînă la o terasă de unde înfăţişarea castelului i se păru Blanchei şi mai minunată. Faţada aceasta, dinspre terasă, era opera lui Inigo Jones. În mijlocul aripei se vedea un portal cu sculpturi elaborat *lucrate ; cîte trei ferestre cu stîlpi de piatră* la fiecare etaj, la stînga şi la dreapta portalului, iar la fiecare capăt al aripei cîte două ferestre, tot cu montanţi de piatră, dar înalte cît ambele etaje ; de-a lungul acoperişului un parapet ornamental din piatră dantelată.

În faţa lor se întindea o grădină calmă, în linii geometrice, cu un bazin la mijloc. Dincolo de bazin, cîteva răzoare, mărginite cu tufe de merişor şi întocmite cu grijă în diverse forme, compuneau un model simetric, iar printre

ele trecea o alee de ulmi înalți ; în depărtare, la capătul aleii de ulmi, formînd ca un fundal al acestui spațios prosceniu, era un decor de frunziș verde și auriu, iar în mijloc, un mic templu alb. Peluzele nu mai fuseseră cosite demult ; iarba crescuse în voie pretutindeni... se încîlcise peste tot cu buruienile... cîteva flori mai răsăreau din răzoarele năpădite de bălării ; ici și colo, splendoarea unei dalii, cîte o gladiolă, un omag sau un flox, cîțiva crini. Se vedea limpede că nici un grădinar nu mai lucrase acolo de multă vreme și că florile nu erau decît rămășițele muncii de altădată ; într-adevăr, soția lui Sir Christopher Lacy fusese o grădinăreasă entuziastă și pricepută, dar după moartea ei Sir Christopher nu mai îngăduise nimănui să se atingă de grădină. El dădea alte explicații, dar cei care-l cunoșteau mai bine știau că motivul era de ordin sentimental.

Casa era plină de invitați, dar, la ora cînd sosise Blanche cu tatăl ei, toți ieșiseră. Cei mai mulți veniseră din ziua precedentă, de vineri, așa cum avuseseră și ei intenția, dacă Henry Clifford n-ar fi fost reținut la Londra.

Luară ceaiul în hol, iar după ceai, doamna Lacy o conduse pe Blanche în camera ce-i fusese rezervată. Încăperea era somptuoasă ; pat mare cu baldachin, tapiserii puțin șterse, înfățișînd povestea lui Iason și a Medeii, un șemineu sculptat și ferestre cu stîlpi de piatră dînd spre grădină. Deasupra șemineului, portretul unui băiat care ar fi putut să fie semnat de Van Dyck, dar nu-i era nici măcar atribuit. Băiatul ținea la încheietura pumnului un șoim și purta un pieptar lung de culoarea galbenă a pielii de capră ; avea plete negre, privirea blîndă și melancolică și o fizionomie de tip spaniol.

Blanche amuțise în fața frumuseții casei și a grădinii. În seara aceea șezu multă vreme la fereastră, privind spre terasă. Fereastra dădea spre vest, și ea urmări cum razele apusului transformau norii albi și pufoși în minunate talazuri cu infinite nuanțe de gri, roz și sidef, iar copacii purpurii în adevărate flăcări ; în văzduh liniștea era deplină, afară de croncănitul ciorilor de cîmp și fîlfîitul graurilor. Blanche rămase la fereastră pînă cînd se întunecă și flăcările se topiră, pînă cînd se stinseră și ultimele reflexe ce stăruie după apus, lăsînd în locul lor doar un palid lac de lumină lîngă digul violet al unui nor. Abia atunci începu să se îmbrace pentru dineu.

Se întreba, privindu-se în oglindă, dacă lumea va gîndi despre ea că a îmbătrînit. Se simțea mai bătrînă ca niciodată în acel straniu și frumos castel. Ar fi preferat să rămînă în camera ei în seara aceea — tăcută, meditînd asupra trecutului ; simțea că participînd la neastîmpărul vieții în grup dintr-o reședință de țară, ar spulbera tot farmecul ; de aceea, după ce se îmbrăcă, se așeză să contemple buturugile arzînd în cămin, unde se aprinsese focul, căci serile erau răcoroase. Îi ceruse cameristei să nu tragă perdelele, pentru că-i plăcea să urmărească prin fereastra aceea străveche ultimele licăriri ale apusului, și apariția primelor stele... Luna încă nu răsărise. Așa cum ședea în fața focului, părea ea însăși un portret de Van Dyck, în rochia albă de saten, cu guler de dantelă în stil Medicis înconjurîndu-i umerii și cu un mic șirag de perle la gît. Tatăl ei îi întrerupse reveria intrînd în cameră.

— Vino, scumpa mea ; vom fi în întîrziere la masă.

Blanche descoperi că locul ei era între Bernard și descendentul unei vechi familii catolice din Scoția. Erau mulți oaspeți la dineu, fiind poftiți și cîțiva dintre vecinii domeniului. Bernard îi vorbea cu degajare și naturalețe, astfel că Blanche avea uneori impresia că nu fuseseră niciodată despărțiți, dar alteori i se părea că între ei sînt mări nemărginite și prăpăstii fără fund, peste care nu se poate arunca nici o punte.

Ea îi vorbi despre castel și grădină.

— Mă simt legat de locurile astea, îi spuse el, dar grădina e din cale-afară de neîngrijită — ceva trebuie făcut. Anul ăsta nu-mi pot permite, dar într-o bună zi am să mă pun pe treabă, să scap de toate bălăriile și dezordinea de-acolo și să fac o curățenie și o rînduială perfectă.

— Eu găsesc că arată minunat așa cum este, zise Blanche.

— Are să-ți placă și mai mult cînd va fi îngrijită.

— Prefer grădinile neîngrijite, cum sînt cele de la Sevilla.

— Asta spunea și unchiul meu. Sînt foarte frumoase acolo... dar aici nu merg.

După dineu se jucă whist și se făcu muzică — cineva cîntă la pian și se cîntă în cor *John Peele* și *The Midshipmite* ; tinerii jucară „Comerțul", un joc de societate, cu multă zarvă, vorbărie și rîs.

A doua zi dimineața, Blanche asistă la slujbă în capela castelului. În cursul dimineții, doamna Lacy o conduse pe Blanche prin toată clădirea și-i arătă tablourile, ascunzătorile preoților, camerele de dormit celebre, relicvele, biblioteca și tot ceea ce era interesant, iar după aceea porniră prin parc spre Dower House.

Păşeau pe largile alei ale grădinii, pe lîngă ornamentele de piatră — Tritoni tolăniți sau Poseidoni rotofei plecați deasupra vechiului bazin, presărați, ca și aleile, cu frunzele căzute din ulmi ; în atmosfera calmă, scăldată de razele soarelui, se simțea mirosul de fum al grămezilor de frunze arse ; dar în ciuda gingășiei netulburate a acelei ore matinale, în ciuda blîndeții cerului senin, îți pătrundea în nări o aromă aspră, ca o primă vestire a iernii, întocmai cum într-o suavă zi de april te lași furat de cea dintîi chemare a verii în boarea înmiresmată a unui gard viu înflorit sau în neașteptata dezmierdare a unei brize. Dintr-o alee laterală intrară în grădina de zarzavat, împrejmuită cu ziduri înalte de cărămidă și plină de peri încărcați cu fructe ; mai era și o grădină de pomi separată, cu cărări late, acoperite de iarbă.

Străbătură grădina de zarzavat trecînd pe lîngă o seră care adăpostise odinioară portocali, stefanițe și tufe de *bougainvillier* [1], precum și alte plante subtropicale și tropicale, dar care acum era goală și lăsată în părăsire, servind doar ca magazie pentru scaunele de grădină stricate și uneltele rupte ; apoi pe lîngă un mic templu italian acoperit de mușchi și vegetație luxuriantă, oglindindu-se într-un eleșteu în care înotau crapi toropiți și carași aurii lucitori ; intrară printr-o portiță într-o altă grădină, bine întreținută și îngrijită, de care se ocupa doamna Lacy personal, cu ajutorul unui băiat. Aici erau răzoare de gura-leului și trandafiri ; mai încolo, înfloriseră pe timpul verii nalbe, floarea-soarelui și crini. Erau și cîțiva stupi de albine. Parcurseră cărarea pietruită ce ducea pînă la casă, o clădire din piatră cenușie, cu acoperișuri țuguiate și ferestre cu stîlpi de piatră. Fusese construită în veacul al XV-lea și avea remarcabile uși din stejar masiv. Doamna Lacy o pofti pe Blanche înăuntru.

— Aici am locuit tot timpul pînă la moartea unchiului lui Bernard.

[1] Tufă agățătoare cu frunze persistente și flori înconjurate de trei bractee violete sau roze.

Odăile erau mici și joase, dar toate aveau pereții îambrisați și mobilier confortabil. Casa părea încă locuită.

— Mai stă cineva aici ? întrebă Blanche.

— Eu am locuit pînă nu demult. În momentul de față nu stă nimeni, dar cînd la castel camerele de oaspeți sînt complet ocupate, Bernard găzduiește aici unele persoane care-i sînt mai intime. Vara trecută a pus casa la dispoziția unui văr mai în vîrstă, profesor universitar la Oxford, care scria o carte și dorea să aibă liniște. De grădină continui să mă ocup eu.

— Vă gîndiți să puneți la punct și grădina cea mare ?

— Ca să-ți spun drept, nu ; m-am obișnuit cu ea așa cum este și mi-e groază de schimbări.

— Dar Sir Bernard vorbea de amenajarea ei.

— Nu cred că va face asta vreodată ; îi displac transformările tot atît de mult ca și mie. În teorie, îi e rușine de aspectul grădinii ; are impresia că nu arată cum trebuie ; dar în practică îi place așa cum este. Din fericire, sînt multe alte lucruri de îndeplinit înainte.

Traversară casa de la fațada dinspre grădină pînă la ușa principală ; în fața ușii era o curte pavată cu dale de piatră și un străvechi cadran solar.

— Ce casă minunată ! exclamă Blanche. Mi-ar plăcea să locuiesc tot timpul aici.

— Da ; casa are personalitate. Te voi conduce acum la biserică. Au ieșit, probabil, de la slujbă.

La întoarcere, ieșiră din nou în aleea principală unde se întîlniră cu alți invitați pe care Bernard îi conducea ca să le arate domeniul.

În ziua aceea Blanche nu-l văzu prea mult pe Bernard, iar a doua zi începu vînătoarea.

Zilele treceau și Blanche continua să fie în aceleași relații degajate cu Bernard, dar intimitatea lor nu făcea progrese.

Într-o seară i se păru, cu inima tremurătoare, dar nu fără o intensă bucurie, că situația era pe cale să se schimbe. Era seara dinaintea plecării. Blanche șezu din nou lîngă Bernard la dineu, iar în partea cealaltă ședea un vecin de domeniu, care se interesa de topografie și conversa cu ușurință fără să aștepte un răspuns sau să se ostenească să-l audă atunci cînd i se răspundea.

Blanche îl ascultă sau se prefăcu că-l ascultă în prima parte a dineului, repetînd ca un ecou, din cînd în cînd, ultimele lui cuvinte. În sfîrşit, veni momentul cînd Bernard se întoarse spre ea şi avură prilejul să stea de vorbă.

— Mă întristează că e ultima seară, zise el.

— Da ; tata e dezolat că trebuie să plece.

— Trebuie să reveniţi curînd.

— Aş fi încîntată.

— De ce n-aţi veni de Crăciun ?

— Vine Rose-Mary în vacanţă.

— Şi de ce să n-o aduceţi şi pe ea ?

— De obicei se duce la veri.

— Vor fi o grămadă de tineri şi aici. Voi căuta să invit pe cei mai buni prieteni ai ei ; dar poate că totuşi se va plictisi ?

— Sînt sigură că nu se va plictisi.

— Poate că dumneata, rosti el cu tristeţe, te vei plictisi.

— Nu mă voi plictisi, răspunse Blanche, cu un surîs.

Se uitară unul la altul şi Blanche avu impresia, pentru o clipă, că Bernard îşi scosese masca şi că-i vedea iar vechiul chip, că-l regăsea pe Bernard cel de altădată, aşa cum îl cunoscuse la Roma. Dar mai era el, în fond, acelaşi ? Mai putea fi dragostea lor aceeaşi ?

Iar Bernard îşi spunea în gînd : „Bineînţeles că ea nu m-a iubit niciodată cu adevărat şi n-ar mai putea fi îndrăgostită din nou de mine, dar ce minunat ar fi !“ Se mîngîia însă doar cu acest vis şi nu făcea nici un demers ca să-l materializeze.

— Mi-a făcut o plăcere deosebită prezenţa ta aici, spuse Bernard, şi inima Blanchei tresăltă de bucurie. La fel şi mamei. Blanche avu o strîngere de inimă. Ea e de părere că ar trebui să mă însor — inima ei era tot mai adînc săgetată de durere — dar nu mă voi căsători *niciodată*. Rosti aceste cuvinte pe un ton calm şi impasibil, fără s-o privească. Blanchei îi reveni buna dispoziţie şi inima începu să-i bată din nou cu putere.

Conversaţia fu întreruptă, dar Bernard mai apucă să-i şoptească :

— Te rog, caută să vii de Crăciun... te rog, te rog.

Rosti ultimele cuvinte cu un glas atît de mîngîietor şi trist, încît Blanche îşi spuse : „Poate că, cine ştie...“ şi, în seara aceea, se duse să se culce fericită, deşi nu mai avu altă convorbire cu Bernard.

În camera ei rămase trează încă multă vreme înainte de a se pregăti de culcare. Mai întîi doamna Lacy intră în cameră să stea puțin de vorbă. Nu abordară nici un subiect riscant, iar doamna Lacy își exprimă regretul că Blanche și tatăl ei plecau a doua zi, precum și dorința de a-i revedea curînd. Vorbea despre Bernard cu mult firesc, dîndu-i Blanchei impresia că era binevenită în casa lor, dar și că nu mai era privită ca o primejdie. Mîhnirea i se strecură din nou în suflet, pentru că, reflecta ea, „instinctul unei mame merge întotdeauna la sigur, și dacă ea apreciază că Bernard nu mă mai poate iubi, înseamnă că are dreptate, că el nu mă mai iubește... dar...", și speranța își făcea veșnic loc...

Cînd doamna Lacy tocmai voia să-i spună „noapte bună". Blanche o întrebă, așa, pe negîndite, dacă nu cumva castelul e bîntuit de stafii.

— Obișnuitele închipuiri, răspunse doamna Lacy. Foșnet de fuste pe scări, lumini întrezărite la fereastră, umbre pe coridoare, dar nu fantome autentice.

Doamna Lacy îi ură „noapte bună", dar, după plecarea ei, Blanche nu simțea cîtuși de puțin dorința să se culce. Îmbrăcă un capot și se așeză la fereastră să privească. Era o noapte minunată, cu lună plină, și în razele ei ulmii își înălțau solemn siluetele, cu frunzișul în aparență încă neatins, și totuși în pragul despuierii, ca niște regi învești mîntați în mantia de ceremonie, gata pentru spectacolul fastuos al morții și al înmormîntării lor; bazinele și eleșteele din grădină se preschimbaseră în argint și nici un zgomot nu tulbura tăcerea.

Blanche nu se mai sătura privind. Noaptea era caldă, și lumea căpăta un aspect imaterial. I se părea că niciodată nu văzuse ceva mai frumos și mai copleșitor de trist. Avea impresia că nu o fantomă, ci sute de fantome, o întreagă lume uitată de cavaleri cu panaș și doamne de la curte, în mătăsuri moi, se plimbă cu jalnică grație de-a lungul acelor terase și alei largi. Ce tăcere adîncă! Nu lătra nici un ciine, nu trosnea nici o creangă. Era, cu siguranță, aproape miezul nopții; da, iată că orologiul bisericii din parc suna orele în tonuri line și solemne, apoi orologiul de la grajduri îi răspunse, și pe urmă multe alte pendule din interior, lăsînd să se audă un ușor șuierat între bătăile sonore, ca zgomotul pe care-l face un ceas cu repetiție cînd îl apeși.

A doua zi după micul dejun ea intră într-o mică încăpere joasă de la parter, numită — fără ca nimeni să știe de ce — camera abatelui, unde se afla, de fapt, biblioteca, și se așeză să scrie cîteva scrisori. Era o zi de vineri ; urmau să plece după prînz, tatăl ei ducîndu-se în continuare la altă reședință de țară, în Hertfordshire, unde fusese invitat. Toamna își desfășura toată splendoarea în ziua aceea caldă, aproape ca o zi de primăvară ; iarba era udă de rouă, mii de funigei se prindeau de frunzele plantelor agățătoare, iar păianjenii își vedeau harnici de isprăvile lor acrobatice.

Blanche scria lîngă fereastra deschisă, dar zgomotele și spectacolul dimineții o distrăgeau : păsările, roua, soarele — și urmări cu privirea cum un păianjen își țesea pînza pe frunzele de caprifoi ale zidului din față, care era în unghi drept cu fereastra.

Deodată auzi glasuri. Două persoane — un bărbat și o femeie — ședeau sau se plimbau pe terasă. Blanche recunoscu vocile... Vocea femeii era aceea a unei doamne Ebury, o parteneră de vînătoare a lui Bernard, vecină cu domeniul său, iar vocea bărbatului era a „persoanei importante din City", prieten cu Bernard.

Doamna Ebury spunea : „E minunat de frumoasă și de tînără. Se pare că el a fost îndrăgostit de ea, dar ea nu l-a iubit".

— Nu l-a iubit, răspunse bărbatul ; ea îl iubea la nebunie pe un italian care nici nu-i dădea atenție.

— Și soțul ei era gata s-o ucidă ?

— Da ; era gelos pe oricine și smintit de-a binelea — un maniac. Dar atunci a fost gelos pe italianul acela, și nu pe Bernard.

— I-a trebuit mult lui Bernard pînă și-a revenit ?

— Oarecum ; între timp au intervenit alte lucruri.

— Alte persoane care l-au ajutat să uite ?

— Exact.

— Și acum e pe deplin consolat ?

— Absolut.

— Bănuiesc că iubește pe alta ?

— Da.

— Ia să mă gîndesc. Nu cumva este... cea de care s-a vorbit ieri, americanca aceea drăguță, doamna Betis ?

— Nu, cred că e o poveste încheiată. Ea s-a întors în America definitiv. Nu ; cred că de vreun an de zile e îndrăgostit de Celia Deacon.

— Adevărat ? De fapt, nu mă surprinde. Pe scenă e nemaipomenit de frumoasă, dar mie nu-mi place cum joacă.

— Joacă mizerabil, și e proastă ca o gîscă, dar e frumușică și tînără, iar Bernard...

Blanche se ridică și părăsi camera. Îi era cu neputință să-și scrie scrisorile.

CAPITOLUL XV

BLANCHE NU-L REVĂZU PE BERnard pînă la Crăciun. Dealtfel, în tot cursul toamnei trăi într-o izolare aproape totală ; afară de tatăl ei, vedea foarte puține persoane. Soții Roden se găseau la țară, la Elladon, în doliu după lordul Hengrave, fratele doamnei Roden. Blanche stătu cîte puțin la fiecare dintre mătușile ei, și această distracție cumpătată fu singura de care avu parte. O adevărată desfătare simțea doar cînd o vizitau doamna Lacy și Walter Troumestre ; dar vizitele lui Walter erau puține și rare. După toate aparențele, nu rămînea nicăieri mai mult de o săptămînă, căci abia se despărțiseră și Blanche primi o carte poștală din partea lui de la Constantinopol. În decembrie se afla din nou la Londra și-i comunică Blanchei că avea de gînd să petreacă la Alton-Leigh sărbătorile Crăciunului.

Acum era bine stabilit că Blanche, Rose Mary și Henry Clifford vor merge la Alton-Leigh. Doamna Lacy stăruise ca Blanche să-și aducă verișoara, iar Blanche nu avu tăria să refuze, deși acceptă invitația cu multă rezervă, avînd presentimentul că trebuia să se întîmple ceva rău ; în același timp, o frămînta o vagă mustrare de conștiință. Își zicea : „De ce să refuz ? Ar fi nedrept față de Rose Mary s-o lipsesc de o asemenea bucurie, mai ales că Bernard a invitat cîțiva tineri din familia Bromley ca să-i facă anturaj". Alt glas lăuntric răspundea : „S-ar putea duce fără tine. Deși asta ar părea ridicol. Ce scuză aș putea găsi ca să nu merg ? Și ce-ar spune tata ?" „Ba ai putea găsi tot felul de scuze", îi sugera celălalt glas. Și tot timpul, submi-

nîndu-i toate motivele plauzibile și explicațiile pe care Blanche și le dădea ei însăși, spre a-și demonstra că ar fi absurd să nu se ducă la Alton-Leigh, o voce tăcută îi repeta fără încetare : „Nu te duce, nu te duce !"

Rose Mary se întoarse acasă, părăsind definitiv pensionul, către sfîrșitul lui decembrie. Rămăsese stabilit să-și facă intrarea în societate de Crăciun, dar cînd Blanche îi vorbi de invitația la Alton-Leigh, ea păru dezamăgită. Doamna Roden îi scrisese Blanchei stăruind să vină de Crăciun împreună cu Rose Mary la Elladon, și Rose Mary știa acest lucru. Membrii familiei Bromley nu petreceau vacanța de Crăciun la ei acasă anul acela. Băieții mergeau la Alton-Leigh, dar Rose Mary, deși îi simpatiza, nu-i considera prietenii ei preferați. Prietena ei cea mai bună, sora lor cea mare, era invitată la Elladon, iar Rose Mary ar fi preferat să meargă și ea acolo.

Blanche își dădea seama că, dacă își lua verișoara la Alton-Leigh, oricît s-ar zbate, n-ar fi în stare să-și stăpînească gelozia — gelozia pe care i-o trezea Rose Mary în legătură cu Bernard. Era sigură că acesta o va admira pe Rose-Mary. Fata împlinea șaptesprezece ani de la 1 ianuarie. Se pieptăna acum cu părul ridicat, era complet dezvoltată și avea un ten de-o prospețime fără seamăn. Ai fi zis că întreaga ei făptură de-abia ieșise din apa cristalină a unui pîrîu. Părul-i scînteia ca un fuior de aur, scăpînd în bucle rebele, ca și cum l-ar fi suflat vîntul. Părea o odraslă a pădurilor și a colinelor. Ochii ei mari, albaștri, erau plini de calm și gravitate. Și apoi era atît de tînără... Blanche se simțea bătrînă, obosită și veștejită pe lîngă ea. Totodată își dădea seama de josnicia unui asemenea sentiment — a fi geloasă pe propria pupilă — și, prin urmare, exista un motiv în plus ca să nu-și împiedice verișoara de a merge la Alton-Leigh.

A doua zi de dimineață, după o noapte de nesomn în timpul căreia Blanche frămîntase chestiunea în toate chipurile, i se adresă lui Rose Mary la micul dejun :

— Am impresia draga mea, că nu ții prea mult să mergi la Alton-Leigh de Crăciun.

— Și tu vrei să merg ? întrebă Rose Mary, iar Blanche simți că ochii aceia albaștri îi pătrundeau pînă în adîncul sufletului.

— Eu vreau să fii fericită, dar cred că ai fi fericită și la Elladon și la Alton-Leigh. Cred însă că vei descoperi

cît de amuzant e la Alton-Leigh doar cînd ai să ajungi acolo ; acum nu-ţi poţi închipui. Am reflectat mult şi am luat hotărîrea să te las să alegi. Vei face aşa cum doreşti. E momentul ieşirii tale în lume şi ai dreptul să-ţi exprimi preferinţele. Doar la un lucru trebuie să te gîndeşti. Dacă erai încă elevă, te puteai duce singură la familia Roden, iar eu la Alton-Leigh, dar acum că eşti în rîndul lumii, ar părea curios să nu vii cu mine, şi chiar, cred eu, o eroare. Tatăl tău ne-ar dezaproba. Aşadar, oricum ai hotărî, trebuie să te împaci cu prezenţa mea. Doar că poţi alege. Vei merge acolo unde doreşti.

După o clipă de gîndire, Rose Mary spuse :

— Prefer să merg la Alton-Leigh.

— Eşti sigură ? pentru că trebuie să anunţ de astăzi.

— Perfect sigură.

— Bine, e stabilit. Eu îi voi scrie lui Sir Bernard astăzi — nu, cred că am să-i trimit o telegramă — ca să-i comunic că sosim acolo joi. Eşti, într-adevăr, sigură ?

— Absolut sigură.

— Foarte bine.

Plecarea era, deci, hotărîtă, astfel că, trei zile mai tîrziu, Blanche, Rose Mary şi Henry Clifford soseau împreună la Alton-Leigh, unde se şi adunase un numeros grup de tineri şi vîrstnici. Casa era atît de ticsită, încît Walter Troumestre şi un alt prieten al lui Bernard din vremea milităriei locuiau la Dower House.

Venise şi principesa Solski, precum şi o mulţime de veri şi verişoare de-ai lui Bernard, fete şi băieţi de toate vîrstele.

Cei trei sosiră tîrziu, exact la timp pentru dineu, în sîmbăta dinaintea ajunului de Crăciun, care cădea într-o luni. Abia avură timp să-şi schimbe îmbrăcămintea, iar cînd coborîră în spaţiosul hol unde focul de buturugi din cămin ardea cu vîlvătăi şi pereţii erau acoperiţi cu ramuri de brad şi ilice, îi găsiră pe toţi ceilalţi întruniţi. Bernard şi doamna Lacy le urară bun sosit, iar Blanche observă că Bernard rămăsese impresionat de înfăţişarea lui Rose Mary. Era vădit că-i depăşise aşteptările.

La dineu, Blanche descoperi, spre marea ei bucurie, că şedea lîngă Walter Troumestre, iar de partea cealaltă avea un vecin comod, un boier de ţară, văr cu Bernard. Rose Mary şedea între doi tineri, chiar în faţa ei şi a lui Walter.

— Pupila dumitale a făcut progrese, spuse Walter. Găsesc că e adorabilă. E ciudat de blondă, nu-i așa ? avînd în vedere sîngele spaniol.

— Da, e blondă și frumoasă, întări Blanche, și cred că va deveni și mai frumoasă în scurt timp.

După dineu cei mai în vîrstă jucară whist ; tinerii organizară tot felul de jocuri de societate gălăgioase, iar unii dintre ei cîntară diverse cîntece. Blanche se întreținu toată seara cu contele austriac Paul Chereni, pe al cărui tată îl cunoscuse la Roma. Rose Mary era centrul unui grup vesel de băieți și fete, iar Bernard își petrecu tot timpul cu acel grup — observă Blanche — preferînd să ia parte la jocuri copilărești, decît să stea cu jucătorii de cărți sau cu cei ce făceau muzică.

Pe cînd urcau să se culce, Blanche o întrebă pe Rose Mary :

— Te distrezi bine, dragă ?

— Da, foarte bine.

Duminică și luni se lăsă un ger uscat, favorabil patinajului pe eleșteul din grădină. Blanche nu știa să patineze, dar Rose Mary, care practica orice sport cu pasiune, patina la perfecție ; ea și cu Bernard făcură împreună patinaj artistic și dans pe gheață. În seara aceea, se desfășură în galerie, înainte de dineu, sărbătoarea pomului. Fiecare dintre oaspeți primi un dar oarecare ; fuseseră poftiți copiii din vecinătate și de la școala din sat.

Blanche șezu la dineu lîngă Bernard.

— Îți admir grozav de mult verișoara, îi spuse el, cu un firesc desăvîrșit. Găsesc că e o fată plină de vitalitate, pe lîngă faptul că e frumoasă. Nu ești mîndră de ea ?

— Ba da ; chiar foarte mîndră.

Blanche avea impresia că nu era nimic în tonul lui Bernard care să-i dea motiv să se alarmeze, și nici în comportarea lui față de Rose Mary. O trata exact cum le trata pe celelalte tinere fete ce se găseau acolo. Manifesta față de ea o simpatie sinceră, că și față de celelalte, și atîta tot ; în schimb, părea că începe să-i acorde o atenție deosebită Blanchei. Stătu de vorbă cu ea aproape tot timpul dineului, afară de scurtele momente cînd era obligat să se întrețină și cu vecina cealaltă de masă, iar după cină veni din nou să-i vorbească. La miezul nopții asistară cu toții la slujbă. Apoi se servi punș cu lapte în hol și

toată lumea se duse să se culce. Numai Bernard și Walter rămaseră de vorbă pînă mai tîrziu în fumoar.

Discutară despre oaspeți.

— Prințesa Blanche arată mai bine ca niciodată, spuse Walter.

— Da, nu-i așa ? Mai bine decît toate celelalte ; mai tînără decît cele mai tinere.

— Dar nepoata ei e adorabilă, și cred că va deveni o frumusețe.

— Da ; și eu am impresia. Abia a ieșit din vîrsta ingrată.

— Pare însă mai matură decît este. Probabil, din cauza sîngelui străin.

— Probabil.

Mai vorbiră și de alte lucruri, înainte de a se retrage fiecare în camera lui. „Walter are dreptate, gîndi Bernard, pregătindu-se de culcare. Blanche arată mai bine decît oricare dintre femeile și fetele prezente. Și ce fermecătoare este ! Cît de amabilă știe să fie cu toată lumea ! Cîtă grație și ușurință în mișcări ! E fără pereche, nu suferă comparație cu nimeni. Nu voi mai iubi nici o altă femei cum am iubit-o pe ea." „Cum am iubit-o", își zicea, și nu „cum o iubesc". Ce păcat că ea nu-l mai putea iubi ! Pentru că, bineînțeles, ea nu-l mai iubea.

Dacă lucrurile s-ar fi petrecut altfel... și atunci, în timp ce, printr-un efort violent, își smulgea gîndurile de pe panta trecutului, o imagine îi apăru în mintea lăsată în voia propriilor închipuiri ; dar nu era Blanche — ci Rose Mary. Ce fată extraordinară ! Ce păr are, și ce ten ! Cîtă viață clocotește în ea ! Cîtă tinerețe ! Și ce minunat patinează !

A doua zi la prînz avu loc masa de Crăciun, iar musafirii își petrecură ziua vizitînd domeniul, privind grajdurile, grădina, plimbîndu-se prin parc și patinînd. Gerul continuase și gheața era încă destul de tare ca să țină, dar se observau semne de dezgheț, nori amenințători și o senzație de umiditate în aer. În seara aceea veniră la dineu oaspeți din tot comitatul și se dansă pînă la trei dimineața. Bernard dansă cu Blanche de trei ori și de două ori cu Rose Mary. Fata era ușoară ca un fulg.

În timpul dansului, Henry Clifford ședea lîngă prințesa Solski urmărind perechile cu privirea. În momentul acela Blanche dansa cu Bernard.

— E mai frumoasă ca oricînd, spuse principesa Solski, parcă și mai frumoasă decît atunci cînd era fată.

— Ce părere ai de pupila ei ?

— Un mînz splendid, dar cam nărăvaș, aș zice.

— Un orgoliu nemăsurat.

— Da ; e sîngele spaniol. Apoi principesa adăugă : Bernard și Blanche formează o pereche remarcabilă, nu-i așa ?

— Da, așa e, oftă Henry Clifford.

— Păcat că lucrurile n-au putut lua altă întorsătură.

— Da, ce păcat !

— Am primit zilele trecute vești de la Roma : se pare că Guido se simte mai rău.

— Mereu se simte mai rău și pe urmă-i merge mai bine. Cred că nu are absolut nimic.

— Și dacă moare ? Într-o zi tot o să moară.

— E mult prea tîrziu acum, chiar dacă...

— Cred că nu e niciodată prea tîrziu, spuse ea pe un ton vesel.

— Ah ! știu, ai fost întotdeauna o încîntătoare optimistă ; asta face parte din farmecul tău.

— Și tu ai fost un pesimist — un cinic — cu ochelari de cal. N-ai știut sau n-ai vrut niciodată să privești lucrurile în față.

— Uneori nu le vezi decît atunci cînd e prea tîrziu, răspunse el cu tristețe.

— Bine... dar să încercăm să privim lucrurile așa cum se prezintă acum. Am impresia că Walter Troumestre e îndrăgostit de pupila Blanchei și că Blanche... ei, dar știi mai bine ca mine — și conversația se încheie.

A doua zi începu dezghețul, și, o zi mai tîrziu, se organiză o partidă de vînătoare cu haite de cîini ; Rose Mary îi însoți pe cei ce plecau să vîneze.

Blanche nu ieși din casă în ziua aceea ; își petrecu toată ziua în bibliotecă, răsfoind distrată vechi volume. Colecția era minunată. Blanche nu era prea erudită, și nici o bibliofilă, dar avea un simț al frumosului ce nu dădea greș ; mai mult, frumusețea sub orice formă o atrăgea ca un magnet. Se uita prin cărțile de rugăciuni cu miniaturi și viniete, prin vechile infolii, cu respectabilele lor legături de pe vremuri, frunzărea tratate de grădinărit, ediții princeps ale poeților din epoca regilor Carol I și II Stuart, mape voluminoase pline cu gravuri în culori,

și din acele pagini parcă răsăreau mulțimi de fantasme, înconjurînd-o. I se părea că trăiește în împărăția spectrelor ; avea senzația că a murit pentru lume, pentru realitate... și totuși se simțea atît de vie !... o singură sursă de vigoare trăia în ea cu adevărat, o singură coardă a ființei ei, dar acea coardă reacționa, vibra, își striga durerea și dorința. Walter Troumestre plecase și el la vînătoare. N-avea pe nimeni căruia să-i poată vorbi cu plăcere. Tatăl ei, plin de tact, o lăsase singură.

Pe cînd ședea așa lîngă foc, în scunda încăpere a bibliotecii, tocmai cînd începuse să fie prea întuneric pentru a mai citi, dar încă nu se aduseseră lămpile, un valet intră și-i prezentă pe tavă o telegramă. O luă și o deschise. Venea de la Roma, expediată prin Londra, din partea prințesei Mania Olenev. „Guido decedat în liniște noaptea trecută", spunea textul, „după primirea împărtășaniei. Teresa lîngă el. Cu dragoste."

Blanche rămase consternată. Resimțea emoții ciudat de complexe. Trecutul i se desfășura sub ochi ca o panoramă : logodna, căsătoria, prințesa Giulia, primii ani la Roma, palatul Fabrini, Wood Norton ; tot felul de episoade mărunte, bizare, îi năvăleau în minte.

„Am fost de condamnat, își spunea ea. În primul rînd, n-ar fi trebuit să mă mărit cu el, apoi odată căsătorită, ar fi trebuit să mă port altfel." O cuprinse o adîncă milă față de Guido. „M-am crezut pedepsită, și încă aspru pedepsită, își spunea în gînd, dar în realitate n-am primit nici o pedeapsă. Am fost fericită ca-n vis, am fost și înnebunită de durere, dar am cunoscut numai suferința care urmează unui extaz de fericire. Asta nu înseamnă pedeapsă. Voi avea de ispășit pentru ceea ce am făcut. Simt că încă n-am plătit — nu pe deplin — am dat doar o arvună. Guido a fost așa cum a fost pentru că eu nu l-am iubit. L-am înșelat de la început. Nu trebuia să mă căsătoresc cu el. L-am luat de soț prin prefăcătorii. Eu l-am ucis. Sînt o nelegiuită ! Ce groaznic !" O trecură fiorii. Încăperea era acum cufundată în întuneric. Îi era teamă să stea singură.

Cînd se întoarse în hol, toată lumea își lua ceaiul în galeria de la primul etaj. Se întorseseră de la vînătoare. Erau înfometați și mîncau cu poftă ochiuri, plăcintă și pastă de fructe. Rose Mary, în costum de amazoană, era

îmbujorată, plină de însufleţire, fericită. Avuseseră o zi minunată.

Înainte de dineu, Blanche îi comunică tatălui ei ştirea. El o primi, aşa cum întîmpina orişice, cu înţelegerea şi calmul necesar.

— Donna Teresa i-a stat alături, spuse el. Punea accentul pe acel detaliu consolator.

Seara, la dineu, Blanche şezu lîngă Walter Troumestre, care i se păru cam melancolic.

— Te-ai distrat astăzi, la vînătoare ? îl întrebă ea.

— Desigur, răspunse el, dar în glasul lui se ghicea o ciudată încordare ; ea avu impresia că acest „desigur" însemna, mai presus de orice îndoială, „deloc".

Blanche se întreba care să fi fost motivul. Se întîmplase oare vreun mic incident ce-i tulburase plăcerea, sau pur şi simplu se plictisise ?

— Am impresia, reluă Blanche, fără nici o intenţie premeditată, că Rose Mary s-a distrat admirabil.

— Categoric, răspunse el, şi tonul lui ascundea o gamă întreagă de înţelesuri.

„E îndrăgostit de ea, reflectă Blanche. E limpede. Cum de n-am priceput pînă acum ?" Tot felul de incidente, vorbe şi priviri îi răsăriră brusc în minte.

Rose Mary şedea tocmai la capătul mesei, de aceeaşi parte ca şi ei, şi n-o puteau vedea.

— Călăreşte bine ? întrebă Blanche.

— N-am mai văzut pe nimeni călărind ca ea.

— N-a avut prea dese prilejuri ; doar la verii ei.

— Are talent. E o călăreaţă înnăscută. Şi, pe urmă, nu cunoaşte frica. E într-o armonie deplină cu calul ei.

Blanche era clarificată, dar continuară să vorbească despre Rose Mary în tot timpul dineului, iar Walter nu-şi tăinui predilecţia pentru acest subiect, pe care nu se sătura să-l discute. După dineu se dansă din nou, dar Blanche se duse devreme la culcare, pretextînd o migrenă. Doamna Lacy veni în camera ei şi-i vorbi cu multă simpatie. Aflase vestea, dar nu făcu nici o aluzie la ea. Aduse vorba despre Rose Mary. O frapasé şi pe ea că Walter se simţea atras de tînăra fată.

— E regretabil că nu dispune de nici o avere, spuse ea. Pentru un celibatar nu e chiar strîmtorat, dar n-are mijloace suficiente ca să se însoare.

— Pe mine personal nimic nu m-ar încînta mai mult, zise Blanche. Îl găsesc fermecător şi cred că ar fi bărbatul potrivit pentru Rose Mary: au absolut aceleaşi gusturi.

— E adevărat, spuse doamna Lacy, dar Blanche intui în glasul ei o anumită nuanţă: incertitudine, dezacord, dezamăgire? Călătoreşte mult, continuă ea. Îi place să se ducă pe meleaguri străine. Asta ar îngreuna lucrurile dacă s-ar căsători, nu-i aşa?

— Rose Mary se acomodează repede împrejurărilor. A avut o copilărie neobişnuită.

— Da, dar am impresia că acum îi place viaţa de provincie în Anglia.

— Da, îi place; dar şi lui nu mai puţin, cred.

— Într-un anumit fel, însă el e un vagabond din fire — o piatră care se rostogoleşte.

— Vagabonzii sfîrşesc prin a se stabili uneori, nu-i aşa?

— Bănuiesc că da. El însă e doar cu trei ani mai mare ca Bernard.

A doua zi, Blanche, Rose Mary şi Henry Clifford se înapoiară la Londra.

CAPITOLUL XVI

RESTUL IERNII TRECU FĂRĂ EVEnimente pentru Blanche şi Rose Mary. Blanche nu era în situaţia să-şi poată însoţi verişoara la reuniuni distractive. Henry Clifford oferi două mici dineuri în onoarea fetei. Se duceau din cînd în cînd la teatru, dar nu era nimic altceva mai interesant de făcut.

Rose Mary se vedea deseori cu verii Bromley, iar de Paşti Blanche o duse la Elladon, unde soţii Roden organizaseră o întrunire de familie, fără alţi musafiri. Bernard rămase toată iarna la ţară, apoi îşi însoţi mama la Madera. Nu se simţise bine şi medicii îi recomandaseră o climă caldă şi o schimbare totală. Plecară în martie, rămînînd acolo şase săptămîni.

Spre surprinderea Blanchei, Walter Troumestre nu veni niciodată să le viziteze la Londra, iar în martie aflară

că plecase pe neașteptate la Constantinopol ; fusese numit atașat onorific la ambasadă.

Blanche nu-și făcu noi prieteni, dar după Paști activitatea de însoțitoare a lui Rose Mary deveni o ocupație serioasă, fiind invitate la numeroase mici reuniuni dansante.

Rose Mary era ahtiată după dans și dispusă să meargă peste tot și oriunde, să danseze toată noaptea, iar ziua să umble. Avea o rezistență de fier și un ten veșnic proaspăt ca zorii zilei. Era deosebit de admirată și, în curînd, fu înconjurată de o mică suită de tineri adoratori.

Blanche se minuna de ce acceptase Walter Troumestre acel post depărtat, dacă, așa cum era convinsă, o iubea pe Rose Mary. Era și mai mirată că plecase așa de grăbit ; după cît știa ea, nu-și luase nici măcar rămas bun. Rose Mary nu pomenea de el niciodată, iar știrea plecării lui nu păru s-o impresioneze. Blanche nu avea nici cea mai mică idee care-i erau sentimentele față de Walter ; fata rămînea impenetrabilă, iar Blanche îi respecta atitudinea rezervată.

După numeroase mici reuniuni cu dans, primul bal adevărat la care luă parte Rose Mary, însoțită de Blanche, avu loc la Stuart House. Spectacolul era magnific. Splendida sală de bal era înțesată de lume, dar fiind un bal rezervat tineretului — cu prilejul majoratului fiicei mai mici a ducelui de Easthamptonshire — nu participa nici un membru al casei regale.

Guvernul căzuse de curînd și toată lumea vorbea de alegerile generale, care erau iminente. „Asta înseamnă, reflectă Blanche, că Bernard va candida pentru Parlament. Dacă e ales, va trebui să locuiască la Londra mult mai multă vreme ca pînă acum. "

Tocmai cînd era frămîntată de aceste gînduri, conversînd mașinal între timp cu un diplomat rus, îl zări pe Bernard care-și făcea loc prin mulțimea din dreptul intrării în sală. Părea că e în căutarea cuiva. Rose Mary nu se afla în momentul acela în sala de bal. Blanche îi interceptă privirea, și el veni spre ea. În același moment, orchestra începu să cînte, și diplomatul rus de lîngă Blanche se ridică, scuzîndu-se că era angajat pentru acel dans, făcu o plecăciune și dispăru, pe cînd Bernard îi spunea Blanchei :

— E dansul nostru, mi se pare. Să ieşim din aglomeraţie.

Traversară sala de bal şi, făcîndu-şi loc prin mulţimea de pe palier, intrară ca să se aşeze într-un mic salon.

— Candidez pentru Parlament în ţinutul meu, o informă Bernard.

— Mi-am închipuit. Ai să fii ales în mod sigur.

— Eh ! nu ştiu. Candidatul liberal are platformă. A fost ales cu o majoritate covîrşitoare rîndul trecut.

— Da, dar n-a avut nici un adversar.

— Va trebui să locuiesc la Londra, dacă intru în Parlament. Nu-i aşa că va fi groaznic ?

— Da, groaznic pentru dumneata, răspunse Blanche cu simpatie ; dar tot vei avea o jumătate de an ca să stai la ţară.

— Afară de cazurile cînd se întrunesc în sesiune de toamnă.

— Mama dumitale va fi foarte mulţumită.

— E visul vieţii ei... deputăţia şi — căsătoria mea ! adăugă el cu un rîs.

— Cum se simte ?

— Nu prea bine, am impresia. Nu poate să rămînă în nici un caz la Alton-Leigh iarna asta. Va fi prea frig pentru ea. Eu n-o pot duce în străinătate. Nu ştiu ce să fac.

— N-aş putea s-o însoţesc eu ?

— Ar fi extrem de gentil din partea dumitale, dar cred că va prefera să meargă la Torquay. Nu-i mai place să călătorească ; o oboseşte.

După o scurtă tăcere, el schimbă subiectul.

— Domnişoara Rose Mary e aici astă-seară ?

— Da, e primul ei bal — primul bal adevărat. La început a fost cam amărîtă, dar acum şi-a găsit parteneri. Fetele Roden au fost foarte drăguţe — sînt atît de atente ! — iar Harriet Clive a fost un înger. Mi-e teamă că eu nu-i sînt de prea mare folos. Nu cunosc mai pe nimeni. Nu mă simt doar ca o străină, ci ca un strigoi.

Bernard o contemplă cu neprefăcută admiraţie.

„Un strigoi foarte viu", gîndi el.

Ea îi ghici gîndul pe jumătate, şi roşi.

— E primul bal englez la care asist de ani de zile ; mă face să mă simt atît de bătrînă. Toţi contemporanii mei sînt bărbaţi în vîrstă şi însoţitoare de fete. Singurele

persoane pe care le cunosc mai bine aici sînt străini, diplomați, cunoștințe de la Roma. Trebuie să mă întorc în sală să văd ce e cu Rose Mary. O să creadă că am părăsit-o.

Reveniră în sala de bal. Ultimul dans se terminase ; următorul nu începuse încă. Orchestra începu să cînte aproape imediat. Bernard fu oprit în treacăt de un politician care-l duse cu solemnitate pe un balcon. Rose Mary fu condusă înapoi la locul ei de lîngă Blanche de către un tînăr ofițer de gardă cu care dansase.

— Dansezi și dansul ăsta ? o întrebă Blanche.

— Pînă acum nu m-a invitat nimeni.

În momentul acela, tînăra lady Hengrave, americancă prin naștere, îndemnată fiind de soacra ei, văduva lady Hengrave, se îndreptă spre Blanche spunîndu-i cu un aer protector :

— Prințesă, văd că fermecătoarea dumneavoastră verișoară nu dansează ; asta nu se cade. Rotindu-și rapid privirea prin sală dădu cu ochii de un tînăr care stătea singur, lipit de perete, cu o înfățișare timidă. Vino aici Caryl, îl chemă ea, vreau să te prezint domnișoarei Clifford.

Caryl Bramsley, fiind prezentat Rosei Mary, bîlbîi o invitație la vals, și amîndoi se depărtară în vîrtejul dansului, deși el era puțin cam stîngaci.

Lady Hengrave se așeză lîngă Blanche.

— Tînărul e cumnatul meu, penultimul dintre frații lui Edward. De-abia și-a terminat studiile la Oxford ; e de curînd major. Se pregătește pentru avocatură.

— Foarte drăguț din partea lui c-a invitat-o la dans pe Rose Mary. E la primul ei bal adevărat ; nu e decît o copilă.

— O, scumpă prințesă, nu vă faceți griji, va avea mult succes. Are un fizic reușit și dansează ca un fulg. Priviți-o. Are într-adevăr ceea ce se cheamă *chic*.

— Are multă grație, spuse Blanche, pe care aerele condescendente ale ladyei Hengrave o cam sîcîiau.

Caryl Bramsley o conduse pe Rose Mary înapoi la Blanche cînd începu dansul următor.

— Ei, cum a fost ?

— Nu știe să danseze și nu mi-a vorbit prea mult ; dar e văr primar cu Alice Roden. Se spune despre el că are foarte mult haz. În momentul acela, Alice Roden, cu păr blond și ochi albaștri, într-o nemaipomenită bună dispoziție, îi aducea lui Rose Mary alt tînăr.

— Ți-l prezint pe domnul Wright, spuse ea rîzînd ; nu știe să danseze, dar îi e foame, așa încît te va conduce la supeu. Sînt sigură că vrei și tu să iei ceva, fiindcă eu mor de foame.

— Da, spuse Rose Mary, mi-e o foame grozavă.

În aceeași clipă, Bernard se îndreptă spre Blanche și-i spuse :

— Vrei să cobori la supeu ? Abia acum am reușit să scap.

Blanche se ridică. Rose Mary, care, alături de tînărul ei partener, mergea înaintea lor, se întoarse să-i privească, sau mai curînd să-l privească pe Bernard, căci Blanche se uita în altă parte. Ochii lor se întîlniră și Rose Mary se făcu roșie ca focul.

— Arată bine în seara asta, îi spuse Bernard Blanchei, în timp ce tînăra pereche ieșea din sală.

— Da, mai ales cînd dansează, pentru că dansează cu pasiune și cu talent.

Coborînd scara trecură pe lîngă lady Harriet Clive, care îi străpunse cu privirea.

— Te felicit pentru pupila ta, dragă Blanche, îi șopti ea. Face o impresie minunată chiar alături de o însoțitoare ca tine ! Toată lumea întreabă cine ești și nu vorbește decît de tine.

Într-adevăr, oricît de remarcabilă era Rose Mary pentru vîrsta ei, trecea aproape neobservată în mulțimea aceea scînteietoare de fete, la fel de proaspete, de tinere și frumoase femei căsătorite ; dar nimeni nu se putea opri să nu întoarcă ochii după Blanche. În seara aceea era îmbrăcată în saten negru, deoarece era încă în doliu după Guido, și purta ca podoabe un lung șirag de perle și o singură camelie. Mai mult ca oricînd, amintea de un portret de Van Dyck.

Mulți întrebau cine este. Răspunsurile erau, în cea mai mare parte, evazive. E pe jumătate italiancă — a trăit tot timpul în străinătate. Sau „E o străină". Sau

„Mama a cunoscut-o cu foarte mulți ani în urmă" — acesta fiind un răspuns feminin la exclamația : „Ce tînără pare !" Mai erau și răspunsurile celor care cunosc pe toată lumea și știu totul despre oricine ; de pildă : „E născută Clifford, iar soțul ei era un nebun care o bătea. A fost forțată să fugă de la el. Bineînțeles că a avut mulți iubiți și admiratori, dar marea iubire a vieții ei a fost Adrian Tyne, diplomatul ; l-a nenorocit."

Și cu asta se încheia discuția. Nimeni nu cerea să-i fie prezentat ; singurii bărbați cu care schimbă o vorbă erau diplomați cunoscuți dinainte, sau vreo doi bărbați aparținînd generației mai vîrstnice, pe care-i cunoscuse în primii ani ai căsătoriei, ca, de pildă, Cecil White.

Dar la supeu, șezînd la o masă cu Bernard, se simți deosebit de fericită. Rose Mary, la masa alăturată, împreună cu domnul Wright, părea și ea fericită.

Bernard discută cu Blanche despre viitorul lui. Veni vorba de Walter Troumestre ; cînd Blanche îl întrebă pe Bernard de ce părăsise Anglia așa, fără veste, Bernard răspunse că nu știa și schimbă subiectul.

Blanche băgă de seamă că Rose Mary arunca mereu cîte o privire spre masa lor, ca și cum ar fi așteptat să-i vadă ridicîndu-se și să le urmeze pilda. Dar Bernard nu dădea semne că ar fi avut intenția să se urnească de-acolo ; îl interesa conversația care se învîrtea exclusiv în jurul persoanei lui.

Rose Mary aruncă o ultimă privire spre masa Blanchei și părăsi sala împreună cu tînărul ei partener.

— Trebuie să plec, altfel Rose Mary rămîne singură, spuse Blanche.

— Nu poți găsi pe cineva care să-i poarte de grijă ? N-am isprăvit nici jumătate din cîte voiam să-ți spun.

— Da, aș putea. Harriet Clive sau doamna Roden ar accepta, dacă le pot găsi. Dar trebuie să le caut. Putem continua conversația sus, dacă-ți face plăcere.

— Desigur ; și trebuie să dansez și eu o dată cu Rose Mary. Încă n-am invitat-o.

— Te rog, chiar. Are să fie încîntată.

Urcară la etaj și Blanche îl eliberă pe domnul Wright care, în mod vădit, aștepta să plece. Rose Mary era liberă pentrul dansul următor. Sala de bal era cu mult mai goală ca pînă acum. Bernard, văzînd-o pe Rose Mary fără par-

tener, o invită la dans și se avîntă împreună cu ea în largi rotiri. Cînd se termină dansul, Bernard o conduse în salonul alăturat și stătu de vorbă cu ea pînă cînd orchestra începu din nou să cînte. Atunci o aduse înapoi la Blanche, care se întreținea cu doamna Roden.

— Fata asta dansează dumnezeiește, zise el.

Blanche dorea nespus de mult să danseze cu Bernard. I se păru că acesta era tocmai pe punctul de a-i face propunerea.

Chiar atunci, amfitrionul, ducele de Easthamptonshire — a cărui soție îi recomandase să aibă grijă ca Blanche să fie însoțită la supeu de un personaj adecvat, în momentul cînd se formase prima procesiune, dar care, distrat cum era, se ocupase de soția secretarului ambasadei italiene — veni spre ea să-și ceară scuze. O căutase apoi pretutindeni, explică el, și, pentru că la ora aceea își luase, probabil, supeul, îi cerea îngăduința să-i arate cel puțin saloanele de la parter — tablourile, biblioteca...

Blanche o lăsă pe Rose Mary în seama doamnei Roden și-l urmă. Cînd se înapoie, o găsi pe Rose Mary cu obrajii îmbujorați și respirînd puternic după dans. I se păru că-l zărește pe Bernard din spate dispărînd pe ușă. Saloanele începeau să se golească. Era tîrziu.

— Vrei să mai rămîi, dragă, sau plecăm ? o întrebă Blanche.

— Aș prefera să plecăm, nu mai e nimeni dintre cei pe care-i cunosc.

Era trei și jumătate.

Pe drum, în trăsură, Blanche o întrebă pe Rose Mary dacă se amuzase.

— Da, m-am distrat grozav. La început m-am simțit prost. Credeam că nimeni n-are să danseze cu mine. Mi se părea că văd numai figuri noi ; nimeni dintre cunoscuți, și doar aveam impresia că am o grămadă de cunoștințe ; dar mai tîrziu a *fost* strașnic.

Urmă o lungă tăcere.

— Care a fost cel mai bun partener ? întrebă Blanche.

Rose Mary șovăi puțin, apoi răspunse :

— Diplomatul acela tînăr de la ambasada Austriei, Sosibrodski, dansa cel mai bine, dar mie mi-a plăcut mai mult să dansez... cu prietenii mei — cu Arthur Bromley, de pildă.

A doua zi Bernard veni s-o vadă pe Blanche pe la ora ceaiului, dar n-o găsi acasă ; tocmai ieșise. Rose Mary, care era acasă, înconjurată de prietenele ei și făcînd comentarii asupra balului, ținu loc de gazdă, îi oferi ceai, iar cînd Blanche reveni, îl găsi rîzînd cu hohote, instalat la masa de ceai din sufragerie împreună cu fetele Roden și tinerii Bromley.

El păru puțin jenat cînd Blanche intră în cameră.

— Treceam pe aici și m-am gîndit că s-ar putea să te găsesc, spuse el. Rose Mary a avut grijă de mine. Plec mîine la Alton-Leigh. Totul e în ordine ; campania începe de îndată. Mama e și ea acolo. Aș fi dorit să-l am și pe Walter cu mine. Mi-ar fi fost de mare ajutor.

— Sînt sigură că vei fi ales.

— Nu știu. Nu sînt chiar atît de sigur. Nu poți ști niciodată.

O urmă pe Blanche în salon. Cum părăsiră sufrageria, hohotele de rîs și strigătele reîncepură. Tineretul, care păstrase tăcere în prezența Blanchei, reluase vorbăria zgomotoasă. Glasul și rîsul cel mai puternic erau acelea ale lui Rose Mary.

— Mă bucur c-am reușit să te prind, zise Bernard, pentru că trebuie să plec imediat. Mai am încă multe persoane cu care trebuie să mă văd.

Blanche reflectă că, pentru un om atît de ocupat, în ultima zi petrecută la Londra și în preziua alegerilor, Bernard pierduse cam multă vreme la un ceai de copii. Dar poate că rămăsese în speranța de a o vedea. Așa să fi fost ?

— Trebuie să fii ocupat, spuse ea.

— Destul de ocupat, e drept.

— Nu cred că e bine să mai zăbovești...

— Cîteva minute n-au importanță. Își scoase ceasul. Am o întîlnire cu agentul meu, acasă, la ora șapte. E numai șase și jumătate. Cu o birjă bună voi ajunge la timp.

— La revedere, și mult noroc ! îi ură Blanche.

— La revedere. Trebuie să-mi iau rămas bun și de la copii. Deschise ușa sufrageriei, vîrî capul pe ușă și le strigă : „La revedere, la toată lumea !"

Apoi plecă.

BERNARD FU ALES CU O MARE majoritate pentru circumscripţia electorală din Fenmouthshire, unde se găsea situat Alton-Leigh.

Le invită pe Blanche şi pe Rose Mary la castel îndată după prorogarea Parlamentului. Blanche continuă s-o însoţească pe Rose Mary la baluri şi alte petreceri pînă la sfîrşitul lunii iulie. Apoi amîndouă se duseră la ţară, la familia Bromley, pentru toată luna august.

Parlamentul fu prorogat la începutul lui septembrie, dar tocmai cînd Blanche şi Rose Mary se pregăteau să plece la Alton-Leigh, Blanche primi o telegramă din partea lui Bernard prin care-i comunica ştirea că mama lui e bolnavă şi că se vede constrîns să amîne invitaţia. Alte amănunte sosiră prin poştă. Doamna Lacy era grav bolnavă, iar medicii nu trăgeau prea mari speranţe. Blanche şi Rose Mary se întoarseră la Londra şi de-acolo plecară în insula Wight, unde îi făcură o vizită, demult făgăduită, doamnei Walter Clifford, unica mătuşă supravieţuitoare.

La sfîrşitul lui septembrie Blanche şi Rose Mary se aflau din nou la Londra.

Blanche o trimise pe Rose Mary singură să petreacă trei săptămîni la familia Roden, în timp ce ea rămase la Londra cu tatăl ei, care nu se simţise bine şi avea nevoie de îngrijiri. Blanche locui la el cîtăva vreme.

Între timp, boala doamnei Lacy tărăgăna ; la un moment dat, se răspîndise zvonul că era pe moarte ; pe urmă, ca printr-un miracol, se întremă şi Bernard prinse din nou curaj. O informa pe Blanche despre boala mamei sale în detaliu ; îi trimitea regulat scrisori, dar pe un ton ceremonios.

În noiembrie, tocmai cînd se credea că doamna Lacy e într-adevăr mai bine şi se poate deplasa la Torquay, sau în alt loc cu climă caldă, avu o reşută şi muri.

Bernard era zdrobit de durere. *Îşi iubise mama cu un* devotament profund. Îi scria Blanchei scrisori îndurerate, deşi, ca formă, erau şi mai protocolare şi rigide ca de obicei.

Doamna Lacy fu înmormîntată la Alton-Leigh. Curînd după aceea, Bernard veni la Londra cu treburi şi, în scurt timp, îşi făcu o deprindere din aceste vizite dese şi rapide în capitală. Cu fiecare prilej cînd venea la Londra,

își făcea un punct de onoare din a trece să le vadă pe Blanche și pe Rose Mary. Bineînțeles, anul acela nu urmau să aibă loc reuniuni de nici un fel la Alton-Leigh și nici partide de vînătoare toamna ; cît despre Crăciun, Bernard nu se simțea în stare să-l întîmpine singur la Alton-Leigh.

Blanche și Rose Mary au fost invitate să-și petreacă sărbătorile de Crăciun la Elladon, împreună cu familia Roden, iar Bernard, după ce se sfătui cu Blanche, hotărî să accepte invitația verilor săi Bromley, în a căror casă era o reuniune strict de familie.

Bernard se deprinsese acum s-o consulte pe Blanche în toate chestiunile lui personale ; o considera confidenta lui și nu întreprindea nimic fără să discute întîi cu ea ; Blanche nu avea însă certitudinea dacă asta însemna sfîrșitul unei foste situații sau începutul uneia noi.

S-ar fi zis — reflecta Blanche — că Bernard nu se mai putea lipsi de ea, și totuși intimitatea lor nu mergea mai departe nici cu un pas. Dacă Bernard era prins, în timpul acesta, în alte aventuri amoroase, Blanche nu avea nici cea mai mică idee.

Cu cît trecea timpul, Bernard găsea motive ca să viziteze tot mai des căsuța din Campden Hill. Sosea pe neașteptate, iar dacă Blanche era acasă, stăteau de vorbă ore întregi ; dacă o găsea numai pe Rose Mary, rămînea ca să aibă cu ea o conversație. Părea că se află în relații de prietenie, de camaraderie firească și intimă, atît cu Blanche, cît și cu pupila ei. Veni Crăciunul, și la Elladon, unde era o simplă întrunire de familie, Rose Mary se distră de minune — după impresia Blanchei. Băieții Bromley, însoțiți de Bernard, veneau acolo tot timpul.

Se făcea mult sport, se vîna, se organiza cîte un mic dans, dar totul fără fast și ceremonie.

Rose Mary devenea pe zi ce trece mai frumoasă. Arăta matură ca expresie, ceea ce o făcea să pară mai mare decît vîrsta ei — și toată lumea o admira. Era plină de viață și de nerv ; în același timp avea o anumită gravitate demnă, deosebit de atrăgătoare. Lui Bernard i se părea că e cea mai încîntătoare fată din cîte văzuse.

După aprecierea lui, era hărăzită să devină o soție admirabilă.

„Se înțelege, își spunea el, eu n-o iubesc. N-am iubit decît o singură ființă și aceea e Blanche, dar fiindcă nu

s-a ales nimic dintr-asta, iar eu ar trebui să mă însor, de ce n-aș lua-o de soție pe Rose Mary ? Mai bine nici nu se poate. Trebuie să mă sfătuiesc cu Blanche."

Cu cît se gîndea mai mult, cu atît planul i se părea mai bun. Hotărî să discute chestiunea cu Blanche, cu prima ocazie.

Blanche, Rose Mary și Bernard se întoarseră la Londra pe la sfîrșitul lui ianuarie. Bernard se duse singur pentru vreo două săptămîni la Alton-Leigh. Apoi se întoarse la Londra și se stabili pentru iarnă în casa din Ovington Square. Parlamentul urma să se întrunească în februarie. Venea s-o vadă pe Blanche din ce în ce mai des, rămînînd pînă tîrziu. De fiecare dată își punea în gînd să-i vorbească despre proiectul de căsătorie cu Rose Mary și mereu amîna. Atinse în treacăt subiectul în vreo două rînduri, dar cînd venea momentul să dea cărțile pe față, îi lipsea curajul și schimba vorba.

Blanche intuia că el avea ceva pe suflet, sau că-l preocupa un lucru pe care ar fi dorit să i-l împărtășească, dar nu era sigură ce putea fi. Niciodată nu fusese atît de drăguț cu ea, niciodată parcă nu mai avusese atîta nevoie de ajutorul ei, iar intimitatea lor era mai degajată și mai naturală ca oricînd, și totuși Blanche își dădea seama că lucrurile nu puteau continua astfel ; situația asta trebuia ori să se termine, ori să evolueze spre altceva. S-ar fi zis — gîndea ea — că dansau pe frînghie ; era înnebunitor de plăcut, dar nu putea să dăinuie. Cît despre ea, îl iubea pe Bernard mai mult ca oricînd. Atît de mult, încît ar fi cutezat să facă orice, ar fi sacrificat totul, și-ar fi vîndut și sufletul de dragul lui. Bernard nici nu bănuia una ca asta. Pornea de la teoria că el o iubise pe Blanche, și nu ea pe el ; că ea depășise repede acel stadiu și uitase, în timp ce lui îi trebuiseră ani de zile ca să-și vindece rana aproape mortală de care suferise, și că acum deveniseră prieteni. Blanche era ființa în care putea să aibă o încredere *desăvîrșită și care-l va înțelege pe de-a-ntregul* cînd îi va supune proiectul de căsătorie.

Totuși persista ceva în subconștientul său, ceva ce nu-și găsea expresie nici măcar într-o șoaptă, dar îi pricinuia o inexplicabilă tulburare. Dar a afirma acest lucru înseamnă a nu spune tot adevărul, căci poate tocmai această mică umbră ascunsă îl împiedica să discute despre căsătorie. Se hotărîse să se însoare cu Rose Mary. Nu era

chiar îndrăgostit de ea, își spunea el, dar trebuia să se căsătorească. O plăcea destul de mult și o admira în totul, fiind convins că va fi o soție desăvîrșită. Era catolică, prin urmare, din acest punct de vedere, nu existau dificultăți. Avea vîrsta potrivită și întrunea, în general, toate condițiile.

Nu voia să-i vorbească înainte de a discuta cu Blanche, de al cărei sfat avea intenția să țină seama. Dacă Blanche s-ar fi opus, ei bine, nu-i rămînea decît să renunțe la acest proiect.

Era o după-amiază rece de februarie, puțin înainte de deschiderea Parlamentului. Bernard îi scrisese Blanchei un bilet ca s-o anunțe că va trece pe la ora ceaiului. Luase hotărîrea să aducă lucrurile la punctul lor culminant. Nădăjduia s-o găsească singură. Prefera ca Rose Mary să fie absentă, deoarece — își spunea el — era jenant să discute chestiunea dacă ea s-ar fi aflat în camera alăturată.

Cînd sosi, nu găsi întîi pe nimeni. Rose Mary era plecată, iar Blanche lăsase un mesaj prin Ramiro (care rămăsese în serviciul ei și al lui Rose Mary, după moartea lui Charles Clifford, conducîndu-le toată gospodăria); îl ruga s-o aștepte în salon, întrucît se va înapoia numaidecît.

Ramiro îl pofti în micul salonaș, unde focul ardea vesel și ceaiul era pregătit. Bernard își aminti de ceaiurile de la palatul Fabrini, din camera lui Guido. Deasupra șemineului atîrna un portret în ulei al lui Henry Clifford tînăr, alături de cîteva acuarele pictate de Charles Clifford.

„Nu seamănă deloc cu tatăl ei", gîndi el.

De o parte a căminului se găsea un fotoliu; de cealaltă, o canapea mică în fața mesei de ceai; lîngă o altă masă rotundă, pe care era pusă o lampă, se afla încă un fotoliu. Bernard zări pe masa rotundă o fotografie înrămată, format cabinet, pe care Rose Mary și-o făcuse, în mod vădit, de curînd. Înfățișa numai capul, și liniile clasice ale trăsăturilor ei, relieful deslușit al figurii și ochii mari, plini de gravitate, reieșeau izbitor de clar din acea fotografie în alb și negru.

Bernard, contemplînd-o, se simți oarecum zguduit, ca și cum ea însăși ar fi intrat brusc în cameră. Luă în mînă fotografia și o privi îndelung. Apoi o puse repede la loc,

ca trezindu-se dintr-un extaz. Se bucură că nu intrase nimeni să-l surprindă, fără să se întrebe de ce.

„Da, spuse aproape cu glas tare, e o fată frumoasă."

Nu trecu mult și Blanche intră.

— Îmi pare atît de rău că am întîrziat ! Sper că nu aștepți demult ; și încă singur ! Rose Mary a ieșit împreună cu surorile Roden.

Blanche părea că umple camera cu viață, lumină și grație. Parcă un coș plin cu flori ar fi fost adus deodată în cameră. Era fermecătoare. Purta o tocă de blană și un buchet de mărgăritărele prins la gulerul de blană al mantoului. I se îmbujoraseră obrajii în urma mersului pe jos prin vîntul rece de februarie. Frigul umed o făcuse să radieze de sănătate, să-i lucească ochii ; la toate astea adăugîndu-se plăcerea de a-l vedea pe Bernard, Blanche arăta cum nu se poate mai bine. Își scoase mantoul și turnă ceaiul, vorbindu-i lui Bernard tot timpul.

„Ce mîini minunat de frumoase !" gîndea Bernard, urmărindu-i mișcările iuți și îndemînatice.

— Mă bucur nespus că ai venit și că n-ai plecat între timp. Am fost reținută și mi-era teamă că ai să te plictisești așteptînd.

— O ! Ramiro nu m-ar fi lăsat să plec. Aș fi așteptat ore întregi. Doream în mod special să te văd.

— De săptămîna viitoare ai să fii prea ocupat ca să mai poți veni ; n-am să te mai văd !

— Voi fi ocupat doar la ora ceaiului.

Blanche îi întinse o ceașcă și cîteva tartine cu unt. El își bău ceaiul încet.

— E o chestiune de care vreau să-ți vorbesc.

„Mă întreb ce-o fi ?" gîndi Blanche. Nu avea nici cea mai mică idee ce voia Bernard să-i spună, dar îi plăcea să găsească un fel de reazim comod în visurile ei pline de speranță... „oare avea să-i declare că el... dar nu, nu trebuia să-și mai facă asemenea iluzii absurde."

— Iată ce este, începu el. Cred că a venit momentul să realizez o schimbare. Vreau să spun că lucrurile nu mai pot continua absolut în felul în care se desfășoară acum.

Blanche aproba din cap cu simpatie.

— Știu, continuă el, împleticindu-se puțin la vorbă, că vei înțelege și că, în cazul cînd vei considera că nu e cu putință, mi-o vei spune sincer.

— Da, desigur, răspunse Blanche cu glas mîngîietor.
— Mă vei înţelege ?
— Sigur că te voi înţelege.
— Ei bine, iată ce este. Aş dori să mă însor.

Blanche simţi că întreaga cameră se roteşte în jurul ei. Plutea pe culmi de extaz ; se afla departe, la capătul lumii, în al şaptelea cer, în slăvi de nebănuită fericire, scăldată în razele răsăritului de soare, în palate de cristal...

— Da, murmură ea.
— Crezi că e cu putinţă ?

Cu putinţă ! Blanche simţea că-i piere glasul. În clipa aceea se auzi clopotul de la intrare.

— Aşteaptă-mă un moment, spuse Blanche ; poate să fie o vizită, trebuie să se ştie că nu sînt acasă. Nu putem fi întrerupţi acum.

Sună, şi Ramiro apăru pe dată. Blanche îi dădu instrucţiuni. El aruncă o privire rapidă spre Bernard, apoi se înclină în semn că a înţeles. Se întoarse numaidecît ca să raporteze că era Señorita care trecuse pe-acasă numai spre a-şi lua un obiect uitat şi pleca din nou.

— Nu sînt acasă pentru nimeni altcineva, spuse Blanche, iar Ramiro făcu o plecăciune şi ieşi din cameră.

În acelaşi moment, Rose Mary vîrî capul pe uşă.

— V-am salutat şi la revedere ! spuse ea rîzînd. M-am întors să iau asta. Arătă partitura unei operete — *Mica vînzătoare*. Mă aşteaptă o birjă.

În timp ce Rose Mary îşi vîra capul prin uşa întredeschisă, Bernard, privind-o, încercă aceeaşi senzaţie ca şi cu o clipă înainte, cînd dăduse cu ochii de fotografia ei. Rapidă ca o străfulgerare, o expresie de recunoaştere îi lumină chipul. Dură mai puţin decît o secundă, însă Blanche o văzu şi îi revelă o întreagă lume. Pentru intuiţiile ei fine era o expresie ce nu putea fi confundată : o văzuse pe chipul unchiului ei Charles, cînd se afla pe moarte la Sevilla, şi exclamase deodată : *„Eccoti !"* Era *„Eccoti !"* al lui Bernard. Însemna un singur lucru : Bernard o iubea pe Rose Mary. Abia atunci înţelese. Zeci de imagini, incidente, vorbe, fapte şi tăceri îi reveniră în minte. Bineînţeles. Fusese oarbă, dar acum vedea. Totul îi apărea limpede. Într-o secundă întregul ei univers i se prăbuşise la picioare, în ţăndări.

Rose Mary plecase. Auziră ușa de la intrare închizîndu-se și zurgălăii birjei care se depărta.

„N-am altceva de făcut, gîndi Blanche, decît să mă împac cu ideea... dar nu cred că ea îl iubește și niciodată nu-l va iubi în adevăratul sens al cuvîntului ; e prea tînără ca să știe..."

— Și atunci ? zise Blanche, hotărîtă să înfrunte situația cu curaj și să-i dea un sfat bun ; să fie conștiincioasă, să se comporte așa cum trebuie.

Bernard însă, care pînă atunci se descurcase destul de bine, avea senzația că firul explicațiilor sale se rupsese și se simțea descumpănit. Apariția bruscă a fetei îi dăduse un sentiment de culpabilitate, ca și cum ar fi trădat. Avea impresia că Blanche văzuse limpede pînă în adîncul ființei lui ; se simțea ca un școlar care a fost prins copiind. Începea să mijească în spiritul său intuiția că se afla în primejdia de a o răni pe Blanche și întreaga situație deveni dintr-o dată dificilă.

— Și atunci, reluă el, ce părere ai ?

Blanche simți că duhul cel rău o tîra în vîrful muntelui ispitei — unde, într-o clipă, era obligată să ia o hotărîre importantă și definitivă.

Știa că Bernard dorea să se însoare cu Rose Mary și că-i venea greu să-și declare intențiile. Ea credea, sau mai bine zis îi plăcea să creadă, că Rose Mary nu era îndrăgostită de el. Chiar dacă îl iubea, nu putea fi vorba — își aducea ea argumente — decît de o dragoste de școlăriță, nu de adevăratul sentiment care să dureze o viață ; era prea tînără, n-avea cum să-și dea seama. N-ar fi altceva decît ceea ce fusese dragostea ei pentru Sydney Hope. Putea deci, cu conștiința împăcată, să nesocotească acest factor. Cum ar fi în stare Rose Mary să-i dăruiască lui Bernard întreaga iubire de care avea el nevoie și pe care o merita ? Era ea capabilă să fie pentru el o soție desăvîrșită ? La această primă întrebare, răspunsul ei era : „Nu, de o mie de ori nu". *A doua întrebare se punea* astfel : Putea ea, Blanche, să renunțe la Bernard ? Putea ea să i-l cedeze lui Rose Mary fără luptă ?

„Bănuiesc că așa ar trebui, își zise Blanche, și trebuie să mă hotărăsc acum, în clipa asta... O, Doamne !"

Răspunse la a doua întrebare, ca și la prima, printr-un „nu, de o mie de ori nu !" Nu era cu putință să renunțe la el.

„În definitiv, eu am asupra lui mai multe drepturi, își spuse ; eu l-am iubit și îl iubesc... mai mult decît îl iubește ea... mai mult decît l-ar putea iubi oricine pe lume."

Îl privi pe Bernard cu infinită dragoste, cu nemărginită duioșie, și-i spuse cu un accent, cu o privire și o înclinare a capului la care știa că nu e în stare să reziste :

— Nu văd nici un motiv care ne-ar împiedica să ne căsătorim, dacă ții într-adevăr...

Atunci îi veni rîndul lui Bernard să-și reorganizeze și să-și reclădească într-o clipă un univers prăbușit și să ia o hotărîre irevocabilă. Și, într-adevăr, înfăptui acest lucru, la fel de rapid și de decisiv. Blanche crezuse tot timpul că el vorbea de ea ! Era și firesc să creadă astfel. Nimic surprinzător ! Se comportase ca un nătărău. Vina era a lui, în întregime ; și deoarece ea așa credea, îi era cu neputință s-o dezamăgească acum. Cu nici un chip n-o putea trăda pe Blanche după tot ceea ce-i sacrificase. Dar era oare posibil ca ea să-l fi iubit în tot acest răstimp ?

Își exprimă gîndul în vorbe.

— E adevărat că mă iubești, că mă poți iubi, că m-ai iubit tot timpul ?

— Bernard, scumpul meu, doar știi că nu m-am gîndit la nimeni altul și n-am trăit decît pentru tine de la ultima noastră seară la Roma... dar eu sînt atît de bătrînă și tu ești atît de tînăr ! Cum poate să-ți placă o femeie bătrînă ca mine ?

— Ești mult mai tînără decît mine ! Vrei, prin urmare, să-mi încredințezi viața ta și să mă lași să încerc să te fac fericită ?

— Să încerci ? O ! dragostea mea ! Blanche plîngea acum în brațele lui, iar el îi ștergea lacrimile sărutînd-o. Și în clipa aceea fu convins, o dată mai mult, că Blanche era — și nu încetase niciodată să fie — marea iubire a vieții lui. În orice caz, n-avea să-i dea niciodată prilej să-și închipuie că el socotise vreodată altfel... că-i fusese necredincios măcar cu gîndul.

Rămaseră mult timp în tăcere. El îi luă mîna într-a lui și, cum stăteau așa privind unul în ochii celuilalt, Blanche își spuse :

„O, Doamne ! dacă am greșit am să compensez iubindu-l cum n-a iubit nimeni pe lume. Nu poate să fie o greșeală. Am dreptul la el. Îl iubesc mai mult decît oricare

altă femeie. E al meu, al meu și numai al meu... pentru totdeauna, pînă la moarte și dincolo de moarte, și nu mi-l poate lua nimeni..."

Au stat așa multă vreme, aproape fără să-și vorbească, adresîndu-și doar cîte un cuvînt sau o șoaptă din cînd în cînd ; dar timpul zbura, și fură readuși la realitate de soneria de la intrare. Rose Mary se întorsese...

— Să-i spunem acum ? întrebă Blanche.

— Da ; cred că e mai bine.

Blanche o chemă pe Rose Mary. De cum intră pe ușă, ea ghici că se întîmplase ceva, după însăși atmosfera din încăpere, care i se păru plină de vibrații neobișnuite, și după expresia de pe chipul Blanchei. Bernard își ațintise privirea pe covor.

— Rose Mary, draga mea, avem ceva să-ți spunem, începu Blanche liniștită.

Rose Mary strînse puțin între degete partitura pe care o ținea în mînă.

— Da, Blanche, răspunse ea pe un ton șters.

— Bernard și cu mine ne-am hotărît să...

— Să vă căsătoriți ? Întotdeauna mi-am închipuit că s-ar putea întîmpla. Mă bucur mult și vă felicit pe amîndoi, adăugă ea cu un zîmbet plin de franchețe. Eu mă duc sus să mă schimb.

Ieși veselă din salon, întrebîndu-se dacă băiețelul spartan care se lăsase mușcat de vulpe izbutise să simuleze un zîmbet tot atît de natural cum nădăjduia ea că-i fluturase pe buze cu acest prilej.

„Știam că așa are să se întîmple, își spunea ea. Știam că, dacă o să observe că el mă iubește o să-i constrîngă să se însoare cu ea. Poate că n-ar trebui să fie acuzată — ea l-a iubit prima ; dar nu mă pot opri să n-o *urăsc*", și cum ajunse în camera ei se aruncă pe pat într-un acces de plîns. „Eu sînt ca regina Elisabeta", își spunea ea, și repetă în șoaptă de mai multe ori : „Dumnezeu să te ierte, dar eu nu te pot ierta".

Ceva mai tîrziu îi transmise Blanchei că familia Roden o aștepta la masă și plecă fără să-și ia rămas bun. În realitate n-o așteptau, dar ea știa că va fi bine venită ; în seara aceea nu aveau musafiri. Iar Bernard și Blanche îi erau amîndoi recunoscători că plecase, îndeosebi Ber-

nard. Ramiro fu anunțat că trebuie să pregătească cina pentru două persoane. Făcu o plecăciune. El înțelegea situația, și o înțelegea mai bine, mai deplin și mai subtil, poate, decît oricine.

CAPITOLUL XVIII

PRIMA GRIJĂ A LUI BERNARD A fost să-i telegrafieze lui Walter știrea și să-l întrebe dacă se putea înapoia în țară la timp pentru a-i fi martor. Blanche și Bernard hotărîră să-și celebreze căsătoria în cerc intim, la Londra, de îndată ce se încheia postul Paștelui, pentru ca Bernard să profite de vacanța parlamentară, cu o eventuală prelungire. Walter răspunse telegrafic că va fi în Anglia pe la mijlocul lunii martie.

Hotărîră de asemenea să nu-și anunțe căsătoria decît în preziua oficierii ei. Bernard dorea să plece imediat după nuntă la Paris pentru cîteva zile, iar de-acolo în sudul Franței.

— Trebuie neapărat să mergem la Paris, ținu el să sublinieze, pentru că acolo te-am cunoscut.

Primul lucru la care s-a gîndit Blanche a fost să-i comunice vestea tatălui ei. Se duse să-l vadă chiar a doua zi și-l găsi la parter, în confortabilul salon al locuinței din Curzon Street, care rămăsese neschimbat, așa cum îl cunoștea ea din copilărie.

Henry Clifford, instalat în fotoliul său de piele neagră, citea un roman francez, recent apărut, de Paul Bourget. Purta halatul albastru de casă ce-i era atît de familiar Blanchei, și tichia cafenie tricotată de ea înainte de a se căsători.

I se păru că arată mai îmbătrînit, că se ridică din fotoliu și se mișcă cu oarecare dificultate.

El nu se așteptase să-și revadă fiica în seara aceea. Parcă-i spusese ieri... sau începuse el să uite ?... că nu va putea veni a doua zi.

— Tot am reușit să vin să te văd, răspunse ea la întrebarea lui neformulată, în timp ce lua loc pe scaunul din fața lui.

Pe măsuța de alături Blanche revăzu cîteva bibelouri pe care și le amintea de cînd era mică, alături de unele

noi — o clepsidră, un cuțit de tăiat hîrtie cu mînerul răsucit și o casetă de argint cu o inscripție italiană. Henry Clifford încă mai colecționa.

Se servi ceaiul, dar tatăl ei luă o cafea. El nu obișnuia să bea ceai decît după cină. Trecură puțin în revistă evenimentele zilei.

În sfîrșit, Blanche veni la subiect :

— Uite ce voiam să-ți spun, tată — mă recăsătoresc.

Henry Clifford fu gata să scape ceașca din mînă.

— Ei asta-i ! și cu cine, fetița mea ?

— Cu Bernard Lacy.

Urmă o lungă tăcere. Ochii lui Henry Clifford se umplură de lacrimi.

— Consideri că e o greșeală ? întrebă Blanche, cu resemnare calmă.

— Nu, scumpa mea ; deloc. Sînt încîntat, se înțelege — dar sînt surprins. Nu pot să nu fiu surprins. Îți dai seama, nu mă așteptam la o asemenea veste.

— N-are rost să mă menajezi, tată. Văd bine că ți se pare o greșeală. Găsești că sînt prea bătrînă.

— Prea bătrînă ! Fleacuri ! Cele mai fericite căsnicii — poate singurele căsnicii fericite pe care le-am cunoscut — au fost acelea unde a existat o mare diferență de vîrstă... în special cînd soția a fost mai în vîrstă... decît soțul... dar vezi tu, fetițo dragă, atît de mult doresc să fii fericită, și mă simt atît de vinovat de toate cele întîmplate, încît nu pot să nu gîndesc... îți dai seama... fapt e că mă simt tulburat ! Abia își stăpînea plînsul. Mai am puțin de trăit, adăugă el. Sînt cu un picior în groapă și aș fi vrut să te văd fericită.

— Ai să mă vezi fericită. N-am fost niciodată așa de fericită ; n-am știut că poate exista o astfel de fericire.

Era adevărul adevărat.

Henry Clifford își domină emoția și redeveni omul de lume cu o bogată experiență.

— Ce-i drept, Lacy e un băiat admirabil și Alton-Leigh e o reședință minunată ; e un om cu mari posibilități materiale, a intrat în Parlament, și aud că se prezintă foarte bine.

Blanche nu-și putu înăbuși senzația că tatăl ei făcea un fel de inventar al bunurilor în caz de faliment.

— Ce veți face cu Rose Mary ?

— Va locui cu noi. Va sta mult și la familiile Bromley și Roden. Toți o iubesc, dar sper că-i vom găsi în curînd un soț.

— Nu e tocmai ușor. Îți dai seama, nu are avere și, în plus, e acea blestemată problemă a religiei.

— E o fată încîntătoare. Din zi în zi e mai drăguță, și are mult succes. E atît de tipic englezoaică ! Ciudat ! Deși mama ei era străină, și încă spaniolă, Rose Mary are mai mult ca mine aerul unei englezoaice. La țară, eu rămîn de rușine.

După ce tatăl ei îi puse o serie de întrebări de ordin practic, Blanche plecă. El o conduse pînă la ușă și o sărută afectuos luîndu-și rămas bun ; totuși, ea nu izbutea să îndepărteze impresia că, deși la sosire o izbise înfățișarea lui îmbrătrînită, acum, la plecare, arăta și mai bătrîn.

Cu toate cuvintele lui liniștitoare, Blanche simțea, ba era chiar sigură, că tatăl ei considera această căsătorie ca o greșeală. Într-adevăr, nu se înșela. În seara aceea el luă cina împreună cu principesa Solski, în căsuța ei din Halkin Street, și, fiind singuri, discutară despre această a doua căsătorie a Blanchei, așa cum odinioară discutaseră despre cea dintîi.

Abordară subiectul după cină, în timp ce ședeau să fumeze.

— Nu știu de ce-ai fi atît de deziluzionat... în definitiv.

— Nu e nevoie să-mi înșiri avantajele, le cunosc prea bine. Tocmai asta este. Ți-aduci aminte ce greșeală am făcut înainte oprindu-mă asupra avantajelor. Ce putea să apară într-o lumină mai surîzătoare, mai plină de făgăduieli, decît situația lui Guido ?

— Da ; dar Bernard Lacy nu e Guido Roccapalumba.

— O ! știu că e un băiat minunat, plin de calități, că a trecut prin nebuniile tinereții, s-a potolit și a devenit un om așezat, că-i place viața de țară, că face o carieră politică frumoasă și se distinge în Parlament... Nu e asta... Nu vezi că mi-e teamă pentru Blanche ?

— În ce fel ?

— Eh ! trebuie să recunoaștem faptul că are cincisprezece ani mai mult decît el.

— Da, dar amîndoi sînt tineri.

— Asta e perfect *acum*, dar peste zece ani... la asta mă gîndesc.

— Bernard Lacy va deveni un om definitiv așezat pînă atunci.

— Mă întreb. Și, pe urmă, au de gînd s-o țină pe nepoata mea, Rose Mary, la ei în casă. Ce greșeală ! Bernard se va îndrăgosti de ea, ți-o dau scris, așa cum mă cheamă pe mine Clifford !

— De ce să-ți închipui asemenea lucruri ? Fata se va mărita, probabil. Nu merge la baluri decît de un an, la urma urmei.

— Oricum, nu e nimic de făcut.

— Nu, nimic. (Același gînd le trecu la amîndoi prin minte în clipa aceea : „Destul rău a produs prima imixtiune".) Pe el l-ai văzut ?

— Nu, de cînd am aflat noutatea.

Apoi examinară încă o dată întreaga chestiune, fără a ajunge la alte concluzii. În adîncul inimii, principesa Solski era de acord cu Henry Clifford, dar se străduia să pună în evidență latura luminoasă a lucrurilor, și îi cită numeroase exemple de căsnicii fericite pe care le cunoscuse, în care soția fusese mai în vîrstă decît soțul.

Unul din inconvenientele ce-i apăsau lui Henry Clifford pe suflet păru îndepărtat la scurt timp după sosirea lui Walter Troumestre de la Constantinopol.

Cum se înapoie o ceru pe Rose Mary în căsătorie, iar ea acceptă.

Anumite dificultăți păreau astfel că și-au găsit soluția.

Lucrurile nu erau însă atît de simple cum se arătau la suprafață, întrucît Rose Mary nu avea deloc bani, iar Walter Troumestre, prea puțini. Dar această dificultate nu era imposibil de rezolvat. Henry Clifford, încîntat de întorsătură, făcu imediat cunoscut că intenționa să-i acorde nepoatei sale o alocație anuală de cinci sute de lire sterline.

Henry Clifford devenise mai înstărit decît bănuia lumea, mult mai înstărit decît fusese în tinerețe și la începutul vîrstei mature, deoarece multe din investițiile sale se dovediseră fructuoase, fiind sfătuit de prieteni bine informați ; pe de altă parte, era membru în numeroase consilii de administrație.

Alocația, împreună cu ceea ce mai aveau Walter și Rose Mary, le alcătuia un buget anual de vreo mie două sute de lire. Walter hotărî să nu revină la Constantinopol ca diplomat neretribuit, ci să accepte oferta unui coti-

dian important de a lucra în calitate de corespondent de presă pentru Orientul Apropiat, stabilindu-se la Constantinopol sau, dacă prefera, la Sofia, călătorind în țările balcanice și scriind reportaje. Încă dinainte de a fi trimis în Turcia ca atașat de ambasadă, Walter se făcuse remarcat prin cîteva articole despre Orientul Apropiat, publicate în ziare și reviste.

După un an sau doi de ședere în străinătate, tinerii căsătoriți vor hotărî ceea ce vor crede de cuviință. Așa cum se prezenta situația acum, Rose Mary, împotriva tuturor așteptărilor, primi cu bucurie ideea de a pleca în străinătate și mai ales de a vizita Orientul.

Blanche și, mai mult decît ea, Bernard, rămaseră surprinși de această rapidă întorsătură a evenimentelor.

Walter, după mărturisirile pe care i le făcu lui Bernard, o iubise dintotdeauna pe Rose Mary, dar crezuse că nu avea nici un fel de șanse. Nu-i destăinuise însă un alt lucru, tot atît de adevărat : bănuiala lui că Bernard și Rose Mary se iubeau, și că Bernard dorise s-o ia în căsătorie.

Cît despre Blanche, ea se simțea ușurată și își liniștea conștiința cu gîndul că, în sfîrșit, totul s-a aranjat. Rose Mary îl iubise pe Walter de la început, prin urmare ea n-avea de ce să-și facă scrupule... dar... dar... Și care era starea de spirit a lui Rose Mary ? Ea nu-l iubea pe Walter, dar îl plăcea... avea față de el o anumită simpatie... și unica ei dorință era să fugă de Blanche și de Bernard, mai ales din momentul cînd vor fi căsătoriți. A rămîne alături de ei i s-ar fi părut o situație de nesuportat. Ar mai fi putut evada în răstimpuri, ducîndu-se să stea la familia Bromley sau acceptînd invitațiile familiei Roden ; totuși, sediul ei ar fi rămas Alton-Leigh și casa lui Bernard de la Londra, iar Blanche ar fi continuat s-o însoțească la baluri. Asta ar fi fost mai mult decît putea ea să îndure, și își spunea că ar fi acceptat aproape orice soț numai să scape de o asemenea situație. Așa cum se prezentau lucrurile, nu i se putea întîmpla nimic mai bun. Știa că nu va mai iubi pe nimeni cum îl iubea pe Bernard. El era „alesul inimii ei" și, dacă nu-l putea lua de soț, nu-i păsa prea mult cu cine se mărita. Prefera să fie un bărbat pentru care să aibă simpatie și stimă. Walter reprezenta în ochii ei mai mult decît atît ; se simțea nespus de bine în compania lui. Îl admira în toate

privinţele, dar nu-l iubea... nu-l va iubi niciodată. Îşi făgădui însă că Walter nu-şi va da seama niciodată de acest lucru.

Blanche şi Bernard se căsătoriră în cerc restrîns, la Brompton Oratory. Martorul lui Bernard a fost Walter. Dintre prieteni n-au asistat decît principesa Solski şi surorile Olenev (tot necăsătorite), care veniseră de la Paris în acest scop. Bernard şi Blanche plecară la Paris. Rămaseră acolo două, trei zile, apoi petrecură o săptămînă la Cannes şi alte cîteva zile la Monte Carlo. Se întoarseră de îndată ce se termină vacanţa parlamentară. Rose Mary locuise între timp la verii ei Bromley.

Pe la începutul lui iunie avu loc la Brompton Oratory şi cununia lui Rose Mary cu Walter. Şi ei trecură prin Paris în drum spre Constantinopol. Blanche şi Bernard se instalară, între timp, în casa lor de la Londra — casa din Ovington Square în care trăise doamna Lacy.

Sezonul monden era în toi, iar Blanche începea să fie sătulă de atîtea dineuri politice şi de recepţiile oficiale la care Bernard se simţea obligat să ia parte ; căci el mergea tocmai la balurile şi la reuniunile de mare amploare, care o oboseau pe Blanche, în timp ce invitaţiile la mici dineuri şi serate dansante, unde ea s-ar fi distrat mai mult, le refuza. Blanche începea să se resimtă de pe urma efortului pe care i-l cerea acest gen de viaţă londoneză. Toate astea veneau prea tîrziu pentru ea.

Tocmai cînd se întreba cum avea să suporte restul acelui sezon monden, problema fu rezolvată în chip neprevăzut. Tatăl ei răci cu prilejul unei reuniuni ; răceala se complică cu o dublă pneumonie şi, după o scurtă suferinţă, se stinse. Avea şaptezeci şi doi de ani. Blanche îl îngrijise aproape tot timpul bolii, şi ultimele cuvinte inteligibile pe care i le adresă au fost : „Iartă-mă, scumpa mea Blanche ; n-am vrut".

Dragostea faţă de Blanche fusese singurul aspect altruist într-o viaţă egoistă. Îşi adorase fiica, iar ea îi dăruise în schimb aceeaşi sinceră afecţiune. Acum lăsase în viaţa ei un gol, căci lui îi putea povesti o mie de nimicuri pe care Bernard nu le înţelegea, sau care nu-l interesau, chiar dacă le-ar fi înţeles. Cu moartea tatălui ei dispărea aproape ultima ei legătură cu trecutul.

Henry Clifford fu înmormîntat la Londra, la Kensal Green ; ziarele publicară articole în care se vorbea despre Henry Clifford ca despre unul dintre ultimii „dandy“ [1] ; ca despre un om care ştiuse să rămînă tînăr îmbătrînind cu demnitate ; ca despre un supravieţuitor al epocii lui Thackeray ; se făceau referiri respectuoase la fiica sa, iar ziarele vieţii mondene erau inundate de lungi paragrafe privitoare la nunta frumoasei ex-prinţese italiene cu moştenitorul romanticului şi istoricului domeniu de la Alton-Leigh.

Parlamentul îşi prelungi sesiunea, anul acela, pînă tîrziu în vară, astfel că Blanche şi Bernard părăsiră Londra pentru Alton-Leigh, abia către mijlocul lui august. Bernard aştepta cu nerăbdare această primă vizită la castel după căsătorie. Îi spuse Blanchei că pusese la cale o surpriză pentru ea la Alton-Leigh, şi nimic nu-l putea determina să i-o dezvăluie. Sosiră tîrziu, într-o minunată după-amiază de august ; parcul şi casa arătau mai frumoase ca oricînd. Un arc triumfal fusese înălţat în faţa canalului de împrejmuire spre a le ura „bun-sosit“, iar Bernard trebui să primească delegaţii, să semneze cereri şi să ţină cuvîntări.

Cînd, în sfîrşit, ceremonialul se termină, intrară în casă, iar Bernard îi spuse Blanchei :

— Şi acum, surpriza !

— Unde e ? întrebă ea, nerăbdătoare ca un copil.

— Nu e aici ; e în grădină, şi o conduse spre terasă.

Acolo, pe terasă, aştepta grădinarul, cu un buchet enorm în mînă, surîzînd satisfăcut.

— Priveşte ! spuse Bernard.

Era într-adevăr o surpriză. Pentru Blanche fu mai mult decît o surpriză : un adevărat şoc.

Grădina, pusă la punct, era de nerecunoscut. Tot farmecul ei, evocînd basmul Frumoasei din pădurea adormită, pierise cu desăvîrşire, şi pentru totdeauna.

Fiecare buruiană fusese smulsă. Peluzele erau tunse mărunt ; ierburile încîlcite, tufele şi lăstărişul de pe alei dispăruseră.

Răzoarele erau pline de geranii roşii, într-o aliniere perfectă, cu lobelii pe margini ; pe alte straturi fuseseră

[1] Om elegant, la modă, cunoscător rafinat al manierelor alese.

plantate calceolarii și begonii. Era un triumf al grădinăritului ordonat.

Blanche era atît de copleșită de înfățișarea grădinii, încît sincera ei uluire putea fi interpretată foarte bine ca o expresie a încîntării.

— O ! exclamă ea.

— Știam că are să-ți placă. E o schimbare totală, nu-i așa ?

— Da, totală.

— Spune-i lui Roberts că ești mulțumită, îi șopti el. A muncit ca un rob ca să termine la timp.

— Găsesc că e minunat ce-ai făcut, zise ea. Își revenise și putea minți acum cu aparență de adevăr. E extraordinar. Nici nu știu cum ai reușit. Totul e transformat.

— Anul viitor, trebuie să-i dai sugestii lui Roberts în privința alegerii florilor.

— Îi voi da, desigur, răspunse Blanche, întrebîndu-se cît de curînd îi va fi posibil să aducă unele schimbări radicale în alcătuirea răzoarelor și în schema coloritului lor.

— Dar grădina de zarzavat ? întrebă ea.

— A rămas neatinsă. Acolo nu merită să faci transformări.

Bernard rosti aceste cuvinte ascunzîndu-și mulțumirea, iar Blanche, pe furiș, oftă și ea ușurată.

— Să mergem să vedem cum arată Dower House, spuse Blanche, nădăjduind și nutrind încrederea că cel puțin acolo nu fusese nimic atins, dar totodată simțind o vagă neliniște.

— Le-am spus să lase în pace casa asta. Cu personalul pe care îl avem în momentul de față n-ar fi fost timp să ne ocupăm și de ea ; pe urmă mamei îi plăcea așa cum e și, dealtfel, nici eu n-aș dori să-i aduc modificări.

„Își cere scuze că n-a dichisit și Dower House !" gîndi Blanche. „Doamne sfinte !" Și ironia vieții îi sări în ochi mai acut ca niciodată.

Pătrunseră în grădina casei. Totul era la fel ca înainte. Pînă și plantele din răzoare erau aceleași pe care doamna Lacy le sădise an după an, menținute cu venerație de Roberts, grădinarul, care-i cunoștea predilecțiile cam demodate și bizare (după părerea lui) pentru garofițe-de-grădină, nalbe roșii, floarea soarelui (înflorite atunci), rezeda și petunii.

Soarele apunea printre ulmii înalți. O delicată somptuozitate învăluia grădina și peisajul îndepărtat. În curînd avea să răsară luna, roșietică, enormă, ca scutul unuia dintre zeii războiului troian. „Aici, cel puțin, frumusețea vieții romantice de altădată mai dăinuie încă", reflectă Blanche, și în aceeași clipă se învinui pentru că resimțise dezamăgire în fața surprizei pregătite de Bernard. Intenția lui fusese să-i facă o plăcere. Era absurd, împotriva rațiunii și a naturii să dorești ca o grădină geometrică, proiectată de Le Nôtre, să rămînă neîngrijită și năpădită de bălării. Fusese o gîsculiță sentimentală, cu nimic superioară acelor persoane de la Roma pe care le văzuse atît de des regretînd distrugerea vreunei cocioabe insalubre. Cît de mult o enervau pe atunci ! Cît de sever îi judecase, și iată că acum gîndea și simțea la fel... Totuși un glas îi răspundea : „Așa cum se înfățișa, era o grădină unică ; n-avea pereche. Unchiul Charles ar fi admirat-o nespus, și chiar tata ar fi găsit că e păcat s-o transformi..."

Plutea în aer o mireasmă de recoltă strînsă, o senzație de largă binecuvîntare, de lucru împlinit și dus la bun sfîrșit. Așa cum ședea în grădinița de la Dower House, împreună cu Bernard, cu soțul ei, în seara întoarcerii acasă, Blanche simți că și pentru ea se săvîrșise un ritual. Acum, în seara aceea calmă, îmbelșugată, în grădina cu nalbe și floarea soarelui, în fața acestei vechi căsuțe respectabile, care fusese locuința și steaua călăuzitoare a mamei lui Bernard... aici, cu Bernard alături de ea, simți că în viața ei luase sfîrșit zbuciumul, durerea, furtuna. Atinsese un liman. Nimic nu-i mai tulbura pacea.

Totul se desfășurase cum nu se putea mai bine. Cerul era auriu, acel auriu potolit și cald al chihlimbarului ce nu apare decît la apropierea toamnei. Blanche simți cum îi coboară în inimă o pace adîncă.

Deodată, Bernard îi spuse :

— Știi, Blanche, am o idee minunată ! Ce stupiditate că nu m'-am gîndit mai demult !

— Ce anume ?

— Am primit vești azi dimineață de la Walter ; ar dori să se înapoieze în Anglia anul viitor, ca să se stabilească definitiv și să scrie. Și Rose Mary vrea să se întoarcă în țară. Cartea lui apare în ianuarie — un volum mic de schițe, scrise în ultimii ani ; dar are intenția să

se apuce de o lucrare mai importantă. Problema care se pune este : își pot ei îngădui să locuiască în Anglia, unde chiriile sînt atît de ridicate ? El socotește că, deocamdată, nu și-ar putea permite acest lucru. Dar eu am găsit soluția. De ce n-ar locui aici, la Dower House ? Ar fi tocmai ceea ce le trebuie, nu-i așa ?

— Găsesc că ar fi perfect, răspunse Blanche.

Reveniră la castel. Vremea începea să se răcorească.

CARTEA a III-a

CAPITOLUL I

CARTEA LUI WALTER TROUMESTre a apărut în primăvara anului următor. A avut succes de public, s-a bucurat de comentarii favorabile și de recenzii elogioase în presă, și s-au scos trei ediții. Era o culgere de schițe și articole de revistă pe care le scrisese în cursul călătoriilor din ultimii ani în Orientul Apropiat și în alte locuri.

Succesul cărții determină redacția ziarului pentru care lucra în calitate de corespondent să-i ridice salarizarea din dorința de a-l menține în continuare în Orientul Apropiat. Critica declară că descrierile vieții orientale semnate de Walter Troumestre erau tot ce apăruse mai bun în genul acesta de la *Eothen* [1].

Între timp, Bernard îi scrisese, sugerîndu-i să vină să locuiască la Dower House, unde putea să se consacre noii lucrări.

În timpul ultimilor cinci ani, Walter adunase un bogat material despre Orient ; dorea să elaboreze o lucrare amplă — ceva mai de seamă decît niște simple note de călătorie și *choses vues* [2] — o carte sugestivă, jumătate istorică, jumătate filozofică. Pentru a realiza acest lucru avea nevoie să se stabilească pentru cîtva timp într-un loc liniștit. Oferta lui Bernard era ideală.

[1] *Eothen* (1844) e titlul unui volum de note de călătorie, scrise cu un savuros spirit de observație, de *Alexander William Kinglake* (1809—1891).

[2] Lucruri văzute (fr.).

Walter se sfătui cu Rose Mary. Ea dorea nespus de mult să se întoarcă în Anglia, dar în același timp nu-i surîdea ideea de a locui atît de aproape de Blanche și de Bernard, sau, mai bine zis, ideea asta o înspăimînta... pentru că, într-unele privințe, era prea atrăgătoare. Nu putea aduce, însă, nici o obiecție rezonabilă. Îi spusese de atîtea ori soțului ei cît de mult o frămînta dorul de țară. Propunerea lui Bernard schimba cu totul situația, astfel că, atunci cînd redactorul șef al ziarului la care colabora Walter îl rugă să rămînă în Orientul Apropiat pînă la sfîrșitul sesiunii parlamentare, Walter, de comun acord cu Rose Mary, consimți să-și prelungească șederea numai pînă la mijlocul lui iunie. Trimetea un articol pe săptămînă ziarului *Morning News*. Sediul său era la Constantinopol, dar se deplasa la Atena și la Sofia împreună cu Rose Mary. Curînd după sosirea lor în Orient, plecară călare de la Sofia spre a vizita Uskub și Monastir. La începutul lui aprilie Rose Mary născu un băiat pe care îl botezară Bernard ; prin procură, Bernard Lacy fu nașul copilului.

Walter respinse propunerea de a-și prelungi șederea dincolo de luna iunie.

— La urma urmei, spuse el, ne putem întoarce oricînd aici dacă e nevoie, ca să avem din ce trăi, iar dacă locuim la Alton-Leigh, vom putea pune ceva bani deoparte. Și chiar dacă nu vom face economii, ceea ce mi se pare puțin probabil, tot vom avea suficiente mijloace de trai.

Sosiră la Londra la mijlocul lui iunie și rămaseră în capitală pentru festivitățile Jubileului de diamant. Locuiră la mama lui Walter Troumestre, lady Alice Troumestre — văduvă, cu o fiică măritată și alta necăsătorită — în căsuța acesteia, veșnic în dezordine, din Mansfield Street. Fuseseră invitați să urmărească procesiunea de la Whitehall House. De asemenea, fuseseră poftiți să ia parte la un bal costumat ce se dădea la Wessex House ; la rîndul lor Blanche și Bernard primiseră și ei o invitație. Era al doilea bal costumat la care lua parte Blanche în viața ei, și nu ținea deloc să meargă, dar acceptă, pentru că așa dorea Bernard. În aceeași seară, toți patru — Blanche și Bernard, Walter și Rose Mary — erau invitați de tînăra lady Pevensey (bătrîna lady Pevensey, cumnata prințesei Giulia, murise cu cîțiva ani în urmă), care oferea la Pe-

vensey House un dineu, înaintea balului ; invitaţii trebuiau să vină, prin urmare, costumaţi.

Cu cîteva zile înainte, mătuşa Cecilia, doamna Walter Clifford, decedă. Blanche, fiind în doliu, nu mai putea merge la bal, nedorind să rănească sentimentele verişoarelor ei, dar stărui ca Bernard să se ducă singur ; în orice caz, puteau participa amîndoi la dineul soţilor Pevensey. Doamna Walter Clifford era şi mătuşa lui Rose Mary, dar cum Rose Mary n-o văzuse niciodată în viaţă, şi nu-şi cunoştea nici verişoarele, rămase stabilit că nimic n-o împiedica să ia parte la bal. La dineul de la Pevensey House se întîlneau deci, pentru prima oară de la căsătoriile lor, Blanche, Bernard, Walter şi Rose Mary...

Rose Mary se costumă pentru bal în spaniolă, după un tablou de Goya, recent achiziţionat de National Gallery. Era portretul unei doamne blonde, îmbrăcată în saten roz şi dantelă neagră, cu o mantilă pe cap din aceeaşi dantelă neagră, peste un pieptene înalt. Costumul îi punea în valoare frumuseţea proaspătă şi, ca o adevărată spaniolă, Rose Mary ştia cum să poarte mantila.

Blanche copiase costumul unei străbune a lui Bernard, după un portret de la Alton-Leigh, înfăţişînd-o pe acea Annabel Lacy ce trăise pe vremea lui Carol I, eroina legendei romantice a trubadurului fantomă. Rochia era din saten verde ca marea, în nuanţa verzui-albăstruie cu puternice reflexe luminoase (culoarea mării greceşti) atît de frecventă în tablourile lui Van Dyck ; purta un colier de perle, cercei de perle enorme, şi o singură garoafă mare, roşu-aprins ; părul era pieptănat în stil Henrietta-Maria, cu un mic şirag de perle la spate.

La Pevensey House se adunase o mulţime de invitaţi, tineri şi bătrîni, toţi în costume — dar majoritatea nu depăşeau nota convenţională, costumele fiind mai mult elegante şi distinse decît frumoase. Rose Mary şi Blanche, fără a suferi vreo comparaţie, obţinură cele mai multe sufragii pentru frumuseţe. Pînă la sosirea Blanchei şi a lui Bernard, Rose Mary fusese considerată cea mai frumoasă din vastul salon, şi se simţise exaltată de această certitudine. Bernard veni îmbrăcat ca nobil veneţian, într-un costum copiat după un tablou din şcoala veneţiană, din saten negru brodat cu crini heraldici aurii, distins şi totodată pitoresc.

Cînd perechea își făcu apariția în imensul salon de la etaj, fastuos decorat, unde Lady Pevensey își primea musafirii, amîndoi produseră o puternică impresie, căci nu păreau travestiți, ci se încadrau în mod firesc în somptuozitatea palatului.

Rose Mary nu-și putu stăpîni o tresărire de amară invidie.

„Cum reușește ? reflectă ea. Mă eclipsează, pe mine ca și pe toate celelalte. N-are nici un drept să arate cum arată. În definitiv, trăsăturile ei n-au nimic deosebit ; sînt atîtea femei cu ochi mai frumoși ca ai ei ; are o siluetă extrem de grațioasă, dar destule altele nu sînt cu nimic mai prejos. E cu douăzeci și cinci de ani mai în vîrstă decît mine, și totuși mă simt neîngrijită și comună pe lîngă ea, ca și cum aș fi plămădită dintr-un aluat mai grosolan."

La începutul dineului, cei ce se găseau vizavi de Blanche nu se puteau opri să n-o privească. Discutau despre frumusețea ei.

— Ce minunat arată Blanche !, îi spuse Rose Mary lui Bernard.

— Da ; nu-i așa ? O prinde epoca asta. Bernard rosti cuvintele pe un ton oarecum distrat, ca și cum era obișnuit să repete mereu aceleași lucruri, și schimbă vorba.

Rose Mary surprinse nota de indiferență din intonația lui și se mîră.

Din cînd în cînd, ori de cîte ori găsea prilejul, fără ca ea să observe și fără să aibă aerul că o fixează, Bernard arunca pe furiș cîte-o privire spre Rose Mary — o privire de admirație.

În timp ce frumusețea Blanchei îi devenise o obișnuință, aceea a lui Rose Mary însemna o surpriză de fiecare dată cînd o privea. Era genul de frumusețe pe care îl admira cel mai mult. Rose Mary nu știa acest lucru, ceea ce-i sporea înverșunarea împotriva Blanchei. Avea senzația că-i va strica toată seara. Dar nefericirea ei nu era nimic pe lîngă aceea pe care o încerca Blanche. Nu putea suporta să-l vadă pe Bernard alături de Rose Mary. Înțelegea semnificația privirilor furișe pe care le arunca mereu spre Rose Mary ; citea în ochii lui o admirație sinceră, fără rezerve. Cunoștea această privire și știa că, în clipa aceea, Bernard e deplin fericit. Avea impresia că Rose

Mary o face să pară bătrînă... şi o năpădea un val cumplit de gelozie amară şi deznădăjduită.

În timp ce mintea ei frămînta asemenea gînduri, întreţinea un schimb de amabilităţi şi platitudini cu amfitrionul. De cealaltă parte a mesei, Maud Dallington îi spunea lui Gabriel Carteret :

— Da, o cunosc de-o viaţă întreagă ; am ieşit la baluri împreună. Sînt de acord — arată mai bine ca oricînd acum ; dar poate că noi o vedem cu ochii trecutului.

— Ar fi trebuit să pună mai mult roşu în obraji astă-seară, pentru bal, spuse Gabriel Carteret. I-ar fi pus în valoare carnaţia albă şi strălucirea ochilor.

— Ar trebui s-o pictezi.

— E cu neputinţă de pictat. S-ar pierde tot farmecul într-un portret ; nu e o frumuseţe clasică, cu trăsături regulate. Toată frumuseţea ei stă în atmosferă, în graţie, în luminozitate — valurile astea de lumină pe care le împrăştie, parcă, în jurul ei... E ceva intangibil, ca parfumul unei flori, sau timbrul unei arii muzicale... Nu poţi prinde asta pe pînză, sau, cel puţin, eu n-aş putea... e ceva mult prea iluzoriu. Şi încă ceva : cred că are, poate, prea multă distincţie ca să fie o frumuseţe uşor de reprodus în pictură.

— O ! dar tocmai aici e punctul ei de glorie ; tocmai printr-asta ne eclipsează... ne face să apărem lipsite de gust şi de eleganţă.

— Da, aici — într-un salon, la un dineu, lîngă toate aceste persoane — şi făcu un semn rapid cu capul spre figurile mai convenţionale — dar pe pînză e altceva. Vezi, frumuseţea ladyei Lacy nu e o frumuseţe pentru luminile rampei — niciodată n-ar „sări rampa", cum zic actorii. Mă îndoiesc chiar dacă va fi remarcată în mod deosebit astă-seară, la Wessex House. În schimb, aş putea s-o pictez pe verişoara ei, vecina mea, adăugă el, coborînd glasul şi aruncînd o privire rapidă spre Rose Mary. Ea ar trece peste toate luminile rampei ; cu cît mai multe, cu atît mai bine.

— Dintre ele două, o admiri, deci, mai mult pe ea ?

— O, nu ! O prefer pe cea de vizavi ; dar mă depăşeşte — e prea singulară, prea perfectă — pentru penel, creion, culoare şi pînză.

— Ai dreptate.

În timpul acestei conversații, lordul Pevensey îi spunea Blanchei :

— Doamnă Troumestre mi se pare o frumusețe remarcabilă ; e verișoara dumitale, nu-i așa ? E atît de ieșită din comun !

— Nu-i așa ? spuse Blanche. Mama ei era spaniolă.

— Ah, așa se explică. Bernard pare a fi în admirația ei ; trebuie să fii atentă, adăugă el rîzînd.

Era de aceeași vîrstă cu Bernard și unul din foștii lui camarazi de școală.

— Da, zise Blanche, silindu-se să rîdă, dar dîndu-și seama că rîsul ei avea un sunet spart, îngrozitor de artificial.

Către sfîrșitul dineului, Bernard, total absorbit de Rose Mary, ajunsese absolut insensibil la restul celor de față. Nici nu mai încerca măcar să adreseze vreun cuvînt celeilalte vecine, cu care se mulțumise să schimbe cîteva amabilități la început, lăsîndu-se furat de bucuria ce părea că-l inundă. Blanche era acut conștientă de cele ce se petreceau.

După dineu avu o lungă convorbire cu vechea ei prietenă, Maud Dallington, care-i povesti toate noutățile și cancanurile din Italia ; iar cînd bărbații ieșiră și ei din sufragerie, Walter Troumestre (cam nepotrivit costumat în personaj din epoca elizabetană, reușind să fie la fel de neîngrijit în haine din veacul al XVI-lea ca și în cele din secolul al XIX-lea) veni să-i vorbească.

— Îți place costumația lui Rose Mary ? întrebă el. Ți se pare reușită ? A fost ideea mea ; ea a vrut să se costumeze cu totul altfel — în vînzătoare de portocale sau așa ceva. Am văzut din întîmplare tabloul, acum cîtva timp, la National Gallery, și mi-a venit ideea că este exact ceea ce-i trebuie.

— I se potrivește extraordinar, răspunse Blanche.

— Nu vii la bal ?

— Nu ; în seara asta am să fiu Cenușăreasa. Bernard merge.

— Apari la miezul nopții ?

— Mi-e teamă că nu.

— Ar fi păcat să nu vii. Va fi ceva de neuitat. Și, pe urmă, ți-era mătușă doar prin alianță.

— Da ; dar, vezi, le cunosc foarte bine pe fetele ei și s-ar putea să se simtă ofensate dacă ar citi în ziare că

am fost la bal. Nu văd însă nici un motiv ca Bernard să nu se ducă. El n-a cunoscut-o pe mătușa mea.

— Poate că nici Rose Mary n-ar trebui să meargă.

— O, ba da ! ea nu le cunoaște pe verișoare.

În clipa aceea mai sosiră cîțiva prieteni care nu participau la bal, precum și alții care erau costumați, iar către ora unsprezece toți se pregătiră să plece.

În trăsură, Blanche îl întrebă pe Bernard :

— Nu-i așa că Rose Mary era drăguță ?

Ea spera ca el să răspundă : „Nu așa ca tine !“ În loc de asta, el fu de acord din toată inima.

— Chiar adorabilă.

— Nu ți-a plăcut rochia mea ; așa e ?

— Ba da, mi-a plăcut. Tuturor le-a plăcut.

— Adevărat ?

— Sigur că da. Pe tine întotdeauna te admiră lumea.

Blanche avu groaznicul sentiment că Bernard o lua ca pe un lucru de la sine înțeles ; ceva stabilit și obișnuit — la fel de bine stabilit și de obișnuit ca Arcul de triumf. În schimb, în tonul cu care vorbea despre Rose Mary se deslușea ceva nou, ceva ce nu putea fi confundat și care-i pricinuia o acută suferință.

Blanche urma să-l lase pe Bernard la Wessex House și apoi să-și continue singură drumul, dar, cînd confortabilul cupeu porni, Bernard îi spuse Blanchei :

— Te conduc întîi acasă.

El credea că e tristă pentru că nu merge la bal.

— Nu, e mai bine să nu mă conduci... ai să întîrzii. Trebuie să vezi invitații cînd sosesc.

Bernard trase de cordon și, scoțînd capul pe fereastră, spuse vizitiului : „Acasă !“

— Nu prea am chef să merg fără tine, spuse Bernard după un răstimp.

— O ! dar *trebuie* să te duci. Ar fi o nerozie să pierzi balul... afară de asta, ai să te distrezi.

— Nu ; fără tine, nu.

Blanche avu un rîs scurt, cu o notă de amărăciune. Intenția ei fusese să elimine această notă, dar nu izbutise.

— Nu mă crezi.

— Ba te cred, răspunse ea, fără convingere.

Bernard, jignit, se supără.

— Foarte bine, atunci, nu voi merge.

— Bernard, te asigur, îţi jur că te cred ; ştiu că ţi-ar face plăcere să merg... şi că ţi-e penibil să mă laşi... ştiu că ţi-e milă de mine.

— Că mi-e milă ? De ce ? întrebă el bănuitor.

Expresia fusese nefericită.

— Că mă laşi acasă ca pe o Cenuşăreasă. Singură, şi totuşi gata costumată pentru bal.

— Nu te las gata costumată şi singură. Ţi-am spus că nu merg ; am vorbit serios, spuse el pe un ton cam aspru. Începea să se enerveze.

Enervarea lui o irită pe Blanche.

— În timp ce tu te-ai amuza atît de bine, continuă ea, neluîndu-i în seamă întreruperea. Vor fi acolo destule persoane pe care le admiri.

Bernard nu răspunse.

Urmă o lungă tăcere, şi în vremea asta trăsura trecea pe lîngă Knightsbridge intrînd în Brompton Road.

— Nu fii copil, Bernard ; trebuie să te duci. Nu te preocupa de mine. Am o migrenă şi aş prefera să mă culc. Vreau să dorm.

Bernard o privi cu tandră compătimire şi totul s-ar fi putut sfîrşi cu bine dacă Blanche n-ar fi avut nefericita inspiraţie să adauge :

— Afară de asta rochia mea e nereuşită. Nu-ţi place.

— Cum poţi să spui aşa ceva ? Asta chiar nu-i drept, replică el cu bruscheţe.

— N-ai pronunţat un cuvînt despre ea.

— Nu-i adevărat, Blanchie dragă, îi întoarse el vorba brutal. Ţi-am spus că o admir imens. Mai mult ce voiai să-ţi spun ?

— Nu e vorba ce-ai spus — ci *cum* ai spus. Mi-am dat seama că în realitate n-o admiri.

— O, Blanchie !

— Ai avut dreptate. E nereuşită. Mă face urîtă şi bătrînă. Mi-am dat seama că toţi gîndeau aşa.

— Ce aiureli ! Toţi au susţinut că arătai mai bine ca oricare. Rose Mary a declarat : „Pe lîngă ea toate părem prost îmbrăcate".

— A spus *ea* asta ? Întrebarea avea o nuanţă satirică.

— Da, a spus. După o pauză : Şi toată lumea era de aceeaşi părere.

— N-are nici un rost să spui asta acum ; e prea tîrziu.

— Blanchie, Blanchie, te rog, nu mai fi așa, fără minte ! o imploră el.

— Bine, atunci trebuie să te duci la bal.

— Nu doresc să mă duc fără tine.

— Știu că dorești să te duci. Mă pui într-o situație extrem de jenantă ; mă faci să mă simt egoistă.

— Ei bine, nu *vreau* să merg fără tine, încheie el cu hotărîre.

— Te rog, Bernard ; doresc sincer să te duci.

Dar oricît se străduia, nu izbutea să imprime cuvintelor ei o notă de reală convingere. Nu se putea opri să nu strecoare în intonație o mică fărîmă de asprime, un grăunte infim, dar de o duritate de cristal.

Ajunseseră acasă. Coborîră din cupeu. Valetul deschise ușa.

— Nu mai am nevoie de dumneata, îi spuse Bernard vizitiului. Nu suna, îi porunci valetului, și deschise ușa de la intrare cu cheia.

— Ba da, ba da, avem nevoie de dumneata, îi spuse Blanche vizitiului ; așteaptă. Intră o clipă ; vreau să-ți spun ceva, i se adresă lui Bernard.

— Nu e nevoie să aștepți, îi spuse Bernard din nou vizitiului. Vizitiul dădu bice cailor și plecă. Blanche se făcu albă ca varul sub fardul de pe obraji.

— Ești crud. Ești neomenos cu mine.

Blanche se prăbuși pe scaunul cu spătar înalt, de modă veche, ce se afla în vestiar, lîngă o masă plină de cărți de vizită, cu colțul îndoit, și pe care se înșirau, în ordine perfectă, jobenurile lui Bernard, frumos periate și călcate. Se uită la tabloul înfățișînd bătălia de la Alma, atîrnat deasupra mesei, și izbucni în lacrimi. Avea senzația că-și distrusese palatul fericirii ei și că ședea acum printre ruine. Bernard văzînd-o că plînge, se simți pe dată înduioșat.

— Nu plînge, Blanche scumpă, nu plînge. Te rog, nu plînge.

— Atunci te duci la bal ? întrebă ea printre lacrimi.

— Bine, dar acum e prea tîrziu ; am dat drumul trăsurii.

— Te poți duce cu o birjă.

— Nu costumat așa.

— De ce nu ?

— E cu neputință.

— Ia un cupeu închis.

— Nu mai găsesc acum nici unul ; e mult prea tîrziu, și afară de asta, cinstit și sincer, nu doresc să merg ; tot am pierdut partea interesantă.

— Foarte bine, zise Blanche, atunci merg eu.

— Scumpa mea, Blanche dragă, nu fii copilă.

— Nu glumesc.

— Verișoarele tale se vor simți ofensate.

— Ce-mi pasă ! Afară de asta, e tîrziu, cum spui tu, și nici nu vom fi anunțați. Nu vor afla, și nu-mi pasă nici dacă află.

— Nu fii atît de nerațională, Blanche, spuse Bernard pe un ton calm, imperturbabil.

— Vrei să spui că ți-ar fi rușine cu mine — așa cum arăt.

— Știi bine că nu ăsta mi-a fost gîndul.

— Ba da. Ți-e rușine de mine. Ți-e teamă că ai să fii luat în rîs... că lumea o să spună : „Uite-l pe sărmanul Bernard Lacy care s-a însurat cu o femeie mult mai în vîrstă decît el — și se cunoaște... Bietul băiat !"

Blanche își pierduse controlul și vorbea necugetat.

— Perfect, spuse Bernard. Merg, dacă insiști.

— Și mă iei și pe mine ?

— Dacă dorești să mergi, bineînțeles că te iau.

— Sigur că doresc să merg. Crezi că mi-e plăcut să... Se opri, izbucnind în alt acces de plîns.

— Blanchie, Blanchie, scumpa mea !

O cuprinse în brațe, sărutîndu-i obrajii înlăcrămați.

— Îmi pare așa de rău, Bernard, spuse ea printre hohote. Am fost groaznică.

El o sărută, liniștind-o, alinînd-o.

— Fac tot ce vrei tu... Merg cu tine sau fără tine.

Blanche zîmbea înviorată.

— Prefer să te duci fără mine.

— Nu, zise Bernard, știu că dorești să mergi — trebuie să mă însoțești.

— Cum ajungem acolo ?

— Foarte simplu, cu o birjă.

— Cum o găsim ? Toți servitorii s-au culcat.

— Găsesc una într-o clipă. E o stație imediat lîngă scuar.

— Nu te duce așa, Bernard... bine, du-te ! pentru tine... nu pentru mine.

Bernard ieși și se întoarse numaidecît cu o trăsură.

— Vin imediat, îi spuse ea, dar trebuie să mă aranjez puțin, altfel observă toată lumea că am plîns. Nu durează decît o clipă. Nu cred că mai are vreo importanță prezența mea, fiindcă, oricum, e prea tîrziu ca să mai fim anunțați.

— Bineînțeles că nu ; te aștept, răspunse Bernard împăciuitor.

Blanche urcă în camera ei și își spălă ochii cu apă de trandafiri. Camerista veni și-i refăcu coafura. Se pudră și se fardă din nou, apoi, în fața unei oglinzi înalte își puse la punct toaleta. Operația dură peste o jumătate de oră. Bernard aștepta în hol, căutînd să-și stăpînească nerăbdarea cu bărbăție. Fuma țigară după țigară.

În sfîrșit, Blanche apăru.

— Arăți minunat, spuse Bernard.

— Adevărat ?

— Ai să arăți mai bine decît toate, scumpa mea, te asigur.

Trecuse demult de miezul nopții, se apropia ora unu cînd ajunseră ei la Wessex House, iar amfitrioana nu se mai afla în capul scării. Se dansa cadril ; începuse să se servească supeul.

Bernard o zări pe Rose Mary aproape imediat și o invită să supeze împreună cu el. Ea acceptă cu vioiciune.

Rose Mary se distingea, în acel decor, în mijlocul mulțimii scînteietoare de invitați în travestiuri... Frumusețea și costumul ei „săreau rampa" cu brio, iar fastul acelei seri îi furniza exact rampa de care avea nevoie. Strălucea ca o actriță pe scenă. Își înnegrise sprîncenele și își fardase cu roșu obrajii chiar înainte de bal — nu îndrăznise să facă acest lucru înainte de dineul de la Pevensey House — și acest machiaj, în combinație cu părul blond deschis și ochii mari, albaștri, sub înalta mantilă de dantelă neagră, făcea din ea o figură de neuitat.

Sir Gabriel Carteret, cu intuiția lui de artist, făcuse un pronostic just în privința ei, după cum nu se înșelase nici în privința Blanchei. La Pevensey House, la acel dineu de persoane aristocratice, de o distincție și o ele-

ganță oarecum rigidă, Blanche sclipea viu, radiind în jurul ei lumină ; printre cei distinși era cea mai distinsă ; dar aici, în acea mulțime pestriță, în acea galaxie de scînteieri, costumație de scenă și bijuterii veritabile, printre acele Cleopatra, Teodora, Hebe sau Charlotte Corday, ea, în rochia ei albastru Van Dyck, avea aerul că nici nu e travestită. Arăta ca și cum ar fi purtat o rochie de seară fără pretenții, și, pentru prima oară în viață, frumusețea ei, de un gen cu totul aparte, suferea o eclipsă categorică.

Deveni conștientă ea însăși de acest fapt din clipa cînd ajunse în capul scării. Nimeni nu-i dădea prea multă atenție. Se așeză pe un scaun aurit de pe palier, cu spatele la scară, spunîndu-și :

„Ce greșeală am făcut să viu !"

Îl văzu pe Bernard coborînd scara cu Rose Mary la braț — Rose Mary cu ochii sclipitori, rîzînd, vorbind, strălucind, frapantă și plină de tinerețe ; toată lumea se întorcea să-i privească... Ei n-o observară pe Blanche... coborau de partea cealaltă a scării. „În fond, el n-ar fi venit fără mine, își spuse Blanche. Ar fi fost un act de egoism să nu viu, să-l lipsesc de acest amuzament..."

Sir Gabriel se apropie de ea.

— Începe un cadril italian ; mergem și noi să privim ?

— Da, răspunse Blanche.

Nu intrară în sala de bal, care era plină, ci într-un spațiu semicircular ce dădea spre sala de bal prin trei deschideri fără uși, despărțite prin pilaștri. Stînd în picioare în spatele unui șir de privitori așezați pe scaune, aveau o vedere minunată. Blanche își reaminti de balul costumat de la palatul Sori. Ce mult era de-atunci ! și cîtă deosebire ! Fusese neasemuit mai somptuoasă festivitatea de odinioară, deși aici întîlneai, poate, mai multe femei frumoase. Dar chiar așa fiind, balul din seara aceasta semăna cu o pantomimă de la Drury Lane în comparație cu cel de altădată.

Blanche auzi în spatele ei două persoane vorbind rusește. Asta îi aminti de Roma. În momentul acela perechea care ședea în fața lor se ridică și plecă, iar Blanche și Sir Gabriel intrară în sala de bal și se așezară pe scaunele libere. Se aflau acum în primul rînd al spectatorilor. În spatele lor, Blanche auzi un glas de femeie — un

glas bine cunoscut, dar pe care nu-l putea identifica — punînd altei persoane întrebarea :

— Ce spuneau cei doi ruşi ?

— Unul dintre ei, veni răspunsul — vorbea un bărbat, al cărui glas îi suna familiar în urechi. („E Herbert Napier, cu siguranţă", gîndi ea ; şi, într-adevăr, se întorsese în ţară de la Petersburg, în concediu) — a întrebat cine este...

— Aceea ? spuse glasul feminin încet, aproape în şoaptă ; dar Blanche auzea şi iarba cum creşte, şi avu senzaţia că, printr-o privire sau un gest imperceptibil, doamna indica pe cineva... avu senzaţia, nu ştia nici ea de ce, că ea însăşi era cea arătată.

— Iar celălalt, continuă el cu glasul scăzut, a răspuns *„Bîvşaia krasaviţa"*. Asta înseamnă o frumuseţe trecută... cineva care a fost odată frumoasă. Închipuieşte-ţi !

Blanche ardea de curiozitate să privească îndărătul ei, dar se abţinu. Era sigură acum că vorbeau despre ea ; şi totuşi, de ce ?

Ceva mai tîrziu întoarse capul. Bărbatul — de vreo treizeci de ani — purta un costum Henric al IV-lea, iar doamna, o apariţie orbitoare în aur, argint şi perle, era „regina Ciprului" şi avea o siguranţă în mişcări de parcă niciodată n-ar fi purtat alte veşminte.

— Eu găsesc, spuse ea cu glas tare, cînd o văzu pe Blanche întorcînd capul, că Daisy Fenmouth e mai frumoasă acum ca oricînd...

„Deci nu vorbeau despre mine", gîndi Blanche. Dar Herbert Napier, interceptînd probabil un semnal telegrafic tacit, se grăbi să răspundă tare :

— Da, da, desigur.

„Bănuieşte că am auzit-o, gîndi Blanche, şi vrea să dreagă lucrurile." Apoi regina orientală se prefăcu că abia atunci o observă.

— Ce mai faci, dragă Blanche ? Ce rochie superbă ! Cine ţi-a lucrat-o ? Foucet ? Copiată după un tablou, nu-i aşa ?

Era lady Agincourt, pe care Blanche o întîlnise la Paris şi, de cîteva ori, la Roma.

— Îl cunoşti pe Herbert Napier, desigur. Blanche şi-l amintea perfect şi-i întinse mîna. Vino într-o zi pe la mine.

Lady Agincourt şi Napier se depărtară şi Blanche auzi rîsul lui Herbert Napier străbătînd mulţimea gălăgioasă

pînă la ea. „Sînt sigură, gîndi Blanche, că rîd de gafa pe care erau s-o facă — pe care aproape au făcut-o."

Sir Gabriel o invită pe Blanche la supeu. Ea acceptă. Nu se simţise niciodată atît de nefericită, dar îşi luase hotărîrea să îndure totul pînă la capăt. Era vina ei.

Coborîră în sufragerie şi ocupară două locuri libere la o masă rotundă, plină de invitaţi care se amuzau şi rîdeau cu hohote. La masa alăturată, Blanche observă că Bernard şi Rose Mary mai şedeau încă împreună. Supeul li se servise probabil de multă vreme... Îşi vorbeau întruna, neluînd în seamă lumea dimprejur, sau timpul... Blanche avu senzaţia că un pumnal ascuţit i se înfige în inimă. Simţi că-i vine ameţeală.

Lui Gabriel Carteret îi era foame şi acceptă să fie servit cu supă caldă, prepeliţă friptă şi căpşuni cu frişcă. Blanche n-avea poftă să mănînce, dar bău, aproape pe negîndite, o cupă cu şampanie şi ronţăi o căpşună. Nu asculta ceea ce-i spunea Gabriel Carteret, dar îi răspundea mecanic. La un moment dat, atenţia îi fu atrasă de un alt comesean, deghizat în soldat al lui Napoleon. Întîi nu-l recunoscu, apoi — cum el îi vorbea ca şi cum se cunoşteau demult — îşi dădu seama, printr-o bruscă licărire de memorie, că era Sidney Mayfield.

— Ştii că habar n-aveam la început cine eşti ? îi spuse el.

— Bănuiesc că m-am schimbat mult.

— Da, răspunse el ; pe urmă, corectîndu-se, adăugă : Travestiul ne schimbă tuturor înfăţişarea.

— Cred şi eu, zise Blanche şi, ridicîndu-se de la masă, se scuză că trebuie să plece.

Trecînd pe lîngă masa la care şedeau Rose Mary şi Bernard, îi spuse soţului ei :

— Eu mă duc acasă. Am o migrenă. Poţi să-mi dai cheia ? Ţi-o las sub covoraş.

— *Dar de ce ? o întrebă el. Vin şi eu cu tine.*

— Nu, te rog nu veni. Te rog, şi era atîta anxietate şi insistenţă imperativă în aceste două cuvinte, încît Bernard se simţi obligat să i se supună.

— Bine, răspunse el, dîndu-i cheia. Crezi că, într-adevăr, nu te pot ajuta cu nimic ?

— Nu, absolut cu nimic. Sir Gabriel îmi aduce un cupeu.

Sir Gabriel Carteret o însoți pînă afară, ajutînd-o să urce în trăsură. Ajungînd acasă, Blanche se culcă, dar nu izbuti să adoarmă. Plînse pînă cînd își umezi perna ; dar cînd Bernard se întoarse peste vreo două ore, nu observă că ar fi ceva în neregulă. Aruncă o privire în camera ei, chemînd-o : „Blanchie“ ; dar nu primi nici un răspuns. „Perfect,“ își zise el, a adormit.“ Dar Blanche nu închise ochii în noaptea aceea.

CAPITOLUL II

ÎN ZIUA URMĂTOARE BALULUI, Walter și Rose Mary părăsiră Londra și se duseră la niște prieteni de-ai lui Walter, în provincie. Blanche și Bernard rămaseră în capitală pînă la începutul lui august, cînd plecară la Alton-Leigh. Rose Mary și Walter sosiră și ei curînd după aceea, stabilindu-se la Dower House.

Walter se puse pe lucru ca să-și scrie noua sa carte. La Alton-Leigh era o continuă perindare de musafiri — întîi, în septembrie, pentru vînătoarea de potîrnichi, mai tîrziu pentru cea de fazani.

La început Rose Mary venea rar la Alton-Leigh, așteptînd să fie invitată, ceea ce o irita pe Blanche. Știa că e nedreaptă cu Rose Mary păstrînd un resentiment pentru atitudinea ei, dar asta n-o împiedica să găsească supărătoare o asemenea atitudine. Ar fi preferat ca Rose Mary să vină în casa ei fără a se sfii. Așa cum stăteau lucrurile, Blanche avea un sentiment de culpabilitate.

Cu toate astea, se vedeau destul de des, deoarece Bernard îi invita mereu pe Walter și pe Rose Mary la cină sau la dejun, ori după-amiază ca să joace tenis împreună.

Bernard mergea deseori în plimbare pînă la Dower House ca să vadă ce mai fac și să întrebe de copilul care-i era fin și-i purta numele ; dar, de fiecare dată, Rose Mary îl chema numaidecît pe Walter sau, dacă Walter era ocupat, se ducea în camera copilului și-i trimetea vorbă că nu mai poate să coboare.

Nu trecu o lună de zile și Bernard își dădu seama că era greu s-o vadă pe Rose Mary singură, măcar o clipă. Blanche era și ea conștientă de acest fapt, care, în loc

s-o liniştească, o contraria. Îi trezea în suflet o bănuială — bănuială pe care ea nu înceta s-o califice drept dezonorantă, neîntemeiată, înjositoare şi nedemnă de ea, fără a izbuti s-o alunge. S-ar fi zis că Rose Mary intuia existenţa acestei bănuieli şi că-şi dădea silinţa, prin toate mijloacele ce-i stăteau la dispoziţie, s-o anihileze. S-ar fi zis că e hotărîtă să nu-i ofere Blanchei nici un motiv de reproşuri. Rose Mary rămînea pentru verişoara ei un subiect de nedumerire. Oricît de impenetrabilă fusese ca şcolăriţă, acum era şi mai enigmatică.

„Mă urăşte din adîncul fiinţei ei, gîndea Blanche, şi de aceea e hotărîtă să nu-mi dea niciodată un motiv concret de nemulţumire. Consideră că i-am furat tot ce i-a fost mai drag : întîi tatăl, apoi pe Bernard. Prima acuzaţie e falsă. Cît despre a doua... el îmi aparţinea... Dar nu e nimic de făcut. Ireparabilul a fost comis. Trebuie să suport situaţia aşa cum se prezintă. Nimic n-o mai poate îmbunătăţi. E vina mea".

Rose Mary părea, de asemenea, doritoare să-l vadă pe Walter fericit, şi urmărea cu rîvnă ca nimic să nu-i umbrească fericirea. Blanche avea impresia că străduaniile ei erau încununate de succes. Walter îşi adora copilul ; cartea pe care o scria îl captiva ; se simţea bine la Alton-Leigh ; îi plăcea să-l vadă pe Bernard şi, după impresia Blanchei, ţinea mult şi la compania ei, fără a fi vorba de altceva decît de prietenie.

Pentru Blanche însemna chin şi suferinţă s-o vadă pe Rose Mary cu copilul, iar gîndul că ea nu avea şi nu putea să aibă copii îi era de două ori mai dureros cînd ştia că Bernard ar fi dat orice numai să aibă un fiu ; faptul că nu-i era hărăzită această bucurie rămînea o sursă de permanentă tristeţe.

În luna septembrie, avu loc un eveniment care contribui la consolidarea şi cristalizarea situaţiei.

Mama lui Bernard, doamna Lacy, fusese nepoata bătrînului lord Windlestone, care poseda un *castel în stil* Tudor şi o mică moşie în comitatul Southeastshire.

Domeniul fusese testat fără drept de înstrăinare. Lordul Windlestone murise la vîrsta de şaptezeci şi trei de ani, nu mult după moartea doamnei Lacy, lăsînd averea unicului său fiu supravieţuitor, care avea atunci patruzeci şi şapte de ani. Era căsătorit şi avea mai mulţi copii, dar atît soţia cît şi copiii îi muriră, iar anul acela, la începutul

lunii septembrie, muri el însuși fără moștenitori direcți Titlul, castelul și domeniul îi reveneau lui Bernard, ca fiul verișoarei primare a ultimului lord Windlestone.

Astfel, Bernard deveni lord Windlestone — (Blanche își schimba numele pentru a treia oară) — și proprietarul castelului Chalgrave și al domeniului din Southeastshire. Se duse la Londra pentru a avea întrevederi cu avocații și a încheia actele de notariat necesare ; apoi îi trimise Blanchei o telegramă ca să vină și ea, și, împreună, făcură călătoria pînă la Chalgrave, la distanță de două ore de Londra ; deși situat pe aceeași rută cu Alton-Leigh, castelul Chalgrave era, într-adevăr, mai accesibil de la Londra decît din oricare gară din Fenmouthshire. Bernard dorea ca Blanche să vadă clădirea și să-și spună părerea în privința ei.

Sosind în satul vecin, luară masa la han și plecară la castel cu o cabrioletă. Clădirea, datînd din epoca Tudorilor, era din cărămidă roșie, cu o superbă poartă de intrare, cu ferestre frumos ornamentate și cu sculpturi în piatră. Înăuntru, camerele erau înalte și maiestuoase, dar locuința avea nevoie urgentă de reparații. Bătrînul lord Windlestone nu îngăduise să se intervină cu nimic, iar fiul său, după toate aparențele, îi moștenise această prejudecată.

— Ar fi nevoie să se cheltuiască cel puțin patru mii de lire numai pentru casă, zise Bernard.

Descoperiră o frumoasă colecție de armuri și vreo două tablouri interesante, printre care un Raeburn.

Blanche, care vedea cu ochi buni orice prilej de a se depărta de Alton-Leigh, nu făcea caz de starea de dărăpănare a clădirii, ci privea lucrurile cu optimism. După o jumătate de oră, aproape îl convinsese pe Bernard că ar fi păcat să vîndă o proprietate atît de interesantă și că reparațiile nu s-ar ridica, de fapt, la o sumă prea mare, cînd Bernard își spuse cuvîntul :

— Bineînțeles, n-am putea locui aici niciodată.

— Mă gîndeam că, poate...

— Se înțelege că n-aș putea părăsi niciodată Alton-Leigh, mai ales acum, cînd Walter și Rose Mary sînt acolo... dar oricum, nici prin gînd nu mi-ar trece să-l părăsesc.

— Bineînțeles că nu, dar mă gîndeam că am putea veni uneori aici, o parte din an, poate primăvara sau de Paști.

— Draga mea, nu ne-am putea permite să întreţinem amîndouă aceste case ; şi aşa, am de achitat nişte taxe de moştenire colosale. Trebuie ori să închiriem, ori să vindem domeniul.

Odată ce el stabilise că nu vor locui acolo — şi ea îşi dădea seama că hotărîrea avea un caracter definitiv — pentru Blanche nu mai prezenta nici un interes dacă proprietatea era închiriată sau vîndută, astfel că renunţă să pledeze pentru păstrarea şi repararea casei.

Se întoarseră la Londra, iar a doua zi Bernard încredinţă întreaga chestiune în mîinile unui misit, cu împuternicirea de a vinde domeniul Chalgrave. Hotărî ca, în cazul cînd vînzarea s-ar fi dovedit dificilă, să-l închirieze.

Moştenirea aceasta însemna, desigur, pentru Bernard renunţarea la funcţia de membru al Parlamentului. Închirie casa din Londra pe timpul sezonului următor, căci nu putea suferi viaţa în capitală. Pentru politică nu manifestase niciodată un interes real şi considera că-şi consacrase destul timp acestei activităţi. Hotărî ca, pe viitor, să se dedice pe de-a-ntregul îngrijirii domeniului şi cultivării pămînturilor sale.

Sentimentele Blanchei în privinţa aceasta erau contradictorii. Întîmpina următorul sezon londonez cu veritabilă groază, simţindu-se incapabilă de a mai face faţă vieţii mondene ; pe de altă parte, viaţa la Alton-Leigh, în permanenta vecinătate a lui Rose Mary, sau, mai degrabă, cu apropierea continuă a lui Bernard de Rose Mary, sub ochii ei, constituia de asemenea un coşmar. N-ar fi putut spune care era mai rea dintre cele două alternative şi o obseda gîndul că hotărîrea luată de Bernard fusese influenţată de prezenţa lui Rose Mary la Alton-Leigh.

Influenţa se exercitase, în orice caz, în mod subconştient. Bernard considera că ajunsese cu Rose Mary la un gen de intimitate firească şi degajată ; că erau excelenţi prieteni, vecini şi veri prin alianţă ; că totul se desfăşura aşa cum se cuvine ; că el avea faţă de ea exact sentimentele pe care se cădea să le aibă faţă de soţia celui mai bun prieten al său.

Blanche îi cunoştea gîndurile şi-şi dădea seama că el nu vede adevărul, că situaţia reală se prezintă oarecum diferit — cît de diferit nu ştia — iar ideea aceasta o

rodea și o exaspera, dispreţuindu-se în acelaşi timp pentru iritarea care o mistuia.

Se întoarseră la Alton-Leigh pentru prima partidă de vînătoare a lui Bernard, iar Blanche era prea ocupată să-şi primească bine musafirii, ca să mai aibă timp să se gîndească la altceva. La sosire, descoperiră că Rose Mary şi Walter plecaseră într-o scurtă vacanţă. Pe Walter îl cuprinsese deodată dorinţa să vadă Veneţia, şi astfel se duseseră să petreacă trei săptămîni în Italia, şi poate, la întoarcere, vreo două zile la Paris. La 1 octombrie erau înapoi, stabilindu-se cu toţii definitiv pentru iarnă.

Bernard îl îndemnase pe Walter să candideze, pentru a intra în Parlament, la circumscripţia electorală rămasă vacantă prin plecarea lui, oferindu-se să suporte cheltuielile necesare alegerii ; dar Walter refuză să aibă vreun amestec cu politica.

Se simţea fericit la Alton-Leigh. Înainta cu lucrarea şi-i făcea plăcere s-o scrie ; considera că providenţa fusese neobişnuit de îndurătoare cu el, conducîndu-l, după destule frămîntări şi necazuri, la un liman atît de senin, de liniştit şi de sigur. Îi era profund recunoscător lui Bernard, şi din zi în zi îi plăcea mai mult la Alton-Leigh, fără să bănuiască, deocamdată — deşi înzestrat cu intuiţii neobişnuit de fine — că prezenţa lui acolo constituia, indirect, un motiv de suferinţă pentru Blanche. Toamna se scurse, astfel, fără vreun incident neplăcut.

În octombrie, Bernard organiză o mare partidă de vînătoare pe timp de o săptămînă, invitaţii fiind în cea mai mare parte vecini şi vreo doi, trei prieteni din lumea politică londoneză.

De Crăciun se organiză o altă petrecere, cu numeroşi participanţi, vecini şi rude, ceea ce nu-i pricinui Blanchei decît mîhnire, evocîndu-i recepţia de Crăciun la care venise ca invitată, înainte de a se căsători cu Bernard.

După Crăciun, Blanche îi propuse lui Bernard să petreacă la Londra cîteva zile împreună. Nu-i displăcea Londra pe timp de iarnă, ba chiar ar fi preferat o şedere în capitală vieţii de la Alton-Leigh, în actualele împrejurări.

Bernard fu de acord. Nu exista nici un motiv ca ea să nu se ducă la Londra oricînd dorea şi să stea acolo oricît îi făcea plăcere. N-avea nevoie de o întreagă

gospodărie — o ajutoare de bucătăreasă îi era de ajuns ca s-o servească.

— Eu nu voi putea veni prea des, adăugă el, dar te vei putea descurca și fără mine.

Blanche tocmai se gîndea să înceapă să-și facă bagajele cînd, într-o dimineață, la micul dejun, Bernard îi spuse :

— O ! am uitat să-ți spun că am închiriat casa.

— Pentru actualul sezon ? Spuneai că ai de gînd să...

— Nu, pe tot anul, începînd de la 1 februarie. A fost o ofertă atît de avantajoasă, încît n-am putut să refuz ; dar dacă te duci la Londra, poți oricînd să stai la cineva, sau, în cel mai rău caz, să te duci la hotel.

— Nu există nimeni la care să pot locui, răspunse Blanche tăios, cu ochii scînteind de mînie. Mă contrariezi peste măsură. Cred că ai fi putut să mă întrebi și pe mine.

— Să vezi, a trebuit să dau răspunsul imediat, prin telegramă, iar tu erai plecată cînd m-a căutat Jackson în chestiunea asta.

Jackson era omul de încredere al lui Bernard.

— Asta înseamnă că am terminat cu Londra. Nu mai am posibilitatea să merg acolo.

— Ce copilării ! Sînt sigur că Alice Pevensey te-ar găzdui în casa ei imensă.

— Nimic mai plicticos decît să stai în casa altora la Londra — plicticos pentru tine, ca și pentru ei.

— Ce spui de hotel ? Poți să reții un apartament la... Smith.

— Nici nu-mi pomeni.

— Îmi pare foarte rău, dar nici nu mi-a trecut prin minte că ai să pui la inimă atît de mult chestiunea asta. Credeam că ești fericită aici.

— Sigur că sînt fericită aici, Bernard. Asta n-are nici o legătură. Îmi place să mă duc la Londra din cînd în cînd — să-mi cumpăr rochii, să văd magazinele, lumea, piesele de teatru, forfota de pe străzi — viața.

— Ai să faci cum dorești tu. Îți voi lua un apartament cu chirie, la nevoie.

Dar, cu toată discuția, Bernard nu întreprinse nimic, și viața se desfășura la Alton-Leigh pe același făgaș ca și înainte.

Rose Mary se consacra vieții de țară cu pasiune. Era făcută pentru asta. Îi plăcea peisajul rural, în special cel englez. Îi erau dragi ogoarele, cuiburile de păsări, vitele, animalele de tot felul, și tot ce se lega de viața de fermă. La un moment dat puse pe picioare o crescătorie de păsări care, după părerea lui Bernard, era mult mai bine administrată decît a lui. Treptat, Bernard își dădu seama că Rose Mary avea multă pricepere în treburile gospodăriei de țară, și mai întîi începu prin a discuta cu ea asemenea chestiuni, pentru ca să sfîrșească prin a-i cere sfatul și a i-l urma. Blanchei nu-i cerea niciodată părerea asupra vreunei chestiuni de ordin practic. „Pe Blanche, gîndea el, n-o interesează asemenea lucruri." În realitate, pentru Blanche comportarea aceasta era o sursă de amărăciune.

„Nu sînt chiar atît de nătîngă cum își închipuie el, gîndea ea, și aș dori să-mi spună și mie cîteodată ce face."

Încă nu știa că Bernard se sfătuiește cu Rose Mary, deoarece își făcea un punct de onoare din a evita să-i întîlnească, dacă era cu putință, ori de cîte ori îi vedea împreună. Asta însemna că Blanche n-o vedea pe Rose Mary decît atunei cînd soții Troumestre erau invitați la masă, ori cînd se ducea ea singură pînă la Dower House, dar niciodată nu-l însoțea acolo pe Bernard.

Dimpotrivă, Bernard trecea din ce în ce mai des „să-l vadă pe Walter". Găsise un pretext pentru a o vedea pe Rose Mary, astfel ca ea să nu se poată sustrage. Venea s-o consulte pentru treburi. Îi dăduse lui Walter crescătoria de păsări și, cum Walter nu se pricepea la ferme și la pui de găină, și nici nu-l interesau cîtuși de puțin, Rose Mary preluă conducerea, astfel că Bernard trebuia neapărat să stea de vorbă cu ea. O ruga mereu să treacă și pe la lăptăria lui, s-o supravegheze pe lăptăreasă, să se ocupe și de ferma castelului, dar Rose Mary refuza categoric. Era domeniul Blanchei, și dacă nu manifesta nici un interes, cu atît mai rău; ea, Rose Mary, nu găsea cu cale să se amestece.

Bernard nu înțelegea de ce refuză, iar Rose Mary nu-i spunea motivul.

Într-o zi, Bernard îi spuse Blanchei:

— Sînt uimit ce capabilă femeie e Rose Mary, cît de multe știe despre treburile fermei, despre animale... uluitor... cînd te gîndești că mama ei era spaniolă.

— Unii spanioli iubesc cu pasiune viața în aer liber, activitățile fermei și se pricep grozav de bine.

— Dar ai fi zis că, fiind crescută așa cum a fost... căci nu-mi închipui că unchiul tău Charles arăta un interes deosebit pentru agricultură...

— Probabil că rudele mamei ei se interesau, totuși. Norocul ei, de vreme ce trebuie să trăiască la țară.

— Jackson mi-a spus că n-a mai întîlnit altă femeie care să stăpînească atît de bine problemele practice ale muncii de fermier.

— Adevărat ?

— Mă întrebam dacă n-ar fi bine s-o lăsăm pe ea să conducă lăptăria.

— O, nu ! asta nu se poate. Doamna Potter și-ar da demisia imediat.

— Nu cred că și-ar da-o, și chiar în acest caz...

— Dar ce nu merge cum trebuie la lăptărie ? Am fost acolo ieri. Mi s-a părut că totul merge strună ; găsești că nu e gustos untul, sau smîntîna ?

— Sînt excelente ; dar Jackson spune că cheltuim de trei ori mai mult decît e nevoie, și, la drept vorbind, rezultatele nu mi se par de natură să justifice...

— Perfect ! Dacă se amestecă cineva la lăptărie, plec la Londra și rămîn acolo. Vorbesc serios, Bernard.

— Draga mea, nici prin minte nu mi-a trecut că ai să pui atît de mult la inimă chestiunea asta. (Formula începea să devină frecventă în conversațiile lui Bernard cu Blanche.) Bineînțeles că n-are să se amestece nimeni. Eu credeam că nici nu știi unde e lăptăria.

— Nu m-ai întrebat niciodată. Începu să plîngă și Bernard o luă în brațe, încercînd s-o liniștească. Mă duc acolo în fiecare zi, adăugă ea, printre sughițuri. Asta e toată mulțumirea pe care o primesc pentru că-mi dau osteneala să-ți fac viața plăcută și fericită — să mi se spună că risipesc de zece ori mai mult decît e nevoie, că te ruinez, că lăptăria merge rău — și untul e scîrbos. Adu-ți pe altcineva — ar fi preferabil. Oricine s-ar descurca mai bine decît mine. Știu că sînt o neghioabă și o nepricepută, și că mă disprețuiești. Ce păcat că nu te-ai însurat cu o femeie practică.

Oricît o alina și o mîngîia, Blanche continua să plîngă cu hohote. Îi făgădui că nimeni nu se va atinge de lăptărie, că putea să cheltuiască de două ori mai mulți bani ca pînă acum, dacă dorea. Că se comportase ca un nătărău și ca o brută. Ea continua să plîngă cu suspine.

— Ce pot să-ți spun mai mult ? Ce pot să fac ? o întrebă Bernard.

— Nu plîng din cauza lăptăriei. Puțin îmi pasă de lăptărie. Plîng pentru că nu mă mai iubești, și pentru că-ți pare rău că te-ai însurat cu mine.

— Blanche, Blanche, Blanchie, nu vorbi prostii ; mă rănești ; mă simt îngrozitor de nefericit. Ce să-ți mai spun ? Știi ce ? am un proiect pentru Paști. Te iau la Paris pentru două săptămîni. Va fi o variație și ai să-ți cumperi cîteva rochii. Le vom alege împreună ; ai să cheltuiești bani cu nemiluita. Nu mai plînge, fii cuminte. Ai stat aici prea mult timp fără nici o întrerupere. Prea mult am stat aici cu toții. Ne va face bine o schimbare.

— Cum, numai eu și cu tine ? întrebă Blanche, ștergîndu-și lacrimile.

— Da, numai tu și cu mine... n-are nici un rost să-l invităm pe Walter ; tot nu s-ar smulge de la cartea lui în momentul de față. Dar poate că te-ai plictisi să mergi numai cu mine.

— Să mă plictisesc !

— Foarte bine, e stabilit, nu-i așa ? Plecăm săptămîna viitoare să ajungem la timp pentru sărbători ; vom sta la hotelul Westminster, vom merge la toate restaurantele și teatrele, iar tu vei intra în toate magazinele în care vrei, și-ți vei cumpăra tot ce-ți place ; va fi o minunată recreare pentru amîndoi.

Blanche surîse.

— Îmi pare rău că am fost atît de ridicolă. Are să-ți placă într-adevăr să mergi la Paris cu mine ?

— Nimic nu mă atrage mai mult.

— Și nu-ți va fi rușine cu minte alături ?

— Ce vrei să spui ?

— Pentru că arăt mult mai în vîrstă decît tine.

— O, Blanche ! nu vorbi așa. Ieri tocmai, Roberts spunea că întinerești parcă pe zi ce trece, și știi ce brutal de sincer poate să fie.

Pacea era acum pe deplin restabilită și călătoria la Paris urma să aibă loc.

În după-amiaza aceleiași zile, Bernard făcu o plimbare pînă la Dower House și-i găsi pe Walter și pe Rose Mary luîndu-și ceaiul. Le comunică proiectul de călătorie la Paris și-i spuse lui Walter :

— De ce nu vii și tu cu Rose Mary ? O mică vacanță v-ar face bine. Am sta la același hotel.

— Ar fi amuzant, răspunse Walter.

— Dragul meu, dar nu e cu putință — nici nu poate fi vorba, interveni Rose Mary.

— De ce ? întrebă Walter.

— Fiindcă — ea roși — fiindcă nu se poate.

— O, am uitat.

În seara aceea, după cină, în timp ce Blanche lucra, iar Bernard fuma o țigară în biblioteca de la Alton-Leigh, el îi spuse :

— Probabil că Rose Mary nu poate călători în momentul de față ?

— Ei da, ar fi o greșeală, și nici ei nu i-ar plăcea. De ce ?

— Mă gîndeam, numai așa, că ar fi fost amuzant dacă Walter și cu ea ne-ar fi putut însoți... dar, după cum spui tu, nu e cu putință.

— Ce păcat ! spuse Blanche.

CAPITOLUL III

ȘEDEREA LA PARIS SE DOVEDI O reușită, producîndu-i o imensă plăcere Blanchei și, după toate aparențele, nu mai puțin lui Bernard. Blanche își comandă o mulțime de rochii și de pălării, stîrnind admirația francezilor. Într-o seară, ducîndu-se la Operă, o revăzu, în aceeași lojă, pe doamna d'Aurillac, care, cu zece ani în urmă, i-l prezentase pe Bernard.

Doamna d'Aurillac își manifestă simpatia față de amîndoi, revărsînd complimente asupra Blanchei.

— Nu e drept, îi spuse ea lui Bernard ; Blanche întinerește cu cît trec anii, și ne face pe noi ceilalți să părem bătrîni.

Îi invită pentru seara următoare la un dineu *en petit comité* [1] ; întîlniră acolo un monden parizian între două vîrste, un bătrîn academician, un dramaturg, pe unul din secretarii ambasadei engleze, şi pe fiica doamnei d'Aurillac, care tocmai îşi făcea debutul în societate.

Bernard îi invită pe toţi la Alton-Leigh, iar domnul d'Aurillac, vînător pasionat, acceptă să ia parte la vînătoarea de fazani din octombrie.

A doua zi se înapoiară la Londra, unde Blanche descoperi că Bernard îi mai pregătise o surpriză. Închiriase un mic apartament mobilat, pe Mount Street, pentru două luni.

— Va trebui să vin des la Londra anul acesta, spuse el. Ştiam că-ţi va face plăcere să prinzi o parte din sezonul monden.

Deşi sezonul monden era ultimul lucru după care tînjea Blanche — o dezgusta numai gîndul — se simţi adînc mişcată, bucurîndu-se că se află din nou la Londra pentru un răstimp.

Bernard nu se mai simţea obligat să asiste la dineuri politice, iar apartamentul era prea mic pentru ca ei să poată primi, astfel că problema mondenităţii cădea de la sine.

Blanche revăzu doar cîţiva prieteni vechi. Bernard se ducea deseori la Camera Lorzilor, şi chiar luă cuvîntul de vreo două ori. La baluri Blanche refuza să ia parte, ceea ce nu-i era greu întrucît nici Bernard nu ţinea să meargă.

Pe la mijlocul lui mai, Rose Mary şi Walter sosiră la Londra, instalîndu-se la mama lui Walter, pe Mansfield Street. Rose Mary voia să nască la Londra.

Sosirea ei îi strică Blanchei toată bucuria. Îşi spunea mereu că această indispoziţie n-avea nici o justificare, că Bernard ar fi închiriat apartamentul oricum ; că nu era nimic mai firesc decît ca Rose Mary să vină să nască la Londra ; că ar fi fost chiar o nebunie să nu procedeze astfel, şi totuşi... prezenţa lui Rose Mary îi răpea toată plăcerea pe care gestul lui i-o făcuse.

Gîndul că Bernard trecea în fiecare zi să-l vadă pe Walter, deci şi pe Rose Mary, însemna un chin pentru ea. Nu-l întreba niciodată unde se dusese şi pe cine văzuse.

[1] În cerc restrîns (fr.).

Dar cum Bernard pomenea mereu de Walter, şi adesea şi de Rose Mary, Blanche avea certitudinea că-i vede zilnic, sau aproape zilnic.

Bernard nu-şi dădea seama ce se petrece în sufletul soţiei sale. Nici nu-i trecea prin minte că ea ar putea fi geloasă pe Rose Mary. Adopta teoria că erau cele mai bune prietene din lume. Lua iniţiativa ca Blanche să iasă la plimbare cu Rose Mary, căci trăsurile lui Bernard — cupeul şi caleaşca — se găseau la Londra ; dar cînd Blanche venea cu propunerea, se întîmpla întotdeauna ca în ziua aceea Rose Mary să nu poată ieşi, ori să aibă o migrenă... ori să meargă la plimbare cu altcineva. Asta nu însemna că nu se vedeau uneori. Blanche lua adesea masa de prînz la lady Alice Troumestre, iar uneori venea Rose Mary la Blanche în vizită, dar aproape întotdeauna cu Walter ; iar cînd se ducea Blanche în Mansfield Street, erau de faţă ori Walter, ori lady Alice. În aparenţă, relaţiile erau amicale — în realitate, fiecare din ele se simţea vinovată faţă de cealaltă. Rose Mary avea sentimentul că aruncase asupra Blanchei în mod nejustificat vina de a i-l fi răpit pe Bernard. Nu ştia cum se petrecuseră lucrurile ; avea doar intuiţia că Bernard ar fi putut s-o iubească pe ea dacă Blanche nu s-ar fi interpus. Îşi spunea : „Ştiu că e lipsit de logică, dar nu pot gîndi altfel". Cunoştea totul despre legătura Blanchei cu Bernard pe vremea cînd Guido mai trăia. Walter îi povestise întregul episod, dar ea înţelesese dinainte.

Cît despre sentimentele ei actuale... nimeni nu i le cunoştea ; ea însăşi n-ar fi ştiut să spună — sau, cel puţin, aşa ar fi pretins.

La rîndul ei, Blanche se acuza că, pe nedrept, îşi învinovăţea verişoara de a-i răpi bărbatul. Într-adevăr, nu avea nici un fel de mărturie, nici o probă concretă. Bernard era cît se poate de drăguţ cu ea — bun, atent, generos, lipsit de egoism... *mai bine decît aşa nici nu s-ar* fi putut... şi totuşi gelozia o rodea fără încetare, ca o plagă. Era geloasă pe Rose Mary cu furie, dincolo de orice limite ale raţiunii. Nu se putea împotrivi acestei patimi. Avea presentimentul că, dacă acest lucru nu se întîmplase încă, se va întîmpla într-o zi : Bernard va înceta s-o mai iubească pe ea şi o va iubi pe Rose Mary.

„E firesc", reflecta ea.

Dar mai era Walter la mijloc. Blanche avea o profundă simpatie față de el. Walter își iubea soția orbește, din adîncul inimii, nu se gîndea decît la ea, și nici nu-i trecea prin minte să-i pună la îndoială integritatea morală. Afară de asta, Rose Mary nu-i dădea nici un prilej. Era o soție desăvîrșită. Dar Walter o socotea pe Blanche drept cea mai bună prietenă a lor, iar Rose Mary intra în jocul lui, nelăsîndu-l să bănuiască nici o clipă că lucrurile nu stăteau așa. El se simțea nespus de bine în compania Blanchei, căuta s-o vadă cît mai des și se sfătuia cu ea în mod obișnuit relativ la Rose Mary. Îi vorbea soției lui despre Blanche, întocmai cum Bernard menționa mereu față de Blanche numele lui Rose Mary.

Așa se prezenta situația în momentul cînd Rose Mary născu cel de-al doilea copil, într-o dimineață pe la începutul lui iunie. Și atunci, năpraznic și violent ca un trăsnet din senin, neprevăzutul se întîmplă. Rose Mary păruse întotdeauna că se bucură de o sănătate înfloritoare și, după toate aparențele, așa și era. Născuse primul copil în condiții destul de nefavorabile și într-o oarecare lipsă de confort, la Constantinopol, fără nici o complicație și cu dureri relativ neînsemnate ; dar acum, imediat după nașterea copilului — un al doilea băiat, neobișnuit de dezvoltat — căzu bolnavă, doctorii declarînd brusc că ar fi în pericol grav. Doi dintre cei mai iluștri medici ai Londrei au fost chemați (de către Bernard), și două infirmiere — de zi și de noapte — o îngrijeau, alături de doamna Charlesworth, infirmiera prmanentă.

Walter își pierduse firea și părea înnebunit ; îi rugă pe Blanche și pe Bernard să nu-l părăsească o clipă. Stăteau, deci, în Mansfield Street toată ziua. Lady Alice îi cedase lui Rose Mary în întregime primul etaj. O trimisese pe Hester, fiica ei necăsătorită, la niște prieteni, la țară. Walter dormea la parter în fosta cameră de dormit a soțului ei, iar drept cameră de zi foloseau cu toții biroul, pe care îl părăseau, trecînd în sufragerie, atunci cînd veneau medicii.

Întreaga zi se scurgea în așteptarea buletinelor sănătății lui Rose Mary, în așteptarea sosirii unui mamoș, în așteptarea sentinței medicale după un consult, și apoi în așteptarea revenirii medicilor.

În timpul acestor prime zile, lady Alice îl ruga pe Bernard să-l ia pe Walter la plimbare, să facă orice ca

să-l distragă. Bernard o asculta, dar, de îndată ce ajungeau la club, Walter, după ce desfăcea și arunca pe masă cîteva ziare, declara că preferă să se întoarcă acasă. Se închidea într-o cameră, ca să n-o întîlnească pe lady Alice care-l îndemnase să iasă. Era tras la față și cu ochii duși în fundul capului ; stătea ca pe ghimpi, dar cu cît era mai îngrijorat, cu atît devenea mai blajin. Cu toată neliniștea care-l mistuia, se agăța cu optimism de fiecare pai, de fiecare amănunt ce putea fi interpretat ca dătător de speranță, sau ca o ameliorare, de orice lucru care nu reprezenta un simptom precis de înrăutățire.

Lady Alice îi cerceta pe toți cu privirea, adresîndu-le rar cuvîntul. Fusese crescută la școala unei generații de catolici de modă veche, deprinși să-și stăpînească emoțiile și să-și țină în umbră propria individualitate, dar afecțiunea ei pentru Walter nu era mai puțin profundă. Cu zece ani mai în vîrstă decît Blanche, făcea parte dintr-o familie numeroasă, fiind ultima fiică a unui nobil scăpătat. Lovită de valurile vieții, nu se lăsase niciodată înfrîntă. Nu avusese niciodată destui bani pentru multiplele cheltuieli la care trebuise să facă față, alături de un soț sărac, dar risipitor și indolent, cu un fiu în armată, o fiică măritată sub așteptări, o alta încă nemăritată, și alți doi fii morți în copilărie ; dar, în ciuda greutăților, Alice Troumestre izbutise cumva să se mențină pe linia de plutire. Cu toată sărăcia ei notorie, o scosese totdeauna la capăt. Cît timp fusese în viață, o ajutase tatăl ei, iar după moartea lui, frații și surorile, dintre care unii erau înstăriți. Nu era considerată ca o femeie deosebit de isteață, dar era plină de tact și avea intuiții juste. În ciuda blîndeții aparente, a mișcărilor fără zgomot, a ochilor duioși, de un albastru cenușiu, a glasului ei melodios și a manierelor pline de drăgălășenie, avea o voință de fier, deoarece nu numai că fusese educată într-o atmosferă de înaltă disciplină, acasă și, timp de doi ani, într-un pension de călugărițe, dar își impusese ea însăși o disciplină severă toată viața.

Era o fire total dezinteresată. Fiicele ei aveau amîndouă un anumit farmec, dar ea, deși se arăta imparțială, nutrea o afecțiune mai puternică pentru Walter. El era lumina ochilor ei, iar acum asista la suferința lui cu multă durere, dar cu hotărîre și cu neclintit curaj. Își lua asupra ei cea mai mare parte a îngrijirii bolnavei și era o infir-

mieră ideală. Avea mîna ușoară a surorii de caritate înnăscute, mișcări calme și îndemînatice, de o precauțiune și o precizie minuțioasă — calități ce nu se pot dobîndi.

Blanche se întreba ce gîndea lady Alice despre ea. N-avea cum să știe ; și nimeni nu putea ști. Alice Troumestre nu făcea nimănui confidențe ; știai doar ceea ce-ți spunea ; puteai deduce din ceea ce spunea sau lăsa nespus, din ceea ce făcea sau lăsa nefăcut, și atîta tot.

Zilele treceau în alternative de speranță și teamă, dar Rose Mary nu se simțea mai bine. Walter era tot mai pierdut. Chipul lui Bernard — i se părea Blanchei — arăta cenușiu, și peste ochi parcă i se lăsase un văl, dar în exterior își păstra calmul.

Lady Alice, care stătea trează toată noaptea și dormea numai pe apucate, întinzîndu-se din cînd în cînd pe un divan, rămînea perfect senină.

Repeta în fiecare zi, cu vocea ei liniștită și dulce :

— Cred că Rose Mary e astăzi un „piculeț" mai bine ; infirmiera zice că a avut o noapte ceva mai bună. Apoi îi spunea Blanchei : „Dragă Blanche, cred că, poate, ar fi nimerit dacă l-ai lua pe Walter la plimbare cu trăsura, după-masă. Doar să dați un ocol parcului. I-ar fi de mare folos să ia puțin aer".

Și Blanche constata că face întotdeauna așa cum îi spune lady Alice.

— Dar, dragă lady Alice, n-ar trebui să te odihnești ?

— Eu mă simt perfect, draga mea ; nu te preocupa de mine. Am dormit admirabil mai devreme.

Ce însemna exact acel „mai devreme", nimeni nu știa, întrucît se vedea bine că lady Alice nici nu se dezbrăcase.

În tot acest timp, Blanche trecea prin cea mai importantă criză spirituală din viața ei. Ducea o bătălie cu ea însăși, încercînd să biruie o irezistibilă ispită. Se străduia din răsputeri să nu-i dorească lui Rose Mary moartea.

Se ura ; se disprețuia ; dar nu era nimic de făcut.

Simțea că, dacă se lăsa definitiv învinsă de această ispită, nu va mai avea pace pe lume, și nu-i va mai rămîne nici o șansă de fericire. Nu se aștepta să mai fie vreodată pe deplin fericită, dar presimțea că acum o pîndește primejdia unei nefericiri fără margini, mai de lungă durată decît îi fusese dat să cunoască. Vedea totul limpede, dar se simțea neajutorată. Inima îi era seacă.

Starea lui Rose Mary se înrăutăţea. Deşi nu se pronunţaseră în nici un fel, impresia generală era că medicii, care pînă acum vorbiseră de minunata vitalitate a bolnavei, de constituţia ei sănătoasă şi robustă, începeau să piardă nădejdea.

Veniră într-o dimineaţă, spre a ţine un îndelungat consult, şi declarară că nu se mai putea face nimic ; toată chestiunea era dacă Rose Mary reuşea să treacă pragul următoarelor douăzeci şi patru de ore. Dacă reuşea, totul evolua spre bine. Dacă nu... Ei, oricum, făgăduiră să treacă spre seară. Îi mărturisiră confidenţial ladyei Alice că speranţele erau minime.

Familia se întruni la dejun şi lady Alice discută pe un ton firesc despre evenimentele zilei, arătînd senină de parcă buletinul de sănătate ar fi fost optimist. Calmul ei era contagios şi aducea alinare nervilor surescitaţi ai lui Walter.

Înfăţişarea lui jalnică o impresionă adînc pe Blanche, dar, uitîndu-se şi la Bernard, intră în panică. De obicei el avea o culoare a pielii deosebit de sănătoasă, astfel că arăta întotdeauna bine, chiar atunci cînd era bolnav. În ziua aceea, însă, părea bolnav „pe dinăuntru", ca o femeie care devine palidă sub fard, sau ca un oriental de culoare a cărui paliditate transpare prin arămiul epidermei. Din nou simţi în inimă junghiul, arsura, dintele veninos şi plaga chinuitoare a geloziei.

După dejun, spre surprinderea ei, lady Alice veni şi-i spuse :

— L-am trimis pe Walter la plimbare cu Bernard. I-am spus lui Bernard să-l ducă la Grădina zoologică, fiindcă lui Walter îi place grozav la Zoo, unde s-a împrietenit cu mulţi dintre gardieni. E un elefant, Jessie, care îl recunoaşte întotdeauna. Se duc cu o birjă. Bernard, foarte drăguţ, a spus că putem să luăm noi caleaşca, aşa încît te iau la pensionul de călugăriţe de la Oakley Common.

— Dar credeţi că putem merge aşa de departe ?... că e prudent să lipsim de-acasă atîta timp ? întrebă Blanche, care, deşi nu cunoştea gravitatea situaţiei, bănuia cît e de serioasă.

— Da, răspunse lady Alice, pe un ton blajin, dar hotărît. Totul are să fie bine. Vom fi înapoi înainte de sosirea medicilor. Aici n-avem nimic de făcut. E infirmiera

Edwards de serviciu și doamna Charlesworth. Amîndouă s-au putut odihni azi noapte, iar acum doarme infirmiera Mason. Puțin aer curat ne va face bine la amîndouă ; ai nevoie și tu, dragă Blanche.

Blanche era mirată de faptul că lady Alice alesese dintre toate zilele tocmai ziua aceea pentru o asemenea expediție — ziua crizei finale, momentul critic — și totuși lady Alice îl trimisese liniștită pe Walter la Zoo... Walter habar n-avea cît de gravă e situația ; îngrijorarea lui, atingînd punctul maxim, începuse să amorțească... Iar mama lui, cu un calm desăvîrșit, propunea această lungă plimbare cu trăsura pînă la pensionul de la Oakley unde învățase Rose Mary.

Cu toate astea, Blanche acceptă, ca de obicei, tot ce propunea lady Alice.

„Dacă se întîmplă ceva, gîndea în sinea ei, Walter n-o va ierta niciodată."

Într-un sfert de oră caleașca trase la scară, și lady Alice coborî, plină de demnitate, dar și de acel farmec atît de atrăgător la bătrînii ce știu să și-l păstreze ; purta o elegantă rochie de dantelă neagră, cu un trandafir alb prins în fișiul de dantelă, o drăgălașă și distinsă tocă neagră cu voal peste părul, odinioară auriu, acum aproape complet cărunt, și o umbrelă de soare neagră. Blanche se minuna cît de proaspătă putea să pară lady Alice după toate prin cîte trecuse în ultima vreme, și se uita cu admirație la chipul ei de fildeș și la ochii ei cenușii, blajini. Lady Alice era frumoasă ca o floare de toamnă, gîndea Blanche. „Așa va spune în curînd lumea și despre mine. Dar va spune oare ? Voi rămîne și eu așa de frumoasă peste zece ani, sau mă voi ofili brusc ?"

— Știi, începu lady Alice de cum porniră, toată lumea o iubea pe Rose Mary la pension. Am primit o scrisoare de la Maica superioară imediat după ce s-a născut copilul, iar eu i-am dat de știre de îndată ce ne-a cuprins îngrijorarea, și de-atunci am primit zilnic o misivă din partea ei. E o femeie remarcabilă.

— Maica superioară ?

— Da, și sora Mary Annunciation la fel.

— Toți copiii o iubeau extraordinar.

La întoarcere, situația era așa cum o lăsaseră — nici mai bună, nici mai rea. Medicii nu veniseră încă. Lady

Alice urcă la Rose Mary și rămase acolo mai multă vreme. Bernard și Walter sosiră și ei curînd după aceea.

Medicii veniră la ora nouă seara. Nu zăboviră în camera bolnavei, ci coborîră cu un aer grav. Dacă Rose Mary reușea să supraviețuiască pînă dimineața, totul va fi bine, dar abia dacă mai exista o șansă la o mie... ei preferau să nu-i amăgească cu speranțe.

Blanche descoperi că lady Alice orînduise lucrurile în așa fel ca Rose Mary să primească în noaptea aceea ultima împărtășanie. Dar Bernard și Walter nu știau nimic. Lady Alice îi puse la curent ca și cum ar fi fost vorba de un lucru cît se poate de firesc.

În timp ce lady Alice le făcea comunicarea la care nimeni nu se așteptase, Blanche surprinse chipul lui Bernard, care stătea lîngă fereastră. La cuvintele ladyei Alice, întreaga lui figură suferi o transformare ; păru că îngheață brusc, atinsă de un ger nevăzut, de o dăunare furișe, misterioasă. Bernard păru că îmbătrînește într-o secundă, că soarbe o cupă de amărăciune pînă la fund ; că îndură un chin material, fără nădejde de ușurare sau de mîngîiere — fiind pradă unei dureri dincolo de orice putere de exteriorizare sau de consolare. Blanche simți o adîncă milă... n-o mai rodea plaga veninoasă, și în clipa aceea își dădu seama că pînă atunci iubirea ei pentru Bernard fusese în întregime egoistă. Iubindu-l, nu se gîndise decît la ea. În acea clipă supremă se gîndea la el, și înțelegea că iubirea ei e atît de puternică, încît ar fi fost gata să înfrunte orice ca să-l vadă fericit, că ar săvîrși orice pe lume, că era pregătită la orice sacrificiu, numai să-i dăruiască lui fericirea. Își dădu seama că ea stăruise în greșeală tot timpul, că prilejuise, prin stratagema ei, rău și dezastru ; că provocase ravagii în viața lui Bernard și a lui Rose Mary, poate și într-a lui Walter. „Să fiu eu pedepsită, și nu ei", adăugă ea în gînd.

Tocmai atunci se auzi soneria de la intrare. Lady Alice spuse surîzînd :

— E preotul. Ridicîndu-se, o luă pe Blanche de braț și adăugă : Să mergem sus.

Urcară la etaj, cu toții, și Rose Mary primi ultima cuminecătură. Era conștientă, și-i zîmbea lui Walter. O oră mai tîrziu, crezură că moare ; dar nu muri ; după două ceasuri adormise. A doua zi dimineața arăta mai bine ; la ora șapte încă dormea.

Cînd veni medicul, la ora nouă, se arătă încîntat.
— Singura șansă dintr-o mie a ieșit.
Din momentul acela Rose Mary începu să se îndrepte. Într-o săptămînă intră în convalescență.

CAPITOLUL IV

BERNARD ȘI BLANCHE PĂRĂSIRĂ

Londra curînd după ce Rose Mary a fost declarată în afara primejdiei, deoarece contractul lor de închiriere a apartamentului expira la sfîrșitul lunii iunie.

Se întoarseră la Alton-Leigh. Rose Mary se întremă repede și, la sfîrșitul lui iulie, ea și cu Walter se instalau din nou la Dower House.

Bernard radia de fericire la sosirea lor, iar Blanche nu mai resimțea vechea amărăciune. Printr-un act suprem de jertfire de sine și-o smulsese din inimă... avea însă senzația că acest act o va ucide pe ea însăși, cu încetul poate, dar în mod sigur. De pe acum i se părea că e pe jumătate moartă. Zi de zi, de-aci înainte, îi era dat să contemple spectacolul fericirii lui Bernard lîngă Rose Mary, al nefericirii lui departe de ea. Se purta cît se poate de drăguț — era prevenitor, bun, generos, dar Blanche își dădea seama că, în viața lui, ea nu mai avea nici o însemnătate. Aparținea trecutului. Nimic mai firesc, își spunea. Cît despre Rose Mary, nu încăpea discuție că nu-l încuraja pe Bernard cîtuși de puțin.

Linia ei de conduită rămăsese aceeași ca în prima zi cînd venise să se stabilească la Dower House. Se ducea la Alton-Leigh numai cînd era poftită. Nu se invita niciodată la masă. Venea uneori împreună cu Walter în vizită la Blanche, dar nu venea niciodată să-l caute pe Bernard. Era foarte ocupată cu propriile ei treburi. Bernard venea s-o vadă cît de des putea, dar rareori o găsea acasă, și niciodată singură. Walter era întotdeauna acolo ; pe la ora ceaiului, Bernard făcea o plimbare pînă la Dower House, îi găsea pe Rose Mary și pe Walter luîndu-și ceaiul, le propunea să meargă pînă la fermă și, în drum, discuta probleme gospodărești cu Rose Mary. Ea păstra aceeași atitudine față de el — deschisă, sinceră, prietenoasă. Părea mîndră că nu depășește aceste limite, că evită cu

sîrguință rafinamentele cochetăriei. Și așa se prelungi situația în tot cursul verii și al toamnei. Walter terminase cartea cu puțin înainte de Crăciun. În speranța de a o vedea publicată, trimise manuscrisul editorului său, care acceptă lucrarea fără șovăire, punînd-o de îndată sub tipar. Fu inclusă în „seria de primăvară" a planului de editură.

Către sfîrșitul lui noiembrie, domnul și doamna d'Aurillac, împreună cu fiica lor, veniră la Alton-Leigh pentru vînătoarea de fazani. La un moment dat, se crezu că-și vor amîna călătoria, întrucît relațiile dintre Franța și Anglia erau încordate, dar lucrurile se liniștiră, iar domnul d'Aurillac nu dorea deloc să piardă prilejul de a vîna. Blanche avu impresia, pentru scurtă vreme, că doamna d'Aurillac ar putea s-o pună în umbră pe Rose Mary în ochii lui Bernard, dar își dădu seama repede că acest lucru nu se va întîmpla. Domnul d'Aurillac îi făcu imediat curte Blanchei, ca un lucru de la sine înțeles, iar ea întîmpină oarecari dificultăți în a-i stăvili elanul, deoarece el îi considera rezistența drept un exemplu tipic de ipocrizie britanică, un simplu respect superficial al convențiilor. Iar cînd înțelese că insuccesul său era total, ajunse la concluzia că Blanche avea un alt amant și hotărî repede că acesta nu putea fi altul decît Walter Troumestre.

Walter Troumestre fu invitat să ia parte la vînătoare. Bernard îl chemase să stea la castel împreună cu Rose Mary și s-o ajute pe Blanche în obligațiile ei de amfitrioană ; dar Rose Mary hotărîse să lipsească tocmai în săptămîna aceea, ca să se ducă la vechii ei prieteni Bromley. La Alton-Leigh se organizară tradiționalele recepții, dar Blanche și Bernard nu-i văzură prea des pe Rose Mary și pe Walter, deoarece lady Alice împreună cu fiica ei necăsătorită, Hester, sosiseră în vizită la Dower House.

Printre invitații de la Alton-Leigh, era și un tînăr, cu numele de *Horace Crane, proaspăt absolvent* de la Oxford. Studiase la Magdalen College și avea o pregătire serioasă, dar nu luase examenele chiar atît de strălucit cum se crezuse. Gustase viața prea din plin și, cu toate că nu practica sporturile sau atletismul, își făcuse prieteni numai în aceste cercuri.

Îi prefera cercurilor intelectuale sau artistice. Era, în același timp, un cititor pasionat. Prietenii îl bănuiau că

serie versuri pe ascuns. Neglijent ca ținută și miop, avea o față rotundă și bine dispusă ca o lună plină, și un rîs contagios.

Mai venise la Alton-Leigh și un anume Eustace Lee, secretar particular într-un cabinet ministerial. Împlinise nu demult treizeci de ani, era frumos și plin de energie. Arăta ca un portret de Lawrence sau de Raeburn. Părinții lui muriseră și el locuia la un unchi văduv, care, spuneau unii, i-ar putea lăsa averea, dacă nu cumva îi venea pofta s-o lase altcuiva, cu totul străin, ceea ce era foarte posibil. Bernard îl cunoștea de multă vreme, iar Blanche îl întîlnise uneori la Londra.

Restul grupului de invitați se compunea dintr-un proprietar de pămînt din vecinătate cu soția lui, un vechi camarad de arme al lui Bernard, Sir Frank Wigmore, subsecretar la Ministerul de Externe, de asemenea cu soția, două dintre verișoarele lui Bernard cu soții lor, o altă verișoară necăsătorită, și verișoara Blanchei, Mary Clifford, acum doamna Legge, soția căpitanului Arthur Legge din regimentul 60 de artilerie. Se afla, de asemenea, părintele Rendall, un preot de care Blanche auzise, dar nu-l cunoscuse pînă atunci.

Acești musafiri serviră drept figurație și decor unei ciudate mici drame.

Eustace Lee, de cum sosi, se îndrăgosti nebunește de Blanche. I se părea că nu mai întîlnise niciodată în viață o ființă atît de fermecătoare și de frumoasă. O admirase de departe la Londra, și auzise vorbindu-se despre farmecul ei. La început Blanche fu măgulită ; curtea lui îi făcea plăcere și o amuza ; dar curînd intră în panică. Eustace Lee era un temperament violent, impetuos în capriciile lui, impunîndu-și cu insistență atențiile. Nu știa ce înseamnă să-ți înfrînezi o pasiune.

Pe Blanche o întrista situația creată, căci își spunea : „La ce bun puterea de fascinație pe care s-ar părea că o am, dacă n-o pot exercita asupra singurului bărbat din lume care mă interesează ?“

Era convinsă că Bernard nu-i adresează niciodată un gînd — în sensul în care ar fi dorit ea. Tot cugetul și toată inima lui erau absorbite în altă direcție. Continua s-o admire, iar ea mai avea încă puterea să-l determine să facă un anumit lucru, dar mai mult nimic. Și în timp ce

se îmbrăca pentru dineul din noaptea de Crăciun, dîndu-şi multă silinţă să se facă frumoasă, Blanche gîndea :

„Atîta timp cît frumuseţea mea va dura..."

Se privea în oglindă. „Sînt încă foarte bine", îşi spuse. Poate că am fost eclipsată la un bal costumat, şi chiar atunci asta s-a petrecut pentru că nu mi-am dat destulă osteneală în alegerea toaletei, dar încă mi-am păstrat frumuseţea." Era îmbrăcată într-o rochie de mătase albă şi lame de argint, cu o trenă de catifea verde-smarald ce-i atîrna de pe umeri. „Astă-seară, în orice caz, gîndi Blanche, arăt bine."

Ieşise în aer liber toată după-amiaza cu vînătorii, iar aerul tare îi pusese culoare în obraji şi-i ţîţîase strălucirea ochilor.

Coborî scara ştiind că va face impresie, şi, de îndată ce ajunse în hol, fu conştientă de privirile critice ale verişoarelor ei care, din prima clipă, respinseră ideea trenei verde-smarald ca excentrică şi inestetică, dar în acelaşi timp îşi dădu seama că bărbaţii o priveau cu admiraţie, iar unul dintre ei — Eustace Lee — cu mai mult decît simplă admiraţie ; Bernard, însă, ca de obicei, considera că înfăţişarea ei e un lucru firesc.

Grupul de la Dower House lua masa la Alton-Leigh în seara aceea, dar chiar cînd sosi Rose Mary — o apariţie de sănătate, tinereţe şi frumuseţe — Blanche rămase totuşi cu sentimentul că nimeni n-o putea detrona, ba chiar că nimeni nu-i putea sta alături, acolo, în casa ei ; şi într-adevăr acesta era verdictul unanim al tuturor celor prezenţi, afară de Bernard. După presupunerile ei, Bernard se obişnuise atît de mult cu frumuseţea soţiei lui, încît nici n-o mai remarca, deşi, dacă ar fi menţionat-o un altul, ar fi elogiat-o cu prisosinţă.

Blanche fu condusă la dineu de Sir Frank Wigmore, iar celălalt vecin de masă era Eustace Lee, care, de îndată ce prinse momentul, începu să-i facă reproşuri.

— De ce te-ai purtat cu mine aşa de înfiorător toată ziua ? spuse el în surdină, cu furie posacă.

— Ce vrei să spui ?

— Te-ai uitat la toţi cum vînează. Ai vorbit cu toţi în timpul dejunului. Mie nu mi-ai adresat un cuvînt.

Blanche îi zîmbi.

— A fost o simplă întîmplare.

— O întîmplare care se repetă mereu. E răspunsul pe care mi-l dai întotdeauna. Cum se întîmplă că vorbești mereu cu ceilalți și pe mine mă lași deoparte ? De ce nu-l omiți niciodată pe Horace Crane ?

— Nu fii absurd ! Abia i-am adresat un cuvînt ; și, te rog, nu mai vorbi așa de tare — toată lumea se uită la dumneata. Trebuie neapărat să încetezi de a-mi mai vorbi în felul ăsta, altfel nu vom mai fi prieteni.

— Prieteni ! rîse el cu amărăciune.

Blanche se întoarse către celălalt vecin de masă și, observînd că tăcea și că rămăsese izolat, începu să-i vorbească cu exagerată vioiciune comunicativă.

Încîntat că fermecătoarea sa gazdă îi acordă atenție, Sir Frank Wigmore se avîntă într-un torent de amintiri. Prin ochelari, privirile lui radiau zîmbitoare asupra Blanchei, care, asemuindu-l pînă atunci cu domnul Squeers [1], fu izbită de albastrul neobișnuit al ochilor săi — nu un albastru deschis, sau cenușiu, ci un albastru închis, ca al safirului — și pe dată îi reveniră în minte două dictoane : unul, pe care i-l spusese odinioară Gabriel Carteret — anume că toți oamenii de acțiune au ochii albaștri ; pe celălalt, i-l repetase adesea Hedworth Lawless despre un arab care, întîlnind un englez ilustru, rostise : „E un om crud ; are ochii albaștri".

Atenția Blanchei deviase, plutind încet în derivă ca un balon, deși dădea impresia că ascultă cu încordare. Privise întîi în jos, apoi, pe măsură ce valul amintirilor își amplifica forța și volumul, ea își deplasă ușor poziția privind peste masă. În fața ei ședea Horace Crane, între sora lui Walter, Hester (care îl avea de cealaltă parte pe părintele Rendall), și verișoara Blanchei, Mary Legge. Horace părea că se înțelege bine cu Hester, care, deși lipsită de farmecul mamei ei, avea o personalitate bine marcată — sinceră, independentă și plină de haz. Nu era drăguță, dar avea una din acele figuri care răspîndesc în jurul lor buna dispoziție : ochi cenușii, nasul în vînt și un gen al ei de a emite comicării ca și cum nu s-ar fi putut abține ; comitea tot timpul erori dezastruoase — gafe care picau cu tîlc tocmai la problemă.

Blanche se întreba care va fi viitorul lui Horace. I se părea inteligent, dar îl cunoștea prea puțin ; bănuia în el

[1] Personaj din romanul *Nicholas Nickleby* (1839) de Charles Dickens, întruchipînd tipul pedagogului de o cruzime inumană.

o dragoste pasionată pentru tot ce e frumos — peisaj, muzică, poezie... dar cît avea să dureze această dragoste ?. Poate întreaga viaţă... doar că se va asocia cu alte pasiuni... Era un entuziast, se vedea bine. Se întreţinuse cu el în ziua aceea la dejun, dar fără a se gîndi la el în mod special : care-i era firea, ce făcea, ce simţea, ce viitor putea să-l aştepte... În timp ce se gîndea astfel, el îşi îndreptă brusc privirea spre ea — o privire care o făcu să tresară... S-ar fi zis că ghicise prin telepatie că ea îşi concentrase gîndurile asupra lui. Se simţi stingherită şi repetă ultimul cuvînt pe care-l rostise Sir Frank.

Urmă o tăcere, apoi Sir Frank adăugă :

— Şi de-atunci nu l-am mai văzut.

— Ce interesant ! spuse Blanche. Nu avea nici cea mai mică idee despre ce persoană i se vorbise. Observă că Eustace Lee era pe punctul de a reveni la atac, încît prinse repede privirea ladyei Alice pentru a da semnalul plecării doamnelor.

Cînd bărbaţii urcară în galerie, atît Eustace Lee cît şi — spre surprinderea Blanchei — Horace Crane, se repeziră ca săgeata către ea, aproape sărind peste mobile într-o cursă de întrecere ; dar Blanche observă manevra şi o făcu să eşueze rugîndu-l pe părintele Rendall, care stătea între ea şi cei doi tineri, să vină să-i vorbească.

Căpitanul Legge se aşezase la pian şi cînta, după ureche, tot felul de arii populare, vechi şi moderne, iar, din cînd în cînd, cîte unul din oaspeţi cînta din gură. Eustace Lee şedea singur, încruntat, într-unul din colţurile odăii. Horace Crane stătea rezemat în spatele marelui pian cu coadă, în aparenţă ascultînd muzica, dar fără a participa la conversaţii sau la cîntece.

Părintele Rendall era un om trecut de cincizeci de ani, cu părul — atît cît mai rămăsese — cărunt. În fizionomia lui, trăsăturile ascetice şi oarecum contractate ale feţii păreau în contradicţie cu ochii sclipitori. Era — după cum descopereau toţi cei care ajungeau să-l cunoască mai bine — un observator căruia puţine lucruri îi scăpau, şi un subtil psiholog. Dusese o viaţă vitregă. Îşi atrăsese asupra sa critici şi de multe ori se izbise de neînţelegerea oamenilor. Rămînea permanent la mijloc între două poziţii : printre radicali era considerat un reacţionar, printre con-

servatori, un radical. Pentru cei ce-l cunoşteau de aproape era un izvor nesecat de mîngîiere şi de simpatie.

Blanche îl conduse pe părintele Rendall spre o canapea din capătul galeriei, unde luară loc amîndoi.

Tocmai atunci căpitanul Legge începu să intoneze *Cîntecul de dragoste al lui Har Dyal.*

Ascultară în tăcere respectuoasă, iar cînd se termină, Blanche îi puse întrebarea :

— Sînteţi amator de muzică, părinte ?

— Nu, dar sînt deprins s-o ascult.

Cîntecul fu urmat de muzică de dans. În acest timp avură răgazul să converseze în linişte.

— Mă întreb de ce nu dansează tot tineretul, spuse Blanche.

— Băieţii tineri sînt timizi la dans ; le e teamă să nu fie stîngaci.

— Cred că ar trebui să mă duc să intervin.

— Mi se pare că sînt mulţumiţi în situaţia asta.

— Dar cei doi tineri au rămas părăsiţi, pe dinafară.

— Poate că aşa preferă ei.

— Totuşi, nu e politicos faţă de fete.

Părintele Rendall oftă ; „Nu, sigur că nu. Dar nu-i puteţi face pe amîndoi fericiţi". O privi cu o clipire a ochilor. Blanche roşi ca focul. Se ridicase cu intenţia de a se îndrepta spre capătul opus al galeriei, dar se aşează la loc. Oricui altuia i-ar fi răspuns : „Nu vorbi copilării !" ; dar nu-i putea răspunde astfel părintelui Rendall. Îşi dădea seama că el cunoaşte adevărul, oricare va fi fost acela, şi că are dreptul să-l dezvăluie.

— N-am înţeles bine, sau aţi spus amîndoi ? întrebă ea.

— Da ; amîndoi.

— Ştiu că Eustace Lee e neserios, dar nu şi celălalt. Nu şi Horace Crane. De-abia îl cunosc. Nu l-am mai văzut înainte de venirea lui aici. Azi la dejun a fost prima oară cînd i-am vorbit de cînd e oaspetele nostru.

— Dar cînd îl priveaţi astă-seară la dineu, în timp ce vă vorbea Sir Frank, nu vă gîndeaţi la el ?

— Ba da. Mă întrebam ce fel de om este şi ce va face în viaţă. Mă lăsam aşa, în voia fanteziei.

— E primejdios să te gîndeşti la oameni... chiar cînd nu sînt de faţă. Cu atît mai mult cînd sînt. Nu e nevoie, poate, decît de un gînd pentru a săvîrşi răul — un gînd de un anumit fel. Te-ai gîndit la el cu interes. În actuala

lui stare de spirit, asta a fost de ajuns pentru el. Acum răul a fost comis. Nu e nevoie de mai mult de o secundă pentru a te molipsi de scarlatină. Microbul e infinitezimal și lucrează rapid, mai rapid decît gîndul.

— Îmi pare atît de rău că gîndiți așa !

— Da, așa gîndesc.

— Trebuie să aveți o părere rea despre mine. N-am făcut-o dinadins.

— Știu că n-ați făcut-o... dar nici...

— Vă rog, nu spuneți ce aveați de gînd... voiați să spuneți că nici nu-mi displace... Probabil, într-un anumit fel ; adică îmi face plăcere cînd oamenii sînt amabili, gentili cu mine, cînd îmi aduc omagii și-mi fac complimente, dacă doriți. Nu mă pot împotrivi, pentru că uneori mă simt înfometată și înghețată și tînjesc după căldură și hrană ; dar vă asigur, și pot să jur, că n-aș ridica măcar un deget ca să cuceresc inima unui bărbat, și că, de cînd sînt aici acești doi tineri, nu le-am acordat nici un gînd. Cum ar fi cu putință ? La vîrsta mea i-aș putea fi mamă lui Horace Crane. În definitiv, Bernard i-a invitat, nu eu. Pe Eustace Lee l-am mai întîlnit deseori pînă acum, și n-a manifestat nici un interes pentru persoana mea... Îmi închipuiam că mă consideră în rîndul femeilor trecute. Dacă ați cunoaște întreaga poveste a vieții mele, ați înțelege. Nu mi-ar displace să v-o spun într-o zi, dacă nu vă plictisește prea mult.

— Acum însă cred că trebuie să vă ocupați puțin de musafiri.

Părintele Rendall avea dreaptate ; invitații, în partea cealaltă a galeriei, parcă simțeau lipsa cuiva care să le poarte de grijă.

Blanche făcu de îndată ordine. Pe unii îi instală în jurul unei mese la jocul de litere ; la altă masă porni ea însăși jocul de societate *Pasărea mea cîntă ;* apoi alcătui o masă de patru persoane pentru whist cu soții Wigmore, lady Alice Troumestre și colonelul Wallace, un vecin. Rose Mary se așeză la masa cu *Pasărea mea cîntă.* Bernard coborî, făgăduind să revină curînd ; avea de discutat o clipă cu Jackson.

Astfel, toți își găsiseră ocupație afară de Walter și de părintele Rendall. Preotul se duse să vadă tablourile împreună cu doamna Wallace care le cunoștea în detaliu.

Blanche orînduise astfel lucrurile, încît Eustace Lee să şadă la o masă, iar Horace Crane la alta, socotind că asta va uşura situaţia, dar nu vorbea de multă vreme cu Walter cînd Horace Crane părăsi masa unde participase la jocul de litere şi veni la ea, spunînd :

— Nu sînt bun pentru jocul ăsta ; de fapt m-au şi scos din joc. Nu ştiu să silabisesc, nu pot gîndi repede şi nu văd bine. Sînt prea miop şi idiot. Pot să stau şi eu aici?

— Bineînţeles, răspunse Blanche, contrariată sufleteşte ; era tocmai ceea ce dorise să evite, şi, spre mai marea ei nemulţumire, Walter îi spuse lui Horace : „Mă duc să-ţi iau locul ; ador jocul de litere".

Horace Crane se aşeză lîngă Blanche.

— Ce casă minunată aveţi, lady Windlestone ! începu el. Cît de drag trebuie să vă fie să locuiţi aici. Iar grădina — n-am văzut ceva asemănător în viaţa mea ! Totul e ferit cu atîta grijă de orice mutilare. Fiecare încăpere e desăvîrşită ; iar biblioteca ! Volumele acelea ! in-foliile!...

— Cred că sînt valoroase. Eu nu mă pricep la cărţi, spuse Blanche, în speranţa de a-l descuraja.

— Eu aş zice că n-aveţi nevoie ; cunoaşteţi totul fără cărţi.

— Nu ştiu nimic ; sînt total ignorantă, cum am fost întotdeauna.

— Dar aţi ştiut cum să aranjaţi casa.

— A rămas neschimbată.

— Mulţi i-ar fi ucis farmecul.

— Doar grădina... Se opri.

— Doamna Troumestre mi-a spus că aţi ameliorat-o considerabil ; că arăta ca o sălbăticie cînd aţi venit aici prima oară.

— Da, aşa arăta...

— Acum e încîntătoare.

— Bernard împreună cu grădinarul au realizat totul. Eu n-am avut nici un amestec, spuse ea, minţind cu volubilitate.

— Doamna Troumestre afirmă că vi se datorează totul.

Blanche se simţi ridicolă, ca şi cum ar fi vorbit astfel anume ca să provoace contrazicerea.

Horace Crane rîse.

— Degeaba, unele fiinţe nu-şi pot ascunde talentele. Dacă aţi nega că aveţi gust rafinat şi că vă plac lucrurile frumoase în timp ce v-ar supune la cazne şi suplicii, tot

n-aș crede. Oamenii degajă o atmosferă de care nu se pot elibera.

— Îți închipui că oamenii sînt întotdeauna așa cum arată ?

— Într-un sens, da, absolut. Vreau să spun că, după părerea mea, toți oamenii frumoși sînt și buni.

— O ! („E foarte tînăr", gîndi Blanche).

— Sau mai curînd că nu poți avea un anumit gen de frumusețe fără a fi bun.

— Dar ce să spunem atunci de Cleopatra, Guinevere, Mary Stuart, Lucreția Borgia ? Doar n-au fost bune.

— Nu cred că au fost frumoase. Portretele ce ne-au rămas de la Mary, regina Scoției, și de la Cleopatra sînt oribile.

— Trebuie să fi fost înzestrate cu un farmec deosebit.

Eustace Lee urmărise această conversație tot timpul și nu mai fu în stare să rabde. Aruncă brusc cărțile pe masă, exclamînd : „Nu știu jocul ăsta ; renunț". Și se îndreptă spre locul unde ședea Blanche.

Partenerii lui de joc avură impresia că și-a ieșit din minți. Rose Mary îl privi enervată. Era alb la față și, apropiindu-se de Blanche, îi spuse : „Mi-ați făgăduit să-mi arătați biblioteca. Aveți bunăvoința să mi-o arătați acum?"

— Da, desigur, răspunse Blanche, nădăjduind că Bernard se afla, poate, acolo. Mergem s-o vedem. Nu vii și dumneata, domnule Crane ?

Eustace Lee se uită la Horace de parcă ar fi vrut să-l ucidă cu privirea.

— Desigur, zise Horace.

Ieșiră toți trei în tăcere. Pe palier se întîlniră cu părintele Rendall, doamna Wallace și Bernard.

— Amîndoi vor să vadă biblioteca, spuse Blanche, aruncîndu-le o privire rugătoare. Vă rog, veniți să mă ajutați să le-o arăt.

— Am promis că viu să joc *Pasărea mea cîntă*, spuse Bernard. Și dumneavoastră trebuie să jucați, i se adresă el doamnei Wallace.

Părintele Rendall îi învălui pe toți într-un surîs blajin, și înțelese situația.

— Da ; să mergem să vizităm biblioteca, spuse el. Și umplu golurile din conversație, pe care nici unul dintre cei doi tineri nu se străduia s-o susțină.

Găsiră biblioteca goală și părintele Rendall îi obligă pe tineri să examineze cărțile. În timp ce el se ocupă de ei, Blanche, pretextînd că trebuia să vadă dacă totul e în ordine la capelă, reuși să scape.

CAPITOLUL V

PROGRAMUL ZILEI URMĂTOARE

Fiind destul de încărcat, Blanche izbuti, cu ajutorul părintelui Rendall, să străbată ziua fără prea mari bătăi de cap. La dejun erau invitate numeroase persoane, iar după-amiaza se organiză o plimbare generală. Blanche își asumă misiunea de a-l conduce pe Sir Frank Wigmore, arătîndu-i în amănunt grădina, ferma și tot ce era interesant de văzut.

La dineu se ocupă de cei vîrstnici, iar după aceea, în timp ce tinerii dansau în galerie, își petrecu întreaga seară ascultînd istorisirile colonelului Wallace, deși le cunoștea pe dinafară, și refuză orice invitație la dans sub motivul că o durea un genunchi.

A doua zi se organiză o partidă de vînătoare, dar Blanche, care era răcită, nu ieși din casă. Dificultatea era s-o scoată la capăt în următoarele cîteva zile.

Eustace Lee și Horace Crane constituiau marea încurcătură. Amîndoi rămîneau pînă la Anul Nou. Róse Mary n-o privea deloc pe Blanche cu ochi buni. Blanche simțea că Rose Mary o acuză și o găsește vinovată.

„Ce grea e viața !“ gîndea ea.

Avea să ia aspecte și mai dificile.

Îi evita pe Eustace și pe Horace cît putea mai mult, încît Bernard băgă de seamă și-i atrase atenția că se purta nepoliticos cu musafirii — cu prietenii lui.

Îi făcu reproșuri într-o seară, în timp ce Blanche se îmbrăca pentru dineu.

— Aș dori să fii puțin mai amabilă cu cei doi tineri. Știu că sînt încă nematurizați și, poate, nu tocmai interesanți, dar pe Eustace Lee îl cunosc de cînd era copil, iar mama lui Horace a fost întotdeauna atît de bună cu mine, încît nu voi reuși niciodată să-i răsplătesc gentilețea. Iar tu, pur și simplu îi ignori.

— Nu, Bernard; nu-i ignor. Amîndoi îmi sînt simpatici; numai că, fiind atît de tineri, îi amuză mai mult — cred eu — să stea de vorbă cu tineretul decît cu mine.

— Oricum, fii, te rog, puțin mai drăguță cu ei, ca să-mi faci plăcere.

Blanche rîse.

— Bine, îți promit.

Se întreba ce-ar fi spus părintele Rendall dacă ar fi auzit conversația lor.

În seara aceea, după dineu, Blanche organiză o masă cu jocul de societate *Scoală-te, Jenkins,* la care invită pe toți tinerii, precum și pe părintele Rendall.

— Bernard e de părere că-i neglijez pe cei doi tineri, îi șopti preotului, cu un surîs, în timp ce se apropiau de masa de joc.

Părintele Rendall dădu din cap aprobator și-n ochii lui trecu o sclipire.

Jocul nu se bucură de un succes deosebit. Tinerii fură nevoiți să-l suporte. Nu exista nici o șansă de evadare, și drept rezultat, nici unul nu avu parte în seara aceea de un *tête-á-tête,* oricît de scurt, cu Blanche. Horace Crane îi arunca Blanchei priviri încărcate de reproșuri, iar Eustace păstra un mutism sub care clocotea furia.

Blanche simțea că devine, prin reacție, insensibilă la manifestările lor. Ce trebuia să facă ? Era vina lui Bernard ; insista să se ocupe de acești băieți. Ea se străduise pe cît îi stătea în putință să nu le ofere nici o încurajare ; dar n-o putea împiedica pe Rose Mary să gîndească cum gîndea ; și, la urma urmei, ceea ce făcea Rose Mary, sau mai curînd ceea ce făcuse, era mai grav. Îi răpea soțul. E adevărat că-l vedea rar pe Bernard și părea că nu depune nici un efort ca să-l încurajeze, dar o asemenea tactică implica un pericol cu atît mai mare. Blanche simțea că, în ciuda străduințelor ei, începe din nou s-o urască pe Rose Mary. Toate acestea îi treceau prin minte în timp ce lua parte activă la interogatoriul cerut de joc.

— Ați spus mineral ?

— Nu, nu tocmai ? (răspunsul lui Hester Troumestre).

Apoi un cor întreg de „Nu", „Ba da", „Nu, nu, nu, bineînțeles că nu".

— Vegetal ?

— Nu.

— Animal ?

— Da.
— Animal ?

Apoi din nou corul : „Da, sigur că da", în timp ce Blanche reflecta : „Oare va reîncepe toată suferința aceea ? Am să cad din nou victimă demonului geloziei, invidiei îngrozitoare, veninului negru ?"

— Se găsește în Europa ?
— Da.
— În Anglia ?
— Da.
— În nordul Angliei ?
— Nu.
— Ba da, ba da (din partea corului). Ba nu, ba nu.
— În sudul Angliei ?
— Da.

„De ce era Rose Mary atît de severă, de aspră ? Ce voia mai mult ? I-l răpise pe Bernard. Era tînără, frumoasă, admirată. Avea întreaga viață în fața ei. Și totuși stătea acolo, dezaprobînd-o în forul ei interior — Blanche vedea bine — deși în aparență surîdea. Ce vină i se putea aduce ei, Blanchei, dacă acești doi băieți se îndrăgostiseră de ea fără nici un rost ? Oare nu toți băieții sînt puțin cam necugetați ? Dealtfel, dacă Rose Mary ar ști..."

Și între timp întrebările continuau.

Blanche reconstituia în minte gîndurile lui Rose Mary, așa cum și le închipuia. „Foarte urît din partea Blanchei. E prea bătrînă pentru genul ăsta de comportare : să sucească mințile acestor bieți băieți care nu i-au făcut nici un rău. Uite așa-l neglijează pe Bernard ! Nu-i de mirare că-și întoarce privirile în altă parte — ea nu e decît o cochetă fără inimă ! Toată viața a flirtat, așa gîndea și tata, chiar dacă n-a spus-o niciodată. A cochetat pînă și cu el. L-a îndepărtat de mine. E rușinos ! Totuși, orice s-ar întîmpla, nu va avea niciodată prilejul să-mi facă vreun reproș ! — Așa gîndește Rose Mary", socotea Blanche.

Dar Blanche avea oare dreptate ?

Rose Mary ședea acolo, cu bustul drept, calmă și grațioasă ca de obicei, surîzătoare și impenetrabilă. Ce se afla îndărătul acelor ochi albaștri ?

Mai tîrziu începu înghețul. Cei mai mulți dintre musafiri patinau, dar Eustace Lee pretinse că nu știe să patineze. Era adevărat, sau spusese așa numai fiindcă Blanche

nu practica acest sport ? Oricare va fi fost adevărul, imediat după dejun Bernard îi spuse Blanchei :

— Eustace Lee dorește mult să viziteze ferma, iar eu nu-l pot conduce în după-amiaza asta, fiindcă trebuie să plec la Alborough. Nu vrei să-l însoțești tu ?

Blanche se pregătea să găsească un pretext dar, zărind o expresie de iritare pe chipul lui Bernard, consideră că nu avea altă cale decît să cedeze. La urma urmei, poate că era preferabil să aibă o explicație cu Eustace Lee. Horace Crane se oferise încă de dimineață să-i împingă scaunul-sanie pe suprafața înghețată a eleșteului, iar ea aproape acceptase. Trebuia mai întîi să-l informeze că plimbarea pe gheață nu mai era posibilă.

— Dar la întoarcere ați putea veni să priviți cum patinăm, spuse el.

— Da, făgădui Blanche, vom veni.

Lee și cu Blanche se îndreptară spre fermă ; la început conversația se menținu în limitele subiectelor inofensive, dar nu trecu mult și Eustace izbucni într-un rechizitoriu al purtării ei față de el — o aprigă înșiruire de nemulțumiri.

Blanche se prefăcu supărată.

— E într-adevăr stupid să-mi vorbești așa. Îmi faci viața absolut imposibilă.

— Nu vreau să-ți fac viața imposibilă. Vreau numai să mă tratezi și pe mine la fel ca pe ceilalți.

Spre ușurarea ei, Blanche îl zări pe domnul Jackson, omul lor de încredere, venind spre ei, roșu la față și înfloritor de sănătate, într-un costum gri de tweed, cu jambiere cafenii, și fumînd pipă.

— Iată-l pe domnul Jackson, spuse Blanche. Mi se pare că nu l-ai cunoscut.

Eustace făcu un gest resemnat. Domnul Jackson li se alătură, iar Blanche i-l prezentă lui Eustace.

— Domnul Lee dorește mult să viziteze ferma, spuse ea. Ne puteți însoți, domnule Jackson ? Sînteți mult mai indicat decît mine să-i dați lămuriri. Sau sînteți ocupat ?

— Cîtuși de puțin, răspunse el. Tocmai mă duceam și eu acolo. Cum s-a schimbat vremea de ieri pînă azi ! — ce spuneți ?

Ajunseră la fermă, unde inspectară totul în amănunțime.

În sfîrșit, spre ușurarea lui Eustace, domnul Jackson se scuză că trebuie să treacă pe la biroul său și o coti spre stînga.

„Acum e-acum", își zise Eustace. Dar chiar în clipa aceea, la capătul lungii alei pe care umblau, apăru o siluetă cu pantaloni largi, bufanți, înaintînd repede spre ei. Horace Crane se apropia de ei cu pași mari. Într-o mînă legăna o pereche de patine.

— Unde te duceai ?

— Mă duceam să mă plimb.

— Vino îndărăt cu noi.

Se lăsă o tăcere apăsătoare. Se îndreptau toți trei spre castel.

— Ei, spune-mi, a fost plăcut la patinaj ? întrebă Blanche.

— Eu n-am patinat deloc.

— O ! dar ceilalți ?

— Ceilalți da.

Era o ciudată încordare în glasul lui. Ceea ce-l înfuria pe Eustace, pe Horace îl întrista. În timp ce mergeau, Blanche se străduia să susțină conversația, iar cei doi tineri răspundeau monosilabic. Blanche se prefăcea că nu-și dă seama de situație și din cînd în cînd făcea cîte o remarcă obligîndu-l pe unul din ei să răspundă, ceea ce i se părea plicticos și obositor.

Ajungînd în dreptul grădinii, întîlniră restul grupului, și printre ceilalți pe Rose Mary, care o privi pe Blanche cu răceală. „Nu m-a privit niciodată așa pînă acum", gîndi Blanche, întrebîndu-se dacă nu era doar o închipuire a ei. Intrară cu toții ca să-și ia ceaiul.

Înainte de dineu, Blanche urcă în camera ei ca să se odihnească. Bernard veni s-o întrebe cum aranjase locurile la masă.

— Încă nu le-am aranjat ; am să mă ocup mai tîrziu.

Nu era adevărat. Întocmise schița cu grijă pe un plic care se afla acum în mapa ei de scrisori.

— Hai să le stabilim împreună.

— Nu acum, Bernard. Nu e nimeni de care să facem caz în mod deosebit.

— Cine șade lîngă tine ?

— Sir Franck mă va conduce la masă, de vreme ce pleacă mîine.

— Și în partea cealaltă ?

— M-am gîndit să-l pun pe părintele Rendall. Știu că vrea să-mi vorbească.

— A stat lîngă tine la dejun. Aș dori să-i dai locul lui Horace Crane.

— Da, bine ; dar de ce ?

— Pentru că am impresia că l-ai ofensat.

— Cu neputință, Bernard ! cum era să-l ofensez ?

— Asta e impresia mea. Știi ce susceptibili sînt tinerii. Iar Horace e timid. Aș dori mult să fii drăguță cu el de hatîrul mamei lui. Mi-ar face plăcere să-i spună că s-a distrat aici.

— Perfect ; va sta alături de mine.

Într-adevăr, Horace șezu lîngă ea la dineu. Blanche se găsea într-o stare de crispare nervoasă. Rose Mary ședea lîngă Bernard și părea mai rezervată și mai inflexibilă ca oricînd.

Sir Franck debita anecdote una după alta ; o adevărată orgie. Vocea lui stridentă și afectată mergea fără oprire, ca o muzicuță. Ici și colo, Blanche prindea cîte un cuvînt : „Foreign Office", „Salisbury", „Dl. Gladstone", „Lord Palmerston", „Cavour", „Crispi".

Deodată, Horace Crane, cu ochii lui rotunzi și fața ca o lună plină, îi întîlni privirea. Era roșu ca focul și cu obrajii umflați de parcă ar fi înghițit un cartof fierbinte. Blanche își dădu seama că încearcă să înăbușe un val excesiv de rîs și ea însăși se găsea într-o stare în care contagiunea rîsului e irizistibilă.

Din fericire, în momentul acela Sir Franck Wigmore povestea un *bon mot* [1] care circulase la Berlin despre Șah, în sensul că *„La nuit tous les chats sont gris"* [2]. Blanche se zgudui de rîs. Sir Franck, care nu sperase mai mult decît un surîs apreciativ, rămase surprins, dar încîntat. Horace, din simpatie, îi împărtășea în întregime accesul de ilaritate. Gusta din plin bucuria penibilă a acestei explozii involuntare. Fiecare din ei încerca să spună ceva, dar la fiecare nouă tentativă, se lăsau antrenați din nou. De cîte ori se uita la fața ca o lună plină și la ochii rotunzi ai lui Horace, Blanche pufnea într-un rîs din ce în ce mai isteric.

Îl privi pe Horace cu o expresie rugătoare, ca și cum ar fi spus : „Ajută-mă să mă opresc dacă poți". Dar și el avea aceeași nevoie de ajutor.

[1] Vorbă de duh (fr.).

[2] „Noaptea toate pisicile sînt negre" (fr.).

După un timp, Blanche reuși să pună stavilă torentului de rîsete și începu să stea de vorbă cu Horace despre diverse alte subiecte, dar tot mereu un cuvînt, un zîmbet, o privire, declanșau iarăși rîsul și cum începea unul din ei, celălalt se molipsea imediat.

În sfîrșit, dineul se termină, spre norocul Blanchei, care simțea că, dacă ar fi trebuit să mai aibă încă o conversație cu Sir Franck, i-ar fi fost peste puteri să-și păstreze seriozitatea, sau să născocească glumele necesare ca să justifice excesul de bună dispoziție.

În seara aceea se dădea balul personalului de serviciu, ceea ce simplifica lucrurile. Blanche fu prinsă de diverse îndatoriri pînă la ora retragerii generale în dormitoare, dar Eustace nici nu mai voi să-i adreseze vreun cuvînt, iar Rose Mary o trată, pentru prima oară în viață, cu o răceală fățișă.

Pînă atunci Rose Mary îi . surîsese întotdeauna ; Blanche doar bănuise o dezaprobare sau o aversiune ; dar în seara aceea era mai mult decît atît. Rose Mary părea să-și fi scos masca, descoperind un chip de gheață.

„Nu e o închipuire a mea, gîndi Blanche. Mă urăște cu adevărat."

CAPITOLUL VI

DUPĂ GER URMĂ CURÎND UN dezgheț treptat. Bernard organiză pentru tineret o vînătoare călare, iar într-altă zi o vînătoare cu gonaci ; și astfel zilele se scurseră pînă în ultima zi a anului, care cădea într-o joi. Oaspeții părăsiră castelul Alton-Leigh, iar lady Alice plecă de la Dower House. Cei doi tineri plecară în aceeași zi. Blanche izbutise să-i țină în frîu pînă la sfîrșitul vizitei, dar numai făcîndu-i pe plac fiecăruia, dîndu-le pe rînd dreptul la răsfăț, ceea ce, date fiind împrejurările, era destul de complicat.

Horace Crane plecă trist, dar îmbogățit cu un element nou, și poate durabil, în viața lui ; iar Eustace Lee, nemulțumit și furios, avînd sentimentul că fusese înșelat.

După plecarea celor doi tineri, Blanche socoti acest episod încheiat. Nu-l provocase ea, nici nu fusese opera

ei, iar dacă-i văzuse așa de des în timpul ședерii lor era îndeosebi vina lui Bernard.

„Dacă am greșit cu ceva, îmi pare rău, reflectă ea, dar acum totul a trecut. Mă vor uita într-o săptămînă sau două, și toate vor reintra în normal." Dar oricare vor fi fost consecințele acelui episod asupra tinerilor — și ele erau de altă natură decît prevedea Blanche — el mai avu și alte urmări, cu un important răsunet în viața ei. Iată cum se desfășurară lucrurile. Episodul cu cei doi tineri aduse o modificare profundă în atitudinea lui Rose Mary. Era cam la vreo două zile după Anul Nou, cînd Bernard, după o zi de alergătură călare, pentru diferite treburi, împreună cu Jackson, trecu pe la Dower House și o găsi pe Rose Mary la parter, luîndu-și ceaiul singură.

— Walter e sus ; a ajuns la mijlocul ultimului capitol al cărții și nu vrea să fie deranjat. I s-a servit ceaiul în camera lui de lucru.

— Pot să iau ceaiul cu tine ?

— Te rog. Să chem s-aducă ceai proaspăt.

— Nu ; poți să-mi torni de-aici. Nu-mi place ceaiul prea fierbinte.

Rose Mary îi servi o ceașcă de ceai și pîine prăjită cu unt.

Ședea fără să spună nimic, cu ochii ațintiți la flăcări. Încă nu se aduseseră lămpile și doar razele de lumină ale focului de lemne se răsfrîngeau în părul ei auriu și pe obraji.

— Voiam să te văd, Bernard.

— Da ? Ceva în tonul glasului ei îi dădu o ușoară neliniște.

— Da ; voiam să-ți vorbesc anume. Am reflectat, și am ajuns la concluzia...

— Ce concluzie ?

— Că lucrurile nu mai pot continua așa... așa cum merg acum.

— Ce vrei să spui ?

— O ! te rog, Bernard, nu mă obliga să explic. Știi foarte bine despre ce-ți vorbesc.

— Cinstit și sincer, îți jur că n-am nici cea mai vagă idee la ce faci aluzie.

— Ei bine, vorbesc de genul acesta de existență... Dumneata... știi bine... ocupi un loc prea important în viața mea... și nu mai sînt în stare să îndur — vom aduce

numai nefericire tuturor — nouă înșine, lui Walter, Blanchei...

— Ți-a spus Blanche ceva ?

— Nici un cuvînt ; n-ar face asta niciodată.

— Dar Walter ?

— Walter nu-și dă seama de nimic, și consideră că totul merge minunat.

— Atunci ce s-a întîmplat ?

— Mă gîndesc doar la viitor. Cred că ar trebui să luăm lucrurile din vreme, pînă nu e prea tîrziu... să înăbușim răul în germene.

— Dar ce rău ?

— Ei bine — ne vedem prea des.

— Cine-a mai auzit o asemenea copilărie ! Te văd extrem de rar, și niciodată singură.

— Singură sau nu, n-are importanță. Ți-ai făcut o deprindere din a veni aici, a-mi vorbi, a mă consulta...

— Și de ce n-aș face-o ? Ar fi cam ciudat, mi se pare, dacă n-aș putea veni să-mi văd cel mai bun prieten și pe soția lui, cînd sînt vecinii mei și locuiesc la cîteva sute de metri de ușa casei mele.

— Bernard, te rog, nu mă pune într-o situație dificilă. Îți dai seama, doar. Nu se poate să nu-ți dai seama.

— Ei, și ce propui să facem ? Ce propui să fac eu ?

— Rezultatul e că... dacă nu reușim să ne schimbăm puțin stilul de viață, Walter și cu mine vom fi obligați să plecăm de-aici.

— Să părăsiți Dower House ?

— Da ; definitiv.

— Fac tot ce vrei ca să împiedic acest lucru.

— Știi, Walter, de îndată ce i se va publica lucrarea, va fi cuprins de neastîmpăr și va dori să călătorească.

— Cînd va apare ?

— Nu înainte de luna mai. Cartea nu poate merge la tipar înainte de sfîrșitul acestei luni.

— Bine, și ce dorești, propriu-zis, să fac ?

— Vreau să nu mai vii pe-aici atît de des.

— Mie mi se pare că vin destul de rar.

— În fiecare zi, și uneori de două ori pe zi... dar nu e asta. E felul de a mă trata — ca și cum n-ar mai exista nimeni ; felul de a mă consulta, de față cu ceilalți — ceea ce trebuie să li se pară foarte ciudat.

— Dar cu siguranță că nimeni nu-și închipuie...

— Nu cred că cineva își închipuie ceva și dealtfel nu mă preocupă ce-și închipuie lumea dinafară, dar mă interesează ce gîndește Walter, ce gîndește lady Alice, ce gîndește părintele Rendall.

— Ți-a spus ceva părintele ?

— Nu ; absolut nimic. Vorbește de „detașare", bineînțeles în sens abstract. E de părere că toate „prieteniile" sînt o eroare... între bărbați și femei, adică... nu crede că pot exista, de fapt.

— Cum, vrei să nu te mai văd niciodată ? Ce absurditate ! Cum s-ar putea să nu ne mai vedem ?

— Nu mă refer numaidecît la faptul în sine de a ne vedea. E *felul* în care ne vedem. Îți cer să faci acest lucru de dragul meu, chiar dacă ți se pare o nebunie, sau ți se pare... indiferent ce. Nu mai pot continua să locuiesc aici dacă nu accepți ce-ți spun eu. Asta-i tot. Am reflectat cu toată seriozitatea și am luat această hotărîre.

— Dar eu tot nu înțeleg ce-mi ceri să fac ?

— Vreau să nu mai vii să mă vezi cînd Walter nu e aici ; să nu mă consulți mereu de față cu lumea... să nu mai vii aici atît de des și să ne inviți mai rar la Alton-Leigh.

— Înțeleg ce s-a întîmplat.

— Ce anume ?

— O, nimic.

— Nu s-a întîmplat nimic afară de ceea ce s-a petrecut în mine. Știi, Bernard, eu am un caracter urîcios din multe puncte de vedere. Sînt egoistă, încăpățînată, irascibilă, geloasă, dar am o singură calitate : sînt cinstită. Cred că ceea ce facem nu e onest — față de Walter.

— Dar față de Blanche ?

— Nici față de Blanche, desigur. Spunînd acestea, expresia chipului ei se înăspri ; dar Bernard nu băgă de seamă.

— Găsesc că e o nebunie.

— Chiar dacă este, fă pentru mine ceea ce te-am rugat.

— Voi face tot ce dorești.

În același moment Walter intră în cameră și o umbră de dezamăgire îi trecu pe față cînd îl văzu pe Bernard, apoi o rază de ușurare cînd Bernard spuse : „Trebuie să mă duc acasă". Tocmai era să adauge : „Nu veniți și voi să luăm cina împreună ?" dar se abținu. Întreaga chestiune i se părea fără nici o noimă, dar, cîtă vreme Rose

Mary se găsea în această bizară stare de spirit, își spuse că era preferabil să-i facă pe plac. Își luă rămas bun și plecă.

Îndată după plecarea lui, Walter îi spuse lui Rose Mary :

— Aș vrea să-ți citesc ultimul capitol. Vreau să-ți cunosc părerea.

— Am să sun s-aducă lampa.

După ce lampa fu adusă, Rose Mary se așeză pe canapea, de o parte a focului, iar Walter într-un fotoliu, de cealaltă parte. Serviciul de ceai fu strîns, și Walter începu să citească. Rose Mary făcuse, singură, o lungă plimbare în după-amiaza aceea, pe o vreme rece, cu vînt tăios, iar acum se simțea toropită.

Ultimul capitol al cărții lui Walter se intitula *Farmecul Bizanțului.*

Prețui frumusețea primelor fraze, dar foarte curînd, cu toate eforturile, ațipi. Walter citea mai departe, absorbit de lucrarea lui, fără să observe. Ajungînd la ultima pagină, ridică ochii spre ea și zise :

— Mi se pare că te plictisește ; sau ai adormit ?

O doborîse somnul acela sănătos, căruia nu-i poți opune rezistență nici cînd te afli într-un loc public, la teatru sau la concert, cînd îți încordezi fiecare nerv ca să rămîi treaz.

Deschise ochii în mod mecanic.

— Nu, zise ea ; închideam ochii din cauza luminii. Mi se pare excelent.

Walter citi pînă la capăt.

— Asta e tot, zise el. Ce spui ?

— Spun că mi se pare într-adevăr excelent. Nu era în stare să găsească vreo observație mai puțin generală. Ascultase atît de puțin din tot capitolul ! Mi-a plăcut partea de la urmă, despre ziduri.

— E ceva care crezi că ar avea nevoie de vreo modificare ?

— Nimic.

— Nu ți se pare prea lung ?

— Deloc. Trebuie să fug sus să văd ce fac copiii.

— Luăm masa la Alton-Leigh astă-seară ?

— Nu ; astă-seară nu.

— Slavă Domnului ! Nici nu doream să mai ies. Dar Walter reflectă că Blanche era un critic mai de nădejde

decît Rose Mary. De cîte ori îi citise ceva, ea îi dăduse întotdeauna o sugestie — un cuvînt de înlocuit, un paragraf care era prea lung, ori prea scurt.

Rose Mary, urcînd în camera copiilor, își spunea că procedase bine dîndu-i lui Bernard acel ultimatum. Dar mobilul care-o îndemnase nu era teama de ceea ce putea intui Walter ; în această privință se simțea sigură ; nici respectul față de criticile venite din partea soacrei.

Mobilul era orgoliul ei. Rose Mary urmărise tot timpul comportarea Blanchei față de Eustace Lee și Horace Crane. Considera că Blanche îi dusese de nas pe amîndoi, distrîndu-se cu unul în timp ce-l ținea cu vorba pe celălalt.

Observînd acest episod, Rose Mary își luă hotărîrea să nu urmeze niciodată o asemenea linie de conduită. Dacă era vorba să aibă un amant, va avea un amant, dar nu se va coborî niciodată pînă la genul acela de cochetărie subtilă — pînă la flirturile acelea perfide, care se ascund sub numele de atenție și prietenie față de o persoană. „Atunci, reflectă ea, poate că lumea spune același lucru despre mine și despre Bernard !“ Un cuvînt aruncat de soacra ei îi întări bănuiala, deși aluzia fusese extrem de voalată.

„Dacă asta gîndește lumea despre noi, își zise ea, nu va mai avea prilej să gîndească astfel. Orice s-ar întîmpla, nu-i voi oferi niciodată Blanchei motive de reproș.“

Cît despre Bernard, la început rămase uluit. Apoi socoti că era o stare sufletească trecătoare, un simplu capriciu din partea lui Rose Mary, datorat vreunei cauze mărunte pe care el n-o cunoștea. În sfîrșit, își zise : „Adevăratul motiv e, probabil, faptul că Blanche n-a fost tocmai amabilă cu ea în ultima vreme“. Examinînd retrospectiv comportarea Blanchei, descoperi împrejurări cînd vorbise despre Rose Mary pe un ton cam acru.

„Partea rea la Blanche, gîndi el, e gelozia ei infernală pentru chestiuni minore, și în legătură cu lucruri care n-au nici o importanță. Mă întreb ce-ar face și ce-ar spune dacă i-aș da într-adevăr motiv de gelozie, dacă într-o bună zi aș iubi realmente o altă femeie mai mult decît pe ea ?“

Cînd ajunse acasă se duse direct la Blanche, în salonașul ei, și se aruncă într-un fotoliu.

— Ai întîrziat, spuse ea cu un zîmbet grațios pe buze. Vrei un ceai ?

— Nu, mulţumesc. Am băut.

— La Jackson ?

— Nu ; am trecut pe la Walter. Walter aproape şi-a isprăvit lucrarea. Va trebui să sărbătorim evenimentul.

— Trebuie, neapărat.

— Fiindcă a venit vorba de Walter, continuă el, aş dori, Blanchie dragă, să te arăţi un pic mai prietenoasă cu Rose Mary.

— Mai prietenoasă cu Rose Mary ? Poate nu eşti în toate minţile, dragul meu băiat ; ce-aş putea face pentru ea mai mult decît în momentul de faţă ?

— Eu sînt totdeauna cel care trebuie să invit.

— Dimpotrivă, chiar ieri, eu l-am invitat pe Walter la dejun.

— Îl inviţi pe Walter, dar nu pe Rose Mary.

— Invit pe cine se-ntîmplă să-l văd mai întîi.

— Impresia mea e că nu ţii la ea, iar ea îşi dă seama. N-ai idee ce copil sensibil este. Bineînţeles, ştiu că tu nu-i găseşti prea mari calităţi şi consideri că eu văd în ea mai mult decît e de văzut. Dar sensibilă este ; trebuie să recunoşti. Toată lumea e de acord în privinţa asta. Lady Alice îmi spunea acelaşi lucru acum cîteva zile.

Blanche simţea că o apucă furiile, dar se stăpîni.

— Te asigur, Bernard, că ceea ce-mi spui mi se pare incalificabil de ridicol. Îi invit mereu aici pe amîndoi, dar găsesc că, atunci cînd locuieşti în vecinătatea imediată a unor oameni care au şi ei preocupările lor personale, nu e cazul să-i plictiseşti mereu. Afară de asta, amîndoi ştiu că pot veni aici oricît de des şi oricînd poftesc. N-au nevoie de nici o invitaţie. Ei înţeleg foarte bine acest lucru.

— Ah ! Tocmai asta este ! Tocmai aici greşeşti ! Au nevoie de invitaţie mai mult decît dacă ar locui la optzeci de kilometri. Şi tu eşti cea care trebuie să inviţi, nu eu tot timpul. Dacă n-o faci, ei cred, bineînţeles, că nu doreşti să-i vezi.

— Ah ! dragul meu Bernard, spuse Blanche cu un oftat de osteneală dezgustată, de unde ţi-au venit ideile astea ? Ţi-a spus Rose Mary ceva ?

— O, nu, bineînţeles că nu ; ea n-ar spune aşa ceva niciodată.

— Ţi-a spus Walter ?

— E el omul care să pună astfel de probleme ?

— Atunci cine ? — sau care e motivul ?

— Nimeni n-a scos un cuvînt, dar n-ai cum să nu observi anumite lucruri şi să nu înţelegi că şi alţii le observă ; de Crăciun — am văzut bine — toată lumea a apreciat că nu eşti excesiv de amabilă cu Rose Mary.

— Cine e toată lumea ?

— Să zicem lady Alice, de pildă.

— Ţi-a spus ceva în legătură cu asta ?

— Nu, nimic ; dar am văzut că era mirată.

— Mirată ? De ce anume ?

— Aşa, de atitudinea ta în general.

— Atitudinea mea în general ?... Dar, Bernard, scumpul meu, ce puteam să fac mai mult ? Ce-mi stă în putere să fac mai mult ? Au fost aici mereu şi toată ziua.

— Nu e vorba de cantitate, ci de calitate. E *maniera* de a face lucrurile. Dacă ai putea să te arăţi puţin mai mulţumită că o vezi !

— Ai impresia că ea are aerul mulţumit cînd mă vede ?

— Da ; tocmai asta e ; ea are, şi pe urmă tu o paralizezi.

— Bine, voi încerca să fiu mai caldă pe viitor. Numai că mi se pare absurd. Rose Mary e o fire independentă şi ştie perfect ce vrea şi cînd vrea să vină aici.

— Doar nu vrei să spui că-şi impune prezenţa ?

— Nu ; vreau să spun că mi-ar declara-o în faţă dacă ar socoti că nu sînt gentilă cu ea.

— Sinceră este, asta-i drept ; dar are şi o infinită delicateţe.

— Bine, Bernard, îţi promit că voi încerca să fiu mai gentilă. Îi trimit un bilet ca s-o invit să ia masa la noi mîine seară. Vine colonelul Wallace cu Kitty şi doctorul Warley.

— Nu ; nu mîine. Aşteaptă puţin. Eşti prea impetuoasă.

Blanche zîmbi cu tristeţe.

— Nu reuşesc să mă port cum trebuie, zise ea.

Bernard părăsi camera, iar Blanche reflectă că el se comporta exact cum făcea Guido în raport cu doamna Winslope.

„Istoria se repetă", îşi zise ea.

Șezu mult timp în fața focului, meditînd asupra dificultăților situației.

„E insolubilă, își spuse ea în concluzie, afară doar dacă tai nodul. N-am curajul să fac asta."

CAPITOLUL VII

BLANCHE SE CONFORMĂ INSTRUCțiunilor lui Bernard, iar Bernard, departe de a da atenție spuselor lui Rose Mary, socoti că „toate acele copilării trecuseră". Totul se datora, fără îndoială, faptului că Blanche nu-și dăduse îndeajuns silința să fie gentilă. Acum, Walter și Rose Mary erau invitați din ce în ce mai des la Alton-Leigh. Bernard trecea pe la Dower House zilnic și, dacă n-o găsea de fiecare dată pe Rose Mary, îl vedea întotdeauna pe Walter.

Rose Mary înțelese că n-avea nici un rost să mai reia discuția. Dar nu se dădu bătută. Cartea lui Walter era gata și se afla sub tipar. Îi propuse să plece amîndoi la Londra. Era mai comod pentru Walter să corecteze șpalturile acolo și, dealtfel, lady Alice îi invitase să locuiască la ea. Walter, care, odată cu terminarea lucrării, începuse — după prevederile lui Rose Mary — să nu mai aibă astîmpăr, fu încîntat de această idee, și rămase stabilit ca, în luna februarie, să plece împreună la Londra.

Walter fu acela care-i comunică lui Bernard vestea despre plecarea lor, prezentînd lucrurile ca și cum era vorba doar de o scurtă vizită ; de aceea Bernard nu intră în panică. Rose Mary nu-i mai făcuse reproșuri ; de fapt, din după amiaza cînd îi adresase bizara rugăminte, el nu mai avusese nici o convorbire intimă cu ea. O văzuse mai des ca oricînd, dar niciodată singură.

Walter și Rose Mary părăsiră Dower House la începutul lui februarie, iar Blanche și Bernard rămaseră la țară singuri.

Blanche trăia o stare de fericire deplină. Nu mai avusese prilejul să fie singură cu Bernard de foarte multă vreme. Din luna august a anului precedent se perindaseră fără întrerupere la castel mai multe serii de invitați, iar ea se simțea obosită — obosită de rolul de amfitrioană, de

dineurile pe care trebuia să le comande, de amuzamentele pe care era nevoită să le organizeze, de grija pe care trebuia s-o poarte musafirilor, preocupîndu-se de toate amănuntele — se simţea la capătul puterilor. Acum avea senzaţia că se putea odihni. Era atît de sensibilă la condiţiile atmosferei morale, încît sentimentul acestei libertăţi temporare îi ajungea din plin pentru ca sufletul ei să se deschidă şi să înflorească. În anul acela, pe măsură ce primăvara îşi înfăptuia lenta şi tainica invazie, Blanche părea că întinereşte. Văzu această reînnoire a tinereţii ei oglindindu-se în privirile lui Bernard.

„Încă mă mai iubeşte puţin, gîndea ea ; e încă mîndru de mine."

Bernard, într-adevăr, o urmărea pe Blanche cu privirea şi i se părea că n-o văzuse niciodată mai frumoasă ca în acel an. Cîtă graţie se desprindea din fiinţa ei ! Ce farmec ! Care alta putea să-i fie cît de vag asemuită ? Avea dreptul să se considere un bărbat norocos.

Într-o zi o întrebă pe Blanche dacă n-ar dori să petreacă la Londra cîtva timp.

— Casa ne aşteaptă, dacă ţi-ar face plăcere să mergi. N-am intenţia s-o închiriez anul acesta.

— Să rămînem aici mai bine ; e o splendoare ! Nimic nu mă încîntă mai mult decît sosirea primăverii. Ce să facem la Londra ?

Bernard fu de acord că ar fi păcat, poate, să plece în acel moment.

— Credeam că te plictiseşti aici, singură, numai cu mine, spuse el.

— O, Bernard, dacă ai şti !

Februarie şi martie se scurseră, şi aceste două luni îi părură Blanchei aproape ireale, atît se simţea de fericită. O frămînta gîndul că era ceva nefiresc şi prea frumos ca să dureze.

Îi aşteptau pe Walter şi Rose Mary să se înapoieze în aprilie. Walter terminase corecturile la cartea lui, care urma să apară la sfîrşitul lui mai.

În timp ce Bernard aştepta cu nerăbdare întoarcerea lui Walter şi a lui Rose Mary la Dower House, primi o scrisoare de la Walter, care-l informa despre noile lor planuri. Fuseseră invitaţi să petreacă sărbătorile la Flo-

renţa, împreună cu sora sa, Marian, care închiriase o vilă acolo pentru o lună de zile, iar după aceea reveneau la Londra. Bernard îşi ascunse dezamăgirea. N-ar fi recunoscut în ruptul capului că e dezamăgit.

Tocmai îşi luau micul dejun în bibliotecă.

— James Langton (unul dintre colegii lui Bernard de la Camera Comunelor), văd că nu poate veni, zise Bernard, întinzîndu-i Blanchei o scrisoare. Dar îmi scrie Eustace Lee întrebîndu-mă dacă poate veni la noi de Paşti. S-a nimerit cum nu se poate mai bine, nu-i aşa ?

Alţi musafiri nu mai erau aşteptaţi pînă în acel moment afară de domnul şi doamna Roden cu Margaret, cea de-a doua fiică ; cea mare, Alice, se căsătorise.

— E o întîmplare fericită că s-a invitat el, continuă Bernard, altfel n-am fi avut pe nimeni care să se ocupe de Margaret Roden.

— De fapt am primit azi dimineaţă două scrisori din partea unor persoane ce vor să vină, spuse Blanche — una de la Horace Crane şi alta de la părintele Michael Gardiner, pe care l-am cunoscut foarte bine la Roma. Era un bun prieten al mamei tale. Dar asta ar însemna să avem prea mulţi bărbaţi, nu-i aşa ?

— Dar deloc ; să vină toţi.

Blanche simţea o imensă oboseală. Crezuse că episodul era încheiat. „Va reîncepe totul de la capăt, gîndi ea. Totuşi, trebuie să se obişnuiască unul cu altul. Nimic nu sfîrşeşte în lumea asta."

— Foarte bine, răspunse ea. Le voi scrie chiar astăzi. „Părintele Michael îmi va fi de ajutor, îşi zise în gînd. El va înţelege."

Soţii Roden, Margaret, Eustace Lee şi Horace Crane sosiră cu toţii chiar în ajunul primei zile de Paşti. Eustace Lee turbă de mînie cînd îl văzu pe Horace Crane, în timp ce Horace Crane acceptă situaţia resemnat. Eustace îi făcu Blanchei o scenă de îndată ce i se oferi prilejul, dar ea îi declară că nu mai era dispusă să-i suporte scenele.

— Nu mai am forţa, îi spuse ea. Dacă vrei să vii aici, trebuie să-i suporţi pe ceilalţi invitaţi. E obligatoriu să te împaci cu prezenţa lui Horace, altfel ori dumneata, ori eu, unul din doi va trebui să plece. Vorbesc cu toată seriozi-

tatea. Dacă dorești să rămînem prieteni, e necesar să fii rațional. Știi perfect de bine că eu n-am făcut nimic ca să vă încurajez, nici pe unul, nici pe altul. Dacă n-ar fi Bernard, nu v-ați afla aici nici unul din voi.

O anumită gravitate solemnă în tonul ei reuși să-l calmeze pe Eustace, cel puțin pentru moment. Făgădui să fie „cuminte". Cu toate astea, și în ciuda încercărilor lui de a-și îndeplini promisiunea, prezența lui îi provoca Blanchei o stare de tensiune.

Părintele Michael Gardiner sosi a doua zi. Blanche era încîntată să-l revadă. Nu-l mai văzuse de cînd părăsise Roma definitiv. Nu i se păru prea schimbat. Puțin mai albit și mai slab, dar, în general, arăta același, deși avea acum aproape șaptezeci de ani.

În dimineața zilei următoare ieșiră împreună să se plimbe.

Blanche îi povesti multe din cele ce i se întîmplaseră.

Merseră pe lungile alei cu pămînt reavăn pînă în dumbravă, unde, ici colo, se înălța cîte un copac înverzit. Iarba era zmălțată cu narcise galbene, iar pe sub gardurile vii scoteau capul primulele și violetele albe.

După convorbire, Blanche se simți înseninată și mai capabilă de a înfrunta situația. Constată că încrederea aceasta sporită în forțele ei. o făcea mai pregătită să facă față. S-ar fi zis că Eustace și Horace, printr-o ciudată telepatie, erau conștienți de acest lucru. Eustace nu mai făcu nici un fel de scene, iar Horace devenise blîndețea și supunerea însăși. Blanche însă tremura la gîndul celor ce se puteau ascunde sub acest calm aparent. Nu se frămînta în privința lui Eustace ; căci deși el era incomparabil mai violent decît celălalt, și părea să fi luat boala sub forma cea mai virulentă, ea avea siguranța că se va vindeca mai repede. Horace Crane o îngrijora mai mult. Era mai liniștit și nu-i făcea niciodată scene. Doar uneori îi arunca o privire plină de reproșuri și nesfîrșit de tristă. Dar Blanche își dădea seama că la el maladia pătrunsese mai în adîncime și că-i va trebui un timp mai îndelungat pentru a-și reveni.

Într-o seară, stătea de vorbă cu el pe terasă. A doua zi urma să plece și, în tot cursul vizitei lui, abia dacă schimbase două cuvinte între patru ochi cu Blanche. Era o minunată seară de aprilie. Copacii musteau de sevă, dar

cei mai mulți nu înfrunziseră încă. O lună nouă palidă și diafană răsărise în crepusculul argintiu. Fațada dinspre terasă arăta mai frumoasă ca niciodată, dar părea cufundată într-o atmosferă spectrală.

— Sînt fericit că am putut revedea toate acestea, zise el, privind în jur.

— Sper că ai să vii des să le revezi.

El surîse cu tristețe.

— N-ai să revii-?

— Nu știu. Poate... Am îndoieli.

Sentimentul lui de nesiguranță răspundea atît de bine propriilor ei presentimente, încît o trecu un fior.

— De-aici se vede cît ești de tînăr ! spuse ea zîmbind. Cînd ești foarte tînăr, ai impresia că totul se va sfîrși aproape într-o clipă... mai tîrziu pare bizar cînd te uiți îndărăt la lungul drum străbătut. Dumneata ai drumul în față.

— Oricum, dacă ai sau nu dreptate, am avut bucuria acestei scurte clipe. Nu se va mai repeta. Să nu-mi spui obișnuitele cuvinte înțelepte de mîngîiere. Știi ce vreau să spun.

— Și eu credeam că nimic nu se mai întîmplă a doua oară, dar am constatat că totul se repetă de nenumărate ori.

— Dar nu genul de lucruri la care mă refer, spuse el cu gravitate, învăluind-o într-o privire de infinită melancolie și tandrețe. Blanche se cutremură.

În seara aceea — ultima seară înainte de plecarea musafirilor — erau invitați și soții Wallace la dineu.

Dintre toate cunoștințele din vecinătate, Kitty Wallace, deși cu cincisprezece ani mai tînără decît Blanche, era singura sa prietenă. Ca fată, nu numai că stîrnise admirație (era încă frumoasă : păr întunecat, ochi căprui scînteietori și trăsături mai degrabă hotărîte), dar trecuse drept remarcabil de inteligentă. Fină muziciană, iubea cărțile, pictura, versurile și cunoștea cîteva limbi străine. Pe urmă, spre uimirea tuturor, după ce ieșise cîțiva ani la baluri și refuzase multe cereri în căsătorie ce păreau atrăgătoare, se logodi cu un colonel Wallace, proprietar de pămînt, care ieșise din armată și nu avea altă ambiție decît să locuiască la țară și să vîneze. Era șef de echipaj la vînătorile călare. Kitty se stabili la țară și deveni

mama unei familii numeroase. Nu se ducea niciodată la Londra.

În seara aceea, după dineu, Bernard o rugă pe Kitty :

— Fii drăguță și cîntă-ne ceva.

— Cu multă plăcere, dar nu mi-am adus nici un fel de note. Nu voi putea să cînt decît ceea ce-mi amintesc.

Grupul ascultătorilor luă loc pe perechi.

Bernard se așeză lîngă Margaret Roden, care, cu părul ei blond, ochii albaștri și veselia liniștită, îi amintea — gîndea Blanche — de altcineva. Colonelul Wallace și domnul Roden se îndreptară tocmai spre capătul opus al galeriei, afundîndu-se în discuții despre vînătoare. Horace Crane se întreținea cu doamna Roden, iar Blanche rămase cu părintele Michael și cu Eustace. Părintele Michael se duse să se așeze lîngă doamna Wallace, la pian ; descoperiseră niște note, iar el se oferi să întoarcă foile.

Doamna Wallace execută diverse bucăți — din Chopin, un vals de Brahms, muzică de dans, ceva din Schumann. Avea un tușeu de o delicatețe extraordinară.

Eustace, pentru că fusese „foarte cuminte" toată săptămîna, crezu de cuviință că sosise momentul cînd își putea permite o mică licență și începu să-și reverse doleanțele. Dar Blanche îl opri :

— E nepoliticos să vorbim cînd se cîntă așa de frumos.

— Dar toată lumea vorbește.

— Ceilalți sînt mai departe și ea nu-i aude.

La unsprezece fără un sfert soții Wallace plecară, iar Blanche își luă rămas bun de la toți musafirii.

— În orice caz, vă vom revedea pe amîndoi la Londra, îi spuse doamna Roden Blanchei.

— Da, zise Bernard, va trebui să stau, poate, vreo cîteva săptămîni la Londra în vara asta, pentru afaceri.

Era prima oară cînd Blanche auzea de un asemenea proiect.

Horace Crane și Eustace Lee, care plecau în zori, veniră să-și ia rămas bun.

Cînd îi veni rîndul, Horace Crane îi șopti Blanchei :

— Muzica aceea de Schumann îmi evoca făptura dumitale.

În timp ce-i vorbea astfel, Blanche simți în preajmă-i prezența mai multor fantome.

CAPITOLUL VIII

BLANCHE ŞI BERNARD PLECARĂ la Londra la mijlocul lunii mai. Nunta lui Hester era fixată pentru a doua săptămînă din iunie. Blanche dorea să se întoarcă la Alton-Leigh îndată după celebrarea cununiei, dar ştia acum că Bernard hotărîse să rămînă toată vara la Londra „pentru afaceri". Se resemnase, deci, să se înapoieze singură la Alton-Leigh.

Bernard nu-şi dădea seama de propriile lui sentimente. Dacă cineva i-ar fi spus : „Eşti îndrăgostit de Rose Mary", el ar fi luat acele cuvinte, în deplină sinceritate, drept inepţii. Credea că n-o iubise niciodată pe Blanche atît de mult ca în momentul acela. Era cert că nu fusese nicicînd mai atent cu ea. Ţinea seamă de dorinţele ei în legătură cu orice. Renunţa la multe lucruri mărunte despre care îşi închipuia că ar putea s-o contrarieze. Dar vai ! nu erau cele principale ; erau tocmai acelea care nu prezentau nici o importanţă pentru Blanche.

Se ducea zilnic în Mansfield Street, ca un lucru firesc, şi-i relata Blanchei toate vizitele.

Îi invita adesea pe Rose Mary şi pe Walter la masă, dar ei erau atît de ocupaţi s-o secondeze pe lady Alice în obligaţiile ei sociale faţă de noile rude prin alianţă, încît, în toată acea perioadă, nu găsiră răgazul să vină.

Eustace Lee şi Horace Crane se aflau amîndoi la Londra şi veneau deseori în Ovington Square. Părintele Michael se întorsese la Roma. Părintele Rendall trecea uneori s-o vadă pe Blanche, dar ei îi era teamă de o conversaţie mai intimă cu el ; sesizase prea bine cum stăteau lucrurile. Horace Crane, care urma să plece la ţară împreună cu părinţii lui, se îmbolnăvi de febră tifoidă.

Hester îşi celebră cununia la Brompton Oratory, după care mirii părăsiră Londra cu destinaţia Paris şi lacurile italiene.

Blanche se gîndi la primul ei mariaj şi la prima călătorie de nuntă ; i se părea că ţin de o altă viaţă.

În faţa ei se aşternea perspectiva de a-şi petrece restul verii la Londra, fiind martora pasiunii tot mai oarbe a lui Bernard pentru Rose Mary. Dealtfel, în sinea ei, Blanche o judeca pe Rose Mary fără părtinire. „Nu-l încurajează, recunoştea ea ; e ireproşabilă ; dar tocmai asta e tot ce-i mai rău. N-aş putea spune dacă ea îl iubeşte, dar sînt

sigură în privința lui. El nu-și dă seama ; încă nu e conștient că o iubește, dar cînd va fi..."

Nu știa ce scuză să invoce ca să se întoarcă singură la țară, dar întîmplarea îi veni în ajutor pe neașteptate.

Nelly și Ira Olenev sosiră la Londra. Mama lor, prințesa Mania, murise de un an, iar ele locuiau tot la Roma, petrecînd numai toamna în sudul Rusiei. Veniseră la Londra în speranța de a o vedea pe Blanche ; doreau mai mult ca orice să vadă un crîmpei de provincie engleză și, dacă era cu putință, reședința prietenei lor. Blanche se agăță cu bucurie de acest prilej.

De îndată ce citi scrisoarea Irei, pe care o primi într-o dimineață, cînd își lua micul dejun împreună cu Bernard, îl și informă :

— Ira și Nelly Olenev au sosit la Londra și s-au instalat la întîmplare într-un hotel de lîngă Leicester Square ; așa le e felul ! Doresc mult să vadă provincia engleză.

— Trebuie să le invităm într-o duminică la Alton-Leigh.

— Numai pentru o duminică, în timp ce eu am stat la ele, în Rusia, săptămîni și luni la șir !

— Da, e drept ; păcat că noi nu stăm acolo în momentul de față !

— Aș putea să mă înapoiez eu și să le iau cu mine...

— Te-ai lipsi atunci de toate amuzamentele londoneze.

— Nu le-aș regreta deloc.

— Dar nu cred că aș putea veni și eu. Știi bine, afacerea aceea...

— Nu e nevoie să vii, se înțelege ; poți să rămîi la Londra ; nu e cîtuși de puțin necesar să te deplasezi.

— Nu li se va părea o impoliteță ?

— Nu, nici vorbă.

— Aș putea veni duminicile, sau unele duminici, cît timp se află ele acolo... Cît vor ședea ?

— Aș vrea să le fac să rămînă pînă la sfîrșitul lui iulie.

— Pînă cînd se întorc acasă, adică. Vei avea nevoie de doamna Stokes. (Doamna Stokes era bucătăreasa.)

— A, nu ! poate să rămînă aici, cu tine. Ajutoarea ne va fi de ajuns.

— Asta nu se poate. O luați sigur pe doamna Stokes. Ce nevoie am eu de ea ? Doar n-am să dau recepții. Eu

rămîn aici cu Lockwood (Lockwood era valetul lui), iar tu îl poți lua pe Ramiro.

— Cred că nu e necesar.

— Ba da ; e dorința mea... iar eu voi veni să petrec cu voi duminicile.

Bernard părea acum încîntat de idee.

— Dar, sincer vorbind, ești sigură că nu-ți pare rău să părăsești Londra ?

— Foarte sincer.

— Credeam că te bucuri să mai profiți puțin de sfîrșitul sezonului londonez.

— Eu mi-am petrecut sezonul. Îmi ajunge, adăugă ea, cu un zîmbet.

— Bine ; vei face așa cum dorești.

Blanche se duse chiar în cursul acelei dimineți să le vadă pe Nelly și Ira Olenev și stabili împreună cu ele să le aștepte la Alton-Leigh sîmbăta următoare. Ea hotărî să plece dinainte pentru a pregăti totul. Bernard se supuse acestor planuri, dar se simțea neliniștit. Nu înțelegea ce se petrece în cugetul Blanchei. Plecarea ei îi dădea o senzație de ușurare, deși se ferea s-o recunoască. Și, cu toate că nu voia să-i admită existența, senzația nu-l părăsea.

„Nădăjduiesc că nu e nefericită, gîndea. N-are absolut nici un motiv să fie nefericită. Nimeni pe lume n-a primit mai multe dovezi de afecțiune."

În după-amiaza acelei zile se duse să-i vadă pe Rose Mary și pe Walter. Îi găsi acasă.

— Blanche se înapoiază la Alton-Leigh, anunță el.

— Definitiv ? întrebă Rose Mary.

— Da. Împreună cu două prietene ruscaice — prințesele Olenev. Sînt prietene de multă vreme cu Blanche și cu mine — niște ființe admirabile. Blanche a stat adeseori la ele, în Rusia.

— Aș fi dorit să ne putem întoarce și noi, zise Walter. Din nefericire, e cu neputință în momentul de față.

Cartea lui Walter, *La Est de Suez*, apăruse de vreo trei săptămîni și avusese ecouri favorabile în presă. Se tipărise imediat o a doua ediție. Criticii afirmau că reprezenta un progres față de primul lui volum, fiind mai bine scrisă ; se cunoștea că era rodul unei judecăți și concepții mai mature.

Pe temeiul acestui succes, i se oferise conducerea redacțională la *Foreign Review*, un organ nou care se ocupa de problemele politicii externe, în special ale politicii externe orientale ; avea și o pagină literară. Era o slujbă bine plătită, așa încît Walter consideră că ar fi însemnat o nebunie s-o refuze, deși acest gen de muncă îl reținea la Londra.

— Trebuie să ne întoarcem în curînd cu toții, zise Bernard.

— Walter nu va putea să se elibereze multă vreme de-aci înainte, răspunse Rose Mary.

— Dar își va lua negreșit o vacanță.

— Nu înainte de luna august.

Blanche plecă la Alton-Leigh ; surorile Olenev sosiră și ele și găsiră că totul era încîntător. Bernard veni în prima duminică, dar nu rămase decît pînă seara, pentru a putea fi la Londra luni dis-de-dimineață. Era foarte ocupat.

Plecă fericit de la Alton-Leigh. „Blanche se distrează, își zise el. Arată cam obosită, dar aerul de la țară îi va face bine. La Londra e o atmosferă sufocantă în perioada asta."

Nelly și Ira Olenev găseau că Blanche e uimitor de neschimbată, dar nu li se părea mai fericită decît înainte. Era o mare dezamăgire pentru ele.

— Sărmana Blanche ! îi spuse Nelly Irei, într-o seară, cînd se aflau amîndouă în camera de dormit, la vreo cîteva zile de la sosire. Era chiar seara duminicii în care Bernard plecase. Sărmana Blanche ! nu e fericită.

— Nu ; nu e fericită.

— El n-o iubește.

— Se uită la altcineva tot timpul — la cineva care nu-i aici.

— Iar Blanche știe.

— Bineînțeles.

— *Dar ea nu-l iubește decît pe el.*

— Da. E drăguț, simpatic, dar nu merită atîta afecțiune.

— Îl găsesc plăcut, dar mă dezamăgește. În aparență e atent și delicat cu ea, dar în inima lui nu e... nimic.

— Ba trebuie să fie *ceva*, măcar.

— Așa crede ea.

— E încă foarte, foarte frumoasă.

— Mai frumoasă, parcă, decît cînd era tînără de tot. Ţi-o aminteşti ? La început nu atrăgea atenţia... Dar am impresia că are un aer suferind şi obosit.

În dimineaţa după plecarea lui Bernard, Blanche citi în *Times* un scurt paragraf conţinînd ştirea că onorabilul Horace Crane, al doilea fiu al vicontelui Walmsleigh, murise de febră tifoidă după o lungă suferinţă. Blanche primise în răstimpuri veşti despre el de la sora lui, care-i dădea ajutor mamei ei ca să-l îngrijească ; în a douăzeci şi una zi a bolii aflase că ieşise cu bine din criză şi existau toate speranţele de vindecare. Era foarte slăbit, dar dacă reuşea să facă un mic efort — scria sora lui — putea fi salvat... Evident, nu făcuse acel efort.

Blanche plînse amarnic, iar Nelly şi Ira rămaseră mirate. Ea le destăinui că pierduse un prieten, dar că durerea ei avea mai mult un caracter impersonal. Îi fusese drag Horace, dar se simţea nenorocită din cauza tristeţii lucrurilor în general, a vieţii în general. Cîteva zile mai tîrziu, primi o scrisoare din partea ladyei Walmsleigh. Îi dădea o relatare precisă a faptelor şi adăuga că, la sfîrşit, în ultimele lui zile, Horace întrebase de mai mulţi prieteni şi-şi exprimase dorinţa să i se amintească Blanchei de el. „V-a trimis aceasta". Scrisoarea conţinea un alt plic închis, adresat ei. Înăuntru se găseau cîteva violete albe, presate, pe care le culesese la Alton-Leigh, şi nimic mai mult.

„Aşadar presimţirea lui s-a adeverit", gîndi Blanche.

Luna iulie se scurse într-o atmosferă paşnică pentru Blanche şi cele două prietene ale ei. Bernard se înapoie la Alton-Leigh în ultima zi a lunii ; între timp, nu avusese posibilitatea să mai vină în vreo altă duminică. Walter şi Rose Mary nu se înapoiau decît la finele lui august, întrucît Walter nu se putea smulge din ocupaţiile lui. Bernard era îngrijorat de situaţia politică din Africa de Sud, pe care o considera gravă.

Şi el şi Blanche stăruiră ca Nelly şi Ira Olenev să mai rămînă o lună.

— De ce n-aţi şedea aici pînă în momentul înapoierii la Roma ? sugeră Blanche într-o zi.

— Asta ar fi prea mult ; trebuie să ne ducem în Rusia.

— De ce ?

— De fapt, nu e neapărat necesar.

— Vă rog, rămîneţi, stărui Blanche. Am atîta nevoie de voi ! şi deodată izbucni în lacrimi.

— Bine, rămînem, făgăduiră ele. Şi stabiliră să stea pînă la înapoierea la Roma, în septembrie.

Pe măsură ce timpul trecea, Bernard devenea tot mai plin de neastîmpăr. N-ar fi recunoscut în ruptul capului adevărul, dar ceea ce-l făcea nervos era absenţa lui Rose Mary : pustietatea de la Dower House. Recunoştea doar că-i lipseşte Walter, şi repeta întruna că i se pare o nebunie să stai la Londra în tot cursul lunii august.

Propusese să-l invite pe Eustace Lee, dar cum acesta era reţinut la Londra de şeful său, Blanche fu cruţată de prezenţa lui. Către mijlocul lui august, Nelly şi Ira o anunţară că trebuiau să părăsească Anglia la sfîrşitul lunii. Blanche îi comunică această veste lui Bernard într-o seară, pe cînd şedea în salonaşul ei, înainte de a se îmbrăca pentru masa de seară.

— N-ar trebui să plece înainte de sosirea lui Walter şi a lui Rose Mary, răspunse el ; ar fi absurd, nu găseşti ?

— Sigur ; nu văd de ce e necesar să plece. E prea devreme ca să se înapoieze la Roma. Au impresia, probabil, că au stat prea mult la noi.

— De-abia au venit. Mie mi-ar plăcea să stea aici tot timpul. N-am cunoscut alte persoane mai simpatice şi mai naturale... se împacă bine cu toată lumea. Jackson le găseşte fermecătoare şi Wallace la fel.

— Trebuie să le convingi tu. Eu am făcut tot ce am putut.

— Mi-ar părea rău să plece fără să-i cunoască pe Rose Mary şi pe Walter... Dacă ele totuşi insistă... vreau să spun dacă e într-adevăr necesar să plece... atunci n-ai putea s-o chemi tu pe Rose Mary, ca să vină aici înaintea lui Walter, din moment ce el nu e liber decît la sfîrşitul lunii ? Ar putea locui aici, dacă e mai comod, deşi presupun că personalul de serviciu a rămas la Dower House. Cred că le-ar simpatiza pe surorile Olenev şi ar fi păcat să vină exact după plecarea lor.

Bernard contempla pe fereastră pacea netulburată a unui asfinţit de august, splendoarea luminii aurii, zborul păsărilor în rotiri largi şi copacii în plinătatea frunzişului lor verde... eleşteele şi fiecare pînză de apă sclipind în soare ; răzoarele (alcătuite sub îndrumarea Blanchei), o ade-

vărată izbucnire de culori vii : dalii, floarea soarelui, crini imperiali, gălbenele, omagi, salvii, flocși și maci.

Părea că privește dincolo de grădină, dincolo de cerul auriu...

— Ți-ar plăcea să vină Rose Mary ? întrebă Blanche cu o voce albă.

— Da, mi-ar plăcea.

— Cît de mult o iubești ! spuse Blanche, mușcîndu-și buzele și cu glasul tremurător.

— O iubesc ? Ce vrei să spui ? Bernard se întoarse tresărind spre ea.

— Vreau să spun că o iubești — o iubești ; că ești îndrăgostit de ea ; că te gîndești numai și numai la ea ; că tot restul nu înseamnă nimic în ochii tăi — eu în primul rînd.

Blanche vorbea repede și cu glasul scăzut. Respira greu și ținea ochii în jos. Își sfîșia în mîini batista.

— Draga mea Blanche, cred că ți-ai ieșit din minți.

Bernard era uluit.

— E adevărul, cu toate astea... Nu e vina ta. Nu te acuz... n-ai ce să faci... Dacă e cineva care poartă vina, eu sînt aceea, dar ăsta-i adevărul... o iubești... pe ea, pe Rose Mary — și nu e de mirare.

— Blanche, dar e o nebunie ce vorbești. Țin foarte mult la Rose Mary... îmi place... Mă bucur s-o văd și s-o știu aici, dar Walter e prietenul meu cel mai bun și mă bucur să-i văd pe amîndoi, să-i știu pe amîndoi aici, împreună asta-i tot... altceva nimic... absolut nimic. Nu-mi pot imagina ce-ți trece prin gînd... de unde ți-au venit ideile astea ?

— Nu protesta, Bernard ; n-are nici un rost. O iubești și știi asta, iar acum ai aflat că știu și eu.

Bernard se înroși ca para focului. Începu să umble prin cameră cu pași mari, ca un animal în cușcă. Încercă să-și aprindă o țigară ; chibritul se stinse ; aprinse un altul.

— E din cale-afară de nedrept, spuse el, și de lipsit de logică ! Realitatea este, Blanche dragă, că ești o răsfățată ; nimeni pe lume n-a avut parte de atîta fidelitate și devotament, dar pentru tine toate astea nu înseamnă nimic... e prea nedrept. Dacă aș fi visat măcar că-ți trec prin minte asemenea năzbîtii, n-aș fi pomenit niciodată de

numele lui Rose Mary. Nu i-aș fi chemat să locuiască aici ; dar te-am tratat ca pe o ființă rațională, înțeleaptă.

— Sînt o ființă omenească, Bernard. Nu sînt înțeleaptă.

— Mă întreb ce-ai face dacă m-ar interesa într-adevăr altă femeie ?

— Mă întreb și eu, răspunse ea cu un surîs trist.

Bernard se înfurie și mai tare.

— Așa ceva n-am mai auzit ! Foarte bine. Îți spun eu ce voi face. Nu vor mai locui la Dower House — nici o oră. Le voi spune că am făgăduit demult s-o închiriez începînd de anul acesta ; sau că are nevoie de reparații, sau am să pun s-o dărîme. În definitiv, nu folosește la nimic, iar grădina și ferma ar avea de cîștigat ; dar îți jur că nu vei mai avea nici o scuză să-mi spui mie asemenea lucruri. N-am să rabd una ca asta.

Ridicase glasul și striga la ea.

— O, Bernard, nu-mi vorbi așa. Invit-o aici. Mi-ar face plăcere să vină, te asigur... invit-o să stea la noi... nu asculta ce spun... Am fost nebună... am avut mintea rătăcită... mă simt istovită... dar spune-mi, mă mai iubești puțin ?

— Bineînțeles.

Bernard se calmă imediat. Scena luă întorsătura pe care o luau de obicei scenele de acest gen. El căută s-o liniștească sărutînd-o. Ea plînse cu hohote, pînă cînd nu mai avu lacrimi.

— O, Blanche, mă faci să înnebunesc dacă o iei de la capăt... mai mult ce pot să-ți spun ?

— Bine. N-am să-ți mai bat capul cu nerozii, îți promit. Îi zîmbi. Fugi acum, fiindcă trebuie să mă îmbrac.

Dar înainte de a începe să se îmbrace, Blanche mai plînse un timp. Pe urmă se duse să-și spele fața. În pofida asigurărilor lui Bernard, tot era convinsă că are dreptate. Știa mult prea bine ; doar că gîndea : „De fapt, nu cred că-și dă seama — încă nu".

În seara aceea, cînd coborî la dineu, cu toate grijile acordate figurii — ochii spălați cu apă de trandafiri, obrajii pudrați ; cu toate că făcuse o lungă baie fierbinte înainte de a se îmbrăca, atît Ira cît și Nelly Olenev observară că se întîmplase ceva.

— *Ona plakala,* îi șopti Ira lui Nelly — ceea ce însemna „A plîns" — adăugînd apoi : Bernard ?

Iar Nelly încuviință din cap.

Se așezară la masă, și, în timp ce li se servea cina, Bernard îi spuse Irei :

— Nu se poate să plecați înainte de sosirea lui Walter și Rose Mary Troumestre. Nu ne-ar ierta niciodată dacă v-am lăsa să plecați pînă nu vin ei. Îi așteptăm la sfîrșitul lunii în mod sigur, dar Blanche are să-i scrie mîine lui Rose Mary să-i ceară să vină *imediat,* înaintea lui Walter. Deocamdată el e reținut la redacție, dar tocmai discutam cu Blanche înainte de masă că nu vedem motivul pentru care Rose Mary n-ar veni de pe acum ; el poate rămîne singur două săptămîni — nu credeți ? Și o vom ruga să stea la noi, ca să nu fie singură la Dower House.

Ira și Nelly schimbară o privire rapidă ; apoi Ira îi spuse lui Bernard :

— Sper că are să vină. Îmi amintesc că l-am cunoscut pe domnul Troumestre cu mulți ani în urmă.

— Dar pe ea n-o cunoașteți, nu-i așa ? întrebă Blanche.

— Nu ; n-am cunoscut-o.

— O s-o admirați. E *foarte* frumoasă.

Bernard tăcu, părînd stingherit.

— Dar de ce n-ați rămîne încă o lună ? spuse el apoi, cu bruscă însuflețire. E, cu siguranță, prea devreme ca să vă întoarceți la Roma. La data asta Roma e pustie, încinsă de arșiță, plină de praf și pestilențială ; de-a dreptul nesănătoasă. Rămîneți la noi. O să vă facă bine să stați cît mai mult la țară, și are să ne facă bine și nouă. Altfel ruginim, văzîndu-ne numai cu vecinii noștri ; nu-i așa, Blanche ? Iar Blanchei îi veți face un serviciu ; puteți să vă-nchipuiți cît se plictisește aici, singură cu mine.

— Ne-ar face plăcere să rămînem, zise Ira, dar mă tem că trebuie într-adevăr să plecăm. Nu ne ducem direct la Roma ; am promis să ne oprim în drum la niște veri ai noștri, la Berchtesgaden.

— Va trebui să amînați pentru mai tîrziu. Sînt sigur că am dreptate. Vă las să aranjați asta împreună cu Blanche.

În seara aceea, după cină, cînd Blanche rămase singură cu ele, le imploră să mai rămînă.

— Vă rog din tot sufletul, le spuse. Nici n-aveți idee ce mare serviciu îmi faceți.

Arăta atît de nefericită și de oropsită rostind aceste cuvinte, încît Nelly și Ira căzură pe gînduri.

— Vorbești serios ?

— Da, foarte serios. Nu e o formulă de politeţe. În viaţa mea n-am vorbit mai serios. Viaţa pare simplă aici, nu-i aşa ? Viaţa întotdeauna pare simplă. Dar voi ştiţi — nimeni nu ştie mai bine ca voi — cît de înşelătoare e această aparenţă ; am nevoie de prieteni, de prietene ca voi care înţeleg totul fără să fie nevoie să le explici şi care nu întreabă niciodată nimic.

Ochii ei se umplură iarăşi de lacrimi. Nelly şi Ira, care-i cunoşteau întreaga poveste a vieţii, şi o înţelegeau pînă în străfundul sufletului, se simţeau pătrunse de compătimire. Făgăduiră să rămînă.

CAPITOLUL IX

BERNARD ERA PROFUND TULBURAT de cele ce-i spusese Blanche în seara aceea. Cuvintele ei avuseseră asupra lui efectul unei revelaţii.

Parcă i se luase un văl de pe ochi. Niciodată nu mai putea fi acelaşi om. Trecuse un Rubicon moral. La început era ca împietrit, apoi îşi reveni treptat, reflectă asupra chestiunii, încercă s-o descifreze... să descurce firele încîlcite, şi în tot acest proces, în conflictul acesta de umbre şi ecouri, figura lui Rose Mary îi apărea luminoasă şi uimitor de distinctă, iar vocea ei îi răsuna repetat în urechi, cu statornică limpezime.

Blanche îi scrise lui Rose Mary invitînd-o să petreacă un răstimp cu ei la Alton-Leigh, dar fără a mai putea invoca pretextul plecării apropiate a surorilor Olenev, de vreme ce acestea hotărîseră să mai rămînă. Rose Mary refuză. Nu-l putea lăsa singur pe Walter ; afară de asta trebuia să călătorească odată cu copiii. Vor veni cu toţii la sfîrşitul lunii.

Sosiră, într-adevăr, la sfîrşitul lui august, şi vechea rutină îşi reluă cursul.

În prima seară, avu loc un dineu oferit în onoarea lor la Alton-Leigh. Erau invitaţi de asemenea soţii Wallace.

După dineu, doamna Wallace cîntă la pian pentru amatorii de muzică. Bernard, colonelul şi Walter avură o lungă şi serioasă convorbire despre situaţia politică din Africa de Sud. Bernard era convins că războiul e inevitabil,

Walter avea îndoieli ; colonelul se arăta pesimist... dar toţi trei erau preocupaţi.

— Şi dacă e război ? întrebă colonelul.

— Eu plec, răspunse Bernard.

— Şi eu, zise Walter.

— Ce vor spune Blanche şi Rose Mary ? le puse problema colonelul.

— Într-adevăr, trebuie să ne gîndim şi la asta, zise Bernard.

Nu privea deloc cu bucurie perspectiva de a le anunţa o asemenea hotărîre.

— Şi mie mi-ar plăcea să plec, zise colonelul, dar sînt prea bătrîn şi mi-e teamă că nu mai sînt bun de nimic. Bănuiesc că, în cazul cînd va izbucni, se va termina repede.

— Nu sînt aşa de sigur, replică Walter.

— Să sperăm că totul se va sfîrşi cu bine, spuse Bernard. Tulburăm audiţia muzicală. Ce-a fost ultima bucată ? se adresă el doamnei Wallace.

— A fost un mic cîntec francez — breton adică ; încercam să mi-l amintesc.

Ira şi Nelly, după ce-i spuseseră noapte-bună Blanchei, comentau serata şi oaspeţii în timp ce-şi periau părul.

— E frumoasă Rose Mary, spuse Ira, nici nu încape discuţie — cu mult mai frumoasă decît mă aşteptam. Frumuseţea ei are calitatea supărătoare — pentru noi, adică — de a ne face să ne simţim bătrîne. Lîngă ea mi s-a părut că am o sută de ani. E atît de proaspătă !

— Şi eu am avut aceeaşi impresie, spuse Nelly. Toţi arătau bătrîni pe lîngă ea, afară de Blanche.

— Pe Blanche o salvează albeaţa strălucitoare a tenului şi extraordinara ei distincţie.

— Dar găsesc că cealaltă are mai multă frumuseţe propriu-zisă... mai puţină distincţie, dar mai multă frumuseţe... frumuseţe simplă... şi am impresia că...

— ...Bernard e sensibil la frumuseţea ei.

— Da ; o iubeşte ; nu încape îndoială.

— Biata Blanche ! cît trebuie să sufere !

— El e drăguţ.

— Cine ? Troumestre ?

— Da... e un tip liniştit.

— Mă întreb ce gîndeşte.

— Nu gîndește nimic... nu vede nimic... își adoră soția și atît.

— Iar Rose Mary ?

— E mult mai greu de spus ; e o fire complicată. Nu-mi dau seama care-i sînt sentimentele. De un singur lucru sînt sigură : n-o poate suferi pe Blanche.

— Crezi ?

— Da ; tu nu ?

— Ba da, la un moment dat, și pe urmă mi-am spus că a fost o închipuire a mea.

— Nu ; eu sînt sigură. Mi-am întărit convingerea cînd i-a spus noapte-bună Blanchei.

— De ce să aibă aversiune față de ea ?

— Dacă-l iubește pe Bernard...

— Dar nu știm dacă-l iubește.

— Nu ; nu știm. Dacă-l iubește, ține secret. Sărmana, poate și ea suferă.

— E tînără.

— Mie îmi pare mai rău pentru Blanche. A fost destul de nefericită în viață pînă acum.

Ira și Nelly rămaseră la Alton-Leigh pînă la sfîrșitul lunii septembrie ; în tot acel timp, viața de-acolo se desfășură ca de obicei. Nu se întîmplă nimic deosebit. Veniră cîțiva oaspeți pentru vînătoarea de potîrnichi ; unii soseau, alții plecau. Circulau zvonuri de război, și totuși nimeni nu-și dădea seama că războiul bate la ușă, că e iminent. Blanche nu se gîndea serios la această chestiune și nu-i trecea prin minte că în eventualitatea izbucnirii unui conflict, Bernard și Walter ar pleca.

La sfîrșitul lui septembrie, Ira și Nelly părăsiră Anglia. Blanche își luă cu tristețe rămas bun de la ele. Se înapoiau direct la Roma. Prezența lor însemnase mult pentru Blanche, ajutînd-o să treacă acea lună dificilă. Walter plecă la Londra cam în același moment, lăsînd-o pe Rose Mary cu copiii la Dower House. Bernard n-o vedea prea des pe Rose Mary. Nu mai îndrăznea să se ducă la Dower House. Se simțea aproape stingherit în prezența ei, acum, și totuși, fără ea, parcă era pierdut. Îl mistuia dorul în fiecare moment al zilei, și era conștient de acest fapt. Privise drept în față realitatea iubirii pentru ea, și unicul lui efort era acela de a-și tăinui dragostea spre a o cruța pe Blanche de suferință. Dar încetase de a mai fi victima unei iluzii.

Blanche nu mai examina situația ; nu căuta să-i cerceteze dedesubturile. Trăia de la o zi la alta, simțindu-se ca struțul care-și ascunde capul în nisip și avînd, în același timp, senzația că lunecă spre o catastrofă.

Și atunci, la începutul lui octombrie, izbucni războiul.

Cînd știrea ultimatumului emis de guvernul Transvaalului ajunse la Alton-Leigh, Bernard îi spuse soției sale :

— Acum nimic nu mai poate opri războiul. Bineînțeles, asta înseamnă că...

— Nu că ai să pleci, sper ? zise Blanche.

— Rezerviștii n-au fost chemați, dar eu voi pleca, totuși, ca să mă înrolez acolo în vreo unitate — în trupele neregulate de cavalerie sud-africane sau ceva de felul acesta. Walter merge împreună cu mine.

Și dintr-o dată plecarea lui Bernard i se păru Blanchei inevitabilă, deși pînă atunci nici în treacăt nu se gîndise la o asemenea eventualitate. I se păru firească, chiar, ca un ultim cui bătut în sicriul fericirii ei.

— Da, bineînțeles că trebuie... ai să pleci... ce stupid din partea mea ! Uitasem. Nici nu mă gîndeam... Și Walter...

În momentul acela Ramiro aduse o telegramă pentru Bernard.

O citi — și îi comunică :

— E de la Walter. Vine astăzi după-amiază. Va trebui să plec mîine la Londra.

— Vin și eu cu tine, se înțelege.

— Da, zise Bernard.

Și discutară, după aceea, perspectivele războiului și măsurile pe care le aveau de luat imediat.

Walter sosi în cursul după-amiezii și le aduse ultimele știri.

Stabiliră să plece cu toții la Londra a doua zi. Walter și Rose Mary urmau să locuiască la lady Alice, care pregătise totul ca să-i primească. Era, deci, ultima zi pe care o petreceau la Alton-Leigh pentru un timp îndelungat — poate cea din urmă pe care o mai petreceau împreună. Vremea era minunată. Frunzișul copacilor se transformase într-o simfonie de culori : verde palid și auriu, galben aprins și carmin. Încă nu căzuse nici o frunză. Soarele strălucea viu peste tarlalele de varză, preschimbîndu-le în smaralde. Florile îmbrăcau și acum grădina în haină de sărbătoare și era o pace atît de adîncă, încît văzduhul părea legănat în brațele unui destin calm, dar inexorabil.

Blanche avea senzația că se apropie sfîrșitul lumii. Stînd pe terasă, nu i s-ar fi părut curios ca, întorcîndu-se, să descopere că dispăruse castelul. Bernard își petrecu ziua dînd dispoziții în vederea absenței sale și avînd întrevederi cu un mare număr de persoane. Pe la cinci, Walter își făcu apariția și-i spuse Blanchei :

— Am venit să-mi iau rămas bun de la dumneata și să stăm puțin de vorbă. Presimt că la Londra nu vom mai avea timpul.

Blanche se adresă lui Bernard :

— Ar fi bine să te duci s-o vezi pe Rose Mary.

— Da, du-te, adăugă Walter ; te rog ; ai s-o găsești acasă.

Însăși Blanche n-ar fi putut explica de ce îl îndemnase pe Bernard. Simțea parcă o forță dincolo de ea care o silise să se comporte astfel, inspirîndu-i cuvintele, șoptindu-i-le la ureche — o voce care nu suferea neascultarea.

Iar Bernard simți și el că trebuia să se supună ; trebuia să se ducă s-o vadă pe Rose Mary. Străbătu grădina și, privind răzoarele bine întreținute, în plină strălucire și la data aceea, deși ici-colo se mai observa o oarecare neorînduială, regretă înfățișarea grădinii așa cum și-o amintea din copilărie ; apoi reflectă : „Blanchei îi place însă așa cum e acum".

Cînd ajunse la Dower House o găsi pe Rose Mary plimbîndu-se prin grădină.

Nu părea surprinsă că-l vede.

— Blanche te însoțește mîine la Londra ? întrebă ea.

— Da ; presupun că vom pleca toți odată, cu trenul de zece jumătate. Walter a ținut să-și ia rămas bun de la Blanche *acum ;* mi-a spus că te pot găsi acasă. Cum spune el foarte bine, la Londra nu vom mai avea răgazul. Doream și eu să-mi iau rămas bun de la tine.

— Te așteptai la asta ?

— La război ? Da și nu. Întotdeauna e greu să crezi că un război are să izbucnească într-adevăr, pînă nu izbucnește.

— Și va dura mult ?

— Mai mult decît își închipuie lumea. Întotdeauna se întîmplă așa.

Urmă o tăcere.

Apoi Bernard spuse :

— Nu am nici un fel de presentimente rele ; sînt perfect liniștit în privința lui Walter și a mea. Presimt că ne vom întoarce acasă cu bine, dar s-ar putea, firește, să mă înșel și, în ciuda celor ce simt, s-ar putea să fie ultima oară cînd vin în casa asta să stăm de vorbă așa — singuri.

— Da ; s-ar putea.

— M-am gîndit toată ziua dacă să-ți spun sau nu ceva.

— E ceva ce știu dinainte ?

— Nu ; nu știi. Nu cred că ai cum să știi. Poate că n-ar trebui să-ți spun, și totuși aș dori atît de mult să știi... la urma urmei, adevărul rămîne același, fie că-l spui sau nu, fie că-l privești în față sau nu... dacă-l ții ascuns de alții și de tine însuți, el e tot acolo... și — și rîde de noi.

— Da.

— Totul e-atît de complicat și de trist. Partea cea mai rea e că, absolut fără nici o intenție, provoci suferință altora — unor ființe care-ți sînt dragi.

— Da ; știu.

— Eu port întreaga vină în toate încurcăturile pe care le-am avut. Eu singur sînt de condamnat — nimeni altul. Dar dacă mi-aș putea trăi viața din nou, nu știu cum aș izbuti să mă port altfel. ... Abia în ultima lună m-am înțeles pe mine însumi, am văzut limpede în sufletul meu. Ani de zile am trăit ca în transă. Parcă am avut un văl pe ochi ; acum văd totul cu claritate. Cunoști începutul. Știi povestea Blanchei, ce s-a întîmplat la Roma. episodul cu Guido, și toată viața ei alături de el.

— Da ; știu toate astea.

Rose Mary își ținea ochii pironiți în fața ei. Avea senzația că acel moment era ireal — o întîmplare dintr-un vis sau ceva care se petrecuse demult.

— Bănuiesc că nimeni nu știe ce a avut ea de suferit. Pe urmă știi că el a izgonit-o din casă. Totul a fost din vina mea. Blanche nu merita să fie acuzată. Apoi anii s-au scurs. Am călătorit... am moștenit Alton-Leigh, și asta mi-a transformat viața. În sfîrșit, te-am cunoscut pe tine la Ouselthorpe, la familia Bromley. Prima oară cînd te-am văzut — a fost un scurt moment — abia dacă te-am remarcat ; pe urmă te-am întîlnit din nou la Londra, în casa Bromley. Încă nu mergeai la baluri, aveai doar cincisprezece sau șaisprezece ani, cel mult. Dar erai înaltă — bine dezvoltată. Știi, Rose Mary, cred... sincer

cred că, pe loc, din clipa aceea, m-am îndrăgostit de tine... la prima vedere.

Rose Mary se cutremură și se făcu palidă la față.

— Nu-mi dădeam seama pe atunci. N-am ajuns să-mi dau seama cu adevărat decît mulți ani mai tîrziu, de fapt foarte recent. Ai venit pe urmă la Alton-Leigh de Crăciun. Iar în vara următoare ai început să ieși în societate, la Londra. Între timp Guido murise, iar Blanche devenise liberă. Eu credeam însă că ea nu mă mai iubește demult ; nu-mi închipuiam că se mai gîndește la mine. O vedeam des pe Blanche pe vremea aceea. O consideram cea mai bună prietenă a mea. Mă sfătuiam cu ea în toate privințele. Am venit la Londra pentru deschiderea Parlamentului, cu hotărîrea de a-ți propune să ne căsătorim și, dacă mă acceptai, de a ne cununa. Habar n-aveam dacă mă plăceai, dacă m-ai fi acceptat — ce gîndeai — și am decis să-i vorbesc întîi Blanchei.

Ei bine, am întrebat-o pe Blanche ce părere avea. Iar Blanche... nu menționasem numele tău... nu pomenisem nici un nume... a crezut că e vorba de ea...

Rose Mary își trase cu greu sufletul, exclamă : „O !“ apoi se opri. I se părea mereu că trăiește o nălucire.

— Și-am înțeles brusc că ea încă mă iubea la fel ca înainte. Nu-i puteam smulge cu brutalitate iluzia... Ei, și mai departe știi ce-a fost. La început totul a mers bine, mi s-a părut că ea a avut dreptate, că făcusem ceea ce trebuia, că noi toți înțeleseserăm lucrurile așa cum era cinstit, mai ales cînd tu te-ai logodit cu Walter. Dar de cînd ai venit la Alton-Leigh, din acel moment — sau poate mai demult — un lung și lent proces s-a petrecut în mine, și abia acum o lună mi-am dat seama ce adînc a înaintat. Am înțeles atunci că te iubesc pe tine, și numai pe tine.

Rose Mary încuviință cu un semn din cap. Ținea ochii ațintiți în pămînt. Avea certitudinea că Blanche își dăduse seama tot timpul, de la început, care era adevărul ; nu-i acorda credit nici pentru o clipă de eroare.

— Bineînțeles, acum singurul lucru ce ne rămîne de făcut e să evităm ca Blanche să ghicească vreodată, și s-o cruțăm de suferință.

Rose Mary aprobă dînd din cap.

— Trebuie să ne ducem viața mai departe exact așa cum ne-am dus-o pînă acum, dacă mă întorc din război, iar Walter și Blanche nu trebuie să aibă nici cea mai

mică bănuială că eu ţi-am făcut o asemenea mărturisire.

— Îmi ceri să îndur chinul ăsta mai departe ? spuse Rose Mary în şoaptă, cu glasul gîtuit de o dureroasă emoţie.

— Trebuie să-l îndurăm şi unul şi altul. E greu, dar nu se poate altfel. Dacă ne schimbăm cît de puţin atitudinea, ei vor observa. Trebuie să ne păstrăm exact acelaşi stil de viaţă ca pînă acum. E singura linie de conduită posibilă.

— Aşa am şi eu impresia.

— Dar în ciuda acestei nenorociri şi a încurcăturii fără ieşire în care ne aflăm, am fost şi voi rămîne mulţumit că sîntem totuşi împreună, că mi-e îngăduit cel puţin să te văd. Nu-mi răspunde nimic. Iată că vine Walter. La revedere, Rose Mary.

— La revedere, Bernard.

Rămaseră tăcuţi cîteva momente, ca şi cum ar fi aşteptat să se întîmple ceva. Se lăsase întunericul, dar nu se întîmplă nimic, decît că Walter intră, adresîndu-le cîteva cuvinte banale. Curînd după aceea, Bernard reveni la Alton-Leigh şi o găsi pe Blanche în salonaşul ei, făcîndu-şi corespondenţa.

Ridică ochii de la masa de scris, aruncîndu-i o privire rapidă. Avu pe loc certitudinea că-i făcuse lui Rose Mary o mărturisire şi simţi în suflet durerea ascuţită a unei răni adînci, căci pentru prima oară era încredinţată că Bernard n-o mai iubeşte pe ea, ci pe cealaltă. Îşi spusese demult acest lucru, în repetate rînduri, dar fără să fie convinsă. Nu avusese niciodată dovada. Acum încerca senzaţia că are această dovadă — o mărturie tăcută, impalpabilă, dar mai flagrantă, mai grăitoare şi mai de necombătut decît dacă ar fi fost scrisă pe firmament cu litere de foc.

CAPITOLUL X

PLECAREA LA LONDRA ÎMPREUNĂ, şi pentru toţi, afară de Walter, călătoria a însemnat un adevărat coşmar. Walter radia de fericire — nu pentru că pleca, ci fiindcă se ducea să lupte şi era patetic efortul lui de a se preface nenorocit ; el însuşi îşi dădea seama că jovialitatea aceasta apărea nelalocul ei.

Îi părea rău că o părăsește pe Rose Mary și pe copii, dar entuziasmul de a lua parte la bătălii îi domina întreaga stare de spirit.

Blanche urmărea acest spectacol cu un interes trist și amuzat, iar Rose Mary, observîndu-i atitudinea, o ura pe Blanche cu atît mai mult. Era sigură pe drepturile ei, nu pentru că l-ar fi iubit pe Bernard mai mult decît îl iubea Blanche — deși își închipuia și acest lucru — ci fiindcă știa că Bernard o iubește pe ea, și nu pe Blanche, pe care n-o iubise niciodată în toată puterea cuvîntului. Pentru Rose Mary acesta era faptul esențial. Recunoștea că Blanche îl iubea pe Bernard, dar vedea în ea doar o cochetă iremediabilă care, de felul ei, tinde să subjuge orice bărbat întîlnit în viață.

— În definitiv mi l-a răpit pe Bernard... mai mult ce poate dori ? își repeta Blanche întruna, deși își dădea seama că Rose Mary poate dori mai mult, și chiar dorește.

Astfel zilele se scurseră încet, pînă cînd, spre sfîrșitul lui octombrie, sosi ziua plecării.

Pe același vapor cu Bernard și Walter se îmbarca și Eustace Lee. Pleca în Africa de Sud ca unul din corespondenții agenției Reuter.

Veni s-o vadă pe Blanche înainte de îmbarcare, dar o găsi în vîrtejul pregătirii bagajelor, cu tot felul de persoane care intrau și ieșeau din cameră în fiecare clipă, cu Bernard și Walter care-i întrerupeau în continuu, astfel că nu găsi prilejul unui singur moment de conversație intimă. Blanche fu cît se poate de mulțumită că reușise să se eschiveze.

În sfîrșit, ultimele ore. Momentul cînd lady Alice își luă rămas bun de la Walter în gara Waterloo. Ea nu-l însoți pînă la Southampton, cu gîndul să nu-i strice fiului ei ultimele clipe alături de Rose Mary. Urmă apoi călătoria cu trenul pînă la Southampton... soldații cîntînd : „La revedere, Dolly, trebuie să te las..." gălăgia, tacîmurile, cîntecele, rîsul, lacrimile... șuieratul final... fanfara... fluturatul batistelor... singurătatea de la sfîrșit.

Blanche izbucni în plîns — vărsînd șiroaie de lacrimi ; dar Rose Mary își păstră calmul și stăpînirea de sine pînă la urmă, deși arăta îngrozitor de palidă, ceea ce se observa cu atît mai mult la o persoană ca ea, care, de obicei, avea un colorit atît de proaspăt.

Blanche, Rose Mary și Hester făcură împreună călătoria la înapoiere, și în tot timpul Rose Mary nu scoase o vorbă.

Blanche se hotărîse să-și petreacă iarna la Londra, în Ovington Square, pentru ca veștile să-i parvină mai repede.

Se simțea nefericită. Viața ei era încheiată. Avea sentimentul că, într-un fel sau în altul, chiar din acea situație pe care ea însăși contribuise s-o creeze, s-ar fi cuvenit să știe să tragă un folos, sau cel puțin o mîngîiere ; dar nu se simțea în stare ; își dădea seama că nu poate fi de acord cu rînduiala lucrurilor.

Tot ceea ce știa era că ruinase viețile a trei oameni și că nimic nu mai putea fi remediat.

Înțelegea, de asemenea, că Rose Mary o socotea vinovată — că toți o condamnau în afară de părintele Rendall, care nu știa.

„Dacă ar cunoaște adevărul, gîndea Blanche, m-ar acuza la fel ca ceilalți."

Veniră apoi știri de pe front — primele semne rele cărora nimeni nu le dădu importanță ; *Nicholson's Neck, Talana Hill, Elandslaagte,* nu transmiteau nici un mesaj deosebit publicului. Dar felul cum soseau aceste știri și comentariile care se făceau asupra lor, îi aminteau Blanchei în chip dureros de comentariile pe care prietenul soacrei ei, abatele francez, le făcea la începutul războiului franco-prusac, cînd primele știri despre victoriile prusace soseau printre picături.

— „Bineînțeles, nu eram pregătiți, dar lucrurile vor merge bine în curînd", suna verdictul general.

Urmă apoi săptămîna neagră, în decembrie, și Blanche se văzu, spre surprinderea ei, în situația de a cumpăra ziare la fiecare colț de stradă. Dar atît Walter cît și Bernard ieșiră cu bine din acea perioadă de grave primejdii.

Afișele cotidianelor și strigătele vînzătorilor de ziare : „Ediție specială, o nouă înfrîngere importantă în Africa de Sud — grele pierderi", supuneau nervii la mari încercări.

Blanche primea regulat vești de la Bernard, iar scrisorile lui păreau voioase și pline de speranțe.

Într-o zi — era la începutul anului 1900 — primi o lungă scrisoare din partea lui Eustace Lee. Scrisoarea lui, de asemenea, emana voioșie. Legase multe prietenii noi

şi menţiona în special pe un anume Caryl Bramsley, care venise acolo în calitate de corespondent al ziarului *Northern Pilot*. Blanche îşi amintea de el; fusese unul din partenerii lui Rose Mary în anul ei de debut în societate.

A doua zi după primirea scrisorii citi în *Times* că Eustace murise de febră tifoidă într-un spital din Cape Town.

Apoi veni ştirea despre bătălia de la Spion Kop, şi curînd după aceea vestea că Walter fusese rănit şi se afla internat în spital. În acelaşi timp, sosiră ştiri în legătură cu lupta de la Paardeberg, despresurarea localităţii Ladysmith şi cotitura produsă în mersul evenimentelor. După ce primi îngrijiri cîtva timp într-un spital din spatele frontului, Walter ajunse la Londra pe la sfîrşitul lui iunie. Îi aducea Blanchei veşti liniştitoare despre Bernard, care, după spusele lui, se bucura de o sănătate deplină.

La sfîrşitul verii, însă, Blanche, care se afla într-o stare de totală epuizare a forţelor, se îmbolnăvi grav. O examinaseră mai mulţi medici, cînd se declară brusc o peritonită şi i se spuse că trebuie să se opereze fără întîrziere. Fu trimisă într-un sanatoriu particular şi operaţia reuşi. Dar cum rămăsese anemiată, o trimiseră pe litoral ca să-şi recupereze forţele. În iarnă se afla înapoi la Londra, neputînd suporta să stea departe de ştirile de pe front.

La începutul anului următor, Bernard se contamină de febră tifoidă şi, după cîteva săptămîni de îngrijiri la Cape Town, fu reformat şi trimis în ţară.

Blanche îl aştepta să sosească pe la sfîrşitul verii, urmînd să plece împreună la Alton—Leigh. Walter şi Rose Mary trebuia să vină şi ei. Curînd după Crăciun Rose Mary născu la Londra al treilea copil — o fată. Walter nu-şi reluase munca la *Foreign Review*, ci scria o carte despre experienţele sale în Africa de Sud. Blanche aştepta sosirea lui Bernard cu tulburare sufletească şi agitaţie. Deşi se restabilise după urmările operaţiei, avea impresia că devenise acum în mod categoric o femeie bătrînă, că-şi pierduse pentru totdeauna strălucirea şi că revederea ei îi va provoca lui Bernard un violent şoc.

Îşi exagera consecinţele bolii. Făcea parte dintre acele persoane care arată cu zece sau douăzeci de ani mai tinere decît vîrsta lor reală. Acum, cînd avea cincizeci de ani,

arăta cel mult de treizeci și cinci, chiar și după boală; frumusețea ei apărea încă surprinzătoare în ochii celor care n-o cunoscuseră în tinerețe și, chiar lipsită de strălucirea de altădată, tot mai încînta ochii acelora care o cunoșteau demult. Blanche regreta însă tocmai dispariția acelei calități de uimitoare strălucire, și nu-și făcea iluzia că e doar o consecință trecătoare a bolii. Era conștientă că o pierduse pentru totdeauna.

Se temea că va citi acest verdict pe chipul lui Bernard. „Nu va fi în stare să-și ascundă impresia", își spunea. Cu cît se apropia ziua întoarcerii lui, cu atît devenea mai anxioasă.

Bernard ajunse la Londra pe la sfîrșitul lui iulie.

Ea veni la Southampton cu o seară înainte, spre a întîmpina vaporul a doua zi dimineața. „N-o să mă recunoască", gîndea ea.

În timp ce pachebotul intra în radă, Blanche îl zări pe punte. Fu izbită de schimbarea ce se produsese în înfățișarea lui. Arăta slab, alb la față și bolnav. Acesta-i fu primul gînd. Se întîlniră pe chei. Al doilea gînd fu că presimțirile ei cele mai rele se adevereau.

În clipa cînd ochii lor se întîlniră, ea observă ceva în expresia lui — ceva care trecu repede ca o umbră pe fața-i, ca și cum ar fi suferit un spasm dureros și numaidecît s-ar fi încordat să-l ascundă.

„Gîndește că sînt o femeie de-a dreptul bătrînă... a fost un adevărat șoc pentru el" își zise ea.

— Da, am avut o călătorie agreabilă, spunea Bernard, și o bandă simpatică de pasageri... o grămadă de prieteni. Tristă soarta lui Eustace, nu-i așa? Tocmai cînd reușea atît de bine în carieră.

„Abia suportă să mă mai privească", gîndea ea.

Dar Blanche se înșela. Bernard, fiind atît de obișnuit cu înfățișarea ei, nu observa absolut nici o schimbare. Reflecta doar: „Avînd în vedere că a fost bolnavă (Blanche îi trimisese rapoarte atenuate despre boala ei), arată remarcabil de bine".

— Arăți minunat, îi spuse. Te simți bine acum?

(„Încearcă să joace teatru, dar nu reușește", gîndea ea. Dar dacă și-ar fi dat seama care era adevărul — în ce măsură Bernard, fiind obișnuit cu înfățișarea ei, nu mai era în stare s-o *vadă* — s-ar fi simțit și mai umilită.)

— Da, Bernard ; mă simt admirabil... dar mi se pare că tu nu arăți bine.

Într-adevăr, el era încă suferind, iar crisparea pe care o observase Blanche, închipuindu-și că se datora unui șoc la vederea schimbării ei, fusese un spasm trecător de durere fizică.

Ajunseră la gară și se instalară în tren.

— Ce mai fac toți ceilalți ? întrebă Bernard.

— Toți ceilalți sînt așa cum i-ai lăsat.

— Walter — presupun că l-ai văzut des ?

— Da ; scrie o nouă carte.

— Dar Rose Mary ?

— E foarte bine.

— Cred că ar fi cazul să plecăm cu toții de îndată la Alton-Leigh.

— Oricînd dorești.

— Apropo, am invitat la noi cîteva persoane pe care le-am cunoscut pe vapor. Un tip cu numele de Renfrew. Are să-ți placă. E canadian.

— Cum ? — așa imediat ?

— Nu, nu chiar imediat ; peste o săptămînă. Știi, se îmbarcă spre Canada în curînd. Soția lui e aici și l-am invitat împreună cu ea. Cunosc multe amănunte despre ei ; sînt niște oameni extrem de simpatici.

— Vor rămîne multă vreme ?

— O, nu, nu mai mult de două săptămîni. Și, mai tîrziu, pentru partida de vînătoare, am invitat alți prieteni, soții Heinholdt. El se ocupă de afaceri... un băiat minunat, iar soția lui are să-ți placă — e o femeie inteligentă, cultivată și amatoare de muzică.

Blanche îi punea întrebări despre război, despre întîmplările trăite, despre boala lui, rana lui Walter, și o sută de alte amănunte, dar își dădu repede seama că pe el îl plictisește să le mai amintească. Uitase, parcă, tot ce se lega de război... sau mai degrabă, gîndea Blanche, nu era ea persoana nimerită pentru o astfel de conversație. Bernard o făcea să simtă că, în compania ei, îi lipsește acel interlocutor inițiat cu care s-ar fi lăsat tîrît de înflăcărarea discuției despre Africa de Sud la nesfîrșit. Așa însă, își aprinse curînd pipa și se cufundă în lectura lui *Strand Magazine*.

— Cînd se termină războiul ?

— Practic, s-a terminat ; e doar o chestiune de pacificare — operație lungă și înceată ; dar pînă la Crăciun se va încheia, cred eu. Citi cîtăva vreme, apoi spuse : „Ce facem astă-seară ?“

— Orice vrei tu. Vrei să vezi o piesă de teatru, sau să mergem la Earl's Court ?

— Earl's Court ! Asta-i exact ce mi-ar place ; o să ne suim în mașinuțele electrice, o să ne dăm în *water chute* [1]... Să-i luăm cu noi și pe Walter și Rose Mary.

— Perfect. Mai luăm pe altcineva ?

— Nu ; numai noi patru. Are să fie o distracție grozavă.

Walter și Rose Mary erau liberi în seara aceea. Hotărîră să cineze cu toții, devreme, în Ovington Square, și după aceea să meargă la Earl's Court.

La șapte și un sfert Blanche și Bernard îi așteptau în micul salon de la parter. Walter și Rose Mary întîrziară puțin și sosiră, în sfîrșit, îmbrăcați în ținută de zi. Rose Mary purta o toaletă albă cu cordon roșu și o pălărie transparentă, „glasată“, ale cărei falduri suple erau susținute de o bandă îngustă de pai, iar în talie avea un buchet mare de trandafiri roșii. Blanche observă că Bernard rămăsese cu gura căscată de uimire.

Rose Mary se transformase în absența lui, dezvoltîndu-se și mai mult. Avea acum douăzeci și trei de ani și jumătate și nu atinsese încă înflorirea deplină a frumuseții ei. Cînd intrase în salon, Bernard abia o recunoscuse. Întreaga ei făptură părea mai mare ; cîștigase în prestanță, și parcă și în înălțime, deși acest lucru era o simplă iluzie. Blanche își dădea seama că e rîndul ei să fie eclipsată, să pară bătrînă. Nu putea rivaliza cu această apariție triumfătoare de tinerețe și prospețime.

— Arăți extraordinar, spuse Bernard. S-ar zice că războiul ți-a priit.

— Nu-i așa că e splendidă ? întări Walter. Era să n-o recunosc în primul moment. Gabriel Carteret i-a făcut portretul. Simt că devin un soț gelos. Dar nu pot s-o conving să iasă mai mult la recepții. E o fată încăpățînată, după cum știți.

Ramiro deschise ușa sufrageriei.

— Cina e gata, spuse Blanche. Poftiți !

[1] Tobogan cu vagonet, trecînd la un moment dat prin apă.

După cum prevăzuse Blanche, de îndată ce Bernard și Walter se regăsiră, atacară tema războiului cu burii, ducînd o lungă discuție care nu conteni în tot timpul mesei.

Apoi, cînd ajunseră la Earl's Court, Walter și Blanche, care se aflau împreună, îi pierdură din vedere pe ceilalți doi și nu-i mai revăzură tot restul serii.

Blanche se simțea obosită, îmbătrînită și tristă. Walter era cît se poate de gentil, dar ea cu greu se putea concentra să-l asculte.

„Da, gîndea ea, totul s-a terminat între noi. Eu sînt bătrînă și ea e tînără, iar el o iubește, și o va iubi mereu... cu mine va fi *drăguț*... iar eu n-am altceva de făcut decît să stau și să privesc. Trebuie să rabd și să nu las să se întrevadă nimic. Cu nici un chip nu trebuie să-i mai fac vreo altă scenă... niciodată, orice s-ar întîmpla, nu va trebui să spun vreun cuvînt care să-l facă pe Bernard să mă creadă geloasă, sau supărată, sau cît de cît indispusă. E vina mea... Eu am provocat situația asta, iar acum trebuie s-o suport ; dar ah ! cît de greu îmi va fi !"

— Bernard nu arată bine deloc, zise Blanche.

— Nu ; dar va fi iarăși în formă după cîteva săptămîni. Adu-ți aminte ce repede m-am vindecat eu, de îndată ce m-am întors acasă.

— Veniți la Dower House ?

— Da ; poimîine. Rose Mary dorea să plece în străinătate, în Elveția. Îi intrase în cap să facă ascensiuni, dar eu am refuzat să plec tocmai în momentul sosirii lui Bernard. I s-ar fi părut curios, nu crezi ?

— Ar fi fost dezamăgit.

— Afară de asta, țineam și eu să-l revăd.

— A invitat niște prieteni din Africa de Sud să șadă la noi.

— Adevărat ?

— Da ; eu nu știu cine sînt ; niște persoane de care n-am auzit niciodată.

— Trebuie să fi fost fericit să te revadă.

— Crezi că i-a fost dor de mine ?

— Sînt sigur că da.

— Eu nu cred că el e omul care să ducă dorul cuiva prea multă vreme. Am impresia că se obișnuiește curînd cu lipsa unei persoane... și repede completează golul.

— Vorbești ca și cum ai fi la fel ca oricare alta.

— Dar ce-ți închipui ? Majoritatea oamenilor sfîrșesc prin a fi destul de asemănători.

— O, Blanche ! doar știi că ești altfel decît ceilalți.

— Nu cred că mai gîndește cineva așa... afară de tine, și asta numai din cauza gentileței tale, a sufletului tău bun, a loialității... de hatîrul vechii noastre prietenii.

Walter își dădea seama, însă, că există mult adevăr în ceea ce spusese Blanche despre Bernard. Avea impresia că, în mod real, el îi suportase absența cu surprinzătoare ușurință, și că acum o neglija. Walter o vedea pe Blanche ca o ființă dintre cele mai alese ; ca o interlocutoare deosebit de plăcută, a cărei companie însemna o adevărată desfătare ; ca o femeie cu suflet cald, plin de compasiune și înțelegere — și atît de frumoasă. În ochii lui ea rămăsese la fel de frumoasă ca și înainte... și se întreba dacă Bernard prețuia acest lucru în măsura în care s-ar fi cuvenit. „Dacă i-aș fi soț, aș trata-o cu totul altfel, reflectă el. Nu cred că mi-ar ieși o singură clipă din minte marele privilegiu că mi-a fost hărăzit un asemenea dar." Apoi se gîndi la Rose Mary și la felul cum o trata pe ea. Avea sentimentul că nu-și poate reproșa nimic. O adora. „Iar ea știe, își spuse Walter. Mi-a fost dor de ea în fiecare clipă pe care am petrecut-o în sudul Africii, oricît de interesante și de stimulatoare erau evenimentele. Curios lucru, cum am putut gîndi la un moment dat că Bernard o iubea pe Rose Mary și că voia să se însoare cu ea ! Lucrurile s-au întors cum e mai bine, sîntem cu toții prieteni, și toate s-au întîmplat așa cum era drept să se întîmple — împrejurare atît de rară în viață ! Și au trăit cu toții fericiți. Am transpus basmul în viața reală, și va fi vina noastră dacă lucrurile nu vor continua la fel de bine ca pînă acum. Dar vor continua."

Tocmai atunci îi regăsiră pe Bernard și pe Rose Mary.

— Trebuie să veniți cu noi la *water chute*, zise Bernard.

Se duseră cu toții și, după două tururi de *water chute*, se înapoiară la casele lor.

În seara aceea, Blanche găsi pe masa din hol un plic mare ce-i era adresat într-un scris cunoscut. Venea din partea mamei lui Horace Crane și cuprindea o plachetă de versuri, tipărită în secret și constituind întreaga „moștenire literară" pe care o lăsase.

Erau acolo cîteva sonete, poeme lirice și elegii pe teme clasice. Păstrau încă urmele diverselor influențe, îndeosebi a lui Rossetti și a altor poeți moderni ; exista totuși, o notă de originalitate într-unele din ele. Dar Blanche nu dădu nici o atenție meritelor și defectelor unui scurt poem ce prezenta pentru ea un interes deosebit.

CAPITOLUL XI

BLANCHE ȘI BERNARD PLECARĂ a doua zi la Alton-Leigh, urmați curînd după aceea de Walter și Rose Mary.

Traiul lor își reluă din nou cursul pe vechiul făgaș. Noii prieteni ai lui Bernard sosiră. Mai întîi, soții Renfrew — oameni prietenoși și veseli, a căror primire nu însemna nici o bătaie de cap ; apoi soții Heinholdt.

Seara, se adunau să joace bridge.

Walter era ocupat cu noua lui carte, totuși își făcea destul de des apariția la Alton-Leigh. Venea mereu s-o vadă pe Blanche și s-o consulte în legătură cu vreo chestiune care-l preocupa. Îi citea fiecare capitol de îndată ce isprăvea de scris. Mai înainte încercase să-i citească lui Rose Mary ceea ce lucra, dar convingîndu-se că o plictisește, renunțase. Ea se mai oferise o dată să-l asculte, dar, fiindcă el eludase propunerea, nu mai aducea niciodată vorba, deși se simțea profund rănită.

„Consideră că sînt prea nătîngă ca să înțeleg ce scrie", își spunea ea. Își dădea seama, în același timp, că o consultă pe Blanche — ceea ce-i producea o și mai mare neplăcere — dar era prea mîndră ca să menționeze faptul.

Bernard se simțea ca îmbătat de prezența lui Rose Mary, dar ea păstra distanța mai mult ca oricînd, neoferindu-i nici un prilej de apropiere. Cu cît vedea că Walter devine mai intim cu Blanche, cu atît mai puțin apropiată era ea de Bernard, dar suferea nespus.

După vizita soților Renfrew și Heinholdt veniră alți musafiri, întîi pentru vînătoarea de potîrnichi, pe urmă pentru cea de fazani. De-abia plecaseră, parcă, și sosi Crăciunul.

Casa se umplu de oaspeți cu prilejul sărbătorilor — verii lui Bernard, ai Blanchei, familiile Legge și Chereni.

Lady Alice fu poftită să locuiască la Alton-Leigh de astă dată, deoarece Rose Mary și Walter îi găzduiau pe Hester și pe soțul ei la Dower House. Sosi un musafir neașteptat — fratele mai mic al lui Bernard, Stephen, de care Blanche auzise tot timpul, fără să aibă prilejul să-l vadă. Era cu zece ani mai tînăr decît Bernard, iar la terminarea studiilor plecase în Ceylon, ocupîndu-se de o plantație de ceai. Acest lucru se petrecuse exact înainte de prima vizită a Blanchei la Alton-Leigh și de atunci, adică de șapte ani, nu mai revenise. Cîștigase bine și avea o situație materială prosperă. Pe neașteptate, Bernard primi vești de la el că s-a căsătorit și se întoarce în țară împreună cu soția. La invitația lui Bernard, sosiră la Alton-Leigh cu puțină vreme înainte de Crăciun.

Nu semăna cu Bernard, fiind foarte înalt, slab și brunet, deși unele intonații ale vocii și unele nuanțe ale expresiilor lui aminteau de fratele mai mare. Era chipeș și arăta mai matur decît vîrsta pe care o avea — puțin cam prea subțirel și bronzat — dar asta se datora tropicelor.

Soția lui era fiica unui judecător din India și nepoata unui proprietar de pămînt din Shropshire. Se cunoscuseră la Simla. Frumușică, rotunjoară și mărunță, avea ochi negri ca două mărgele, pielea fină și maniere de pisicuță. Se mîndrea cu latifundiarii care-i erau rude și își îngăduia o mulțime de mofturi și pretenții. Se numea Elizabeth, dar prietenii îi spuneau Bessie. Considera că făcuse o favoare familiei lui Bernard acceptînd să se căsătorească cu un „papistaș". Socotea, de asemenea, că o asemenea căsătorie însemna o mezalianță, întrucît tatăl ei era un Logan-Knayston (membru al ramurei Logan-Knayston din Shropshire).

Pînă în prezent, totuși, nu dăduse încă expresie sentimentelor ei în această privință. Deocamdată făcea impresia unei mici făpturi blînde, drăgălașe și modeste, jucăușă ca un pisoi și puțin timidă.

Tatăl ei era un om avut, și existau speranțe de moștenire din partea unui unchi ; de aceea, de cum sosise în Anglia, luase hotărîrea să nu se mai întoarcă în Ceylon. Stephen trebuia să-și găsească altă ocupație. Nu i se putea cere unei femei să-și petreacă în Ceylon restul zilelor ; dar nu-l informase încă pe Stephen despre irevocabila ei hotărîre.

Stephen fusese întotdeauna socotit drept oaia neagră a familiei, deşi nu săvîrşise alt act ruşinos afară de acela de a fi leneş la carte — se spunea despre el că e inteligent şi vioi la minte — şi de a fi arătat o pasiune cam precoce pentru cursele de cai. În Ceylon ştersese reaua impresie, iar acum îşi încununase cariera luînd de soţie o moştenitoare bogată.

— Ce părere ai de Stephen şi Bessie ? o întrebă Bernard pe Blanche, în seara sosirii fratelui şi cumnatei, după ce toţi se duseseră la culcare.

— Găsesc că nu-ţi seamănă deloc, zise Blanche.

— Nu ; el n-a semănat nici cu tata, nici cu mama, ci mai degrabă cu unchiul Christopher şi cu unchiul James, care a murit demult. În copilărie a avut un caracter dificil — minte cu carul, dar multă lene, şi mereu se vîra în cîte-un bucluc. Am impresia că într-adevăr Ceylonul l-a făcut om. Ea e drăguţă, ce zici ?

— Foarte, dar n-o cred atît de blîndă cum pare.

Stephen se împrieteni numaidecît cu Blanche. Lega prieteniile uşor, şi-i plăcuseră întotdeauna oamenii mai în vîrstă decît el. Îi povesti despre viaţa lui în Ceylon. În privinţa căsătoriei, Blanche deduse că totul se desfăşurase repede, pe negîndite. O cunoscuse pe Bessie la Simla, unde se dusese într-o vacanţă, şi după trei săptămîni erau logodiţi. O lună mai tîrziu, avu loc nunta ; deoarece lui Stephen nu-i era cu putinţă să părăsească Ceylonul cel puţin şase luni după logodnă, tinerii hotărîră să se cunune cît mai repede şi să întreprindă o călătorie în Anglia imediat după nuntă.

Curînd după Crăciun, Stephen şi Bessie s-au dus la familia ei, în Shropshire. Ea dorea cu nerăbdare să-i arate soţului ei ce înseamnă o adevărată reşedinţă de ţară engleză — nepîngărită de străini. Stephen găsi această demonstraţie greu de suportat.

Invitaţii lui Bernard plecară după Anul Nou, iar Blanche, Bernard, Rose Mary şi Walter rămaseră din nou singuri.

Nu trecu mult şi Bernard află, printr-o scrisoare a fratelui său, că Bessie considera temerar să se întoarcă în India. Medicul îi spusese că nu va mai putea suporta clima.

— E una dintre cele mai viguroase femei pe care le-am văzut, comentă Blanche.

— Crezi într-adevăr ? (Bernard o găsea atrăgătoare).

— Sigur că da.

— Dar Stephen îmi spunea că așteaptă un copil.

— Așa mi s-a părut și mie.

Blanche se întreba dacă nu cumva căsătoria trebuise să fie grăbită ; această idee deschidea calea spre multe supoziții.

— În orice caz, pe scurt, Stephen nu mai pleacă acolo ; dar un tip care a avut legături de afaceri cu firma lui din Ceylon îi oferă un post în întreprinderea sa de la Londra, astfel că totul se aranjează cum e mai bine.

— Da, cîtă vreme Stephen nu vrea să plece.

— Crezi că el dorește să rămînă aici ?

— Acum, da ; dar mai tîrziu s-ar putea să dorească să plece.

Walter venea mereu la Alton-Leigh. O consulta pe Blanche mai des ca niciodată, și nu numai că-i citea fiecare capitol cum termina de scris, dar îi cerea sfatul dinainte asupra fiecărei noi fraze și teme. Bernard, la rîndul său, era un vizitator frecvent la Dower House și totuși rareori o vedea pe Rose Mary. Ea își menținea cu hotărîre linia de conduită pe care și-o fixase înainte de război.

Așa au mers lucrurile pînă la Paști.

Rose Mary și Walter plecaseră la Londra dinainte de sărbători, instalîndu-se acolo pentru tot restul sezonului mondeh. Walter își terminase cartea și o trimisese la tipografie. Urma să apară în toamnă. Rose Mary consimțise să plece fără nici un fel de împotrivire. Prefera să stea departe de Alton-Leigh, deși se temea de prezența lui Bernard la Londra aproape mai mult decît la țară.

Într-o dimineață, la micul dejun, Bernard o anunță pe Blanche.

— Știi că va trebui să mă duc la Londra în vara asta.

— O ! exclamă Blanche.

— Da. De cînd fac parte din consiliile astea (Bernard se interesa acum de problemele financiare și făcea parte din diverse consilii de administrație) e absolut necesar să stau la Londra — uneori, adică... nu tot timpul, desigur.

— Da, înțeleg, dar cred că nu vei avea nevoie de mine, iar eu aș prefera să rămîn aici.

— Să rămîi aici singură ! N-am mai auzit una ca asta ! Dacă nu vii cu mine, rămîn și eu aici și mă duc la Londra

o dată pe săptămînă pentru vreo două zile, ceea ce e costisitor și incomod.

— Dacă vrei neapărat să vin, voi veni, firește. Am crezut că nu ții să merg și eu.

— Sigur că vreau să vii. Cum te-ai putut gîndi că nu țiu să mergi și tu ? Întotdeauna vreau să fim împreună. Nu știu cum de ți-au venit asemenea idei.

— O vorbă necugetată și atîta tot.

Își dădu seama de eroarea unor astfel de cuvinte ; îl irita pe Bernard și nu duceau la nimic bun.

Plecară la Londra, instalîndu-se în Ovington Square. Blanche nu se simțea tocmai bine și-l rugă pe medicul casei să-i recomande o viață liniștită, ferită de surmenaj — ceea ce el făcu bucuros, fiind de aceeași părere.

Ea se folosea de acest pretext pentru a refuza orice invitație la dineuri și reședințe de țară, dar stăruia ca Bernard să le accepte, și într-adevăr Bernard începu să iasă singur.

Zvonuri din viața mondenă ajungeau mereu la urechile Blanchei, deși ea venea în contact cu lumea cît mai rar cu putință. Walter trecea s-o vadă aproape în fiecare zi, aducîndu-i noutăți despre familia lui.

— Săptămîna trecută am dus o viață plină de animație, îi spuse el într-o zi. Am convins-o pe Rose Mary să meargă la două dineuri. E foarte admirată, oriunde se duce, și nu-i de mirare. Niciodată n-a arătat mai bine ca acum, după nașterea Beatricei. Toată lumea îi face complimente, iar portretul ei a avut mult succes.

— Mă bucur grozav ; își merită succesul, zise Blanche.

— Curios lucru, continuă el, pare că se distrează cînd mergem undeva, dar e greu pînă o conving.

— Poate că nu-i place Londra ?

— În orice caz, vara asta a fost dispusă să vină aici.

Stephen, de asemenea, venea deseori s-o vadă pe Blanche.

Ei i se părea că e cu *totul altul față de cel pe care-l* cunoscuse la Alton-Leigh. Bessie, care aștepta un copil, se arăta, cum era firesc din partea ei, mofturoasă și irascibilă. Căldura sufocantă le punea nervii la încercare. Locuiau într-o căsuță de pe Hill Street, lîngă Knightsbridge.

— Nu pot să sufăr Londra, îi spuse Stephen într-o seară — se deprinsese să treacă de două, trei ori pe săp-

tămînă. Realitatea este că, atunci cînd ai trăit mai multă vreme la tropice, nu te mai integrezi în altă parte. Mi-e un dor teribil să mă-ntorc acolo.

— Poate că ai să te-ntorci într-o bună zi.

— Nu ; Bessie nici nu vrea s-audă. Urăşte India, Ceylonul şi tot ce se leagă de locurile acelea.

— Îi place Londra ?

— Da şi nu... Stephen ezită. Îi plac... tot felul de lucruri care mie nu-mi plac, rîse el. Presupun că e inevitabil să se întîmple aşa cînd eşti căsătorit.

— O ! inevitabil... Căsătoria e un lung compromis ; un şir de concesii reciproce.

— Dar dumneata şi Bernard aveţi, mi se pare, aceleaşi preferinţe.

— Mă bucur că ai impresia asta, rîse ea ; da, avem, într-adevăr, multe gusturi comune.

— Dar Walter şi Rose Mary ! Ce pereche ciudat asortată !

— Aşa crezi ?

— Da ; el mi se pare un pribeag din fire. Nu mi-l pot închipui fixîndu-se într-un loc pentru prea multă vreme, pe cînd ea e o veritabilă fată de ţară, nu-i aşa ? Părerea mea e că Bernard ar fi trebuit să se însoare cu ea şi dumneata ar fi trebuit să te măriţi cu Walter ! Rîse la ideea asta.

Blanche rîse şi ea şi, spre propria-i surprindere, rîsul suna firesc.

— Şi crezi că aş fi fost o soţie bună pentru un călător sau un pribeag ?

— Sigur. În orice caz, mi te închipui perfect la tropice. Cred că ai adora acel gen de viaţă. Mi te închipui în Orient, sau în mările Sudului... ca pe-o regină.

— Dar asta-i o viaţă de trîndăvie, şi lui Walter îi place mişcarea, deplasarea dintr-un loc într-altul.

— Te-ai adapta oriunde ; afară de asta n-are să călătorească toată viaţa, iar pe Rose Mary n-o văd adaptîndu-se în altă parte decît în Anglia. E atît de englezoaică !

— Şi ştii că mama ei era spaniolă.

— Da, ştiu ; găsesc că e atît de straniu !

— Totul e straniu.

— Da ; totul e orînduit greşit, spuse el, cu un oftat. Totul e cu susul în jos ; iar eu, care am fost menit să

fiu plantator de ceai, stau toată ziua pe scaun într-un birou. E oribil.

— Dar nu vei face asta toată viața ?

— Ar fi și mai rău să trăiesc în Shropshire la familia lui Bessie ; habar n-ai ce fel de oameni sînt.

— Trebuie să ai răbdare ; ceva are să se ivească.

— O spui din experiență ? Ai constatat vreodată în viața dumitale că lucrurile se ivesc pe neașteptate, la momentul potrivit ?

— S-au ivit pe neașteptate, dar, în general, la momentul nepotrivit !

— Exact așa e, spuse Stephen rîzînd. Eh ! dar nu e cazul să te mai plictisesc cu necazurile mele. Astă-seară luăm masa în oraș cu niște persoane îngrozitoare — niște veri de-ai lui Bessie. Știi, au impresia că ea s-a măritat sub rangul ei, și tot timpul mă „pun la locul meu".

Blanche rîse.

— Vino s-o vezi pe Bessie cît de curînd, vrei ? Vino într-o după-amiază devreme, înainte de a mă întoarce eu din City. Îi va face plăcere.

— Am să vin. O iau la plimbare cu trăsura, dacă vrei. Trec mîine să aranjez asta cu ea.

— Ar fi foarte gentil.

Stephen plecă, iar Blanche rămase pe gînduri. Un lucru vedea clar : că Stephen regretă amarnic căsătoria pe care o făcuse — că se căiește cu bună știință. În mod evident, Anglia arunca altă lumină asupra căsniciei lor, chiar dacă în Ceylon apărûse potrivită — fapt de care Blanche se îndoia ; iar Bessie cea de după cununie se deosebea, probabil, de Bessie cea dinaintea nunții.

„Totuși, gîndea ea, nu se mai poate face nimic... nimic."

A doua zi se duse în vizită la Bessie pe la ora ceaiului. O găsi acasă. Salonul de la etaj era înțesat de mobilă. Abia te puteai strecura printre nenumăratele măsuțe încărcate cu bibelouri și fotografii cu rame de argint. Deasupra șemineului se aflau de asemenea o grămadă de fotografii înrămate și de animale din porțelan. Un terier irlandez ședea tolănit în fața căminului.

Bessie era elegant îmbrăcată în muselină mov, de nuanța orhideei, cu o mulțime de brățări și lănțișoare care zornăiau și cu o impunătoare pălărie albă cu pene pe cap. Prezida masa de ceai, încărcată cu argintărie grea.

— Drăguț din partea dumitale, dragă Blanche, c-ai venit să mă vezi, i se adresă ea pe un ton alintat ca torsul pisicii. Știu cît ești de ocupată... ieși mult, nu-i așa ?

— Nu, în momentul de față nu prea mult. Bernard iese, iar eu rămîn acasă.

— Cum adică, iese *fără* dumneata ?

— Atît cît îl pot convinge. Invitațiile mă obosesc, și pe urmă oamenilor nu le displace să primească un soț fără soție — e mai comod.

— Nici una dintre cunoștințele mele nu s-ar gîndi măcar să-l invite pe Stephen fără mine, și nici mie nu mi-ar trece prin minte să-l las să accepte o asemenea invitație.

— Nu, desigur ; dar voi sînteți atît de tineri amîndoi ! — de-abia v-ați căsătorit.

Bessie zîmbi cu indulgență. Își putea permite să fie indulgentă. Și totuși Blanche arăta provocător de tînără în ziua aceea, atît de proaspăt și răcoros îmbrăcată într-o toaletă — cu totul excentrică ! gîndea Bessie și mult prea tinerească — de muselină albă cu o cravată neagră, și purtînd pe cap o canotieră. Ce idee absurdă, absolut ridicolă, să se îmbrace astfel la vîrsta ei !... Nu mai avea dreptul ; și cu toate astea, oricît de sîcîitor era, trebuia să recunoști că-i șade bine. Cum făcea ea să-și păstreze frumusețea ? Unii spuneau că se odihnește toată ziua ; așa se explica, probabil.

— Găsești că e obositor să ieși ? întrebă Bessie.

— În general, da. Am suferit o operație grea acum doi ani și de-atunci nu mi-am mai refăcut niciodată forțele complet.

— A ! de aceea te odihnești atît de mult. Am fost azi dimineață la expoziția anuală a Academiei de artă. Bessie socoti că e delicat din partea ei să schimbe subiectul.

— Eu n-am fost. E ceva interesant de văzut anul acesta ?

— Toată lumea se înghesuie în fața portretului nepoatei dumitale, doamna Troumestre.

— Verișoara mea.

— Ce stupiditate din partea mea ! Bineînțeles, verișoara.

— E pictat de Gabriel Carteret, nu-i așa ?

— Da, și e uimitor de reușit. Foarte asemănător, deși abia dacă e la înălțimea tenului ei minunat de proaspăt.

Tocmai îi spuneam verișoarei mele, Elsie Logan-Knayston, care m-a însoțit, că doamna Troumestre ne face pe toate să părem bătrîne ; n-am dreptate ?

— Ba da ; e încîntătoare.

— E adevărat că mama ei era balerină ?

— O, nu. Era spaniolă — o femeie fascinantă, se pare.

— Bănuiesc că ți-o amintești bine.

— Aș fi putut s-o văd, dar n-am văzut-o. Unchiul meu trăia în străinătate și nu ne-am văzut decît după moartea soției lui.

— Stephen spune că ai fost foarte bună cu nepoata dumitale — vreau să spun, cu verișoara. Ai făcut totul pentru ea și, practic vorbind, ai crescut-o.

— Am trimis-o la școală — asta a fost tot.

— La școală ? Adevărat ? Ia te uită ! Bessie zîmbi cu superioritatea fetelor care n-au fost niciodată într-un internat.

— Da ; a învățat la pensionul de călugărițe de la Oakley Common.

— O ! făcu ea cu un aer glacial, ca să arate că nu avea o părere tocmai favorabilă despre învățămîntul în cadrul unui pension.

În momentul acela Stephen intră în salon. Avusese intenția să nu vină cît timp socotea el că vizita Blanchei nu s-a încheiat, dar pînă la urmă nu rezistă. Dorea s-o vadă pe Blanche, fie și pentru o clipă. Găsi că înfățișarea ei meritase, într-adevăr, nerăbdarea. Ce contrast, gîndi el, față de Bessie. Arăta, categoric, mai tînără decît Bessie în ziua aceea ! Atît de proaspătă și distinsă în toaleta ei alb cu negru, atît de firească, în timp ce la Bessie totul era prelucrat cu minuțiozitate, înzorzonat, complicat. Desigur, nu era echitabil s-o judece pe Bessie în momentul acela, totuși nu se putea împiedica să nu facă o comparație, iar Bessie ghici acest lucru și, din clipa aceea, încolți în sufletul ei o ură față de Blanche.

— Ai întîrziat, spuse ea. Ceaiul s-a răcit ; va trebui să cer să mi se aducă altul.

— Nu, nu te deranja. Îmi place să-l beau rece.

Se așeză.

— Ce căldură toridă, nu-i așa ? Dar dumneata arăți delicios de proaspătă, i se adresă el Blanchei.

— Blanche e norocoasa posesoare a unei trăsuri, interveni Bessie înțepată.

Blanche surîse, gîndind însă : „Ah ! Stephen, băiat fără minte, să vorbeşti aşa faţă de Bessie !“

— Aici, la voi, e foarte răcoare, spuse ea. Îmi plac mult obloanele voastre ; mă întreb de unde le-aţi procurat.

— De la magazinul general, cred, răspunse Bessie, dar, de fapt, nu ştiu ; chestiunile astea le las în seama majordomului.

Adevărul era altul. Cunoştea nu numai magazinul, dar preţul exact şi rabatul acordat la preţ.

Blanche îşi luă rămas bun şi, în ciuda insistenţelor lui Stephen, care susţinea că e prea devreme, ea pretextă că trebuia să fie acasă.

— Îmi face plăcere să ne plimbăm împreună cu trăsura, Bessie, spuse ea. În ce zi îţi convine ?

— Stai să mă gîndesc : mîine mă plimb cu Susan Delamere, şi poimîine cu Elsie Logan-Knayston, ziua următoare cu doamna Astley-Clinton, aşa încît, după cum vezi, sînt destul de prinsă, dar aş fi încîntată să mergem împreună vineri, dacă îţi convine.

— Da ; îmi convine perfect. Trec să te iau la ora trei.

Bessie sărută uşor obrazul Blanchei, cu rafinament, iar după plecarea ei îi spuse lui Stephen :

— Păcat că poartă rochii din muselină atît de subţire ; i se văd ciorapii.

CAPITOLUL XII

COPILUL LUI BESSIE SE NĂSCU chiar în ziua încoronării. Era fată şi primi numele de Veronica Elizabeth. Stephen o rugă pe Blanche să fie naşa copilului, şi Blanche nu avu cum să refuze, deşi îşi dădea seama că acest lucru o enerva pe Bessie.

În tot timpul cît Bessie stătu în pat, Blanche veni mereu s-o viziteze, dar cu cît o vedea mai des, cu atît constata că-i e mai greu să se înţeleagă cu ea. Folosea o tactică bizară în raporturile ei cu Blanche. Trimetea un roi de iscoade prietenoase din ambele flancuri şi, după străvechea tactică a sciţilor, îşi retrăgea centrul, dînd impresia că acolo nu există nimic, iar apoi, tocmai cînd duşmanul sau prietenul se simţea mai în siguranţă, se arunca asupra lui cu o necruţătoare grindină de suliţi.

Blanche își dădea seama că trebuie să fie tot timpul în gardă ca nu cumva s-o jignească pe Bessie, care se afla într-o permanentă defensivă.

Blanche îi făcea vizite lui Bessie și o lua la plimbare cu trăsura ori de cîte ori îi era posibil ; între timp, Stephen trecea și el deseori s-o vadă pe Blanche care nici nu-și dădu bine seama cînd ajunseseră în raporturi de prietenie atît de strînse. La început își spuse : „Nu are nici o importanță. El e foarte tînăr, iar eu sînt acum destul de în vîrstă pentru ca asemenea simpatii să nu mai conteze". Dar într-o zi, cînd Stephen venise la ceai și rămăsese mai multă vreme la ea, părintele Rendall trecu pe-acolo și Blanche i-l prezentă pe Stephen. După plecarea lui, cîteva momente mai tîrziu, părintele Rendall i se adresă Blanchei :

— Văd că ai făcut o nouă victimă.

— Doar nu Stephen ?

— Ba da, Stephen.

— Credeți, într-adevăr ?

— Dumneata nu ?

— Îmi pare rău că gîndiți așa... E atît de...

— Așa gîndesc ; sînt sigur de asta.

Blanche trecu în revistă rapid, în gîndul ei, o serie întreagă de episoade și cuvinte ; apoi spuse :

— E sîcîitor, dacă-i adevărat. Ce trebuie să fac ?

— Să pui capăt pînă nu e prea tîrziu. Să nu îngădui să meargă lucrurile mai departe.

Apoi sosi Bernard și discutară despre alte lucruri.

Blanche plecă la Alton-Leigh la sfîrșitul lui iunie, lăsîndu-l pe Bernard la Londra. Petrecu trei săptămîni absolut singură la țară, deoarece Rose Mary și Walter rămaseră la Londra pînă la mijlocul lui august.

Bernard veni la Alton-Leigh în iulie, iar Walter și Rose Mary reveniră la Dower House după festivitățile încoronării.

Bernard așteptase cu nerăbdare întoarcerea lor. Acum nu mai putea trăi fără Rose Mary — fără s-o vadă. Devenise o obsesie care se accentua pe zi ce trece. Blanche era conștientă de acest fapt, dar luă hotărîrea ca, oricît de mult ar suferi, să nu mai arate în viața ei vreo umbră de gelozie sau de contrarietate, să nu săvîrșească și să nu spună nici cel mai mic lucru care l-ar face pe Bernard să creadă că ea se frămîntă.

Rose Mary nu-i acorda nici un merit pentru străda-niile ei, punîndu-le pe seama perfidiei. Își închipuia că Blanche îi lăsa în pace, dar se răzbuna îndepărtîndu-l de ea pe Walter. Într-adevăr, Blanche îl vedea pe Walter foarte des, pentru că acesta stăruia să vină mereu s-o vadă. Nu era îndrăgostit de Blanche, ci găsea în ea o prietenă desăvîrșită. Dar Rose Mary nu aprecia nici acest fapt la justa lui valoare.

Cu cît trecea timpul, simțea că resentimentul ei împotriva Blanchei lua asemenea proporții, încît, într-o bună zi, era fatal să se producă o explozie. Blanche se afla într-o totală necunoaștere a acestui proces lăuntric, întrucît, aparent, Rose Mary rămînea calmă și impenetrabilă, la fel de frumoasă și de senină.

Rose Mary nu se gîndea însă la frumusețea ei. Știa că e frumoasă și accepta faptul. Dar la ce-i folosea? Frumusețea ei nu era genul de frumusețe pe care și l-ar fi dorit. Invidia frumusețea mai rară, mai subtilă a Blanchei, farmecul ei fără vîrstă.

Stephen își petrecu vacanța la rudele lui Bessie; apoi se înapoie la Londra. Lui Walter i se oferi din partea unui mare cotidian misiunea de a scrie o serie de scrisori din Spania. El acceptă, iar Rose Mary hotărî să-l însoțească doar pentru un timp, căci nu dorea să lipsească prea mult de lîngă copii. Plecau la sfîrșitul lui august, iar Walter intenționa să rămînă acolo vreo trei luni, cu o eventuală prelungire.

Bernard fu disperat cînd află noutatea.

Cartea lui Walter apăru în septembrie, dar, deși elogiată în presă, nu avu succesul celor două volume precedente.

Viața la Alton-Leigh se desfășură lipsită de evenimente pînă la Crăciun, cînd Rose Mary reveni la Dower House.

Anul acela, de sărbători, urmau să vină la Alton-Leigh mulți oaspeți. Afară de Bessie și de Stephen, invitații de la Alton-Leigh erau obișnuitele rude, obișnuiții străini — de data aceea secretarul ambasadei Spaniei cu soția sa — și Sir Hedworth împreună cu Lady Lawless. Sir Hedworth Lawless fusese numit de curînd ambasador la Paris.

Walter sosi exact în ajunul Crăciunului și nu pierdu o clipă ca să se consulte cu Blanche în privința planu-

rilor lui de viitor. Dădea impresia în permanență că dorește să plece undeva, să călătorească, și totuși, de îndată ce pleca, năzuia să se întoarcă. Intra pe neașteptate în salonașul Blanchei și o întreba : „Să plec sau să rămîn ?“ iar Blanche întreba la rîndul ei :

— Care-i părerea lui Rose Mary ?

— Tocmai asta e, zicea Walter. Nu știu ce gîndește Rose Mary. Nu vrea să-mi spună. N-o înțeleg. Niciodată nu reușesc să pricep dacă-i place să șadă aici sau nu. Uneori am impresia că nici nu poate suporta să trăiască în altă parte ; alteori mi se pare că tînjește să plece de-aici. Vezi, ei îi place viața la țară și îi gustă farmecul — despre asta nu încape îndoială ; toată lumea e de acord. Dar nu e vorba de asta... Cu Rose Mary se întîmplă altceva, nu știu ce anume, sau, în orice caz, n-o înțeleg. Nu știu în ce situație mă aflu.

— Nu-ți pot da nici un sfat ; nu știu nici eu. Trebuie să stabilești împreună cu ea. Dacă-i comunici ce hotărîre ai luat într-un sens sau într-altul, ai să vezi, probabil, dacă te aprobă sau nu, îmi închipui.

— Nu, la Rose Mary nu vezi nimic ; e mai de nepătruns ca Sfinxul, dacă vrea.

O asemenea conversație era tipică între ei.

Walter se afla la Alton-Leigh mai toată ziua. Bernard, în schimb, dacă se ducea la Dower House, le găsea întotdeauna ori pe lady Alice ori pe Hester acolo. Parcă îi făceau înadins.

La rîndul lui, Stephen o căuta pe Blanche. S-ar fi zis că era o ușurare pentru el șederea la Alton-Leigh. A doua zi după sosire, în timp ce Blanche îi arăta grădina, el îi mărturisi :

— Nu știi ce piatră mi-ai luat de pe suflet cînd ne-ai invitat aici. Bessie plănuise să mergem să stăm la unchiul ei, și cred că ar fi insistat să ne ducem dacă nu primea scrisoarea aceea din partea lui Bernard. Scrisoarea dumitale n-a fost de ajuns. A lui Bernard a măgulit-o, și pe deasupra perspectiva de a-i cunoaște pe soții Lawless. Bessie consideră că un ambasador are în el ceva sacrosanct, mai ales un ambasador la Paris. Nu-i iese din minte că un văr de-al ei a fost ministru plenipotențiar în Brazilia ; nu-și încape în piele de mîndrie ; cînd vorbește de el, spune : „vărul meu care a fost în

diplomație". Nu pomenește niciodată locul ; te lasă să crezi că e vorba de cine știe ce ambasadă.

— N-ar trebui să te exprimi așa despre Bessie.

— Știu că n-ar trebui, dar n-are rost, Blanche. Mai bine să-ți spun tot adevărul, fiindcă îmi dau seama că-l cunoști. La ce bun să-l ascund sau să pretind că e altul ? Singurul mijloc ca să mă poți ajuta s-o duc tîrîș-grăpiș mai departe e să-ți destăinui adevărul. Căsătoria mea e, bineînțeles — după cum știi — un eșec total, lamentabil. O urăsc pe Bessie și ea mă urăște pe mine ; totuși ar fi geloasă dacă i s-ar părea că mă interesează altă femeie. De la început nu mi-am făcut iluzii, adică chiar dinainte de căsătorie. M-am îndrăgostit de ea cînd ne-am cunoscut, dar n-o mai iubeam cînd ne-am căsătorit. Știu că ai ghicit de ce am ajuns să fac pasul ăsta. Ești singura care ai ghicit. Da ; ai avut dreptate, am fost obligat să mă însor cu Bessie, în urma unui scandal îngrozitor. Tatăl ei, care e violent din fire, și maică-sa, o ultrarafinată de calitatea a doua, mi-au făcut amîndoi un tărăboi groaznic. Îți poți închipui ce ar fi însemnat un scandal de genul acesta în inima oficialităților și a societății înalte din Simla ; m-au ocărît în tot felul, și totuși, în secret, erau bucuroși că nu eram o „partidă" chiar atît de rea, la urma urmei — familie bună, și așa mai departe... în plus se știa că mi-a mers bine... deși ambițiile lor țînteau mai sus. Bessie are să moștenească ; în orice caz, astea sînt presupunerile, sau speranțele. Aveau ei ambiții înalte, dar mama lui Bessie a fost destul de șireată ca să-și dea seama că, acolo în India, nu prea existau șanse să găsească ceva mai bun. Chestiunea s-a mușamalizat — nimeni n-a știut. Nimeni n-a ghicit că nunta s-a făcut în grabă. Bineînțeles, m-am purtat ca un ticălos, numai că ea nu era chiar atît de inocentă cum voia să pară, și sînt sigur că mersese destul de departe și înaintea mea, fără ca totuși... În sfîrșit, acum e fericită aici pentru că își închipuie că Bernard s-a îndrăgostit de ea.

— Bernard o găsește într-adevăr atrăgătoare.

— Este atrăgătoare, dar lui o să-i treacă repede.

— Nu sînt sigură ; pe Bernard îl încîntă ușor o femeie frumoasă și, odată prins de farmecul cuiva, continuă să fie mereu sensibil la farmecul ei.

— Da, e subjugat de farmecul dumitale și așa se și cade să fie.

— Sărmanul de tine, m-a uitat cu desăvîrșire de ani de zile, spuse ea rîzînd.

Stephen avusese dreptate. Bernard se simțea atras, foarte vag, de Bessie. O socotea drăguță. Într-adevăr era drăguță, insinuantă și suficient de inteligentă ca să-și dea seama ce să *nu* spună. Își ascundea bine neștiința. Dădea impresia unei ființe liniștite, cultivate și rafinate. Aparența era desăvîrșită.

CAPITOLUL XIII

SĂRBĂTORILE CRĂCIUNULUI TRECURĂ, în general, cu bine. Bessie era încîntată de atențiile lui Bernard, deși, la drept vorbind, ele se datorau exclusiv amabilității lui de amfitrion. O găsea atrăgătoare și-și dădea osteneala să fie curtenitor cu ea, dar nu-i consacra nici un gînd. Nu înceta o clipă să se gîndească la Rose Mary, și cu cît ea îl evita mai mult, cu atît mai intens imaginea ei îi domina gîndurile.

Sir Hedworth Lawless părea a fi în aceeași stare de spirit ca și Bernard. Se comporta gentil cu toată lumea, politicos și agreabil, dar umbla ca un somnambul, ca și cum inima și cugetul lui s-ar fi găsit altundeva, departe.

Pentru Blanche diagnosticul unui asemenea caz se impunea de la sine. Din tot grupul de la Alton-Leigh, Walter părea singurul om fericit. Era totodată unicul care nu suferea din dragoste, fiind îndrăgostit doar de soția lui, ceea ce demonstra — reflecta Blanche — banalul adevăr că, pentru a fi fericit, trebuie să fii în primul rînd virtuos.

După Anul Nou, Walter și Rose Mary plecară la Londra.

Bernard și Blanche rămaseră la Alton-Leigh, dar cam la două săptămîni, uneori și mai des, Bernard era obligat să se ducă la Londra pentru afaceri. Blanche vedea că se plictisește la Alton-Leigh și că nu se mai simte bine acolo decît cu casa plină de oaspeți. Era mai plin de neastîmpăr decît altădată; Blanchei i se părea că se schimbase cu totul.

Obsedat de imaginea lui Rose Mary, Bernard nu se mai putea gîndi, într-adevăr, la nimic în afară de ea, deși n-ar fi recunoscut, în sinea lui, realitatea acestui fapt.

După sărbătorile de Paști, Blanche și Bernard se instalară în casa lor de la Londra și totul reveni la situația dinainte. Walter, reîntors din Spania, venea mereu în Ovington Square — în fiecare zi, de fapt. Bernard se învîrtea tot timpul prin Mansfield Street, iar Stephen trecea s-o vadă pe Blanche ori de cîte ori avea răgaz.

„În definitiv, își zicea Blanche, nu e nimic de făcut. Mă aflu fără voia mea într-o situație din care nu pot ieși ; dealtfel, nu găsesc că are prea mare importanță ; dacă doresc să fie prietenii mei, foarte bine, să fie. Nu văd de ce e neapărată nevoie să iasă ceva tragic de-aici."

Blanche refuza orice invitație, sub pretextul că nu se simte bine, iar medicul îi confirma spusele, recomandîndu-i cît mai multă odihnă.

Și deodată întreaga situație suferi o modificare datorită schimbării de atitudine a Rosei Mary.

Ea nu înfăptui nimic în mod deliberat, dar rezultatul reflecțiilor ei o determină, aproape inconștient, să-și schimbe întreaga linie de conduită.

Gîndurile pe care le frămînta în minte de multă vreme s-ar fi putut rezuma în felul următor : Blanche avea o comportare odioasă — de neiertat ; era o ființă falsă pînă în măduva oaselor ; o cochetă și nimic mai mult ; proclama virtutea, dar se comporta mai rău decît dacă ar fi practicat viciul ; *nici măcar nu practica viciul !* căci, chiar și în această ipostază, ar fi fost o femeie mai puțin coruptă ; așa însă, ducea bărbații de nas și pe urmă îi părăsea pe cîte o linie moartă... se lepăda de ei după ce le sucea mințile ; era o ființă fără inimă, orgolioasă, pizmuitoare, plină de fumuri și pretenții. Îi năruise viața lui Bernard pentru ca apoi, după ce se săturase de el, să-l neglijeze ; îi nenorocise pe Horace Crane și Eustace Lee, ca și pe mulți alții de care Rose Mary nici nu auzise, probabil ; prefera să nu știe cît de mulți... Iar acum — și asta însemna culmea — îl prinsese în mreje pe Walter ; în plus, se îndeletnicea să-l nenorocească și pe Stephen, cumnatul ei... asta le depășea pe toate !

Nu merita nici o îngăduință.

Drept urmare a examinării acestui subiect pe toate fețele, Rose Mary, în loc să se mai păstreze pe planul doi, în umbră, înaintă în plină lumină a rampei.

Walter dorea s-o vadă ieșind în lume ; va ieși deci în lume. Începu să ia parte la viața mondenă, fiind pretutindeni admirată. Cum se întîmplă atît de des în viață, persoane care o vedeau și o cunoșteau de ani de zile, parcă-i descopereau acum, dintr-o dată, frumusețea și, pentru prima oară, i-o ridicau în slavă. Sub influența elogiilor, frumusețea ei părea că înflorește ; nu atinsese parcă niciodată plenitudinea de acum. Toată lumea vorbea despre Rose Mary. Cît despre Blanche, fusese uitată cu desăvîrșire ; nici o persoană nu-i mai pomenea numele. Trăia în colțul ei, nevăzînd pe nimeni în afară de Walter și de Stephen.

Acesta din urmă era fascinat de ea. Găsea că e mult mai frumoasă decît Rose Mary, dar își păstra părerea pentru sine.

Între timp, pe cînd Blanche rămînea acasă, Bernard ieșea ; iar lumea, fără răutate sau intenție premeditată, ci în mod firesc, din comoditate, pentru că păreau doi oaspeți atît de potriviți, începu s-o invite pe Rose Mary ori de cîte ori era poftit Bernard, și invers. Fără a constitui obiectul unor discuții, plănuiri sau conspirații, faptul avea loc ca un fenomen tot atît de natural cum ar fi răsăritul soarelui. Cînd o amfitrioană îl invita pe Bernard, adresa o invitație și lui Walter și Rose Mary, ca un lucru de la sine înțeles. Blanche nu era omisă, dar cum refuza cu atîta consecvență, lumea începu să treacă peste această formalitate. I se spunea lui Bernard : „Am dori să poată veni și Blanche, dar acum nu se mai duce nicăieri, nu-i așa ?“ Iar Bernard încuviința, scuzîndu-și soția.

În anul acela, Rose Mary deveni persoana cea mai admirată, de care se vorbea și se discuta cel mai mult — într-un cuvînt, cea mai marcantă din cercurile mondene.

Despre toate, Blanchei îi ajungeau la urechi doar zvonuri. Bessie venea uneori s-o vadă și s-o informeze ce spune lumea... adică diverse persoane care, necunoscîndu-i pe Rose Mary și pe Bernard, știau totul din auzite, și răstălmăcit. Dar asta îi dovedea Blanchei cît de departe se extindeau în societate undele concentrice din jurul frumuseții

lui Rose Mary, întocmai ca în jurul locului unde a fost aruncată în apă o piatră.

Bessie îi raporta :

— Se spune că portretul lui Rose Mary e *interesant, dar pictat cu cruzime*. E *grosolan*. Delmar nu-şi înfrumuseţează niciodată modelele, n-am dreptate ? E neîndurător. Parcă pune în lumină secretele fiecăruia. Găsesc că Rose Mary are curaj ; dar ea e totdeauna curajoasă, şi, bineînţeles, cum nu are prea mulţi bani, va putea oricînd să *vîndă* tabloul, dacă va constata că nu se poate obişnui să-l vadă. Mă întreb cum a avut posibilitatea să-l comande ; e adevărat însă că, după cît se aude, Walter e foarte inteligent şi cîştigă sume mari cu scrisul. Unii spun că i se oferă 50 de sterline pentru un articol ; aşa o fi ?

— N-am nici cea mai vagă idee ; sper că aşa este.

— Păi bine, dacă *dumneata* nu ştii, sînt sigură că nimeni altcineva n-are de unde să ştie.

Bessie intercala, cînd şi cînd, asemenea mici insinuări.

Dar, lucru ciudat, pînă în momentul acela nu avea nici o bănuială că Bernard o iubea pe Rose Mary. Se învîrtea, în realitate, în alte cercuri. O invidia pe Rose Mary din străfundul inimii, dar îşi închipuia că Bernard îi va fi ei sclav devotat pe veci.

Îi era total necunoscut faptul că Bernard ieşea în societate, ba chiar îl privea cu oarecare dispreţ, pentru că nu avea o viaţă de relaţii sociale. După toate aparenţele, el nu lua parte la nici una din solemnităţile şi recepţiile despre care citea ea în *Morning Post* sau în jurnalele destinate lumii mondene. Nu se ducea la cursele de la Ascot, la balul Curţii sau la concertul de Stat, la reuniunile politice importante, la dineurile şi garden-party-urile oferite de înalta societate... Bessie îşi spunea că Bernard nu e o personalitate destul de importantă ca să fie invitat la acele manifestări... că, în general, nobilii catolici nu sînt persoane cu vază.

Bernard se străduia să fie amabil cu Bessie. Făcea în mod firesc acest lucru, fără a-i atribui vreo semnificaţie, şi accepta întotdeauna invitaţiile ei la masă. Bessie stabilise ca o axiomă că Blanche avea o sănătate prea delicată ca să mai ia parte la dineuri şi nici n-o mai invita, deşi îl întîmpina întotdeauna pe Bernard cu o frază de scuză. Nu-şi dădea seama nici că Stephen se

află în relații de prietenie tot mai strînsă cu Blanche. Cînd se întorcea tîrziu din City și invoca pretextul că fusese la club, ea îl credea. În parte, era adevărat. Trecea pe la club ori înainte ori după vizita la Blanche, iar Bessie avea uneori mărturii de confirmare a faptului.

Ținea să ducă ea însăși o viață liniștită, întrucît aștepta un al doilea copil, ceea ce-i dădea un sentiment de superioritate față de Blanche. Dar Blanche suferise prea mult în viață de lipsa acestei bucurii ca s-o mai afecteze o înțepătură suplimentară din partea lui Bessie sau a oricărei alte persoane.

Pe măsură ce Rose Mary înainta în luminile rampei și ale reflectoarelor, Blanche părea să se retragă pe ultimul plan. Încerca sentimentul că-și jucase rolul, că n-ar mai reprezenta acum pe scenă decît o figurație inutilă a cărei absență ar trece neobservată.

Nu se considera realmente bolnavă, dar pretinzînd mereu că este, spunîndu-le medicilor că se simte rău și tot primind de la ei recomandări pline de compătimire să fie prudentă... era vădit că se producea în ea o anumită tulburare, psihică dacă nu fizică... începea să se simtă cu toată seriozitatea suferindă.

Toată vara aceea trăi ca o halucinată. Aproape că nu-și dădea seama de vizitele zilnice ale lui Walter, care-i împărtășea cu volubilitate planurile și proiectele lui. Scria, sau avea de gînd să scrie, o nouă carte, de un alt gen.

Walter făcea parte dintre oamenii care, atunci cînd scriu ceva, simt nevoia să-și expună ideile, în prealabil, față de un prieten. În Blanche găsea o ascultătoare desăvîrșită, și mai mult decît atît — o colaboratoare, o interlocutoare care știa nu numai să obiecteze, ci și să sugereze. Era o ascultătoare constructivă și ocupația aceasta îi făcea plăcere. Nu avea pretenție la competență literară sau artistică. Din acest punct de vedere, ajutorul și sfatul ei aveau o valoare de două ori mai mare, pentru că izvorau din propria ei capacitate de creație, nealterată de informații de la a doua mînă. Blanche îi oferea părerea ei, așa cum i-o formase viața, experiența, curiozitățile și pasiunile, precum și propriul tact și gust ales.

Walter constata că-i poate vorbi liber, și la nesfîrșit, despre orice proiect care-l interesa, și descoperea că

sfatul ei era bun, chiar atunci cînd, la început, el nu-i dădea dreptate.

Rose Mary simţea că o roade furia şi invidia. Îi era cu neputinţă să privească lucrurile din punctul de vedere al Blanchei. Era conştientă de un singur fapt concret şi chinuitor de neplăcut : Walter o consulta mereu pe Blanche, şi nu pe ea, în legătură cu problemele lui de viaţă. Dacă i-ar fi spus cineva : „Dar tu cu Bernard ?", ar fi răspuns : „N-am ridicat un deget ca să-l încurajez vreodată pe Bernard", ceea ce corespundea realităţii. Şi ar fi adăugat : „Bernard vine la mine pentru că Blanche l-a neglijat ; e aşa de ocupată cu toţi ceilalţi, încît a fost nevoit să-şi caute şi el o prietenie. E vina ei pe de-a-ntregul".

În timp ce Rose Mary era frămîntată de astfel de gînduri, Blanche se întreţinea cu Stephen. Venise tîrziu, după plecarea lui Walter, şi o găsise pe Blanche în salonul de la parter.

Blanche se informă de starea lui Bessie şi, după ce discutară despre diverse chestiuni, i se adresă brusc :

— M-am gîndit mult, Stephen, şi am ajuns la concluzia că eu nu sînt o prietenă potrivită pentru tine — că trebuie să punem capăt acestei prietenii apropiate dintre noi.

— Nu înţeleg ce vrei să spui.

— Nu ştiu cum să-ţi explic. Nu te-aş putea lămuri fără să-ţi depăn întreaga poveste a vieţii mele. N-am să fac asta, dar atîta ştiu : că dacă lucrurile continuă aşa, într-o bună zi Bessie...

— Ce va face ?

— Oricum, o să-i displacă.

— Puţin îmi pasă ce gîndeşte Bessie. N-are decît să-i displacă.

— Da, dar mie îmi pasă, nu e cu putinţă... şi pe urmă are să-i displacă şi lui Bernard.

— Bernard ?

— Da, Bernard. În sfîrşit, chestiunea e ridicolă — de-a dreptul ridicolă, Stephen. Tu eşti prea tînăr şi eu sînt prea în vîrstă. În orice caz, fără să mai discutăm motivele — şi ai dreptul să crezi ce pofteşti : că sînt o femeie bătrînă, nebună şi isterică, dacă vrei — eu nu mai pot continua în felul acesta ; simt că mă îmbolnăvesc de-a

binelea. Trebuie să mă crezi pe cuvînt. Vorbesc cu toată seriozitatea.

— Dar ce anume dorești să fac ? Sînt fratele lui Bernard și cumnatul tău, nu pot să evit acest lucru.

— Poți să nu mai vii aici chiar zi de zi.

— Aș putea, dar nu vreau. Nu pot și nu vreau să trăiesc fără prezența ta. Acum e prea tîrziu ca să mai schimbăm situația.

— O, Stephen ! te rog, te implor, nu vorbi așa...

— Ei, și ce să fac ? ce să spun ? N-ar fi trebuit să mă încurajezi la început, dacă doreai să nu ajungem la situația asta !

— Te implor să nu vorbești așa. Sînt grav bolnavă și nu pot să suport. Poți să-l întrebi pe medic ; îți va spune și el. Doar nu vrei să mă ucizi. Trebuie să mă lași să acționez așa cum cred eu de cuviință.

— Ușor de zis, dar ce se-ntîmplă cu mine ?

Blanche își îngropă fața în pernele de pe sofa. Se simțea îngrozitor de nefericită.

— Nu plînge, Blanche dragă, te rog nu plînge.

— Îți dai seama — eu n-am adus decît nenorocire oricărui bărbat pe care l-am cunoscut în viață, de aceea cu cît voi dispărea mai repede, cu atît va fi mai bine.

— Nu vorbi așa ; mă faci să sufăr cum nici nu-ți închipui.

Blanche nu răspunse, ci continuă să plîngă încetișor. Apoi se opri și-și șterse ochii.

— Sînt absurdă. Amîndoi sîntem absurzi. Hai, Stephen, vreau să fiu o femeie cu judecată. Putem fi buni prieteni, dar tu trebuie să te comporți într-un fel obișnuit, normal, și n-are rost să vii aici zilnic, fiindcă n-am să te primesc. Uite-l pe Bernard ; are să întîrzie la dineu dacă nu se grăbește.

— La cine ia masa ?

— La soții Hengrave.

— Cine sînt ăștia ?

— Ea e americană.

— Iei parte și dumneata la dineu ?

— Nu. Am răspuns că nu mă simt tocmai bine — ceea ce e adevărat. Voi spune să mi se aducă o masă frugală la mine în dormitor. Noapte bună Stephen.

CAPITOLUL XIV

COPILUL LUI BESSIE, UN BĂIAT de astă dată, se născu la sfîrşitul lui iulie. L-au botezat Bernard Stephen Alfred. Cînd îşi recăpătă puterile, Bessie plecă pentru o lună la mare, iar Bernard o invită să vină împreună cu Stephen la Alton-Leigh oricînd doreau. Îi aştepta în orice caz de Crăciun ; dar Bessie prefera să petreacă sărbătorile la unchiul ei, unde îşi îngăduia să troneze, fiind considerată mai mult sau mai puţin stăpîna casei ; acceptă să vină, însă, la Alton-Leigh, pentru vînătoarea de fazani. Stephen îşi amînă concediul pînă atunci. Blanche şi Bernard reveniră la castel către sfîrşitul verii. Blanche se simţea obosită, sleită de puteri şi avea înfăţişarea unei fiinţe suferinde. Rose Mary arăta însă mai proaspătă şi mai tînără ca niciodată.

Walter începuse să lucreze la noua lui carte. Rose Mary se ocupa activ de muncile fermei : se scula la cinci dimineaţa, făcea lungi plimbări călare şi ducea o viaţă independentă. Nu-l vedea pe Bernard nici mai des, nici mai rar ca înainte. La Alton-Leigh se perindau obişnuitele serii de invitaţi : amatorii de tenis în august, vînătorii de potîrnichi în septembrie. Nu veniră prieteni de-ai Blanchei, nici persoane care s-o intereseze în mod deosebit.

Stephen îi scria des, dar răspunsurile ei erau rare şi scurte.

Prima partidă de vînătoare în pădure organizată de Bernard avu loc la începutul lui noiembrie. Afară de Stephen şi de Bessie, sosiră soţii Wallace, Hengrave şi d'Aurillac, iar al şaselea trăgător era Walter, care nu locuia, însă, la castel.

Bessie o trata pe doamna Wallace ca o egală, pentru că făcea parte dintr-o familie de proprietari din comitat. Se arăta amabilă cu lordul Hengrave şi cu colonelul Wallace, cochetă cu domnul d' Aurillac, care încerca s-o sărute cînd o prindea pe coridoare, protectoare cu Blanche, condescendentă cu doamna d'Aurillac şi glacială cu lady Hengrave ; căuta să dea oaspeţilor impresia că Bernard e amantul ei.

Stephen o observa pe jumătate amuzat, pe jumătate iritat. Se certa acum cu Bessie aproape zilnic. Îşi duceau

viața conjugală într-o continuă sfadă și ciondăneală mărunță.

Bernard avu grijă cu acest prilej să fie atent cu ea, de teamă să nu se simtă neglijată printre ceilalți și o rugă pe Blanche să-l secondeze. Bessie torcea melodios ca să-și arate mulțumirea față de atențiile lui Bernard, și, cu ochii la lady Hengrave, îi spuse confidențial că, după părerea ei, toate americancele sînt puțin cam — în sfîrșit — nu chiar...

Vînătoarea se desfășură cu succes. D'Aurillac fu încîntat. Îi plăcea și casa și compania oaspeților. Fiind un cunoscător în materie de pictură și obiecte de artă, găsea că Alton-Leigh e un castel extrem de interesant, deși stilul său preferat era stilul *Régence* [1]. Admira, de asemenea, frumusețile feminine prezente.

Bessie se distra încurajîndu-i atențiile și tratîndu-l ca pe un Don Juan, iar Stephen îi urmărea cu cinism manevrele, rugînd-o ironic din cînd în cînd să nu se facă ridicolă, la care ea îl măsura cu privirea, nu spunea nimic, ci zîmbea doar cu milă.

Partida de vînătoare începu într-o luni și se termină vineri. Oaspeții își petrecură ultima dimineață vizitînd grajdurile, ferma, grădina, serele, Dower House, și tot ce avea domeniul mai interesant de văzut. După plecarea lor, Stephen și Bessie mai rămaseră pînă luneа următoare, cînd Stephen trebuia să fie la Londra.

Sîmbătă, vremea era minunată. Fusese stabilit ca Bessie, Stephen și Blanche să facă o vizită familiei Wallace și să petreacă acolo întreaga zi. Bessie însă, fiind răcită, declară că preferă să rămînă la castel.

Bernard avea mult de lucru cu Jackson în dimineața aceea. Se întoarse din inspecțiile sale pe teren pe la trei fără un sfert și luă singur un dejun rece. Bessie nu coborîse încă. Fu informat că stătuse în pat toată dimineața, luînd o gustare în camera ei, dar va coborî seara, pentru dineu.

După dejun, Bernard ieși pe terasă ca să fumeze. Nu mult după aceea, o zări pe Rose Mary, care venea spre el prin grădină.

[1] Perioada guvernării lui Philippe d'Orléans, în timpul minorității regelui Ludovic al XV-lea (1715—1723).

Arăta proaspătă și îmbujorată, ca după o plimbare în aer liber; purta un taior de tweed cu pelerină de blană și o tocă garnisită cu un buchet de bobițe roșii. O urma Sultan, cîinele lui Walter.

Veni direct la el și i se adresă :

— Walter te întreabă dacă poți să-i împrumuți volumul din *Enciclopedie* care tratează despre Velásquez. Vrea să verifice ceva.

— Bineînțeles. Dar am să i-l trimit cu un băiat. E prea greu ca să-l duci tu.

— Pot să-l duc perfect.

— Îi trebuie urgent ?

— A ! nu ; oricînd într-una din zilele următoare. Blanche e acasă ?

— Nu ; s-au dus cu toții la Altersham, afară de Bessie, care e puțin răcită.

— Atunci mă duc să iau volumul din bibliotecă și mă întorc acasă.

— Stai jos o clipă.

Rose Mary se așeză lîngă zidul acoperit cu iederă.

— A fost o zi frumoasă, zise ea ; așa de caldă... parcă n-a fost o zi de toamnă.

Soarele coborîse și strălucea ca o enormă sferă roșie printre frunzele zdrențuite ale copacilor de pe aleea principală. Șezură cîtăva vreme în tăcere. Ciorile croncăneau ; un prihor țopăia pe răzorul din fața lor, unde crizantemele galbene, albe și ruginii încă mai înveșmîntau grădina.

— Mă gîndeam de curînd că anul ăsta, sau în orice caz vara asta, cînd te-am văzut oarecum mai des ca de obicei... mai des ca pînă acum... mi s-a părut, totuși, că te-am văzut foarte puțin. Mă întreb ce se va întîmpla anul viitor ? Probabil că toate vor continua la fel ca mai înainte... așa cum continuă în fiecare an, dar nu sînt sigur că mai pot suporta.

— După ce va termina de scris cartea, Walter va dori cu siguranță să plece undeva.

— Și pleci cu el ?

— Poate că da — afară doar dacă s-ar duce la Lhassa, sau în cine știe ce alt loc asemănător. Nu-i pot lăsa pe copii prea multă vreme, acum. Îți dai seama. Bernard e aproape un băiat mare.

— Da ; timpul zboară.

— În curînd va trebui să mă interesez la ce școală să-l dau. Închipuie-ți !

— Mai are încă.

— Peste vreo trei ani. Trei ani nu înseamnă nimic. Sîntem aici de șase ani, și parcă a fost ieri cînd ne-am instalat.

— Dar războiul n-a făcut să pară că timpul se scurge mai încet ?

— Cît a durat războiul, da, părea o veșnicie, și fiecare zi era ca o lună, mai ales la început, dar de îndată ce s-a terminat, parcă a trecut ca fulgerul de repede.

— Da ; și eu am avut aceeași impresie.

— Te-ai bucurat că te-ai întors ?

— N-am crezut că mă mai întorc. Mi se părea că asta era cea mai bună soluție...

— Știam că vă veți întoarce amîndoi.

— Nu se va mai oferi prilejul pentru o soluție atît de bună.

— Poate că soluția va veni dinspre partea mea... și nouă, femeilor, ni se întîmplă asemenea lucruri ; nu mergem la război, dar facem copii. Cînd am fost bolnavă... am crezut că atunci se vor aranja lucrurile.

— Nu vorbi așa. Simțeai că ai să mori ?

— Nu știu ce am simțit. Aveam senzația că mi se luase din mîini povara oricărei răspunderi. Îmi părea rău că las copiii. Mă întrebam ce-o să se întîmple cu ei... dar altfel eram calmă.

— Au fost zile groaznice pentru noi. Mi s-a părut că am îmbătrînit cu ani de zile într-o săptămînă. Mama lui Walter a fost minunată. Fără ea...

— Da, lady Alice a fost minunată, dar nu cred că mă privește cu ochi buni.

— Credeam că te iubește.

— Nu ; vezi că ea *știe*. Consideră că n-ar fi trebuit să mă mărit cu Walter. Are dreptate. Ce drept aveam să mă căsătoresc cu Walter cînd nu-l iubeam ? Și nu numai atît — dar cînd iubeam pe altul. Am comis o greșeală.

— I-ai dăruit fericirea.

— El n-are prea multă experiență. E ca un băiat care se duce prima oară la școală. Își închipuie că asta e fericirea. Bineînțeles, eu am căutat să fiu o soție bună, o mamă bună, să mă port cum se cuvine... dar în adîncul

sufletului simte, probabil, că lipsește ceva. Închipuie-ți dacă și-ar da seama că poate fi altfel !

— Eu nu cred că l-ai putea face pe Walter mai fericit decît este în momentul de față. Sînt convins că e absolut fericit ; doar nu i-ai dat prilej de gelozie nici o singură clipă.

— Am încercat, la început. Am căutat să fiu cinstită. Cinstită ! Dar cum poți fi cinstită într-o asemenea situație ? Totul e fals, iar uneori am senzația că și florile și pomii și pietrele casei strigă adevărul și-mi zvîrlă-n față : „Ipocrito ! mincinoaso ! înșelătoareo !... nu ești soție bună ! nici mamă bună, fiindcă totul e prefăcătorie, teatru și impostură ! Ai da cu piciorul la tot și la toate pentru un cuvînt al lui Bernard".

— E adevărat, Rose Mary ?

— Da, îi zîmbi ea ; e adevărat. Asta e întreaga mea existență, și trebuie s-o calc în picioare, s-o țin ascunsă, să nu vorbesc despre asta niciodată. Pînă și conversația noastră de acum e o greșeală. Va îngreuia situația și mai mult după aceea.

— Realitatea sentimentelor noastre e atît de diferită de ceea ce gîndesc ceilalți, nu-i așa ?

— Da, da... Uneori mă întreb dacă nu cumva ghicesc, sau bănuiesc. Ce știe Blanche, sau ce gînduri are, în afară de ura față de mine ?

— Nu te urăște... asta e o absurditate.

— Întotdeauna m-a urît... pentru că-și dădea seama... intuia... nu sentimentele tale, ci ale mele.

— Nu știe nimic concret. Dacă ar ști, aș simți imediat. Oricît s-ar căzni să se ascundă de mine, n-ar putea să nu-și dea gîndurile în vileag. Întotdeauna îmi spune cel mai mărunt lucru care-i inspiră gelozie, și chiar dacă nu-mi spune, văd eu. Știu tot ce gîndește. Nu-mi poate tăinui nimic. Citesc în ea ca-ntr-o carte deschisă.

— Ce se va întîmpla ?

— Cum adică ?

— Cu noi. Ce se va întîmpla cu noi ?

— Nu înțeleg.

— Îți amintești că înainte de război ți-am cerut să nu mai vii atît de des să mă vezi, să-ți schimbi atitudinea, și așa mai departe.

— Îmi amintesc.

— Ei bine, asta n-a folosit la mare lucru — la nimic de fapt... pe urmă a venit războiul și ziua în care mi-ai mărturisit... totul... și atunci mi s-a părut că s-a schimbat fața lumii. Tot universul meu s-a sfărîmat în bucăți, în mii de fărîme. Mi se părea că nu mi se poate întîmpla nimic mai rău. Și totuși putea fi ceva și mai rău : să mori pe front. A trebuit să mă lupt cu mine însămi de-a lungul acelor luni și să simulez... trebuia să arăt că țin la Walter mai mult decît la oricine pe lume, cînd tot timpul eu nu mă gîndeam decît la tine. Mă rugam — făceam tot ce-mi trecea prin minte — mă rugam să nu iubesc și să nu urăsc, dar nu mi-a folosit la nimic. Pe urmă te-ai întors, și reacția a fost atît de puternică, încît am crezut că mor... apoi viața și-a reluat cursul, ca într-un vis. La început nu mi se părea o viață reală ; parcă amîndoi am fi murit și retrăiam într-o altă lume... și parcă între noi doi s-ar fi deschis o prăpastie de netrecut. O să spui că bat cîmpii, n-ai să mă înțelegi. Nici nu e de înțeles, dar mie mi se părea că nimic nu mai aparține realității. Eram hotărîtă să nu îngădui să mai devii pentru mine o ființă reală, ci să rămîi o fantomă dintr-o viață anterioară. Iar pe urmă...

— Pe urmă ce ?

— O ! n-am să-ți pot explica niciodată nici ție, nici altcuiva ce s-a întîmplat... ce s-a petrecut în sufletul meu... nu, niciodată. Lucru ciudat, a fost în legătură cu Walter și cu Blanche. Prin ei s-a petrecut schimbarea... e absurd... dar mi-am spus atunci : da, vreau să trăiesc, și vreau să fiu din nou o ființă vie pentru Bernard. Vreau să trăiesc, să iubesc și să fiu iubită. De aceea cînd lumea a început să ne invite împreună, ca să ne întîlnim, am acceptat, și te-am lăsat să-mi vorbești, și cu toate că prăpastia exista mereu între noi, tu, de partea ta, trăiai ; încetaseși de a mai fi o fantomă ; eu, de asemenea, simțeam pulsația caldă a vieții, și de aceea — ceea ce s-a întîmplat — s-a întîmplat ; am crezut o clipă că voi putea fi fericită — că amîndoi vom fi fericiți. Dar acum simt că nu mai pot continua. Nu mai pot, Bernard. Situația asta mă ucide.

— Și pe mine. Hai să părăsim totul, să fugim și să începem altă viață, în alt colț al lumii.

— Cum am putea ? E Walter, sînt copiii... și e...

— Blanche.

— Da ; e Blanche.

— Dar, în definitiv, s-au mai întîmplat asemenea lucruri. Întreaga istorie, ca să nu mai vorbim de romane, e plină de astfel de cazuri. De ce ne-am situa pe un piedestal, ca și cum am fi niște ființe superioare, mai nobile și mai tari decît ceilalți oameni ?

— O ! e inutil să discutăm chestiunea din nou — s-o luăm de la capăt — am discutat-o pe larg de-atîtea ori. Trebuie să plec.

— Nu pleca ; s-ar putea să nu mai avem alt prilej cine știe cîtă vreme.

— Ar fi mai bine să nu mai avem nici un prilej.

— Mi-ar fi mai ușor dacă mi-ai spune acum ce dorești.

— Vreau să plec de-aici... dar aș vrea ca acest lucru să se petreacă în mod firesc ; să-l hotărască Walter ; în loc să mai cutreiere străinătatea, prin China sau alte locuri, aș vrea să se stabilească undeva în Anglia... nu la Londra... să-mi cumpere o fermă.

— Știi bine că nu va face asta.

— N-ar face-o *acum ;* dar dacă ai vrea să mă ajuți... Cred că aș izbuti să-l determin, dacă m-ai ajuta.

— I s-ar părea ciudat dacă eu l-aș îndemna să plece. Și pe urmă Blanche ține mult la el.

— Aici e dificultatea... tocmai asta îngreuiază lucrurile.

— Dar, lăsînd asta la o parte, nu pot — nu pot și nu vreau să trăiesc aici dacă pleci tu. Dacă te duci, eu... am să... nu știu ce-am să fac ! Accept să te porți cu mine așa cum înțelegi tu ; să nu-mi vorbești, să ne vedem rar, numai să te știu și să te simt aici. Nu pot trăi fără tine, Rose Mary ; crede-mă că nu pot — e prea tîrziu.

— Tocmai asta mi se pare insuportabil de greu — să trăiesc aici așa cum trăim acum. Mă ucide.

— Dar plecarea ta m-ar ucide pe mine.

— O ! Bernard, mă iubești chiar atît de mult ? Ești sigur că nu mă iubești — așa cum ai iubit alte femei — numai pentru tinerețea și prospețimea mea ?

— Rose Mary, tu nu înțelegi. Și cu toate astea nu se poate să nu înțelegi — trebuie să fi înțeles. Cu siguranță că îți dai seama... ți-ai dat seama din ziua aceea cînd ți-am mărturisit totul, înainte de a pleca la război, că e vorba de altceva decît de obișnuitele aventuri. Da, e drept că am avut și alte iubiri în viața mea, Dumnezeu știe cîte ! și erau sincere, dar în viața unui bărbat există o singură

iubire, și numai una *care e cea adevărată... care contează mai mult decît toate celelalte...* ei bine, am crezut... știi ce am crezut... și ce greșeli s-au comis. N-a fost vina nimănui. Așa a fost să fie — așa este. Nimic nu mai poate schimba lucrurile acum. Dar asta nu împiedică adevărul să-și afirme prezența, peste și dincolo de orice altceva, și care-i adevărul ? Adevărul e că te iubesc, deși am săvîrșit o mare și fatală eroare, pe care n-am cum s-o mai repar. După căsătorie am trăit ca în transă, ca un om narcotizat, dar din cînd în cînd îmi reveneam pentru o clipă — redeveneam lucid, conștient — și atunci mă copleșea tristețea că nu ești tu soția mea. Dar încercam să-mi ascund sentimentele... și mă bucuram măcar că sîntem împreună. Așa a fost la început — înainte de războiul cu burii. Pe urmă m-am întors — și mi-am dat seama că lucrurile nu mai pot continua la fel ca înainte ; și într-adevăr, n-a mai fost cu putință ; dar acum, în situația în care ne găsim, e mai rău ca oricînd... iar dacă ai pleca... dar nu se poate, nu poți să mă părăsești. Nu știu ce m-aș face.

— Eu aș vrea să mă ajuți tu să suport.

— Știu că a fost vina mea de la început — că sînt pe de-a-ntregul răspunzător.

— Eu nu găsesc că e vina ta.

— Ba da, eu port întreaga răspundere. N-ar fi trebuit să mă pun în situația aceea niciodată.

— Dar o iubeai, Bernard.

— Da, am iubit-o... dar, vezi tu, am fost...

— O ! știu... înțeleg. Să nu mai reluăm faptele. Dar întrebarea este : mai putem continua viața asta ? Nu se va termina totul cu o catastrofă înfiorătoare ?

— De ce ? Într-un sens, mai rău decît în momentul de față nu poate fi. Nu văd ce s-ar putea întîmpla... afară doar dacă...

— Blanche sau Walter ?

— Nu vor afla niciodată. Dar, punînd răul înainte, eu sînt pregătit. Aș pleca împreună cu tine și la capătul lumii.

— Crezi că te-aș lăsa... să-ți distrugi viața ?

— Ca și cum n-ar fi deja distrusă !

— Da ; dar asta ar însemna o altfel de distrugere. Oricum, n-are rost să mai discutăm ; am examinat

de-atîtea ori chestiunea pe toate părțile. Știi care-mi sînt părerile, ce pot să fac și ce nu pot să fac.

— Știu. Tot ceea ce-ți cer e să nu pleci acum, nu *încă* — te rog !

— E ușor de zis, dar gîndește-te puțin ce înseamnă !

— Nu văd altă soluție, decît să fugim împreună. Eu nu am nimic împotrivă, dar asta ar ucide-o pe Blanche.

— Nu ; asta-i cu neputință.

— Prin urmare, trebuie să lăsăm lucrurile așa cum sînt.

— Probabil.

— Am auzit roțile trăsurii, mi se pare. Se întorc ; să mergem să-i întîmpinăm și pe urmă îți aduc volumul.

Printr-o portiță trecură de pe terasă în curtea din partea cealaltă a castelului.

În timpul acestei conversații, Bessie șezuse lîngă fereastra deschisă a camerei ei, ce dădea înspre terasă. Era camera pe care o ocupase Blanche cu prilejul primei ei vizite la Alton-Leigh.

Sunetul glasurilor ajungea pînă sus. Bessie putea auzi aproape fiecare cuvînt și asculta încordîndu-și auzul la maximum. Nu înțelegea tot ce-și spuneau. Nu sesiză întreaga situație, nici nu pricepu cum se ajunsese aici ; dar înțelese destul ca să fie aproape sigură că Bernard și Rose Mary erau amanți... dintotdeauna... Presupunînd că n-ar fi fost, aveau o vină la fel de gravă — poate mai gravă ; ea însă nu se îndoia.

Bessie nu se hotărî pe loc cum să folosească prețioasa armă ce-i căzuse în mîini, căci, pentru moment, o covîrșea ura față de Bernard. Prefăcîndu-se că-i face curte — socotea ea — în timp ce se gîndea la altă femeie, se dovedise a fi un taler cu două fețe. Cum putea să-l pedepsească mai bine ? Avea nevoie de o matură chibzuință.

CAPITOLUL XV

BESSIE PETRECU NOAPTEA ACEEA plănuind cel mai bun mijloc de a se răzbuna pe Bernard. Ar fi preferat o pedeapsă care s-o lovească și pe Blanche, dacă era cu putință, deși lui Bernard îi purta pică în primul rînd. Ar fi putut, desigur, să-i divulge Blanchei

secretul, dar asta — reflectă ea — nu însemna neapărat o pedeapsă pentru Bernard. Unicul mod de a-l pedepsi cu adevărat era să imagineze ceva care să tulbure relaţiile lui cu Rose Mary, sau poate chiar să le pună capăt. Numai asta l-ar fi făcut să sufere.

Trebuia să caute să-i deschidă ochii lui Walter — un plan greu de realizat fără întîrziere. Îi rămăsese prea puţin timp ; urma să se înapoieze luni, împreună cu Stephen, la Londra. Cine ştie cînd va mai avea prilejul să-i vadă pe toţi laolaltă ! Walter era în stare — îl cunoştea ea — să ia pe negîndite hotărîrea de a pleca peste ţări şi mări. Trebuia să acţioneze prompt.

Ca un făcut, împrejurările au favorizat-o. Bernard îi invitase pe Rose Mary şi pe Walter la prînz. După masă, Bessie îl rugă pe Walter să-i arate Dower House. Bernard nu scăpă prilejul să le propună lui Rose Mary, Stephen şi Blanche o plimbare pînă la fermă, întrezărind astfel posibilitatea de a sta de vorbă cu Rose Mary, în timp ce Blanche se întreţinea cu Stephen.

— Nu vreau ca Bessie să viziteze casa fără mine, spuse Rose Mary. Vă însoţesc şi eu.

— I-am făgăduit doamnei Jackson că vei lua astăzi ceaiul la ea, spuse Walter, aşa că ar fi bine să te duci împreună cu ceilalţi. Ne găseşti acasă cînd te întorci, şi n-am să-i arăt lui Bessie salonul tău pînă cînd nu vii tu.

Adevărul era că, fiind vorba să-şi petreacă după-amiaza împreună cu Bessie, Walter prefera să se întreţină singur cu ea, decît în prezenţa lui Rose Mary. O conversaţie în trei i-ar fi fost neplăcută, deoarece, cu o persoană ca Bessie, dialogul nu putea fi decît impregnat de un convenţionalism pe care Rose Mary l-ar fi înregistrat mintal, cu siguranţă... în timp ce, singur cu ea, puţin îi păsa ce-i va spune ; va fi convenţional cu nerușinare, ca să se împace bine cu Bessie. Ştia ce-i place şi ce gen trebuie să adopte faţă de ea, dar îi venea greu să se comporte astfel în prezenţa lui Rose Mary. Ea trebui, deci, să cedeze, nu fără a-i şopti, totuşi :

— Găsesc că e un exces de zel din partea ta.

— Dacă te aşteaptă, insistă Bernard, trebuie să ne însoţeşti, fiindcă doamna Jackson a pregătit fără îndoială ceva deosebit, nu-i aşa Blanche ?

— Da ; îşi dă multă osteneală ; ceaiurile ei sînt excelente.

Așa încît plecară, lăsîndu-i lui Walter sarcina de a o conduce pe Bessie la Dower House. Cei doi inspectară mai întîi grădina de zarzavat, trecînd apoi în grădina casei. Pe Bessie n-o interesau prea mult grădinile, dar găsea întotdeauna cuvîntul nimerit și, avînd o memorie ce reținea toate amănuntele, cunoștea pînă și numele plantelor.

Bessie nu era nicidecum sigură cum va aborda subiectul, și nici chiar dacă va fi capabilă să aducă vorba. Se bizuia pe inspirația momentului. În drum se întîlniră cu copiii lui Walter care-și făceau plimbarea de după-amiază cu dădaca lor — cei doi băieți, Bernard și Basil, mergînd alături de căruciorul Beatricei.

— Iată un spectacol care îmi răscolește dorul de-acasă și de copiii mei, spuse Bessie. Afirmație gratuită, căci ei nu prea-i plăceau copiii, în special cei mici.

— Da, spuse Walter, cred că-ți lipsesc.

— Îți plac copiii ?

— Îmi plac copiii mei.

— Exact ca mine. Îmi ador proprii mei copii, dar ai altora mă cam plictisesc. Dar ai dumitale mi s-au părut adorabili. Seamănă cu mama lor. Bănuiesc că ei îi plac copiii.

— Lui Rose Mary ? Da, mult.

— E trist pentru biata Blanche că nu are copii, nu-i așa ? Îmi închipui că Bernard suferă.

— Da ; cred că da. Cred că a suferit...

— Îl cunoști pe Bernard demult, e adevărat ?

— De ani de zile — de-o viață întreagă. Am fost împreună la școală, pe urmă în armată.

— Totdeauna a fost așa ?

— Da... în ce sens ?

— Așa de îngrozitor de frivol ?

— Îl găsești frivol ?

— Bineînțeles. Nici Stephen nu e un înger, dar nu se compară cu Bernard.

— N-aș fi zis.

— Face curte tuturor femeilor. N-ai observat cum îi făcea curte franțuzoaicei ?

— N-aș putea spune că mi s-a părut... în mod deosebit.

— Bărbații nu observă niciodată nimic. Ce mai încoace și încolo, mi-a făcut curte și mie ! Desigur, numai așa, de distracție, dar a trebuit să fiu prudentă, fiindcă nu mi-ar

fi convenit ca Blanche să creadă că e ceva între noi, fie şi ca amuzament.

— A admirat întotdeauna femeile frumoase. Nu e nici un rău într-asta.

— Şi pe urmă, firește, flirtează cu Rose Mary, continuă Bessie imperturbabilă. Mă întreb dacă nu eşti gelos din cauza asta.

— Nu ; nu sînt gelos. Să flirteze cît poftesc. Am o încredere desăvîrşită în Rose Mary.

— Natural, noi înţelegem lucrurile astea ; dar, ştii, adăugă ea cu viclenie, n-am putut să nu observ că străinii le consideră *ciudate*.

— Crezi ?

— Da ; dar e drept că francezii sînt nişte oameni surprinzători, nu-i aşa ? Au nişte gînduri atît de bizare... Se gîndesc numai la rele. Săptămîna asta, într-una din zile, şedeau pe terasă, pe bancă, dimineaţa după micul dejun, discutînd despre noi toţi. Era în dimineaţa zilei cînd au plecat. Auzeam fiecare cuvînt, iar ei habar n-aveau. Nu ascultam dinadins, se înţelege, dar nu puteam să nu-i aud. Camerista mă coafa lîngă fereastra deschisă. Am fost bucuroasă că vorbeau franţuzeşte, încît fata nu înţelegea ce spuneau.

— Au spus despre noi grozăvii ?

— Nu atît grozăvii, cît lucruri ridicole. Ea îi povestea lui cele mai intime detalii din viaţa noastră ! De pildă, că Stephen m-a luat în căsătorie pentru banii mei — închipuie-ţi, pentru biata mea avere, ca şi cum aş fi o milionară ! Pe urmă, că dumneata eşti, firește, amantul Blanchei. Păreau că iau asta ca un lucru de la sine înţeles.

— Vorbeşti serios ?

— Da ; asta nici n-au mai pus-o în discuţie ; au menţionat faptul, fiind amîndoi de acord, şi au trecut la altceva.

— Şi ce mai spuneau ?

— Ei, au spus o poveste lungă. Ziceau că Bernard n-a vrut niciodată să se însoare cu Blanche, şi că ea l-a făcut să-i promită c-o va lua de soţie, cu mulţi ani în urmă, la Roma, cînd... s-a întîmplat acel incident nefericit... că, dacă italianul acela oribil va muri şi ea va deveni liberă, el se va însura cu ea, şi că ea l-a silit să se ţină de cuvînt, deşi el nu dorea — deşi el o iubea pe alta.

— Ce fleacuri ! Şi pe cine ziceau ei că o iubea ?
— Nu ghiceşti ? întrebă ea cu un rîs scurt.
— N-am nici cea mai mică idee.
— Dar ce orb eşti !
— Nu cumva Celia Deacon ?
— O ! Doamne, nu ; nu o actriţă. Nici nu auziseră de ea.
— Renunţ.
— Cineva care-ţi este cunoscut.
— Kitty Wallace ?
— Nu.
— Ei, am renunţat.
— Dar bine, Rose Mary, se înţelege.
— Rose Mary ? Ce curios ! Mi s-a părut la un moment dat, înainte de a se căsători cu Blanche, că voia să se însoare cu Rose Mary, dar m-am înşelat.
— Absolut ; pe urmă ea a mai spus că Bernard e, firește, şi acum nebun după Rose Mary ; dar, deşi îmi dau seama că sînt vorbe de clacă, şi că aşa bîrfesc străinii, asta m-a pus pe gînduri că Bernard şi Rose Mary poate comit într-adevăr unele imprudenţe comportîndu-se astfel faţă de străini.
— Comportîndu-se cum ?
— Deh, el *pare* atît de îndrăgostit de ea !
— Nu sînt deloc de părerea asta. Impresia mea este că se văd foarte rar. O conving extrem de greu pe Rose Mary să se ducă la castel.
— Da ; şi în ochii francezilor tocmai asta pare a fi o dovadă.
— Ce aiureli ! N-am auzit niciodată o asemenea stupiditate. Şi erau de părere că Rose Mary — Walter rîse nervos — e îndrăgostită de Bernard ?
— O ! da, aşa ziceau... Dar, ştii, în legătură cu Bernard, sînt de acord cu ei într-o anumită măsură. Vreau să spun că şi mie mi se pare îndrăgostit de Rose Mary — sau atît de atras de ea, să zicem, încît e *aproape* îndrăgostit ; şi dacă ar fi vorba de altcineva, mi-ar fi teamă. Dar chiar aşa cum stau lucrurile, în locul Blanchei m-aş frămînta...
— De ce ?
— Pentru că Rose Mary e cu mult mai tînără, iar Blanche, oricît ar fi ea de frumoasă şi de fermecătoare, e cel puţin cu cincisprezece ani mai în vîrstă decît Ber-

nard, care e atît de sensibil la tinerețe și la frumusețe încît, firește, un străin văzînd ceea ce se petrece, nu poate trage decît o singură concluzie.

— Văzînd că se petrece anume ce ?

— Felul cum o tratează Bernard... cum îi vorbește... cum o privește... Desigur, ea nu dă nici o atenție — absolut nici o atenție. Aș înclina să spun că nici măcar nu-și dă seama... dar pentru un ochi dinafară e vădit că Bernard o admiră mai mult pe ea decît pe Blanche... cu mult mai mult.

— Sper că glumești !

— Vezi că nu numai pe francezi i-a frapat, dar și la Londra, în vara asta, toată lumea vorbea că Bernard e nebun după Rose Mary, și că ea e exagerat de crudă cu el, fiindcă nu-i acordă nici o privire. Așa că n-ai motiv să fii gelos ; tot e ceva.

— Dar dacă lumea vorbește că eu sînt amantul Blanchei, înseamnă că e în stare de orice calomnii.

— La Londra nu s-a bîrfit niciodată pe socoteala voastră ! Asta au scornit-o doar francezii de-aici ; așa sînt ei ; le e gîndul numai la asemenea lucruri. Dealtfel, te vezi mereu cu ea ; te sfătuiești cu ea întotdeauna, despre toate. Lumea observă.

— Da ; am fost întotdeauna buni prieteni, și vom rămîne.

— Ceea ce nu înțelege lumea e că alcătuiți un caz cu totul special; n-am dreptate ?

— Eu nu văd deloc că e un caz special.

— Bine, dar întreaga poveste pare ciudată. Bernard, care a cunoscut-o pe Blanche cu atîția ani în urmă, și s-a căsătorit cu ea foarte tîrziu, în definitiv, cînd nimeni nu se mai aștepta...

— Ba noi ne așteptam cu toții — eu, în orice caz.

— A ! dumneata și prietenii lui intimi, bineînțeles ; dar eu mă gîndeam la cei dinafară ; toată lumea a rămas surprinsă. Și pe urmă dumneata, care te-ai însurat cu Rose Mary imediat după aceea, ai venit să locuiești aici, și ați trăit aici toți împreună, aproape sub același acoperiș, și...

— Și ce ?

— Și marea prietenie dintre dumneata și Blanche, admirația lui Bernard pentru Rose Mary — atît de bătătoare la ochi... Rose Mary care arată tot mai tînără, pe zi

ce trece, și Blanche asupra căreia vîrsta începe să-și pună pecetea... Trebuie să recunoști că e un concurs de împrejurări destul de neobișnuit.

— Da ; dar pentru cine cunoaște faptele, adevărul — nu e nimic curios.

— Nu, sigur că nu... tocmai asta spunea și franțuzoaica. Zicea : „Dacă am cunoaște adevărul, am vedea probabil că nu e nimic ciudat la mijloc", iar soțul i-a răspuns : „*Ma chère,* nu vom ști *niciodată* care e adevărul". „Despre Blanche ?" a întrebat ea. „Mie mi se pare transparentă". Iar el : „Nu, nu despre Blanche, despre cealaltă ; e o ființă misterioasă". Ea a fost de acord ; a zis : „Da ; apele liniștite sînt adînci". „Dar nu încape discuție că el o iubește", a adăugat soțul. „Nu încape discuție nici că Rose Mary îl iubește pe el", a replicat ea. „Dar bărbații sînt atît de proști încît nu văd nimic."

— Voia să spună că Bernard nu vede nimic ?

— Nu, nu ; voia să spună că propriul ei soț, francezul, nu vedea nimic. Nu-i amuzant ? I-am povestit lui Stephen care întîi a rîs, dar pe urmă a fost de acord cu mine că Bernard ar trebui să fie mai prudent față de străini. „N-are însă nici un rost să-i atragi atenția, a adăugat, pentru că Bernard e încăpățînat ca un catîr." E nemaipomenit ce sînt în stare să comenteze oamenii, nu-i așa ?

— Nemaipomenit. Și au aerul întotdeauna că sînt la curent cu problemele noastre cele mai intime.

— Da ; nu-i așa ? Pe urmă — ai să rîzi — discutau dacă ești gelos și spuneau că ești atît de absorbit să alergi după Blanche, încît nu observi nimic iar ea era de părere că n-ai să afli niciodată ; că ești genul de om care e orb la anumite lucruri.

— Aici aveau dreptate — sînt ; mai ales cînd acele lucruri nu există.

— Au transformat-o pe scumpa noastră Rose Mary într-o figură romantică. După versiunea lor, ea l-a iubit pe Bernard dintotdeauna, cu mult înainte de a fi luat-o pe Blanche în căsătorie.

— N-avea cum să fie de multă vreme, fiindcă ea abia începuse să iasă la baluri cînd ne-am căsătorit, iar pe Bernard nu-l văzuse decît de vreo două ori.

— Le istorisise totul niște vechi prieteni de-ai Blanchei de la Roma... și spuneau că Bernard o cunoscuse cînd era încă o copilă — la șaisprezece ani — și că se în-

drăgostise de ea de la prima vedere dar că Blanche, desigur, simțind pericolul, i-a cerut să-și țină angajamentul pînă n-au mers lucrurile mai departe.

— Ce absurd !

— Iar acum ajungeau la concluzia că ea moare de dragul lui, și el de dragul ei. Și doamna a declarat — de-aici se vede ce minciuni sînt în stare să debiteze oamenii — că a surprins fără să vrea o explicație între ei ; Bernard ar fi spus că, întrucît lucrurile au mers atît de departe, el nu mai suporta situația, și i-ar fi propus să fugă împreună...

— Ce stupidități !

— Da, și Rose Mary i-a răspuns că nu se poate din cauza dumitale, a copiilor și a Blanchei. Iar Bernard a fost de acord că asta ar ucide-o pe Blanche — și cam atît a auzit franțuzoaica.

— Și unde a avut loc această discuție publică asupra unei chestiuni particulare ?

— O ! pe terasă, bineînțeles. Trebuie să recunosc că terasa asta e periculoasă. Dacă ferestrele dormitoarelor sînt deschise, persoanele de sus, din camere, pot auzi fiecare cuvînt care se rostește jos. Dar n-am putut să nu mă felicit că am avut norocul să aud eu și nu altcineva. Alte persoane ar fi putut să creadă, sau să-și închipuie că există o fărîmă de adevăr într-asta.

— Nu cred.

— Și, pe urmă, ce noroc că vorbeau franțuzește ! Închipuie-ți dacă auzea camerista mea toată conversația ! Din fericire, nu înțelege nici o boabă de franceză.

Bessie se gîndi acum că spusese destule. Nu-și dădea seama ce efect avuseseră cuvintele ei. De un singur lucru nu se îndoia : fie că Walter considera întreaga chestiune drept o bîrfă fără noimă, fie că nu, și oricît ar fi repetat el cu vehemență că i se părea o absurditate, Bessie era sigură că de-aci înainte va privi situația cu alți ochi... că va începe să observe ceea ce-i scăpase pînă acum. Bernard și Rose Mary vor furniza singuri restul probelor. Avea presimțirea că, orice se va întîmpla, lucrurile nu mai puteau rămîne în nici un caz aceleași, afară doar dacă Walter era și mai opac decît îl socotea ea. „El n-o va pierde din ochi și atunci ea va băga de seamă, își făcea Bessie socoteala, iar asta-i va crea o situație intolerabilă ;

are să-i spună lui Bernard şi pe urmă... Dumnezeu ştie, ce se va mai întîmpla ; aşa, domnişorule Bernard ! cred că ţi-am pregătit o frumoasă complicaţie ; să-ţi fie de învăţătură altădată, să nu te mai joci cu sentimentele celor care nu ţi-au făcut nici un rău."

Intrară apoi în casă şi Walter sună ca să li se servească ceaiul. Bessie admiră încăperea, tablourile, fotoliile, cu o expresie de rezervă tăcută pe faţă, urmărind în mod vădit să lase să se înţeleagă că admira numai din politeţe.

Întocmai după cum unii oameni au o bunăcuviinţă atît de subtilă, încît îi fac pe ceilalţi să se simtă la largul lor fără a-şi da în vileag intenţia, scopul urmărit fiind preocuparea de sentimentele semenilor, aşa au alţii o impoliteţe la fel de subtilă care-i făcea pe ceilalţi să se simtă stingheriţi, scopul urmărit în acest caz fiind satisfacţia şi exprimarea înfumurării personale, pe seama sentimentelor altora. Manierele lui Bessie aparţineau ultimei categorii. Şi totuşi ea se fălea că nu e niciodată nepoliticoasă ; era mîndră de manierele ei.

Curînd veni şi Rose Mary.

— Nu i-am arătat lui Bessie salonul tău, spuse Walter, şi nici camera mea de lucru. Fiecare dintre noi doi e mîndru de camera lui, explică el.

— Sper că nu l-ai lăsat pe Walter să facă ceaiul, zise Rose Mary, aruncînd o privire spre măsuţa de ceai. Nu se pricepe deloc.

Bessie zîmbi cu condescendenţă ca s-o liniştească.

— O ! nu, l-a făcut *jupîneasa*. (Bessie sublinie cuvîntul, fiindcă la ea acasă exista un lacheu.)

Îşi luară ceaiul, iar Bessie refuză să mănînce plăcintă, brioş sau chec, ciugulind mofturoasă dintr-o mică tartină de pîine cu unt, cu aerul că spune : „Doar aşa ceva poţi mînca fără teamă... la ţară".

Vorbiră despre soţii Jackson.

— O femeie cumsecade şi bine crescută, spuse Bessie pe un ton protector.

— E o femeie inteligentă, completă Rose Mary.

— O ! chiar inteligentă ? Ia te uită.

— Ea conduce întreaga fermă.

— Ah ! înţeleg, inteligentă în sensul acesta.

— Inteligentă în general, găsesc ; are spirit practic, e chibzuită, nu-i aşa Walter ?

— Da, răspunse el distrat. O apreciez pe doamna Jackson.

— Bernard spune că Jackson n-ar putea să facă nimic fără ea, spuse Rose Mary.

— Adevărat ? Așa spune Bernard ? Și pronunță cuvîntul „Bernard" cu o intonație anumită, aruncîndu-i lui Rose Mary o privire semnificativă. Rose Mary înțelese, roși ușor, apoi se enervă că roșise, în vreme ce Walter începea să reflecteze asupra celor ce-i povestise Bessie și a bîrfelilor doamnei d'Aurillac.

Rose Mary continuă cu curaj, hotărîtă să nu lase un gol penibil în conversație, căci simțea că Bessie e periculoasă și nu înțelegea ce urmărește sau care e cauza acestui neașteptat și insidios curent subteran.

— Da, spuse ea ; Bernard are o părere foarte bună despre doamna Jackson. Spune că judecă lucrurile cu multă pătrundere.

— Lui Bernard și lui Stephen le place să se bizuie pe sfatul altora. E o trăsătură comună a familiei, probabil, făcu Bessie, torcînd ca o pisicuță.

— Nu mi se pare că Bernard și Stephen se aseamănă cîtuși de puțin, spuse Walter. Să-i arătăm lui Bessie camerele noastre de zi.

Nu era prea mult de arătat. Întîi intrară în camera de lucru a lui Walter. Bessie îmbrățișă totul cu o privire dezaprobatoare și-i spuse lui Rose Mary :

— E comod cînd soțul are o cameră a lui unde poate să-și fumeze pipa și țigările, așa e ?

— Mă tem că Walter fumează prin toată casa.

— O ! adevărat ? eu nu i-aș îngădui lui Stephen să fumeze pipă în salon. Strică îngrozitor perdelele, dar... Se opri, și expresia ei spunea : „Cu perdelele pe care le aveți, n-are prea mare importanță".

Urcară pe urmă la etaj să viziteze salonul lui Rose Mary, de o simplitate aproape austeră.

— Foarte agreabil și tineresc, comentă Bessie, și extrem de ordonat. Cu mult mai ordonat decît în camera dumitale, îi zîmbi ea lui Walter, parodiind dojana. Ei, acum trebuie să plec, adăugă ea. Ne întîlnim diseară. Veniți la dineu, cred ?

— Da, venim, zise Rose Mary.

După plecarea lui Bessie, Walter și Rose Mary se așezară în fața focului, jos, la parter. Se întunecase afară ; perdelele fuseseră trase și se aduseseră lămpile.

— Pînă să vii tu, zise Walter, mi-a înșirat o sporovăială întreagă despre soții d'Aurillac.

— Ce ți-a spus despre ei ?

— O lungă poveste fără cap și coadă despre bîrfelile lor ; ce-au flecărit pe socoteala noastră.

— Cum a putut Bessie să știe ce și-au spus unul altuia. Abia înțelege franceza.

— Mi-a povestit că, fiind în camera ei, în timp ce se coafa în fața ferestrei deschise, d'Aurillac și soția lui ședeau pe banca de pe terasă ; că ea a auzit fiecare cuvînt, și că ei au afirmat tot felul de stupidități despre noi toți.

Rose Mary simți că roșește ca focul pînă la rădăcina părului. Înțelegea ce se întîmplase. Bessie surprinsese conversația dintre ea și Bernard.

Povestea cu soții d'Aurillac și comentariile lor, își dădea seama, era o invenție. Bessie cunoștea foarte puțin limba franceză. Alesese această cale pentru a-i destăinui lui Walter cele auzite. Nu se simțea în stare să mai rostească nici un cuvînt. Privea drept în fața ei la flăcările din cămin, rugîndu-se ca Walter să nu-i observe tulburarea.

Walter observă ; n-avea cum să nu observe. Se prefăcu însă că nu vede nimic ; și cum ședea așa, privind și el focul își dădu seama, într-o străfulgerare, că Bessie spusese adevărul ; povestea cu soții d'Aurillac putea fi — ba nu, era sigur — o invenție, dar faptul rămînea real — în legătură cu Bernard și Rose Mary. Îi apăru întregul adevăr — o mie de episoade uitate, de cuvinte, imagini, rămășițe infime — atomi — de mărturii, îi reveneau în fața ochilor cu litere de foc. Văzu întregul adevăr și, mai mult, înțelese. Nu se înșelă asupra sensului exact în nici o privință. Întrezări întreaga poveste așa cum se desfășurase. Cuprinse cu mintea situația exact așa cum se înfățișa acum.

Urmă o lungă tăcere, după care Walter spuse :

— N-au fost decît niște baliverne, să știi. Eu cred că Bessie le-a inventat. Nu-i poate suferi pe străini.

— Da, răspunse Rose Mary, cu o voce pe care ea spera zadarnic s-o facă să sune natural ; nu-i poate suferi pe străini.

CAPITOLUL XVI

BESSIE ŞI STEPHEN PĂRĂSIRĂ castelul Alton-Leigh a doua zi dimineaţa. Bessie pleca mulţumită că făcuse o treabă bună, închipuindu-şi că-şi atinsese ţinta. În realitate, interpreta situaţia total greşit. Izbutise, e drept, să-i deschidă ochii lui Walter ; nu întrezărea însă cîtuşi de puţin ce efect avea asupra lui această destăinuire, întrucît nu numai că-i era cu desăvîrşire necunoscut caracterul lui Walter dar, presupunînd că i l-ar fi explicat cineva în amănunt, tot n-ar fi fost capabilă să-l înţeleagă. Ea socotea că Walter se va comporta aşa cum s-ar fi comportat ea însăşi în aceeaşi împrejurare : va face scene violente de gelozie, îi va interzice lui Rose Mary să-l mai vadă pe Bernard sau o va duce departe de Dower House. Walter, dimpotrivă, n-avea altă preocupare decît s-o împiedice pe Rose Mary să bănuiască vreodată că el ştie.

Viaţa continua la Alton-Leigh şi la Dower House absolut fără nici o schimbare, şi într-un ritm atît de paşnic şi de normal, încît lui Rose Mary nu-i venea să creadă că se întîmplase ceva neplăcut. Era convinsă că Bessie cunoştea adevărul şi că încercase să facă un rău cît mai mare, dar n-avea habar ce gîndeşte Walter, ce a aflat, ce a intuit... Lăsa deci lucrurile în voia lor, căutînd să nu se mai gîndească la ele, şi evita să rămînă vreodată singură cu Bernard.

Walter îşi termină noua sa carte înainte de Crăciun. Sora lui mai mare, Marian, al cărei soţ, Sir Daniel Lowe, lucra în City, avînd o situaţie înfloritoare, îi invită să petreacă sărbătorile la reşedinţa lor de ţară din Norfolk. Rose Mary se grăbi să accepte invitaţia. Se temea, anul acela, de reuniunile de la Alton-Leigh, deşi Stephen şi Bessie nu urmau să ia parte. Rose Mary avea intenţia să rămînă departe de casă cît mai multă vreme.

La Alton-Leigh numărul oaspeţilor fu mai mic ca de obicei ; între cei prezenţi se găseau soţii Heinholdt, prietenii lui Bernard din Africa de Sud, verii Blanchei, soţii Legge şi părintele Rendall.

După plecarea sa, Stephen îi scrisese Blanchei la început des şi pe larg, dar răspunsurile ei erau atît de scurte şi veneau în răstimpuri atît de lungi, încît, disperat, renunţă să-i mai scrie. Înţelese că n-avea nici un rost, deoarece Blanche părea hotărîtă să nu-i răspundă.

Viața conjugală a lui Stephen devenea tot mai spinoasă și relațiile dintre el și Bessie tot mai încordate. Începu să-și petreacă timpul din ce în ce mai mult la club. Juca regulat cărți — bridge și écarté.

Pe la începutul lui februarie izbucni războiul între Japonia și Rusia. Walter luă imediat legătură cu redactorul-șef de la *Northern Pilot*, pe care-l cunoștea, cu scopul de a pleca în calitate de corespondent de presă pe frontul rus. Redactorul-șef, încîntat, dădu dispozițiile necesare. Rose Mary nu căută să-i schimbe hotărîrea. Simțea că nu are dreptul. Dar avea sentimentul că, după plecarea lui Walter, ea nu mai putea trăi în continuare, singură, la Dower House. Nu știa ce să facă.

Lady Alice îi veni în ajutor, scoțînd-o din încurcătură. Părea că ghicește instinctiv problemele care o nelinișteau pe Rose Mary, deși aceasta nu-i spusese un cuvînt. Îi făcu propunerea să închirieze împreună o locuință ; știa o casă în Sussex pe care pusese demult ochii ; pentru ea singură ar fi fost prea mare, dar pentru ea, Rose Mary și copii ar fi fost minunată. Dacă se mutau acolo, ea avea de gînd să-și închirieze casa de la Londra pe timp de un an, cel puțin. Rose Mary putea să șadă la țară în absența lui Walter, iar la întoarcerea lui — căci nu pleca pentru o perioadă foarte îndelungată — se puteau înapoia la Dower House sau, dacă preferau, puteau rămîne în Sussex. Walter va vedea cum e mai bine. Lady Alice dorea să trăiască la țară și prefera să stea cu nepoții, care-i erau nespus de dragi.

Walter, încîntat de propunerea mamei lui, se întreba ce va spune Rose Mary ; aceasta o acceptă cu bucurie și chestiunea fu aranjată pe loc. Walter îl înștiință pe Bernard, dar lui Bernard nu-i intra în cap că un asemenea proiect e cu putință.

— Trebuie să mergem negreșit la Londra, ca să ne luăm rămas bun de la Walter, îi spuse Blanchei.

Nu-și pusese în gînd acest lucru dinainte. Își închipuia — deși în sinea lui nu recunoștea că acesta era motivul plecării — că, văzînd-o pe Rose Mary, ar putea s-o facă să se răzgîndească. Presimțea că, dacă părăsea acum Dower House, nu se va mai întoarce niciodată.

Walter urma să plece la Petersburg, încărcat de scrisori de recomandare, pe la începutul lui martie.

Blanche şi Bernard veniră la Londra ca să-l conducă la gară. Sosiseră cu o seară înainte de plecare. Nu avu loc nici un dineu de rămas bun, sau altceva asemănător. Fiecare dintre cei patru simţea în mod tacit că ar fi fost de nesuportat. Walter cină împreună cu mama lui şi Rose Mary în Mansfield Street, iar Bernard şi Blanche la ei acasă.

Se întîlniră cu toţii a doua zi dimineaţa în gara Charing Cross. Vremea era friguroasă şi umedă, şi bătea un vînt tăios. Lady Alice părea firavă sub pelerina ei de blană. Rose Mary arăta la fel de calmă ca de obicei, proaspătă şi frumoasă într-un costum de stofă albastră, de o eleganţă simplă, cu un guler mic de blană şi un buchet de mărgăritărele în talie. Blanche se simţea înfrigurată şi tremura. Bernard, asemenea unui somnambul, părea că nu aude o vorbă din cele ce i se adresau.

— Probabil că va mai fi încă zăpadă cînd ai să ajungi acolo, zise lady Alice.

— Da, aşa cred, răspunse Walter, luptîndu-se cu o valiză enormă. Mi-am luat prea multe bagaje, adăugă el. Dealtfel, o şa ocupă loc mult.

— Dar asta e înregistrată la vagonul de bagaje, nu-i aşa ? întrebă Rose Mary, cu spirit practic ca totdeauna.

— Da, dar afară de tot ce am înregistrat, mai am la mine coşul pentru dejun, valiza şi geanta asta, plus geamantanul cu toate hainele mele „civile" !

— Poţi lăsa toate astea la Petersburg, cînd pleci mai departe, spuse Rose Mary.

— Să las şi coşul pentru dejun ? Cred că nu voi mai avea nevoie de el.

— Nu-l lăsa, dacă ai înăuntru un ceainic, îl sfătui Blanche ; e foarte plăcut să-ţi poţi face un ceai.

— Cînd eram în Africa de Sud îi invidiam pe toţi cei care aveau coş pentru dejun, zise Bernard.

— Da, încuviinţă Walter ; de aceea l-am şi luat cu mine şi, în definitiv, e foarte uşor. Are înăuntru o spirtieră şi un ceainic mic.

— Ţi-ai luat cărţi ? întrebă Blanche.

— Da ; mama mi-a pregătit cîteva lecturi agreabile pentru tren — Sherlock Holmes în ediţia Tauchnitz, *Casa groazei* şi o carte intitulată *Napoleon de la Notting Hill* de un autor nou, Chesterton. Mi-am mai luat un Shakespeare

de buzunar, un Browning într-un singur volum, și toate revistele.

— Cred că vei avea o traversare bună, zise lady Alice. Prognoza e favorabilă.

— Dacă pot, telegrafiez de la Ostende și de la Berlin, și vă trimit o carte poștală ilustrată din Berlin.

Walter urcă în vagon și ceilalți îl urmară.

— Biletele, vă rog. Un controlor deschise ușa vagonului. Sînteți singurul călător ? întrebă acesta, luînd unicul bilet ce i se întindea.

— Da, răspunse Walter.

— Perfect, ai compartimentul la dispoziția ta, spuse Bernard. Mai cunoști alt corespondent care pleacă ?

— Nu. Am auzit că pleacă cineva pentru *Daily Record*. *Morning News* a și trimis un reprezentant acolo.

— *Times* n-are pe nimeni ?

— Nu.

— Vor sfîrși totuși prin a trimite pe cineva, probabil.

— Așa presupun. Ei, trebuie să ne luăm rămas bun.

Walter își strînse în brațe mama, iar ea, înghițindu-și lacrimile, simți că sărutarea pe care i-o dădea era ultima.

— Domnul să te aibă-n pază, dragul meu !

Coborî, ajutată de Bernard.

— La revedere, Rose Mary. La revedere, Blanche. Walter o sărută pe Rose Mary. Coborî și ea împreună cu Blanche. La revedere, Bernard. La revedere tuturor, la revedere !

Șeful de tren fluieră. Impiegatul de mișcare agită un steag.

— Ia seama la pericole ! îi strigă Bernard.

Walter se plecă în afară pe fereastră, fluturînd pălăria. Un cor de saluturi îi răspunse.

Lady Alice, cu ochii înecați în lacrimi, privea trenul care se depărta. Nu era în stare să vorbească. „E ultima oară cînd îl mai văd pe dragul meu băiat", își spuse ea în gînd.

— Vino, draga mea, îi spuse ea lui Rose Mary, să mergem acasă.

Ieșiră din gară, făcînd semn cu mîna Blanchei și lui Bernard. Fără a avea prilejul să schimbe măcar un cuvînt cu Rose Mary, Bernard înțelese după expresia chipului ei și din întreaga ei comportare că luase o hotărîre irevocabilă.

„Nu se va întoarce în vecii vecilor la Dower House, gîndi el. Totul s-a terminat... pentru totdeauna..."

„Cît de mult o iubește ! gîndea Blanche. E extraordinar să poți iubi două ființe deodată, fiindcă nu s-ar putea spune că nu mă iubește și pe mine..."

„Bietul Walter ! gîndea Rose Mary. Am fost o păcătoasă ; o destrăbălată. Merit să fiu pedepsită. De-aș fi *eu* pedepsită, nu copiii ! Nu e vina lor." Și îngrozitoare exemple de păcate de-ale părinților ispășite de copii îi trecură în goană prin minte.

„Bietul Walter ! gîndea Blanche pe cînd trenul ieșea pufăind din gara Charing Cross. Mie îmi va lipsi cel mai mult ; ce trist și singur trebuie să se simtă acum ! Pînă în clipa asta s-a lăsat prins, probabil, de înfrigurarea plecării. Simte, probabil, că nu mai există nici un colț pe lume unde prezența lui să fie cu adevărat dorită ! Mama lui ? da; dar ea s-a deprins să-i suporte absențele. Eu ? da ; dar el își spune cu siguranță : «Are să-i fie puțin dor de mine, însă... Mie nu-mi rămîne altceva de făcut decît să plec și, poate, să mor... Nici asta nu se va întîmpla, ar fi prea frumos.» Sărmane Walter ! Eu, una, îți voi simți lipsa, te asigur !"

La sfîrșitul lui martie Rose Mary și lady Alice plecară la noua lor locuință din Sussex, o frumoasă clădire veche din cărămidă, cu camere neregulat dispuse, cu multe coridoare întortocheate și ascunzișuri, cu o grădină închisă între ziduri înalte, și o capelă mică.

Rose Mary avea impresia că se ajunsese la o soluție, într-un fel oarecare.

„Greșeam socotind că mama lui Walter mă urăște, își spuse ea. Nu mă urăște. Ori nu știe, ori înțelege și vrea să mă ajute. Cred că mai degrabă e asta — știe și înțelege".

Blanche se înapoie la Alton-Leigh și rămase cîtăva vreme singură acolo, căci Bernard avea treburi la Londra. Blanchei nu-i părea rău că e singură.

De Paști, Bernard veni și el, aducînd cîțiva prieteni din City. După sărbători îi propuse Blanchei să plece împreună la Londra. Blanche simțea că-i e peste putință să înfrunte viața mondenă londoneză. Și totuși își dădea seama că n-avea nici o scuză să nu-l însoțească pe Bernard, care n-ar fi privit cu ochi buni refuzul ei. Chibzuind bine, se simți obligată să-l urmeze.

Plecară îndată după sărbători. Blanche avu parte de o vară paşnică. Stăruia ca Bernard să iasă cît de mult posibil. Ştia că-i place să fie invitat singur.

Înţelegea că are nevoie de distracţii, de ceva care să-i ia gîndurile de la Rose Mary şi să-l facă să uite de pustietatea de la Dower House. Totuşi, niciodată nu fusese faţă de Blanche mai gentil, mai prevenitor şi mai afectuos.

„Lucru curios, gîndea ea, am impresia că încă mă mai iubeşte, deşi.l. deşi..."

Stephen venea s-o vadă destul de des, dar ea nu-i încuraja vizitele ; în schimb, nu arareori îl primea pe părintele Rendall.

Rose Mary, neînduplecată în hotărîrea ei, nu se clinti de la ţară ca să vină la Londra nici măcar pentru o zi.

La sfîrşitul lui iulie, Blanche şi Bernard se înapoiară la Alton-Leigh şi toamna la ţară se desfăşură după vechea rutină.

Oaspeţii găzduiţi la castel erau ca de obicei financiari vîrstnici, militari tineri cu soţiile lor, vînători încercaţi dintre vecinii domeniului ca, de pildă, colonelul Wallace, sau dintre prietenii străini, ca soţii Chereni. Se organizară cîteva partide mai mici în septembrie, pentru potîrnichi, şi una mare mai tîrziu pentru vînatul în pădure.

Bernard părea că se resimte cumplit de pe urma golului de la Dower House.

Pentru sărbătorile Crăciunului îi invită pe Bessie şi pe Stephen cu atîta timp înainte, încît era greu ca ei să refuze ; totuşi Bessie declară că trebuiau să se ducă la unchiul ei, care, altminteri, s-ar fi simţit jignit.

— Am fost acolo anul trecut, zise Stephen ; şi puţin îmi pasă dacă-l ofensăm.

— Sigur, aşa faci ; nu te sinchiseşti dacă eşti mojic cu rudele mele, dar te aştepţi ca eu să fiu politicoasă cu ai tăi, orice aş gîndi despre ei sau orice sentimente aş avea în privinţa lor ; şi, la urma urmei, rudele tale nu sînt mai de soi decît ale mele...

— Bine, ştiu, ştiu... dar am fost la ai tăi, anul trecut, iar Bernard ţine foarte mult să venim ; firește, tu te poţi duce la unchiul tău ; eu, unul, mă duc la Alton-Leigh.

Bessie tună şi fulgeră mult timp, dar văzu că nu e nimic de făcut ; dealtfel, prefera să meargă la Alton-Leigh cu Stephen decît să-l lase să se ducă singur ; pe de altă parte, abia aştepta să mai aibă prilejul să se răzbune din

nou pe Bernard, dacă se putea. În orice caz, avea să-l „pună la locul lui".

După multă discuție, ceartă și larmă, sfîrșiră prin a pleca împreună la Alton-Leigh, unde avea loc doar o mică reuniune de familie.

Blanche părea obosită, distrată și incapabilă de orice fel de eforturi. Bessie își dădu seama că săgețile ei n-o mai puteau atinge. Bernard habar n-avea că se află în dizgrație. El se comporta exact ca înainte ; o găsea și acum atrăgătoare, și-și dădea silința să-i fie pe plac. Bessie îi accepta atențiile cu o ironie pe care el nici n-o observa. Nici prin minte nu-i trecea că ar fi ceva în neregulă. Astfel că vizita se desfășură cu bine, căci, oricum, Bessie se simțea măgulită de atențiile lui Bernard, deși pretindea că o lasă indiferentă.

Bernard insistase ca Blanche să le invite pe Rose Mary și pe mama lui Walter, dar lady Alice o ducea rău cu sănătatea ; avusese o serie de răceli și bronșite care o puneau în imposibilitate de a călători.

Neizbutind să obțină vești mai amănunțite prin intermediul telegramelor, Walter se hotărî să se înapoieze acasă, urmînd să sosească pe la începutul lui ianuarie. Între timp, bronșita ladyei Alice se agravă, complicîndu-se cu o pneumonie. Criza trecu, lăsînd-o epuizată, lipsită de vlagă. Fiind la o vîrstă înaintată, și atît de plăpîndă, medicii nu dădeau nici o speranță. Alături de infirmierele angajate, Rose Mary o îngriji cu un devotament ireproșabil, dar totul fu zadarnic. Se stinse acolo, în Sussex, în ziua de 6 ianuarie.

Walter sosi în Sussex la trei zile după înmormîntare. Lady Alice închiriase casa din Londra numai pentru un an și i-o lăsase moștenire lui Walter. Astfel, la sfîrșitul lui martie, Rose Mary și Walter părăsiră casa din Sussex, înapoindu-se la Londra. Walter își anunță intenția de a reveni la *Alton-Leigh fie în primăvară,' fie la sfîrșitul* verii. Dorea să scrie o carte despre cunoștințele acumulate în Manciuria.

Bessie și Stephen se înapoiaseră la Londra de la Alton-Leigh după Anul Nou. Pentru Stephen compania Blanchei însemnase, după acea lungă perioadă de gîlcevi cu Bessie, mai mult decît o alinare — o adevărată regenerare sufletească.

La înapoiere, după prima zi petrecută în City, negăsind pe nimeni acasă, se instală ca să-i scrie Blanchei o lungă scrisoare în micul lui birou — singura cameră din casă, găsea el, în care putea sta în tihnă o ființă omenească.

Bessie ieșise în oraș.

Scrisese vreo trei pagini cînd auzi telefonul sunînd. Singurul aparat din casă — nu aveau alte prize — se găsea într-o cabină la capătul coridorului de la intrare. Se duse să răspundă. Era cineva de la club care-l invita să ia cina împreună și să joace bridge. Convorbirea se prelungi, deoarece Stephen mai întîi refuză, pe urmă se lăsă pe jumătate convins și, în sfîrșit, făgădui că va reflecta și va suna mai tîrziu. Avea de gînd să constate mai întîi în ce ape se scălda Bessie și dacă avea vreun proiect. În timp ce vorbea la telefon, Bessie se întorsese acasă deschizînd ușa cu propria ei cheie. Văzînd pălăria lui Stephen pe masa din antreu, pătrunse direct în biroul lui. Observă scrisoarea neterminată pe mapa de scris și, la început, aruncă doar o privire, apoi o citi. Nu-i trebui mult spre a-și însuși conținutul. Mai mult decît esența scrisorii, i se păru important tonul.

Epistola implica, mai mult decît exprima, o mare intimitate ; îi demonstra lui Bessie, deși numele ei nu era pomenit, că, în ochii lui Stephen, Blanche se situa categoric pe un plan la care, ea, soția lui, nu putea să aspire.

Invidia, ura și răutatea îi năvăliră în suflet ; dar nu spuse și nu întreprinse nimic deocamdată. Pe Blanche o dușmănea în primul rînd, mai mult decît pe Stephen. Se hotărî să se răzbune pe ea, într-un fel sau altul, s-o rănească adînc, dacă-i era cu putință, și își dădea seama că poate. În definitiv, avea în mînă arme prețioase ; singura întrebare era cum să le folosească mai bine.

Lucrurile trebuiau manevrate metodic, își făcu ea socoteala. Se simțea prea cuprinsă de furie ca să treacă pe loc la acțiune ; trebuia să chibzuiască pînă cînd i se vor limpezi gîndurile pe deplin. Avea nevoie — își dădea bine seama — de toată prezența de spirit și dibăcia de care era capabilă, și de un calm desăvîrșit ; în clipa aceea clocotea. Era necesar să aștepte, să-și redobîndească seninătatea. Pentru moment, deși avea impresia că-și pierduse total stăpînirea de sine, cînd Stephen, fără a bănui nimic, intră în biroul său și spuse : „O ! te-ai întors, Bessie dragă", ea îi zîmbi dulce, întrebîndu-l dacă avusese o zi

obositoare. Stătea în picioare în fața șemineului și nici nu părea să observe masa de scris.

— Acum am intrat și trebuie să mă duc sus, spuse ea, îndreptîndu-se către ușă, spre ușurarea lui Stephen.

— Apropo, avem vreun program astă-seară ?

— Nu ; de ce ?

— Fiindcă Tommy Rashleigh m-a sunat adineauri să mă invite la un dineu cu cîțiva prieteni de-ai lui — un dineu între bărbați. I-am răspuns că nu știu ce faci tu și că am să-i comunic mai tîrziu dacă mă duc.

— Du-te neapărat, spuse Bessie, încîntată să aibă întreaga seară la dispoziție pentru a-și elabora planurile. Mă cam doare capul și nu cobor la masă. O să iau ceva la mine în cameră.

Stephen se miră că lua chestiunea cu atîta calm, dar nu stătu mult pe gînduri și-i spuse :

— O ! perfect ; sper că nu te doare prea tare ?

— O ! nu. Sînt puțin obosită, asta-i tot.

Îl lăsă singur. Stephen își termină scrisoarea și o duse personal la poștă. Din camera ei, Bessie îl auzi ieșind și apoi revenind.

„Sărman netot !" gîndi ea.

CAPITOLUL XVII

ÎN TIMP CE STEPHEN PETRECEA la Palmerston Club luînd masa cu cîțiva prieteni și cîștigînd la cărți după dineu, Bessie compunea o scrisoare. Îi trebui mult timp — de la opt jumătate pînă la zece. Apoi o duse ea însăși la poștă.

„E prea tîrziu ca să mai fie ridicată poșta pentru provincie, gîndi ea. Va ajunge la Alton-Leigh la a doua distribuție, sau poate abia poimîine."

Scrisoarea era adresată Blanchei. Bessie pusese în ea tot ceea ce închipuirea ei găsise mai jignitor, mai veninos și mai ucigător ; tot ceea ce instinctele ei dezlănțuite de femeie rea și înfuriată îi sugeraseră mai nimerit ca să rănească. „Iată o scrisoare care o va zdruncina puțin pe Blanche", își spuse.

Îi înșirase multe lucruri : ...despre relațiile ei cu Stephen, și mai ales despre conversația pe care o surprinsese

între Bernard și Rose Mary. Dar, cu multă dibăcie, lăsase să plutească o nesiguranță asupra persoanei care ascultase convorbirea. Din scrisoare nu reieșea că fusese Bessie, totuși nu se afirma precis că ar fi fost altcineva.

Scrisoarea ajunse la Alton-Leigh cu a doua distribuție din ziua următoare, așa cum calculase Bessie. Blanche o găsi pe masa din hol întorcîndu-se de la plimbare, la ora cinci. Se simțea deosebit de senină. Era o zi minunată. Primele semne vestind sosirea primăverii umpleau văzduhul. Culesese cîțiva ghiocei în grădină. Iasomia de iarnă înverzea pe zidurile casei.

Blanche luă scrisoarea lui Bessie, dar n-o deschise numaidecît. „Mai tîrziu", gîndi ea. Recunoscuse scrisul și se mira că Bessie îi trimisese o epistolă atît de lungă, după aparențe.

Își luă ceaiul cu soțul ei. Bernard părea bine dispus. Își fuma pipa și începuse să citească o carte nouă care-i plăcea — un roman de Wells, recent apărut, care-l captiva în așa măsură, încît nu mai era atent la nimic altceva.

După ce-și termină de băut ceaiul, Blanche urcă în salonașul ei spre a-și face corespondența.

Își aminti atunci de scrisoarea lui Bessie. „Mai bine s-o citesc acum", își zise și se așeză în fotoliu, lîngă foc.

Citi prima pagină oarecum absentă, fără a sesiza de la început unde voia să ajungă. Întoarse pagina... erau peste opt pagini, așternute cu un scris caracteristic — revelator de comun. Pe hîrtia cenușie adresa era greoi tipărită în relief cu majuscule albe. Vedea cuvinte și fraze și nu-și credea ochilor ; nu-i venea să creadă că văzuse cu adevărat ceea ce citise. Lăsă să-i cadă foile în poală. Pe urmă le luă iar, întoarse paginile, și ochii îi căzură pe unele fraze de la sfîrșitul scrisorii... i se imprimară pe loc în minte, ca arse cu fierul roșu. În sfîrșit, apucă din nou foile în mînă și le rupse în bucățele, aruncîndu-le în foc.

Scrisoarea nu produsese asupra Blanchei cîtuși de puțin efectul scontat de Bessie... Într-un sens, efectul produs întrecea așteptările cumnatei, depășind cu mult îngusta sferă a sensibilității acesteia ; rîndurile scrise îi pătrunseseră pînă în adîncul inimii, rănind-o dureros. Scopul urmărit de Bessie fusese de un ordin inferior.

Tot ceea ce spunea scrisoarea despre Stephen, Blanche încuviința, plină de înțelegere.

Tot ceea ce spunea despre Bernard îi era cunoscut dinainte, numai că exista această imensă deosebire :

Poți cunoaște un fapt neplăcut, tragic, oribil ; te poți teme că s-a întîmplat, sau poți bănui acest lucru ; e cu putință ca, prin intuiție, în lumea ta lăuntrică, să ai siguranța morală că s-a întîmplat... dar asta e tot ; după ce ai atins acea certitudine intuitivă, ai lăsat chestiunea deoparte. Între cunoașterea intuitivă, lăuntrică și informația brutală din partea unei terțe persoane — dușman sau, și mai rău, prieten — deosebirea e colosală. Cînd certitudinea aceea interioară, nedefinitiă, intuitivă, e confirmată dinafară de către un dușman, un prieten, un străin, o cunoștință întîmplătoare, sau poate de un paragraf dintr-un ziar, atunci efectul e nemăsurat mai puternic ; e covîrșitor, zdrobitor.

Așa a fost cu Blanche. Pentru ea a însemnat lovitura finală, acea lovitură de knock-out pe care o dă învingătorul, după ce, de fapt, a cîștigat lupta, după ce lovitura decisivă, fatală, a fost administrată ; cînd învinsul a izbutit să se ridice în picioare și, amețit, mai simulează un atac cu pumnii, atunci i se dă o ultimă și, aparent, inutilă lovitură care pune capăt meciului.

Blanche știa bine — de ani de zile — că Bernard o iubea pe Rose Mary, dar faptul că și alții înțelegeau atît de limpede situația, că o cunoștea pînă și Bessie, i se înfigea în inimă ca un ghimpe... dar mai ascuțit și mai dureros era un alt ghimpe. Pînă acum Blanche își spusese : „Bernard o iubește pe Rose Mary și nu e de mirare, avînd în vedere cît e de tînără și frumoasă, în timp ce eu sînt bătrînă, cu mult mai în vîrstă decît amîndoi ; dar, oricum, în comparație cu ea, eu am jucat un rol mai important în viața lui... am însemnat mai mult pentru el, și nimic nu poate schimba acest lucru..."

Iar acum, citise în scrisoarea lui Bessie fraza aceea pe care Bernard *i-ar fi spus-o lui Rose Mary, că în viața* fiecărui bărbat există o singură femeie, numai una, care contează cu adevărat, deosebindu-se de toate celelalte, și acea femeie, în viața lui, era Rose Mary. Blanche își dădea seama că Bessie n-ar fi putut inventa fraza aceea, oricît s-ar fi străduit. Mai știa, de asemenea, că Bernard n-ar fi spus-o dacă adevărul ar fi fost altul ; dacă, în realitate, ea, Blanche, ar fi fost, la un moment dat, femeia vieții

lui, oricît ar fi uitat-o mai tîrziu, și oricît de mult ar fi preferat-o în prezent pe Rose Mary.

Iată faptul pe care nu-l privise niciodată în față cu curaj. Ea nu era — și *nu fusese nici o clipă* — ființa care să ocupe cel mai de seamă loc în viața lui Bernard (deși Bernard poate a crezut vreodată acest lucru). Ea nu însemna decît un accident în viața lui. Ea... și alte expresii pe care le folosise Bessie în scrisoare pentru a accentua faptul i se înfățișau înaintea ochilor cu groaznică limpezime.

O ! ce oribil ! ce cumplit era totul ! cîtă hidoșenie, și cum o merita din plin ! Asta-i era pedeapsa... Merita ea o pedeapsă atît de cruntă ? Doar mai fusese pedepsită... da, dar greșise mereu, continuase să săvîrșească răul. Pedepsele nu sînt împărțite muritorilor de o guvernantă arțăgoasă sau de un dascăl despotic ; nu, pedeapsa e rezultatul logic, consecința inevitabilă a faptei rele. Îi veni în minte poemul lui Goethe... Ce mult îi plăcea lui Adrian Tyne să-l citeze !

„Dann überlasst ihr ihn der Pein,
Denn alle Schuld rächt sich auf Erden“ [1]

Blanche simțea că acum, pentru prima oară, adună roadele cuvenite pentru tot ce săvîrșise, și își spuse : „Nu ; nu e nimic nedrept într-asta. E pedeapsa ce mi se cuvine și o voi îndura. Și orice s-ar întîmpla, n-am să mai comit alte greșeli, ca s-o agravez... Sau, poate, cine știe ? Vorbesc pripit.“

Simțea în juru-i un gol imens, un pustiu arid, fără margini, o singurătate nesfîrșită... „E numai vina mea, își spuse ; am fost o egoistă toată viața și n-am fost bună decît să-i fac pe alții nefericiți, pentru că întotdeauna m-am gîndit la mine și nu la ei. La mine m-am gîndit în raport cu Bernard, la mine în raport cu Walter, la mine cu Guido, cu Adrian, și cu toți ceilalți — Horace Crane, Eustace Lee, Stephen — pînă și cu Sidney Hope. Mereu a fost aceeași poveste... eu, eu... eu și vanitatea mea... vanitatea... setea de elogii... Și totuși n-am avut niciodată intenția să săvîrșesc răul... Probabil că e cea mai rea dintre scuze... Dar nici nu s-ar putea spune că am fost într-adevăr o păcătoasă, o desfrînată.

[1] „Lăsați-l, așadar, în seama suferinții,
Căci orice vină își ia plata pe pămînt.“ (germ.)

Probabil că şi asta îmi agravează vina... Faptele mele cele mai rele au fost într-un sens şi cele mai bune ; aveau aparenţa că sînt cele mai cinstite şi mai uşor de iertat. Dar acum, ah ! ce-am să fac ? Cum pot continua să trăiesc ? De ce mă mai aflu aici, legată de Bernard ca o ghiulea de piciorul robului ? o piedică în calea lui, aducîndu-i nefericire ?... De ce ? Pentru că eu însămi am făurit lanţul. Din cauza asta. Eu am creat situaţia."

Blanche rămase aşezată în faţa focului, în seara aceea, pînă la ora cînd trebuia să se îmbrace pentru cină. Întreaga viaţă i se perindă prin faţa ochilor într-o suită de imagini.

„Nu merit să fiu compătimită", gîndi ea.

„Eroarea a fost căsătoria cu Guido. Ştiam în momentul acela că e o eroare, şi totuşi am comis-o ; totul mi s-a tras de-acolo, nimic n-a putut şterge o asemenea greşeală grosolană."

Intră în camera ei de dormit şi îngenunchie. Inima ei rănită păru că se frînge de durere, dar Blanche simţi că totuşi pentru restul zilelor va fi capabilă să se jertfească. Înfăptui actul suprem al sacrificiului de sine ; îşi dădea seama că de-aici înainte nu-i va mai îngădui în silă lui Bernard să iubească pe alta ; va fi în stare să trăiască fără nici un ajutor, fără prieteni, fără dragoste ; fără Walter, fără Stephen, fără nimeni. Şi din acel act de jertfă lăuntrică şi de renunţare venea balsamul ; întocmai cum, pînă atunci, fiecare act de autoindulgenţă îi lăsase un gust de cenuşă arsă. Aşa se făcu, deci, că Bessie răni şi tot ea vindecă inima Blanchei.

Se îmbrăcă şi coborî să ia masa. Soţii Jackson erau invitaţi la cină, iar Bernard se bucură văzînd că Blanche pare a fi neobişnuit de bine dispusă. Jackson, jovial, îi făcu complimente şi, rămînînd singur cu Bernard la un pahar de porto, îi spuse : „Lady Windlestone arăta astăseară ca o regină".

Bernard încuviinţă.

— Aerul de aici îi face bine.

Fie că a fost urmarea scrisorii lui Bessie şi a crizei spirituale provocate de primirea ei, fie că a fost o simplă coincidenţă, fapt este că, la vreo săptămînă după aceea, Blanche, care desfăşurase neobişnuit de multă energie, ocupîndu-se de diverse probleme locale, făcînd vizite unor vecini şi primind oaspeţi zilnic, se îmbolnăvi pe

neașteptate. Medicul local, un om inteligent, pe care Blanche îl prefera celor de la Londra (se chema Warley și, în tinerețe, făcuse o carieră interesantă în Germania, dar căsătorindu-se cu o femeie cheltuitoare își diminuase simțitor, dacă nu chiar își ruinase perspectivele), rămase dezorientat. Blanche avea febră fără vreo cauză aparentă... era slăbită, anemiată, ca o persoană care ar fi suferit un șoc.

— Stai liniștită și odihnește-te cîteva zile, o sfătui el. Poate că te-ai surmenat.

Vremea fusese excesiv de călduroasă, e drept... dar zilele se scurgeau și Blanchei nu-i mergea mai bine.

Doctorul Warley era pus în încurcătură ; declară sincer că nu cunoaște cauza acelei maladii și o sfătui să se ducă să consulte un medic din Londra.

Bernard o însoți în capitală, unde, pe lîngă medicul lui personal, o examină un specialist cu renume. Nici unul dintre ei nu se pronunță cu precizie. Îi recomandau odihnă. Trebuia să bea vin de Bourgogne... îi lipsea *tonusul*. Îi prescriau întăritoare... Blanche făcea puțină febră aproape în fiecare zi. Medicii îi recomandară să schimbe aerul și, la sfîrșitul lui mai, Bernard o duse la Aix-les-Bains, unde petrecură o lună de zile într-o temperatură de cuptor.

Scrisoarea lui Bessie avusese asupra relațiilor dintre Blanche și Bernard exact efectul opus celui la care se așteptase ea. Crezuse că va provoca ruptura finală, dar îi apropiase mai mult ca niciodată, după toate aparențele. Bernard nu fusese niciciînd atît de atent, de prevenitor, de lipsit de orice egoism ; și, deși Blanche purta aceeași durere în suflet — căci dovezile de afecțiune din partea lui Bernard n-o amăgeau — avea totuși puterea s-o suporte.

Walter și Rose Mary se întorseseră la Dower House. Walter lucra la cartea lui. Rose Mary ducea o viață sănătoasă, activă, practică, mai mult în aer liber, ca și înainte. Era ocupată din zori și pînă seara, neavînd timp, după cît se părea, nici să scrie o scrisoare.

Aix-les-Bains nu-i prii Blanchei cîtuși de puțin.

Bernard o duse la Paris, unde consultară medici francezi de reputație mondială ca diagnosticieni, și apoi

în Germania, la Marienbad. Dar medicii — francezi ca și germani — erau deconcertați.

Se întoarseră în Anglia. La sfîrșitul lui iulie se găseau din nou la Alton-Leigh. Blanche îl rugă pe Bernard să nu-și schimbe genul de viață, ci să invite prieteni ca de obicei. Chiar dacă ea nu se mai simțea în stare să ia parte activă, se vor găsi alții care să-l ajute ; îi făcea plăcere să simtă că nu se întrerupea firul normal al vieții.

Stephen și Bessie, fiind invitați, refuzară să vină. Stephen era ocupat. Nu știa ce se întîmplase, dar bănuia că Bessie intervenise într-un fel oarecare ca să-l îndepărteze de Blanche. Scriindu-i acesteia, primise un bilet din partea infirmierei prin care era informat că Blanche nu se simțea destul de bine ca să-i răspundă personal. Această bănuială îi inspiră lui Stephen o ură și mai înverșunată față de Bessie. O neglija cît îndrăznea de mult. Își petrecea mai tot timpul la club, jucînd cărți, aci cîștigînd, aci pierzînd. Începu să se delase ; deveni corpolent și buhăit la față. Insistă să reducă bugetul cheltuielilor casei, dar Bessie refuză. Se iscară scandaluri. Ea îi azvîrlea în față că o luase de soție pentru avere. El îi riposta cu insolență. Își spuneau lucruri usturătoare, peste care nu se poate trece, și totuși trebuiau să le uite, iar viața lor conjugală își continua cursul printr-un fel de compromis. Stephen o mai însoțea încă, din cînd în cînd, în vizitele la rudele ei — nu prea des, și nici pentru mult timp — totuși o însoțea. Mai ofereau încă mici dineuri, urmate de bridge, iar uneori Stephen accepta să ia parte împreună cu Bessie la dineurile de gală oferite în Eaton Place și Wilton Crescent. Dar nu se mai duceau niciodată la Alton-Leigh.

Blanche vedea puține persoane. Nu mai cobora în sufragerie și avea o infirmieră care o îngrijea în permanență. Alți doctori fură chemați să-și spună părerea, dar toți repetau același lucru : nu era nimic de făcut... odihnă, *aer, nici un fel de supărări, alimentație bună, îngrijire.*

Treptat, așa cum se întîmplă întotdeauna, toți se obișnuiră cu ideea că Blanche e bolnavă.

Bernard nu mai organiza partide mari de vînătoare, ci invita cîte un grup restrîns de bărbați, prieteni de-ai săi, ca să vîneze. Cînd vremea era frumoasă, Blanche cobora pe terasă, fiind plimbată pe un fotoliu cu rotile. Nu mai cobora niciodată la dineuri. Erau zile cînd se simțea

mai bine şi temperatura scădea, dar suferea de insomnii şi i se administrau poţiuni calmante. Spre Crăciun, deşi boala nu dura nici de un an, se observa în înfăţişarea ei o tristă devastare. Slăbise îngrozitor şi continua să piardă din greutate. Arăta extrem de plăpîndă, pielea părea aproape străvezie, ochii, nefiresc de mari.

După sărbători, petrecute în linişte — (Bernard invitase doar doi prieteni) — şi după Anul Nou, Blanche păru că prinde puteri, şi merse din nou la Londra. Timp de o săptămînă sau două dădu impresia că e vorba de o ameliorare ; i se recomandase un nou tratament ce părea că-i face bine. Bernard, socotind clima Angliei prea rece pentru ea, o duse — după sfatul unui alt medic — în sudul Franţei. Închirie o vilă lîngă Cannes. Dar acolo Blanche se îmbolnăvi din nou — atît de rău, încît la un moment dat viaţa ei stătu în cumpănă. Totuşi, izbuti să se întremeze, rămînînd însă epuizată şi peste măsură de slăbită. Pierduse mai multe kilograme şi acum era uşoară ca fulgul. Arăta ca o umbră a celei ce fusese. Dorea cu ardoare să se înapoieze în Anglia şi, de îndată ce medicii apreciară că putea suporta călătoria, îi fu îngăduit să plece. Ajunse la Londra în iunie, iar după o zi, două, plecă împreună cu Bernard la Alton-Leigh, unde îşi reluă viaţa de suferindă.

La sfîrşitul lui iulie, cele două surori Olenev veniră de la Roma anume ca s-o vadă şi, la rugămintea stăruitoare a lui Bernard, rămaseră la Alton-Leigh pînă la sfîrşitul lui octombrie.

Vizita aceasta îi aduse Blanchei o anumită alinare, dar înfăţişarea şi starea ei le zgudui puternic pe cele două surori. „Blanche, spuse Ira, moare de inaniţie — inaniţia inimii", iar Nelly fu de acord. Erau singurele prietene pe care Blanche le mai avea pe lume, singurele fiinţe cu care mai putea vorbi de la suflet la suflet. Din cînd în cînd, îl mai vedea pe Walter, în momentele ei mai bune, dar nu-l reţinea niciodată mult. Prietenia aceasta luase sfîrşit. Blanche o îndepărtase din viaţa ei.

Stephen veni singur la Alton-Leigh în toamna aceea, ca să vîneze. Bessie se dusese cu copiii la mare.

Vizita lui coincise însă cu una din săptămînile rele ale Blanchei, astfel că nu-i fu îngăduit s-o vadă nici pentru o clipă.

Trecu și Crăciunul, și Bernard nu credea că Blanche va mai avea puterea să reziste pînă în primăvară. Medicul, care venea mereu, se văzu nevoit să-i administreze narcotice.

În ianuarie, ca și cu un an în urmă, avu o reșută gravă și din nou, cînd toate speranțele păreau pierdute, se îndreptă, iar la Paști arăta bine cum nu mai arătase demult. O cuprinse dorința să meargă la Londra. Voia să-l revadă pe părintele Byrne : presimțea că, dacă nu se ducea mai repede, nu-l va mai revedea niciodată.

Deși înaintat în vîrstă, părintele Byrne veni s-o viziteze. Rămase încremenit văzînd-o. Avură o lungă convorbire pe teme religioase și laice, dar Blanche nu mai simțea nevoia să-l consulte despre vreuna din frămîntările ei sufletești. Avea sentimentul că toate acestea țineau de trecut. Ceea ce se desfășura în prezent era tristă și tăcuta recoltă a unei vieți nerodnice — amurgul — sfîrșitul. Îi mărturisi părintelui Byrne gîndul că, toată viața, îi făcuse nefericiți pe cei din jurul ei și că ea fusese cauza unui întreg lanț de nenorociri, dar bătrînul preot respinse cu un gest larg toate aceste afirmații, spunîndu-i că suferă de *acidia* [1] — un păcat de care trebuia să aibă grijă să se ferească. O părăsi, după ce-i dădu binecuvîntarea, spunîndu-i că datora recunoștință pentru multele haruri pe care le primise.

Blanche simți că acesta fusese un ultim efort, pe care nu-l va mai putea repeta. Medicii și surorile de caritate trăgeau nădejdea s-o scoată din impas, susținînd că, dacă izbuteau s-o dezobișnuiască treptat de heroina ce-i fusese administrată, ea își va redobîndi puterile. Îi dădură doze din ce în ce mai reduse, dar de fiecare dată cînd încercau să abandoneze total acest remediu, ea se îmbolnăvea, astfel încît erau nevoiți să i-l administreze din nou. În iunie, aflîndu-se la Londra, se simți iarăși rău și, de îndată ce se observă o ușoară ameliorare, ea își exprimă dorința să fie readusă la Alton-Leigh. Suferea de migrene atroce, de insomnie și de nevrite.

Anul acela, Rose Mary și Walter își petrecură întreaga vară la Londra. Walter lucra pentru o revistă săptămînală din al cărei comitet de redacție făcea parte. Cartea

[1] Din grecescul ακηδια, cuvînt prin care medievalii desemnau o ciudată maladie psihică ce se manifesta printr-o indiferență la orice și trăda un înspăimîntător vid lăuntric.

lui despre timpul petrecut în Extremul Orient se bucurase de un succes extraordinar, şi acum toţi redactorii de ziare şi editorii îi solicitau colaborarea. Dar el nu scria nici mai mult nici mai puţin decît înainte, fiind ferm hotărît să plece în călătorie de îndată ce i se va oferi prilejul. Avea oarecum senzaţia că e de prisos, cu toată comportarea fără cusur a lui Rose Mary şi cu toată dragostea ce-l lega de copii ; şi ei îl iubeau, dar mai mult încă îşi iubeau mama.

În toată acea perioadă, Bernard avu o atitudine rezervată. Nu căută s-o revadă pe Rose Mary. Făcea tot ce-i stătea în putinţă pentru Blanche şi o îngrijea cu cel mai delicat şi nestrămutat devotament. Blanche se simţea mişcată, dar cu cît atenţiile lui erau mai susţinute, cu atît o întristau mai tare. Mîhnirea n-o părăsea nici o clipă.

De sărbătorile Crăciunului vremea se menţinu frumoasă, fără ninsori. Nu avu loc nici o recepţie la Alton-Leigh. Walter şi Rose Mary se duseră la sora lui, Marian, care organizase o numeroasă reuniune de copii, de aceea îi luară cu ei şi pe ai lor. Bessie şi Stephen se găseau la unchiul lui Bessie.

La Alton-Leigh nu veniră decît soţii Wallace. Bernard îi invitase să locuiască un răstimp la ei, fiindcă îşi spunea că-i va face bine Blanchei să aibă pe cineva alături şi ştia că-i era dragă Kitty Wallace.

Blanche părea că se simte ceva mai bine, şi în ziua de Crăciun fu condusă pe scaunul cu rotile pînă în mica galerie a capelei ca să asculte liturghia. După sărbători reveni însă la starea dinainte. Nu mai avea nici un strop de vlagă. Doamna Wallace aprecie că situaţia devenise gravă. Sora de caritate şi doctorul Warley îi împărtăşeau părerea şi îl avertizară pe Bernard că sfîrşitul putea să aibă loc în orice clipă.

Bernard îi trimise o telegramă lui Walter comunicîndu-i că starea Blanchei se agravase. Acest lucru se petrecea în dimineaţa de 6 ianuarie, exact la patru ani după moartea ladyei Alice Troumestre. Era o zi liniştită, cu vreme blîndă. Se făcu slujbă în capelă, dar Blanche se simţea prea rău ca să asiste. Ea ceru singură să i se aducă Sfîntul Maslu.

În timp ce sora de caritate rînduia o măsuţă în chip de altar, la căpătîiul ei, cu un crucifix şi două lumînări,

Blanche evoca trei împrejurări trecute : procesiunea cuminecăturii pentru muribunzi pe care o văzuse cu mulţi ani în urmă la Roma, moartea unchiului ei Charles la Sevilla şi ultimele lui cuvinte, şi seara cînd Rose Mary primise ultima cuminecătură în Mansfield Street. Se întreba dacă şi ea se va însănătoşi... dar asta i se părea o chestiune lăturalnică, o speculaţie care n-o privea pe ea mai mult decît cine va fi cîştigătorul Derbyului anul următor... dacă se însănătoşea sau nu, ea avea sentimentul că totul e hotărît... era perfect lucidă ; simţea că o cuprinde o nesfîrşită oboseală şi istovire a puterilor, dar şi o imensă pace.

După-amiază se simţi mai bine. Bernard îşi regăsi numaidecît optimismul, iar cînd medicul îi confirmă că, într-adevăr, starea ei se îmbunătăţea, Bernard îşi exprimă convingerea că Blanche se va restabili. Cită cazul lui Rose Mary şi ieşi împreună cu Jackson.

Apusul fu glorios în seara aceea — o mare linişte, un cer brăzdat de dungi cenuşii şi roşii, un aer îmbătat de o îndepărtată şi slabă suflare a primăverii. Era cald pentru vremea aceea a anului. Cînd apusul păli, îi urmă o seară şi mai plină de farmec ; luna ajunsese la primul pătrar şi o singură stea strălucea în întunericul luminos.

Camera Blanchei era supraîncălzită. Doamna Wallace şedea la căpătîiul ei ; îi lăsase pe bărbaţi în sufragerie la un pahar de Porto.

Bernard intră, puţin după aceea, spunînd cu o bucurie pe care nu căuta să şi-o ascundă :

— Walter şi Rose Mary sosesc mîine.

— Îmi pare atît de bine ! spuse Blanche surîzînd.

— Mă întorc imediat ce pleacă Jackson adăugă el.

Jackson şi doctorul Warley luaseră cina la castel. Doctorul Warley se gîndea să rămînă peste noapte. Era neliniştit în privinţa Blanchei, în ciuda aparentei ameliorări.

— Ce noapte minunată ! spuse Blanche.

Perdelele nu fuseseră trase, fiindcă ei îi plăcea să privească afară pe fereastră.

— Crezi că am putea deschide fereastra un minut ? întrebă Blanche.

Doamna Wallace întrebă sora, care stătea în camera de alături. Aceasta îngădui, cu condiţia ca Blanche să fie bine învelită. Kitty o înfăşură într-un şal alb, deschise

fereastra, şi de afară pătrunse un zgomot de muzică — instrumente cu coarde şi de suflat : un flaut, o harpă, o vioară. Mai departe cineva cînta un colind.

— În seara asta se dansează la grajduri, spuse doamna Wallace.

— Nu e încîntător ? spuse Blanche.

Muzica încetă. Era o pauză între două dansuri ; dar în acea pauză un sunet şi mai slab de muzică, venind parcă de la un flaut îndepărtat, se furişă prin văzduh, limpede şi distinct — o melodie tristă, tînguioasă : o lamentaţie.

— O cheamă pe lady Annabel, spuse Blanche în şoaptă.

Închise ochii ; apoi zîmbi, chemînd : „Giovanni !"

— Cred că e mai bine să închid fereastra acum, spuse Kitty.

Se ridică şi o închise.

Dar Blanche nu-i răspunse. Zăcea culcată pe pernă cu ochii închişi, semănînd, ca şi altădată, cu o frumoasă floare albă ; pielea ei, mai albă acum decît a oricărei camelii, iradia o lumină aproape nepămînteană ; şi surîdea, aşa cum surîd cei care ascultă o muzică nespus de mîngîietoare auzului.

CAPITOLUL XVIII

BLANCHE FU ÎNMORMÎNTATĂ LA Alton-Leigh. Toţi cei din vecinătate îi regretară dispariţia. Se spunea că Bernard e neconsolat.

Plecă la Londra imediat după ceremonia funebră. Walter şi Rose Mary plecară şi ei. Walter avea de lucru la redacţia periodicului, care nu se dovedea a fi un succes din punct de vedere financiar. Era îndoielnic dacă apariţia revistei se mai putea prelungi multă vreme.

În primăvară „problema Balcanilor" deveni mai acută şi mai ameninţătoare ca de obicei, iar Walter se hotărî să renunţe la funcţia de redactor al acelui săptămînal ce nu părea să intereseze pe nimeni, şi să plece la Constantinopol în calitate de corespondent pentru *Northern Pilot, Morning News* sau alt ziar care ar fi voit să-l utilizeze.

Acum că Blanche murise simţea mai lămurit ca oricînd că prezenţa lui îi încurcă pe ceilalţi, că e inutilă, de prisos. Avea certitudinea că Bernard şi Rose Mary se

iubesc mai mult ca niciodată, deşi păreau cît se poate de distanţi şi se vedeau extrem de rar.

„Numai de s-ar putea să nu le mai stau în cale, gîndea el ; atunci s-ar căsători, ar fi fericiţi şi totul ar intra în ordine. Cît de rău e orînduită lumea ! Trebuie să ne vedem, totuşi, de treabă cum putem mai bine."

În aprilie, capitala imperiului otoman deveni teatrul unor evenimente senzaţionale şi nu-i fu deloc greu lui Walter să fie trimis acolo. Cotidianul *Morning News* îi primi cu bucurie serviciile.

Ajuns la Constantinopol, Walter trimise o serie de articole interesante despre detronarea sultanului Abdul Hamid şi urcarea pe tron a sultanului Mehmed al V-lea. Scăpă ca prin urechile acului să nu fie ucis de un glonţ rătăcit, pe strada principală din cartierul Pera, într-o zi cînd, fără veste, începură să se audă împuşcături în oraş. Rănit la cap, fu nevoit să stea cinci săptămîni în spital.

Se înapoie în Anglia pe la începutul lui iunie.

Bernard îşi petrecu întreaga vară la Londra. Avea de urmărit importante interese financiare în City. Devenise un om de afaceri foarte ocupat, cu numeroşi prieteni.

— Bietul Windlestone ! spuneau toţi. Nu se va consola niciodată de moartea soţiei.

Unchiul lui Bessie murise între timp şi ea îi moştenise proprietatea din Norfolk. Ca urmare, ascendentul ei asupra lui Stephen crescuse. Duceau în continuare o viaţă ca a cîinelui cu pisica, cu singura deosebire că Bessie cîştigase o supremaţie categorică în căsnicie. Îl avea la mînă pe Stephen şi profita din plin de poziţia ei privilegiată.

Stephen se refugia la club cît mai des posibil.

Spre sfîrşitul verii, Bernard întreprinse o lungă călătorie în Canada şi Statele Unite, revenind la Alton-Leigh abia după Crăciun. Simţea că-i este peste putinţă să înfrunte sărbătorile la castel, anul acela. „Ar fi prea multe amintiri care mă leagă de Blanche", îşi spunea.

Walter şi Rose Mary se stabiliră din nou la Dower House. Rose Mary ar fi preferat să se ducă în altă parte, dar Walter îi atrase atenţia că nu-şi puteau permite noi cheltuieli, acum cînd copiii creşteau. Băiatul lor cel mare urma să intre la colegiul din Downside, în septembrie ; al doilea băiat frecventa o şcoală particulară la Eastbourne.

Walter se apucase să scrie o nouă carte — de astă dată un roman.

Cînd Bernard se întoarse din Canada în ianuarie, după înapoierea lui Walter de la Constantinopol, viața de la Alton-Leigh începu curînd să se desfășoare la fel ca înainte de moartea Blanchei. În toamna aceea veniră oaspeți întîi pentru vînătoarea de potîrnichi, apoi pentru vînătoarea în pădure, în luna noiembrie, și, în sfîrșit, cu prilejul sărbătorilor Crăciunului.

Rose Mary își dădea și ea osteneala să aibă camerele de musafiri ocupate cît mai des cu putință. Le invita pe surorile lui Walter și stăruia ca soțul ei să-și invite prietenii oricînd dorea.

Walter simțea îngrozitor lipsa Blanchei. Parcă era un copil căruia i s-ar fi luat unicul partener de joacă.

Dorea să plece din nou peste hotare, dar nu se petrecea nicăieri un eveniment destul de interesant ca să-i ofere pretextul necesar.

Înainte de Crăciun avură loc, anul acela, alegeri generale. Bernard îl convinse pe Walter să candideze în circumscripția locală pentru mandatul parlamentar pe care-l deținuse odinioară el însuși. Se obliga să-și asume cheltuielile.

Walter nu voia să se considere nici liberal, nici conservator, dar pînă la urmă se ajunse la un compromis și, candidînd în numele conservatorilor independenți, fu ales.

Anul următor Walter și Rose Mary se stabiliră la Londra pentru deschiderea Parlamentului.

Foarte ocupat cu afacerile, Bernard se instală și el la Londra.

Rămaseră cu toții în capitală pe tot timpul verii. În toamnă veniră cîțiva oaspeți la Alton-Leigh, iar în noiembrie Bernard se îmbarcă pentru India, voind să asiste la Durbarul de la Delhi. Se înapoie cu vaporul cîteva luni mai tîrziu.

Rose Mary rămase la Londra pe toată durata sesiunii parlamentare. Împreună cu Walter petrecu vacanța la Alton-Leigh. În octombrie izbucni primul război balcanic, iar Walter își anunță hotărîrea de a pleca. Făgădui să nu lipsească mai mult de o lună de zile. Rose Mary găsi că această plecare însemna o nebunie și căută să-l convingă să renunțe.

— Mai bine lasă-l să plece, o sfătui Bernard. Va fi plin de neastîmpăr dacă rămîne, şi cu cît pleacă mai repede, cu atît se întoarce mai curînd.

Walter se duse la Sofia şi de-acolo la Monastir ; înapoindu-se la Sofia, se deplasă pînă la Bucureşti, de unde plecă la Constantinopol. După ce vizită frontul de la Ceatalgea, avu o criză de dizenterie, boală la care rămăsese predispus de cînd fusese în Extremul Orient, şi muri într-un hotel din Pera, după o scurtă suferinţă.

Rose Mary fu înştiinţată printr-o telegramă de către ambasadorul britanic. Răvăşită şi zdruncinată la primirea acestei lovituri, ea se simţea cel puţin împăcată la gîndul că încercase să-l reţină. Îi trimise lui Bernard telegrama şi împărtăşi copiilor vestea, scriindu-le băieţilor şi telegrafiind direcţiei şcolii.

Toată noaptea aceea, Rose Mary îşi retrăi în gînd trecutul şi viaţa alături de Walter. Nu simţea nici o mustrare de cuget, atribuind Blanchei întreaga vină. Ea le tulburase existenţele, ea încurcase iţele, schimbînd modelul legiuit de pe războiul de ţesut al vieţilor lor ; nu putea cu nici un chip s-o ierte.

Faptul că Blanche suferise atît de mult şi că în clipa aceea nu se mai afla printre cei vii n-o impresiona cîtuşi de puţin. Era neclintită şi intransigentă în judecata ei.

Bernard era în mod sincer nefericit. Avea sentimentul că Walter murise din vina lui ; că el constituise o piedică în calea fericirii bunului său prieten ; că, de fapt, îi distrusese viaţa. Acum însă nimic nu mai putea fi schimbat ; nimic nu mai putea fi luat de la capăt.

Rose Mary părăsi definitiv Dower House. Hotărî să-şi împartă viaţa de-aci înainte între Londra şi o căsuţă din Dorsetshire pe care o închirie împreună cu Hester, cumnata ei. Soţul acesteia era mai tot timpul plecat ; aveau şi ei acum patru copii.

La început, lui Bernard îi venea neîncăpuit de greu să *suporte singurătatea la Alton-Leigh*. Invită cît mai multe persoane pentru sărbătorile Crăciunului, şi, acum că murise Blanche, Bessie nu mai avea nimic de obiectat să stea la castel împreună cu Stephen.

Anul următor, Bernard plecă la Londra, petrecu lunile martie şi aprilie în sudul Franţei, revenind la Londra pe timpul verii. Se înapoie la Alton-Leigh unde îşi petrecu anotimpurile de toamnă şi de iarnă, ca în trecut.

N-o revăzu pe Rose Mary decît după sărbătorile Paştilor. Încercase de cîteva ori s-o revadă, dar, întîmplător, ea nu se găsea la Londra cînd o căuta el. Se întîlniră, în mod cu totul neprevăzut, la Kensington Gardens. Ea se plimba singură, mereu aceeaşi — radioasă, mîndră, strălucind de frumuseţe — şi tînără. Arăta mai tînără ca niciodată.

Bernard acţionă fără premeditare, sub impulsul momentului, şi, înainte de a-şi da seama limpede ce face, o ceru de soţie.

Luată prin surprindere, ea îi răspunse :

— Nu, Bernard ; nu e cu putinţă.

— De ce nu-i cu putinţă ? Amîndoi ar fi mulţumiţi.

— Nu, nu.

Şi fugi, depărtîndu-se.

— Mai gîndeşte-te ! îi strigă el din urmă.

Rose Mary se întoarse acasă profund tulburată. Nu-şi închipuise că se putea întîmpla un asemenea lucru. În noaptea aceea nu închise ochii. Propunerea lui Bernard i se păruse atît de neaşteptată, încît îi răspunsese înainte de a-şi da bine seama ce gîndeşte.

Dăduse un răspuns automat. Reflectînd pe îndelete, îşi spuse : „La urma urmei, e chiar cu neputinţă ? Dar mă mai iubeşte oare, după atîţia ani ? Nu cumva acţiona din impetuozitatea unui impuls momentan ? Iar ea, nu era acum prea în vîrstă ? Oricum, nu era atît de în vîrstă ca Blanche cînd se măritase cu Bernard. Avea în momentul acela treizeci şi şase de ani, pe cînd Blanche avusese atunci cel puţin patruzeci şi patru, poate şi mai mult". Rose Mary, privindu-se în oglindă, hotărî că arăta destul de tînără.

„Neîndoios, nu-l va face de ruşine ; şi apoi, ea era mai tînără decît Bernard. Nu-i cunoştea exact vîrsta, dar ştia că are cel puţin zece ani mai mult decît ea. Din acest punct de vedere, chestiunea nu apărea, deci, absurdă. Dar mai existau şi alte considerente. Va fi ea în stare să-i dăruiască fericirea ? Bernard comisese o greşeală ; nu cumva săvîrşea acum o a doua ? Da... va fi oare fericit cu ea ? o iubea de ajuns ? Ea îl iubea cu adevărat ; în privinţa asta nu avea îndoieli. Dar poate că nici nu va mai face aluzie la propunerea de căsătorie ; poate că acţionase numai sub impulsul unui moment de necugetare".

Realitatea, însă, îi spulberă neîncrederea. Bernard veni s-o vadă a doua zi, la ora ceaiului, și reîncepu atacul.

— Te iubesc mai mult ca oricînd. Mai mult decît atît nu te-aș putea iubi ; și nimeni pe lume nu te poate iubi mai mult, știi bine. Ai fost conștientă tot timpul că așa este — în toți acești ani.

— Și dacă va fi un eșec ?

— Nu va fi ; vom face din căsnicia noastră o reușită. Tu mă cunoști, îmi știi defectele ; ne înțelegem unul pe altul mai bine decît oricare altă pereche. Am știut amîndoi asta, dintotdeauna. Nu văd nici o piedică.

— Copiii...

— Întotdeauna i-am iubit și sînt sigur că Walter nu l-ar fi preferat pe nimeni altul ca să te ajute să-i crești, în lipsa lui.

— Da ! Nu cred că Walter ar fi avut ceva împotrivă în privința asta.

— Și crezi că ar fi avut ceva împotrivă în alte privințe ?

— Nu, nu cred ; dar avem noi dreptul să prindem din zbor acest prilej de fericire ?

— De ce nu ?

— Pentru că, într-un sens, e prea frumos. Mi se pare că nu meritățm atîta fericire. Eu, cel puțin, știu că n-o merit.

— Dacă e vorba așa, nimeni nu merită nimic ; dar acționînd după acest principiu, nimeni n-ar mai înfăptui nimic.

— Mi se pare prea curînd.

— Dacă vrei să mai aștept, voi aștepta. Pot s-aștept ani de zile — dar nu așteptăm amîndoi de-atîta vreme ? Nu crezi că, dacă tot sîntem hotărîți, cu cît ne căsătorim mai repede, cu atît e mai bine ?

— Lasă-mi două săptămîni de gîndire.

— Cît vrei tu.

Cele două săptămîni trecură — încet pentru Bernard, repede pentru Rose Mary. Dorea cu pasiune să se mărite cu el, dar nu era sigură că ceea ce face e într-adevăr un lucru înțelept. Nimeni nu i-ar fi putut acuza, dar ea avea o teamă superstițioasă de viitor, dacă se mărita cu Bernard. Îi era teamă pentru el. Totuși, acum citea limpede în sufletul ei că era hotărîtă să facă acest pas, afară de

cazul cînd ar fi intervenit cine ştie ce catastrofă neprevăzută.

Cînd Bernard veni s-o vadă, la sfîrşitul celor două săptămîni, discuţia nu dură mult. La întrebarea lui: „Ei, te-ai hotărît ?", ea îi surîse, cu o înclinare afirmativă a capului.

Se găseau în salonaşul de la parter al casei din Mansfield Street — aceeaşi încăpere în care Blanche, Walter şi lady Alice aşteptaseră în noaptea cînd Rose Mary se aflase între viaţă şi moarte.

Rose Mary era îmbrăcată în alb. Lui Bernard i se păru că niciodată n-o văzuse atît de frumoasă. Chipul ei arăta transfigurat de fericire. O luă în braţe, şi nu-şi mai spuseră nimic.

Cununia fu oficiată discret şi simplu ; după aceea plecară în Normandia, locuind timp de o lună într-o căsuţă pusă la dispoziţia lor de doamna d'Aurillac. La sfîrşitul lui iunie se întoarseră la Alton-Leigh.

Pentru Rose Mary întoarcerea acasă îmbrăca un aspect straniu : i se părea curios să locuiască acum în clădirea principală şi nu la Dower House. Căsătoria aceasta îi surprinse pe unii, dar cei mai mulţi o găsiră firească, şi, în general, toţi spuneau : „E un lucru bun".

Sosiră la Alton-Leigh chiar în ultima zi a lunii iunie. Vremea era cum nu se poate mai frumoasă, iar domeniul, în plină splendoare. Grădina părea o feerie de flori ; crinii albi, plantaţi de Blanche, înfloriseră toţi. Castelul însuşi s-ar fi zis că e dintr-un basm, atît de senină şi gingaş nuanţată îi era înfăţişarea, atîta tihnă şi maiestate se desprindea din calma şi romantica lui frumuseţe. Bernard şi Rose Mary alcătuiau o pereche ieşită din comun, aşa cum traversau curtea spre a pătrunde în hol, unde Ramiro le pregătise ceaiul. Rose Mary se întreba ce gîndeşte Ramiro. Nu-şi arăta niciodată sentimentele ; doar în salon avea grijă să pună totdeauna în vase florile favorite ale Blanchei.

Călătoriseră fără oprire pînă la Alton-Leigh, după ce debarcaseră la Southampton venind de la Le Havre, şi atît de absorbiţi erau unul de celălalt, atît de nepăsători faţă de tot restul lumii, încît nici nu avuseseră grijă să cumpere ziare. Iar cînd, mai tîrziu, în seara aceea, Rose Mary îl văzu pe Bernard răsfoind *Times* şi îl întrebă : „E vreo noutate ?", el îi răspunse : „Nu ; nimic deosebit. L-au asa-

sinat pe arhiducele austriac, și flota noastră a fost bine primită la Kiel".

Bernard avea senzația că, după un lanț de necazuri și vicisitudini, după ce fuseseră bătuți de valuri și vijelii pe mări de furtună, atinseseră în cele din urmă un liman liniștit.

— Acum putem trăi în sfîrșit fericiți... și netulburați, spuse el.

— Da ; e o pace fără margini, nu-i așa ?

Erau atît de mulțumiți, atît de absorbiți de propria lor fericire și de ei înșiși, încît nu dădeau prea mare atenție știrilor externe din ziare.

Dar într-o zi, citind *Times*, Bernard spuse :

— Ce zici de asta, Rose Mary : chestiunea pare gravă între Austria și Serbia.

— Da ; m-am uitat și eu prin gazete. Dacă trăia Walter, ar fi plecat acum în vreo țară străină.

— Cu siguranță că marile puteri vor interveni. Doar n-o să izbucnească un război mondial !

— Austria însă ar vrea să declare război, nu crezi ?

— Deh !

Două zile mai tîrziu Bernard primi o scrisoare într-un plic galben.

— Va trebui să plec la Londra. Au început să cheme rezervele.

— Vin și eu.

La Londra găsiră o atmosferă generală de fierbere. Războiul între Austria și Serbia părea inevitabil ; și cîte consecințe nu puteau decurge de aici !

Într-o seară, Rose Mary și Bernard se duseră la Opera rusă ca să-l asculte pe Șaliapin cîntînd în *Boris Godunov*, iar într-altă seară participară la o serată dansantă, la „Thames Hotel", fiind invitați de un prieten al lui Bernard.

Lumea discuta despre gravitatea situației. Nu încăpea îndoială în privința izbucnirii unui război.

Rose Mary nu mai fusese la o recepție de foarte multă vreme — cu mult înainte de moartea lui Walter. Era o apariție încîntătoare în rochia ei de tul, albastră ca o noapte luminoasă, cu un mac roșu enorm în talie.

Nu-i lipsiră partenerii ; dansă tot timpul. La supeu, care era servit la mese mici, ea fu însoțită de lordul Ayton, subsecretar parlamentar.

Nu departe de masa lor, doamna Wallace se afla în compania lui Herbert Napier, acum prim-secretar al ambasadei din Petersburg. Se cunoscuseră cu mulți ani în urmă, dar nu se mai întîlniseră de la căsătoria ei. În timpul primului lor sezon londonez, îi fusese una din partenerele preferate la dans și se distraseră de minune împreună. Apoi el plecase în străinătate, ea se căsătorise, și de atunci nu se mai văzuseră.

— Și acum ai o fată care merge la baluri ? întrebă Napier.

Kitty Wallace avea cinci băieți, care erau toți mari, și o fată.

— De fapt, abia anul viitor își face intrarea în societate. În ultimele șase luni a stat la Paris, într-un pension, ca să-și perfecționeze franceza, și am fost acolo săptămîna trecută ca s-o aduc ; dar astă-seară toți au insistat să viu neapărat cu ea, și cum mai participase la un *bal blanc* la Paris, și ardea de dorința să vină, mi-am spus că pot s-o iau. Iat-o, dansează cu băiatul acela înalt și blond.

— Pare că se amuză grozav.

— Foarte bine face, cît timp se mai poate. Ce părere ai de știrile din seara asta ?

— N-am impresia că sună a bine. E sigur război între Austria și Serbia, indiferent ce s-ar întîmpla.

— Te întorci în Rusia ?

— Da ; plec mîine... altfel poate fi prea tîrziu.

— Parcă e balul din ajunul bătăliei de la Waterloo, nu ți se pare ?

— Exact aceeași impresie o am și eu. Întotdeauna mi se pune un nod în gît cînd citesc fragmentul din *Childe Harold* [1] despre balul acela.

— Și mie la fel. Dacă va fi război... Cred că vom lua parte și noi în mod sigur ; nu crezi ?

Kitty căuta cu ochii prin sala de bal : unul dintre băieții ei, tînăr ofițer de gardă — abia împlinise douăzeci și trei de ani — înalt, chipeș, înfloritor, dansa cu o fată drăguță.

[1] *Pelerinajul cavalerului Harold*, poem scris între 1812 și 1817 de Byron. În Cîntul III se dă, între altele, o viguroasă descriere a bătăliei de la Waterloo, ca și a balului care a avut loc la Bruxelles în noaptea precedentă.

— Mai curînd sau mai tîrziu. Dar dacă trebuie să luăm parte, sper măcar să nu intrăm prea tîrziu.

— Ce se spune la Foreign Office ?

— L-am văzut pe Vauban, unul din secretarii ambasadei franceze, şi el e pesimist. E de părere că izbucnirea războiului nu mai poate fi înlăturată.

— Eu cred că Grey va proceda bine.

— Da ; şi eu am încredere în el.

— Cine e doamna brunetă care şade la masa de colo şi vorbeşte cu Sir Frank Wigmore ? El e Sir Frank, nu-i aşa ?

— Da. E ambasadoarea Italiei, doamna San Paolo.

— O ! adevărat ? Nu e cea pe care...

— Pe care Sir Hedworth Lawless... ba da. I-ai cunoscut pe soţii Lawless ?

— Da ; puţin. Veneau să stea la ţară în vecinătatea noastră, la Bernard şi Blanche Windlestone. Au murit amîndoi, mi se pare.

— Ea a murit anul trecut ; Sir Hedworth, acum vreo trei ani.

— E frumoasă, nimic de zis ; nu găseşti ?

— Doamna San Paolo ? — da, şi extrem de plăcută.

— E şi soţul ei aici, astă-seară ?

— Stă de vorbă cu lady Sunbury. Apropo de Bernard Windlestone — îl cunoşti, desigur, foarte bine ?

— Da ; sîntem vecini. Ne vedem mereu.

— Acum s-a recăsătorit.

— S-a însurat cu văduva lui Walter Troumestre. E lîngă masa noastră, de vorbă cu George Ayton.

— O placi ?

— Găsesc că radiază de frumuseţe, dar nu se compară cu Blanche.

— Sînt absolut de acord ; era minunat de frumoasă, nu-i aşa ?

— Categoric ! şi ce farmec avea !

— Îmi amintesc de ea cînd am văzut-o prima oară ; pe atunci era prinţesă Roccapalumba. Eu abia sosisem la Roma ; nici nu-mi puteam lua ochii de la ea.

— A rămas frumoasă pînă a murit.

— Din ce cauză a murit ?

— Nu ştiu cum au numit maladia, dar îţi pot spune cauza... pură nefericire ; ceea ce se chema altădată „a muri de inimă rea".

— Înțeleg... Bernard...

— Da.

— Sărmana de ea !

— Bernard e aici în seara asta ? Nu l-am văzut.

— E la o masă tocmai în partea aceea ; stă cu spatele la noi.

— Nu pot să văd de-aici cu cine este.

Persoana de lîngă Bernard, ascunsă vederii doamnei Wallace, dar putînd fi văzută de Napier, era o femeie frumoasă, de un rafinament căutat în cele mai mici amănunte, cu ochi languroși, și de un albastru violet, sub gene lungi ; trăsăturile feței, ca și modelarea umerilor și a mîinilor erau delicioase ; gesturile aveau o grație deosebită. Purta o rochie din mătase și tul roz — mai multe nuanțe de roz, într-o estompare treptată, ca inima unui trandafir — și nu arbora alte podoabe afară de un ciorchine de stephanotis pe un umăr. Privea în jos, părînd că-l ascultă pe Bernard cu un interes grav și cu o atenție concentrată.

— E doamna Bucknell, spuse Napier.

— Leila ?

— Da.

— E tot așa de strălucitoare ca totdeauna ?

— Tot așa.

— Parcă n-a făcut parte din cercul prietenilor lui Bernard ?

— Nu, încă nu, după cîte știu.

— Mai spune-mi, te rog, cine sînt ceilalți. Am dus atîta timp o viață de sihăstrie, încît nu mai cunosc pe nimeni din vedere. Cine e bărbatul acela blond de la masa din fața noastră ?

— Cred că e de la ambasada germană.

— Păi dacă germanii sînt aici, relațiile nu pot fi atît de încordate.

— Nu, încă nu. Dar evenimentele se pot desfășura cu rapiditate.

În timp ce avea loc această conversație, Rose Mary își lua supeul cu partenerul ei, George Ayton. Tocmai îl întreba :

— Dacă începe războiul, va putea să meargă și Bernard ?

— Cred că va fi greu să plece din primul moment... nu vor putea pleca toți.

— Nu ; dar Bernard a fost în armată, a mers în Africa de Sud, e ofiţer de rezervă... are titluri cîştigate.

— O ! i se va da o misiune — dar s-ar putea să fie în Anglia.

— Bernard va pleca negreşit...

— E aici, Bernard ? Nu l-am văzut.

— Da, e-acolo. Nu văd cu cine e din cauza coloanei.

— E cu doamna Bucknell.

— O !

— O cunoşti ?

— Foarte puţin ; ne salutăm doar.

— Frumoasă femeie.

— Foarte frumoasă.

Rose Mary şi Bernard şedeau amîndoi tăcuţi în automobilul care-i ducea spre casă. Rose Mary încerca straniul sentiment că străbaterea acelui drum în noapte se petrecuse şi altădată. Bernard avea şi el o senzaţie bizară. În interiorul limuzinei plutea parcă o aromă — ce era oare ? — un parfum delicat şi subtil de vanilie sălbatică şi iasomie, care-i reamintea cu suavitate de Blanche. S-ar fi zis că e o şoaptă. Puţin înainte de a ajunge în Ovington Square, Rose Mary îi spuse :

— Doamna Bucknell era cea cu care ai luat supeul ?

— Da — o femeie reuşită, mi s-a părut.

— Foarte reuşită ; o cunoşti bine ?

— Nu ; nu ştiu cum s-a făcut că n-am cunoscut-o pînă acum, dar îmi mărturisea astă-seară cît de mult o admira ea pe Blanche.

În glasul lui se simţea un accent de veneraţie, mai distinct pe cuvîntul *ea* decît pe cuvîntul *Blanche*.

— O ! făcu Rose Mary.

În timp ce se îndreptau spre intrarea principală a locuinţei lor, un chefliu rătăcit trecu pe lîngă ei, pe acelaşi trotuar. Fredona o frîntură dintr-un cîntec care, pornind din music-hall, se strecurase cu ajutorul pantomimei în plină popularitate a străzii.

„La revedere, Piccadilly“ — intona el cu voioşie,

„Te las cu bine, Leicester Square ;

Ce lung e drumul pîn-la Tipperary...“

Lei 23

Colecția
«Romanul de dragoste»
147

Leagănul pisicii — **creație de lungă respirație a scriitorului englez Maurice Baring (1874—1945), cunoscut publicului românesc prin romanul** Daphne Adeane — **s-a bucurat de un netăgăduit succes literar în anii dintre cele două războaie mondiale.**
Tablou amplu al societății britanice și italiene din a doua jumătate a veacului trecut și începutul secolului nostru — pe care autorul le-a cunoscut nemijlocit în lunga lui carieră de diplomat, cartea oglindește contrastul dintre destinul tragic al principalelor personaje și impasibila trecere a timpului. Căci adevărata dimensiune a romanului Leagănul pisicii **o constituie, după expresia criticului francez Charles du Bos, «contrapunctul iremediabilelor disonanțe omenești».**

ULTIMELE APARIȚII:

138 Ion Vlasiu	**O singură iubire**
139 Henri de Régnier	**Șarpele cu două capete**
140 Nicolae Motoc	**Golful sălbatic**
141 Iris Murdoch	**Castelul de nisip**
142 Virgil Duda	**Cora**
143 Lilli Promet	**Primavera**
144 Marin Sorescu	**Trei dinți din față**
145 Erich Maria Remarque	**Trei camarazi**
146 George Sand	**Ea și El**
Paul de Musset	**El și Ea**